

Université Lumière Lyon 2  
Ecole Doctorale 483 Sciences Sociales  
CIHAM - UMR 5648 Histoire, Archéologie, Littératures des mondes chrétiens et musulmans médiévaux  
Association Nationale Recherche et Technologie  
Département de la Haute-Savoie

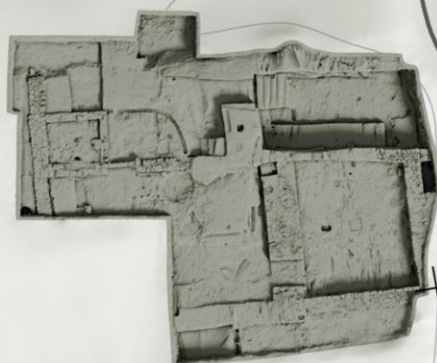
Thèse de doctorat en Histoire et Archéologie du Moyen Âge  
présentée et soutenue publiquement le 15 septembre 2022 par

Loïc BENOIT

**BÂTIR ET HABITER UN CHÂTEAU DANS L'ANCIEN DIOCÈSE DE GENÈVE  
(XII<sup>E</sup>-XVI<sup>E</sup> SIÈCLES):  
FORMES, ORGANISATIONS ET CONSTRUCTIONS**



Volume 4 : transcriptions latines



Sous la direction de :

**Elisabeth SIROT**, Maître de conférences, HDR, Université Lumière Lyon 2, CIHAM, UMR 5648.

Devant un jury composé de :

**Florence JOURNOT**, Maître de conférences, HDR, Université Paris I Sorbonne, ASA, UMR 7041 (Rapporteur).

**Valérie SERDON-PROVOST**, Maître de conférence, HDR, Université de Lorraine, CRULH, EA3945 (Rapporteur).

**Nicolas CARRIER**, Professeur, Université Jean Moulin Lyon 3, CIHAM, UMR 5648.

**Jean-Michel POISSON**, Maître de conférences, EHESS, CIHAM, UMR 5648.

**Daniel de RAEMY**, Rédacteur, Monuments d'Art et d'Histoire du canton de Fribourg.



**BATIR ET HABITER UN CHATEAU DANS L'ANCIEN DIOCESE  
DE GENEVE (XII<sup>E</sup>-XVI<sup>E</sup> SIECLES) :  
FORMES, ORGANISATIONS ET CONSTRUCTIONS**

**Volume 4 :transcriptions latines**



## **SOMMAIRE:**

SOMMAIRE:..... 5

INTRODUCTION ..... 13

**PARTIE 1. LES COMPTES DE CHATELLENIE : .....17**

**OPERA CASTRI .....17**

**I : CHATELLENIE DE BONNE..... 19**

1 : ADS SA 12888: 1314-1315:..... 19

2 : ADS SA 12889: 1319-1320:..... 20

3 : ADS SA 12890: 1355-1356:..... 23

4 : ADS SA 12891: 1356-1357:..... 24

5 : ADS SA 12894: 1359-1360:..... 25

6 : ADS SA 12896: 1361-1362:..... 27

7 : ADS SA 12897: 1362-1363:..... 28

8 : ADS SA 12898: 1363-1364:..... 29

9 : ADS SA 12899: 1364-1365:..... 30

10 : ADS SA 12902: 1369-1370:..... 31

11: ADS SA 12903: 1370-1371:..... 32

12: ADS SA 12904: 1371-1372:..... 33

13: ADS SA 12905/1: 1372-1375: ..... 34

14: ADS SA 12905/2: 1372-1375: ..... 35

15 : ADS SA 12906: 1375-1376:..... 36

16 : ADS SA 12907: 1376-1377:..... 37

17 : ADS SA 12910: 1379-1381:..... 38

**II : CHATELLENIE DE BONNEVILLE ..... 39**

1 : ADS SA 12766: 1446-1447:..... 39

2 : ADS SA 12785: 1467-1468:..... 41

**III : CHATELLENIE DE CHATILLON ET CLUSES ..... 49**

1 : ADS SA 13585: 1355-1356:..... 49

2 : ADS SA 13586: 1356-1357:..... 50

3 : ADS SA 13590: 1360-1361:..... 51

4 : ADS SA 13591: 1361-1362:..... 52

5 : ADS SA 13592: 1362-1363:..... 53

6 : ADS SA 13594: 1364-1365:..... 54

7 : ADS SA 13595: 1365-1366:..... 55

8 : ADS SA 13596: 1366-1367:..... 56

9 : ADS SA 13597: 1367-1368:..... 57

10 : ADS SA 13598: 1368-1369:..... 58

11 : ADS SA 13599: 1369-1370:..... 59

12 : ADS SA 13600: 1370-1371:..... 60

13 : ADS SA 13602: 1372-1373:..... 61

14 : ADS SA 13604: 1374-1375:.....	65
15 : ADS SA 13609: 1379-1382:.....	67
16 : ADS SA 13611: 1383-1385:.....	70
17 : ADS SA 13615: 1388-1389:.....	71
18 : ADS SA 13616: 1389-1390:.....	73

IV : CHATELLENIE DE CHAUMONT ..... 77

1: ADS SA 11129: 1402-1403:.....	77
2 : ADS SA 11131: 1404-1405:.....	78
3 : ADS SA 11132: 1405-1406:.....	79
4 : ADS SA 11133: 1406-1407:.....	83
5 : ADS SA 11135: 1408-1409:.....	84
6 : ADS SA 11139: 1411-1412:.....	86
7 : ADS SA 11143: 1415-1416:.....	87
8 : ADS SA 11145: 1417-1418:.....	88
9 : ADS SA 11146: 1418-1419:.....	89
10 : ADS SA 11147: 1419-1420:.....	90
11 : ADS SA 11148: 1420-1421:.....	91
12 : ADS SA 11149: 1421-1422:.....	94
13 : ADS SA 11150: 1422-1423:.....	98
14 : ADS SA 11151: 1423-1424:.....	100
15 : ADS SA 11153: 1425-1426:.....	101
16 : ADS SA 11158: 1431-1432:.....	103
17 : ADS SA 11159: 1432-1433:.....	104
18 : ADS SA 11161: 1434-1435:.....	106
19 : ADS SA 11163: 1436-1437:.....	107
20 : ADS SA 11168: 1441-1442:.....	110
21 : ADS SA 11179: 1453-1454:.....	111
22 : ADS SA 11183: 1457-1458:.....	113
23 : ADS SA 11186: 1462-1463:.....	115
24 : ADS SA 11187: 1463-1464:.....	116
25 : ADS SA 11194: 1470-1471:.....	117
26 : ADS SA 11198: 1475-1476:.....	121
27 : ADS SA 11205: 1482-1483:.....	122
28 : ADS SA 11206: 1483-1484:.....	126
29 : ADS SA 11207: 1485-1486 :.....	127
30 : ADS SA 11218: 1498-1499:.....	131
31 : ADS SA 11225: 1507-1509:.....	133

V : CHATELLENIE DE CLERMONT ..... 135

1: ADS SA 11257: 1402-1404:.....	135
2 : ADS SA 11258: 1404-1405:.....	141
3 : ADS SA 11259: 1405-1406:.....	144
4 : ADS SA 11260: 1406-1407:.....	148
5 : ADS SA 11262: 1408-1409:.....	150

6 : ADS SA 11264: 1410-1411:.....	154
7 : ADS SA 11265: 1411-1412:.....	156
8 : ADS SA 11266: 1412-1413:.....	161
9 : ADS SA 11267: 1413-1414:.....	162
10 : ADS SA 11268: 1414-1415:.....	163
11 : ADS SA 11269: 1415-1416:.....	165
12 : ADS SA 11270: 1416-1417:.....	168
13 : ADS SA 11272: 1418-1419:.....	169
14 : ADS SA 11273: 1419-1421:.....	171
15 : ADS SA 11275: 1422-1423:.....	174
16: ADS SA 11276: 1423-1424:.....	176
17 : ADS SA 11277: 1424-1425:.....	177
18 : ADS SA 11278: 1425-1426:.....	178
19 : ADS SA 11279: 1426-1427:.....	179
20 : ADS SA 11280: 1427-1428:.....	180
21 : ADS SA 11281: 1428-1429:.....	181
22 : ADS SA 11282: 1429-1430:.....	183
23 : ADS SA 11284: 1431-1432:.....	184
24 : ADS SA 11285: 1432-1433:.....	185
25 : ADS SA 11286: 1433-1434:.....	186
26 : ADS SA 11287: 1434-1435:.....	187
27 : ADS SA 11288: 1435-1436:.....	188
28 : ADS SA 11290: 1437-1438:.....	189
29 : ADS SA 11291: 1438-1439:.....	192
30 : ADS SA 11292: 1439-1440:.....	194
31 : ADS SA 11293: 1440-1441:.....	195
32 : ADS SA 11296: 1443-1444:.....	199
33 : ADS SA 11298: 1445-1446:.....	200
34 : ADS SA 11300: 1447-1448:.....	201
35 : ADS SA 11301: 1448-1449:.....	204
36: ADS SA 11302: 1449-1450:.....	213
37 : ADS SA 11303: 1450-1451:.....	216
38 : ADS SA 11308: 1455-1456:.....	217
39 : ADS SA 11312: 1467-1468:.....	219
40 : ADS SA 11313: 1468-1469:.....	222
41 : ADS SA 11316: 1471-1472:.....	226
42 : ADS SA 11317: 1472-1473:.....	235
43 : ADS SA 11318: 1473-1474:.....	239
44 : ADS SA 11322: 1477-1478:.....	243
45 : ADS SA 11323: 1478-1479:.....	252
46 : ADS SA 11324: 1479-1480:.....	254
47 : ADS SA 11326: 1482-1483:.....	259
48 : ADS SA 11333: 1491-1492:.....	264
49 : ADS SA 11337/1: 1495-1496: .....	267
50 : ADS SA 11350: 1510-1511 :.....	268

51 : ADS SA 11353: 1513-1514 : .....	269
<b><u>VI : CHATELLENIE DE CUSY .....</u></b>	<b><u>275</u></b>
1: ADS SA 9030 : 1289-1292 : .....	275
2 : ADS SA 9031: 1292-1296:.....	277
3: ADS SA 9032: 1296-1300:.....	278
4 : ADS SA 9033: 1309-1312:.....	280
5 : ADS SA 9034: 1312-1315:.....	283
6 : ADS SA 9035: 1315-1318:.....	285
7 : ADS SA 9036: 1320-1322:.....	287
8: ADS SA 9038: 1323-1329:.....	290
9 : ADS SA 9040: 1339-1340:.....	292
10 : ADS SA 9041: 1340-1341:.....	293
11 : ADS SA 9042: 1344-1345:.....	294
12 : ADS SA 9043: 1347-1348:.....	295
13 : ADS SA 9044: 1350-1351:.....	296
14 : ADS SA 9045: 1353-1354:.....	297
15 : ADS SA 9046: 1355-1356:.....	298
16 : ADS SA 9047: 1359-1360:.....	299
17 : ADS SA 9049: 1361-1362:.....	300
18 : ADS SA 9051: 1363-1364:.....	301
19 : ADS SA 9052: 1364-1365:.....	302
20 : ADS SA 9053: 1365-1367:.....	303
21 : ADS SA 9056: 1369-1370:.....	304
22 : ADS SA 9058: 1373-1375:.....	305
23 : ADS SA 9059: 1375-1376:.....	306
24 : ADS SA 9060: 1376-1379:.....	308
25 : ADS SA 9062: 1383-1385:.....	309
26 : ADS SA 9066: 1387: .....	310
<b><u>VII : CHATELLENIE D'EVIAN - FETERNES .....</u></b>	<b><u>311</u></b>
1: ADS SA 15242: 1271-1272:.....	311
2 : ADS SA 15243: 1272-1273:.....	314
3 : ADS SA 15244: 1276-1279:.....	315
4: ADS SA 15245: 1284-1289:.....	319
5: ADS SA 15246: 1287-1290:.....	321
6: ADS SA 15247: 1291-1292:.....	323
7 : ADS SA 15248: 1292-1295:.....	324
8 : ADS SA 15249: 1298-1301:.....	325
9 : ADS SA 15250: 1301-1302:.....	328
10 : ADS SA 15251: 1302-1304:.....	330
11 : ADS SA 15252: 1304-1305:.....	332
12 : ADS SA 15253: 1308-1313:.....	333
13 : ADS SA 15254: 1309-1312:.....	336
14 : ADS SA 15255: 1313-1315:.....	337



15 : ADS SA 15259: 1320-1324:.....	340
16 : ADS SA 15261: 1339-1340:.....	346
17 : ADS SA 15262: 1340-1342 :.....	347
18 : ADS SA 15263: 1342-1343:.....	350
19 : ADS SA 15264: 1343:.....	351
20 : ADS SA 15267: 1344-1345:.....	353
21 : ADS SA 15268: 1345-1346:.....	354
22: ADS SA 15269: 1346-1347:.....	356
23: ADS SA 15270: 1347-1348:.....	359
24 : ADS SA 15271: 1348-1349:.....	360
25: ADS SA 15272: 1349-1350:.....	361
26 : ADS SA 15274: 1350-1351:.....	362
27 : ADS SA 15275: 1351-1352:.....	363
28 : ADS SA 15276: 1352-1353:.....	364
29 : ADS SA 15277: 1353-1354:.....	365
30 : ADS SA 15278: 1354:.....	366
31 : ADS SA 15279: 1354-1355:.....	367
32 : ADS SA 15280: 1355-1356:.....	368
33 : ADS SA 15281: 1356-1357:.....	369
34 : ADS SA 15282: 1357-1358:.....	371
35: ADS SA 15283: 1358-1359:.....	372
36 : ADS SA 15284: 1359-1360:.....	373
37 : ADS SA 15286: 1361-1363:.....	374
38 : ADS SA 15287: 1363-1364:.....	375
39 : ADS SA 15288: 1364-1365:.....	376
40 : ADS SA 15289: 1365-1366:.....	378
41 : ADS SA 15291: 1367-1368:.....	381
42 : ADS SA 15294: 1370-1371:.....	382
43 : ADS SA 15298: 1375-1376:.....	383
44 : ADS SA 15303: 1380-1381:.....	385

VIII : CHATELLENIE DE FAVERGES..... 389

1: ADS SA 11579: 1318-1320:.....	389
2 : ADS SA 11580: 1325-1326:.....	390
3 : ADS SA 11582: 1332-1333:.....	391
4: ADS SA 11583: 1333-1334:.....	392
5 : ADS SA 11584: 1334-1335:.....	393
6 : ADS SA 11585: 1336-1337:.....	394
7 : ADS SA 11586: 1337:.....	395
8 : ADS SA 11587: 1346-1347:.....	396
9 : ADS SA 11588: 1347-1348:.....	397
10: ADS SA 11589: 1352:.....	398

IX : CHATELLENIE DE FLUMET..... 399

1: ADS SA 13783: 1283-1286:.....	399
----------------------------------	-----

2 : ADS SA 13784 : 1294-1295 : .....	400
3 : ADS SA 13785: 1314-1315:.....	401
4 : ADS SA 13786 : 1355-1357 : .....	402
<b><u>X : CHATELLENIE DE LA ROCHE .....</u></b>	<b><u>403</u></b>
1: ADHS SA 17878: 1321-1322: .....	403
2: ADHS SA 17879: 1322-1323: .....	404
3: ADHS SA 17881: 1328: .....	405
4: ADHS SA 17882: 1328-1329: .....	406
5: ADHS SA 17884: 1336-1337: .....	407
6: ADHS SA 17891: 1346-1347: .....	408
7 : ADHS SA 17898: 1356-1358: .....	411
8: ADHS SA 17910: 1376-1377: .....	413
9: ADHS SA 17915: 1387-1388: .....	414
10: ADS SA 11931: 1415-1416:.....	415
11 : ADS SA 11932: 1416-1417:.....	416
12 : ADS SA 11933: 1417-1418:.....	417
13 : ADS SA 11940 : 1424-1425 .....	418
14: ADS SA 11946: 1430-1431:.....	419
15 : ADS SA 11956 : 1441-1442 : .....	420
16: ADS SA 11983: 1472-1473:.....	422
17: ADS SA 11988: 1477-1478:.....	424
18: ADS SA 11993: 1482-1483:.....	425
19: ADS SA 12002: 1499-1501:.....	426
<b><u>XI : CHATELLENIE DE TOURNON, UGINE ET FAVERGES.....</u></b>	<b><u>427</u></b>
1: ADS SA 10271: 1270-1271:.....	427
2 : ADS SA 10273: 1276-1279:.....	428
3 : ADS SA 10275: 1284-1285:.....	429
4 : ADS SA 10277: 1286-1288:.....	430
5 : ADS SA 10278: 1290-1291:.....	431
6 : ADS SA 10279: 1291-1295:.....	432
7 : ADS SA 10283: 1301-1302:.....	433
8 : ADS SA 10284: 1302-1304:.....	434
9 : ADS SA 10285: 1304-1305:.....	435
10 : ADS SA 10288: 1307-1308:.....	436
11 : ADS SA 10289: 1308-1315:.....	437
12 : ADS SA 10290: 1315-1318:.....	439
13 : ADS SA 10291: 1318-1320: .....	441
14 : ADS SA 10292: 1320-1323:.....	442
15 : ADS SA 10293: 1321-1322:.....	443
16 : ADS SA 10294: 1322: .....	445
17 : ADS SA 10295: 1323-1325:.....	446
18 : ADS SA 10296: 1325-1327:.....	447
19 : ADS SA 10298: 1328-1332:.....	448

20 : ADS SA 10301: 1334-1335:.....	449
<b>XII : CHATELLENIE D'UGINE.....</b>	<b>451</b>
1: ADS SA 12355: 1289-1292:.....	451
2 : ADS SA 12356: 1308-1310:.....	453
3: ADS SA 12357: 1310-1315:.....	454
4 : ADS SA 12359 : 1332-1334 :.....	456
5 : ADS SA 12360 : 1334-1335 :.....	457
6 : ADS SA 12371 : 1352-1353 :.....	458
7: ADS SA 12372 : 1353-1354:.....	459
8: ADS SA 12374 : 1357-1358:.....	460
<b>XIII : CHATELLENIE D'YVOIRE.....</b>	<b>461</b>
1: ADS SA 15739: 1305-1308:.....	461
2 : ADS SA 15742: 1315-1320:.....	465
3 : ADS SA 15743: 1320-1322:.....	467
4 : ADS SA 15744: 1322-1323:.....	471
5 : ADS SA 15745: 1323-1324:.....	472
6: ADS SA 15746: 1333-1334:.....	473
7 : ADS SA 15747: 1334-1337:.....	475
8 : ADS SA 15748: 1337-1338:.....	478
9 : ADS SA 15750: 1339-1340:.....	479
10 : ADS SA 15751: 1340-1341:.....	480
11 : ADS SA 15752: 1341-1342:.....	481
12: ADS SA 15753: 1342-1343:.....	482
13 : ADS SA 15754: 1343-1344:.....	483
14: ADS SA 15755: 1344-1345:.....	484
15: ADS SA 15756: 1345-1346:.....	486
16 : ADS SA 15757: 1346-1347:.....	487
17: ADS SA 15758: 1347:.....	488
18: ADS SA 15759: 1347-1349:.....	489
19 : ADS SA 15761 : 1352-1353 :.....	491
20 : ADS SA 15762 : 1353-1354 :.....	492
21: ADS SA 15764 :1356-1357:.....	494
22 : ADS SA 15765 :1357-1358 :.....	495
23 : ADS SA 15766 :1358-1359 :.....	496
24 : ADS SA 15770 :1361-1362 :.....	497
<b>PARTIE 2. LES COMPTES D'OEUVRES .....</b>	<b>499</b>
<b>I : CHATELLENIE DE FAVERGES.....</b>	<b>501</b>
1: ADS SA 5708: 1321:.....	501
<b>II : CHATELLENIE D'YVOIRE.....</b>	<b>505</b>
1: ADS SA 5710: 1310-1315:.....	505
2 : ADS SA 5711: 1317-1318:.....	526



## *INTRODUCTION*

---

L'étude que nous proposons se fonde, outre sur les recherches archéologiques de terrain présentées au sein des volumes 2 et 3, sur la consultation, l'analyse et l'exploitation de sources d'archives, qu'il s'agisse de copies ou d'originales. Une fois les différentes données acquises, un parallèle peut alors être mis en place entre les informations recueillies dans les sources et celles obtenues sur le terrain. Cette étape ne peut être réalisée qu'avec la précaution d'avoir bien scindé en deux son approche sous peine d'avoir un regard largement biaisé. De même, notre regard sur ces archives est soumis au prisme de notre époque pouvant parfois créer un nouveau biais dans le raisonnement.

Notre sujet de recherche étant centré sur le phénomène castral, de nombreuses sources manuscrites existent et sont de natures diverses. Néanmoins, les sources comptables, tels que les comptes de châellenie ou les comptes d'œuvres, représentent la plus grande part des sources utiles à la compréhension de l'architecture et de son évolution, mais aussi de l'organisation d'un château. En effet, ces textes nous présentent la mise en place de bâtiments ou la réalisation de travaux sur des périodes chronologiques bien définies s'étalant généralement sur plusieurs décennies ou siècles. Cela permet donc de mettre en exergue des tendances et évolutions. Ces archives se répartissent, aujourd'hui, principalement entre les dépôts de Haute-Savoie et de Savoie. À ces différents comptes peuvent être ajoutées les différentes enquêtes et inspections réalisées sur le territoire d'étude<sup>1</sup>. Déjà publiées, elles ne figurent pas dans ce volume.

Pour des raisons pratiques évidentes<sup>2</sup>, seule la partie *opera castris* des comptes a été transcrite. Les comptes d'œuvres font figure d'exceptions, car peu nombreux. Aussi, ces derniers ont été transcrits en intégralité<sup>3</sup>, l'ensemble traitant de travaux. Sur les dix-huit sites castraux formant notre corpus d'étude, nous comptabilisons 2017 comptes de châellenies et 6 comptes d'œuvres directement associés. Sur ce total, nous avons consulté 804 comptes de châellenie et 5 comptes d'œuvre pour mener à bien nos travaux. Au sein de ce groupe, 230 comptes de châellenie, concernant les sites d'Alby, Allinges et Bonneville, et 2 comptes d'œuvres

---

<sup>1</sup> CARRIER, CORBIERE 2005 ; CORRAN-MEKKEY, CORBIERE 2015.

<sup>2</sup> Les comptes regroupent recettes et dépenses de toute sorte au sein d'une châellenie (recette en nature, dépenses pour les chevauchées, etc.). Cf. Volume 1.

<sup>3</sup> Celui de Bonneville ayant déjà été publié avec les comptes du XIV<sup>e</sup> siècle par C. Guilleré, il ne figure pas dans ce volume.

concernant Evian et Bonneville, ont été simplement consultés et exploités pour la réalisation des différentes monographies et de la synthèse. A contrario, 572 comptes de châtelainie et 3 comptes d'œuvres ont été explorés en vue de transcriptions latines. Parmi cet ensemble, 39 cotes étaient non communicables et 259 cotes ne présentaient pas d'*opera castri*. Aussi, ce sont 274 comptes de châtelainie et 3 comptes d'œuvres qui ont bénéficié d'une transcription. Seuls ces éléments figurent dans les pages qui suivent.

Le choix a été fait de présenter l'ensemble de ces documents par type, comptes de châtelainie et comptes d'œuvres, par châtelainies et par ordre alphabétique puis chronologique. Les transcriptions réalisées dans le cadre de ce travail de doctorat reprennent en partie les conventions préconisées par le groupe d'étude *Castellanie* qui officie sur les comptabilités châtelaines du comté de Savoie.

La mise en page générale ne reprend pas le format original, et ce afin de réduire le volume produit. Les changements de peau sont systématiquement indiqués comme suivant : **[peau 9]**. Le retour à la ligne des sources manuscrites est ici représenté par le symbole « / ». De même, les mots coupés en fin de ligne dans le texte original sont mis sur la ligne où figure le plus grand nombre de caractères. Les annotations figurant dans les marges du parchemin, ou du cahier, sont toujours accompagné de la mention « (en marge x) ». Lorsqu'il s'agit du titre principal, l'annotation est séparée du corps de texte, par exemple « Clausure ville Fabricarum (en marge gauche) ». S'il s'agit d'une sous-catégorie de dépenses, elle figure en plein texte entre crochets : « [lapides (en marge gauche)] ». Les mots présentant une erreur de latin importante sont suivis de la mention « (sic) ». Enfin, les mots ajoutés, rayés ou biffés sont placés entre crochets et accompagnés d'une description entre parenthèses : « [domini (suscrit)] » ; « [de grea (biffé par exponctuation)] ».

Concernant la langue latine, les « j » et les « v » n'ont pas été systématiquement retranscrits et figurent, dans la majorité des cas, sous la forme « i » et « u ». De même, nous avons choisi de ne jamais développer les différentes monnaies. Les sous figurent donc sous l'abréviation « solid », les deniers « den », les livres « lb » et les florins « flor ». Il en est de même pour la variété de la monnaie, « tur » pour tournois, « vien » pour viennois, « geben » pour genevois, « pp » pour parvi ponderis, etc. Les mentions numéraires sont écrites telles que dans le document d'origine. Seule une distinction a été réalisée entre les quantités d'objets ou d'hommes et les sommes d'argent. Les premiers sont écrits de manière simple, « XL carpentatorum », tandis que les seconds sont toujours présentés avec des séparateurs : « .CVII. solid ».

Nos difficultés et limites pour la transcription figurent également dans le corps de texte. Lorsqu'un mot a été lu, mais que sa signification n'est pas certaine, il est suivi du symbole « ? ». Lorsque le mot n'a pas été compris, la mention « (non lu) » est apposée. De même, lorsque le matériau d'origine rend impossible la lecture, cela est indiqué par la formule suivante : [ parchemin manquant ]. Enfin, lorsqu'un mot ne figure pas sur le document, mais peut être restitué, il est indiqué entre « [] » sans autres indications.

La réalisation de ce travail de transcription a profité de nombreuses relectures ayant pour but la correction et une meilleure compréhension de ces textes. Pour cela, nous avons bénéficié de l'aide de Jean-Michel Poisson, Alain Kersuzan et Denis Laissus. De même, nous sommes appuyés sur plusieurs glossaires existants parmi lesquels :

- BRUCHET Max, *Étude archéologique sur le château d'Annecy suivie des comptes de la construction et d'inventaires inédits*, Annecy, 1901, p.61-119.

- KERSUZAN Alain, POISSON Jean-Michel, *Glossaire de la construction castrale et civile au Moyen Âge en France (XIII<sup>e</sup> – XV<sup>e</sup> siècle). Matériaux, techniques, outils, métiers, édifices, mobilier et armement*, Ambérieu-en-Bugey, 2017.

- POISSON Jean-Michel, « Glossaire technique de la construction du bois d'après les opera castris des comptes de châtellenies des XIV<sup>e</sup> et XV<sup>e</sup> siècles (Savoie-Dauphiné) » dans POISSON Jean-Michel, SCHWIEN Jean-Jacques (dir.), *Le bois dans le château de pierre au Moyen Âge*, Besançon, Presses universitaires de Franche-Comté, 2003. p. 437-445.





# **PARTIE 1. LES *COMPTES DE CHATELLENIE* :**

## ***OPERA CASTRI***

---



# I : Châtellenie de Bonne

1 : ADS SA 12888: 1314-1315:

## [peau 9]

Expense (en marge gauche)

Item soluit Michaleto de Brangio carpentatori facienti ad tachium sibi datum per castellanum de maeria grangie quoquine castris / panne veteris et destructe unam grangiam et quoquinam infra castrum a parte muri pontis et sibi debentur administrari per / castellanum neccesaria pro dicta grangia in dicto loco : .XXXV. solid. Item soluit pro tribus milliariis scindulorum / cum dimidio emptis ad idem apud Contaminam quolibet milliari vendito [quinque solid .IIII. den (suscrit)] : .XVIII. solid .VIII. den. / Item pro portagio dicti scinduli a Contamina usque infra castrum : .III. solid .VI. den. Item pro quatuor / milliariis clavini cum dimidio empti ad idem apud Gebenam quolibet milliari vendito duos solid : / .IX. solid. Item pro portagio dicti clavini usque ad castrum : .III. d. Item pro sex latis emptis ad idem apud / Contaminam: .XVIII. den. Item pro quatuor duodenis [latarum (biffé)] [postium (suscrit)] emptis apud Contaminam ad idem : .XVI. solid. Item pro charreagio dictarum latarum et postium usque infra castrum: .III. solid.

Summa: IIII lb VI s XI d.

Expense retegendi tectum aule castris Bone (en marge gauche)

Idem soluit pro IIII milliariis scinduli ad retegendum tectum aule [castris fori (biffé)] / fori Bone per plures vices per manum Roleti de Saxo emptis apud Contaminam quolibet milliari / vendito quinque solid tres den : .XXI. solid. Item pro chareagio dicti scinduli a Contamina infra vilam (ajouté en fin de ligne?) / [castrum (biffé)] Bone: .II. solid .VIII. den. Item pro octo milliariis clavini empti ad idem: .XVIII. solid. Item pro portagio / dicti clavini a Gebena usque apud Bonam per duas vices: .VIII. den. Item in locagio IIII carpentatorum retegendum de predictis scindulis et clavino dictum tectum operantium ad idem per / unam diem cuilibet capiente per diem duodecim den: .IIII. solid. Item in locagio trium operariorum / portantium dicta scindula dictis carpentatoribus supra dictum tectum et iuvantium ipsos per dictam / diem: .XV. den.

Summa: .XLVII. solid .VII. den.

2 : ADS SA 12889: 1319-1320:

**[peau 11]**

Expense portarum castri (en marge gauche)

Idem soluit Michaleto de Brangio carpentore fortanti ad tachium portas castri de publu et / facienti portam postelle castri totam novam de publu et ipsam fortanti de publu / die iovis post epiphaniam Domini : .XVI. solid. Idem soluit Iohaneto de Brangio fabro / pro quinque cletis et dimidia grossarum tachiaram pro fortandis dictis portis castri et dicta porta / postelle : .XI. solid. Item soluit pro facienda una palangia de novo facta in porta castri / cum duobus annellis ferreis et pro uno martello ferreo ad tapandum in dicta porta. Et pro / duabus serraliis ferreis [cum clavibus (suscrit)] pro dicta porta et pro una alia serralia ferrea [cum clave (suscrit)] pro porta postelle quia / serrallie qui ibi errant nichil valebant : .VIII. solid.

Summa : XXXV solid.

Expense faciendi tectum garite supra gradus soturni et retegendi tecta castri et tectum aule fori Bone et turnum putei faciendi (en marge gauche)

Idem soluit die mercurii post Oculi pro una duodena latarum emptarum apud Contaminam ad faciendum tectum garite / castri supra gradus soturni : .II. solid. Item soluit pro duobus milliarium clavini empti ad idem et pro / aliis tectis castri retegendis : .III. solid .VIII. den. Item soluit pro duobus miliarium [scinduli (biffé)] / cum dimidio scinduli empti ad idem apud Gebenam : .IX. solid .VIII. den. Item soluit / pro duobus aliis miliarium clavini empti ad idem : .III. solid .VIII. den. Item soluit Martino / Bichet carpentario facienti de predictis scindulo, maeria et clavino tectum supra predictam garitam / et retegenti tecta castri [et aule fori Bone (suscrit)] que erant discoperta operanti ad idem per decem dies capiente / per diem decem (biffé) [duodecim (suscrit)] denar : .X. solid. Item soluit pro turno putei faciendo et duarum virgarum / ferri et unius cauruli ferri pro dicto turno : .II. solid.

Summa: XXXI s.

Expense bancorum et mensarum factum in castro (en marge gauche)

Item soluit pro uno chyvrone empto apud Contaminam die lune post purificationis beate Marie virginis ad / faciendum banca et menses in castro : .XIII. den. Item soluit duobus rasseriis rassantibus / predictum chyvrone et duas trabes mangnas emptas per castellanum ad idem operantibus ad idem per sex / dies cuilibet capiente per diem octo denar : .VIII. solid. Item soluit pro predictis duabus trabibus / .III. solid .VI. den. Item soluit pro uno tysone enpto pro faciendum escochet in castro / .VII. den. Item soluit duobus carpentariis facientibus de predictis chyvrone, trabibus et / tysone tria banca, tres menses et escochet in castro operantibus ad idem per unam / diem cuilibet capiente per diem duodecim denar : .II. solid.

Summa : XV s II d.

Expense aptandi pontem castrum et portas inferiores ville Bone (en marge gauche)

Idem soluit die martis ante festum beati Iohannis baptiste, Iohani Boudrici de Bona pro maeria empta / ab ipso ad aptandum et reficiendum pontem castrum et portas inferiores ville Bone : .II. solid. / Item soluit Petro Fortet carpentatori aptanti et reficiendi de predicta maeria et / de aliis maeriis que erant in castro dictum pontem et dictas portas [operanti (biffé)] / et chivillanti dictas portas de grosis chiviliis operanti ad idem per duas dies capiente/ per diem decemocto den: .III. solid. Item duobus sociis suis carpentariis operantibus / ad idem per predictas duas dies cuilibet capiente per diem duodecim den: .IIII. solid. / Item soluit pro salario dicti Petri Fortet et predictorum sociorum suorum commorantium apud / Bonam qui dominus infirmabatur ad advisandum ubi in castro facientis garitas dicto Petro / capiente per diem decemocto den et quolibet socio suo capiente per diem duodecim den. De mandato / ballivi sibi facto oretenus: .III. solid .VI. den.

Summa: XII s VI d.

**[peau 12]**

Expense paliciorum factorum retro castrum Bone et grangiam Alacuyci et terraliorum ibidem factorum (en marge gauche)

Idem soluit et deliberavit pro centum plancis quercum emptis a Columbo de Corberia pro / palicio retro castrum: .C. solid. / Item soluit relicte Petri Bichet pro decemseptem plancis quercuum pro palicio facto / retro grangiam Alacuicy in Pede Aye Bone: .XXVIII. solid .IIII. den. / Item soluit Petro de Fontana et eius filiis pro octo plancis pro dicto palicio: .XIII. solid .IIII. den. / Item soluit Marie de Loes pro tribus quercubus ad idem: .VI. solid. / Item soluit pro aducendis dictis quercubus a nemore supra Corberiam et a nemore de / Loes: .XIII. solid .IIII. den. / Item soluit Iohani de Missie et dicto Millier facientibus [ad tachium propter quatuordecim dietas dicti Bichet (suscrit)] dicta palicia et Guidoni de / Filingio: [.VIII. solid .IIII. den (biffé)] .XI. solid .I. den. / Item soluit dicto Bichet operanti ad idem in dicto palicio et in faciendo postellam in dicto / palicio per quatuordecim dies capiente per diem decem den: .XI. solid .VIII. den. / Item soluit pro expensis facientium et scindentium in nemore dicti palicii: / .IIII. solid . X. den. / Item soluit pro exparris et sera goyzonibus dicte poste: .III. solid .IIII. den. / Item soluit Arrincigio pro terraliis factis retro castrum et retro grangiam Alacuicy / dato ad tachiam: .VIII. lb .VII. solid .II. den

Summa: .XVIII. lb .I. den.

Expense chafalli facti in Pede Aye et moyte supra portam moletarum et moyte porte Gebene reficiendas (en marge gauche)

Idem soluit Iaqueto de Brangio bonerio aduenti ad tachiam a nemore prioris Contamine usque / ad Bonam quatuor columnas et quatuor sales et de g[non lu] : .XI. solid .VI. den. / Idem soluit Perallo Bochibot pro quatuor quercibus emptis ab ipso pro dicto chafallo: .XVI. solid. / Item soluit pro chivronis, pagnis emptis pro dicto chafallo trabibus et aliis exparris: .L. solid .VI. den. / Item soluit pro undecim duodenas lonnorum pro duobus sollunis et enparis faciendis: .XLV. solid .VI. den. / Item soluit pro tresdecim aliis duodenis lonnorum pro dicto chafallo in maiori Solano inparando et / pro chafallo castri et moyta supra portam moletarum et moyta burgi superioris: .LVIII. solid .VI. den. / Item soluit pro [quinque (biffé)] tribus duodenis latarum pro dicto chafallo: .VI. solid. / Item soluit pro quinque milliariis scindulorum pro dictis chafallo novo et chafallo castri et duabus moytas cohoperiendum de novo penitus : .XX. solid. / Item soluit pro columnis quercus moyte nove exparis latis et pro chapusyando et faciendo / et aliis faciendis propter inparationem et pro decem lonis implicatis in moyta porte Gebene : / .XXII. solid .II. den ob. / Item soluit pro septem milliariis tribus centum clavini implicatis in dictis chafallis / duabus moytis: .XVII. solid .I. den. / Item soluit pro quaterviginti duodenas chiviliarum ferri implicatis in dicto chafallo et moytis: .XXX. solid. / Item soluit pro expensis chareantium dictas maerias: .X. solid. / Item soluit Brimodo Mermeto Cofyat, Romano Perresondo de Villario, Aymoni Conars / Baynoni dicto apesto filio carpentatoris de Nangier facientibus dictum chafallum / novum et cohoperientibus duas moytas ad tachiam propter implicandis dictas tresdecim duodenas / lonorum qui fuerunt implicandis: .VIII. lb .X. solid .IX. den. / Item soluit Martino Bicheti pro inPLICANDIS dictas tresdecim duodenas lonorum et pro cohoperiendo / chafallo castri in levando dicto chafallo et inparando et moy[t]as inparandis dato sibi / ad tachiam: .XXX. solid. Item soluit pro duabus cordis pro chafallo levando: .V. solid .IIII. den.

Summa: .XXIII. lb .XIII. solid .IIII. den ob.

**[peau 3]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in tectis castri domini de Bona videlicet aule, quoquine, stabuli / et duarum camerarum dicti castri ac etiam latrine recoperiendis aptandis / in locis necessariis que propter vetustatem et impetum / boree in pluribus locis decoperta errant et in refactura duarum / latrinarum dicti castri et duorum ostiorum unius in soturno alterius / in introitu mantelli muri dicti castri duarum fenestrarum / destructarum per Dalphinum ante quam essent ad manum domini / recopertum et rectorum incontinenti quod fuit castellanus ibidem dictus dominus / Petrus dicens et asserens per iuramentum suum inde presentem dicta operari / alia infrascripta fecisse et soluisse prout sibi alloquantur et / primo in emptione septem miliarium scindulorum emptiq ad idem apud / Gebenam et apud Musues ? quolibet miliari sex solid geben inclusis / charreagio a locis predictis usque apud Bonam. Septem miliarium / clavini emptium ad idem quolibet miliari tribus solid et tribus den geben / trium duodenarum lonorum seu postium emptarum et implicatorum in / reparatione et refectione dictarum latrinarum et factura ditorum ostiorum fenestrarum / et trium mensarum qualibet duodena septem solid quatuor den geben / et in locagio Iohannis de Cruce carpentatori dicta tecta de scindula / et clavino predictis recoperientis latrinas, ostia, fenestris, stabulum / et gradus de postibus predictis et alia maeria veteri ibidem existente / aptantis et refficientis vacantis ad omnia predicta faciendis et ad / faciendos bochetos sustinentis dictas latrinas et tres mensas / et tres banchos per duodecim dies continuos capiente per diem decem / octo den geben inclusis expensis inclusis duodecim solid geben / datis pro quatuor esparris, quatuor angonibus et uno ferroillio ferri empto / et posito in ostiis supradictis et alloquantur sub iuramentum ipsius ut supra / de mandato magistrorum computorum : .C XVI. solid .IX. den geben.

4 : ADS SA 12891: 1356-1357:

**[peau 6]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in emptione quatuor miliarium scindulorum emptorum quolibet / miliari septem solidis. Et emptione quatuor miliarium clavini / empto quolibet miliari tribus solidis geben et implicatis in / recoperiendis tectis aule, coquine, stabuli et camerarum castris / domini de Bona. Et in pluribus aliis locis dicti castris ubi / tecta decoperta erant. Et in locagio Mermeti Missier / carpentatori implicanti dictas scindulum cum clavinis in dictis / locis dicti castris ad que vacauit per tres dies capiente / qualibet die duos solid geben inclusis expensis : .XLVI. solid geben. / Librauit in emptione quatuor octanarum calcis emptarum / pro reparando muro stabuli dirupto empta qualibet octana / duobus solidis et tribus den incluso portagio. Locagio / quatuor asinorum quasi per unam diem arenam ad idem / apportantium capientis ipsis quinque solid geben inclusis / duobus solidis geben datis Iohanni Armeta lathomo quasi / per unam diem dictas calcem et arenam in refectione / dicti muri et alloquantur sibi de mandato dicti domini Petri / de Montegelato et per confessionem dicti lathomi de recepta factam / per instrumentum publicum receptum per Guionetum de Villa notarium ut / idem notarius actestatur : .XVI. solid geben. /



[peau 7]

Opera castri (en marge gauche)

In emptione sex miliarium magnorum cindullorum et sex miliarium / clavini minuti emptorum pro coquina antica recoperianda / quolibet miliari cindullorum septem solid octo den incluso / portagio dictorum cindullorum aportatorum [aportatorum (supprimé par exponctuation)] de Musues / apud Bonam qui locus distat a Bona per dimidiam leucam / vel circa et quolibet miliari clavini pretio trium solid sex den / geben. Inklusis septem solid geben datis in emptione / duarum duodenarum latarum emptarum ad idem pro tanto et / inclusis sex solid geben datis in stipendis trium carpentatorum / quasi per unam diem predicta cindulla, latas, et clavinum in / predictis implicantis ut in particulis. Et allocantur sibi / per iuramentum ipsius dicentium et suo iuramento asserentis predicta tantum / decostitisse et de ipsis tum solvisse : .III. lb geben. / In emptione unius duodene postium de sapino et quatuor / buchaliarum de quercu et sex feysiorum de fago pro refaciendum et / preparandum alenis, maniellis, fusellis et aliis pluribus necessariis / pro reparatione molendinorum domini de Bona incluso operagio in dictis / molendinis facto de predicta fusta per quinque carpentatorum qui ad / predicta quasi per unam diem vacauerunt et predicta ibidem pro tanto / ministraverunt: .XXXV. solid geben. / Librauit Guidoni de Villa de Bona clerico qui in tachiam / sibi datam per dictum castellanum et Iohanem de Croso clericum domini / comissarium ad infrascripta per dominum ordinationam fecit operagia / infrascripta pro quantitatis pecunie inferius declaratis ut per / literam domini de commisione predicta et allocandi que per dictum catellanum / facta fuerunt ratione commissionis predicte datam Chamberiaco die / ultima maii anno domini millesimo CCC LIX sub sigillo consilii / domini absente cancellario quam reddit et quia dicti commissarii / pretio ad viderunt quod in recopertura tectorum castri aule, quatuor / camerarum existentis circumcirca aulam, logie existente ante ipsam / aulam et stabulli erant necessariis viginti quatuor miliaria / cindullorum, viginti octo miliaria clavinorum, octo duodenarum / latarum et duodecim chivronorum longitudinis quolibet / sex teysiarum et tam pro dictam logiam, fenestris, clausure logie / et quibusdam hostiis et fenestris ibidem faciendis. Decem / duodenas postium et due pecie nemoris pro faciendum panis in / logia tam basse quam alte. Extimatis omnibus premissis per / plures burgenses Bone et alia in talibus expertos pretius / singulariter et distincte valere et posse decostare viginti / quatuor libras duos solid geben. Item pro reparatione camere / versus cavam fore necessarium due teysie muri novi / et in camera ante logiam una teysia cum dimidia / muri novi. Item in reparatione ale, quatuor miliarium / cindullorum et quinque milliarium clavini minuti extimatis / istis [non lu] nominatis quatuor lb decem solid / et sex den geben. Item in molendino superiori / unum porperoz ?, due trabes forantes ipsum / porperoz, unum pelem super quo vacur ? molendinum / octo teysie canalium quarum quatuor de quercu / et aliam quatuor de sapino et septem chavaleti de / quercu sustinendum dictas canales, una cornora / maniellarum et una cornura fusellorum. Item de / pagnions in quo ponitur ferum mole. /

**[peau 8]**

duodecim chivroni longitudinis duarum teysiarum et / dictum quinque panem qualibet longitudinis quatuor teysiarum, / octo duodena laterum, septem miliarum cindullorum, octo / miliarum clavinum muneti, tres collomie fustinem / molendina una de quercu et alie de sapino, quatuor / duodene postium, tres pale de quercu sustinendum lo porperoz / molendini extimate omnibus is\_ inclusa reparatione quoquidem / murrorum ipsius molendini : sexdecim lb decem / octo den geben. Item in molendino inferiori tres / pale de quercu fustimentum lo porpero ipsius molendini / una arbor, una rota, unum ruet, una trabes quercus / ad fustinendum assestamentum ipsius molendini a parte / aque, quinque teysie canalum quarum due de quercu / et alie de sapino chanaleti ad fustinendum dictas canales / due duodene postium pro ipso molendino inparando / a parte aque, una torvora mamellarum et alia / fusellorum et unius pagnons extimate omnibus / istis : novem lb duodecim solid geben. Item / et quod a predicta operagia facienda erant necessarii / sexties viginti et octo carpentatores quorum stipendis / fuerunt extimata : duodecim lb sexdecim solid geben. / Quibus orbris ? supradictis avis ramminis et diligenter / infrascriptis per dictos commissarium una cum pluribus / burgensibus Bone et pluribus aliis in talibus expertis dicti / siquidem commissarii nostre domini dederunt et contesserunt / predicto guidoni in tachiam de faciendo refficiendo et / construendo in predictis castro ala et molendinis omnia / [non lu] et singula superius declarata et hoc pretio et summa / quantitatam pecunie supra dictarum que operagia sunt completa / et dicta molendina in bono statu ut dicit et allocantur / sibi per dictam literam domini de commissione super / redditam et per publicum instrumentum de declarationibus / et tachiam predictam data eidem Guidoni factum manum / Roleti de Jonziez de Bona sub anno Domini millesimo / CCC LIX die octava iulii quod reddit et per / confessione dicti Guidoni presente in computo de recepte quantitatem / supradictarum que ascendentum ad : .LXVII. lb .II. solid geben.

**[peau 6]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Petro de Fonte lathomo qui ad tachiam sibi datam / per dictum castellanum et Petrum Gerbaysii thesaurarium domini construxit / et edificauit de novo de lapidibus cixis unam / fenestram ad duos sedes videlicet trium pedum altitudinis / et unius pedis cum dimidio latitudinis in mantello castris / Bone predicti sito deuersus villam et unum caminale de touz / rotondum de super novam in camera castris sita deuersus / villam scelicet in mantello dicti castris a parte Olier longitudinis / prout ascendit dictus murus et latitudinis novem pedum / ad solam cum tibus et choudanis ipsius caminalis / lapidum cixorum ut per instrumentum publicum de tachia predicta factum / manu Guidonis de Villa notariis die octava mensis iulii / anno Domini M CCC LXI et per instrumentum publicum dicti Petri lathomi / de confessione et recepta factum per dictum notarium die tertia mensis / maii anno Domini M CCC LXII que reddit : .XVIII. lb geben. / Librauit in emptione trium duodenarum lonorum seu postium / pro postando cameram existente ante aulam castris de / versus villam et latrinam existentem supra muros dicti / castris et faciendo duo hostia nova. Quinque trabum / positorum in travando de super dictam cameram quolibet poste / longitudinis novem pedum et quolibet trabe longitudinis / quatuordecim pedum. Trium chivronorum positorum in / chivronando et emparendo dictam latrinam : .XXVI. solid geben. / Librauit magistro Iohanni carpentatori qui per tresdecim dies / vacauit et stetit ad predicta implicando capiente per diem / inclusis expensis ipsius duos solidos geben ut per instrumentum / publicum dicti carpentatori de testimonio premissorum et recepta factum / per Guidonem de Villa notarium die IIII maii anno M CCC LXII / quod reddit : .XXVI. solid geben. /

**[peau 7]**

Librauit dicto magistro Iohanni carpentatori pro emptione decem milliarium / scindulum quolibet milliari pretio octo solidorum geben. Undecim / milliarium clavini quolibet pretio trium solidorum sex den / quinque chivronorum quolibet pretio duodecim den et strium (sic) / duodenarum laterum qualibet duodena trium solidorum posita / per ipsum carpentatorum et implicatorum in coperiendo totaliter ad / novum stabulum castris Bone et in recoperiando alam / mercati Bone et pro faciendo predicta opera ad tachiam ut / per instrumentum publicum dicte tachie supra redditum : .VII. lb .XVI. solid .VI. den geben. / Librauit Iohanni Marescallo pro emptione septuaginta librarum / ferri positis et implicatis per ipsum in ferratura fenestre / noviter facte in mantello castris Bone site deuersus villam / et pro factura et implicature ut per instrumentum publicum dicti Marescali / de testimonio premissorum et recepta factum manu dicti Guidonis / notarii die IIII maii anno Domini M CCC LXII quod reddit : .LXX. solid geben. /

7 : ADS SA 12897: 1362-1363:

**[peau 5]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in emptione duorum bochetorum de quercu / positorum in caminali novo facto in camera anteriori / existente iuxta aulam castri. Et in quatuor / esparris grossis ferri ligantibus dictos bochetos. / Item et in duabus aliis esparris et uno ferrolio / ferri positus in fenestra facta in dicta camera de / versus villam emptis a Iohanne Marescallo. Et / alloquantur sibi de mandato domini Petri de Montegelato / magistri computorum domini : .III. flor et dimi bp. /

8 : ADS SA 12898: 1363-1364:

**[peau 8]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit Mermeto Missier et Ansermodo Mermeto, Roleti / Lossier qui ad tachiam coperierunt stabulum antiquum / castri Bone et garitam introytum cave et ibidem duas / panas novas longitudinis qualibet quatráginta pedum / sex chivronos novos tres duodenis laterum tria millia / scinduli et sex millia clavini cum alia maeria / clavino et scindulo ibidem existentes et pro cop[er]iando ad / novum partem anteriorem ale domini de Bona ubi posuit / tres chivronos novos, septem duodenis laterum, viginti / tria milia scinduli et viginti tria millia clavini / inclusa recoperture et reparatione partis posterioris dicte / ale de versus ecclesiam ut per instrumentum publicum dicte tachie / et de confesione et recepta factum manu Petri Raseti de Bona notarii publici sub anno Domini M CCC LXIII die / dominica post octabas Pasche quod reddit. Et alloquatur / sibi prius librata de mandato Petri Gerbaysii thesaurarii : .XLVI. flor auri bp. /

9 : ADS SA 12899: 1364-1365:

**[peau 6]**

Opera castris (en marge gauche)

De operibus castris nichil per idem tempus de / quo computat ut dicit.

10 : ADS SA 12902: 1369-1370:

**[peau 6]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in emptione dimidii miliaris scindulorum et dimidii / miliaris clavini emptorum et implicatorum in tectis castris / Bone certis locis necessariis per tempus de quo computat / videlicet dimidio miliario scindulorum tribus solid sex denar / et dimidio miliario clavini duobus solid inclusis decem / octo denar geben datis uni carpentatori dicto Liniel / pro suis stipendiis et expensis unius diei vel circa quo / vacavit implicando predicta : .VII. solid geben. / Librauit pro reparatione cuiusdam muri dicti castris scilicet / in emptione calcis et portu lapidum et arene / inclusis quatuor solidis datis duobus lathomis dictum / murum inde reficientibus et ibi per unam diem vel / quasi vacantibus et tam capientibus pro stipendiis et expensis / et licet instrumentum inde non habeat alloquantur de mandato / magistrorum computorum prius et suprascripta proxime / librate. Relatione Andree Bellatruchi presentis et qua sic / asseruit librasse : .XII. solid geben.

11: ADS SA 12903: 1370-1371:

**[peau 6]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in emptione trium milliarium scinduli, / trium milliarium clavinorum implicatorum in recopertura / tectorum castris Bone quolibet milliari scinduli septem / solidis et quolibet milliari clavini tribus solidis / geben : .XXX. solid geben. Locagio trium carpentatorum / tecta dicti castris de predictis scindulis et clavinis / in pluribus locis recoperientibus et vacantium ad predicta / per unam diem capiente quolibet per diem duos solid / geben : .VI. solid geben. Et in emptione sex lonorum / implicatorum in gradibus latrine dicti castris quolibet / lono duodecim den geben inclusis salario et expensis / carpentatorum ipsos in dicti gradibus implicantis : .VI. solid geben. Summa: .XLII. solid geben.



12: ADS SA 12904: 1371-1372:

[peau 7]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in emptione octo milliarium scindulum / emptorum quolibet milliari pretio .VII. solid geben / nec non etiam in emptione octo milliarium / clavini quolibet milliari .III. solid .VI. den geben / implicatis in reparatione tecti castris domini / dicti loci per Ansermodum Locier et euis / quemdam valletum carpentatores datum eis ad / tachiam pro duodecem solid geben / et allocavit eidem de mandato Andree / Ballatruchi vice Petri Gerbesii presentis in computo : .III. lb .XVI. solid geben. / Librauit in reparatione quatuor teisiarum / muri factarum infra castrum predictum videlicet in / camera prope logiam et etiam in reparatione / angullarum muri nec non in reparatione muri / stabuli dicti castris que erant derupta / propter vetustatem datum pro tanto ad tachiam / Iohanni Hermice lathomo in presentia Iohannis / Galliardi domini clerici et secretarii et per literam / confessionis ipsius lathomi de recepta datam / die ultima mensis februarii anno Domini M / CCC LXX secundo signatam manu Mermeti / Barra quam reddit et de mandato Andree / Ballatruchi : .III. lb .X. solid geben. / Librauit in factura cuiusdam parietem factam / de grea infra ipsum castrum facta de / piso per circa unum pedem facta inter / coquina dicti castris et cameram in qua / iacet castellanus et quidam paries que erat ante / eum propter sui vetustatis erat destructus / datum pro tanto Petro Collat operario euisdem / ad tachiam in presentia Iohannis Galliardi / auditori sic per literam ipsius Iohannis Collat / de confessione et recepta datam anno et die / proxime quibus supra et signatam manu dicti Mermeti / quam reddit : .LXX. solid geben. / Librauit in reparatione hostii stabulli dicti / castris in duabus esparis ferri et duobus / goiffonis ibidem factis et vecte in ipso ostio / facto : .VIII. solid geben.

13: ADS SA 12905/1: 1372-1375:

[peau 7]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in emptione undecim milliarium cindulum (sic) et totidem / clavini trium chivronorum, dimidium duodenis latarum, unius / serrallie cum clave implicatorum in reparatione tecti / stabuli, aule et logie castris dicti loci Bone per Peronod /de Coneta carpentatorum emptis pro tanto inclusis salario / et expensis ipsis carpentatoris ut per litteram de confessione / ipsius Petri predicta in predicto castro implicuisse / et quantitatem infrascriptam recepisse receptum / per nimetur baira notarii sub anno Domini M CCC LXXIII / die XV mensis maii signatam quod per eundem cuius notarii /reddit : .XIII. flor auri b p. / Librauit Petro de Buand carpentatori pro pretio quatuor / milliarium cindulum quolibet milliari octo solid quatuor / milliarium clavini quolibet milliari quatuor solid / geben. Implicantis per dictum carpentatorum in tecto aule dicti / castris in anno Domini M CCC LXXIII reparando inclusis / undecim solid sex den geben pro salario et expensis / ipsius carpentatorum et alloquantur de mandato magistrorum / computorum domini : .LXX. solid .VI. den geben.

14: ADS SA 12905/2: 1372-1375:

[peau 7]

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in emptione undecim milliarium cindulum (sic) et totidem / clavini trium chivronorum dimidium duodenis latarum unius / serrallie cum clave implicatorum in recuperatione? (sic) / tecti stabuli et aule et logis castri dicti loci Bone per / Peronodum ? de Coneta carpentatorum empte pro tanto inclusis salario / et expensis ipsius carpentatori ut per misorum ? confessione ipsius / Petri predicta in predicto castro implicuisse et quantitatem infra / subscripta recepisse receptum per nimetur ? barra notarii / sub anno Domini M CCC LXXIII die XV mensis maii / signatam quod per eundem cuius notarii reddit : .XIII. flor auri b p. / Librauit Petro de Buaud carpentatorum pro pretio quatuor / milliarium cindulum quolibet milliari octo solid quatuor / milliarium clavini quolibet milliari quatuor solid geben / implicatorum per dictum carpentatorum in tecto aule dicti castri / in anno Domini M CCC LCCIII reparando / inclusis undecim solid sex den geben pro salario / et expensis ipsius carpentatori et alloquantur de mandato / magistrorum computorum domini : .LIX. solid .VI. den geben.

**[peau 9]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus castris dicti loci. Et primo in repartitione porte / dicti castris laceratarum in parte inclusis una serrallia ibidem in / una iparum portarum posita : .XX. s geben. Item in / repartitione muri hostii stabuli superioris dicti castris ibidem de / novo reffecti duobus hostiis fuste ibidem factis et in hostio / stabuli positis inclusis duabus serralliis ibidem in dictis duobus / hostiis positis : .III. flor. Item emptione quinque milliarium / scindulorum ad opus dicti castris emptorum et ibidem in recopertura / dicti castris implicatorum quolibet milliari pretio septem solidorum / geben : .XXXV. solid geben. Item emptione quinque milliarium clavini / ad opus dicti castris emptorum et ibidem implicatorum emptorum / pro tanto quolibet milliari pretio trium solid et sex denar geben / .XVII. solid .VI. den geben. Item locagio et salario cuiusdam / carpentatori predicta ibidem implicantium ad que vacauit quatuor / diebus capiente per diem pro salario inclusis expensis tres solid geben: / .XII. solid geben. Item emptione unius columpne fuste posite / in ala domini que totaliter minabatur ruynam : .VI. solid geben. / Et allocantur supra dicte librata de mandato domini Aymonis de Chalant / magistri computorum domini sub iuramento dicti castellani asserentis suo / iuramento predecita facta fuisse prout superius describuntur et tantum /

**[peau 10]**

costisse : .III. lb .X. solid .VI. den geben / et : .III. flor pp. / Librauit in confectione unius gabie seu janya et cuiusdam compedis / ibidem factorum pro incarcerando captivos tam in emptione fuste / ibidem necessarias quam in emptione duarum serrallarum pluriumque / espararum et taschiarum fieri ibidem nececeriarum et in / dictis compede et iania implicatis inclusis salario Petri de / Blando et bastardi Lossier carpentatorum qui predicta ibidem fecerunt / et alloquatur prius librata per confessione dictorum carpentatorum / asserentium sub suis iuramentis predicta prout describitur fecisse / et tantum decostisse ut per instrumentum publicum confessionis dictorum / carpentatorum et testimonium premissorum factum manu Iohannis / de Croso notarii publici sub anno Domini M CCC LXXVI indictione / decima quinta die XIII mensis Iulii cuius copiam reddit / manu dicti notarii signatam : .XII. flor auri b p.

**[peau 8]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit Roletto Lossier carpentatori pro reparatione / tectorum castri dicti loci ibidem de novo reparatorum / et coopertorum que erant destructa in parte excepto tecto / stabuli dicti castri de scindulis antiquis aliorum / tectorum integris reparato in taschiam dicto Roletto / datam pro tanto predicta tecta veteri castri de Bonis / scindulis et bono clavino novo reparando ad / quartum puntum ut per instrumentum publicum dicte / tachye ac testimonio et confessione predictorum receptum / per Iohannem de Croso notarium sub anno Domini / M CCC LXXVII die XI mensis marcii cuius copia / reddit manu dicti notarii signatam et alloquantur / prius et subscribe librate de mandato Andree / Ballatruchi et Anthonii Barberii magistrorum computorum / domini : .XX. flor b p. / Librauit Petro Cortiniet pro purgando et mundando / putheum castri dicti loci qui erat plenis / putredine lapidibus et ceterisque plurium corruptionibus / in tantum quod de aqua dicti puthei aliquantiter uti / non andebatur propter inundationem ipsius / in taschiam sibi datam pro tanto dictum putheum / mundandi et purifficandi. Et que fecit talis / quod ipsa aqua utitur ut per instrumentum publicum dicte / taschie ac confessionis dicti Petri Cortiniet asserentis / predictam prout exerpinantur fecisse et pro eisdem / tam recepisse receptum per Iohannem de Croso notarium / sub anno Domini M CCC LXXVII die VIII mensis / iunii cuius copiam reddit manu dicti / notarii signatam : .LII. solid geben. /

**[peau 9]**

Librauit Laurentio Pocitta lotonio (sic) pro refectione / maiorum fenestre magne aule dicti castri per / ipsum reparate que totaliter minabatur ruynam / in taschiam sibi datam pro tanto. Ipsam / fenestram reparandi et actendi ut per instrumentum / publicum dicte taschie et confessionis dicti Laurentii / asserentii predicta sic facta fuisse et pro reparatione / dicte fenestre tam recepisse receptus per Iohannem / de Croso notarium sub anno Domini M CCC LXXVII / die VIII mensis iunii cuius copiam reddit / manu dicti notarii signatam : .XX. solid geben. /

**[peau 13]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit dicto Armeta lathomo pro salario suo quatuor dierum / per quos vacauit faciendo unam fenestram et murando unum / hostium in despensa dicti castri inclusis locagio unius hominis ad / predicta iuvantium per dictum tempus : .X. solid geben. Item pro quatuor / octonas calcis pro predictis faciendis inclusis portagio eiusdem: / .VIII. solid. Item pro ferratura dicte fenestre inclusis operagio dicte / ferrature : .VII. solid .VI. den. Item pro salario trium asinorum / qui apportauerunt arenam ad predicta necessariam : .XII. den. / Item pro locagio unius hominis qui dictam arenam extraxit : .VIII. den. / Item pro locagio dicti Armeta qui murum dicte despense / reparauit : .XII. den ut per confessionem predictorum de recepta factam / per instrumentum publicum manu Iohannis Famulo notarii publici receptum / cuius notam reddit manu ipsius signatam datam die XVIII / mensis februarii anno Domini M CCCLXXX primo. Item pro uno / chivrono fuste pro uno luysenderio faciendo in sala dicti / castri quod combustum fuerat : .XVI. den. Item pro duobus milliariis / et quatuor fasselorum scindulum quolibet milliari sex solid geben : .XIII. solid. / .III. den. Item pro duobus milliariis cum dimidio clavini pro predictis / scindulis implicandis : .VII. solid .VI. den. Item pro undecim postibus / pro predictis faciendis : .VII. solid. Item pro una duodena tachiarum / .VI. den ut per confessionem dicti Armeta lathomi superius designati / et allocantur sibi de mandato magistrorum computorum domini : .LVIII. solid .X. den monete nove domini. / Librauit Ansermodo Lossier et Roletto Brasa carpentatorum pro reparatione / stabuli et carceris dictis (sic) castri. Et primo in emptione septem / milliariis scindulorum et totidem clavini inclusis operagio / salario et expensis dictorum carpentatorum qui predicta fecerunt : .VII. flor. / Item pro quatuor trabibus quatuor teysiarum quolibet sex solid : .XXIII. solid. / [Item pro quatuor chivronos quolibet quinque theysiarum : .XVI. solid (supprimé par exponctuation)]. Item / pro duabus panis qualibet quinque teysiarum pro predictis faciendis: / .VIII. solid. Item pro una duodena cum dimidia latarum : .III. solid .VI. den. / Item pro una duodena postium : .VIII. solid ut per instrumentum de / confessione et recepta dictorum carpentatorum receptum per Iohannem Famolo / notarium publicum cuius notam reddit eius manu signatam / datum anno et indictione predictis die decimaseptima mensis februarii : .XLIII. solid .VI. den monete nove domini / et : .VII. flor auri pp. /

## II : Châtellenie de Bonneville

1 : ADS SA 12766: 1446-1447:

### [peau 21]

Visitatio et ordinatio (en marge gauche)

[...]. Et sensuit la visitation / faicte au chastel de la Bonne Ville pour les reparations necessaires / fayre per maistre Aymonet Cormanlx maistres des ouvres de / notre tresred [non lu] seigneur le second jour de novembre lan mil III<sup>c</sup> XLIII / le quel maistre a vehu et cogneu estre neccessaire et y a / taxe par le mode que sensuit en la presence de Charle Samoem / lieutenant de chastelleni dudit lieu instant et requerant por sa / decharge. Et premièrement a visite la couverture / de la grand sale dudit chastel. Et car la couverture que y est de / present est posee sur et dedans les murs par maniere que les dis / murs se gastent du tout. A este advise de fere la patiere du / toyt devers la ville par maniere que ledit toyt passe par dessus / des crenaux a venir de freste dudit toit. Et pour ce fere sont / neccessaires premierement XVI pannes a .III. gros la piece, valent : / .V. flor .III. gros. Item XXXIII chevrons de XXXVI / pyes de long a .II. gros et demi la piece : / .VII. flor .I. gros. / Item XXIII dozeynes de lactes de XXII pyes a .III. gros la / dozeyne : / .VI. flor. Item en laviron de LX milliers / descenle a .V. gros le millier : / .XXV. flor. Item / en laviron de LX milliers de LX milliers de clavins refforcie a .III. gros le / millier : / .XX. flor. Item pour la faczon de re [non lu] : / .XX. / flor. Item pour la cressie du toyt de ladite sale au / rinet bas car la pleuye gaste les murs entre la sale et les / chambres, sus la tane XVI chevrons de la longueur et pris dessus-dits, / trois pannes, XX milliers descenle et XX milliers clavins ou en / laviron a rayson que dessus : / .XIX. flor .III. gros. Item / pour la faczon ultre la relevee du toit viel : / .III. flor. / Item a visite la couverte dessus la cava des loges apres et les / chambres en suivant jusque a la petite tornete pres de la seconde / pour ce ont est neccessaire de couvrir toute la panture de vers Blensier [lecture incertaine] / [peau 22] / et y fault environ a ce fayre de LXXVI milliers descenle / et autant de clavin a rayson que dessus et VI dozeynes / de lattes : / .XXXIII. flor .II. gros. Item por la faczon / du toyt : / .IX. flor .VI. gros. Item generalment a / visite tout ledit chastel et si est neccessaire en plusieurs lieux / et places de reparer. Et specialement sus les frestes apres des / chiminees et sont neccessaires six milliers descenle et autant de / clavin a rayson que dessus valent : / .III. flors .VI. gros. / Item par la faczon incluz la p[non lu] de mettre ung chivron sus / la cava au plus pres de la grand tourt : / .II. flor. Item / sont neccessaires outre toutes cescz choses pour fere pillons, / appraux et esparres neccessaire a ce faire XII chevrons a / rayson que dessus : / .II. flor .VI. gros. Item a visite / les deux grand tours au dessus dudit chastel les quelles / neccessairement ont mestrer de covrir aultrement la fuste dicelles / se gaste, et pour ycelles fault XL milliers descenle et autant / de clavin a rayson que dessus : / .XXX. flor. Item par / la faczon : / .VI. flor .VIII. gros. Item car en les / dictes dues tours rondes ne se peut seurement tenir preysonie a / est neccessaire de faire exspraisement [lecture incertaine] en la grand tourt dedans les / dues fenestres et archieres et en la treppa

dessus cest / assavoier en chescune des dites fenestres et archieres qui sont / trop larges une  
derasses de chayne et une treppa a trou / syralie et ferroil au sol an dessus. Item est  
neccessaire / de faire en la chambre blanche une porte et ung huys et semblablement / ehn  
unes fenestres de bres ensemble la la serrure. Item / est neccessaire de fayre nectoyer la place  
entre la sale de la / cave la ou audit este ordone de fere la gorgole. Et purs se, / semblera bon  
de faire le panyuit [lecture incertaine]. /



**[peau 22]**

Opera castri et fontis (en marge gauche)

[...]. Sensuyvent les ovres, reparations et / constructions et edifices fais au chastel de la Bonne Ville par Michiel Morel vicechastellayn dudit lieu, commencers le XVII jours de novembre M IIIIc / LXVII du commandement et en la presence de montresied[non lu] / seigneur maistre le comte de Geneve le quel ensemble tout son estat (estat repete) pour lois venu faire residance audit / lieu de la Bonneville et vouloit subitement faire sa / residance dedans ledit chastel. / Premierement a fait faire une cheminee toute / neuve en la chambre de madamoiselle Loyse en laquelle / souloit estre la chappelle vieille, laquelle cheminee est de gree / jusques au bornel quest de carrons tes[non lu] les fis / et les choudannes qui sont de pierre de taille de mollasse / et fut rompu le mur ou elle est faicte et mure ledit / mur dessus la trallaison jusques au toyt /

**[peau 23]**

Item a fait rompre et piquer ung gros mollars que / estoit au millieu de ladite chambre soubz lequel fauloit estre / assiz lautel de ladite vieille chapelle. / Item a fait rompre le mur dudit chastel estant de six / piez de gros devers la partie de Mauloz et la, a fait faire / une porte de pierre de roche de taille pres de ladite chambre / de madamoiselle pour aller au retrait de mond seigneur que lon / a fait hors dudit mur pres de la grosse tour. Item a fait / faire une porte de gree en la petite chambre de madame / que fault en laliour de la chambre de madamoiselle. Item / a fait faire les siz des deux cheminees de la chambre de / mond seigneur et de ladite petite chambrete et ce de pierre de mollasse / de tallie. Item a fait murer de gree deux petites fenestres / estans en ladite chambrete regardant de vers la chambre de / madamoiselle et a fait reparaillier les sieges de la fenestre de ladite chambre. / Item a fait faire une porte de gree en la chambre des / chambriers pour sallier en la grant sale et a fait murer / un grant pertuys estant en ladite chambre des chambriers / depuis la terre jusques a la trallaison dessus. Item a fait / faire et reparaillier de gree la porte de la chambre de / parament pres les galleriees. Item a fait faire une / porte de gree en ladite chambre de parament pour aller au / retrait et murer ung grant pertuys qui estait par devant au / mur de ladite chambre. Item a fait reparailler une bonne / partie des manteaulx de la cheminee dudit parament ensemble / le bornel dicelle ou le feu ce prenoit plusieurs fois et a fait / retenir les trabz pres dicelle cheminee a grosses chevilles / de fer et a clefz de boys. Item a fait faire deux / armoires de gree en ladite chambre de parament et / reparaillier les deux fenestres [de ladite chambre (en marge gauche)] regardant dedans et dehors / ledit chastel. Item a fait rompre le mur et la faire en ladite / chambre de parament une porte de gree pour entrer en / la chambre de mon seigneur de Menthon ung viret de gree et / ung tornevent de gree ensemble la porte dudit viret. / Item a fait faire en ladite chambre de mond seigneur / de Menthon une cheminee de gree jusques au bornel / lequel est fait de carrons la quelle cheminee est complie / jusque les chiz et choudannes. Item a fait rompre / le mur de laliour [lecture incertaine] pres de la chambre de mond seigneur de Menthon / et la, faire une porte de gree pour aller au retrait. / Item a fait murer la porte vielle estant audit alieur / et fait rompre le mur en ung aultre lieu et faire une / porte de gree pour entrer en la chambre de monseigneur le maistre / dostel, Pierre de Myonnaz. Item a fait faire en ladite / chambre une cheminee de gree jusques au bornel

lequel / est grant et hault fait de toux et de carrons. Item / a fait reparaillier une aultre porte estant audit aliour. / Item a fait faire les siz en la cheminee de la chambre / de monseigneur de Montrotier et faire les sieges de les deux / fenestres dicelle chambre. Item a fait refaire et / repareillier les eschielliers que montent de la place du chastel / en la chambre de mond seigneur et en celle du paremant. / Item a fait reffere la porte du tinel dessoubz le parement / ensemble les eschielliers dudit tinel. Item a fait / murer un grant pertuys salliant dudit tinel hors dudit / chastel. Item a fait rompre le mur en la cuisine dudit / chastel de vers la ville et la faire une fenetre de gree. / Item a fait faire le mur que fait separation de ladite cuisine / et du lardier depuis le fondement jusques a la traylaison au / quel mur il a fait faire une porte de gree ensemble une / fenetre [de gree (suscrit)] au mur devers la place du chastel et a fait / murer un grant pertuys estant audit lardier devers / ladite place. Item a fait rompre et piquer et aplanir / un gros molars de roche dedans ledit lardier a belle pointe de martel. Item a fait embouchier ledit lardier de toux / les coustez. Item a fait rompre le gros mur du / chastel apres tour devant la ride et le sellier dudit / chastel et rompre la roche bien parfait pour / faire le terrier des bourneaulx de laigne dudit / chastel et puis a fait remurer ledit mur estre pose / lesdits bourneaulx. Item a fait faire le pavemant / autor du bacheix [lecture incertaine] dudit chastel. Item a fait reparillier / la porte de gree de la botollerie et de la panaterie / et faire ungz eschelliers de pierre a entrer dedans / ladite panaterie. Item a fait murer une porte par / laquelle lon entroit dicelle panaterie en lautre chambre / dessoubz delivrer a monseigneur le maistre dostel Guillaume /

**[peau 24]**

de Foraz en la quelle chambre de Guillaume de Foraz / a fait faire les escheilliers de pierre et les siz / de la cheminee dicelle chambre de pierre de molasse. / Item a fait murer une porte a entrer de ladite chambre / de Guillaume de Foraz dedans le lardier ancien. / Item a fait repareillier de gree les portes dudit / lardier ancien et du freydier ensemble les eschelliers / dicelles. Item a fait repareillier la grant porte / a lantree dudit chastel en laquelle lune des / chambres estoit en la partie de rocher et mise / a terre. Item a fait murer les deux archieres / estant en la tour dudit chastel devers la ville. / [Les ouvres de charpenterie (en marge gauche)]  
Premierement a fait la pareil de la / chambre de madamoiselle du long de laliour / ensemble les portes et le tornevens, la couche / et le charroit et le potemant une petite table garnier datouchetz. Item a fait le / grant retrait de mond seigneur couvert dancelle / a clavins et de poz ensemble les paroitz / le potemant les portes et les fenestres. / Item a fait faire une paroil de fuste / en la petite chambre de madame, ensemble / les portes, le potemant et une couche. / Item a fait poster la chambre de mond seigneur / et les paroiz que sont en icelle ensemble / les portes et fenestres et une grant couche / garnye de marchepiez et de charriot. / Item a fait faire en la chambre des / chambriers une couche, ensemble les portes / et les fenestres. Item a fait poter / et former [lecture incertaine] de fuste la chambre de parament une couche garnye de / marchepiez et de charriot ensemble / les portes et les fenestres. Item / a fait faire le retrait de ladite chambre / de parement couvert de postz, dancelle / et de clavins ensemble les paroiz et / potemant et portes. Item a fait / faire en la chambre neufue de monseigneur / de Menthon quatre paroiz de fuste / ensemble les portes. Item en laliour du retrait pres de ladite chambre a fait faire / deux portes de fuste. [ Item a fait faire le retrait dudit aliour pour fuir les chambellens et les dames, couvert de pos, dancelle, de clavins ensemble les paroiz. Item a fait faire en la chambre de mond seigneur le maistre de Myonnaz une porte de fuste.(en marge gauche)]. Item a fait / faire par-dessus la place du chastel une / gallerie au ungz aliour couvert de poz, dancelles / et de clavins ensemble les paroiz et le / potemant. Item a fait faire le / potemant de la chambre de mond seigneur de / Montrotier et une porte de fuste ensemble /

deux couches et ung charriot desquelles / couches lune est garnie de marchepiez. [Item a fait faire le potemant en la chambre vieille de mons seigneur de Menthon ensemble deux couches des quelles lune est garnie de marchepiez. (en marge gauche)]. / Item a fait faire et poter la chambre / de madame de Lornay ensemble une couche garnie de marchepie et dung chariot /

**[peau 25]**

Item a fait faire poter la chambre de Guillaume de / Foraz et faire deux couches desquelles lune est / garnie de marchepie. Item a fait faire au / freydier et au lardier deux portes de [de (repete)] fuste ensemble le ratellier et les tables necessaires. Item a fait / faire en la chambre du portier une couche, une porte / et le retrait du commung [lecture incertaine]. Item a fait reparaillier / la grant porte du chastel que tomboit par pieces. / Item a fait faire au grant tinel dessoubz une porte / de fuste ensemble la paroit, les tables pour / [non lu] et une aultre porte en icelle paroit ensemble / la porte du lardier nouvel et une fenestre en la / cuisine. Item a fait faire en ladite cuisine ung buffet / de fuste garny de portes. Item a fait faire les / tralaisons dessus ladite cuysine que nest pas siquores / achente. Item a fait faire la grant porte de / fuste de la grant sale du chastel. Item a fait faire / recouvrir et reparaillier les frestes du maysonnement / dudit chastel despuis la chambre de mademoiselle / tout au long de celui quartier jusques a la porte / du chastel que estoient despierrees et desfaites. / Item a fait faire pres de les cheminees nesuez / en chescune une petite trape pour monter sur le toyt et a fait reparaillier le toyt que lon avoit rompu / a faire lesdites cheminees. Item a fait faire les rammes et les berieres de littaulx de les chambres / dessus nominees tant grandes comme petites. Item / a fait faire plusieurs tables, tablaz, bancz grans / et petiz, selles, atouchetz, stabeaulx tant pour / la chambre de mond seigneur de mademoiselle, de / chambellans, de les dames du tinel et toux ceulx / de lostel lesquelles choses il ne scauroit nombrer. Item / a fait en la panaterie ung grant archebanq pour / tenir le paing et les bagues de la panaterie ensemble / deux coffres pour apporter les bagues de lasdite panaterie / apres mons seigneur, garnis de sarallies et de ferrure / neccessaire. Item a fait faire quatre threitaux / de chesne posee sur quatre trabz de chesne pour / retenir et ressoyvre larque de la grant sale et de / la chambre de mons seigneur. Item a fait curer / et nestoier ung gros monceau de pierres questoit / en la cuysine et au lardier nouvel ensemble le /viel lardier, la grant sale, les places derrier la / grant sale et devant la chambre de mademoiselle / questoient plaines de boys, de pierres et de ronges, / le grant tinel et les aultres chambres dessoubz / toutes plaines dordure. Item a fait terrer / dessoubz les potemans toutes les chambres ptees / deuss nominees. Item a fait charroier le boys / des bourneaulx ensemble toute la fuste, la chaulx, / laraine, le sablon, la gree, les toutx et les pierres / employees audit chastel et aussi les carrons despuis / Geneve jsuques a la Bonneville. Item a fait / faire plusieurs menus [lecture incertaine] reparations dedans ledit / chastel qui ne scauroit, ne pouvoit estripre sans / celles que sont faictes en la ville en plusieurs lieux / tant aux estables de mond seigneur comme a lostel / de mons seigneur le juge quant mond seigneur y estoit logie, a lostel / de Jaques de Molars ou mons seigneur de Montroctier estoit / logie ou lon feist faire tables, atouchetz, tablaz en la / cuysine et en la botollierie couche, couchetes et bans / et selles lesquelles semblablement il ne scauroit pas / specifier. Desquelles ouvres, reparations / et edifices mond très redoubte seigneur a fait et comandee / faire par ledit chastellain a journees sans point de / tasche ou de pris fait et il a fait mectre et venir / tant de chappuys, massons et ouvriers que lon a peu /finer auu mandemant pour ce quil vouloit faire la / chose hastivemant. En lesquelles choses ont este / employees les matieres que sensuyvent. /

**[peau 26]**

Premierement lon a employe [aux] choses dessus dictes / neuf douzaines et deux chivrons achetez par ledit / chastellain, aultres deux douzaines de chivrons donnees / a mond seigneur par les bonnes gens du Mont Sassonnay que / costent inclux le charriage jusques au chastel quinze / gros pour chescune douzaine valent en somme : .XI. flor / .V. gros et dimidio. Item IIIxx et XII douzaines de poz achetees / par ledit chastellain et employees comme dessus outre / XXIII douzaines de poz donnees a mond seigneur par ceulx / du Mont Sassonnay que couste chescune douzaine sept / gros enclux le charroeage que fot en somme : .LIII. flor / .VIII. gros. Item mes troys douzaines de pos de peuble / chescune douzaine pour le pris de neuf gros achetees / par ledit chastellain et paies valent en somme : / .XXVII. gros. Item mais [lecture incertaine] a lon employe comme / dessus audit chastel XXI tant trabz comme pannes et / platons achetez et paieez par ledit chastellain a deux gros / la piece que valent : .III. flor .VI. gros. Item / a lon employe VIII douzaines de litteaulx achetes / et paieez comme dessus que costent : .XII. gros. Item / a livre ledit chastellain pour le charriage des pos / et des chivrons dessus nominees donnees a mond seigneur / depuis le Mont Sassonnay jusques audit chastel de / la Bonneville : .II. flor .VI. gros. Item a livre / ledit chastellain pour V muyx et VIII octanes de / gree employes audit chastel, achetees et paiees comme / dessus a rayson de quatre flor pour chescun muyx / enclux le port : .XXI. flor .III. gros. Item pour / deux muyx et demy de chaulx employes audit chastel / achetes et paiees comme dessus a rayson de .XXX. gros / pour muy : .VI. flor .III. gros. Item a livre pour / XII charrees de tourx et de grobes achetees et paiees / comme dessus a raison de deux gros pour chescune charree / et troys quars pour le port valent : .II. flor .IX. gros. / Item a livre pour les bacheiz qui reçoit laigne / du bornel enclux le boys , le port et la fasson : .XX. gros. / Item a livre pour VIc de carrons achetes a Geneve / et paiees pour ledit chastellain enclux le port depuis / Geneve jusque a la Bonneville : .IIII. flor. Item / a livre pour XIII<sup>m</sup> dancelle et XIII<sup>m</sup> de clavins employes / audit chastel a raison de quatre gros pour chescun / millier inclux le port : .VIII. flor .VIII. gros. Item / a livre pour les mollasses employees en les chiminees / dudit chastel dessus nominees, achetees et paiees par / ledit chastellain : .XXVI. gros. Item pour le / charriage fait audit chastel tant pour araine, / pierre, sablon et aigue : .III. flor. Item pour / le charriage de la fuste employee es bourneaulx / de la fontaine du chastel en quoy lon a mis CLXII jornees / de charriage estre pache faicte pour les despens de / chescuun bovyer et de sa beste pour chescun jour ung / gros et lavance il ont donne a mond seigneur monte en / somme : .XIII. flor .VI. gros. Item pour VI pieces de / cheyne pour faire les chaneaux de cheyne et pour / les trabz pour retenir et ressoivre larque du toyt / de la grant sale et de la chambre de monsseigneur : .XIII. gros. / Item pour les chandelles gatees en lovre dudit chastel / en ouvrant de nuyt : .XXI. gros. Item a livre / ledit chastellain a Jaques Gandi marechal pour la ferrure par luy faicte et expedie en louvre dudit / chastel estre fait compte avecques luy par ledit / chastellain en la presence de messire Benoist Ginet / chapellain de mond seigneur au quel compte fait enclux / toutes les exparres, les ferrures, contre ferrure, lurques / ferrollieres et boucles des portes et des fenestres dudit / chastel, les gonsfons des portes et des fenestres, les chivilliers / de les chiminees, les landieis, les actons et les chinres [lecture incertaine] de / la cusine, la ferrure de la fenestre du lardier et la / ferrure de la charrete de mond seigneur, la ferrure et les / serallies de deux coffres de la panaterie du buffet de / la cusine , du retrait de monseigneur, la seralle dune estable / de mond seigneur et plusieurs aultres menuees chausées /

**[peau 27]**

quon ne scauroit nombrer que monte tout en somme / cest assavoir : .XLII. flor. Item a livre tant / pour XIII sarralies comme pour troys milliers de / taches blanches et noyres achetees et paiees par ledit / chastellain employees audit chastel enclux les despens / de deux voyages pour les aller querir a Geneve / dung homme a cheval cest assavoir : .X. flor .III. gros. / Item a livre a Jehan des Plains et Pierre son / filz, chappuys, pour XVII journees employees en lesdites / ovres a rayson dung gros pour jour outre la / despense faicte par mond très redoubte seigneur en son / tinel : .XVII. gros. Item a livre aux diz / Jehan des Plains et Pierre son filz et son varlet pour / LXVII journees employees audites ouvre enclux les / despens faiz par ledit chastellain a rayson de deux / gros ung quart pour chescune journee [minus I den III gros(en marge gauche)] : .XII. flor / .VI. gros .III. quars. Item a livre a Pierre Michaud, chappuys, / pour XXXVI journees par luy employees et faictes / audit chastel enclux les despens a rayson de deux gros / ung quart comme dessus : .VI. flor .IX. gros. Item a / livre a Jehan Pouvra, aultremant de les chaulx, / chappuys, pour XXIX journees employees comme / dessus a .II. gros .I. quart pour chescune journee enclux / les despenses comme dessus : .V. flor .V. gros .I. quart. / Item a livre a Hugonin Donnay, chappuys, pour / XL journees employees audit chastel a la rayson / quest dessus : .VII. flor .VI. gros. Item a livre / audit Hugonin Donnay, chappuys, pour XXIII journees / employees comme dessus a rayson dung gros pour / jour outre la despense par mond seigneur en son tinel : / .XXIII. gros. Item a livre a Jehan Leez, chappuys, / pour IX journees employees esdictes ouvres enclux / les deptsens faiz par ledit chastellain a rayson de / [minus .II. den .I. quart gros (en marge gauche)] .II. gros .I. quart pour chescune journee : .XVIII. gros. / Item a livre a Nycol Fernay, chappuys, pour / XXII journees employees par luy audites ouvres / a rayson comme dessus [minus .II. gros (en marge gauche)] : .III. flor .XI. gros et demie. / Item a livre a Henry Borjat, chappuys, pour / sex journees employees et a la rayson quest / dessus : .XV. gros .III. quars. Item a livre a / Pierre Bochiz, chappuys, pour quatre journees / employees comme dessus a la rayson quest dessus : / .IX. gros. Item a livre a Pierre des / Trabs le jeune, chappuys, pour XXI journee / employees esdictes ouvres a la rayson comme dessus : / [minus .I. gros (en marge gauche)].III. flor .X. gros .I. quart. Item a livre a Pierre / des Trabs, chappuys, lancien, pour VII journees / employees esdictes euvres a la rayson comme dessus : / .XV. gros .III. quars. Item a livre a Jehan / des Trabs, chappuys, pour XX journees employees / esdictes euvres a la rayson comme dessus : .III. flor .IX. gros. / Item a livre a Pierre Jaquez et a son vallet, chappuys, / pour XXXIX journees par eulx employees esdictes / euvres a la rayson que dessus : .VII. flor .III. gros / .III. quars. [minus .I. gros (en marge gauche). Item a livre audit Pierre Jaquez et son / varlet pour VI journees employees esdictes euvres a la / rayson dung gros pour jour outre la despense faicte / par mond seigneur : .VI. gros. Item a livre a / Froctat, chappuys, pour XX journees par luy employees / esdictes euvres enclux les despens faiz par ledit / chastellain a rayson de deux gros ung quart pour / chescune journee : .III. flor .IX. gros. Item a / livre a Pierre Rappin, chappuys, pour X journees / employees esdictes a la rayson comme dessus : .XXXII gros / et demie. Item a livre a Jehan Folliez et ses deux / valles, chappuys, pour XXV journees employees / esdictes euvres a la rayson comme dessus : .III. flor / .VII. gros .I. quart [minus .I. gros (en marge gauche)]. Item a livre a Echelletes pour deux / journees par luy employees a faire les rames des / fenestres dudit chastel a la rayson comme dessus : .III. gros

/ et demi. Item a livre a François Bouvier, chappuys, / pour VI journées employées esdictes euvres a la rayson /

**[peau 28]**

comme dessus : .XIII. gros et demie. Item a livre a / Jehan Musset, chappuys, pour une journée employée / esdictes euvres a la rayson comme dessus : .II. gros .I quart. / Item a livre audit Jehan Musset, chappuys, pour deux / journées employées esdictes euvres a la rayson dung / gros pour jour outre la despence faite par mond seigneur / en son tinel : .II. gros. Item a livre a François / Brunier, son frere, son vallet, chappuys, pour XLI / journées employées esdictes euvres a la rayson dung / gros pour jour outre la despence [faite (suscrit)] par mond très redoubte / seigneur en son tinel : .III. flor .V. gros. Item / a livre a Pierre Marguerat, greur, pour XII / journées employées en les euvres faictes de / gree audit chastel a rayson de .VI. gros pour jour / outre la despece faite par mond seigneur en son / tinel : .XVIII. gros. Item a livre audit / Pierre Marguerat, greur, pour XL journées / employées esdictes euvres enclux les despens / faiz par ledit chastellain a rayson de troys gros / pour chescune journée : .X. flor. / Item a livre a Pierre Coulasier, greur, pour VI journées employées esdictes euvres / a la rayson quest dessus : .XVIII. gros. / Item a livre a Pierre Bruyant, masson, / pour VIII journées employées en leuvre / dudit chastel de massonnerie a la rayson / dung gros pour jour outre la despence / faite par mond seigneur en son tinel : .VIII. gros. / Item a livre audit Pierre Bruyant / pour XXVII journée employées en lesdictes / euvres de massonnerie enclux les / despens faiz par ledit chastellain a rayson / de deux gros .I. quart pour chescune journée : / .V. flor .III. quars. Item a livre / a Jehan Marguerat, masson, pour / X journées employées esdictes euvres de / massonnerie a la rayson comme dessus : / .XXII. gros et demi. Item a livre / a Mono Martin, masson, pour VIII / journées employées esdictes euvres a la / rayson comme dessus : .XVIII. gros. / Item a livre a Humbert Jaquier / lancien, masson, pour quatre journées / employées esdictes euvres de massonnerie / a la rayson quest dessus : .IX. gros. / Item a livre a Martin, masson, pour / VII journées employées esdictes euvres / a la rayson dung gros pour jour outre / la despence faite par mond seigneur en son / tinel : .VII. gros. [Manuoperarii (en marge gauche)] Sensuyvent / les manœuvres dessoubz escriptes a rayson / dune chescune journée de manœuvre / deux gros enclux la despence. Item a livre a Colat Richart Monet, Pierre / Brusin, Humbert parrot, Jehan Conlafre, Pierre / Gantin, Jehan Michiel, George Martin, Nycol de / Vaux, Richart Condet, Glaude Jaquez, Nycol / Grisot, François de Bua, Hugonet de Vaux, / Pierre Martin, George Bochex, Glaude / Billiolat, Glaude Genat, Humbert Nycollet, / Aymonet Chabrey, pierre Clerc, Aymonet / Jaquier, Glaude Bero, Glaude Chabrey, Crestin de / Cruex, Guillaume Bal, Monet du Reyret, Mermet / du Reyret, Ron Vallier, mermet Brunier, Marquet / Camisin, Humbert Luyso, Michel Luyso, Hugonin de / la Corbire, Trenant de la Corbire, François Rossat, Jehan / Damors, pierre Bastart, Pierre Damors, Jehan de / mon Essenrt, Jehan de Lajonz, Challe Pereta, Pierre Tornier, / Pierre Mono, François Gay Chappellet, Nycol gliere, / Jaquez Bastard, Mermet du Buet, Pierre Perretin, / Glaude Chabrey, Jaques Chabrey, Nycou Martin, Pierre / Brunier, Ron Vallet, Pierre Bero, Jehan Bero, Humbert / Jaquier le jeuune, Theobal Buffard que sont en somme : /

**[peau 29]**

LIX manœuvres. Les gueulx manœuvres ont servy / en lesdictes euvres du chastel IXxxXII journées compte / pour une chescuene journée a rayson de deux gros pour / jour tant pour

salairre comme pour despens faiz et / paieiz par ledit chastellain que valent en somme cest / assavoir : .XXXII. flor. Item a livre a Pierre / Martin, Jehan Damors, Chappellet Charles Perreal, / Pierre Mono, Glaude Genat, Aymonet Amoudry, Jehan / Grant, Jehan de Tuez manovres pour XXXV journees / quil servy [lecture incertaine] en leuvre dudit chastel outre les journees / dessus escriptes a rayson de .III. quars pour jour outre la / despence faicte par mond seigneur en son tinel que valent / en somme : .XXVI. gros .I. quars. Des despens / faiz par Hugonin Moret, son frere et son vallet tant / en allant querir les postz, les chivrons, la gree, la / chaulx tant a pie comme a cheval a Cluses, a Maglans [lecture incertaine], / a Taninge, au Mont Sassonay comme aux aultres lieux / circonvoysins durant deux moys ou e[non lu] ledit / vicechastellain sen remet a lordenance et au bon plaisir / de mond très redoubte seigneur et aussi de monsieur le maistre dostel / qui scet toute la besogne. Et semblablement de la / paine et labeur que ledit vicechastellain a supportes / durant lesdites besoignes et de la perde quil a soubtenu / durant ledit temps durant lequel il na riens peu / besognier en ses affaires il sen soubmet au bon plaisir / de mond seigneur. Et aussi de la despence quil a faicte / en cette ville de Annessie a la poursuyte de cest Rollet / ou il a este ia lespare de XV jours laquelle despence / il supplie a mond seigneur qui luy plaise de les luy faire / entrer. Et pour le laboeur des deux freres / substenu per les chouses dessus escriptes mons seigneur / leur donne six escus. [...]





### III : Châtellenie de Châtillon et Cluses

1 : ADS SA 13585: 1355-1356:

[peau 4]

Opera castris Castillionis (en marge gauche)

Librauit in edificiis castris domini Casteillionis supra Clusas videlicet / pro tectis recoperiendis in locis necessariis: uno milliario / et octo centis scindulorum emptorum [quolibet] milliari septem solid geben, duobus / milliariis clavini quolibet milliari tres solid sex den, pro salario duorum / carpentatorum predicta implicantium in tecto magne aule dicti castris / per unam diem capiente quolibet duos solid geben. : .XXIII. solid .VII. den geben. /

Opera castris Clusarum (en marge gauche)

Librauit pro una logia in castro et muri domini Clusarum de / novo et necessario reficienda et duabus latrinis novis / ibidem factis per manum Martini Pringini carpentatori, octo peciis / trabum emptis quinque solid, quinque magnus chivronibus / emptis duodecim solid sex den, triginta octo solid sex den / datis pro sex duodenis et dimidia lanorum emptorum diversis / pretiis, septem fayssiis scindulorum emptis quatuor solid unum den / et ob in summa pro tanto et implicatorum in tectis dicte / logie et latrinarum, una cum quadam magna quantitate / scindulorum repertorum in dicta turri, tribus milliariis clavini emptis / quolibet tres solid sex den, quatercentum grossis clavellis emptis / quolibet cento duos solid sex den, quinque solid datis pro uno / milliario clavini grossi implicato ibidem : .III. lb .V. solid .VII. den ob geben / Librauit dicto Martino Prigini, Mermeto de Canatana, Petro de / Fratia et eius socio carpentatoris predicta edificia et operagia facientibus / et ad ipsa vacantibus per septem dies capientibus quolibet duos / solid geben per diem ut per instrumentum publicum dictorum carpentatorum de / recepta factum manu Petri Damidons notarii quod reddit : .LVI. solid geben. / Librauit pro una sera ferrea empta in siturno turris / ubi non erat pro tribus ferrelliis cum vorvallis ferries, decem / esparris et una clave ferreis emptis diversis pretiis et / implicatis in hostiis dicte domus ubi non erant sed / difficiebant : .XIII. solid .VI. den geben.

2 : ADS SA 13586: 1356-1357:

**[peau 9]**

Opera castri Casteillionis (en marge gauche)

Librauit in eddificiis castri domini Casteillionis supra Clusas in tectis, / cameris et aliis ibidem necessariis et actandis ultra opera / facta in computo precedenti quatuordecim milliaribus scindulorum, / quatuordecim milliaribus clavini quolibet milliari scindulorum sex / solid, quolibet milliari [clavini] tres solid, sex duodenis latarum qualibet duodena / sex solid, viginti chivronibus quolibet duodecim den, duabus / canalibus de quercu qualibet duobus solid cum dimidio, quatuor / duodenis lonorum longitudinis decem pedum qualibet duodena octo solid / que implicata fuerunt ut supra in cameris et capella dicti castri / ut in particulis quas reddit. Et pro operagio predicto facto per manum / Ansermi de Montatis carpentatori predicta facienti in tachiam pro tanto / per tachiam sibi datam nomine domini per dictos baillivum et castellanum / dominum Hugonem de Flancheria milites et dominum Petrum de Ponte / tunc iudicem terre Fa[u]cigniaci ex comissione sibi facta super hoc per / dominum ut per literam domini datam Aquiani die XII<sup>a</sup> julii anno Domini millesimo / CCC LVI et per literas dictorum comissariorum de testimonio dictorum operagiorum / et dicte tachie ac etiam aliorum operagiorum infrascriptorum datam / die XIII<sup>a</sup> septembris anno quo supra quas reddit et per instrumentum / publicum dicti carpentatori de recepta factum manu Petri Anudons notarii / quod reddit in formam publicam : .XVI. lb geben. /

3 : ADS SA 13590: 1360-1361:

[peau 6]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in reparatione cuiusdam partis tecti turris existentis / supra portam castris Castellionis que propter vetustatem et / fractionem chivronum cadere volebat et in retentione tecti / logie existente ante gardam robam que deffectu collonarum / et sole cadebat et in recopertura tectorum dicte / turris magne aule et aliorum tectorum in locis necessariis, / duobus chivronibus longitudinis quatuordecim pedum / emptis et positis in dicta turri qui costiterunt / tres solid geben, quatuor milliaribus scindulorum / et sex milliaribus clavini emptoris et implicatoris in / tectis predictis [una cum scindulis veteribus (suscrit)], quolibet milliari scindulorum quinque solid / quolibet milliari clavini tribus solid geben, / duabus collompnis et una sola quercus captis / in nemore domini et positis in logia predicta. Et / in locagio Ansermi de Montatis et Pereti dou Perril / carpentatorum operantium ad predicta circa festum / beati Michaelis M CCC LX per decem dies cum dimidia / capiente quolibet per diem pro salario et expensis duos / solid geben ut per instrumentum publicum dictorum carpentatorum / de testimonio et recepta quod reddit : .IIII. lb .III. solid geben. /

4 : ADS SA 13591: 1361-1362:

**[peau 13]**

Opera castris (en marge gauche)

De operibus castris nichil per tempus de quo computat ut dicit /

5 : ADS SA 13592: 1362-1363:

**[peau 12]**

Opera castris (en marge gauche)

De operibus castris nichil per tempus de quo computat ut dicit /

6 : ADS SA 13594: 1364-1365:

**[peau 10]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in emptione decem milliarium scindullorum emptorum / et positorum in turre castris Castellionis cameris et / in magna aula castris predicti Castellionis recoperiendis / quolibet milliari quinque solid geben. Item in emptione / decem milliarium clavini emptorum ad idem quolibet miliari / .IIII. solid .VI. den geben. Et in salario et expensis quinque / carpentatorum predicta implicantium quasi per unam diem capiente / quolibet per diem .II. solid .VI. den geben. Et in salario et / expensis quinque hominum dictis carpentatoribus iuventium ad idem / quasi per unam diem capiente quolibet [parcehmin manquant] .IIII. den geben / ut in [parchemin manquant].

Summa: .CXIII. solid .IIII. den geben.

7 : ADS SA 13595: 1365-1366:

**[peau 11]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in emptione duarum octanarum de grea pro refficiendo / caminale camere domini castri Castellionis incluso salario / unius lathomi qui ipsam grea implicauit ac etiam / salario duorum hominum dicto lathomo iuantium : .VII. solid geben. / Librauit duobus nuntiis missis pro negotiis domini pro subsidio / concessionis domino pro imperatore in terra Foucigniacy : .V. solid .VI. den geben. /

**[peau 10]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in [emptione] septem milliarium scindullis (sic) factis in nemore domini de la / Goytrousa pro recuperiando castrum et grangiam domini Benedicto / de Plonay qui ipsum fecit ad pretium factum videlicet quolibet milliari / quatuor solid sex den geben inclusis octo solid pro quatuor / centis grossi scindulis pro recuperiando dictam grangiam / ut per instrumentum dicti Benedicti de confessione et recepta factum / manu Aymoneti de Verdonens die secunda mensis septembris / anno millesimo CCC LXVI quod reddit : .XXXIX. solid .VI. den geben. / Librauit Escoseno de Nemoris qui dictum grossum scindullum / supra dictam grangiam possuit et implicauit incluso / salario unius famuli qui ipsum aministrauit eidem Escoseri: / .III. solid .VI. den geben. / Librauit pro octo milliariibus clavini emptis ad implicandum dictum / scindullum supra aulam in tectis et cameras castris quolibet milliari / vendito pretio trium solid geben ut asserit idem castellanus / suo iuramento : .XXIII. solid geben. / Librauit Martino Bruna carpentatori, Hudrico de Prato, Mithon / Anthonii et Stephano Chapusii qui dictum scindullum / et clavinum implicauerunt et vacauerunt ad idem quasi per / duas dies [cum dimidia suscrit)] capiente quilibet per diem inclusis expensis .II. solid / .VI. den geben. Et incluso salario quinque hominum capientium / per diem quilibet duodecim den geben. : .XXX. solid geben. / Librauit in duabus octanis de grea et una octana calcis / pro reparatione epiccoterum camere ferrate [lecture incertaine] : .III. solid geben. / Librauit dicto Valart lathomo qui vacauit in reparatione / dicti epiccoterii per duas dies capiente per diem [per diem (répété)] / duos solid sex den geben. Incluso salario cuiusdam / hominis qui sibi aministrauit necessaria capiente per diem / duodecim den geben : .VII. solid geben. /



**[peau 10]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus castris videlicet factura quatuor / milliarium scindulorum stornium in nemore de la / Gotrousa videlicet pro quolibet milliari .III. solid .VI. den geben / manu Iohannis Burdeti scindullatoris ut per instrumentum / dicti Iohannis de confessione et recepta manu Aymonis / de Verdenens notarii publici quod reddit. Emptione / quatuor milliarium clavini quolibet milliari .III. / solid .III. den. Locagio Guillermi et Stephani carpentatorum / et cuiusdam eorum socii scilicet Martini Brumatz per / duos dies in castro Castellionis scilicet tecta dicti / castris de dictis scindulis et clavino recoperientium / ac etiam tectum orrei ubi reponitur blada / domini per unam aliam diem recoperientium et unam / fileriam ad sustinendum tectum camere fratris Martini / in castro domini implicantium ac etiam in dicto / orreo unam tibiam quercus pro ipso facte fustinendo / facientium capiente quolibet pro expensis et / salario .II. solid .VI. den. Locagio Petri de Vinerio / per duos dies dictos carpentatores ad predicta iuvanti / capiente per diem pro expensis et salario .XII. den. / Emptione filerie supradicte empte ab Odeleto / Rubei .III. solid. Locagio Petri de Perrili portam / castris predicti propter vetustatem laceratam per / duos dies reficientis capiente per diem pro expensis / et salario .II. solid .VI. den. Et in locagio Mermeti / de Vinerio dictum Petrum per dictos duos dies / iuvantis capiente per diem pro expensis et salario / .XII. den. Inclusis duodecim den datis Vuillermo Fabro / de Molliis pro uno goifono et duodecim t[r]abibus / ab eodem emptis et in dictam portam implicatam ut / in particulis visis et diligenter examinatis et allocantur / de mandato domini Aymoneti de Chalant sub iuramento dicti / locumtenenti asserentis dicta opera tantum costitisse et pro / ipsis tantum soluisse : .LXX. solid .X. den geben. /

10 : ADS SA 13598: 1368-1369:

[peau 12]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus castris Castellionis primo videlicet / (videlicet repété) Aymone Passerat lathomo qui operauit in quodam / raterio ibidem edificato qui lathomus ad hec / vacauit per unam diem capiendi de salario inclusis / expensis per diem : .II. solid .VI. den geben. / Librauit Petro de Vinerio qui lapides et calcem / predicto lathomo et alia sibi necessariam per dictam / diem sibi administrauit pro salario inclusis expensis : .XII. den geben. / Librauit quinque hominibus qui calcem et arenam de aqua / Gefrie aduxerunt ad dictum castrum cum quinque bestiis / et vacauerunt ibidem per unam diem pro expensis suis / dumtaxat quia sunt homines domini : .III. solid .IX. den geben. / Librauit dicto Gras fabro pro quinque goyffonibus ferri, / una esparra, uno ferroil et quatuor anullorum / ferreis, una cathena ferrea pro captivis incarcerandis, / uno grosso anello ferreo facto ad firmandum / dictum carcerem et pro duabus serraylliis / reparandis et duabus clavibus factis et necessariis / ad predictum raterium et pro novem duodenis / tachiarum emptarum pro ferrandis hostiis : .XIII. solid geben. / Librauit Rodeto Potu sibi datis ad tachiam qui / fecit in nemore domini de la Goytrousa tres duodenas / lonorum seu platellorum grossorum pro solerio dicti / raterii fortificando pro tanto ut per instrumentum de / confessione dicti Rondeti factum manu predicti notarii sub anno / predicto die Domenico (sic) ante festum beati Andree quod / reddit : .XV. solid geben. / Librauit Petro dou Perril carpentatori et Petro de / Vinerio operario qui vacauerunt ibidem per decem dies / ad faciendum hostia dicti raterii et solanum / desuper nec non et ad implicandum predictos / lonos seu platellos in dicto raterio capientibus / videlicet dictus carpentator per diem tam pro salario / quam expensis duos solid sex den geben et dictus / Petrus duodecim den geben ut per instrumentum de confessione / predictorum factum manu dicti Aymoneti sub anno Domini M CCC / LXIX die XVII januarii quod reddit : .XXXV. solid geben. / Librauit eidem Petro dou Perryl et Benedicto de Ulmo / carpentatorum vacantibus ad reparandum coquinam dicti / castris videlicet dictus Petrus per duas dies et dictus Benedictus / per tres dies capientibus uterque ipsorum pro salario / inclusis expensis duos solidos sex den geben ut / per instrumentum superius de signatum et redditum de confessione : .XII. solid .VI. den geben. / Librauit tribus hominibus vacantium ad predicta iuantibus / predictos carpentatores ad administrandum sibi in predictis / necessaria et qui vacauerunt ibidem per unam diem / capiendo (sic) quilibet ipsorum per diem pro salario inclusis / expensis : .III. solid geben. / Librauit pro uno milliario clavini empto et implicato / in dicta quoquina : .III. solid .VI. den geben. / De scindulis factis et implicatis in coperiendo / predictam coquinam non computat quia nichil / provide librauit sed fieri fecit in nemore / domini et per homines domini ac etiam ad dictum castrum aduxi / adque expensis domini. /

11 : ADS SA 13599: 1369-1370:

**[peau 13]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit Hudriodo de Prato et Petro dou Perril carpentatorum qui / per unam diem vacauerunt ad coperiendum tectum castri domini in / quadam sui parte ubi delaceratu erat propter impettum venti / datam sibi in tachiam tam pro salario quam expensis: .V. solid geben. / Item duobus manuoperariis iuantibus dictos carpentatores ad positandum / scindulum supra tectum et circa alia opera facientium capiente quolibet / per diem inclusis expensis duodecim den geben: .II. solid geben. / Item in emptione duorum milliarium clavini implicatorum ibidem / emptorum pro tanto: .IX. solid geben. Item Petro dou / Perril carpentatori, Iohani dou Perril et Vuillermo Vuilliet qui / fecerunt unum cep pro custodiendo detentos et captivos / in castro predicto et plura alia opera ibidem necessaria ad / reparandum fecerunt et reparauerunt vacantium per quatuor dies / ad predicta datam eis ad tachiam pro tanto inclusis salario / et expensis: .XV. solid .VI. den geben. Summa : .XXXI. solid .VI. den geben. /

12 : ADS SA 13600: 1370-1371:

**[peau 13]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in emptione trium milliarium scindulorum et trium / milliarium clavini emptorum et  
implicatorum pro tanto in / locis pluribus castris domini Castellionis et Clusas in quibus erat /  
cohoperire necesse inclusis salario et expensis unius / carpentatori vacanti ad iddem quasi per  
duos dies et / alloquatur ut supra proxime : .XLIII. solid geben. /

### 13 : ADS SA 13602: 1372-1373:

#### **[peau 11]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in reparatione castris Castillionis in locis infrascriptis ex / ordinatione domini et comissione facta Iohani de Alenis et per Iohanem / predictum in dicto loco existentem visis locis osculata fide ut per literas / domini et cedulam de dictis ordinationibus signatam manu dicti / Iohannis de Alenis quas reddit. Et allocantur eidem virtute / dicte litere domini et cedula ordinationum et per iuramentum dicti / Iohannis Galliardis locumtenentis ac per instrumenta infrascripta particule infra / scripte. Et primo Fabro de Molliis pro una serrallia posita in / porta magne aule una cum clave que porta est introitus donionis : .VIII. solid .VI. den geben. / Librauit eidem pro clave introitus serrallie dicti castris : .XII. den geben. / Librauit eidem pro duabus clavibus factis in duobus ostiis raterii : .II. solid geben. / Librauit Stephano Grassi de Clusas fabro pro una sera cum clave facta / in ceppo raterii, una cathena ferri qui involuit dictum ceppum / et fermatum cum dicta sera, duobus freyiticis ferri positis in extremitatibus / duorum cepporum in dicto castro existentium, duabus esparis / ferri positis in prima porta castris, duabus esparis ferri positis / in ostio stabuli, duabus esparis positis in quadam fenestra dicti / stabuli, duabus esparis positis in porta donionis, duabus / esparis ferri positis in magno ostio capelle, duabus esparis / ferri positis in minori ostio ipsius capelle, duabus esparis / positis in ostio magne aule per quod itur versus cameram / longuam, duabus positis in ostio per quod itur versus / raterium et curtile, duabus positis in ostio anteriori camere / longue, duabus positis in ostio posteriori ipsius camere, quatuor / positis in duabus fenestris dicte camere, quatuor positis in fenestris / duplici magne aule, quatuor positis in duobus ostiis / turris magne, duabus positis in ostio magne aule per / quod intrétur in alia aula, duabus positis in ostio posteriori / camere domini, duabus fraytitiis positis in quodam ostio / quod est in quadam pariete quam [non lu] versus soturnum, / duodecim positis in sex fenestris et in tachiis necessariis / ad ponendum dictas esparas, goyfonis positis in dictis ostiis / et fenestris et partem [lecture incertaine] in pluribus aliis goyfonis positis in ostio / camere supra raterium duabus fenestris ipsius camere / et ostio porte turris et fenestris ipsius turris et pluribus ferollis /

#### **[peau 12]**

positis in partibus interioribus dictorum hostiorum et pluribus tachiis / vocatis male taliatis positis in postibus et trabibus / edificii facti in magna aula propre parvam turrim. Et / allocantur de mandato Andree Bellatruchi et per / instrumentum dicti Stephani Grassi de testimonio et recepta. Receptus / per Iacobum Fabri notarium sub anno Domini millesimo CCC LXXIII / die XII mensis iunii quod reddit manu dicti notarii signatum / et in papiro scriptum : .VIII. lb geben. / Librauit Stephano Chapuysii carpentatori de Clusas / vacanti per viginti quatuor dies ad faciendum dicta hostia / et fenestras et gradus parve turris de novo factis / capiente per diem inclusis expensis duos solid geben : .XLVIII. solid geben. / Librauit dicto Granguel de Charmigio in emptione octo / duodenarum postium et Guiberto Destra et consortibus / suis in emptione quatuor duodenarum postium qualibet / duodena empta a dicto

Granguel sex solid et qualibet / duodena empta a dicto Guiberto et pareriis suis / novem solid implicatis in dictis hostiis et fenestris / et in duobus solanis parve turris de novo postatis / et in refectione celi magne aule prope parvam turrim / et in cindris factis in opicatoriis aule prope cameram / domini et camere logie : .III. lb .III. solid geben. / Librauit in emptione et charreagio duarum duodenarum / platonorum implicatorum in parva camera que est inter / magnam aulam et magnam turrim et supra parvum / soturnum quod est ante raterium existentis quatuor / platonis qui in castro remanxerunt et fuerunt facti in / nemorum domini de Passibus et nichil costitit / charreagio nisi expensis : .XV. solid geben. / Librauit Francisco de Intimugio et Iohani Burdeti de Plonay / pro triginta milliariabus scindulorum emptorum viginti videlicet / a dicto Francisco quolibet pretio quinque solidorum et decem / milliarium emptorum a dicto Iohane quolibet pretio sex solid et / factorum in nemoris domini de Bastita et Goytrosa excluso / portu et chareagio ditorum cindulorum ut per instrumentum / ditorum Francisci et Iohannis de testimonio et recepta factum / per Iacobum Fabri notarium sub anno Domini M CCC LXXIII die / XII<sup>a</sup> mensis iunii quod reddit manu dicti notarii signatum / et in papiro scriptum : .VIII. lb geben. / Librauit in emptione trium trabium appellatorum tyrant / positaram in magna aula prope parvam turrim ubi propter / pluviam ipse trabes erant putrefacte ita quod muri / et turris destruebantur excluso portu : .VI. solid geben. / Librauit in emptione trium chivronorum pro esparis ditorum / tyrant quia ipsum domifficium aule est ad Celim [lecture incertaine] / alias Balfrey : .III. solid geben. / Librauit in e[m]ptione quatuor magnorum pivotorum ad / faciendum pontes in summitate dicte aule pro reparatione / ante dicta : .III. solid geben. / Librauit in emptione quatuordecim trabium implicatarum / in solano alorii et camere existentis inter duas portas / ultra aliquas trabes que ibidem solent esse / in solerio etiam parvi soturni ante raterium et in / solerio camere que est iuxta magnam turrim excluso / portu : .XIII. solid geben. / Librauit in emptione quatuor milliarium clavini magni / emptorum Gebena quolibet milliari tribus solid decem den : .XV. solid .III. den geben. / Librauit in una corda et una catella pro cortira inclusa / chivillia ferri : .V. solid geben. / Librauit Iohani Fornerii burgensi Clusarum in emptione / viginti milliarium grossi clavini emptorum ad iddem / opus dicti castri quolibet milliari pretio quatuor / solid sex den geben quia cindula sunt maiora / et magis densa quam cortina fuerant ut opus magis / duraturum sic : .III. lb .X. solid geben. / Librauit Iacobo de Canyno carpentatori vacanti in / dicto castro per duodecim dies recoperiendo et faciendo / de novo tectum quod est supra cameram que est / in introytu soturni alorum et totum tectum quod / pendit a magna aula versus couardum quod boreas / omnino destruxit in ipso tecto chivronos et lattas ponendo / et ipsas trabes supra murando capiente per diem / inclusis expensis duodecim den geben ut per instrumentum / publicum de confessione dicti caprnetatori et recepta datum / sub anno Domini millesimo XXX LXXIII die XII mensis iunii / quod reddit signatum et factum manu Iacobi Fabri / in papiro scriptum : .XXIII. solid geben. / Librauit in emptione sex chivronorum et duarum duodenarum / latarum implicatorum in dicto tecto ultra ilos qui erant / primitus exclusis portu : .VIII. solid geben. / Librauit in emptione quinque serralliarum emptarum ad opus / dicti castri et positaram una videlicet in hostio stabuli / alia in camera longa, alia in magna turre, alia / in garda roba et alia in quodam [non lu] quod est / in crocta : .XXI. solid geben. / Librauit in una serallia empta et posita in grangia prati Vinerii : .II. solid .VI. den geben. /

**[peau 13]**

Librauit in actando et recoperiendo tectum dicte grangie / in quo non ponientur clavini et positum fuit de cindulis / supra dictis : .IIII. solid geben. / Librauit Iacobo de Canyno carpentatori data eidem tachia / ad tantum implicando in dicto castro triginta milliaria / scindulorum in recoperiendo magnam aulam castri / Castellionis et medietatem tecti alterius aule sequando / tectum aule magne usque ad frestam alterius aule / recoperiendo cameram vocatam, camera fratris Martini / que est in introytu castri, faciendo tectum novum / in parva turre et solando duos solanos dicte turris / recoperiendo et faciendo de novo tectum camere seu / alorii quod est iuxta dictam cameram fratris Martini / una cum solano dicti alorii ponendo tres trabes / novas in magna aula prope parvam turrim et ibidem / tectum novum de postibus et scindulis faciendo et / coperiendo latrinas ipsius castri et predicta debent fieri / de maeria domini ut per instrumentum publicum dicti / carpentatoris de confessione et recepta factum manu Iacobi / Fabri notarii anno Domini millesimo CCC LXXIII die XII / mensis junii in papiro scriptum signatumque manu dicti / notarii quod reddit : .XXX. flor b p. / Librauit viginti sex hominibus diruentibus curtinam que / precedit a prima porta castri usque ad curtinas que / sunt a parte Boneville iuvantibus se ad faciendum les / presons et perquirentibus los tons et lapides et ad partem / ponentibus capiente quolibet inclusis expensis XII den geben : .XXVI. solid geben. / Librauit triginta quatuor hominibus extrahentibus arenam / in Gyffria iuxta pontem tiseriarum et iuvantibus ad / murandum muralia et implendum sacos de dicta arena / capiente quolibet per diem inclusis expensis XII den geben : .XXXIII. solid geben . / Librauit Petro Galli de Bonavilla lathomo data eidem / tachie ad tantum in duobus pretiis factis, videlicet faciendum / angulare magne porte introitus meniarum castri / magnam portam plani castri murum precedentem / ab ipsa porta usque ad menia existens a parte Boneville / ab inferiori parte ad modum glacerii / murum a parte Bonneville refficiendum a coquina / antiqua usque ad murum soturni et crenellos / faciendum murrum a parte Bonneville fonditus usque / prope sommitatem diruptum in pluribus locis refficiendis / foraminem existens in muro iuxta introytum capelle / refficiendum muros hostiorum stabuli laceratos aptandum / unam fenestram in tornella refficiendum epicautorum / aule prope cameram domini omnino destructum / faciendum de grea usque ad tectum et desuper de tons / in camera prope ipsam aulam, mantellum epicautorii / murum ibi ubi fiat ignis et desuper dictum / epicatorium in camera ferrata refficiendum in eadem / camera murum qui erat destructus prope fenestram / murum prope latrinam que erat fonditus destructus / murum magne camere qui erat excoriatus a parte / aule magne in eadem camera mantellum epicautorii / refficiendi aptandi epicautorum magne / aule et murum ubi fit ignis murum in / alorio prope raterium aptandum in camera supra / raterium duas fenestras de grea una cum muro / supra hostium dicte camere aptandum angulare / meniorum a parte turris refficiendum crenellos meniorum / a parte Clusarum et ipsa menia in duobus locis a parte / inferiori destructi refficiendum, fenestras capelle / de grea aptandum ita quod dominus debet omnia providere / necessaria ad predicta infra primam portam excepta / aqua quam idem Petrus providere debuit ut per instrumentum / publicum de confessione et recepta dicti Peretri Galli factum / per Iacobum Fabri notarium sub anno Domini millesimo CCC LXX / tertio die XIX<sup>a</sup> mensis iunii signatumque per manum dicti / notarii et in papiro scriptum quod reddit : .IIII<sup>XX</sup> X flor auri b p. / Librauit Petro de Chalplana greatori vacanti per decem / octo dies in extrahendo lapides pro faciendum unum raffurnum / de grea quod fecit in castro Castellionis ipsum / faciendo

coquendo et greyam pilando pro faciendo et / aptando epicautoria in dicto castro hostia et fenestras / aptando et goyffonos sarando capiente per diem inclusis / expensis duos solid geben ut per instrumentum dicti Petri / de recepta factum per Iacobum Fabri notarium anno Domini millesimo / CCC LXXIII die XIII<sup>a</sup> mensis iunii quod reddit : .XXXVI. solid geben. / Librauit quatuor hominibus ipsum ad predictam iuvantibus / per dictum tempus capiente quolibet per diem inclusis expensis / duodecim den geben : .LXXII. solid geben. / Librauit Perreto de Cresto Marignaco ? pro duobus modiis et / undecim octonis calcis, Iohani de Toneria parrochie / Mionciati pro quatuor modiis calcis, Iaqueto de Montatis / pro centum et decem octanis calcis emptarum ab eisdem / ad opus dicti castri et in ipso implicatarum qualibet / octana pretio duodecim den geben excepto Iaqueto / de Montatis qui nichil computavit decem octanas ab ipso / habitas una cum dictis centum octanis ut per instrumentum / dictorum venditorum de testimonio et recepta factum per Iacobum / Fabri notarium anno Domini M CCC LXXIII die prima aprilis / quod reddit manu dicti notarii signatum : .XII. lb .XV. solid geben. /

**[peau 14]**

Librauit ad expensas XII animalium et hominum ipsa animalia / ducentium dictam calcem a Marignaco, Missiaco et / Montatis arenam necessariam ad predicta a Ponte Ciseriarum / ad dorsum cum aliter non possent et maeriam / supradictam ad castrum adducentium et / trahentium. Et alloquantur pro quolibet animali: .VI. den geben. : .XXX. lb geben. / Librauit in tonis extractis et apportatis ad dictum castrum / ad faciendum borram charfiorii aule a tecto superius : .XVIII. solid geben. /



## 14 : ADS SA 13604: 1374-1375:

### [peau 13]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Petro de Naves fabro habitatori Clusarum pro / pretio unius clavis aurei (sic) seu granerii domini Clusarum / et reparatione seris empte pro tanto et ibidem hostio / dicti aurei repositae ut constat per litteram dicti Petri de / testimonio scriptam manu Aymonis de Verdenens notarii / sub anno Domini millesimo CCC LXX quinto die IX julii quam / reddit cum pluribus aliis infrascriptis una cedula / papirea : .II. solid geben. / Librauit Peronodo Neysiez burgensi Clusarum pro tribus / milliaribus clavini emptis ab eodem pro operibus dicti / castris quolibet milliaris videlicet .III. solid .VI. den geben implicatis / in tecto magne aule quasi de novo recoperte / ut infra videbitur de scindulis ut constat per / confessionem dicti Peronodi quam reddit in dicta cedula : .XIII. s .VI. d geben. / Librauit Iohani Gato burgensi dicti loci pro pretio duodecim / milliaribus clavini emptorum ad idem eodem pretio ut / constat per confessionem ipsius Iohannis scriptam in eadem / cedula et fuit dictum clavinum implicatum in / dicta aula cum alio ut dictus locumtenens suo asserit / iuramento : .LIII. solid geben. / Librauit Aymone Rubini fabro habitatori Clusarum pro una / espara ferri per ipsum facta et posita in magna / porta castris Castellionis et una sera cum / clave secunde porte dicti castris per ipsum fabrum aptate / et in dicta secunda porta repositae ut per confessionem / dicti Aymonis quam reddit in dicta cedula : .VI. solid geben. / Librauit Iaquemeto Luysardi clerico Clusarum per (sic) una duodena / lonorum pro tanto vendita implicata in banchia / Castellani Clusarum ibidem de novo facta ut constat / per confessionem dicti Aymonis in eadem cedula reddita : .I. flor b p. / Librauit Hugone Cosiat carpentatori pro factura dicte banchie / in qua vacavit et operatus fuit per undecim dies capiente / per diem duos solid geben inclusis expensis ut constat / per confessionem dicti Hugonis scriptam in una cedula / papirea et signatam manu Iohannis de Ponte notarii sub / anno Domini millesimo CCC LXX quinto die XX julii quam reddit : .XXII. solid geben. / Librauit Mermeto Iurvet pro pretio trium chivronorum implicatorum / in dicta bancha incluso charreagio ut constat / per confessionem dicti Mermeti in dicta cedula redditam : .VI. solid geben. / Librauit Francisco Richardi de Intigniaco pro pretio duodecim / milliarium scinduli bastardi per ipsum factorum in nemore / domini pro tecto aule predictae recoperiendo una cum tertia quantitate / scindulorum novorum repertorum infra dictum castrum / per dictum locumtenentem cum clavino supradicto. Et dicit / quod clavinum vetus nullum pro signum facere potuit quia / erat omnino putrefactum ut constat per litteram dicti / Francisci de testimonio venditionis dicti scinduli scriptam / in cedula papirea manu Aymonis de Verdenens notarii / sub anno Domini millesimo CCC LXX quinto die ultima novembris / quam reddit : .LXXII. solid geben. / Librauit Iohani Turlo carpentatori pro stipendiis suis incluso / eius salario trium dierum quibus vacavit et / operatus fuit in reparatione graduum magne turris / quia alii destructi fuerant propter vetustatem et / putredinem ? inclusis novem solid geben datis / in emptione duorum milliarium clavini implicatarum / in reparatione tectorum dicti castris cum alio supradicto / ut per confessionem dicti Iohannis quam reddit in cedula / papirea [quam (biffé par exponctuation)] manu Iohannis

Peyralerii notarii scriptam / sub anno Domini millesimo CCC LXX quinto die XX mensis julii / et dicit dictus locumtenens quod de dictis scindulis et / clavino fuit dicta aula et quedam camera ibi / prope fuit quasi [de novo (suscrit)] de dictis scindulis et clavino recoperta / et tecta puthei et granerii de novo : .XV. solid geben. / Librauit Anthonio Rosseti de Nussie carpentatori vacanti / una cum quodam alio eius socio carpentatori in coperiendo / tecta predicta aule, camera, puthei et granerii per / quindecim dies integros capiente quolibet ipsorum per / diem tam pro salario quam expensis duos solid sex den / geben ut per literam dicti Anthonii de testimonio / signatam in cedula papirea manu Aymonis / de Verdenens notarii sub anno Domini M CCC LCC quinto / die XIX mensis junii : .LXXV. solid geben. /

**[peau 14]**

Librauit Martino Rubini de Fratia et Guillermo eius / fratri pro salario suo et expensis trium dierum quibus / dicti fratres vacauerunt et operati fuerunt ad faciendum / edificium puthei castri dicti loci ubi vacauerunt / per tres dies ut supra capiente ipsorum quolibet / per diem duos solid sex den geben ut per / literam dictorum carpentatorum de testimonio et recepta / datam cedula papirea anno Domini M CCC LXX quinto / signatam per Iohanem de Prato notarium quam reddit : .XV. solid geben. / Librauit Iaqueto Muni de Encart lathomo vacanti / in faciendo et reparando murum puthei dicti / castri una cum aliis duobus operariis per duas / dies capiente per diem ipsorum quolibet tam pro / salario quam expensis .II. solid .VI. den geben ut per / litteram dicti lathomi de testimonio in cedula papirea / scriptam per Aymonem de Verdenens notarium / sub anno M CCC LXXV die XXV iunii quam / reddit : .VII. solid geben. /

**[peau 24]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in reparatione tecti logie castri que est / a parte ecclesie pro parte et uno foramine versus / cameram sancti (sic) Martini quod destructum fuerat / propter boreas. Et primo Francisco Richardi / de Intinguingio pro duobus milliaribus scindulorum / implicatorum in dictis tectis reparandis pretio duodecim / solidorum geben. Iohani Gato burgensi / Clusarum pro uno milliario clavini implicato / ad idem quatuor solid sex den geben. / Iohani Rucellini de Clusas pro uno milliario / clavini bastardi ad idem quatuor solid / sex den geben. Iohani Turlodi carpentatori / et Perreto de Pererio euis socio carpentatori / qui dicta tecta reparauerunt de dictis / scindulis et clavino ad que vacauerunt / per unam diem datis cuilibet per diem / duobus solid sex den geben inclusis salario / et expensis : .XXVI. solid geben. /

[peau 32]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in emptione undecim milliarius cindulorum implicatorum / in recohoperiendo et relectando de anno Domini millesimo CCC LXXX / secundo in castro domini Castillionis in pluribus et diversis locis / eisdem castris videlicet tectum aule magne et aule anteriori / et camere vocate Charfaton et etiam tectum allorii seu / accessorie per quam itur ad latrinas dicti castris ibidem / de novo cohoperitum emptis videlicet quinque milliarius de predictis / undecim milliariis in simul pro pretio quolibet milliari / quatuordecim solid geben alb et aliis sex milliariis / cum dimidio in simul aliunde quolibet pro pretio tresdecim / solid eisdem monete: .VII. lb .XIII. solid / .VI. den monete domini. Item in emptione undecim milliarius / clavini implicatorum in relectatione et recopertura / predictis emptorum quinque ex milliarius predictis videlicet quolibet ipsorum / pretio septem solid et sex den monete domini ultra sex den / eisdem monete inde pro uno datos et sex aliis / milliariis dictorum undecim milliari quolibet pretio sex / solid eisdem monete: .LXXIII. solid monete domini. / Item in emptione quatuor chivronorum ad iddem / implicatorum emptorum quolibet pretio duodecim den dicte / monete: .III. solid monete domini. Item pro salario / et expensis Hudriodi de Prato, Richardi Brionez / et Guigonii nepotis dicti Hudriodi carpentatorum / vacantium ad predicta implicandum videlicet duo ex dictis / carpentatoribus per septem dies et aliis pro sex dies capiente / quolibet eorumdem per diem pro expensis et salario duos solid / monete domini: .XL. solid monete domini. Item ad / expensas et salarium septem manuoperariorum ad iddem / cum predictis carpentatorum vacantium capiente quolibet per diem / pro expensis et salario duodecim den monete domini: / .VII. solid monete domini. Et allocantur sibi supra / et alie infrascripte librate de mandato Andree Bellatruchi / et Anthonii Barberii magistrorum computorum domini / prestito corporali iuramento per Guionetum de Mecoraz / locutenentem supra dictum ipsas libratas fore veras asserentem / et etiam per literam seu instrumentum de testimonio implicatum / reparationis et vacationis predictis de testimonio dicti / Hudriodi de Prato receptum (sic) per Iohanem de Porta notarium publicum / sub anno Domini M CCC LXXXII indictione V die VI / mensis maii cuius notarm reddit manu dicti notarii / signatam scriptam in quadam cedula papirea in fine / cuius descripta et litera de testimonio eiusdem Hudrici de / satisfatione affanagii et aliorum implicatorum in ala / fori Clusarum de qua mentio fit in librata sequenti : .XIII. lb .XIX. solid .VI. den monete domini / Librauit in emptione decem octo milliarius cindulorum / implicatorum in cohoperiendo de novo duas turres / dicti castris, unam logiam retro magnam turrim et recohoperiendo / et rehactando in pluribus locis supra salam capellam et / aliam turrim que de novo edificatur et elevatur / empto quolibet milliari pretio quatuordecim solid / geben alb: .XII. lb .XII. solid geben alb. / Item in emptione viginti septem milliarius clavini emptorum / - quolibet milliari pretio septem solid geben monete predictae: / .IX. lb .IX. solid geben alb. Item pro salario / et expensis viginti quatuor carpentatorum predicta implicatorum / in locis

supradictis capiente quolibet per diem duos solid / dicte monete: .XLVIII. solid geben alb. Item quinque / manuoperariis predictos carpentatores iuvantibus circa predicta /

**[peau 33]**

capiente quolibet per diem duodecim den geben alb pro salario / et expensis: .V. solid geben alb. Item librauit Hudriodo / de Prato et Stephano Pecol carpentatoribus de predictis cindulis / et clavino cohoperientibus de novo in tachia pro tanto parvam / turrin novam et facientibus trabamen ipsius turris : .IIII. / lb geben alb. Et allocantur ut supra et per instrumentum / relationis et testimonii Hudriodi et Stephani Pecoul / carpentatoribus actestantium predicta sic fuisse implicata receptum / per Iaquetum Luysardi de Clusas notarium publicum sub anno / Domini millesimo CCC LXX novo indictione secunda die XIX / mensis octobris quod reddit et in quo instrumento continetur / actestatio et testificatio librate proxime sequentis et quia dictus / locumtenens asseruit sub suo iuramento sic fuisse librate : .XXVIII. lb .XIIII. solid geben alb. / Librauit in emptione quadraginta novem milliarium et / quinquies centum cindulorum implicatarum in cohoperiendo / de novo alam fori Clusarum de anno millesimo CCC LXXIX / empto quolibet milliari comiter? pretio quatuordecim solid: / .XXXIIII. lb .XIIII. solid. Item in emptione / quadraginta octo milliarium et dimidia clavini emptorum / quolibet milliari pretio sex solid geben alb implicatorum / ad iddem: .XIIII. lb .XI. solid geben alb. Item / in emptione tresdecim duodenarum latarum, quatuor / chanlatarum et duorum chivronorum ad iddem implicatorum / emptorum pro tanto: .XIIII. solid [cum dimidio (suscrit)] geben alb. Item pro / charreagio predictarum latarum, chanlatarum, chivronorum / et certe partis dicti cinduli : .VIII. solid geben alb / Item pro iornatis quadraginta duorum carpentatorum / predicta implicantium in predicta ala fori Clusarum ipsam / cohoperiendo de novo capiente quolibet per diem pro salario et expensis / duos solid geben alb : .IIII. lb .IIII. solid geben / alb. Item pro salario et expensis viginti unius / manuoperariorum vacantium ad predicta implicandum, iuvando / predictos carpentatores capiente quolibet per diem duodecim / den geben alb: .XXI. solid geben alb. Et allocantur / ut supra [ - et per literam domini de mandato et iniunctione directis / dicto baillivo ut ipse baillivus refficeret et recohoperirii / faceret alam domini Clusarum prout necessarium foret et / sibi videritur expedire cum mandato allocandi / expensis quas idem baillivus faceret pro predictis datam / Rippaillie die XXVIII aprilis anno Domini millesimo CCC LXX / octavo sub signum domini tamen absente quam reddit / quadam supra annexam (paragraphe rapporté)] et quia dictus locumtenens sic asseruit sub suo / iuramento librasse et per instrumentum Hudriodi de Prato / et Richardi de Brenaz carpentatorum qui dixerunt et / retulerunt sub suis iuramentis quod predicta implicata / fuerit in predicta ala fori Clusarum deductis prius / de predictis quantitibus sex libris decem octo solidis / novem denariis cum obolo gebenensium alborum quos soluerunt Petrus / Pugini filius domini Roberti Pugini condam (sic) pro certis locis / que tenet et habet subtus dictam alam fori Clusarum. / : .XLVIII. lb .XI. solid .VIII. den ob geben alb.

**[peau 39]**

Iterum opera castri (en marge gauche)

Librauit in emptione et pro pretio trium pannarum longitudinis / sex teysiarum, viginti quinque chivronorum, septem / duodenarum latarum longitudinis quatuor teysiarum cum

dimidia / octo milliarium cinduli cum dimidio et octo milliarium / cum dimidio clavini  
implicatorum et implicatarum / in refficiendo de novo tectum capelle et camere vocate / fratris  
Martini et ipsum tectum de novo faciendo emptis / pro tanto: .XII. lb .VII. solid monete  
domini. Item / Iacodo de Cimyn carpentatori predicta implicanti in locis / predictis in tachiam  
pro tanto .VIII. flor pp. Et / allocantur sibi prius et infrascripte librate de mandato / Anthonii  
Barberii magistri et auditori computorum / domini prestito corporali iuramento per Guionetum  
de / Mecoraz locumtenentem supra dictum ipsas libratas asserentem fore / veras et etiam per  
literam seu [notam (suscrit)] instrumenti de testimonio / et confessione dicti Iacodi datam die  
XXIII mensis / iulii anno Domini millesimo CCC LXXXII manu Aymonis / de Verdenens  
notarii signatam quam reddit : .XII. lb .VII. solid monete domini / et : .VIII. flor auri pp. /  
Librauit magistro Giraldo de Arboeis in Burgundia / terrailliono habitatori Aysie in Foucignii  
terraillianti / preparanti et facienti in prato domini de vinerio nuncupato / prope castrum  
Castillionis situato quaterviginti / et sexdecim teysias fossalium et terrailliorum latitudinis /  
quinque pedum et profunditatis trium pedum ad / manum qualibet teysia pro decem den ad  
tachiam / sibi datam per dictum locumtenentem. Item et duodecim viginti / et octo teysias  
aliorum fossalium latitudinis / trium pedum et profunditatis duorum pedum ad manum /  
qualibet teysia pro quinque den in tachiam pro tanto / et allocantur ut in librata proxime  
precedenti et per / literam seu notam instrumenti dicti magistri Giraldi de / testimonio  
premissorum cum confessione datam die XXV / mensis iulii anno Domini millesimo CCC  
LXXXII cuius / notam reddit manu Petri de Castellanio notarii / signatam : .IX. lb .III. solid  
.III. den monete domini /

16 : ADS SA 13611: 1383-1385:

**[peau 17]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in et pro operibus castri Castillionis prout infra primo / in emptione trium milliarium et trecentum cindulorum quolibet milliari / tresdecim solid valent : .XLII. solid .X. den ob monete [domini]. Item in / emptione trium milliarium et trecentum clavinorum quolibet milliari / octo solid valent : .XXVI. solid .III. den ob. Item Iacodo / de Cimyns pro suo salario octo dierum quibus vacauit predictas / cindulas et clavinum implicando reparando et recohoperiendo seu / retectando in pluribus locis necessariis dicti castri Castillionis / capiente duos solid per diem pro salario et expensis : .XVI. / solid monete [domini]. Et allocantur prius et alie infrascripte librate de / mandato domini Aymonis de Chaland militis et Anthonii Barberii / magistrorum et auditorum computorum domini vise prius et examine / diligenter per eosdem et per literam publicam dicti Iacobi de / Cimyns capientem de testimonio confessioneque de recepta datam / die X<sup>a</sup> mensis aprilis anno Domini M CCC LXXX quinto quam reddit / manu Iacobi Benon notarii signatam : .III. lb .V. solid .III. den monete domini.  
/

**[peau 16]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris domini Castellionis supra /

**[peau 17]**

Clusas prout inferius specificè declaratur. Et primo / in emptione duorum milliarium magnum cindulorum / quolibet milliari pretio unius floreni auri parvi ponderis / et in emptione duorum milliarium grossi clavini quolibet / milliari pretio octo solid monete domini : .III. flor auri / .IIII. den gro tur pp. Item Iacodo de Cimyns / et euis filio carpentatoribus predicta implicantibus / in refectione et reparatione tectorum dicti castris domini / Castellionis supra Clusas. Ad que vacauerunt quilibet / ipsorum spatio trium dierum capiente quolibet eorumdem / per diem duos solidos monete domini de salario inclusis / expensis cambsis ad florenos: .I. flor auri pp. / ut per literam publicam dictorum patris et filii carpentatorum / de testimonio et recepta datam die octava mensis / februarii anno Domini M CCC LXXX nono quam / reddit in quodam parvo quaterno cum aliis pluribus / scriptam et manu Iohannis de Porta notarii signatam / et allocantur ei prius et alie infrascripte / librate de mandato domini Iohannardi Provane / militis, Anthonii Barberii et Petri Magninii de Chamberiaco / magistrorum et auditorum computorum domini recepto prius / a dicto locumtenente corporali iuramento quod presentem et / alias infrascriptas libratas fecit soluit et expedit / prout in eisdem particulariter declaratur : .IIII. flor auri .IIII. den gros tur pp. / Librauit in emptione duorum milliarium scindulorum / quolibet pretio unius floreni parvi ponderis et unius / milliari cum dimidio clavini quolibet milliari / octo den gros tur : .III. flor auri parvi ponderis / Item Hudriodo de Prato carpentatori predicta / implicantibus in reparatione tecti dicti castris domini Castellionis / supra dicti in diversis locis reparatione indigentibus ad / que vacavit spatio duorum dierum capiente per / diem duos solidos monete domini de salario inclusis / expensis: .IIII. solid monete domini, per literam publicam / dicti Hudriodi de testimonio premissorum confessioneque / et recepta testificantis in super se predicta implicasse et / ad premissa sicut supra vacasse a duobus annis proxime / lapsis citra datam die XIII mensis februarii anno / Domini millesimo CCC LXXX nono quam reddit in dicto / quatermillo papiri scriptam et manu Guigonis / Wanchu notarii signatam. Et allocantur eidem / de mandato et sub iuramento quibus supra / cambsis monete ad flor pp : .III. flor .IIII. den gross tur pp. / Librauit in emptione duorum milliarium cum dimidio / cindulorum quolibet milliari tresdecim solidis monete / domini conversa dicta moneta ad florenos pp: .II. flor auri / .VIII. den ob gros tur. Item in emptione duorum / milliarium et dimidio clavini quolibet milliari octo solid / monete domini: .XX. solid monete domini. Item Bertheto dou / Devens carpentatori predicta implicantibus in refectione / et reparatione tecti dicti castris quod tectum / tam propter ventos quam tempestates de mense septembris / anno Domini millesimo CCC LXXX octavo fuit destructum et / decopertum ut dicit ad que vacavit spatio quinque / dierum capienti per diem duos solid monete domini / de salario inclusis expensis : .X. solid monete domini. Item / quidam manuoperario ad predicta vacanti cum dicto / carpentatore et eidem

neccessaria in dicto opere ministranti / spatio duorum dierum capienti per diem duodecim /  
den monete domini de salario inclusis expensis: / .II. solid monete domini, per literam  
publicam dicti / carpentatoris de testimonio premissorum confessioneque et / recepta datam  
die quindecima mensis februarii / anno Domini millesimo CCC LXXX nono quam reddit  
manu / Guigonis Wanchu notarii signatam et in supradicto / quatermillo papiri scriptam. Et  
allocantur eidem / de mandato et sub iuramento quibus supra conversa / dicta moneta ad  
florenos parvi ponderis : .V. flor auri .IIII. den ob gro tur pp. /



18 : ADS SA 13616: 1389-1390:

**[peau 18]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in et pro operibus et reparatione castri domini Castillionis / supra Clusas prout inferius specificice declaratur. / Et primo in emptione quatragesima milliariorum et / quatercentum cinduli emptorum a Petro Pugini / de Tagningio quolibet milliari duodecim / solidis monete domini: .XXIII. lb / .III. solid .X. den monete domini. Item in emptione / triginta duorum milliariorum clavini emptorum videlicet / a Petro de CapiteNigro, duodecim milliaribus et / a Iohanne Gatuo octo milliaribus et apud / Gebenam a quibusdam mercatoribus alamanis duodecim milliaribus / quolibet milliari pretio septem solid monete / domini : .XI. lb .III. solid monete domini. Que triginta / duo milliaribus clavini in dicto castro fuerunt implicata / ultra certam quantitatem clavini veteris que / ibidem fuit reperta. Item in emptione novem / duodenarum cum dimidia lanorum novorum / emptorum ab Ansermodo Noblo et ibidem implicatorum / qualibet duodena septem solid monete / domini: .LXVI. solid .VI. den monete domini. Item salario /

**[peau 19]**

et expensis Girodi et Bertheti dou Devens carpentatorum / qui dictas scindulas et clavinum et lones / in dicto castro implicauerunt prout infra videlicet / in nova copertura facta in dicto castro supra cameram / dicte novam aulam dicti castri, super medietate / magne aule, super camera existentem, supra / raterium, supra coquinam et accessorium / accedens in crotam et retectando supra cameram / pictam et capellam dictas scindulas et / clavinum. Item in foratura superiori et / inferiori facta in camera domine in soturno in / constitutione quorundam graduum accendentum in / turrim, in accessorio supra cameram domine, / in accessorio iuxta capellam, in camera supra / raterium, in quodam rastellerio ad tenendum / utensilia et quadam sede pro sitalis reponendis, / in tribus chaslietis, quatuor stabulis, quatuor / scannis, uno tabulario facto in crota / dictas novem duodenas lonorum. Item / implicauerunt aliunde de maeria domini existente / infra dictum castrum videlicet in soturno dicti / castri tres trabes quemlibet longitudinis trium / teysiarum cum dimidia in quodam loco supra / coquinam, unam duodenam latarum, tres / chivronum quemlibet longitudinis quinque / teysiarum, duas pannes qualibet quatuor / teysiarum in camera supra raterium / duas trabes in octo escochetis factis duobus / hostiis et duas fenestris. In quodam rastellio / facto in stabulo, in reparatione mi[n]giore equorum, / in quadam scala facta in crota supra cameram / domine et supra aulam veterem iuxta / chiminatas duas canales quercus. Ad / que reparanda et facienda vacauerunt / dicti carpentatores tam unius quam alius spatio / sexaginta septem dierum integrorum pro / tachia eisdem per dictum vice castellanum data predicta / faciendum omnia et singula et reparandum pro tanto / ipsorum properis su[m]ptibus et expensis : .VII. lb / .XIII. solid monete domini. Item pro salario / et expensis Iaqueti Benedicti et Petri Bone / manuoperariorum mandamenti Castillione qui dictos / carpentatores ad predicta faciendum et reparandum / iuverunt et eisdem seruierunt spatio / viginti quinque dierum tam unius quam alius / capientis per diem pro salario et expensis duodecim / den dicte monete domini: .XXV.

solid monete domini. Et / allocantur prius et subsequentes libratae de mandato / domini Iohanardi Provane militis et Anthonii / Barberii magistrorum et auditorum computorum domini / et per literas publicas seu instrumenta dictorum / carpentatorum pro ipsi in reparatione predicti castri predicta / ut supra empta implicauerunt confessione quod et / recepta salarii et expensarum suarum supradictarum /

**[peau 20]**

et manuoperarum predictorum et per confessiones / Petri Pugini de Tagningio supra dicti et Ansermodi / Noblo de Castillione confitentum videlicet dictus / Petrus se habuisse pretium dictorum scindulorum et / dictus Ansermodus se habuisse pretium dictorum / lonorum quem infra recepta sunt per Iohannem / de Porta de Clusis notarium publicum sub anno / Domini millesimo CCC LXXXX indictione XIII die tertia / mensis ianuarii quorum notas reddit manu / dicti notarii signatas in quadam cedula papiri scriptas : .XLVII. lb .XIII. solid .III. den monete domini. / Librauit Richardo Pugini dicto Broy carpentatori / et lathomo qui reparavit chaminatas camerarum / domine et porte castri Castillionis et lindas ibidem / posuit. Item obscuravit quoddam foramen existentis / in muris dictarum camerarum. Item fecit duas / fenestras in dicta camera picta. Item obscuravit / quoddam foramen quod erat in muro seu / accessorio dicte camere domine. Item duo alia foramina / existentia uno supra cameram domine et alio supra / aulam novam obscuravit. Item reparavit / quatuor partia fenestram duplicem existentem in camera domine, aulis (sic) nova et veteri. Item fecit duo / hostia, unum supra magnum raterium et aliud supra / parvum. Item fecit sex teysias muris ad brachia / hominis altitudinis trium pedum cum dimidio et / latitudinis unius pedis cum dimidio in logia / dicti castri. Item fecit unum hostium et duas / fenestras in stabulo dicti castri. Item fecit / decem boudronos positos in camera domine inclusis pretio / quatuor duodenarum tachiarum ibidem implicatarum. / Item unam scalam trium teysiarum in tachiam / sibi datam per dictum Guionetum locumtenentem pro tanto / in qua tachia includitur unum modium gree traditum / per dictum Richardum et residua materia de / qua fuerunt facta predicta erant in castro domini. / Et allocantur de mandato predicto et per instrumentum / dicti Richardi de testimonio premissorum confessione / quod et recepta quantitate subscripte receptum per / Iohannem de Porta de Clusis notarium sub anno Domini / M CCC LXXXX indictione XIII die ultima mensis / decembris cuius notarii reddit manu dicti notarii / signatam in quadam cedula papiri scriptam : .XII. flor et dim auri pp. / Librauit Iohani de Altavilla fabro habitatori Clusarum / pro pretio trium serarum novarum et una vetere / ac quinque clavium (sic) per ipsum factum et in dicto castro / positum et implicatum. Inclusis tribus solidis / et novem den monete domini per ipsum libratis / Petro de Naves pro pretio duarum esparrarum et / duorum goyfonorum ferri ibidem implicatis ut / per instrumentum confessione et recepte dictorum Iohannis / et Petri receptum per notarium predictorum anno et indictione / quibus supra die septima mensis februarii cuius / notam reddit manu dicti notarii signatam. Inclusis / etiam duodecim solid monete domini per ipsum / libratis liberis Fabri de Tagningio pro duabus grossis / esparris ferri positis in duabus primis portis castri / et quatuor parvis esparris positis in fenestras / magne aule castri predicti. Et allocantur / de mandato quo supra : .XXVII. solid .IX. den monete domini. / Librauit ad expensas Petri Ducis secretarum domini factum / apud Clusas et Bonamvillam certis diebus quibus / ibidem stetit pro certis negotiis domini Arduis. Et allocantur / de mandato domini per euis litteram directam / castellanis Castillionis et Clusaris, Salanchie et Boneville / de mandato dictas expensas solvendi et allocandi / datam

Rippallie die XXIII mensis augusti anno / Domini M CCC LXXXIX et per confessionem dicti / Petri de quantitate infrascripta datam die secunda / mensis octobris anno Domini M CCC LXXXIX manu dicti / Petri scriptam in dorso dicte litere domini quam / reddit sub signeto domini sigillatam et manu / Egidii Drueti secretarii domini signatam : .V. solid .V. den gros. /



## IV : Châtellenie de Chaumont

1: ADS SA 11129: 1402-1403:

[peau 17]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris domini / Calvimontis de mandato dicti castellani reparati prout / infra primo die sexta mensis junii anno Domini / millesimo quatercentesimo secundo, duobus carpentatorum / pro suis salario et expensis duorum dierum quibus / quilibet ipsorum vacavit faciendo unum hostium / duplex in parva turri dicti castris de postibus domini / in dicto castro repertis loco alterius hostii quod ibidem / prius erat per illos qui in garnisione dicti castris / ante adventum dicti castellani steterunt combusti / videlicet tam pro salario quam expensis dictorum carpentatorum: / .XVI. solid. Item Henrico Fabri de Calvomonte / pro quodam grosso anullo ferri et [quadam (suscrit)] cathena ferrea / ponderis in simul circa octo libras ferri positi in dicto / hostio pro ipso melius serrando et firmando: / .VIII. solid. Item Durando Boverii carpentatori / pro uno milliaro scindullorum et uno milliaro clavinorum / per ipsum implicatorum in reparatione tecti magne turris / dicti castris per dictum carpentatorem pro tanto: .XIII. solid / Item eidem Durando pro dimidio milliaro clavini / et dimidio milliaro scindullorum per ipsum implicatorum / in reparatione tecti ale fori ville Calvimontis / pro tanto: .VIII. solid. Item Stephano Mallieti / carpentatori pro salario sui ipsius et euis famuli / duorum dierum quibus vacauerunt in construendo / unam magnam portam duplicem in soturno magne / turris dicti castris de postibus domini pro tanto : / .XII. solid. Item in emptione et pro pretio / unius magne sere cum clavi empte et posite in / magna porta anteriori dicti castris pro tanto / .VIII. solid. Item Iohanni Chapuissii et / euis famullo pro factura quinque hostiorum et / quatuor fenestrarum per ipsos factorum de mandato / dicti castellani de postibus domini tam in magna / turri quam in camera posteriori dicti castris pro / tanto: .II. flor pp. Item in emptione / et pro pretio quatuor serarum cum clavibus / et ferroilliis emptarum et positarum in dicto castro / tam in dicta magna turri quam in dicta camera / pro tanto : .XVI. solid. Et alloquantur / sibi prius et alie subscribe librate de mandato / Amblardi Gerbaysii, Anthonii Barberii et Petri / Magnini magistrorum et auditorum computorum / domini vise prius et examine diligenter per eosdem / habitoque corporali iuramento dicti procuratori et locumtenenti / ad evvangelia Dei sancta asserentis sic fuisse solutum / et libratum prout in eisdem et qualibet ipsarum continetur / operagique et reparationes predictas fore factas / sufficienter et completum prout superius describuntur / cambsis monetis ad florenos parvi ponderis : .VIII. flor .X. den gros pp.

2 : ADS SA 11131: 1404-1405:

**[peau 15]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus castris domini Calvimontis / reparati in certis locis necessariis in anno Domini millesimo CCCC / quarto prout infra per ordinem sequitur. Et / primo Durando Boneti de Puier carpentatori / pro tachia sibi data et pro tanto eadem tachia per / probes homines extimata valere quilibet inclusis / ad subscripta pecunie quantitatem per ipsum carpentatorem / habitam videlicet implicandum et ponendum in reparatione / tecti seturni seu stabulli castris domini Calvimontis / duo milliaria scindulli et duo fassa scindulli / in tecto ale fori dicti loci Calvimontis. Et tantidem / clavini in eisdem ad predicta implicandis, per / literam publicam testificantem predicta etiam de / confessione et recepta subscribe quantitatis dicte tachie / datam die octava mensis novembris anno Domini millesimo / CCCC quarto. Quam reddit manu Aymonis de / Cloysia notarii signatam. Et allocantur sibi prius / et alie infrascripte librate de mandato supradictorum / magistrorum et auditorum computorum domini facto die / XXVI mensis januarii anno Domini millesimo CCCC quinto / recepta prius a dicto locumtenenti super ipsis corporali iuramento / quod ipsas fecit soluit realiter et expediuit prout in / eisdem continetur : .XXX. solid geben. / [vide infra iterum opera castris (en marge gauche)]

**[peau 18]**

Iterum opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus supradicti castris domini Calvimontis / ultra libratas suprascriptas videlicet Stephano Mallieti / de Vigine et Durando Boverii carpentatoribus pacto / facto cum eisdem ministrando et implicando sex / milliaria cum dimidio scindulli et totidem clavini / suis sumptibus laboribus et expensis in reparationibus / tectorum magne turris dicti castris domini et tecti / bertrachie in dicta turi existentis que tecta / anno subscripto impetu borearum fuerunt destructa / et graviter lacerata ut per literam publicam dictorum / carpentatorum de testimonio premissorum confessioneque et recepta / subscribe quantitatis solute manu Viniandi veteris / sui locumtenentis recepta per Aymonem de Cloysia / notarium publicum anno Domini millesimo CCCC quarto / die decima mensis decembris. Cuius notam / reddit manu dicti notarii signatam. Et in / dorso litere aliorum operum castris superius descriptorum / et allocantur sibi de mandato et sub iuramento quibus / supra : .VI. flor et dim pp. / Librauit in emptione duarum ulnarum et dimidia panni / bruni de Nayf Alamagnie pro copertura tabule / Iohanni Parilliatti clerici domini ad computos et literas / domini honestius tenendis et recipiendis simul pro / tanto emptarum more solito : .XVIII. den gross. /

**[peau 15]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris domini Calvimontis / prout infra. Et quas reparationes idem castellanus / fieri fecit de mandato domini facto per euis / litteram cuius tenor talis est. Amedeus / Comes Sabaudie dilecto Ynoni rode castellano / nostro Calvimontis seu euis locumtenenti salutem. / Mandamus tibi expresse quatenus necessaria vasitata (sic) / per Roletum de Prato magistrum operum comitatus / Gebennensis in castro nostro Calvimontis videlicet / reparatione et copertura aule castris dicti loci / super obventionibus et emolumentis dicte castellanie / duorum annorum videlicet presentis et futuri secundum / quod continetur in memoriali super hoc facto / per Roletum antedictum compleri fieri et / reparari facias atque tradas prout necessarium / fuerit et quod casus exigit sic quod in brevi / totaliter sit completum cui diligentia mediante / et nos ea que expedieris pro raparatione (sic) / et aliis necessariis predictis tibi in tuo primo / et sequenti computis super dictis obventionibus / sine difficultate qualibet percipimus allocari / datam Chamberiacum die IX mensis maii anno Domini / millesimo CCCC quarto sub signeto nostro cancellario / absente, per dominum relationem domini Johani Servagii, / Franciscus (sic) Boudrici, cuius littere vigore. / Librauit Aynardo de Botellier mandamenti Calvimontis / et Petro Lyana de Copunay carpentatoribus / pro tachia sibi data per Viniandum veteris / vicecastellanum dicti loci et Roletum de Prato / magistrum carpentatorem operum domini comitatus / Gebennensis, edifficandum et refficiendum aulam / dicti castris Calvimontis tam coperturam, / trabeysonam quam alia necessaria tam in dicta / aula quam logia a parte anteriori dicte aule / et in quarrum aule et logie edifficiis. / Implicauerint prout infra videlicet quatuor columpnas / quercus pro logia predicta qualibet columpna longitudinis / duodecim pedum et grossitudinis unius pedis / valent duos flor. Item quinque cursus / pannarum quolibet cursu longitudinis quinquaginta / pedum valent duos flor cum dimidio. / Item tres tirens quolibet longitudinis vigintiocto / pedum unius pedis de grossitudine seu altitudine / dimidii pedis et duorum digitorum de spissitudine / extimatis valere duos flor. Item duodecim / columpnas positas super illis tirens extimatas / valere duos flor. Item quatuor duodenas / chivronorum quolibet chivrono longitudinis quinque / theysiarum et grossitudinis dimidii pedis valent / octo flor cum dimidio pp. Item decemocto / duodenas latarum qualibet lata longitudinis / quatuor theysiarum valent quatuor flor. /

**[peau 16]**

Item sexaginta milliaria cindulorum ad / iddem emptorum et implicatorum quolibet / milliari quatuor den gros valent in / summa viginti flor. Item et sexaginta / milliaria clavini quolibet milliari pretio / quatuor den gros que valent in summa / viginti flor. Item pro labore, salario / et expensis ipsorum carpentatorum temporis / quo ad predicta vacauerunt facto prius arresto / cum eisdem per dictos Viniandum et Roletum / de Prato ad tantum, videlicet viginti septem / flor quas fustam et maheriam ipsi / carpentatorum suis sumptibus pretiis predictis / ministrauerunt excepto charreagio, ut / per instrumentum publicum de testimonio

premissorum / receptum per Aymonem de Eloysia notarium / publicum anno Domini millesimo CCCC quinto indictione / XIII die vicesima secunda mensis februarii / cuius notam reddit manu dicti notarii / signatam: .IIII<sup>xx</sup> VI. flor pp. Item / librauit eisdem Eynardo de Botellier et Petro / Lyanna pro tachia sibi data per dictum Viniandum / Veteris murandi et complendi muros qui / erant necessarii in magna aula dicti castri / videlicet unam bonam uysseriam in / introitu dicte aule. Item murum / interiorem ipsius aule levandi usque ad / tectum intus et extra. Item murandi / avullias dicte aule a parte Aye et a parte / turris et faciendi ipsum murum dictarum / avulliarum usque ad tectum de bonis lapidibus, / calce et arena. Item et imbochiandi ipsos / muros in partibus interiori et exteriori de bono / et sufficienti morterio. Item et amovendi / mantellos et taphos epicautorii seu chimate / dicte aule et ipsa preparandi et murandi / bene et sufficienter, et bornellum ipsius / epicautorii levandi de quinque pedibus et cetera / faciendi et ministrandi que in dicto epicautorio / erant necessaria. Item murandi seu / reparandi posterlam dicti castri sitam a parte nemoris / Aye [nec non et quoddam foramen quod erat in muro clausurarum donioni dicti castri a parte nemoris Aye (en marge droite)]. Acto inter ipsos vicecastellanum et operarios / quod ipsi operarii tenerentur accipere calcem et / arenam que erant in donionio ipsius castri / et lapides existentes ante portam ipsius dongioni / et de aqua cisterne ad faciendum morterium / et ultra predicta emere et implicare ibidem / suis sumptibus quatraginta cupas calcis / pro tanto ut per instrumentum publicum de / testimonio dicte tachie receptum per Aymonem / de Eloysia notarium anno et indictione quibus / supra die XI mensis iullii : .XLV. flor / pp.

Opera turrim castri et ale mercati Calvimontis (en marge gauche)

Item librauit Stephano Malliet de / Vignier et Nycoletto de Cabanis carpentatorum / pro tachia sibi data per dictum Viniandum Veteris / vacecastellanum (sic) Calvimontis de consilio / et consensu Petri Vicedogni Calvimontis, / Iohannis Vicedogni, Petri de Chazno domicellorum, / Petri Pistori et Mermeti de Chamois preparandi / et coperiendi turre parvam et magnam / dongioni dicti castri cuius turre parve / quedam garlanda postium ceciderat in ruynam / et erant muri dicte turre discoperti, et faciendi / in ipsius turibus et cetero et in ala fori dicti / loci edificia que sequuntur videlicet faciendi / circumcirca dictam parvam turrim lu calapen / prout aliter esse solebat in ipsa turri. Item / et faciendi de bonis scindulo et clavino / ad novum et ponendi chanlatas et latas /

**[peau 17]**

necessarias ad predicta suis sumptibus. Item coperiendi / supra bochetos seu esperon qui sunt circumcirca / ipsam turim, necnon coperiendi et reparandi / gotterias existentes in dicta turri. Item faciendi / et construendi gardam seu viricotam magne / turre et ea que necessaria erant in dicta viricotta / faciendi et coperiendi de bonis scindulo et / clavinis et gotterias dicte magne turre / escopandi et reparandi. Item affreytandi / alam fori Calvimontis de bonis scindulis / et clavino. Et in premissis reparationibus implicandi / quindecim milliaria scindulli et totidem / clavini. Item quatuor duodenas latarum / et octo chanlattes et aliam fustam / quercus positas in dicta garda seu viricotta / et in pomello ipsius viricoque et quindecim / lonos pro banchiis dicte ale pro tanto ut / per instrumentum publicum de testimonio premissorum / receptum per Aymonem de Eloysia notarium / anno predicto Domini millesimo CCCC quinto die XIII / mensis aprilis cuius notam reddit manu / dicti notarii signatam: .XXIII. flor pp. / Item librauit



pluribus bubulcis infrascriptis pro charreagio / fustarum et maheriarum implicatarum in operibus / et reparationibus predictis videlicet Iaquemeto Malier / de Mionzier, Iohanneto Equalant, Petro Realis, / Iohanni Choren, Iaquemeto Lathomi, Petro Longeti, / Hugonino Greondeti, Petro Emerici de Vignier, / Iohanni Emerici Salterio de Jonzier, Amondrico / de Chamoiz, Roletto Chalamelli, Iohanni / Migardi habitatori de Savignier, Iaquemeto / Callieti, pro suis salariis et expensis / quatragesima novem dierum quibus vacauerunt / in diversis particulis charreando fustam, scindulos / et alia necessaria implicatis in dictis / edificiiis dictorum castri et ale tam / a civitate Gebenensi quam a loco de Arlo ad / dictum castrum Calvimontis dato cuilibet / ipsorum bubulcorum per diem pro salario et expensis / duos solid et octo den geben seu monete / domini ut per instrumentum publicum dictorum / bubulcorum de testimonio premissorum / confessioneque et recepta dictorum salariorum et / expensarum ad rationem predictam receptum / per Iohannem Guillermi de Valle Cheysiriaci notarium / anno Domini millesimo CCCC sexto die XVII mensis / ianuarii cuius notam reddit manu / dicti notarii signatam : .VI. lb .X. solid / .VIII. den geben. Item salario et expensis / Mermeti Probi de Clarofonte et Petri Bertodi / de eodem, Iohannis Morelli de Frayteres / bubulcorum tresdecim dierum quibus / vacauerunt tam unus quam alter ad predicta / charreagia cum bobus suis datis sibi / per diem pro suis salaris et expensis duos / solid et octo den geben seu monete / domini, ut per instrumentum publicum dictorum / bubulcorum de testimonio premissorum confessioneque / et recepta dictorum salariorum et expensis / receptum per Iohannem Vullelmi notarium predictum / anno quo supra die XX mensis ianuarii / cuius notam reddit manu dicti notarii / signatam: .XXXIII. solid .VIII. den geben / seu monete domini. Et allocantur sibi dicte / quantitates ad subscriptam ascendentes de /

**[peau 18]**

mandato domini Iohannis Servagii legum doctoris, / Amblardi Gerbaysii, Petri Magnini et Anthonii / Domengii supradictorum magistrorum et auditorum / computorum domini, tam vigore littere domini / supra copiate et reddite quam etiam per instrumenta superius et / inferius designata. Videlicet per instrumentum publicum / dictorum Eynardi de Botellier mandamenti Clarimontis / et Petri Lyane de Copunay carpentatorum / et operariorum superius nominatorum de confessione et / recepta quantitatum in instrumentis tachiarum supra / designatis contentarum, habitarum per eosdem carpentatores / tam manu dicti Viniandi Veteris vicecastellani / quam manu Aymonis de Eloysia et certorum aliarum / personarum solventium nomine dicti Viniandi tam / pro edificio et coperture muramenti et aliorum / necessariorum in dicta aula castri Calvimontis / receptis per Aymonem de Eloysia notarium anno Domini / millesimo CCCC sexto die sexta mensis ianuarii cuius / notam reddit manu dicti notarii signatam. / Item per instrumentum publicum Stephani Malliet / et Nycoleti de Cabanis carpentatorum de confessione / et recepta viginti trium flor sibi traditorum / et librorum pro reparatione turrim et ale de / quibus supra fit mentio receptum per notarium / predictum anno Domini M CCCC quinto die XVIII / mensis septembris cuius notam reddit / manu dicti notarii signatam. Item et / per instrumentum publicum Roleti de Prato / carpentatoris magistri operum supradicti / testificantis quod ipse Roletus accessit apud Calvummontem (sic) / in castro dicti loci, una secum / nobili Petro Vicedompno, Petro Pistoris, Peroneto / de Monte notario, Iohanne de Moyer, Francisco / Bardet et Iohanneto Buterii burgensibus dicte ville / Calvimontis pro visitando et recipiendo predicta / opera in suprascriptis instrumentis in tachiam data / supra nominatis carpentatoribus et lathomis prout /

in dictis instrumentis continetur. Et ipsis operibus / visis ad oculum et visitatis. Idem magister / operum dicta opera recepit nomine prefati domini / nostri comitis tan quam bene et complete / facta iuxta tenorem dictarum tachiarum / receptum per notarium predictum anno Domini / millesimo CCCC sexto die penultima mensis / decembris cuius notam reddit manu dicti / notarii signatam. Et que prescripte quantitates / ascendunt ad subscriptam : .VIII. lb .V. solid .III. den geben / et : .CLIII. flor pp.

4 : ADS SA 11133: 1406-1407:

[peau 12]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus castris domini eiusdem / loci Calvimontis reparati in anno Domini millesimo / quatercentesimo sexto prout infra. Videlicet / Eynardo de Botollier carpentatori pro tachia / sibi data per Viniandum Veteris locumtenentem dicti / castellani de consilio et presentibus Petro Vicedompni / de Choumons et Iohanne Chamey et pluribus aliis / faciendi unum par bochetorum epicautoriis seu / charforii lapidis virii et implicandi tres lindas / quercus super dictos bochetos ab anteriori parte / planatas. In charforio magne aule dicti / castris Calvimontis necessarios in bocheti primitus / propter pondum mantelli dicti charforii erant rupti / Quolibet bocheto longitudinis quinque pedum / et altitudinis unius pedis cum dimidio et / in spiso seu grossitudinis dimidii pedis et / unius turni ita et tali modo quod idem / locumtenens eidem Eynardi ministrare et charreare / teneatur dictos lapides pro faciendo dictis bochetis / et fustam ad faciendum lindas predictas sumptibus / domini videlicet infra primas partas dicti castris domini / Calvimontis per literam dicte tachie de testimonio / premissorum datam die XXII<sup>a</sup> mensis augusti / anno Domini millesimo CCCC sexto quam reddit in / papiro scriptam manu Iohannis Vullelmi notarii signatam. / Et soluit eiidem Eynardo per literam ipsius primedicte / sciptam in qua. Idem nobilis Petrus Vicedompni, Petrus / Pistorii, Iohannes Chamey burgenes dicti loci Calvimontis / et valterius cornuti testificantur visitasse dictam / tachiam et vidisse fore completam et receptam inde / per dictum locumtenentem et confessione de recepte ipsius / tacherie quantitatis subscripte datam die XXI mensis / octobris anno predicto quam reddit manu Aymonis / de Eloyssia notarii signatam. Et allocantur sibi / prius et alie infrascripte librate de mandato / supradictorum magistrorum et auditorum computorum domini / facto die vicesima prima mensis ianuarii / anno Domini millesimo CCCC septimo : .II. solid geben / et : .VII. flor pp.

5 : ADS SA 11135: 1408-1409:

**[peau 16]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris domini / Calvimontis reparati per dictum castellanum / per tempus de quo computat in pluribus suis / partibus prout infra. Et primo Eynardo / de Butillier et Iohanni Tissoti de Colungeni / carpentatoribus et lathomis pro tachia / sibi data per dictum locumtenentem operagia / infrascripta pro tanto suis sumptibus et / expensis, videlicet ponendi et implicandi / in aula dicti castris in doniono eiusdem / octo trabes sapini quanlibet (sic) longitudinis / circa quinque teyssiarum et altitudinis unius / pedis. Item quatuor duodenas postium / seu lonnorum et in aula dicti castris a parte / dicte donioni quasi totam novam de bonis lapidibus / vocatis de chuent et bona calce et arena / et janua totam novam de bonis postibus / et in dicta janua ponere teneantur dicti / carpentatori et lathomi duas seras munitas / clavium unam a parte anteriori et aliam / a parte posteriori. Item dicti carpentatores / et lathomi debeant ponere in hostio parve / turris donionis dicti castris unam /

**[peau 17]**

seram munitam. Et in soturno magne / turris dicti donionis unam aliam / seram munitam que quatuor sere sunt / extimate valere per nobilem Petrum / Vicedompni, Ansermetum Chevrerii dompni, / Petrum Pistoris curatum Calvimontis, / Mermetum de Motaz et Iohannem / de Moyer videlicet .II. flor parvi ponderis. / Item dicta janua donionis dicti castris, / janua magne aule dicti castris et quatuor / fenestre seu hostia de novo edificate / in dictis fenestris magne aule et in / quadam camera de novo edificata in dicta / aula dicti donionis sunt necessarii decem / octo espare ferri que extimate fuerunt / valere per dictos probos .XVIII. solid. Item / in dictis januas, fenestris et camera erant / necessarie quatercentum tachie extimate valere / per probos homines .XII. solid. Item in / emptione dictorum lonorum seu postium, / traborum subscriptorum ,salarium et laborem / et expensas dictorum carpentatorum et lathomorum / et in emptione trium milliarium / cinduli, totidem clavini inclusis labore et / [et (répété)] expensis dictorum carpentatorum implicatis / in tectis dicti donionis videlicet in pluribus / locis dicti castris adscendunt in summa / viginti trium flor auri parvi ponderis et / sit inclusis omnibus supradictis particulis / valent in summa : .XXVII. flor et dimidio auri / parvi ponderis. Prout per instrumentum / dicte tachie inde receptum per Aymonetum / de Helesia notarium publicum sub anno / Domini millesimo CCCC octavo die XII mensis / augusti. Et allocantur sibi dicta operagia / per dictum instrumentum et per instrumentum / publicum dictorum Eynardi et Iohannis / carpentatorum et lathomorum de testimonio / premissorum confessioneque [et] recepta subscribe / quantitatis ac testificatione dicte tachie facte / et complete cum rogato allocandi factum / et receptum per dictum notarium anno / Domini millesimo quatercentesimo nono die XXVII / mensis januarii quorum instrumentum notas / reddit manu dicti notarii signatas in quodam / folio papireo scriptas. Et allocantur dicta / operagia et expense et alie librate subscribe / de mandato magistrorum computorum / domini supradictorum et per iuramentum / dicti castellani asserentis dictas libratas / prout supra

fecisse dictamque floreni quantitatis / dictis carpentaribus (sic ) et lathomis soluisse / causis  
superius declaratis : .XXVII. flor et dimidio pp. /

6 : ADS SA 11139: 1411-1412:

**[peau 17]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris domini / dicti loci Calvimontis videlicet Iohanni Tissoti / de Collingges carpentatori pro tachia sibi / data per dictum vicecastellanum reparandi / et recoperiendi tectum magne aule et / duarum turrium dicti castris Calvimontis / implicandique ibidem in dictis aula et / duabus turribus quinque milliarios scinduli / et totidem clavini. Et predicta operagia / faciendi sumptibus suis propriis pro quatuor / florenis subscriptis. Et in quibus locis videlicet / magna aula et duabus turribus predictis / facta prius diligenti visitatione dixerunt / et testificati fuerunt videlicet viri nobilis / Iohannes Vicedompni, Petrus Pistoris / et Ansermetus Chevrerii burgenses dicte ville / Calvimontis. In presentia dicti vicecastellani / quod in predictis locis erat necessarium / implicari dicta quinque milliaris scinduli / et totidem clavini. Et allocatur sibi / subscripta quantitas per instrumentum dicte tachie / dicto Iohanni Tissoti carpentatori date necnon / per litteram confessionis dicti carpentatori de recepta / subscribe quantitatis habite pro premissis date / sub anno Domini millesimo CCCC undecimo / die XXVI mensis januarii in quaquidem / litera confessionis continetur etiam tachia / predicta et attestatio et etiam visitatio per / supra nominatos facta necnon et cum iuramento / dicti locumtenentis asserentis et dicentis iuramento / suo predicta operagia per dictum carpentatorem / esse facta et completa. Et dictum scindulum / una cum clavino in locis suprascriptis fore / posita et implicata. Et etiam de mandato /

**[peau 18]**

[mandato (répété)] magistrorum et auditorum computorum / domini : .IIII. flor pp. / Librauit de mandato domini ad expensas / Petri Braserii magistri operum domini comitatus / Sabaudie et Gebenensis et Petri Ysembardi / clerici secum asistenti et duorum suorum / equorum factas eundo apud Calvimontem / ibidemque stando per unam diem integram / visitando castra et edificia domini dicti loci / et aliorum locorum comitatuum predictorum / ut per litteram domini directam dicto castellano / et aliis officariis dictorum comitatuum mandato / que expensas eidem Petro Braserii pro se et / uno clerico cum duobus equis necessarias (sic) / tradendi et ministrandi quilibet officarius / super suo officio dum ad predicta vacabunt / et habita litteram de recepta allocandi datam / anno Domini millesimo CCCC undecimo die quinta / mensis maii. Cuius littere domini copiam reddit / manu Petri Ysembardi notarii signatam. / Et allocatur sibi subscripta quantitas vigore / dicte littere necnon et per confessionem dictorum / Petri Braserii et Petri Ysembardi de recepta / subscribe quantitatis datam die secunda mensis / junii anno predicto in pede dicte copie scriptam / et manu dicti Petri Ysembardi notarii signatam quam / reddit : .I. flor pp. /

7 : ADS SA 11143: 1415-1416:

**[peau 20]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castri domini / dicti loci Calvimontis in aliquibus suis / partibus necessario reparati prout infra. / Et primo Aymoneto Baraterii de Charlie / carpentatori pro tachia sibi per predictum / castellanum data de consensu et presentibus Petri / de Charno, Aymoneti de Heloysia, Ansermeti / Chemcerii et Henrici Michaelis sindicorum / ville Calvimontis faciendi coperiendi et preparandi / tres pantos tecti magne turris dicti / castri. Item reparandi tectum parve turris/ dicti castri. Item reparandi tectum magne / aule et camere iuxta dictam aulam existente /

**[peau 14]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castri domini dicti / loci Calvimontis in aliquibus suis partibus neccessario / reparati prout infra. Et primo Petro / Girardi et Nycoletto de Cabannis carpentatoribus / pro suis salario et expensis quatuor dierum / quibus vacauerunt quilibet ipsorum in reparatione tectorum / magne turris et parve turris ac etiam aule / dicti castri Calvimontis anno nuper lapso ibidemque / implicando octo milliaria scindulli et totidem / clavini eisdem ministratis per dictum Aymonem de Domo / vicecastellanum capiente quolibet ipsorum per diem de / salario inclusis expensis duos solidos geben / ut per notam instrumenti de confessione et recepta / quantotatis subscripte per dictos carpentatores a dicto vicecastellano / pro premissorum recepte datam die [XII (rajouté)] mensis / januarii anno Domini millesimo CCCC decimo / octavo quam reddit in quodam folio papireo / cum quadam alia inferius designata scriptam / et manu Iohannis Fabri notarii signatam : .XVI. / solid geben. Item in et pro pretio octo milliaria / scindulli emptis apud Castillionem in foro a / pluribus personis pretio quolibet milliari quatuor den / ob gross et ad idem implicatorum per dictos / carpentatores prout supra: .III. flor pp. / Item in et pro pretio octo milliaria clavini / emptis Gebene a [blanc] pretio quolibet / milliari quatuor den ob gros et implicatorum / ut supra: .III. flor pp. Quequidem / quantitates superius describe ad quantitatem subscriptam / ascendentem cambsis gebenenses. Allocantur sibi de mandato / supradictorum magistrorum et auditorum computorum / domini et sub iuramento dicti locumtenentis / asserentis dictas libratas factas et solutas fuisse / prout superius describuntur : .VII. flor .IIII. den gros pp. /



9 : ADS SA 11146: 1418-1419:

**[peau 14]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit manu Aymonis de Domo ipsius castellani / locumtenentis in operibus et reparatione castris domini dicti / loci reparati prout infra. Et primo Petro / Greneti de Chomnonz carpentatori pro suis salario / et expensis penaque et labore per ipsum sustentis / implicando in reparatione tectorum aule, turris / magne et parve castris Calvimontis et ale fori / dicti loci videlicet sex milliaria scindulli et sex / milliaria clavini scilicet in dicto castro quatuor / milliaria in dicto castro et duo milliaria / in dicta aula pro tanto ut per litteram dicti / Petri de testimonio premissorum confessioneque et recepta / quantitatis subscripte datam die XXIII mensis / ianuarii anno Domini millesimo CCCC decimo / nono quam reddit in quodam quatermillo / papireo cum pluribus aliis inferius designatis / scriptam et manu Iohannis Fabri notarii signatam : / .I. flor. Item pro pretio dictorum / sex milliarium scindullorum per dictum locumtenentem emptorum / pretio quolibet milliari quatuor den ob gross et / implicatorum ut supra: .II. flor .III. den gros. / Item pro pretio supradictorum sex milliariorum / clavini implicatorum ut supra et per dictum locumtenentem / empto quolibet milliari quatuor den ob gross: / .II. flor .III. den gross. Que quantitates ad / subscripta ascendunt allocantur sibi de mandato / supradictorum magistrorum computorum facto die XXVIII / mensis ianuarii anno Domini millesimo CCCC / decimo nono vise prius et examine per eosdem / habitoque iuramento corporali dicti locumtenentis asserentis / dictas libratas factas fuisse et solutas prout / superius et inferius particulariter describuntur : .V. flor cum dimidia pp. /

**[peau 14]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris domini / dicti loci in aliquibus suis partibus necessario / reparati prout infra. Primo videlicet Aymoneti / de Bona lathomo pro suis salario et expensis / unius diei qua vacauit excopando et reparando / quoddam foraminem grossum factum per Iohanem Martine. / Ibidem in dicto castro detentum in parua turri / dicti castris Calvimontis pro quodam latrocinio / inclusis expensis ipsius: .II. solid .VI. den geben. / Item pro pretio unius cupe calcis per ipsum lathomum / implicate in dicta reparatione incluso portu videlicet: / .II. solid. Item salario et expensis Iohannis / Cornachon et unius equi sui unius diei qua / vacauit apportando arenam in dicta reparatione / implicatam inclusis expensis: .II. solid. Item / in salario et expensis duorum manuoperariorum /

**[peau 15]**

una die vacantium cum eidem lathomo et iuantium / eundem ad predicta reparanda sibi apportando et etiam / ministrando morterium et lapides ibidem necessariis: / .II. solid .VIII. den. Ut per notam instrumenti / dicti Aymonis lathomi de testimonio premissorum / confessioneque et recepta dicte quantitatis sibi pro / suo salario pertinente datam die sexta mensis / ianuarii anno Domini millesimo CCCC vicesimo / quam reddit manu Petri de Passorio notarii / signatam. Item in salario et expensis / Petri Greneti et Nycoleti de Cabannis carpentatoribus / qui una die vacauerunt faciendo unum compedum / fusteam in castro Calvimontis capiente per diem / quolibet ipsorum duos solid sex den incluso / pretio duarum peciarum quercus implicatarum in faciendo / dictum compedum emptorum pretio septem / solid: .XII. solid. Item Henrico / Michaelis fabro burgense Calvimontis pro ferratura / dicti compedis ut supra in dicto castro Calvimontis / facti tam pro ferro quam pro factura eisdem / ut per litteram dicti Henrici de testimonio premissorum / confessione et recepta quantitatis subscripte datam / die sexta mensis ianuarii anno Domini millesimo / CCCC XX quam reddit manu dicti Petri / de Passorio notarii signatam : .III. solid geben. / Et allocantur sibi prius et alie supra et infrascripte / librate de mandato supradictorum magistrorum / et auditorum computorum domini vise prius et / examine per eosdem habitoque iuramento corporali / dicti locumtenentis asserentis dictas libratas factas / fuisse et solutas prout superius et inferius / particulariter describuntur ascendentibus dictis / particulis ad : .XXV. solid .II. den geben.

11 : ADS SA 11148: 1420-1421:

**[peau 15]**

Opera castris, ale et furni Calvimontis (en marge gauche)

Librauit manu dicti Petri Ronzerii euis locumtenentis / in reparationibus et operibus castris, ale et / furni domini dicti loci in aliquibus suis partibus / necessario reparatis prout infra. Et primo / Petro Grenet de Calvomonte et Nycoletto de / Cabannis carpentatoribus pro tachia sibi data per / dictum Petrum Ronzerii vicecastellanum et Mermetum / de Villaribus carpentatores commissarium ad hec per dominum / deputatum faciendi in dictis castro, ala et / furno operagia et reparationes et implicandi / fustas et alias res descriptas et contentas / in quadam cedula papirea dictorum operagiorum / et visitationis facte per dictos vicecastellanum et Aymonetum / de Villario super huiusmodi reparationibus tenoris / sequentis. Secuntur reparationes fiendo in / castro Calvimontis, furni et ale visitate per / [per (répété)] Mermetum de Villart carpentatorem et / commissarium ad domini nostri ducis die secunda / mensis iulii anno Domini millesimo CCCC XIX. / Primo est necessarium in reparatione coperture / ale Calvimontis et grenatarie dicte ale viginti milliaria cindulli valente quolibet / milliari quatuor solid valent : .VI. flor / .VIII. solid. Item quindecim milliaria clavini valentis / [quolibet] milliari quatuor solid sex den valent : / .V. flor .VII. solid .VI. den. Item in grenatura / sex duodene lattarum valente qualibet / duodena tres solid: .XVIII. solid. Item / in reparatione furni prefati domini nostri ducis dicti / loci decem milliaria cindulli valente / quolibet milliari quatuor solid valent: / .XL. solid. Item octo milliaria clavini valente / quolibet milliari quatuor solid: VI den / .III. flor. Item pro expensis et salario / pro quolibet milliari cindulli implicandi / quindecim den valent : .XXXVII. solid / .VI. den. Item in dicto furno sunt necessarie / quatuor duodenas lattarum valente [quolibet] duodena / tres solid valent: .XII. solid. Item in / dicto furno pro uno luyserio et ponendo / tectum et ipsam per retro distilari faciendo : / .XVIII. solid. Item in reparatione muri / dicti furni et lapiare dictum murum a parte / boree et murare illud quod est necessarium bene / et ydonee: .II. flor. Item in castro / dicti loci in magna ture necessarium est /

**[peau 16]**

ponendi duas pecias octhoni pro retinendo / edifficium et tironos substinentes tectum dicte / turris qui sunt rupti qualibet pecia / longitudinis viginti quatuor pedum et / grossitudinis unius pedis valente qualibet pecia / reddita in dicto castro quindecim solidos / valent: .XXX. solid. Item in dicta turri / est necessario quedam canalis in tecto a parte / ville Calvimontis pro custodiendo aquam / distilantem supra murum dicte turris et murum / curtine dicti castris ne intret infra dictum / murum extimata valere: .XVIII. solid. / Item in reparatione ipsius turris in tecto a parte / dicte ville octo milliaria cindulli valente / quolibet milliari quatuor solid valent : / .XXXII. solid. Item octo milliaria / clavini valente quolibet milliari quatuor / solid .VI. den valent : .III. flor. Item / in eadem turri est necessaria una collonna / quercus duodecim pedum longitudinis / et grossitudinis unius pedis valente in / emptione .XII. solid. Item in implicatura / dictorum tironorum, canali et collonna: / .III. flor. Item in reparatione magne / aule dicti castris et camere eisdem octo / milliaria cindullorum valente quolibet

milliari / quatuor solid valent: .XXXII. solid. / Item octo milliaria clavini valente quolibet / milliari quatuor solid sex den valent : / .III. flor (note en marge gauche : vide quod iste due particule simul scinduli et clavini una cum implicatis eorundem sunt inferiori ad partem alocate). Item in parva turre octo / milliaria cindulli valente quolibet milliari / quatuor solid: .XXXII. solid. Item octo / milliaria clavini valente quolibet milliari / quatuor solid sex den: .III. flor. / Item pro implicatione dictorum cindulli et / clavini implicandorum in dicto castro implicando / quolibet milliari pro duobus / solid valent: .III. flor ut / per notam instrumenti dicte tachie receptam / per Iohannem Fabri notarium publicum sub anno / Domini millesimo CCCC decimo nono die secunda / mensis iullii per cuius tenore dicti carpentatori / promisserunt omnia suprascripta facere et / complere suis sumptibus et expensis pro / et mediantibus quinquaginta sex flor / et novem solid monete [domini] per dictum vicecastellanum / nomine domini solvendis dictis carpentatoribus / terminis in eodem descriptis ita et taliter / quod dictus castellanus teneatur et debeat / nomine domini totam dictam fustam facere / apportari ad dictum locum Calvimontis sumptibus / domini quam ostendit in fine dictarum particularum / descriptam una cum littera domini dicte cedulae / annexa de mandato predicta operagia fieri / faciendi ac etiam habitis litteris opportunis / videlicet confessionum eorundem carpentatorum / et testimonio operis completi in primo dicti / castellani computo sine difficultate / qualibet alocandi datam Chamberiaco sub / sigillo consilii domini ibidem residentem / die XIII mensis iullii anno predicto Domini / millesimo CCCC decimo nono manu Iohannis / Girardi clerici domini in absentia secretariorum / domini signata [et retinet pro aliis operibus nundum ? factis fieri faciendum ( en marge droite)] reddit etiam litteram / testimonialem nobilis Iohannis Vicedompni / Calvimontis, dompni Petri Fabri curati / Calvimontis et Petri Pistoris burgensis /

**[peau 17]**

Calvimontis dicentium et astestantium mediante / eorum iuramentis corporalibus vidisse / et visitasse operagia supradicta [videlicet ea que de super sunt signatam per + crucem (en marge droite)] et ipsa / facta esse bene legaliter et ydonee fustam / et alia superius declarata ibidem implicata / esse per eosdem carpentatores prout / in eadem tascheria continetur receptam / per Petrum de Passorio notarium publicum / sub anno Domini millesimo CCCC vicesimo / indictione XIII die XIII mensis iunii manu / dicti notarii signatam actestantium insuper / dictis eorum iuramentis mediantibus / implicasse in predicta ala ultra contenta / in tascheria supradicta octo chivronos, / duos boschetos et quatuor subpedes / de quibus in particula proxime sequenti fit / mentio [una etiam cum nota instrumenti de confessione et recepta quantitatis eisdem carpentatoribus pertinente pro dictis suis salariis et implicatis cindulli et clavini de quibus superius in particulis cruce signatam fit mentio receptam per Iohannem de Paranix notarii sub anno Domini M CCCC XXI die XVII mensis ianuarii manu dicti notarii signata (en marge droite)]. Et allocantur sibi prius et alie / subscribe libratae de mandato et / ex ordinatione supradictorum magistrorum et / auditorum computorum domini vise prius / et examine per eosdem diligenter et / particulariter habitoque iuramento corporali dicti / locumtenentis asserentis ad evvangelia Dei / sancta dictas libratas factas fuisse et / solutas prout superius et inferius / particulariter describuntur [ascendentibus dictis / particulis ut supra cruce signatam ad (ajout dans le texte)] : .XXV. flor .IX. den gross.

**[peau 18]**

Iterum opera castri (en marge gauche)

Librauit manu dicti eius locumentenentis Nycoletto / de Cabanis et Petro Graneti  
carpentatoribus / pro implicatione octo milliarium cindulli per / eos implicatorum in  
reparatione tectorum / magne aule et camere castri predicti quolibet / milliari implicato ad  
rationem duorum / solidorum pro labore suo ut per litteram / dictorum carpentatorum de  
testimonio / premissorum confessioneque et recepta quantitatis / subscribe per ipsos habite et  
recepte / actestantium insuper implicasse in reparatione / predicta videlicet de contentis in  
tascheria superius / declarata octo milliaria scindulli quolibet / milliari empto et soluto per  
dictum locumtenentem / pretio quatuor solidorum geben. Et octo / milliaria clavini quolibet  
milliari / empto ut supra pretio quatuor solid / sex den geben datam die XVII mensis / januarii  
anno Domini millesimo quatercentesimo / vicesimo primo superius redditam et / designatam:  
.XVI. solid geben. Item / in emptione et pro pretio dictorum octo / milliarium cindullorum  
emptorum et solutorum / ut supra pretio quolibet milliari quatuor / solid: .XXXII. solid geben.  
Item / in emptione et pro pretio dictorum octo / milliarium clavini emptorum et implicatorum /  
ut supra quolibet milliario quatuor / solid [geben (biffé)] sex den geben [ .XXXVI solid geben  
(ajouté en dessous)]. Ascendentibus / dictis particulis que sibi allocantur de / mandato et sub  
iuramento quibus supra : .III lb .III. solid geben.

**[peau 19]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus castris / domini dicti loci in aliquibus suis partibus / necessario reparati prout infra manu / videlicet Petri Ronzerii ipsius castellani / locumtenentis. Et primo Petro Granet de / Calvomonte et Nicoletto de Cabanis / carpentatoribus pro taschia sibi data / per dictum Petrum Ronzerii vicecastellanum / et Mermetum de Villario carpentatorem / commissarium ad hec per dominum deputatum / faciendi in dictis castro, ala et furno / operagia et reparationes et implicandi fustas / et alias res descriptas et contentas in / quadam cedula papirea dictorum / operagiorum et visitationis facte per dictos / vicecastellanum et Mermetum de Villario / super huiusmodi reparationibus tenoris / sequentis. Secuntur reparationes fiende / in castro Calvimontis, furno et ala visitate / per Mermetum de Villario carpentatorem et / commissarium ac domini nostri ducis [Sabaudie (en marge droite)] die secunda / mensis iulii anno Domini millesimo / quatercentesimo decimo nono. Primo est / necessarium in reparatione coperture ale Calvimontis / et granaterie dicte ale viginti milliaria / scindulli valente quolibet milliari quatuor / solid valent: .VI. flor .VIII. solid. Item / quindecim milliaria clavini valente [quolibet] milliari / quatuor solid sex den valent: .V. flor / .VII. solid .VI. den. Item in granatura sex duodenas / lattarum valente qualibet duodena / tres solid : .XVIII. solid. Item in reparatione / furni prefati domini nostri ducis dicti loci / decem milliaria scindulli valente quolibet / milliari quatuor solid valent : .XL. / solid. Item octo milliaria clavini valente / quolibet milliari quatuor solid VI den: / .III. flor. Item pro expensis et / salario pro quolibet milliari scindulli / implicandi quindecim den valent : / .XXXVII. solid .VI. den. Item in dicto furno / fuerunt necessarie quatuor duodene lattarum / valente [quolibet] duodena tres solidos valent: / .XII. solid. Item in dicto furno pro / uno luyserio et ponendo tectum et ipsam / per retro distilari faciendo: / .XVIII. solid. Item in reparatione muri dicti / furni et laprare dictum murum a parte / boree et murare illud quod est necessarium / bene et ydonee: .II. flor. Item / in castro dicti loci in magna turre / necessarium est ponendi duas pecias / othoni pro retinendo edificium et / tironos substinentes tectum dicte turris /

**[peau 20]**

qui fuerunt rapti qualibet pecia longitudinis / triginti (sic) quatuor pedum et grossitudinis / unius pedis valente qualibet pecia / reddita in dicto castro quindecim solid / valent: .XXX. solid. Item in dicta / turri est necessarium quedam [turris (biffé)] / canalis in tecto a parte ville Calvimontis / pro custodiendo aquam distillantem / supra murum dicte turris et murum / curtine dicti castris ne intret infra / dictum [murum (suscrit)] extimata valere : .XVIII. solid. / Item in reparatione ipsius turris in tecto / a parte dicte ville octo milliaria scindulli / valente quolibet milliari quatuor solid / valent: .XXXII. solid. Item octo milliaria / clavini valente quolibet milliari quatuor / solid sex den: .III. flor. Item / in eadem turri est necessarium una collona / quercus duodecim pedum longitudinis / et grossitudinis unius pedis valente / in emptione: .XII. solid. Item implicacione / dictorum tironorum, canali et columna :/ .III. flor.

Item in reparatione / magne aule dicti castri et camere eiusdem / octo milliaria scindullorum valente quolibet / milliari quatuor solid valent : / .XXXII. solid. Item octo milliaria clavini / valente quolibet milliari quatuor solid / sex den valent : .III. flor. Item / in parva turre octo milliaria scindulli / valente quolibet milliari quatuor solid : / .XXXII. solid. Item octo milliaria / clavini valente quolibet milliari quatuor / solid sex den: .III. flor. Item / pro implicatione dictorum scindulli / et clavini implicandorum in dicto castro / implicando quolibet milliari pro duobus / solid valent: .III. flor ut per / notam instrumenti dicte taschie et testimonio / premissorum receptam per Iohanem Fabri / notarium publicum sub anno Domini / millesimo quatercentesimo decimo nono die / secunda mensis iullii per cuius tenorem / dicti carpentatores promisserunt omnia / suprascripta facere et complere / suis sumptibus et expensis pro et / mediantibus quinquaginta sex flor / et novem solidis monete [domini] per dictum / vicecastellanum nomine domini solvendis / dictis carpentatoribus terminis in eodem / descriptis. Ita et taliter quod dictus / vicecastellanus teneatur et debeat nomine / domini totam dictam fustam apportari / facere ad dictum locum Calvimontis / sumptibus et expensis domini. Quam / reddit in fine dictarum particularum / descriptam et dicti notarii manu signatam / una etiam cum litera domini dicte cedula / annexa de mandato predicta operagia / fieri faciendi ac etiam habitis literis / opportunis videlicet confessionum dictorum / carpentatorum et testimonii operis completi / in dicti castellani computo sine difficultate / qualibet allocandi data Chamberiaco / sub sigillo consilii domini ibidem / residentis die XIII mensis iullii anno / Domini millesimo CCCC decimo nono manu / Iohannis Girardi signata. Reddit etiam / literam testimoniam nobilem Petri /

**[peau 21]**

vicedompni Calvimontis, Roleti de Eloysia, / Petri Pistoris, Aymonis de Bona / burgensis Calvimontis et Francisci de / Croso habitante dicti loci actestantium iuramentis / suis tactis evangeliis sacrosanctis / operagia inferius descripta vidisse et / visitasse diligenter ipsaque facta et / completa bene fideliter et ydonee. / Et primo in magna turri dicti castri / pro retinendo edificium et los tirens / sustinentes tectum dicte turris qui / rupti erant videlicet duas pecias / sapini quamlibet longitudinis triginta / quatuor pedum ad manus hominis / et grossitudinis unius pedis. Item / posuerunt in dicta turre in tecto a parte / ville Calvimontis unam canalem pro / custodiendo aquam distillantem supra / murum dicte turris et murum curtine / dicti castri ne intraret infra dictum murum. / Item implicauerunt in reparatione tecti ipsius / turris a parte dicte ville octo milliaria / scindulli et totidem clavini. Item / posuerunt in eadem turre unam collonam / quercus longitudinis duodecim pedum / et grossitudinis unius pedis ad manus / hominis. Item implicauerunt in tecto parve / turris ipsius castri octo milliaria scindulli / et totidem clavini iuxta et secundum / formam taschie supradicte et ulterius / actestantium per carpentatores supradictos fuisse / implicatas ultra taschiam predictam in dictis / canalibus sex grossas crochias ferei / cum quibus dicte canales sunt in dicto / tecto turris chivilliate necessario necnon / et unum trossum canalis ferri factum / de duabus libris ferei ad recipiendum / et conducendum aquam de una canali / in aliam receptam per Petrum de / Passorio notarium publicum sub anno / Domini millesimo quatercentesimo vicesimo / primo indictione decima quarta die decima / septima mensis decembris. Continentem / etiam confessionem dictorum carpentatorum de / recepta omnium quantitibus eisdem carpentatoribus / debitam et pertinentem ratione et ex causa / tascherie memorate necnon et de / duobus flor ipsius carpentatoribus / dari coventis prout supra pro lapiando / murum furni

Calvimontis. Item et / testimonio ipsorum carpentatorum implicasse / crochias et canalem  
suprascriptas. / Item et quod dictus vicecastellanus / soluit et librauit tam pro pretio / fustarum  
ac etiam charreagio ipsarum / quantitates inferius descriptas particulariter / ascendentibus  
ipsis particulis que sibi / hic allocantur causis supra proxime / descriptis ultra ea que sibi in  
computo / precedenti fuerit allocata: / .XXI. flor .III. den gros. Item librauit Iohanni /

**[peau 22]**

Gosta fusterio pro pretio duarum grossarum / peciarum sapini longitudinis qualibet / triginta  
quatuor pedum et grossitudinis / in cauda unius pedis ad manus / hominis ab eodem emptarum  
et redditarum / loco dicto en Regouffet pro ipsis peciis / ad castrum Calvimontis charreandis /  
ut per literam ipsius de confessione et / recepta quantitatis subscribe datam / die XV mensis  
marcii anno Domini millesimo / quatercentesimo vicesimo quam reddit manu / Petri de  
Passerio notarii signatam : / .XXX. solid geben. Item Iaquemeto / Mallier, Petro Hudrici alias  
Galliad, Petro / Realis, Petro Torens, Iohanni Regis / alias Baudier, Aymoni Ioyer, Menodo de  
/ Chamo et Roleto Challamelli parrochie / de Muzier pro suis salariis et expensis / unius diei  
qua vacauerunt cum eorum / bobus et curribus charreando et apportando / dictas duas grossas  
pecias [grossas (biffé)] superius / designatas a loco dicto dou Regouflu / prope aquam  
Roddani usque ad castrum / Calvimontis capientibus quolibet ipsorum / tres solid cum  
dimidio gebenensium ut per / literam ipsorum de confessione et recepta / quantitatis  
subscribe per ipsos superius nominatos / et eorum quilibet habite et recepte datam / die  
decima mensis februaryi anno Domini / millesimo quatercentesimo vicesimo primo / quam  
reddit manu dicti Petri de / Passerio notarii et signatam : .XXVIII. / solid geben. Item  
Iaquemeto Mallier / Petro Hudrici alias Galliard, Petro Realis, / Petro Torens, Iohanni Regis  
alias Bondieu, / et Aymoneti Ioyer de Murzier pro / suis salario et expensis unius die[i] quo /  
vacauerunt quilibet ipsorum cum suo / curru et bobus charreando tres grossas / pecias quercus  
sicut supra implicatas / in magna turri dicti castri videlicet / a Marlio usque ad dictum castrum  
/ Calvimontis capiente quolibet ipsorum / per diem tres solidos sex den geben / ut per ipsorum  
confessionem de recepta / datam die sexta mensis maii anno / Domini millesimo  
quatercentesimo vicesimo / quam reddit manu Petri de Passerio / notarii signatam : .XXI. den  
gros. / Item Stephano Berthodi de Marlio pro / pretio dictarum trium grossarum peciarum /  
quercus emptarum ab eodem per dictum / vicecastellanum pro tanto et implicatarum / in  
magna turri sicut supra ut per / ipsius Stephani confessionem de recepta / datam die et anno  
proxime dictis quam / reddit manu dicti Petri de Passerio / notarii signatam : .XXI. den gros. /  
Item Henrico [mise (biffé)] Michaelis fabro / burgensi Calvimontis de et pro pretio / sex  
grossarum crochiarum ferri et unius / trossi canalis ferri ab eodem emptorum / et  
implicatarum sicut supra declaratur / ut per ipsius literam de recepta datam / die XIII mensis  
ianuarii anno Domini / millesimo quatercentesimo vicesimo secundo / quam reddit manu  
Bosonis Pistoris / notarii signatam : .VIII. solid geben. / Item Iohanneto Probi de Clarofon pro  
suis salario et expensis trium dierum quibus vacauit charreando cum suis bobus et curru a loco  
de Albo usque ad dictum locum Calvimontis latas et chivronos implicatos in granateria, ala et  
furno domini dicti loci de quibus superius fit mentio capienti per diem tres solid sex den ut per  
literam ipsius Iohanneti de confessione et recepta datam die X februaryi anno Domini M  
CCCC XX primo quam reddit manu Petri de Passerio notarii signatam : .X. solid .VI. den  
geben.(ajouté en marge droite)] / Ascendentibus ipsis particulis que /



**[peau 23]**

sibi allocantur de mandato supradictorum / presidentem et magistrorum computorum / domini  
et sub iuramento dicti locumtenentis / ad evvangelia dei sancta asserentis / dictas libratatas  
(sic) fuisse factas et solutas / prout superius scripta sunt ad : .XXXI. flor .II. den ob gros. /

13 : ADS SA 11150: 1422-1423:

**[peau 18]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit manu dicti Roleti de Heloysia ipsius / castellani locumtenentis in operibus et reparationibus / castri domini dicti loci Calvimontis in aliquibus suis / partibus necessario reparati prout infra. Et primo / Aymoneto de Bona lathomo pro tachia sibi / data per magistrum Aymonem Cornyau carpentatorem magistrum / operum domini in presentia nobilium Roleti de Heloysia / vicecastellani, Petri de Charno sindicis dicti loci, / Ansermeti Chevrerii, Francisci de Ferata, Petri Pistoris, / Aymonis de Heloysia, Stephani de Pomeriis / et Iaqueti Iouenuti ? lathomi facta visitatione / diligenti anno Domini millesimo CCCC vicesimo / secundo die XIX mensis aprilis videlicet reparandi et / refficiendi sumptibus ipsius propriis quoddam grossum / foramen factum et eventum in muro donioni / dicti castri Calvimontis diruptum circa quatuor / theysias sibi datum in tacheria pretio quolibet / theysia quatuor flor quamquidem tacheriam. / Idem lathomus promisit et convenit reddere / bene et sufficienter factam et completam ad /

**[peau 19]**

[ad (répété)] dictum et ordinationem magistrorum operariorum prout / de dicta tacheria constat quadam cedula papirea / data ut supra manu Petri de Vignier notarii / signata quam ostendit annexe littere domini / de mandato fieri faciendo per dictum castellanum Calvimontis / dicta operagia et alia in ipsa cedula / declarata et habitis opportunis videlicet confessionum / operarum qui dicta operagia facient et testimonium / operum completorum in ipsius castellanum primo / et sequentibus computis allocandi sine difficultate / qualibet per magistrum computorum suorum date Gebene / die ultima aprilis anno Domini millesimo CCCC / vicesimo secundo signeto domini cancellario absente / sigillate et manu Iohannis Loubat eius secretarii / signate quasquidem cedulam tachie et literam / domini supradicte ostendit et retinet donec / completis aliis operibus in eadem cedula descriptis. / Et soluit sibi quantitatem subscriptam ex cause / premissa dicto lathomo dari conventam prout supra / vigore dictarum tachie et littere domini et per / litteram dicti Aymoneti de confessione et recepta / quantitatis subscribe per ipsum habite et recepte / a dicto locumtenente dicta causa datam die XIII / mensis octobris anno predicto Domini millesimo / CCCC vicesimo secundo quam reddit manu / Petri de Vignier notarii signatam. Et allocantur / sibi prius et alie supra et infrascripte librate / de mandato et ex ordinatione supradictorum domini / presidente et magistrorum computorum domini et sub / iuramento dicti locumtenentis asserentis ad sancta / Dei evvangelia predictas libratas factas fuisse / et solutas prout superius et inferius / particulariter describuntur : .XVI. flor pp.

Opera furni, ale et castri domini Calvimontis (en marge gauche)

Librauit Aymoneto Vigareti et Hugoneto eius / filio carpentatorum pro tachia sibi data per / Iacobum de Monxiato castellanum Calvimontis et / Roletum de Heloysia eius locumtenentem

secum presentibus / et assistentibus Petro de Charnoz domicello, Petro / Pistoris burgense dicti loci, Iohanne de Peris et / Roletto de Cabannis carpentatoribus reparandum predictos / castrum, furnum et alam in locis necessariis / et relectandum implicandumque in ipsorum / castri, furni et ale tectis fustam, scindullum / et clavinum inferius descriptis necessario / extimatis prout inferius continetur. Et primo / triginta milliaria scindulli valente et / extimate per superius nominatos: .VII. / flor cum dimidio pp. Item sex duodene / laterum valente et extimate ut supra : / .I. flor. Item viginti milliaria / clavinorum valente et extimate ut supra : / .VI. flor .VIII. den gros. Item et / pro labore, expensis et salariis ipsorum carpentatorum / implicando predicta: .V. flor cum dimidia /

**[peau 20]**

ut per notam instrumenti dicte tacherie et / testimonio premissorum recepte per Guillelmum de / [illisible] notarium publicum sub anno Domini millesimo / CCCC vicesimo primo die XXII mensis octobris / quam reddit manu dicti notarii signatam. / Una etiam cum quadam alia nota instrumenti / dicti Aymonis Baraterii alias Vigareti et Chaillet ? / asserentis ? se habuisse a dicto vicecastellano et / [solvi]sse tam pro tachia supradicta quam pro / [fact]ura aliarum quantitatum scindulli et / clavini inferius descriptis per ipsum implicatis / et reparationibus et relectantis [testorum (biffé)] tectorum / dictorum castri, ale et furni domini prout / in quadam alia nota confessionis inferius designata / continetur undecim flor et duos solidos / monete cursibilis recepta per [Aymonem (biffé)] Ansernum de / Castro notarium publicum sub anno Domini millesimo / CCCC vicesimo tertio indictione prima die XIII mensis / ianuarii manu dicti notarii signatam. Item / eisdem carpentatorum pro implicatura / triginta quatuor milliaria scindulli et viginti / duorum milliaria clavini per ipsos implicatos / in reparationibus tectorum dictorum furni, ale et / aule castri domini dicti loci nec non camere / ad adherenti dicte aule et latrinarum ipsius castri / necessario ultra quantitatem superius primo / descriptam: .V. flor .VIII. den gros / ut per ipsorum confessionem de recepta superius / proxime redditam et designatam. Item librauit / in et pro pretio dictorum triginta quatuor / milliarium scindullorum sicut supra de pluri? / in dicto opere quam fuerit taxatum implicatarum / emptarum pretio quolibet milliari reddito infra dictum / castrum Calvimontis trium solid [valent (biffé par exponctuation)] / et pro pretio dictorum viginti duorum / milliarium clavini sicut supra implicatarum / [illisible] quolibet milliari pretio quatuor solidorum / [illisible] geben ut per notam instrumenti dictorum / carpentatorum nec non Francisci de Ferata sindicis / ville Calvimontis, Petri Pistoris, Mermeti de Canalibus / notarii , Stephani de Pomeriis, Petri Thome, Aymonis / de Bona lathomi et Iacobi Thome ac plurium / aliorum actestantium et refferentium mediante suis / iuramentis ipsam quantitatem scindulli et clavini / fuisse implicatam necessario in locis supradictis / ultra quantitatem in tacheria de qua supra / fit mentio contentam et descriptam receptam / Ansernum de Castro notarium publicum sub anno / proxime dicto Domini millesimo CCCC XXIII die XIII / mensis ianuarii quam reddit manu dicti / notarii signatam : .XV. flor .X. solid geben. / Et que quantitates superius descripte ad / quantitatem subscriptam ascendentes allocantur sibi de / mandato et sub iuramento predictis / monetis cambsis ad grossos : .XLII. flor .II. den gross pp.

14 : ADS SA 11151: 1423-1424:

**[peau 18]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit manu predicti Roleti de Heloysia sui / locumtenentis in operibus et reparationibus castris / domini dicti loci in aliquibus suis partibus / necessario reparati prout infra. Et primo / Hugoneto Baraterii alias Bigaret de Chailier carpentatori / pro pretio octo milliarium scindulli per eundem / locumtenentem emptorum et ut infra implicatorum / per ipsum carpentatorem quolibet milliari pretio / trium solidorum. Item et pro pretio / sex milliarium clavinum emptorum et implicatorum / ut supra quolibet milliari pretio trium solidorum et / trium den. Item et pro salario et expensis / sui ipsius carpentatoris octo dierum quibus / vacauit implicando dictos scindullum et / clavinum in tecto supra magnam aulam dicti / castris in certis locis eiusdem necessario capiente / per diem tam pro salario quam expensis duos solid / more solito. Et pro salario et expensis / unius lathomi unius diei quo vacauit certa / premissa capiente per diem duos solid tam pro / salario quam expensis ut per notam instrumenti / ipsius Hugoneti carpentatori de testimonio premissorum / omnium emptorum et solutorum ut supra confessioneque / et recepta predictarum quantitatum ad subscripta / ascendentium per eundem Hugonem habitarem et receptarum / a predicto vicecastellano recepti per Ansernum de / Castro notarium sub anno Domini millesimo CCCC / XXIII indictione secunda die XVIII ianuarii in folio / papireo superius reddicto scriptam et manu dicti / notarii signatam, continentem etiam actestationem / Petri de Chomonz domicelli, Petri Pistoris, Francisci / de Ferata sindicorum et burgensibus ville Calvimontis / refferentium suis iuramentis predicta vidisse et / visitasse dictosque scindullum et clavinum ibidem / implicatos fuisse. Ascendentur in summa ad: / .V. flor .I. den ob gross pp.

**[peau 15]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris domini / dicti loci Calvimontis in aliquibus euis partibus / prout infra necessario reparati. Et in quo / castro fuit visitatum per supradictum Iacobum de / Monpiero quondam castellanum, nobiles Petrum / Vicedompni de Calvomonte, Petrum Pistoris, / Ludovicum Chameys et Amedeum Bisardi de / Bonrey burgenses dicti loci. Et diligenter inspectum / maxime super copertura turris dicti castris / et super magna aula eiusdem castris et / exinde super copertura ale fori. Qui / visitatores asseruerunt iuramentis suis / corporalibus quod erat necessarium turrim / dicti castris de novo coperire baramante / fortiter et latas fortes in dicta barania / de super ponere et clavellare cum clavis / matallies grossis et fortibus dimidii pedes / et duorum digitorum longitudinis. Item / super aula magna dicti castris fore necessarium / in pluribus locis tecti dicte aule decopertis / coperire et preparare fortiter propter boreas / in dicto loco ita dure boreantes. Item / exinde visitatum fuit per prenomatos super / ala fori qui dictam alam dixerunt de / novo necessarium fore coperiendo excepto quodam / angulo nondum est coperto et totum residuum / dicte ale necessarium de novo coperire. Et / que opera necessaria ut supra visitata Hugonetus / de Neonz, Petrus Alberti et Aymonetus Realis de / Monzier carpentatores dixerunt et iuramentis / suis actestati fuerunt videlicet dictam turrim / de novo per eosdem et de mandato dicti quondam / castellani et consilio supra nominatorum copertam / et in eadem turri implicasse sex latas / quatuor theysiarum qualibet pro baraniando / dictam turrim clavellatas cum clodis / matallies [implicasse confitentur iuramentis suis predictis actestantur tres quarterones cladorum matallies (ajouté en marge droite)] longitudinis supradicte. Et / tam in copertura dicti tecti turris predicte / quam in copertura tecti magne aule in locis / decoperte coperiendi necessariis et restaurate / implicasse quatragesima milliaria scindulli / et tantumdum (sic) ad ratam grossi clavini / Lombardie refforciati. Et in medietate / tecti novi dicte ale per eosdem carpentatores / noviter facti quatragesima novem milliaria / scindulli et tantumdem clavini ut supra implicasse / actestantur quantitas predictas in operibus predictorum / Et easdem recepisse confitentur a dicto / nobili castellano per manum Mermeti de Casalibus / receptorum reddictuum castellanie predicte Calvimontis / unacum duobus den gros pro quolibet / milliari scindulli supradicti pro eorumdem carpentatoribus / salario et mercede per dictum quondam castellanum sibi concessis / et que opera facta et completa dicti (sic) carpentatores / in presentia nobilis Petri de Chano, Amedei / Bissardi, Iohannis de Casalibus et Iohannis / Chamey rediderunt facta et completa in / manibus dicti Mermeti de Casalibus recipienti / nomine domini completa et ea omnia predictus / Petrus de Chanoz, Iohannes de Casalibus, Amedeus / Bissardi et Iohannes Chamey burgenses dicti loci / testificati fuerunt mediantibus iuramentis predictis / facta et completa per modum superius declaratum / ut per notam instrumenti de testimonio premissorum / receptam sub anno Domini M IIII<sup>c</sup> XXVI indictione / quarta die secunda mensis ianuarii quam / reddit in quodam folio papirii scriptam et / manu Iohannis Vulermi

notarii subscriptam et / signatam. Unacum quadam alia nota / instrumenti per quam supradictus Hugonetus Michaudi / alias de Mouz et Aymonetus Realis de Monzier /

**[peau 16]**

nominibus suis et Petri Alberti consocii eorumdem / carpentatorum confesse fuerunt iuramentis suis / implicasse in operibus supradictis quantitatem scindulli /, clavini, latarum et clodorum matallies superius / designatas necnon habuisse per manum dicti Mermeti / de Casalibus easdem quantitates valente / qualibet milliari scindulli quinque den / et quolibet milliari clavini tantumdem, quolibet / clodo matallies sex den monete seu uno obolo / gross et dictis sex latis tribus den / gross. Unacum quatuordecim flor et decem / den gross pro implicature, labore et / expensis dictorum carpentatorum ipsis quantitibus / ascendentibus ad subscriptos quaterviginti / duodecim florenos et quatuor denarios / ob gross pp. De quibus ipsum Mermetum quictaverit / et idem Mermetus dictum opus factum et / completum ut supra per dictos carpentatores / recepit et confessus fuit recepisse. Recepta / sub anno et indictione die decima septima / mensis iulii manu Iohannis Deniseti notarii et / signata. Et allocantur sibi predicti et / subscripti quaterviginti duodecim flor quatuor / den et ob gross de mandato supradictorum / domini presidente et magistrorum computorum domini / pro operibus predictorum soluti ut in particulis suprascripte / visis tempus et examinatis diligenter per eosdem / habitoque corporali iuramento dicti Mermeti de / Casalibus ad evvangelia Dei sancta asserentis / predictos et subscriptos quaterviginti duodecim flor / quatuor den ob gros soluisse reparationes que / suprascriptos fore factas sufficienter et / completas per modum superius declaratum : .IIII<sup>xx</sup> XII. flor .IIII. den ob gros pp. /

**[peau 15]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit Iohanni Vallerii de Duigato carpentatori / pro tachia sibi data per Petrum de Mota vicecastellanum / Calvimontis nomine domini ponendi et implicandi / in magna aula castri Calvimontis ex ordinatione facta / per Aymonem Corniaux magistrum operum domini videlicet / quinque trabes boni othoni seu sapini longitudinis / quadraginta duorum pedum altitudinis unius / pedis cum uno turno et spissitudinis unius / parvi pedes et quas trabes idem carpentator / ibidem implicare et ponere teneretur suis sumptibus / a data dicti tachii hinc ad quindecim dies tunc / proximos reddere ad ordinationem proborum hominum / in dicto loco implicatas et positas pro et mediante / octo flor parvi ponderis per dictum castellanum eidem Iohanni / solvendum ut per notam instrumenti de testimonio / dicti tachii recepti sub anno Domini millesimo IIII<sup>c</sup> / trigesimo secundo indictione decima die secundo mensis / ianuarii quam reddit in fine sui cartullarii / scriptam et manu Iohannis Iordani notarii et / signatam. Reddit etiam quandam aliam notam / instrumenti receptam per Iohannem Vuilermi sub anno / [sub anno (répété)] et indictione predicta ? die [die (répété)] decima / septima mensis ianuarii per quam Anthonius / Perrussodi habitatori de Espangii carpentatori, Henricus / Mistrallis habitatori Calvimontis et Iohannes Ruphie / dixerunt et testificati fuerunt suis mediantibus / iuramentis dictum tachium bene et sufficienter / fuisse factum et completum per modum / in eodem tachio descriptum necnon / et confessionem factam per eundem Iohannem de / recepta et testimonio confessionis eorumdem / octo flor per eundem habitorem et receptorum ab / [ab (répété)] eodem Petro de Mota vicecastellano / causa premissa receptam sub anno et indictione / ac die quibus supra proxime. Et allocantur / sibi subscripti octo flor pretextu unum / premissorum de mandato supradictorum domini / presidente et magistrorum computorum domini / et in iuramento eiusdem locumtenentis asserentis / predictos et subscriptos octo flor sicut supra / fuisse solutos et libratos : .VIII. flor pp.

17 : ADS SA 11159: 1432-1433:

**[peau 16]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus castris domini Calvimontis / in aliquibus suis partibus necessario reparati prout infra. /

**[peau 17]**

Et primo Iohanni Vallerii carpentatori per / tachiam sibi datam per dictum castellanum nostri domini faciendi / et construendi in dicto castro Clanimontis unam / magnam portam introitus donioni de bonis postibus / et ibidem ponendum unum bonum postium quercus seu / nucis infra que intraretus vectis per dicte / porte. Item faciendum portam magne turre dicti / castris inferioris et duas portas eiusdem turre / superioris duplices de bonis postibus sapini et / de bono operatio prout in talibus incombet pretio / et nomine pretii duodecim flor per dominum vicecastellanum / dicto carpentario solvendum ipsius operibus factis et / completis prout continetur in quadam nota infra / tachii inde dari recepta sub anno Domini millesimo / quatercentesimo trigesimo secundo indictione decima die prima mensis / aprilis quam reddit manu Iohannis Iordani et / signatam. Reddit manu quamdam aliam literam confessionis / dictorum duodecim flor per dictum carpentatem habitatem / et receptorem a dicto vicecastellano tam predicta datam / anno eodem die septima mensis decembris manu / dicti notarii et signatam : .XII. flor. / Item librauit Petro de Fayis fabro de Crusillia / pro duabus seris et clavibus earumdem per / dictum vicecastellanum emptarum ab eodem pro ipsarum implicandum / videlicet una in porta donioni dicti castris et / alia in porta inferiori magne turre dicti / castris: .V. flor. Item pro spariis / ferri ponendis in dictis portis ponderantibus / triginta septem libre valente qualibet libra ferri / unum den gross : .III. flor .I. den gros. / Item pro sexaginta magnis tabibus (sic) implicandis / in dictis seris et sparibus valente qualibet unum / den monete [domini]: .V. solid. Item pro / duabus sparibus implicandis in hostio magne / turre valente qualibet libra unum gros: .VIII. / den gross ut per notam instrumenti dicti Petri fabri / de confessione et recepta quantitorum predictarum per ipsum / habitatorum et receptorum a dicto vicecastellano cum predicta / recepta sub anno predicto die octava mensis / aprilis quam reddit manu dicti notarii et signatam. / Item librauit Iohanni Valerii predicto et Petro Alberti / de Chonmonter carpentatoribus pro quatercentum tabis (sic) implicatis / in portis superioribus mentionatum valente quolibet tabs .III. gros : / .XVI. den gros. Item qui fuerunt implicati / per eosdem in et super duobus angulis magne / aule dicti castris ac etiam super angulum camere / supra magnam aulam existentem que fuerunt decoperta / casu fortuito per maximam agitatem ventorum / videlicet XIII milliaria cum dimidia inscindulli / valente quolibet milliario inscindulli quatuor / gros et totidem clavini reforciaci Lombardie / valente quolibet milliario quatuor gros valent : / .IX. flor. Item librauit predictis / carpentatoribus pro ipsorum dierum et expensis factis / implicando predicta milliaria cenduli et / clavini pro quolibet miliario incinduli / implicato quatuor den gross: .III. flor / .VI. den gros. Item librauit eisdem pro una / duodena latarum platarum per ipsos implicatos: / .V. gross. Item pro quatuor chivronibus / quercus valente quolibet tres den / gros: .XII. gros. Item pro implicatarum / dictarum latarum



et chivronorum tam pro dierum / quam expensis eorumdem carpentatores .VI. gross. / Item pro decem octo miliaribus insenduli et totidem / clavini per ipsos implicatos super /

**[peau 18]**

super magnam turrin dicti castri Calvimontis valente / quolibet quatuor den gross valent: .XII. flor. / Item pro dietis et expensis eorumdem vacantium ad implicandum / dictum scindulum et clavinum pro quolibet milliario inscindulli / et clavini implicatis ut supra quantitatis sibi quatuor / den gros: .VI. flor. Librauit pro pretio / unius pecie nemoris et trium chivronorum implicatorum / per dictos carpentatores super furnum? ville Calvimontis inclusis / dietis et expensis dictorum carpentatorum : .II. / flor. Item librauit eisdem pro novem miliaribus / scinduli et septem [miliaribus] clavini per ipsos implicatis super / dictum furnum? valente quolibet milliari quator den / gros: .V. flor .III. den gross. Item librauit eisdem / pro implicatura dictorum novem milliariis scindulli / in dicto loco implicatorum computato sibi pro quolibet / milliari quatuor den gross: .III. flor. / Item pro pretio octo duodenarum lattarum per ipsos implicatorum tam / super magnam turrin quam super furnum valente qualibet duodena / quinque den gross: .III. flor .III. den gros. Item / pro una pana et duabus collones implicatis / in uno panto lanterne magne turris inclusis dietis / et expensis ipsorum carpentatorum: .IX. den gros. / Item pro quingentis clotes male cissis per ipsos / implicatis super dictam turrin serrando lattas et / postes in lanterna magne turris valente quolibet / cento quatuor den gross: .XX. den gros. / Item pro dietis et expensis ipsorum carpentatorum que vacauerunt / latando et implicando predictas : .XII. den / gros ut per ipsorum carpentatorum litteram de actestatione / confessioneque et testimonio premissorum et predictarum quantitorum / per ipsos habitatores causis premissis a dicto vicecastellano / receptam sub anno predicto die XVII mensis decembris / quam reddit in dicto catermillo papiro scriptam / manu dicti notarii et signatam. Reddit etiam quamdam / aliam notam instrumenti receptam sub anno et die / proxime descriptam ac manu dicti notarii signatam per / quam Petrus de Voncerii notarius et Stephanus de Ponceriis / burgenses Calvimontis sindicique dicti loci necnon / nobilis Petrus de Charno, Iohannes de Casalibus, / et Petrus Thome burgenses Calvimontis apportet ipsorum / actessisse per penaliter ad dictum castrum Calvimontis / vocatis et prius existentis Iohanne Vallerii et Petro / Alberti carpentatoribus qui sindici et burgensis diligenter / visitauerunt portas, seras, sparas, tecta et quem que / alia operagia [in locis? (biffé)] supra descriptis constructa et / [non lu] et ipsos visis et inspectis diceanter? / depositerunt et testificati fuerunt ipsa operagia bene / et sufficienter facta et completa dictas que / sera et sparas in hostiis portarum super nominatum / esse affixas et paremodo? deposerunt de copertura / et aliis operibus factis in domicillio dicti loci / prout predicta in dicta nota fuit descripta / ipsis quantitatis ad subscriptam quantitatem ascendentium que / sibi allocantur de mandato supradictorum domini / presidentis et magistrorum computorum domini et sub iuramento / dicti locumtenentis asserentis suo corporali iuramento in manibus predicti / et super sanctis sibi prestitis ac sub pena viginti / quinque librarum fortium casu quo convenienter repereretur / ipsarum librarum fuisse factas completas et solutas / per modum superius declaratur : .LXXIII. flor pp. /

18 : ADS SA 11161: 1434-1435:

**[peau 18]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus dicti castris in suis partibus / necessario reparati prout infra. Et primo Iohanni / Valerii de Dingier carpentatori pro tachia sibi data / per dictum Petrum de Mota vicecastellanum Calvimontis / nostre domini implicandi [octo milliaria scinduli (biffé)] / in tecto magne aule castris domini Calvimontis / in mense octobris anno proxime lapso videlicet / octo milliaria scinduli et totidem clavini qui ibidem / in dicta aula erant necessarii sibi Iohanni Villarii / ostensa et expedita per nobilem Petrum de Mota / vicecastellanum predictum et hoc pretio et mediante / quolibet milliari scinduli quatuor den gros et / quolibet millari clavini quatuor den gros et / pro implicatura pro quolibet milliario et clavini / et scinduli quatuor den gros. Et sic astandit / ad summam octo flor pp subscriptis ut per instrumentum / publicum de dicto tachio et testimonio premissorum inde / receptum per Franciscum Anguli notarium publicum sub / anno Domini millesimo quatercentesimo trigesimo quinto die / duodecima mensis ianuarii cuius instrumenti notam reddit / in suo cartulo scriptam et manu dicti notarii / signatam. Reddit etiam quandam aliam notam instrumenti / in eodem cartulario scriptam de testimonis premissorum testificationem / predicte datam anno et die predictis bene et sufficienter / factam et predicta implicata ut super dictum est / necnon et per eandem notam instrumenti quam idem Iohanneti / Valerii confessus fuit se habuisse et realiter recepisse / a dicto vicecastellano subscriptos et predictos octo / flor causa premissa. Et allocantur sibi de mandato / supradictorum domini presidentis et magistrorum computorum / domini : .VIII. flor pp.

**[peau 17]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris domini / Calvimontis in aliquibus suis partibus / necessario reparati facta prius visitatione / per Aymonetum Cornelli magistrum operum / domini de eodem castro die vicesima secunda / mensis novembris anno Domini millesimo quatercentesimo / trigesimo quinto qua die idem magistri Aymoni / ordinavit fieri prout in visitatione tenoris / qui sequitur continetur. Et premierement / a visite la tourt dou coste de la parte donion / de lentra dou donion de lentra dou chastel / laquele tourt az ete brulee per fudre de / fuez ly try, les traileyson, la porte et le fenestre / et pour ce il est neccessere de reuy la dicte / tourt de novo pour la surte et haule / dou chastel et pour la conservation de murt. / Item a ordine ly dit mestre de fere dues / traveyson en la dicte tourt totes noves en / les quelles entrara en chascune traveyson / X tia de sapin chascun de XV pies de [lon et dou pie dot et dimi pie de (ajoutée en marge droite)] spez et / sunt taxa et cartula le dit XX tra tam / dachet az Nyon [ non de (biffé)] comme de charrey de Nyon / jusque a Chomons per ledit mestre Cornyol : / .VII. flor .III. solid. Item a ordina de repare / la traileyson de la dicte tourt desot laquelle / est de cheyne et de estre serchie la tra que / il sunt et de il remetre sel quil seront / neccessaire. Item mest et neccessaire pour / les traileyson et ausi pour fere en intracte /

**[peau 18]**

en lautre grant tourt en laquelle ne a / point en lesquelles sunt neccessaires X dozen / de lon sunt taxa et cartulla tant dachet / a Nyon comme de charrey de Nyon jusque a / Chomons lesdictes X dozen : .X. flor .V. solid / Item mes est neccessaire per la remure de goysse / de la dicte tourt premierement dos tras pour / fere tirens de XX piez de lon. Item mes / est neccessere X pannes chascun de XXVI / piez de lon valent le dit dos tra sunt taxa / et quartulla tan dachet az Nyon comme de / charrey de Nyon jusque a Chomons : .XX. solid. / Item les dicte X grant piecez tam dachet / comme de charrey a Nyon rendue en comme / desu : .VII. flor. Item est / neccessere en la dicte tourt II dozen et demy de chivron / de XXVIII piez de lon de gros chivron reforciez / sunt taxa et cartulla tant dachet a Nyon / comme de charrey dou dit lue jusque a Chomons : / .VII. flor. Item III chivron pour fere / les chanlaettes rendu de Nyon ou chastel / de Chomons : .IX. solid. Item est / neccessere en la dicte tourt XVIII dozen de / lattes sunt taxa et cartulla tant dachet / comme de charrey a Chomons : .V. / flor. Item est neccessere est dicte goyffe / dos vel pome de cheyno de XXIII piez / de lon sunt taxa et cartulla tant dachet / comme de charrey ruiclo vut freste de / cheyno per la dicte tourt sunt taxa rendu / ou chastel de Chomons : .II. flor / et .VII. solid. Summa quadraginta unum / flor et octo solid. Item az ordina de tiony / ledi pome de toles blanches. Item mes / a ordina de latta az taches. Item mes a / ordina quil se chivilliez de coste les panne / a croches de fer. Item az ordina de tiony de / bon encelle et clavin sont quil sera neccessere. / Item mes a ordina de cura la dicta tourt / tota la terra qui echeyta de les traileyson / ou fons de la dicte tourt ly queux mestre / Corneol az vallia a Guillem Malingre chapuys / dou mandement de Ternier quil az promet / de rendre la fuste desus dicte ou chastel de / Chomons pour les pries desus escript et /

ly est aunz vallia ly dicta tachere lan et / le jour dessus escript pour la mantre qui / sensuyt. Premièrement que il soit entenus / et dege de repara et fere la traleyson desot / de tra de cheyno sont quil sera neccessere / et fere ou trapon pour intra ou fons de la / tourt et sallaz traleyson bonna de lon. Item / me dege fere dues traleyson desuz plana / les tra et les lon. Item mes dege fere / la goyffe de la tourt bonne et fort et bien / embracia et on chaffa out meytent et / bien rota et de laux que lydit mestre ly / ordinara et sala dege bien chivrona et / bien latta et bien reuy de bon encelle et / clavin reforcie. Item mes dege fere ou / pelet per lenfrage de la grant tourt / et les eschalliers et reuy ledit pelez et / les eschelliers deceule et de clavin et / empara ledit pelez et eschallier et fere / dues fenestres oudit pelet lequel dit / Guillem Malingre est entenu de fere et de / acomplir les choses dessusdictes en se que / alesunt eycy dessus escriptes et estre / rendu ledit ovrage ou dit de mestre cest a / savoir didans la feste de la saint Jehan / prouchien et en soit entenu de part / monseigneur de ly soniez da dicte matiere neccessere / sur la place et ly doneton pour sa paye / et despen per se les choses dessusdictes / pour les pris de : .XXVI. flor ont .XII. gros / de la monea corrent pour on chascun / flor. Et fut fait a Chomons en la / banchy de la tourt present le dit mestre /

**[peau 19]**

des ovres Pierre de la Motaz chastellain / de Chomons, Pierre Grues, Johan Chamey, / Pierre Grenet, Johan Martim, Johan Bomer / de Valoyrier temoy az ces choses et me / Francisco Angelli et in cuius visitationis sue / describitur confessio Guillermi Malingro carpentatori / confitentis habuisse et recepisse infra castrum / Calvimontis in pleniam donionem fustas superius / descriptas et designatas sibi expeditas per / nobilem Petrum de Mota vicecastellanum Calvimontis. / Et deinde implicatas per modum / in dicta tachia descriptum. Recepta sub anno / Domini millesimo III<sup>c</sup> trigesimo sexto die XIII / mensis decembris manu dicti notarii signata. / Item et quedam alia confessio per quam idem / Guillelm confessus fuit implicasse octo trabes / quercus valentes tam pro pretio quam charreagio / .III. flor per dictum vicecastellanum / eidem expeditas, recepta et signata prout / supra. Item librauit eidem Guillelmo pro / pretio et emptione sexaginta milliariorum / scindulli et totidem clavini Lombardie reforciati / per dictum vicecastellanum sibi expeditorum quolibet / valente quatuor den gross: .XL. flor. / Item librauit pro pretio duorum milliariorum cum / dimidio tachiarum ibidem implicatarum: / .III. flor .II. den gros. Item librauit pro / quingentis parvis tachetis emptis pro / tachiendo tolas pomellorum dicte turre: / .V. den gross. Item librauit pro tribus / duodenis tolarum in dicta turri implicatis in / coperiendo pomellos qualibet duodena valente / novem den gros: .II. flor .III. den gros. / Item librauit pro pretio quadraginta duarum / librarum ferri per ipsum implicatarum in crochiis / et apud confectis pro serrando chivronos in / parvus dicte turre constante qualibet libra obolum / et trium unius den gros : .II. flor .X. den et / .VI. tierz unius den gros. Item librauit in reparando / tectum et latrinam magne turre pro pretio / sex milliariorum scindulli et totidem clavini ibidem / implicatis valente quolibet milliari .III. den gross : / .III. flor. Item librauit tam pro / pretio quam charreagio unius duodene lonorum / ibidem in dicta turri implicatarum: .XV. / den gros. Item librauit ultra summam chivronorum / et pannarum superius descriptis tam in / emptione quam in charreagio sex chivronorum / et unius panne ibidem implicatis : .II. / flor .V. den gross. Item librauit eidem Guillelmo / pro suis salario et expensis quinque dierum / quibus vacavit ibidem implicando predictos / scindullum et clavinum ad rationem trium / solid per diem: .XV. den gross. / ut per notam instrumenti dicti carpentatori de confessione / et recepta quantitatis

superius declarati recepta / sub anno et die quibus supra continentem etiam / confessionem viginti sex flor per dictum Guillelmum / habitorem et receptorem a dicto vicecastellano in presentia / dicti magistri: .XXVI. flor. Item / Librauit predicto magistro Cornyol pro suis / expensis quatuor dierum quibus ibidem vacavit / recipiendo operagia superius descripta ut per / ipsius magistri confessionem et actestationem /

**[peau 20]**

visitationis recepta sub anno Domini millesimo / III<sup>c</sup> trigesimo quinto die XXII mensis novembris / quam reddit in dicto quatermillo papiri scriptam / et manu dicti notarii signatam : .II. flor / Item librauit Vidonito Chamey et Iohanni / Medici pro tachia sibi data per dictum vicecastellanum / nomine domini videlicet ad curandum parva turrim / castri Calvimontis de lapidibus, terra, postibus, / et aliis fustibus existentibus in fosso dicte turris / et ipsam turrim currando bene et fideliter ad / dictum proborum hominum et ut per notam instrumenti / de testimonio dicti tachii inde receptam per dictum / Franciscum Angelli notarium publicum sub anno / Domini millesimo III<sup>c</sup> XXXVI die quarta mensis aprilis / quam reddit in dicto quaterno papiri scriptam / manu dicti notarii et signatam .III. flor. / Reddit etiam quandam aliam notam instrumenti / receptam sub anno predicto die XV decembris / per quam Iohannes Vallerii, Iohannes / Tissoti et Iohannes Ioguetti habitatoris de Volant / actestati fuerunt dictum opus vidisse visitasse / et bene factum et completum prout in / dicta tachia continetur. Et allocantur / sibi quantitates superius descripte de mandato / supradictorum domini presidentis et magistrorum / computorum domini et cum iuramento dicti / locumtenentis asserentis ipsas libratas ut supra / factas soluisse et librasse ipsarum quantitatibus / ascendentibus ad : .C XXXVI. flor .III. den et .VI. tierz unius den gros.

**[peau 26]**

Opera castri, ale et furni domini Calvimontis (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus / castri, ale et furni domini dicti loci / Calvimontis reparatione indigentibus /

**[peau 27]**

et ideo reparatis per dictum vicecastellanum / prout inferius particulariter describitur / et continetur. Et primo in emptione / et pro pretio quatuor panarum quercus / excepta medieta (sic) unius que infra dictum / castrum remansit ad implicandum implicatarum / in dicto castro videlicet in exchiffa seu / lanterna magne turris euisdem castri / constantibus videlicet tam de acheto quam / cherreagio videlicet: .XVIII. solid / geben. Item Aymoneto Anthonio / et Petro de Villa carpentatoribus qui / dicta quatuor pecias ubi supra / implicauerunt videlicet tam pro ipsorum / labore quam expensis: .XX. solid / geben. Item in emptione et pro / pretio sexdecim lonorum in dictis / exchiffa et lanterna implicatorum et / positorum circoncirca (sic) duos pantos / ipsius lanterne quolibet lono / pretio quindecim den geben / videlicet: .XX. solid geben. Item / in emptione et pro pretio circa / quaterviginti clovorum (sic) vocatorum / matalliers implicatorum in serrando et / clavellando dictos lonos qui / chivilliani non potuissent valentibus / videlicet: .III. solid geben. Item / dictis duobus carpentatoribus superius / nominatis qui dictos lonos ubi supra / implicauerunt videlicet: .VIII. solid geben. / Item in emptione et pro pretio / decem milliariorum scindulli et decim / milliariorum clavini in dicta exchiffa / et turri implicatorum ad rationem / trium solidorum cum dimidio pro / quolibet milliari scindulli et quatuor solidorum / pro quolibet milliari clavini / videlicet: .LXXV. [solid] geben. Item / dictis carpentatoribus pro ipsorum salariis / et expensis dierum quibus vacauerunt / ad implicandum dictos scindullum et / clavinum ad rationem duorum solid / geben pro quolibet milliari dicti / scindulli et clavini videlicet : .XX. / solid geben.

Opera aule (en marge gauche)

Item librauit in emptione / et pro pretio decem milliariorum scindulli / per eosdem carpentatores implicati in / copertura magne aule et camere que / est iuxta aulam ipsius castri ad rationem / trium solid et sex den geben pro / quolibet milliari videlicet: .XXXV. solid / geben. Item in emptione et pro pretio / decem milliariorum clavini ibidem implicati / ad rationem quatuor solid geben / pro quolibet milliarii prout supra / videlicet: .XL. solid geben. Item / librauit dictis carpentatoribus pro ipsorum / salariis, laboreque et expensis dierum / quibus vacauerunt circa coperturam / et implicaturam dictorum clavorum et / scindulli ad rationem decem octo den / geben pro quolibet milliarii dictorum /

**[peau 28]**

scindulli et clavini videlicet : .XV. / solid geben.

**[peau 20]**

Opera castrî (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione / castrî domini dicti loci Calvimontis in / aliquibus suis locis necessario reparati / prout infra. Quas reparationes / dominus noster dux nequaquod retardari / sed celeriter prefici voluit mandauit quod / dicto castellano Calvimontis reparationes / predictas fieri faciendo per eius litteras / inferius post receptione dictorum operum / redditas et designatas quarum vigore / ad instantiam et requisitionem supradicti / vicecastellani Petrus Bremeti alias Ny / magister operum domini qui accessit apud / Calvimontem die ultima mensis maii / anno Domini millesimo quatercentesimo quinquagesimo / [Visitatio furni (en marge gauche)] secundo et ibi visitauit furnum domini / dicti loci per reparatione eiusdem una secum / dicto vicecastellano nobilibus Petro de / Lornay, Iohanne Vicedompni, domino Hugone / Montilanis vicario Calvimontis, Petro Luyseti / sindico dicti loci, Iohanne de Pomerens, / Reymondo Coste, Francisco Angelli notario, / Anthonio Roleti lathomo et Iohanne / Roraneto notario, prout inferius describitur. / Et primo visitauerunt menia dicti furni / et ipsum furnum reperierunt reparatione indigere / et asseruerunt esse necessaria que sequuntur / quoniam dictus furnus erat totus ruynatus / et fuit datus dictus furnus per supradictum / magistrum operum domini in tachiam predicto / Anthonio Roleti lathomo refficiendus /

**[peau 21]**

et facere bochiam novam et murare ante / et retro et infra in decem locis necessariis / et facere unam theysiam muri cum dimidia / qui mrurus concordet cum alio muro in / exponda muri posteriori sumptibus propriis / ipsum Anthonii Roleti lathomi pro quo / sunt necessarii sexaginta quarterii molacie / de Moyson, octo cupe calcis et viginti / quatuor charrate arene. Et hoc pretio / viginti sex flor pp et / quatuor solid geben. Et debent reddere / dictum tachium bene et legitime factum / pretio predicto ad dictum (sic) magistrorum / licet die suprascripta et successiue pluribus / aliis diebus sorensibus ? in papireu curie / Calvimontis descriptis ex parte domui ? extitum / reitam in bancha curie dicti loci ante / esset aliquis qui predictum tachium facere / vellert pro minori pretio suprascripto / et compareret totam dictis vicecastellano / et magistro operum domini et sibi expediretur / ad quarumdam nullus comparuit pretio quam / dictus Anthonio Roleti qui dictum tachium / modo et pretio quibus supra adimplere conuenit / et fuit actum quod solueretur dicto Anthonio / semper operando ut per notam instrumenti / de testitmonio premissorum ac tachia predicta / receptam sub anno Domini millesimo quatercentesimo / quinquagesimo tertio die ultima / mensis maii quam reddit in quoddam / quatermillo papiri cum pluribus aliis / scriptum et manu Iani de Verbouz notarii / signatam. [visitation magne turris castrî (en marge gauche)] Item ulterius dictus magister / operum domini ad instantiam predictam / visitauit castrum dicti loci potissime / in magna turri ipsius castrî pro reparatione / eiisdem una secum dicto vicecastellano, nobili / Iohanne Vicedompni, domino Iacobo Fabri / vicario Calvimontis discretus viris, Petro / Luyseri, Petro Michaelis notario / sindico, Henrico Burlatti, Iohanne Coste / carpentatore,

Iohanne Revillion, Iohanne / Neyrnii, Francisco Hugoneti, Aymone / Realis et Petro Bancheti carpentatoribus / qua visitatione sic facta asserit idem / magister operum domini esse necessaria / ea que inferius describuntur. Et primo / tam in lanterna quam reparatione tecti / dicte turris decem septem milliaria / integra scindulli et totidem clavini / de sexdecim milliariibus ballonum et / concessi fuerunt per dictum magistrum / operum pro quolibet milliari integro / implicato ut supra duodecim solidi qui / valent in summa : .XVII. flor / pp. Item pro dicta luterna (sic) quatuordecim / postes emptos Gebene que valere possunt / reddite super loco : .XX. solidi et qui / postes esse debeant longitudinis duodecim / pedum et latitudine (sic) in quada unius / pedis. Item duo duodecim lattarum / quatuor theysiarum emptis in Michalia / que valere possunt et reddite super /

**[peau 22]**

loco : .XII. den gross. Item tercentum / [trabeis (biffé)] tabes de Ballono continentes quatuor / milliaria pro implicando dicto postio / et lattas valore : .VI. den gross. / Item pro porta inferiori dicte turris veteris / octo postes sapini longitudinis duodecim / pedum que valere possunt ad rationem / supradictam : .XII. den gross. Item / quatercentum tabes de Ballono continentes / IIIc tabes et una tola ferri dupla pro / ponendo contra seram de intus in dicta porta / que valere possunt emptis Gebene : / . XVIII. den gross. Item erant necesse ad / implicandum dictas lattas, postes et pro / constructione ipsius porte decem jornate / carpentatorum ad rationem trium solidi pro qualibet / inclusis expensis : .II. flor .VI. den gros. / Item pro reparatione tecti magne aule / ipsius castri visitate ut supra erant / necessaria novem milliaria integra / scindulli et novem milliaria clavini / de Ballono continentes ut supra qui costabunt / ad rationem predictam implicati : .IX. / flor pp. Item ordinavit dictus magister operum / quod membrum seu penu existens contra / dictam aulam actento quod est res pauci / valoris et oporteret quod edificeretur de novo / et quod esset magnum unius pro domino ordinavit / idem magistri operum quod staret et remaneret / in statu in quo tunc erat donec quod dominus / aliud ordinare vellet. Item pro porta / donzoni unam tolam duplam pro foderando / ipsam portam de intus contra seram emptam / Gebene valentem implicatam : .III. den gross. / Item in presentia quorum supra per dictum magistrum / operum domini facta fuit visitatio meniorum, / vintenorum et donzoni ac parve turrim ipsius / castri que omnia funditus diruebant / in ruynam ac tamen super illis nichil ordinavit / eo quia dominus vicecastellanus asseruit non habere / unde soluere posset circa dictam restaurationem / et sic nichil ordinavit fieri dictus magister / operum donec aliud per dictum fuisset fieri / ordinatum.



**[peau 24]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in et pro operibus et recopertura castris / domini dicti loci necessario recopertibus supra turrim / et supra magnam aulam dicti castris in pluribus / et diversis locis necessario recopertare (sic) prout ad requisitionem / dicti vicecastellani, Iaquemetus dou Verney de Dingier / et Petrus Bancheti de Collonges carpentatores / et Henricus Burlacti, Albannus Tornachon sindici, / dominus Iacobus Salix vicarius, Iacobus de Braner, / Ansermetus de Castro de Resino, Franciscus Versoy, / Amedeus Morelli et Franciscus Hugoneti carpentatores / de dicto loco Calvimontis qui ad dictum castrum / personaliter accesserunt et in eodem castro reperierunt / dictas turrim et aulam de copertura fuisse in pluribus / suis locis propter adiutationes borrearum et in / goteriis necessariis reperierunt implicare circa / quinquaginta milliaria scindulli et totidem / clavini et in ala fori dicti loci Calvimontis / circa viginti quinque milliaria scindulle et totidem / clavini refforciati et retuliunt vidisse suis / corporalibus iuramentis. [Testificatio indigentis operis fiendi (en marge gauche)] De quibus visitatione / et testificatione dictus vicecastellanus postulam sibi fieri / litteram testimonialem ut per notam instrumenti de / testimonio premissorum receptam per Franciscum Angelli / notarium publicum sub anno Domini millesimo III<sup>c</sup> / quinquagesimo sexto inditione quinta et die / vicesima quarta mensis maii quam reddit / in quodam folio papiri cum testificatione / dicti operaris completi scriptam et manu dicti / notarii signatam. [Testificatio operis completi (en marge gauche)] Qua visitatione sic facta / et ipsa actenta dictus vicecastellanus easdem recoperturas / fieri fecit per Iaquemetum du Verney et Petrum / Bancheti carpentatores qui easdem recoperturas / castris et ale prementionatas fecerunt bene et / sufficienter et in eisdem implicauerunt sexaginta duo /

**[peau 25]**

milliaria scindulli et sexaginta duo milliaria clavini / refforciati eisdem tradita et ministrata per dictum Amedeum / de Expagniaco vicecastellanum dicti loci prout hidem carpentator / in presentia venerabilis viri domini Iohannis Fabri / curati dicti loci Calvimontis, Petri Luyseri, Francisci / Visardi sindicorum dicte ville et Petri Tornachon / etiam cum sindici dicti loci qui cum dictis carpentatoribus / ad predicta opera personaliter accesserunt et ipsi diligenter / inspexerunt et visiterunt particulariter et distincte / quibus visitatis et inspectis ipsas recoperturas / reperierunt bene et sufficienter fuisse factarum minutas / et predicta sexaginta due milliaria scindulli et / totidem clavini bene et condecenter in eisdem recoperturas / fuisse et esse implicata bene et legitime et ita retiul[non lu] / suis corporalibus iuramentis ad sancta Dei evvangelia / corporaliter prestitis dicti carpentatores ut per notam instrumenti de testimonio / premissorum receptam sub anno Domini millesimo quatercentesimo / quinquagesimo octavo inditione sexta et die decima / septima mensis ianuarii quam reddit in folio papiri / superius redditam scriptam et manu Francisci Angelli / notarii signatam. Pretextu et vigore / eius dicte testificationis operis completi soluit / dictus vicecastellanus et realiter. [emptio LXII<sup>m</sup> scinduli (en marge gauche)] Librauit primo Francisco / Visadi de Vincer

parochie Calvimontis in emptione / et pro pretio sexaginta duorum milliariorum scindulli / per ipsum Franciscum et eius parerios eidem / vicecastellano venditorum et per ipsos apportarorum a villa / Castellionis in Michallia apud Calvimontem / tam ad castrum quam infra villam dicti loci implicatorum / in dictis operibus per Petrum Bancheti et / Iaquemetum du Verney carpentatores empto quolibet / milliari incluso portu eorumdem pretio quatuor / solidorum bene monete cursalis ut per notam / instrumenti de testimonio premissorum ac confessionem et recepta / subscripte quantitatis per ipsos habite a dicto vicecastellano causa / supradicta receptam sub anno Domini millesimo / quatercentesimo quinquagesimo octavo indictione sexta / et die decima quarta mensis februarii quam / reddit in quadam cedulla papirea scriptam et / manu Francisci Angelli notarii signatam videlicet: / .XX. flor .VIII. den gros pp. [emptio clavini et confesio carpentatori (en mare gauche)] Item / librauit Petro Bancheti carpentatori tam in emptione / et pro pretio sexaginta duorum milliariorum / clavini [refforciati (en marge droite)] in dicta recopertura implicatouum empto / quolibet milliari pretio quatuor den gross / videlicet: .XX. flor .VIII. den gross pp. Item / librauit eidem Petro Bancheti de Collonges carpentatori / pro suis salario et expensis jornatarum / per ipsum et Iaquemetum du Verney carpentatorem / implicatarum in dicta recopertura videlicet duodecim / milliaria ex ipsi sexaginta duobus milliariis scindulli / et clavini supra magnam aulam dicti castri Calvimontis. / Item viginti duo milliaria eorumdem scindulli / et clavini supra turrim dicti castri et reliqua viginti / octo milliaria eorumdem scindulli et clavini supra / alam fori dicti loci que sunt sexaginta duo / milliaria scindulli et clavini per ipsi carpentatores / implicatorum inclusis jornatis manuoperariorum portuque / et expensis eorumdem ad rationem quatuor den / gros pro quodam milliari scindulli et clavini ut per / notam instrumenti de testimonio premissorum ac confessionis / et recepta per ipsum Petri facta de / subscripta quantitate quam habuit suo dicti Iaquemeti / du Verney nomine causa supradicta receptam / sub anno Domini millesimo IIIIc quinquagesimo / octavo indictione sexta et die decima quarta mensis / februarii quam reddit in quadam cedulla papirea / scriptam et manu Francisci Blanchini notarii / subscriptam et signatam, continentem testificationem / per ipsum factam dicta scindullum et clavinum / per ipsum et dictum Iaquemetum du Verney bene / et sufficienter in dictis operibus et recoperturis / implicasse videlicet: .XX. flor .VIII. / den gros pp. Et allocantur sibi prius /

**[peau 26]**

et alie supra et infrascripte librate de mandato / prefatorum domini presidentis magistrorumque et / auditorium computorum domini vise prius et / examine diligenter per eosdem habitoque corporali / irumento dicti vicecastellani dicentis et / asserentis dictas libratas et quanlibet earumdem / necnon opera supradicta fuisse factas et facta / modis et formis quibus in eisdem et quamlibet / earumdem plenus continetur et describitur ascendentibus / predictis particulis ad: .LXII. flor pp. /

[peau 22]

Reparatio turris castri et ale Calvimontis (en marge gauche)

Librauit in emptione et pro pretio octo / milliariorum scinduli et totidem clavini per / dictum vicecastellanum nomine domini emptorum / videlicet clavinum in loco Gebene et scindulum / in loco Castellione in Michallia ad / rationem quatuor den gros pro quolibet / milliari incluso portu et implicatorum / videlicet in magna turri castri Calvimontis / quinque milliaria inscinduli et totidem clavini / et in ala Calvimontis tria milliaria / scinduli et totidem clavini per Marinum / Iaquemeti du Verney alias Pavy de Dinifueto ? / carpentatorum: .V. flor .IIII. den gros pp. / Item librauit eidem Iaquemeto du Verney / pro suis salario et expensis implicatorum / dictorum octo milliariorum scinduli et totidem / clavini in predictis locis : .XVII. den / gros pp ut pro ipsius Iaquemeti locumtenentis / de confessione et recepta eorumdem decem / septem den gros per ipsum habitatorem / et receptorem ab ipsi vicecastellano. / Receptam sub anno Domini millesimo IIII<sup>c</sup> / sexagesimo tertio die duodecima mensis / ianuarii quam reddit in quadam cedula / papiri scriptam manu Ianin de Verbez / notarii signatam ipsis particulis ad subscriptam / quantitatem ascendentibus que sibi allocantur / de mandato domini presidentis et magistrorum computorum / domini et cum iuramento dicti locumtenentis asserentis / predicta facta fuisse et soluta prout supra / declaratis est videlicet : .VI. flor .IX. den gros pp.

**[peau 17]**

Opera castri et ale (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus / castri et ale domini Calvimontis in aliquibus /

**[peau 18]**

necessario reparatis prout infra facta / prius visitatione de eisdem per Iaquemetum / de Veyneto alias Pirry carpentatorem, nobilem / Iohannem Vicedompni, Ianin de Verbouz consindicos / dicti loci, Iohannem Cornuti et Humbertum / Folli ad hec noticiam habentes qua visitatione / facta librauit dictus locumtenens supradicto / Iaquemeto de Berneto pro quatuor milliariibus / scindulli in predictis locis implicatis videlicet / supra aulam bassam dicti castri et supra / dictam alam octo milliaria scindulli. / Et super ipsis duobus locis sex milliaria / clavini ad rationem pro quolibet milliari / scindulli incluso portu quatuor solid / et totidem pro quolibet milliari clavini: / .VI. flor pp. Item eidem Iaquemeto / pro pena per ipsum habita implicando / dicta quatuor milliaria scindulli supra / dictam aulam ad rationem [ad rationem (répété)] / quatuor solid pro milliari: .XVI. / den gross. Item pro octo milliariibus / scindulli per ipsum implicatis supra / alam predictam ad rationem trium solid / pro quolibet milliari: .II. flor pp. / Quequidem particule ad subscriptam / quantitatem ascendentes allocantur sibi / per quamdam litteram ipsius Iaquemeti de / testimonio premissorum confessioneque et recepta / de satisfatione sibi facta de premissis / per dictum locumtenentem datam die XVII decembris / anno Domini millesimo III<sup>c</sup> LXIII quam reddit / manu Petri Luysen notarii signatam. Necnon / de mandato supradictorum domini presidentis et / magistrorum computorum domini habito prius / per eosdem corporali iuramento dicti locumtenentis / asserentis predictas libratas soluisse et / librasse per modum et formam superius / declaratos ascendentes dictis per litteras ad :IX. flor .III. den gros pp. /

**[peau 31]**

Opera (en marge gauche)

Librauit in operibus necessariis fiendis / tam in molendinis et baptitoris domini / de Chiollaz quam in castro et ala Calvimontis / quequidem opera et egregii magistri / computorum mandauerunt diligenter / et specifiter visitari extimari ac particulariter / et diversum ? appreciari et taxari per / magistrum Iohannem Reynaudi magistrum / operum charpentarie domini secum / assistente castellano seu vicecastellano / Calvimontis et vocatis secum operariis / in talibus operibus expertis et de eis / notitiam habentibus necnon tribus / aut quatuor et notabilioribus locorum / ipsorum operum et inde per dictum / castellanum premissorum prius peractis / eadem opera in tachium ad construendum / tradendum locis et moribus talia fieri / solitis proclamari et quis pro minori / quod taxata extiterint et apreciata eadem / in tachium facere et construere voluerit / et postmodum ipsas cridas sibi afferi / ut per ipsorum magistrorum computorum / domini litteram de testimonio premissorum

**[peau 32]**

et mandato predicto datam Annessiaci / die vicesima quarta mensis ianuarii / anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo quam reddit cuidam / memoriali annexam et manu Thome / Lamberti comitalis dicte camere computorum / secretarii signatam cuiusquidam / littere pretextu dicta opera per / dictum magistrum Iohannem Reynaudi / extiterunt visitata, apreciata et / extimata. Et postmodum in tachium / ad construendum tradenda trius viribus / cridata per quamquidem visitationem / comperit opera sequantia in dictis / molendinis, baptitorio, ala et castro / necessariis fere fienda primo quidem. / [visitation molendinis et baptitorii (en marge gauche)] In molendinis et baptitorio duas / molas. In magno molendino valere / extimatas super loco aquo extrahentur / videlicet: .V. flor. Item pro portu / earumdem molarum: .III. flor. / Item coperunt rotas dicti magni / molendini et baptitorii et facere / brachia rote dicti baptitorii unacum / quadrante eiusdem rote de novo que / extimauit: .VII. flor omnibus / inclusis. Item unam conchiam / in dicto baptitorio pro minori extimatam / omnibus inclusis: .III. flor. / Item in eodem baptitorio duo canalia / pro minori extimata: .I. flor. / Item recoperire supra dictum / baptitorium necessario de presenti coperienda / et ibidem reficere unum quadrum muri / omnibus inclusis pro minori extimata / videlicet: .I. flor. [visitatio turrium (en marge gauche)] Item in recoperimento / turrium castri Calvimontis necnon / aule basse et ale ville Calvimontis / necessario fore implicanda tercentum / milliaria scinduli seu pro quolibet / milliari quatuor balas et centum / milliaria clavini. Et in dicta ala / duas chanlates. Et cridatum ante / sit aliquis volens implicare milliare / sinduli supra duas turres dicti castri / ad rationem trium den gros / pro quolibet milliari. Item supra / aulam bassam pro minori de: / .XV. den geben pro quolibet milliari / sinduli. Item supra alam ville / miliare implicare pro minori de: / uno den gros. Item reddere / milliare scinduli in castro Calvimontis / pro minore de: .II. gros cum quarto. / Item facere dictas chanlates pro / minori de uno floreno. Item notatio / fore implicandam in dictis operibus / unam duodenam postium pro reparando / portas dicti castri Calvimontis quam / valere extimauit inclusis emptione et /

portu videlicet: .XVIII. gros. In quaquidem / portarum reparatione extimauit / quatuor jornatas carpentatoriis valent / tam pro jornatis quam pro expensis: .I. flor. [nimis II quars (en marge gauche)] / Item tres centum cloborum seu tabium / quolibet cento extimato: .III. gros. / ut per notas trium instrumentorum dictarum / visitationis cridarum datas diebus /

**[peau 33]**

penultima ianuarii die ac sexta et / tresdecima februaryi anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo / quas reddit in quodam quaterno / papiri cum certis aliis explectis [scriptas (ajouté)] / et manu Petri Luyseti notarii signatas / in quarum ultima crida dicta opera / ad faciendum et construendum fuerunt / in tachium tradita et expedita / Roletto Verney, Iohanni Bernardi alias / Franqueti , Ludovico Coste et Petro / Tarvelli tamquam pro minori eadem / facere volentibus et quibus quidam / visitatione et cridis per dictos / magistros computorum domini visis ut / eadem opera necessario fienda / suo votivo comanderent complemento / hudem? dicto castellano seu vicecastellano / Calvimontis mandauerunt quitus? / opera ipsa iterum faceret proclamari / et pro minori illas facere volenti / in tachium traderet et expediret ac / de pretio eorundem vice et nomine / illustris domini nostri comitis satisfaceret / de et super preysia et obventionibus / dicti castellanie officii quod primum / constituto prius de ipsius solutionis / ac ipsorum operum receptione et votum / complemento sibi castellano in suo de / dicto officio reddendis computis in / librata allocari facerent ut per aliam / ipsorum magistrorum computorum litteram / de testimonio premissorum et mandato / predicto datam Annessiaci die vicesima / februaryi anno Domini millesimo IIIc / septuagesimo quam reddit dictis / visitationis et cridis consutem [sic] et manu Thome / Lamberti signatam. Quequidem opera / molendini et baptitorii predictorum / predicta prefatus magistri Iohannes / Reynaudi particulariter et diversum / visitauit et inde tam quam bene confecta / constructa et edificata et pariter / dictas mallas tam quam bonas et sufficienter / [receptione operum molendini et baptitorii (en marge gauche)] recepit et acceptauit ut per notam / instrumenti de visitatione et receptione / huiusmodi datam die vicesima / octava mensis octobris anno proxime / dicto quam reddit predictis confutam et / manu dicti Petri Luyseti notarii signatam / propter quod dictus nobilis Iacobus / de Nemoribus vicecastellanus soluit / et librauit dicto Roletto Verney carpentatori / pro dicto tachio recoperiendi rotas / [Confessio pretii operum molendini et baptitorii (en marge gauche)] predictas molendini et baptitorii faciendi / brachia nova, rota dicti baptitorii cum / uno quadrante novo dicti baptitorii / necnon faciendi unam conchiam novam / dicti baptitorii tam pro necessariis ad / premissa quam manuopere videlicet: .X. / flor pp ad quos ipsa molendini et / baptitorii opera extiterunt in dicta / visitatione taxata ut per notam / instrumenti dicti tachiatoris de / testimonio premissorum confessioneque et recepta / dictorum decem flor per dictum / Roletum tachiatorem ad dicto vicecastellano / pro premissorum habitatorum datam die /

**[peau 34]**

nona mensis marcii anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo quam / reddit predictis confutam et manu / dicti Petri Luyseti notarii signatam. / Et pariter dictus vicecastellanus / soluit et librauit Francisco Morelli / de Thiolla pro duabus molliis predictis / [Confessio molarum (en marge gauche)] in dicto molendino positis necnon pro / constructione duorum canalium dicti / baptitorii ac restaurando modicum muri / et recoperiendo super dicto baptitorio videlicet: / decem florenos pp. ad quos ipsa / opera in dicta visitatione ut supra / extiterunt extimata ut per aliam / notam instrumenti de confessione et / recepta eorundem

decem flor per ipsum / Franciscum Morrelli a dicto vicecastellano / pro premissis habitorum recepta sub / anno proxime dicto et die vicesima / nona mensis marcii quam reddit / in pede predesignate scriptam et / manu dicti Petri Luyseti signatam / consequenter vero predictae / Roletus Verney, Iohannes Bernardi / alias Franqueti, Ludovicus Coste et / Petrus Carrelli carpentatores qui / fuerunt tachia seu opera sequentia / dixerunt et attestati fuerunt eorum / mediis iuramentum in manibus dicti / magistri Iohannis Reynaudi prestitis / et sub pena viginti quinque librarum / geben pro quolibet recepisse a dicto / nobili Iacobo de Nemoribus vicecastellano / quantitates sinduli et clavini sequentes / et easdem particulariter implicuisse / ut sequitur. Et primo supra / alam ville Calvimontis: .LXXI. / milliaria sinduli. Item supra magnam / turrim dicti castri: quatuor / milliaria sinduli. Item supra / parvam turrim: tria milliaria / sinduli. Item supra aulam bassam videlicet: / Ilc et XLII milliaria scinduli / inclusis quatuor miliaribus sinduli / supra furnum ville Calvimontis / implicates. Et sic plus de sindulo / in ipsis operibus reperitur implicatum / de viginti miliaribus sinduli quam / per visitationem predictam fuerit / extimatum. Item dixerunt et / attestati fuerunt predicti carpentatores / in dictis operibus implicuisse centum / et septem milliaria clavini ad rationem / quatuordecim milliarium pro balono / et propterea dictus magister / [receptione operum turrim et ale (en marge gauche)] Iohannes Reynaudi dicta tachia seu / opera tam quam bene confecta recepit / et dictum scindulum et clavinum / bene et probe implicatum fuisse asseruit / in operibus predictis ut per notam / instrumenti de testimonio premissorum /

**[peau 35]**

attestationeque et receptione predictae / datam die vicesima aprilis anno / Domini millesimo quatercentesimo septuagesimo / primo quam reddit in dicto quaterno / papiri scriptam et manu supradicti / Petri Luyseti notarii signatam per / quamquidem notam constat in dictis / operibus fuisse implicata / tercentum et viginti milliaria sinduli / que computata ad rationem duorum / denariorum et quarti unius den gross pp / pro quolibet milliari reddita in / castro Calvimontis iuxta super primo / dicte visitatione formam ascendentur / ad: .LX. flor pp. / Quorumquidem tercentum et viginti / milliarium sinduli Iohannes filius / Iohannis Garisonis, Petrus Angelli / [confessio scindulli (en marge gauche)] et Iohannes Lugeti argenti summam / ad rationem predictam duorum den / et quarti unius den gross a dicto nobili / vicecastellano habuisse et recepisse / confessi sunt ut per notam instrumenti / de confessione huiusmodi datam / die vicesima prima mensis maii / anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo primo quam reddit / in dicto quaterno papiri scriptam / et manu dicti Petri Luyseti notarii / signatam. Item etiam fuisse / implicata in dictis operibus [predicta (biffé par exponctuation)] / [clavinus (en marge gauche)] centum et septem milliaria clavini / [non intratur clavinum cuius non constet de pretio nec confessione quantitates eiusdem (en marge gauche)] ad rationem quatuordecim milliarium / pro balono que valent computato / quolibet balono / videlicet: (blanc) / Item in dictis reparationibus / [ recepit opera portarum (en marge gauche)] portarum castri implicatam fuisse / unam duodenam postium et tercentum / clobos seu tachias in dicta visitatione / extimatas videlicet duodenam postium / inclusis emptione et portu: .XVIII. / den gross. Et dictos tercentum clobos / ad rationem quatuor denariorum / gros pro quolibet centenario videlicet: / .XII. den gros. Quos utique / postes et clobos unacum chanlata / in dictis cridis et visitatione mentionata / necnon et uno floreno parvi ponderis / pro reparatione dictarum portarum / dicti Roletus Verney et Ludovicus Coste / carpentatores pro eorum jornatis / et expensis a dicto vicecastellano / habuisse confesserunt ut per notam / instrumenti

ipsorum carpentatorum de / confessione et recepta premissorum datam / die vicesima mensis aprilis anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo / primo quam reddit cum predictis / scriptam et manu supradicti Petri Luyseti / notarii signatam et quorumquidem / sinduli et clavini implicatio ad rationem /

**[peau 36]**

trium denariorum gross pro quolibet / milliari supra turre unius den / gross supra alam et unius den et / quarti unius den gros pro milliari supra / aulam bassam iuxta dicte visitationis / formam ascendit in summa ad: / [pretium implicationis scindulli (en marge gauche)] .XXXII. flor .X. den ob gros pp. De / quaquidem implicatione prefatus / Roletus Verney, Iohannes Bernardi alias / Franqueti, Ludovicus Coste et Petrus / Tarvelli satisfactionem ad rationem / predictam se habuisse confessi sunt / a dicto vicecastellano et contentos esse / ut per aliam notam instrumenti / de confessione huiusmodi datam die / vicesima mensis aprilis anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo / primo quam reddit cum predictis / scriptam et manu supradicti Petri / Luyseti signatam. Quequidam / operum quantitates in vinis? ad / subscriptam adscendentes refecatis / prius refecandis et deductis deducendum / sibi hic allocantur virtute dicte / littere magistrorum computorum domini / et quidem et de mandatorum ac ex / ordinatione eorumdem videlicet: .C XVI. flor .II. den. / ob gros pp. / Librauit magistro Iohanni Reynaudi / magistro operum charpenterie domini / pro suis salario et expensis trium / dierum quibus vacavit tam eundo / apud Calvimontem et ibidem circa / visitationem dictorum operum vacando / quam inde redeundo. Item et pro salario / et expensis suis unius diei qua / vacavit circa receptionem dictorum / molendinorum et baptitorii et demque / pro suis salario et expensis duorum dierum / quibus vacavit tam eundo apud / Calvummontem ibidem quam vacando circa / receptionem operum predictorum castri et / ale et inde redeundo computata / qualibet die pro suis salario et expensis / ad rationem sex denariorum gross ut / per notas trium instrumentorum eiusdem / magistri Iohannis de testimonio premissorum / confessioneque et recepta subscribe / quantitatis per ipsum magistrum Iohannem / a dicto vicecastellano pro premissis / in tribus particulis habite datas / diebus penultima ianuarii et / vicesima octava octobris anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo et / vicesima mensis aprilis anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo / primo quas reddit in quodam / quaterno papiri cum pluribus aliis / scriptas et manu Petri Luyseti notarii / signatas quarum vigore et de / mandato magistrorum computorum domini / sibi hic allocantur videlicet: .III. flor pp. /



26 : ADS SA 11198: 1475-1476:

**[peau 32]**

Bastimentum contributio operum castri sequentes banderiam, salinarum domini, clientibus, gientum, gueytagia et cetera onera in vidiriaria (en marge gauche)

De bastimento contributione operum / castri Calvimontis sequentur banderiam / et debent Calvimontem domino gietum, / clientes, gueytagium et cetera ovra / in vidiriaria domino diversi mode in locis / et a personis quaterviginti et unius / flor in computo particulari precedenti / de anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo tertio plura et particulas / particulariter et specififice nominatis et / descriptis nichil computat hic, quia / nichil inde recepit, eo quia casus non / onerit pro tempus de quo computat / ut dicit dictus locumtenens et suo / asserit iuramento.

**[Vue 41]**

Opera et reparationes

Librauit in operibus et reparationibus / necessario fiendis tam in furno et / ala quam in castro Calvimontis prout / infra, quequidem opera et reparationes / per dictum fuerunt visitate et particulariter / extimate in presentia urbani Tornachonies / Iacobi castri burgensis Calvimontis, / Petri Hugonini, Francisci Perrodi et / plurium aliorum per Ludovicum Coste / carpentatorem qui emis ? medio / iuramento retulit in dictis reparationibus /

**[Vue 42]**

et operibus fore necessarias res sequentes. / Et primo in furno ville Calvimontis / [pane quercus furni (en marge gauche)] tres panas quercus longitudinis viginti / trium pedum valent extimatas per eundem / inclusis portu et implicatione earumdem / videlicet : .III. flor pp. Item decem / [chivroni sappini pro furno (en marge gauche)] octo tignos sappini quolibet longitudinis / quinque theyssiarum valent extimatos / incluso portu eorum dem : .VI. flor pp. / [latte pro furno et tecto castri (en marge gauche)] Item duodecim duodenas lattarum / qualibet longitudinis quinque theyssiarum / valere extimatas incluso portu earum dem / videlicet : .IX. flor pp. [Item carpentatoribus qui implicabunt / premisa per eorum pena jornatis et expensis / videlicet : .III. flor pp. (ajouté)] Item sex viginti / [scindullum pro furno (en marge gauche)] milliaria scindulli ad quatuor ballonos / pro milliari et ad rationem duorum denariorum / et ob grossorum pro quolibet milliari / valent : .XXV. flor pp. Item unum / [clavinum pro furno (en marge gauche)] ballonum cum dimidio clavini ad rationem / quatuordecim milliarium clavini pro / ballono valere extimati incluso portu / videlicet : .VI. flor pp. et pro manu / [manu opera scindulli et clavini furni (en marge gauche)] opera implicationis premissorum in dicto / furno unius den et quartus unius den gros / pp pro quolibet milliari scindulli qui / valent : .XII. flor .VI. den gros pp. / [manum furni (en marge gauche)] Item et remurare supra anillias murorum / [manu opera pannarum et chivronorum furni (en marge gauche)] dicti furni pro altiando tectum eiusdem / furni quam remurationem valere extimavit / inclusis calce, arena, lapidibus et / manuopera videlicet : .VI. flor pp. Item / et supra alam Calvimontis in recoperiendo / [scindullum iterum supra alam (en marge gauche)] tectum de novo a parte castri et reparando / per loca necessaria sex viginti milliaria / scindulli ad quatuor ballonos pro / milliari et ad dictam rationem duorum / denariorum et ob grossorum pro quolibet / milliari valent : .XXV. flor pp. / [iterum clavinum supra alam et castrum (en marge gauche)] Item unum ballonum cum dimidio clavini / ad dictam rationem quatuordecim milliaria / clavini pro ballono valere extimatarum ut / supra incluso portu : .VI. flor pp. / [manu opera supra alam (en marge gauche)] Et pro manu opera implicationis / premissorum supra alam unius den et / quartum unius den gros pp pro quolibet / milliari dicti scindulli et sic in summa : / .XII. flor .VI. den gros pp et de .III. quars tam pro reparatura datam / supra magnam turrim quam supra aulam / [iterum scindullum supra castrum (en marge gauche)] bassam dicti castri Calvimontis viginti / milliaria scindulli cum clavino necessarie / et in predicto incluso ad quatuor ballonos / pro

milliari scindulli et ad dictam rationem / duorum denariorum et ob gross pro quolibet / milliari valent : .IIII. flor .II den gros pp. /

**[Vue 43]**

[manuopera (en marge gauche)] Et pro manuopera implicationis dictorum / viginti milliarium scindulli in dicto castro / supra turrim et aulam bassam eiusdem ad / rationem trium den gross pp pro / quolibet ipsorum viginti milliarium ascendunt / in summa ad : .V. flor pp ut per / notam instrumenti de visitatione huimodi ? et testimonio / premissorum receptam sub anno Domini M IIIIc / octuagesimo secundo et die vicesima / quarta mensis octobris quam reddit / in quodam folio papiri cum sub designatis / primo scriptam et manu Iohanni Luyseti / notarii signatam quequidem quantitates / scindulli ad tresdecim viginti milliaria / ascendentes adsciendunt in pecunia / ad rationem predictam ad videlicet : / .LIIII. flor et .II. den gros pp dicti vero / tres baloni clavini ad XII flor pp. / et dicte manuoperum quantitates ad / rationes predictas in summa ad : .XXXIII. / flor pp. et quasquidem opera et reparationes / nemo compritur est qui pro minori / dictarum quantitatum facere voluerit licet / super hoc factis debitis cridis de / quibus fidem facit per notas trium / instrumentorum cridarum earumdem inde receptas / sub anno Domini M IIIIc octuagesimo secundo / diebus vero vicesima septima et vicesima / octava mensis octobris necnon quinta mensis / novembris quas reddit post dictam visitationem / in dicto quatermillo papiri scriptas et manu / dicti Petri Luyseti notarii signatas. Quibus / visitatione et cridis per illustrem dominum / nostrum Gebenensium et comitem visis ipse idem / illustris dominus noster castellano suo Calvimontis / seu eius locumtenentis quod ad loca opportuna / accedent et vocatis secum operariis expertis / et aliis qui sibi videntur evocandi se / informaret si opera et reparationes huimodi / neccessario essent fiende et si ita comperiret / easdem iterum visitari et cum manuopera / particulariter taxari et extimari feceret / et inde exclamari in tachium facere volenti / pro minori in tachium expedienda et pro / necnon facere volenti in tachium traderet / necnon de pretio inde dando et contingente / tachiatoribus de et super preyssiis obventionibus / et emolumentis dicti castellanie officii vice / et nomine suis persolveret et realiter satisfaceret / recipiendo per ipsum castellanum ab eodem / tachiatore seu tachiatoribus cum littera domini / subdesignato et fiendum litteram confessionis de /

**[Vue 44]**

propter quod facta dicta revisitatione / dictus nobilis Glaudius de Verney olim / vicecastellanus vice et nomine comitalibus / tradidit in tachium ad faciendum dictas / opera et reparationes in dictis furno, / ala et castro Calvimontis modo et forma / pernarratur quo ad manu operam pretiis / etiam permentione (sic) videlicet Ludovico filio quondam / Iohannis Coste et Ludovico filio quondam Glaudii / Coste carpentatoribus et ultrius Petro Tavelli / et Andree Bollieti lathomis ad construendum / dictum murum in dicto furno neccessarium / calcem et arenam ac omnia neccessaria / sumptuando pro dicto pretio sex flor pp. / quiquidem tachiatores singulis / refferendo dicta tachia bene et fideliter / facere factaque et completa reddere / ad dictum et ordinationes operariorum ad hoc / expertorum et de hiis noticia habentum / infra tunc proxime sequens festum sancti / Andree et dictus vicecastellanus eisdem / solvere promiserunt ut per aliam notam / instrumenti tachii huimodi et de testimonio premissorum / receptam sub anno predicto Domini M IIIIc / octuagesimo secundo et die octava mensis / novembris. Quam reddit in dicto / quatermillo papiri post dictam revisatationem / scriptam et manu eius ? suprascripti notarii signatam. / Quequidem tachium

eodem perfecto et / completo postmodum fuit visitatum / per magistros Roletum Villiardi et Iohannem / Vincenti de Contamina carpentatores et ipsis / tachio et cridis ac visitationibus eisdem / perlectis et per eos intellectis quiquidem / magistri carpentatores eorum videre et / eorum mediis iuramentis dixerunt quod / premissa erant neccessaria aliter perdebatur / totum. Et opera et reparationes prementionatas / factas tam supra furnum et alam quam / supra magnam turrim et aulam bassam / Calvimontis esse bene et sufficienter / constructas et super dicto furno [et ala (en marge droite)] bene esse / implicata duodecim [viginti (en marge droite)] milliaria scindulli / ad quatuor ballas pro milliari. Item in / castro tam supra magnam turrim quam supra / aulam bassam decem octo milliaria / scindulli ad quatuor ballas per milliari. [vide minus de duobus milliariibus scindulli (en marge gauche)] / Item et tignos et lattas supra mentionatas / et de III quars ? tres ? ballonos [cum dimidio (biffé)] / clavini ad [ad (répété)] quatuordecim milliaria pro / singulo ballono et ulterius [illisibile] / quod dictus furnus sufficienter est muratus / et in eo facte sunt tres theyssie muri / quas taxauerunt inclusa materia /

**[Vue 45]**

implicata in fore murando lattas et tignos / ad sex flor pp ad rationem duorum flor pp / pro qualibet theyssia ut per aliam notam / instrumenti de visitatione huimodi et testimonio premissorum / receptam sub anno predicto Domini M quatrocentesimo / octuagesimo secundo et die tresdecima / mensis decembris quam reddit in dicto / quatermillo papiri scriptam et manu dicti / Petri Luysseti notari signatam. Quibus / premissis attentis vigore dicte littere domini / et quod et per confessionem dictorum Ludovici filii / quondam Iohannis Coste et Ludovici filii quondam Glaudii / Coste carpentatorum tachiatorum consitentium / implicasse in recoperiando supra dictum furnum / sex viginti milliaria scindulli ad rationem / predictam tres panas quercus duodecim / duodenas lattarum et decem octo tignos / et recepisse a dicto nobili Glaudio de Vouvey / vicecastellano pro implicatione cuiuslibet milliari / predictorum quindecim den monete. Item pro / dictis tribus panis quercus tres flor / et pro implicatione dictarum duodecim / duodenarum lattarum cum tignis implicatis / supra dictum furnum tres flor pp. Item / supra dictam alam implicasse sex / viginti milliaria scindulli et pro / implicatione cuiuslibet eorumdem a dicto Iohanni / vicecastellano quindecim den geben. Item / et supra castrum Calvimontis et supra / aulam bassam eiusdem viginti milliaria / scindulli et pro eorum pena et labore / implicationis cuiuslibet eorumden ab eodem olim / vicecastellano recepisse tres den gros pp, / quas quantitates dicunt adscendere in summa / ad triginta sex flor auri pp de quibus / quantitibus ipsi tachiatores dictum vicecastellanum / solverunt et quictauerunt de recepta sub / anno Domini M IIIc octuagesimo tertio et die / decima septima mensis ianuarii quam reddit / in dicto quatermillo papiri cum predictis / scriptam et manu dicti Petri Luysseti notarii / signatam. Item et per aliam confessionem dicti / Petri Tavelli lathomi nominibus suo et Andree / Bollieti etiam lathomi tachiatoris muri dicti / furni de sex flor pp quos idem Petrus / nominibus predictis a dicto nobili Glaudio de / Vouvey olim vicecastellano habuisse confessus est / pro tribus theyssiis muri per ipsos Petrum / et Andream lathomos constructi super amillias / muri dicti furni et pro fore murando / lattas et tignos eiusdem furns inclusa tota / materia datam die prima mensis ianuarii / anno Domini M IIIc octuagesimo tertio / quam etiam reddit in dicto quatermillo /

**[Vue 46]**

papiri scriptam et manu dicti Petri / Luyseti notarii signatam. Et deinceps per / aliam confessionem Glaudii Curteti de Chomonteto / confitentis se habuisse a dicto nobili Glaudio / de Vouresio olim vicecastellano pro quolibet / tresdecim viginti milliarium scindulli / per eum apportatorum et redditorum in villa / Calvimontis pro premissis duos den et / ob gros pp. Item pro pretio duodecim / duodenarum lattarum ibidem etiam redditarum / inclusis portu et charreagio : novem flor pp. / Item et pro pretio decem octo tignorum / ibidem pariter redditorum incluso charreagio / sex florenos pp. Et deinceps pro pretio / trium ballonorum clavini per eum pro / premissis expeditorum ad rationem quam / supra duodecim flor pp. Quas quantitates / asserit ascendere in summa ad septuaginta / unum florenos et duos den grossos pp / receptam sub anno Domini M quatercentesimo / octuagesimo tertio et die vicesima prima / mensis ianuarii quam etiam reddit / in dicto quatermillo papiri cum omnibus / prementionatis scriptam et manu eiusdem Petri / Luyseti notarii signatam pro [premissis (biffé)] quibus premissis / omnibus et singulis operibus et reparationibus / hic sibi dumtaxat allocatur quantitas subscripta / ad quam predictae fuerunt reductae et / moderate per dictos magistros computorum / domini et de mandato eorumden videlicet : .C XXII. Flor et / .III. den gros pp. /

28 : ADS SA 11206: 1483-1484:

**[vue 51]**

Reparatio factus in castro Calvimontis

Librauit Ludovico Coste / carpentatori pro reparationibus per / ipsum Ludovicum factis in castro Calvimontis / in magna turri tam reparando trabaturam / ipsius turris quam portam superiorem eiusdem / turris inclusis certis postibus novis ibidem / apposis ut per ipsius Ludovici notam / instrumenti de testimonio premissorum confessioneque / et recepta subscriptorum viginti quinque / den gros pp per eundem Ludovicum a /

**[vue 52]**

[a (répété)] dicto nobili Glaudio de Vonrey Moderno / vicecastellano dicti loci Calvimontis pro premissis / habitorum receptam sub anno Domini millesimo / quatercentesimo octuagesimo tertio indictione / prima et die quindecima iullii quam / reddit in quadam cedula papiri scriptam / et manu Petri Luyseti notarii signatam / vigore cuius et de mandato quorum supra / sibi hic allocantur videlicet : .XXV. den gros.

**[Vue 51]**

Opera castri et molendinorum

Librauit in operibus et / reparationibus castri Calvimontis et / molendinorum de subtus Chiolaz necessario / factis et reparatis prius pro providos viros / Petrum Luyseti, Franciscum Rosseti, Stephanum / Vonczani notarii, Ludovicum Coste carpentatorem, / Amondricum Thorelli et pluries alios / de mandato et in presentia dicti nobilis Glaudii / de Vouvrei vicecastellani dicti loci Calvimontis / et notarii subnominati visis visitatis oculariter / et inspectis et attestantes eorum modiis / iuramentis parvam turrim dicti castri / Calvimontis destructam fuisse per mediam parti / muri a sumitate ipsius turris usque ad terram. / Item reppererunt supradicta molendina [baptitorii (ajouté en marge droite)] in / presentia qua supra destructa propter diluvium / aque prout sequitur primo reperta fuit / destructa magna rota magni molendini / et delacerata a suo loco assineto. Item sorthium / dicti magni molendini totium delaceratum. Item / visitauerunt ut supra dicti Ludovicus Coste / et Amondricus Torelli parvum molendinum / et baptitorium quod molendinum et baptitorium / repperierrunt totum in uno montono direntes / et dictum molendinum cum baptitorio noviter / reffici oportet excepta tamen rota dicti / baptitorii cum molis parvii molendini ut per / notam instrumenti de testimonio premissorum et / visitatione predicta receptam sub anno Domini / millesimo quatercentesimo octuagesimo quinto / et die tertia mensis augusti quam / reddit in quadam cedula papiri scriptam / et manu Iohannis de Thiola notarii signatam / qui est annexa littera domini de mandato per dictum vicecastellanum et clericum curie / Calvimontis ad loca opportuna accedentes / vocatisque lathomis, carpentatoribus, operariis / et aliis expertis de dictis operibus necessariis /

**[Vue 52]**

reparandis notariam habentibus opera ipsa / necessario refficienda et reparanda deligenter / et particulariter visitandi taxandi appreciandi / et extimandi seu visitari taxari extimari / et apportari particulariter faciendi prout / in talibus est assinetum deinde huimodi / opera et reparationes pro minori in / tachium facere volentibus tradendi et / expediendi locis et moribus talia fieri / solitis cridari et proclamari faciendi / et ulterius cuius culpa turris, baptitorium / et molendina prementionatis destructa sunt / in ruynam deventa summaria et viridaria / sumodi informatione quas utique visitatione / extimatione cridas et informationem / in scriptis debite reddactas (sic) et quidquid [non lu] / habet regerint magistris in camera computorum / illico tunc mictendi ? ut per ipsius domini nostri / litteram de testimonio premissorum et mandato / predicto datam Annessiaco die quarta mensis / augusti anno Domini millesimo quatercentesimo / octuagesimo quinto quam reddit ut / supra annexam et manu egregii Thome / Lamberti secretarii domini signatam / cuiusquidam littere domini superius / designate vigore nobilis Gladius de / Vouvrei vicecastellanus dicti loci Calvimontis / unacum Iohanne de Thiola notarii nobilibus / Amedeo de Expaginaco, Francisco Michaelis / olim vicecastellanus dicti loci, Stephano / Bonczam notario, Iohanne et [Aymone (biffé)] / Mermodi urbano syndium ? et Girardo / Sapientis lathomo accessit

quiquidem / supra nominati visitauerunt parvam / turrim quam reperierunt deructam / circa mediam partem muri cum duabus trabaturis / a summitate usque ad terram. Item / visitauerunt trius cupa deructa fuit / dixerunt eorum medie iuramentis quod dicta / turris fuit deructa propter antiquitatem / muri. Item taxauit et appreciauit / dictus Girardus Sapientis lathomis reparationis / dicti muri ad quinquaginta flor ut quod / supra turentur? reparanti omnia necessaria / super loco et ministrantur. Item supra nominatus / Stephanus Bonczani taxauit et appreciauit / calcem, arenam, aquam et nemoribus /

**[Vue 53]**

pro faciendo pontes pro murando ad / sexaginta flor. Item pro copertura dicte / turris est imparentum propter boreas venturam / deffectu muri sit deructi. Item accessit / dictus nobilis vicecastellanus ad molendina / et baptitorium de subtus Chiolaz unacum / dicto notario Petro Blancheti, Ludovico / Coste carpentatoribus quiquidem / Petrus Blancheti et Ludovicus Coste / visitauerunt, reperierunt, taxauerunt / et appreciauerunt in presentia prefati vicecastellani / et dicti notarii ac Amondrici Torelli et / Berteti magistri Petri prout infra. Primo / magnam rotam magni molendini destructam, / forchia dicte rote et molarum dicti / molendini destructa contiguam dicti / molendini pro reparatione omnibus / inclusis ad quinque flor pp. Item / visitauerunt, invenerunt, taxauerunt / et appreciauerunt parvum molendinum / dicentes quod dictum parvum molendinum / cum quadam canali in dicto molendino / necessaria noviter constructi oportet exceptis / tamen molis dicti parvi molendini / et roto eiusdem videlicet ad novem flor pp. / Item murum de subtus dicto parvo molendino / ad duos flor. Item in baptitorio / construi oportet conchiam, novam forchia / rote dicti baptitorii nova remeti pisonos / rotam et arborem dicte rote cum alia / minuta fusta in eorum locis assinetis? / ad sex florenos. Item parietes / dictorum parvi molendini et baptitorii / videlicet duos flor. Item tignam seu / tunam? lames ventremois dicti parvi / molendini equid ad triginta gros. / Item per notam instrumenti de testimonio premissorum / ac taxation, visitatione et appreciatione / predictis recepta sub anno Domini millesimo / quatercentesimo octuagesimo quinto et die / quinta mensis augusti quam reddit / in quodam folio papiri scriptam et manu / Iohannis de Thiola notarii signatam. / In eius pede sunt scripte quatuor / cride ad causam dictorum operum / [non lu] ad quas milliis comparint / quaquidem nota instrumenti pre designata / dictorum taxationum, visitationum et appreciatonum /

**[Vue 54]**

dictorum operum ac cridis et aliis litteris / et expletis superius mentionatis per / dictum visis prelibatus illustris princeps / dominus noster Gebenensis comes sue / providere inde computat volens dicto / Claudio de Vouvrey vicecastellano dicti / loci Calvimontis committendo mandavit / expresse. Et coperturam turris in / dictis visitatione et cridis permutatione / pro tunc imparari et asserirari faciat / sic quod in ea deterius non contingat et / eadem in deteriorum ruynam non diruerat / et propterea molendina ipsius domini / nostri in secunda dicte visitationis mentionata / ubi per cridam adhuc fiendam [non lu] / comparuit pro minori facere volent / quod ibidem comprehendatur illico in tachium / reffici et restaurari faciat iuxta ipsius / visitationis et extimationis formam / ac ad refficiendum eadem et restaurandum / in tachium tradat et expediat ut per / ipsius domini nostri litteram de testimonio / premissorum ac mandato predicto cum / etiam mandato tachiatoribus de / pretiis pro tachio huimodi dandis de / exsuper preysiis et obventionibus / dicti castellanie officii vice et nomine / ipsius domini nostri satisfaciendi et eadem / persolvendi recipiendo ab eisdem de / solutionibus pretiorum



huimodi confessiones / [confessiones (répété)] oportunas. Et pretia / ipsa que sic soluerit constito prius de / solutionibus ipsis de que tachiis / inde dandis necnon de perfectione / complemento et debita reparatione / operum refectionis et restorationis / huimodi in ipsius castellani computis / ad causam dicti castellanie officii reddendis / computis pro magistris et auditores / computorum suorum in librata in difficiliter / intrandi et allocandi datam Annessiaco / die decima octava augusti anno / Domini millesimo quatercentesimo octuagesimo / quinto quam reddit dicte note / instrumenti annexam et manu Thome / Lamberti secretarii domini signatam. / Reddit eiusdem quandam tachii dictos / operum notam instrumenti per quam / Ludovicus Coste se obtulit prementionata / molendinorum et baptitorii opera /

**[Vue 55]**

edificare et restaurare pretio in dicta / visitatione et taxatione appreciato et / mentionato cuiquidem Ludovico pro / dictum vicecastellanum in presentia nobilium / Iohannis de Expagniaco, Guigone / Pritaz, Ludovici de Lornay, Ludovici de / Eloysia et plurium aliorum hominum / in tachium dicta opera molendinorum / et baptitorii superius particulariter taxata / et descripta tradidit et expediuit / remane ? alio pro minori pretio facere / volenti reperto constantibus cridis / super hoc factis ut per predictam notam instrumenti / receptam sub anno Domini millesimo quatercentesimo / octuagesimo quinto et die penultima / mensis augusti quam reddit a tergo / dicte littere domini scriptam et manu / Iohannis de Thiola notam signatam / quodquidem tachium fuit per nobilem / Iohannem de Leta modernum vicecastellanum / dicti loci Calvimontis visitatum / necnon per Iohannem Vincentii et / Ludovicum Buterii carpentatores / quiquidem carpentatores dixerunt / et testificati fuerunt modus eorum / iuramentis super sanctis Dei evangeliis / per eosdem corporaliter prestitis dicta opera / fuisse et esse bene, legitime et probe / ac ad utilitatem et comodum prefati / domini nostri comitis edificata et / restaurata ut per aliam notam instrumenti / de receptione huimodi ac testimonio / premissorum receptam sub anno Domini / millesimo quatercentesimo octuagesimo sexto / et die vicesima mensis maii quam / reddit ut supra scriptam et signatam / continentem equidem quamdam aliam / notam instrumenti per quam dictus / Ludovicus Coste carpentator habuisse confessus est / et recepisse a dicto nobili Iohanne de Leta / vicecastellano dicti loci Calvimontis / solvente nomine prefati domini / nostri comitis Gebenensis videlicet primum / supra mentionatum pro molendinis / et baptitorio appreciatum et de / quo eundem vicecastellanum nomine / prefati domini nostri et eundem dominum nostrum / comitem cuictavit et librauit /

**[Vue 56]**

necnon et quandam aliam confessionem / instrumenti notam per quam dictus Ludovicus / Coste et Iohannes Vincentii confessi fuerunt / habuisse et recepisse ab eodem vicecastellano / pro imparatione et assermatione supra / mentionate turris deructe videlicet : / .XXX. den gros pp. Quasquidem / confessionum notas reddit a tergo dicte / littere domini scriptas et manu Iohannis / de Thiola notarii signatas. Et quiquidem / quantitates ad subscriptam ascendentes / sibi hic allocantur vigore dicte / littere domini supra mentionate et / designate necnon et pro confessiones / eorundem carpentatorum ut supra redditas / et de mandato supra dictorum / magistrorum computorum domini : .XXVI. flor / et .VI. den gros pp. /

Reparaciones castri et ale Calvimontis manu de Vourey (en marge gauche)

Librauit Ludovico Coste / et Petro Carrelli carpentatoribus / refficientibus mediis eorum  
iuramentis / super sanctis Dei evvangeliis pro eosdem / corporaliter tactis in presentia  
Humberti Tissoti, / Ludovici de Eloysia et Ludovici Burderii / implicasse, tradidisse et  
librasse pro reparationibus / Calvimontis necessariis illustri domino nostro / comite  
Gebenensis pertinentibus videlicet res sequentur. / Primo in reparatione magne et parve /  
turrim castri dicti loci videlicet duodecim / milliaria incenduli (sic) milliare incendulli /  
ascendit ad quatuor ballos et quatuor / milliaria clavini valente milliare incenduli / incluso  
portu : .II. gros. Et milliare / clavini incluso portu [et implicatione (biffé)] : / .IIII. gros cum  
dimidio. Item / supra alam dicti loci Calvimontis / tresdecim milliaria incendulli et quatuor /  
milliaria clavini valente ut supra. Et / ulterius confessi fuerunt hiidem Ludovicus /  
Coste et Petrus Carrelli carpentatores / habuisse et recepisse a nobili Glaudii de /  
Vouvrey vicecastellano dicti loci Calvimontis / pro quolibet milliari incendulli implicate /  
supra dictas turre videlicet : / .III. gros. Et pro quolibet milliari / implicato supra dictam alam : / .XV. den.  
Ipsis omnibus quantitibus / ascendunt ad : (blanc) / Quos ipsi Ludovicus Coste et Petrus /  
**[Vue 57]**

habuisse confessi fuerunt a dicto vicecastellano / seu valorem dicti clavini et eundem /  
vicecastellanum soluerunt et cuictauerunt / ut per notam instrumenti de testimonio /  
premissorum ac relatu et confessione / predictis receptam sub anno Domini millesimo /  
quatercentesimo septuagesimo quinto indictione / tertia et die tresdecima mensis iullii /  
quam reddit in quadam cedula / papiri scriptam et manu Iohannis / de Thiola notarii signatam,  
vigore / cuius et de mandato supra nominatorum / magistrorum computorum domini sibi hic /  
allocatur subscripta quantitas videlicet : .XI. flor / .VI. den et quart unius den gros pp. /

**[Vue 62]**

Opera (en marge gauche)

[Constructio prysonerie seu gabirole (en marge gauche)] Librauit magistro Ludovico Coste / dicto Margney et Amedeo eius filio / subscriptos viginti flor parvi ponderis / et hoc tam pro fusta empta Gebene / quam pro portu et charreagio eiusdem / fuste a villa Gebene apud Calvummontem / ac duodecim peciis quercus / a pluribus et diversis personis per / eosdem magistros carpentarios emptorum / et per eosdem implicatis in dicta gabiola / de novo in castro dicti loci Calvimontis / de precepto supradicti castellani / constructa inclusis etiam duabus / [duabus (répété)] lonorum per ipsos carpentatores / in partis ipsius gabirole implicatis / videlicet : .XX. flor pp. / [jornate carpentatorum (en marge gauche)] Item magis librauit eisdem magistris / Ludovico Coste et Amedeo eius filio / pro quinquaginta duabus jornatis / per ipsos in dicta ganiola (sic) implicatis / et factis videlicet : .XIII. flor pp. / ut per notam instrumenti de testimonio / premissorum confessioneque de recepta / dictarum quantitatum per eosdem sicut / supra a nobili Iohanne deleta castellano / Calvimontis habitarum et receptarum / inde receptam sub anno Domini millesimo / quatercentesimo nonagesimo nono indictione / secunda et die decima octava mensis / ianuarii quam reddit in quodam / dymidio folio papiri scriptam et / per Iohannem Leneray notarium predictum / receptam et signatam. [exparre, angoni, crochiez et sere in dicta gabiola implicate (en marge gauche)] Librauit / magistro Stephano Vollieti serraliatori / pro octo magnis exparis ferri / et angonis ipsis exparis plurium / et neccessariis ac crochiis necnon / quatuor magnis serraliis cum clavibus / et movibus ? ac aliis ferramentis ipsi / ganirole (sic) predictis et neccessariis videlicet / [videlicet (répété)] : .XI. flor pp, ut per notam / instrumenti de testimonio premissorum / confessioneque de recepta dicte undecim / flor quantitatis per eundem Stephanum / Ballieti serraliatorem causis predictis / a supradicto nobili Iohanne de / Leta predicto habite ? inde receptam / sub anno Domini millesimo / nonagesimo nono indictione secunda / et die decima octava mensis ianuarii /

**[Vue 63]**

quam reddit in quadam cedula / papiri scriptam et per quem supra / Iohannem Lenerii notarium publicum / receptam et signatam. [reparatio muri prope portas castri Calvimontis (en marge gauche)] Item / magis librauit magistr Girardi / Sapientis lathomo burgensi / Calvimontis pro reparatione muri / prope portas castri Calvimontis / per eundem magistrum Girardum / de precepto dicti castellani ibidem / factis et reparatis inclusis calce, / arena et aliis ad murandum neccessariis / videlicet : .III. flor pp, / ut per notam instrumenti de / testimonio premissorum confessioneque / de recepta dicte quatuor flor / quantitatis per eundem sicut supra / a nobile Iohanne de Leta castellano / predicto habito? inde receptam sub anno / Domini millesimo IIIIc nonagesimo / nono indictione secunda et die decima / octava mensis iannuari / [anno Domini millesimo IIIIc nona (biffé)] quam / reddit in quadam cedula papiri / scriptam et manu dicti Iohannis / Lenerii notarium publicum receptam / et signatam. [reparatio molendinum domini de Thiolaz vocati de Borbonaz (en marge gauche)] Item

magis librauit / Petro Mugnerii alias Gardes et / Iaquemeto filio, Mondroni Torelli / mugneriis, molendini illustrissimi domini / nostri ducis existentem subtus Thiolaz / vocati de Borbana videlicet subscriptos / quatuor flor gros parvi ponderis pro / eosdem mugnerios implicates in / ipso molendino tam in ferris / ipsius molendini, clavibus et serris / ibidem apponentis ? copertura tam / clavini quam cleorum, palliarum et duobus / valentibus unius poste et clobis / male cissis positus in magna / rota ut per notam instrumenti / de testimonio premissorum confessioneque / de recepta dicte quatuor flor / gros quantitatis per eosdem mugnerios / causis predictis a nobili Iohanne / de Leta castellano predicto habitato inde / receptam sub anno Domini / millesimo IIIc nonagesimo / nono indictione secunda et die / vicesima prima mensis ianuarii / quam redit in [in (répété)] quodam /

**[Vue 64]**

dymidio folio papiri scriptam et / per Rolletum Marthiaudi notarium / publicum receptam et signatam / videlicet : .III. flor cum dimidio pp. / [visitatio et receptio operis gabiole predicte et muri (en marge gauche)] Quequidem in opera gabiole predicte / et muri in dicto castro facti debite / fuerunt visitata per nobiles / Ludovicum de Lorney, Philitum? Vicedompni, / Petrum de Thoysia necnon egregios / taletum, marchiandi commissariis / ducati, Iohannem Lombardi notarium / burgensem Calvimontis ac honestos / viros Iohannem Luyseti et Hudricum / Tissoti burgenses ipsius loci Calvimontis / qui dixerunt et attestati fuerunt / eorum mediis iuramentis dictam / gabiolam pro eiusdem castellanum / fieri factam fuisse et esse neccessaria / reparationesque in portis castri et / muris eiusdem fuisse et esse / neccessarias inde receptam sub / anno Domini millesimo IIIc / nonagesimo nono indictione secunda / et die vicesima prima mensis / ianuarii quam reddit in / dymidio folio papiri scriptam / et manu Iohannis Lenerii / notarium publicum receptam et / signatam ipsis particulis simul / et in unam rolletis ascendentem ad / videlicet : ad quinquaginta / tres flor et sex den gros parvi ponderis / de qua quantitate homines et [non lu] / castellanie predicte Calvimontis / donauerunt domino nostro duci / quatuordecim flor pp et sic / restant quos dictus castellanus / soluit et librauit et qui sibi / castellano [non lu] intrandi et / hic sibi et intrantur videlicet : .XXXIX. flor .VI. den / gros pp /

**[Vue 129]**

Reparationes castri

Librauit in et pro reparationibus / in castro Calvimontis necessario fiendis / honesto viro Girardo Sapientis / lathomo de Calvimonte subscriptos / sex florenos auri pp et quatuor / grossos monete [domini] causis et rationibus / subscriptis. Et primo pro /

**[Vue 130]**

quinque cadrigatis calcis pro quolibet / quadrigata octo cupas calcis / implicatis in castro Calvimontis / in quadam ugina per eundem / de mandato expresso dicti nobilis / castellani facta in castro in / magna turri a parte orientali / et batente? necessaria. Item et / etiam pro expensis carpentatorum / et massonorum existentum in ipsa ugina / in faciendo murorum et etiam pro / pena et expensis de faciendo / platomentum in aula magne / turris ubi fuit facta trabistela / de novo que nichil constat illustrissimo / domino nostro et quoniam acceperunt / de fusta parve turris que / sunt descripta anno elapso / casu fortuito ultra omnes / jornadas hominum totius mandamenti / qui contribuerunt in iornatis / in castro ad faciendum necessaria / ut per litteram de testimonio / premissorum confessioneque de / recepta dicte quantitatis pro ipsius / pro premissis a dicto castellano / habite datam die vicesima / tertia mensis iuanuarii anno / Domini millesimo quingentesimo nono / quam reddit in quodam folio / papiri scriptam et manu [Thome Ratellini (en marge droite)] / [Marchiandi (biffé)] notarii signatam / reddit insuper quandam instrumenti / notam per quam Iohannes Luyseti, / Ludovicus Burterii, Petrus Gardeti, / Iohannes Perpeti et Gladius de / Croso de Calvimonte de attestio / eorum mediis iuramentis omnia / superius implicata in dicto castro / Calvimontis fuisse et esse ad / premissorum reparationem ut prefertur? / necessaria inde receptam sub / anno et die supra proxime / descriptis et per quem supra / Thomam Ratellum notarium signatam / quorum omnium vigore necnon et / de pretexto spectabilium duorum /

**[Vue 131]**

presidentis et magistrorum computorum / domini facto in executione ? predictis / computi intrantur et allocantur / sibi hic ipsi videlicet : .VI. flor gros pp.



## V : Châtellenie de Clermont

1: ADS SA 11257: 1402-1404:

### [peau 21]

Opera castri (en marge gauche)

Librauit de mandato domini et per literam inferius designatam / et redditam in operibus et reparatione castri domini Clarimontis / Bertheto Durerii et Petro de Corberia carpentatoribus pro / complemento solutionis quaterviginti flor auri parvi ponderis sibi / datam conventorum ultra sex cupas frumenti et sex somatas / vini ad mensuram Clarimontis per Humbertum de Villari comitem / Gebenensis pro tachia dictis carpentatoris data per Roletum / de Parto magistrum operum dicti comitatus Gebenensis pro / tanto meysonandum et edificandum de novo in magna turri / dicti castri Clarimontis. Unum edificium seu meysomentum / vocatum foreysa ponendum quod in eodem meysomento in / prima trabatura summitatis dicte turre triginta octo / trabes transenittes ?(traversantes) extra muros duos pedes cum / dimidio. Item sexdecem columpnas de novem / pedibus ad manum sine pichono in altitudinis munitis / de esparras per pedem et pro los chantiers ac de partenis / prout ibidem fuerunt necesse cum trabatione de subtus qualibet trabe / .I. pendent cum uno esparono munitas quod de chivrones / prout trabatura sequitur et requirit. Item faciendum / in summitate meysonamenti dicte turris unam exchifam / pro vigillo seu custodia ibidem cum fuerit opportunum manendum, / altitudinis octo pedum et latitudinis sex pedum cum / uno pulcro pomello longo sex pedibus ultra tectum / dicte turre nec non dictum meysonamentum coperiendum / et imparandum et alia in dictis foreysia et meysonamento / necessaria faciendum ad ordinationem dicti magistri Roleti pro / parte dicti domini comitis et unius alterius pro parte dictorum / carpentatorum [que operagia dicti carpentatori (ajouté e marge droite)] facere promiserunt et convenunt per iuramenta / sua et sub obligatione bonorum suorum omnium pro predictoris / quaterviginti flor sex cupis frumenti et sex somatis vini / solvendi eisdem certis terminis in instrumento dicte tachie / inferius designato et reddito descriptis et declaratis / et fuit actum inter dictos magistrum Roletum et carpentatorum / ex ipse magistri Roletus seu alter pro domino debeat / et teneatur ostendere et mostrare predictis carpentatoris / nemus dicto meysonamento seu edificio necessarium / et dictus ipsum charreari facere debeat apud Claromontis / super loco suis propriis sumptibus et expensis ipso nemore / prius pro dictos carpentatores ciso exgrossato et excarrato / et per eosdem posito ad modum charreandi ut per instrumentum /

### [peau 22]

publicum de dicta tachia continens aliam tachiam de qua / ibi nulla alia fit declaratio quam operagia in ipsa tachia / contenta facta et completa fuerunt tempore dicti comitis Humberti / ut dicit. Receptus sub anno Domini millesimo CCC nonagesimo nono / die XXII mensis marcii quod reddit manu Iohannis de Fabrica / de Donciaco Gebenensis dyocesis notarii scriptam et signatam. Redditam / etiam notam cuiusdam alterius instrumenta (loco [biffé par expouctuation]) de testimonio lato / per dictum magistrum Roletum de Parto et Petrum

Rangnisii, / Amedeum de Villars, Nycoletum Bruneti burgenses dicti loci et / Petrum Rosseti de Ponte sancti andree carpentatores, de operibus supradictis / fore factis sufficienter et completis, excepta exchiffa / summitatis dicte turris de qua infra fit mentio facta / prius visitatione diligenti per eosdem de dictis operibus et / quibusdam aliis infra proxime designatis recepti sub anno / Domini M CCCC tertio die undecima mensis aprilis quam reddit / manu Iohanis Montassandi notarii publici scriptam et signatam, / una cum quadam alia nota instrumenti de testimonio Stephani / Girodi, Petri Nave sindicorum dicti loci. Item Petri Rengnisii / et Amedei de Villars burgensi eisdem loci testificantes / suis iuramentis facta prius visitatione diligenti pro eosdem / quod dicta exchiffa est facta et completa sufficienter / et perfecte et pomellus supra dictus in eadem positus / copertus de tolis ferreis albis et banneria ferrea / magna et alta armis domini nostri Sabaudie comitis in sinita / super ipso pomello posita et infixata recepta sub / anno et die quibus super proxime et manu dicti Iohanis / Montassandi notarii publici scriptam et signatam. Et allocantur / sibi triginta flor infrascripti pro complemento solutionis / dictorum quaterviginti flor de mandato Amblardi Gerbaysii, / Anthonii Barberii, Petri Magnini et Anthonii Domengii / magistrorum et anditorum computorum domini et per literam / confessionis dictorum Bertheti Durerii et Petri de Corberia / carpentatoribus de confessione de recepta predictorum triginta / flor et de aliis quinquaginta flor fuit sibi satisfactum / per dictum dominum comitem Humbertum seu eius officiarum / receptam sub anno Domini M CCCC tertio die XI mensis / aprilis quam reddit manu Iohanis Montassandi / notarii scriptam et signatam. In quadam cedula papirea scripta / in cuius dorso scripte sunt due alie note instrumentorum una de / testimonis quarundem chalatarum ? subscripte et alia de confessione / cere librate pro capella domini ut supra sub titulo cere in libratis / propter hoc allocatis : .XXX. flor pp. Item librauit / dictis Bertheto et Petro carpentatoribus pro sexdecim columpnis / cum esparris et pro una rota de quercu per ipsum factum ultra / alia operagia ut supra in tachia pro fustinendo dictam exchiffam / in summitate dicte turris positam quia aliter ibidem construi / non poterat quequidem sexdecim columpne cum esparris et / rota ibidem ut supra posite per dictos carpentatores ultra et extra / dictam tachiam extimate fuerunt per dictum magistrum operum / Petrum Rangnisii, Amedeum de Villars, Nycoletum Bruneti / et Petrum Rosseti superius nominatis ad duodecim flor auri / subscriptos ut per notam instrumenti supra primo redditam que / incipit in nomine domini etc et per aliam notam instramenti supra / secundo redditus de testimonio operagiorum superius designatorum / factorum sufficienter et completorum prout superius / describuntur et per literam confessione de recepta dictorum / carpentatorum datam die XIX mensis Iulii anno / Domini millesimo quartercentesimo tertio quam reddit manu / Iohanis Montassandi notarii signatam : .XII. flor pp. /

Maeria empta et quodam operagia (en marge gauche)

Item librauit dicto Bourbi de Vars pro pretio unius arboris / quercus emptis ab eodem pro tanto pro faciendo pomellum / dicte turris loco alterius pomelli dati prius in tachiam / pro comitem Humbertum ut supra et facti per dictos carpentatores / que in platea dicti castri reperierunt armigeri domine / principisse Achaye ibidem protant? exitentes. Et ipsum in / igne posuerunt cum pluribus fustis deffectu lignorum ut dicit / .VIII. den gross. Item Berteto Durerii et Petro / de Corberia carpentatoribus pro suis salariis et expensis septem / dierum



quibus ipsi duo vacauerunt tam in scindendo dictam / arborem quercus quam faciendo dictum pomellum capiente / quolibet ipsorum tam pro salario quam expensis tres den gros / ut per confessionem dictorum carpentatorum de recepta trium flor / cum dimidio. De quibus allocantur hic viginti unus den gros / subscripti et infra proxime alii viginti unus den gross /

**[peau 23]**

receptus sub anno Domini M CCCC tertio die XVII mensis / (mensis [biffé]) marcii quam reddit. In quodam folio papireo cum pluribus aliis / scriptis et manu Iohannis Montassandi notarii signatam : / .XXI. den gros. Item Humberto Mistralli de Chillonz / pro pretio unius arboris populi ab eodem emptis pro tanto / de qua facti fuerunt postes pro claudendo in parte dictum / meysonamentum: .VIII. den gross. Item dicto Petro / de Corberia carpentatori pro sui ipsius unius alterius hominis / carpentatori salariis et expensis aliorum septem dierum quibus ipsi / duo vacauerunt scindendo excarrando et per medietatem reyssiando / dictam arborem populi qui propter ipsius grossitudinis charreari / nequibat integra, capiente quolibet dictorum duorum carpentatorum / per diem tam pro salario quam expensis tres den gros: / .XXI. den gros. Ut per literam dictorum Berteti et Petri / de confessione et recepta supra redditam et designatam. Item / reyssiatori qui dictam arborem reyssiavit et postes de eadem / fecit pro operibus supradictis .VI. den .III. quars gros. / Item Nycodo Lengueti de Doutiz pro alia arbore populi / ab eodem empta pro tanto pro faciendo postes pro claudendo / bayetam dicte turris .III den gros. Item dicto / Petro de Corberia pro sui ipsius et unius alterius hominis / salario et expensis duorum dierum quibus vacauerunt scindendo / et excarrando dictam arborem computatis pro dictis / duobus diebus ad rationem quam supra .VI. den gross. Item / reyssiatori qui dictam arborem reyssiavit et de ipsas / postes fecit pro operibus supradictis .III. den gros. / Item Petro de Doures pro sex peciis quercum cisis et captis (in [biffé par exponctuation]) / in nemore dicti Petri et euis consobrini pro faciendo / chanlattas tecti dicte turris extimatum ad novem solid / subscriptis per dictos Bertetum Durerii et Petrum de Corberia / carpentatores qui ipsas in dicto tecto implicauerunt ut per / literam testimoni et confessionis eorumdem datam die undecima / mensis aprilis anno Domino M CCCC tertio scriptam in dorso / litere confessionis per dictos carpentatores facte de triginta flor eisdem / ut supra allocatis manu Iohannis Montassandi notarii et / signatam : .IX. solid geben albor. Item dictis / Berteto et Petro carpentatorum pro suis salario et expensis / octo dierum quibus ipsis duo vacauerunt faciendo de dictis sex / peciis quercus chanlattas positas et implicatas in tecto / dicte turris capiente quolibet ipsorum per diem tam pro salario / quam expensis tres den gros ut per literam dictorum carpentatorum de / confessione et recepta scriptam in quodam folio papireo cum / pluribus aliis et manu dicti Iohannis Montassandi notarii / signatam sub anno Domini M CCCC tertio die XIX mensis / marcii : .II. solid gross.

Scindule empte (en marge gauche)

Item Stephano de Ultia? / alias Mangi de Vanczier in emptione et pro pretio / quinquaginta duorum milliarium scinduli emptis et implicatis / in copertura dicte turris quolibet milliari tribus solid tribus / den geben ut per literam dicti Stephani de testimonio / premissorum ac confessione et recepta datam in Claromonte die / VI mensis marcii anno Domini millesimo CCCC quinto quam reddit / manu Iacobi Redi notarii scriptam et signatam. Cambsis dictis / gebenensis ad grossos: .XIII. flor .I. den gross pp. /

Latte empte (en marge gauche)

Item in emptione et pro pretio treginta duarum duodenarum / lattarum emptarum et implicatarum in et pro dicto tecto predicte / turris ut supra qualibet duodena duobus den gros pro tanto: / .V. flor .IIII. den gross.

Clavini crochie et tachie emptis (en marge gauche)

Item in emptione et pro / pretio quinquaginta quinque milliariium clavini emptis ut infra / et implicatis in copertura dicte turris primo videlicet in emptione / viginti milliariium existentis in uno ballons clavini bastardi / emptis Chamberiacum in operatorio dicti Brulafer pro tanto : / .VI. flor .VIII. den gros. Item in emptione triginta / duorum milliariium alteriis clavini emptis tam apud Sayssel / quam Rumilliicum diversis pretiis in pluribus particulis et implicatis / cum alio ut supra empto in dicto tecto. Inclusis duobus / solid quatuor den geben pro portu dictorum triginta duorum / milliariium clavini portantium ad dictum castrum Clarimontis. Cambsis / gebenensis ad grossos: .X. flor .IIII. den gross. Item / in emptione trium milliariium clavini reffortium emptorum Saissel pro / coperiendo exchiffam dicte turris quolibet milliari .IIII. den gross : / .I. flor pp. Item in emptione et pro pretio / dimidium milliariium clavini pro latando a chaus emptis / Chamberiacum in operatorio Diruti? Coste manu Petri Braserii / magistri operum domini pro tanto: .X. den gross. Item / in emptione centum quinquaginta crochiarum ferri pro / eodem tecto emptis et ibidem implicatis in clavellando chanlatas /

**[peau 24]**

dicti tecti videlicet a Petro Rangnisii fabro pro tanto / .XVI. den gros. Item in emptione et pro pretio duorum / milliariium cum dimidio clavorum vocatorum maltaillies pro eodem / emptorum et implicatorum in latando dictum tectum quolibet milliari / .XVI. den gros : .III. solid .IIII. den gross. Que predicta / omnia ut supra empta implicata fuerant in constructione / dicti tecti ut per notam instrumenti predictorum Berteti Durerii et / Petri de Corberia attestantum suis corporalibus iuramentis ad / evvangelia Dei sancta propter hoc pro eisdem prestitis quod ipsi / predictarum maerium, lattas, scindulas, clavinos, crochias et tachias / in dicto tecto implicauerunt receptam sub anno Domini millesimo / CCCC tertio die XIX mensis marcii quam reddit. Scriptam in quadam / cedula papirea cum quibusdam aliis superius redditam manu / Iohannis Montassandi notarii publici et signatam. Item / in emptione et pro pretio triginta unius tolaru feri albi / emptis et implicatis in copertura pomelli ut supra positi / in summitate dicte turris: .XXI. den ob gros. Item / in emptione trescentum quinquaginta tachiarum albarum emptarum / et implicatarum in sarrando dictas tolas supra et circumcirca dictum / pomellum: .V. den .III. quars gros. Item pro portu / dictarum tolarum et tachiarum a Chamberiaco ad dictum castrum Clarimontis / .II. den gros.

Banneria empta (en marge gauche)

Item in emptione et pro pretio unius / banniere ferree armorum domini insignite ponderantis .LXII. lb / empte de mandato domini a Iohanne Lancellotti alias Sayssel habitatore / Chamberiaci et posite supra dictam magnam turrim dicti castri / domini Clarimontis qualibet

libra operata uno den ob gros / ut per notam instrumenti dicti Iohannis de confessione et recepta / subscripte quantitatis et testimonio premissorum datam Chamberiaco / die XIII mensis aprilis anno Domini millesimo CCCC tertio quam / reddit manu Guillermi Letto notarii publici scriptam et signatam, / una cum quadam alia cedula de testimonio ponderis dicte bannerie / data die XIII mensis aprilis anno predicto: .VII. flor / .IX. den gros. Item Petro Carero pro salario et expensis / sui ipsius et roncine sue duorum dierum quibus vacavit eundo / a dicto loco Clarimontis Chamberiacum quesitum et pro portando dictam / banderiam ad dictum castrum Clarimontis et inde redeundo / capiente per diem pro se et dicta eius roncina tam pro salario quam / expensis tres den gros ut per literam publicam dicti Petri de / confessione et recepta datam die XI mensis aprilis anno predicto / quam reddit manu Iohannis Montassandi notarii publici scriptam et signatam / in quadam cedula papirea cum quadam alia infra proxime designatam: / .VI. den gross. Item Roletto de Prato magistro operum comitatus / Gebenensis pro suis et equi sui expensis duorum dierum quibus / vacavit veniendo ad dictum locum Clarimontis et ibidem stando / visitando et recipiendo dicta operagia et reparationes ac exinde / redeundo ut per literam dicti Roleti de confessioneque recepta datam / in castro predicto die XI mensis aprilis anno Domini millesimo / CCCC tertio quam reddit scriptam in eadem cedula papirea manu / Iohannis Montassandi notarii signatam : .VI. den gros. / Reddit etiam quandam literam domini de qua in principio huius librate / fit mentio de mandato per dominum facto dicto castellano de faciendo / fieri edificia reparationes et coperturas superius descriptas et designatas / pro dicta magna turre infra unum mensem tunc proxime taliter / et concedentur quod de defectu bone et secure reparationis dicta (sic) turris / quomodolibet non deterioraretur cum mandato sine conditione qualibet allocandi / pretia propter hoc solvat in tachiam et aliam ex assignatione sibi castellano facta propter / hoc in et super premissis victualibus obventionibus et emolumentis dicte castellanie anno / Domini M CCCC secundo habita cum dicta litera domini confessione lathomi et carpentatori / artificium et aliorum ibidem vacantium et laborantium datam burgeti / die X mensis octobris anno predicto M CCCC secundo sigillo / domini sigillatam et manu Francisci Boudreti secretarii domini signatam. /

Alie reparationes dicti castri (en marge gauche)

Item in pluribus reparationibus tectorum fenestrarum serarum et portarum / dicti castri prout infra reparatarum. Primo videlicet Petro / Rangnisii de Claromonte fabro pro quatuor barris ferri ab / ipso emptis pro tanto et positis in fenestris stabuli dicti / castri ne per dictas fenestras infra dictum castrum intraretur : / .XI. den .II. tierz gros. Item in emptione et pro pretio / quatuor librarum plombi emptarum pro plombando et ferrando dictas / barras in lapibus (sic) dictarum fenestrarum quia aliter serari non / poterant in eisdem: .III. den gros. Item [un blanc] / lathomo pro suis salario et expensis unius diei / quo vacavit in perforando lapides dictarum fenestrarum pro / dictis barris ferri in eisdem ponendo et plombando: .III. den gros / Item dicto Petro Rangnisii pro pretio unius alterius minorum / barre ferri ab eodem empte et necessaria implicate et posite / in hostio carceris certis terralliorum: .XVI. den geben. /

**[peau 25]**

Item eidem Petro Rangnisii pro una cathena ferri ab eodem / empta et posita in tornafollo existenti ante pontem / levatorium dicti castri: .XVIII. den geben. Item Fabro / de Botessi pro

reparando serallia soturni dicti castri: / .XVIII. den geben. Item Iohanni Cart carpentatori et /  
euis valletto carpentatori pro suis salario et expensis octo / dierum quibus steterunt unus plus  
alter minus in dicto castro / vacando in recoperiendo tecta dicti castri capiente quolibet per /  
diem tam pro salario quam expensis tres den gros : .II. solid gross. / Item Fabro de Botessi pro  
reparatione sere et clavis stuphe / dicti castri: .XII. den geben. Item pro reparatione sere / et  
clavis cuiusdam magne arche dicti castri et emptione / unius barre ferri in eadem implicate:  
.II. solid geben. / Item in emptione unius clavis empte pro serallia medie / porte dicti castri  
quia alia fracta erat : .XII. den geben. / Item pro reparatione seraille magne turris quia  
destructa erat / sic quod firmare non poterat : .XII. den geben. [Iterum emptio scinduli en  
marge gauche)] Item / in emptione viginti milliarium alterius scindulorum emptarum ultra /  
scindulis ut supra emptis et implicatis pro reparatione et / recopertura tectorum magne aule  
dicti castri et camere existentis / a parte occidentalis quolibet milliari tribus solid et tribus den  
/ geben ut per literam publicam Stephani De Lytteraz de / Vauczier de testimonio emptionis  
dicti scinduli (sic) et solutionis / pretii euisdem receptam sub anno Domini M CCCC quarto /  
die sexta mensis marcii quam reddit scripta in quadam / cedula papirea manum Iacobi Begardi  
notarii et signatam: / .LXV. solid geben. Reddit etiam literam attestationis / facte per  
Berthetum Copinii de implicatione dictorum scindulorum / in reparationibus predictis et tecto  
gorgiarum dicti castri ac / luyserio facto in tecto furni dicti castri continentem / attestationem  
aliarum reparationum subscriptarum receptam sub / anno Domini M CCCC quarto die VIII  
mensis februarii manu / Richardi Belloterii subscriptam et signatam. Item predicto / Bertheto  
pro tachia sibi data implicandum predictorum scindulorum / cum clavino in locis et  
reparationibus predictis ac reparandum / traveysonam existantem subtus dictum tectum in qua  
vacauerunt / quasi per unam diem duodecim carpentatores. Item et faciendum / dictum  
luyserium predicti furni in quo vacauerunt quasi / per unam diem duo carpentatores pro tanto  
reparatus / per ipsum carpentatorum ut per literam supra proxime redditam / et plenius  
designatam : .XXX. solid geben. Item / eidem Berteto pro reparatione trabature magne aule /  
dicti castri ante capellam exitente in qua reparatione / implicavit duos somerios pro tanto,  
omnibus inclusis: / .III. flor pp. Item in emptione unius grosse / corde empte pro aqua  
extrahenda de putheo dicti castri : / .XVIII. den gross. Item in emptione unius serraille / empte  
manu Iohannis Curati et posite in hostio turris / albe : .XII. den gross. Et allocantur sibi / prius  
et alie subscribe librate de mandato Amblardi / Gerbaysii, Anthonii Barberii et Petri Magnini  
magistrorum / et auditorum computorum domini vise prius et examine / diligenter pro  
eisdem habito quod corporali iuramento dicti Francisci / vicecastellani asserentis ad  
evvangelia Dei sancta sic fuisse / et libratum prout in eisdem et qualibet ipsarum continetur /  
operagia quod et reparationes suprascriptas fore factum sufficienter / et completas prout  
superius describuntur et designantur / canbsis dictis gebenensis ad grossos : .VI<sup>XX</sup> II. Flor .IX.  
den gros pp. /

2 : ADS SA 11258: 1404-1405:

**[peau 16]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castri domini dicti loci / Clarimontis Bertheleto de Cresto de ochie fusterio in / emptione et pro pretio duarum trabium ochoni seu / peissie implicatum in reparatione trabature magne / aule ante capellam dicti castri existente per / Berthetum Copini de quorum implicatione fuerunt / allocati in computo precedenti tres flor parvi ponderis / nec fuerunt allocati viginti octo solid subscripti pro pretio / dictarum duarum trabium quia non habebat literam de / confessione et recepta. Et allocantur prius et / alie subscripte librate de mandato Amblardi / Gerbaysii, Petri Magnini et Anthonii Domengii / magistrorum et auditorum computorum domini. Et per / iuramentum Francisci Iaqueti predicti locumtenentis iurantis / tactis evvangiliis Dei sanctis operagia de quibus supra / et infra fit mentio facta fuisse fieri fecisse et /

**[peau 17]**

pro ipsis quantitates subscriptas plene soluisse et librasse. / Et per literam publicam dicti Bertheleti de / confessioneque recepta quantitates subscripte receptam / sub anno Domini millesimo quatercentesimo quarto / die nundinarum de Mons quam reddit manu Iohannis / de Fabrica notarii signatam : .XXVIII. solid. / Item Petro Tissot de Cosser, Nycodo Reynaudi de / Morteriez et Nycodo Bocchet de Chillier pro suis labore et / expensis trium dierum et trium noctum quibus vacauerunt / auribendo seu epoyiando aquam puthei dicti castri / Clarimontis videlicet diebus nona decima et undecima decembris / anno Domini millesimo quatercentesimo quarto capiente / quolibet ipsorum per diem et noctem de salario et expensis / tres solid geben et allocantur de mandato quo supra / et per literam publicam dictorum Petri Nycodi et Nycodi / de testimonio premissorum confessionem quod et recepta / subscripte quantitates datam die XXIII mensis ianuarii / anno Domini millesimo quatercentesimo quinto / quam reddit manu Iaqueti Redi signatam : .XXVII. solid. / Item Nycodo Georgii de Mentoney carpentatori pro suis / salario et expensis trium dierum quibus vacavit in / castro Clarimontis reparando ratellerios et mingerias / dicti castri et plura alia necessaria in dicto castro pro / adventu domini videlicet diebus nona decima et XI / mensis ianuarii anno subscripto capiente per diem / pro salario et expensis tres solidos geben. Et / allocantur de mandato et sub iuramento quibus supra / et per literam publicam dicti Nycodi de testimonio / premissorum confessioneque et recepta quantitates subscripte / datam die XXIII mensis ianuarii anno Domini / millesimo quatercentesimo quinto quam reddit / manu dicti Iaqueti Redi signatam : .IX solid. / Item Iohanni de Malodunio carpentatori pro suis salario / et expensis decemocto dierum quibus vacavit faciendo / rotam puthei dicti castri que penitus erat / destructa et fracta capiente per diem de salario / et expensis tres solid geben et allocantur / de mandato et sub iuramento predictorum et per literam / publicam dompni Nycodi Regardi capellani / curati de Menthonay rectoris capelle dicti castri, / Aymoneti Beylegua et Monodi Rangnisii burgensibus / dicti loci testificantium et asserentium eorum / iuramentum visitasse rotam puthei et furnum / dicti castri qui furnus et rota erant deructi / et indigebant nova

reparatione et refectione receptam / sub anno Domini millesimo quatercentesimo quinto die IX septembris / et per literam publicam dicti Iohannis de Malo / Dunio carpentatori de confessione et recepta quatuor / flor cum dimidio, ratione predicta / datam anno et die quibus supra in qua Petrus / officialis, Iohannes Chodi et Iohannes Mole testes / in dicta litera nominati asserunt eorum iuramentis / dictam rotam fuisse factam per dictum Iohannem / carpentatorem novam et integram. Quias literas / reddit in quadam cedula papirea simul scriptam / manu Iohannis Montisandi notarii signatam. / Cambsis gebenenses ad grossos: .IIII. flor dimidium pp. / Item Petro Maczoni de Stabulo pro suis salario / et expensis sex dierum quibus vacavit de mense novembris / anno Domini millesimo quatercentesimo quarto faciendo furnum dicti castri / de novo, una cum duobus operariis vacantibus totidem / diebus cum dicto Petro dictum furnum noviter construendo / et ipsi Petro ministrando capiente de salario inclusis / expensis per diem dicto Petro lathomo tres solid geben / et quolibet ditorum duorum manuoperariorum duos solid geben /

**[peau 18]**

per diem de salario inclusis expensis valent pro / dicto lathomo et manuoperariis: .XLII. solid geben. / Item eidem Petro Maczoni pro suis salario et expensis / duorum dierum quibus vacavit murando in turri / terraliorum quandam fenestram obsturando et quoddam angulare / suturni dicti castri noviter reparando capiente ut / supra : .VI. solid per literam dicti Maczoni de / testimonio confessioneque et recepta dictarum quantitatum / datam die XV mensis ianuarii anno Domini / millesimo quatercentesimo quinto quam reddit / manu Iohannis Montissandi notarii signatam. / Item Mermeto Barnosii lathomo pro suis salario / et expensis quatuor dierum quibus vacavit in / dicto castro cum dicto Petro Massoni se iuvando ad faciendum / dictum furnum dicti castri de mense novembris anno / quo supra capiente per diem ut supra : .XII. solid geben, / per literam dicti Mermeti lathomi de testimonio confessioneque / et recepta dicte quantitatis datam die XV mensis / ianuarii anno Domini millesimo CCCV quinto quam reddit / manu dicti Iohannis Montissandi notarii signatam. Et / allocantur per iuramentum et de mandato predictorum vigore dictarum / confessionis et testimonis contenti in litera superius in operibus / rote puthei dicti castri designata et per literam predictam / dicti Petri Maczoni in qua Berthetus Durerii et Iohannes / Mole asserunt dictum furnum fuisse factum per dictos / Petrum et Mermetum. Item dicto Petro Maczoni de / Stabulo pro suis salario et expensis septem dierum quibus vacavit / in dicto castro tam retinendo et murando pisonam / muri suturni dicti castri removendo charphorium seu / chimineam aule dicti castri iuxta capellam que / chiminea mynabatur ruynam quasi meliorando chimenam / seu charphorium aule existentem supra pellum dicti / castri cum duobus operariis qui servierunt eidem ad predictam / spatio temporis ante dicti capiente ipso lathomo / per diem tres solid geben et quolibet ditorum operariorum / per diem duos solid geben inclusis expensis. Et / allocantur per literam publicam dicti Petri Maczoni / de testimonio confessione quod et recepta subscribe quantitatis / datam in dicto castro anno Domini millesimo quatercentesimo / quinto die XVIII mensis maii quam reddit / manu Iohannis Montissandi notarii signatam. Cambsis / gebenenses ad grossos: .IIII. solid .I. den gros. Item Petro / de Corberia carpentatori pro suo labore duorum / dierum quibus vacavit supra tectum banche / iustitie domini dicti loci Clarimontis et in eodem / recohoperiendo implicando tria milliaria cindulorum et / tria milliaria clavini capienti per diem inclusis / expensis : .III. solid : .VI. solid geben. Item in / emptione et pro pretio ditorum trium

milliarium cindulorum / implicatorum ut supra quolibet milliari: .III. solid .VI. den. / Item et in emptione dictorum trium milliarium clavini sicut / prius implicatorum quolibet milliari .III. solid .VI. den : .XXI. solid / geben. Et allocatur de mandato / et sub iuramento predictis et per literam publicam dicti / Petri de Corberia de testimonio premissorum confessioneque et / recepta sex solidorum geben supra / scriptorum datam anno Domini M CCCC quinto die penultima / maii quam reddit manu Iohannis Montassandi notarii / signatam. In qua etiam continetur pro Petrus / Girardi et Petrus Tararo testes in dicta litera nominati / asseruntur dictam bancham [ destructam et post modum (supprimé par exponctuation)] / per dictum carpentatorem bene cohopertam fuisse : .VII. lb .XI. solid geben / et : .VIII. solid .VII. den gros. /

**[peau 7]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Bertheto Copini alias Durerii carpentatori / ultra vinum et pecuniam inferius allocatos. In / et pro tachia sibi data per dictum castellanum / de mandato et per literam domini in operibus castris / infra in librate pecunie inferius plenius de signatarum / providendi certas fustas, maeriam, chivronos, / latas neccesserias pro redifficatione et nova copertura / tecti sale castris domini Clarimontis magne [aule] ante / capellam ipsius castris quod propter pondus muro / et borreas ceciderat ut per literam dicte tachie / in qua forma dicte tachie et maerie plenius / describuntur datam die undecima mensis / maii anno Domini millesimo quatercentesimo / quinto manu Iohannis Montassandi notarii signatam / inferius titulo operum castris redditam et plenius / designatam. In dorso cuius est scripta confessio / de recepta subscripte frumenti quantitatis / convente ultra vinum et pecuniam dicte tachie / occasione infra allocatos datam die decima / quarta mensis augusti anno predicto manu dicti / notarii signata (sic). Et allocantur sibi de / mandato supradictorum magistrorum computorum domini / recepto propter hoc a dicto locumtenente corporali iuramento quod presentem et / subscriptam libratam fecit soluit et librauit ut in eisdem / continetur : .II. cupas frumenti. / Librauit ad expensas Iohannis Gueydon, Iohannis Riffi Verneyssi, / Iohannis Chamey, Peroneti Malsan, Nycodi Bonaren, Georgii / Vetui, Petri Bergerii, Petri Guigoni, Iohannis Molari, Petri / Laurencii, Petri Chitra, Petri Nycodi, Francisci Picardi, Petri / Bastardi, Iohannis Mistrali, Iohannis de Corberia, Guigoni de / Botellye et Bertheti Dorerii charreantium quolibet ipsorum / spatio trium dierum maerias grossas et fustas a portu rodani / usque infra dictum castrum domini Clarimontis unde tectum aule / predicte fuit reparatum que charreagia a dicto loco usque / ad dictum castrum facere debebat idem locumtenens ut dicitur in litera tachie / superius descripta ultra unam bestiam oneratam vino ac decam? infra allocatam. / Et allocantur sibi de mandato et sub iuramento quibus supra : .II. cupis frumenti. /

**[peau 17]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus castris domini dicti / loci Clarimontis videlicet in reparatione tecti noviter / constructi sale existentis ante capellam dicti castris / quod tectum ad terram ceciderat propter pondus nivis, / pluvias, inundationes vectorum et propter ipsius vetustatem / pudrefactum (sic) erat. Reparati vero de mandato domini / et per eius literam de mandato dictum tectum / noviter refficiendi et rehedifficandi vacatis ad / idem carpentatores et aliis artificibus in talibus expertis / per dictum castellanum. In qua vero litera dominus eidem / castellano pro eadem reparatione tecti sale predictae obligavit / specialiter et expresse usque ad complementum et perfectionem / reparationis nove tecti sale predictae preyssias et obventiones / dicte castellanie anni millesimi CCCC quinti nec non / exitus laudum et



vendarum fiendarum in / dicta castellania. Cum mandato eosdem exitus laudum / et vendarum eidem castellano expediendi tradendi et deliberandi / per Iohannem de Intingio sigilliferum domini in / comitatu Gebenensi si preysie ad idem operis reparationem / non sufficerent. Cum mandato per magistros et / receptorum computorum domini habita litera ipsius de confessione / et recepta ab artificibus et carpentatoribus / illud opus facientibus. Assignatoribus in contrarium / non obstantibus quibuscumque allocandi rentinenti (sic) / plura alia datam Saysselli die decima mensis / aprilis anno Domini millesimo CCCC quinto quam / reddit signeto cerreo domini cancellarii absente sigillatam / et manu Francisci Boudrici euis secretarii signatam. / Et primo Bertheto Copini alias Durerii/ carpentatori pro tachia sibi data per / dictum Franciscum locumtenentem refficiendi de novo / tectum sale predicte diruptum ut supra pro / tanto videlicet triginta duobus flor pp ultra duas / cupas frumenti. Et unam somatam vini superius ac / de causa allocatos sub pactis sequentibus / videlicet ex idem Barthetus carpentator / teneatur et debeat providere pro dicti tecti nova / rehedifficatione fustas ad idem necessarias. Et primo / quatuor trabes ad idem necessarias quarum / due sunt longitudinis septem theyssiarum et dimidie / et grossitudinis in cauda unius pedis cum uno / palo cornuto. Et alie due trabes sunt longitudinis / sex theyssiarum et dimidie et grossitudinis in cauda ut / alie due precedentes trabes. Item quatuor / eypanes quarum una sit longitudinis quinque / teyssiarum et alie contineant in longitudine / decemocto theyssiarum simul et sint in cauda grossitudinis / unum compassus ad manum hominis. Item / tres duodenas chivronorum quolibet / longitudinis quatuor theyssiarum et dimidie et grossitudinis / in cauda unius pali corniti. Item quatuor grossas / duodenas lattarum. Item et omnia alias ad / idem fustas necessarias. Et idem vicecastellanus / nomine Domini eidem Bertheto teneatur mistrare ut / infra primo quod idem vicecastellanus teneatur / et debeat recipere fustas predictas quas idem carpentator / habebit in reioffo roddani et ipsas charreari / facere sumptibus domini usque infra dictum castrum / domini Clarimontis pro dicti tecti sale reparatione fienda / item et ministrare etiam sumptibus domini scindullum / et clavinum necessaria ad idem ut per literam / tachie predicte de testimonio omni premissorum / datam in dicto castro Clarimontis die undecima /

**[peau 18]**

mensis maii anno Domini millesimo quatercentesimo / quinto quam reddit manu Iohannis Montassandi / notarii signatam. Et soluit eidem carpentatori per literam / de confessione et recepta dictorum triginta duorum flor / pp dicte tachie continentem etiam quantitates / frumenti et vini predictas et superius in suis titulis / allocatas datam die decima mensis augusti / anno predicto quam reddit manu dicti notarii / scriptam et signatam in dorso litere tachie predicte / et allocantur sibi de mandato supradictorum / magistrorum et auditorum computorum domini prius habita / relatione a Iohanne Curati clerico computorum domini super edificio / sale predicte qui dixit tectum dicte sale fore / completum vidisse excepto circa unam theyssiam / deffectus coperture et medietate iuramento / corporali propter hoc prestito per dictum locumtenentem quod / dicta sala nunc est et fuit integre coperta / et eadem copertura completa per totum mensem iulii / et quod dictam quantitatem et aliam soluit librauit et expediuit / ut in eisdem continetur : .XXXII. flor auri pp. /

Iterum opera castri (en marge gauche)

Librauit iterum in operibus dicti castri prout infra. Et / primo in emptione et pro pretio octo duodenarum / lattarum emptarum manu dicti Bertheti Durerii / carpentatori Saysselli qualibet duodena pretio duorum / solidorum geben. Et per ipsum implicatarum / in logia super molendini dicti castri ut per / literam dicti Bertheti de testimonio tantis / premissorum datam die XVI mensis ianuarii / anno Domini millesimo CCCC sexto quam reddit manu / supra dicti Iohannis Montassandi notarii signatam ultra / [scindullum (en marge gauche)] in simul : .XVI. solid geben. Item librauit / Stephano de Occra in emptione et pro pretio / quadraginta quatuor milliarius scindulli emptorum / pro implicando in dicto castro Clarimontis quolibet / milliari pretio trium solid sex den geben / per literam dicti Stephani de testimonio premissorum / confessione quod et recepta datam die ultima / mensis iulii anno Domini millesimo CCCC quinto quam / reddit manu supra dicti notarii signatam : / .VII. lb .XIII. solid geben. Item / [scindullum (en marge)] librauit Perroneto Burdeti de Vaugie / in emptione et pro pretio quaterviginti / duorum milliarius scindulli emptorum quolibet / milliari pretio predicto trium solid sex den / geben per literam dicti Petri de / confessione et recepta datam die decima / septima mensis augusti anno Domini millesimo / CCCC quinto quam reddit manu dicti / notarii signatam : .XIII. lb .VII. solid geben. / [testificatio scindulli implicati (en marge gauche)] Item librauit supradicto Bertheto Copini / carpentatori pro conventionem per dictum / castellanum seu locumtenentem cum dicto Bertheto facta / implicandi quinquaginta sex milliarius scindulli / ex scindullo superius empto et totidem clavini / supra tecta videlicet aule iuxta putheum / tectum logie site ante dictam aulam et super / tectum logie molendini existente infra dictum / castrum ad rationem cuiuslibet eorumdem quinquaginta / sex milliarius scindulli et totidem clavini / viginti unius den geben et ut per literam / dicti Bertheti de testimonio premissorum confessione / et recepta dictorum viginti unius den pro singulo / milliario scindullorum et totidem clavini. Item qua (lecture incertaine) / idem carpentatori testificatur reliquam restantia / septuaginta milliarius scindullorum implicasse in tecto / supra aulam magnam in tachiam de novo ut supra / eidem datam recuperandi et etiam totidem clavini / datam die XIII mensis augusti anno predicto / M CCCC quinto quam reddit manu dicti / notarii signatam: .III. lb .XVIII. solid geben. / [emptio clavini (en marge gauche)] Item librauit in emptione et pro pretio sexviginti / et sex milliarius clavini per dictum locumtenentem in / civitate Gebenensi emptorum quolibet milliari pretio trium / den et unius quarti grossi implicatorum cum predicto /

**[peau 19]**

scindullo in reparationibus predictorum edifficiorum (sic): / .XXXIII. solid .I. den ob gross. Item / librauit ad expensas sui ipsius castellani / factas eundo Gebenam pro emendo dictum clavinum / ad que vacavit duobus diebus tam eundo quam / inde reddeundo: .XII. den gros. [corda (en marge gauche)] Item / librauit cuidam basterio de Sayssello in emptione / et pro pretio unius corde ponderis viginti quinque / libras pro trahendo maeriam supra tectum / aule superius reparate qualibet libra empta pretio / sex den geben: .XII. solid .VI. den geben. Item / librauit in emptione et pro pretio unius sere / posite in larderio fomini dicti castri Clarimontis / empte pro tanto: .III. den .I. quar gross. / Item librauit supradicto Bertheto Dorerii / carpentatori pro suis salario et expensis sex dierum / quibus fuit et stetit operando actando et refficiendo / de novo plancherum situm ante cameram iuxta / putheum in qua moratur idem locumtenens in / qua reparatione implicavit postes inferius descriptos / capienti per diem de salario inclusis expensis tres / solid geben : .XVIII. solid geben. Item / librauit manu dicti

carpentatori in emptione et / pro pretio unius duodene postium implicate / in [in (répété)]  
reparatione dicti plancherii empte pro tanto: / .I. flor pp. per literam dicti carpentatori / de  
testimonio premissorum confessione et recepta datam / die decima quinta mensis ianuarii  
anno Domini / millesimo CCCC sexto inferius redditam in libratis / religationi doliorum et  
manu dicti Iohanni Montassandi / notarii signatam. Et allocantur sibi supradicte / particule  
libratarum de mandato et sub iuramentum / quibus supra que particule sunt in / summa :  
.XXIX. lb .V. solid .VI. den geben / et : .XXXVI. flor .III. den .III. quars gross. /

4 : ADS SA 11260: 1406-1407:

**[peau 26]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris domini / Clarimontis prout infra videlicet in emptione / et pro pretio quindecim milliarius cum dimidio scindulorum / per dictum locutenentem apud Clarummontem emptorum / a diversis personis et prout infra implicatorum / quolibet milliari tribus solid et sex den geben: / .LIII. solid .III. den geben. Item in emptione / et pro pretio quindecim milliarius cum dimidio / clavini ad idem emptis et implicatis quolibet / milliari tribus solid et tribus den geben: / .L. solid / .III. den ob geben. Item Bertheto Copini alias Durerii et / Petro de Corberia carpentatoribus qui implicauerunt / dictos scindulum et clavinum in tectis dicti castris / tam supra cameram du retrahet quam supra gorgiam / coquine datam sibi pro quolibet milliari / implicando viginti uno den geben ut per literam / publicam dicti carpentatoris de testimonio / premissorum confessione quod de recepta viginti / unius den geben pro quolibet milliari ut supra / implicato datam anno Domini millesimo CCCC sexto /

**[peau 27]**

die decima mensis aprilis manu Iohannis / Montassandi notarii signatam: / .XXVII. solid .I. den / ob geben. Item librauit Mermeto de Fonte lathomo / pro uno lapide sciso longitudinis quatuor pedum / posito ou (sic) lindar porte medie dicti castris / et per literam publicam dicti lathomi de testimonio / premissorum confessioneque et recepta subscripte / quantitatis nec non et de testimonio Philippi / Renguisii, Aymoni Bruneti et Nycoleti du Villar / dicentium et testificantium suis iuramentis / quod erat necessarium ponere dictum lapidem / in dicto lindari que litera data est anno / predicto M CCCC sexto die XIII mensis iunii manu / Iohannis Montassandi notarii signatam quam reddit: / .VI. solid geben. Item librauit Petro / Belladen de Botessia Fabro pro tribus grossis / exparris per ipsum factis tam de esparris / veteribus que erant in porta infrascripta / quam de ferro suo et positis per eundem / videlicet duabus ex ipsis in magna ianna / dicti castris et alia in hostio turris rotunde / et pro duabus clavibus per ipsum factis in / duabus seris dicte turris ut per literam publicam / dicti Fabri de testimonio premissorum confessioneque / et recepta subscripte quantitatis datam anno / quo supra die prima mensis iulii quam / reddit manu Iohannis Montassandi notarii / signatam: / .X. solid geben. Item librauit / in emptione duarum duodenarum laterum per / ipsum emptarum et ut infra implicatarum qualibet / duodena duobus solid geben: / .III. solid / geben. Item in emptione septem milliarius / scinduli et septem milliarius clavini per / ipsum emptorum et implicatorum cum dictis latis / in coperiendo eschiffam sitam supra portam / extremam dicti castris de novo copertam quolibet / milliari scinduli tribus solid et sex den geben / et quolibet milliari clavini tribus solid et tribus den geben: / .XLVII. solid .III. den geben. Item in emptione / centum clavinorum lateres seu maltallies / ad idem emptorum pro tanto et implicatorum: / .III. solid .VI. den geben. Item in emptione novem / milliarius scindulorum et novem milliarius clavini / per ipsum emptorum a diversis personis quolibet / milliari scinduli tribus solid .VI. den et quolibet milliari / clavini tribus solid tribus den: / .LX. solid

.IX. den geben. / Item Berteto Durerii pro suis salario et expensis / duodecim dierum quibus vacauit in coperiendo / dictam exchiffam de novo prout supra de dictis / latis, septem milliarium scindulorum et septem / milliarium clavini ac clavino latereto capienti / per diem pro salario et expensis tres solid / geben. Et iniungitur sibi expresse quasi et / quando continget infuturo fiere facere aliqua / operagia in dicto castro per aliquos carpentatores /

**[peau 28]**

vel lathomos quod ulterius non soluat pro salario / et expensis cuiuslibet dicte nisi duos solidos / et sex den cuilibet carpentatori vel lathomo quia / alia etiam non allocabuntur. Item et quod / omnia operagia per ipsum fienda ibidem tradat / in tachiam utiliori modo quo poterit pro domino / et cum minori pretio quo poterit ipsa operagia / fienda: .XXXVI. solid geben. Item librauit / eidem Berteto Durerii carpentatori pro implicando / supra coquinam dicti castri dicta novem milliaria / scinduli et totidem clavini. Datis sibi pro / quolibet milliari scinduli et totidem clavini / ibidem implicandi viginti uno den geben : / .XV. solid .IX. den geben ut per literam publicam / dicti carpentatoris de testimonio premissorum / datam anno Domini M CCCC sexto die XIII mensis / decembris manu Iohannis Montassandi notarii / signatam quam reddit in qua etiam continetur / testificatio Iohannis de Malo Dunio carpentatoris / et Petri Chatra burgensis Clarimontis dicentium / et suis iuramentis testificantium quod ipsi visitauerunt / dicta opera et quod erant neccessaria ad faciendum / et quod ipsi viderunt ipsam exchiffam de / novo copertam et dictos scindulos et clavinum / implicatorum supra coquinam ut in eadem litera / continetur. Et allocantur sibi prius et / subsequentes librate de mandato supradictorum / magistrorum et auditorum computorum domini / et sub iuramento dicti locumtenentis dicenti se / dictos scindulos, clavinum et alias maerias / emisse et soluisse dicta quod operagia facta fuisse / et completa : .XV. lb .XVI. solid geben.

**[peau 30]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris dicti loci Clarimontis / prout infra. Et primo Bertheto de Brier de / Botollier carpentatori pro tachia sibi data per dictum / Iohannem Meynerii locumtenentem in presentia et de consilio et / tractatu dompni Nycodi Regardi curati de Mentonay, / Amedei Bonnivardi domicelli, Petri Girardi, Amedei / de Villario, Aymoni et Iohannis Beylega burgensibus / Clarimontis et Humberti Mistralis implicandi faciendi / et reparandi in turri dicti castris vocata de Nangie / pro faciendo tectum dicte turris totum novum excepto / de chivronis, duodecim milliaria cindulorum, duodecim / milliaria clavini, tres duodenis lattarum quamlibet trium / theysiarum cum dimidia et tres chanlattes quamlibet quatuor / theysiarum. Item reparandi tectum turris vocate / dou secret in pluribus locis destructum et in ipso / implicandi duo milliaria cinduli et duo milliaria / clavini. Item faciendi tectum peleti seu / gradini exitus camere domini totum novum. Et in / eodem implicandi quatuor chivronos quolibet / quatuor theysiarum cum dimidia. Item quatuor / postes quatuor theysiarum cum dimidia, quatuor / milliaria cinduli et quatuor milliaria clavini /

**[peau 31]**

Item faciendi tectum turris capelle dicti castris totum / novum et in eodem implicandi tres duodenas / lattarum trium theysiarum cum dimidia, duodecim / milliaria cinduli et duodecim milliaria clavini. / Item in sarrando lattas predictas implicandi ducentos / clavos ferri appellatos maltallia. Item serrando / et clavellando chanlattas predictas tres duodenas / crochiarum ferri. Item faciendi duas magnas scalas / necessarias in dicto castro de quatuor magnis / chivronis. Item platellandi pontem leveys dicti / castris de platellis quercus. Item faciendi hostium / preysonerie turris dicti castris vocate supra terrallia / et in eo ponendi et implicandi duos magnos / postes. Item faciendi totum novum capitale supra / turrim dicte capelle quod substineat campanam / quod est totum putrefactum sufficienter et bene / sicut decet et opus predictum requirit pro / quatuordecim flor parvi ponderis et quatuor den / gros infrascriptis ita et taliter quod dictus vicecastellanus / maeriam et alia omnia suprascripta et magis si / indigeret ad dictum opus complendum et faciendum / supra platheam videlicet infra dictum castrum / dicto carpentatori (sic) expensis domini sumptuare et ministrare / teneatur. Et allocantur prius et alie subscribe / librate de mandato magistrorum computorum domini. Et / per instrumentum publicum dicte tachie per Franciscum Montionis / notarii receptum sub anno Domini millesimo CCCC / octavo die XIII mensis ianuarii cuius notam / reddit in dorso cuiusdam cedulae papiri in qua / sunt scripte fuste et alia suprascripta pro dictis reparationibus / necessaria scriptam manu dicti notarii signatam. / Et per iuramentum dicti locumtenentis asserentis eius iuramento / tactis evangiliis Dei sanctis dictas libratas fecisse et / [et (répété)] soluisse per modum supra et infrascriptum / nec non et per literam publicam dompni Nycodi / Regardi curati de Mentonay rectoris capelle / dicti castris, Petri Girardi domicelli, Iohannis / Beylega, Aymoneti Renguisii burgensibus / clarimontis, Richardi Bellosserii notarii et Richardi / de Corberia proborum virorum mandamonti Clarimontis / lectis sibi prius modo et

forma dicte / tachie et visitatis locis et operagiis de quibus / in dicta tachia fit mentio dicentium et attestantium / per eorum iuramenta ad sancta Dei evvangilia / corporaliter prestita, dicta operagia et reparationes / fuisse et esse bene et sufficienter et integre / factas et completas iuxta formam dicte tachie / per dictum notarium receptam die XXVIII ianuarii anno Domini / M CCCC nonovo (sic). Et literam publicam dicti / carpentatoris attestantem euis corporali iuramento / implicasse in locis operagiis et reparationibus de quibus supra / fit mentio ultra ea que simul reperta in dicto castro / de antiqua maeria VIII chivronos quolibet circa / quatuor theysiarum, VI postes sapini ultra / postes quercus implicatis in ponte, VI duodenas / lattarum, XL milliaria cinduli, XL milliaria clavini / XXVII crochias ferri, VC clavos ferri vocati maltallie / de confessioneque et recepta datam anno et / die quibus supra quas reddit in quodam folio / papireo scripto manu dicti Francisci Montionis notarii / signatam : .XIIII. flor .IIII. den gros pp. Item / eidem carpentatori pro suis salario et expensis duorum / dierum quibus vacavit eundo apud Michalliam pro emendo / dictos postes, chivronos et lattas capienti per / diem duos solid de salario et expensis : .IIII. solid. / Item salario et expensis euisdem carpentatori quatuor / dierum quibus vacavit excarrando et cindendo / quandam arborem quercus pro reyssiando postes de / quibus fuit platellatus pons introytus dicti / castri capiente per diem duos solid sex den geben / de salario et expensis : .X. solid. Item et pro suis / salario et expensis quatuor dierum quibus vacavit / faciendo unum hostium novum duplum in prysoneria / supra primam trabaturam magne turris rotonde /

**[peau 32]**

dicti castri et reparando cessa[r]um turris de / terralliis capiente per diem ut supra : .X. solid / geben. Per literam supra proxime reditam. / Item Bertholeto de Ochia in Michallia pro pretio / octo chivronorum quolibet longitudinis quatuor / theysiarum, sex postium sapini quolibet / longitudinis trium theysiarum et sex duodenas / lattarum qualibet longitudinis trium theysiarum cum / dimidia pro tanto per literam publicam dicti Bertholeti / quam reddit manu dicti Francisci Montionis notarii / signatam: .II. flor pp. Item Stephano Dotuz / pro pretio sexdecim milliariis cinduli ab eodem emptarum / apportatorum et redditorum infra dictum castrum Clarimontis / quolibet milliari pretio trium solid cum dimidio : / .IIII. flor .VIII. den gros pp. per literam publicam / dicti Stephani de confessione et recepta datam die VII / februarii anno Domini M CCCC nono quam reddit manu / dicti notarii signatam. Item Iacobo Tissotti de / Claromonte pro pretio viginti quatuor milliariis / cinduli ab eodem emptarum apportatorum et redditorum / infra dictum castrum Clarimontis quolibet milliari / pretio trium solid cum dimidio per literam publicam / dicti Iacobi de confessione et recepta datam anno et / die quibus supra quam reddit manu dicti notarii / signatam: .VII. flor pp. Item eidem pro / pretio quadraginta milliariis clavini quolibet / milliari tribus solid sex den gros per dictam / literam: .XI. flor .VIII. den gros. Item Iohanni / Tarodi de Malo Dunio pro una arbore quercus / cissa in nemore dicti Iohannis Tart pro platellam / de ponte dicti castri extimata tantum valere / per Berthetum Durines et Nycodum Georgii / carpentatores per literam publicam dicti Iohannis Tart de testimonio / premissorum confessione et recepta datam die penultima / mensis ianuarii anno Domini millesimo CCCC nono: / .XLIII. solid geben. Item Iaqueto de Troysona / pro reyssiando postes quatuor billionorum / quercus factorum de dicta arbore quercus cissa / in nemore dicti Iohannis Tart ut supra per literam publicam / dicti Iaqueti de testimonio premissorum confessione quod et recepta / datam anno et die quibus supra quas reddit manu dicti / notarii signatam: .III. flor pp. Item Aymoneti / Rengnisii burgensi

Clarimontis pro pretio quingentorum / grossorum clavorum seu maltallia et viginti septem / crochiarum ferri positorum et implicatorum in edifficiis et / reparationibus supradictorum. Item et pro una grossa / cavilla ferri posita in capistro epicantorii coquine / dicti castris pro retinendo ipsum epicantorum, computatis / dictis maltallies novem solid dictis [XVI (biffé)]XXVII / crochiis quatuor solid et cavilla ferri quatuor solid / geben per literam publicam dicti Aymoneti de testimonio / premissorum confessione quod et recepta datam die XXI ianuarii / anno Domini M CCCC nono quam reddit manu dicti notarii / signatam : .XVII. solid geben. Item Iohanni Belladent / de Botessy Fabro pro tribus serralliis copatis / novis garnitis positis una videlicet in hostio / prysonerie turre de terralliis alia in cesso / et alia in hostio prysonerie supra primam / trabaturam magne turre rotunde dicti castris. / Item pro tribus clavibus novis factis una videlicet / in primo hostio introitus dicte magne turre / rotunde alia uno in serrallia hostii infirmeti / dicte turre et alia in serrallia hostii graduum / per quos itur supra secundum solanum dicte turre / [ferri pro captivis (en marge gauche)] rotunde. Item et pro quibusdam compedibus / ferreis factis per eum pro munitione dicti castris / et ponendo in eis malefactorum ut tutius / custodiantur pondum duodecim libras ad pondum / Clarimontis facto pacto cum eo pro tanto per literam publicam / dicti Iohannis de testimonio premissorum confessioneque et / recepta quam reddit manu dicti notarii signatam: / .II. flor pp. Item Iohanni Chamey, Petro / Laurencii de Cossie, Iohanni de Molario et Petro /

**[peau 33]**

de Fingeres de Mongine pro suis expensis duorum / dierum quibus vacauerunt cum suis curribus et / bobus ad corvatam aportando sex duodenas lattarum, / octo chivronos et sex postes implicatos in opere / tachii supradicti a regonfo rodani usque ad castrum / Clarimontis predictum, dato cuilibet per diem pro / suis expensis tantum sex den : .III. solid. / Item eidem Iohanni Chamey, Georgio de Turina / Nycodo Georgii et Georgio Becuynt boveriis pro / suis expensis unius diei qua vacauerunt cum suis / curribus et bobus postes quercus de quibus / supra fit mentio pro platelando pontem / dicti castris a Reyssia de Croysona usque infra / dictum castrum ad corvatam dato quilibet / pro suis expensis tantum sex den: .II. solid. Que / quantitates sunt in summa: .LXV. solid geben / et : .XLIIII. flor .VIII. den gross pp. / Librauit Nycodo Reynandi, Iohanni Iardilliet de Morteyrier, / Iohanni Neyrini alias Gueyta et Nycodo / Beczon parrochie de Mentoney pro suis salario / et expensis trium dierum et trium noctum quibus / quilibet ipsorum vacavit ad auriendum curandum / et mondandum puteum dicti castris Clarimontis / capienti quolibet ipsorum per diem inclusis noctibus / duos solid de salario et expensis per literam / publicam dictorum superius romiatorum de / testimonio premissorum confessioneque et recepta / datam die XIX septembris anno Domini / millesimo quatercentesimo octavo quam reddit manu / Francisci Montionis notarii signatam: .II. flor / parvi ponderis. Item Petro Foresterii alias Fea / habitatori Clarimontis carpentatori pro pretio unius / magni postis sapini ab eodem empti pro faciendo / unum coperitulum super dicto puteo ut in eo nulla / cadat immonditia: .XVIII. den. Item pro / suis salario et expensis unius diei qua vacavit / faciendo dictum coperitulum: .II. solid .VI. den. per / literam publicam dicti Petri de testimonio premissorum / confessioneque et recepta datam anno et die / predictis quam reddit cum alia supra proxime / disignatam scriptam manu dicti notarii signatam. / Item Aymoneto Rengnisii Fabro pro duabus exparris / ferri positis in coperitulo predicto dicti puthey / inclusis tachii ad serrandum dictas esparras dicto coperitulo / .XVIII. den. que



particule ad quantitatem subscriptam / ascendentes allocantur de mandato quo supra .V. solid  
.VI. den geben / et : .II. flor pp. /

**[peau 25]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus castri domini Clarimontis per / ipsum reparati, in anno Domini M CCCC decimo prout / infra per ordinatione describitur et primo in emptione / et pro pretio quatuor milliarium scindulli et quatuor / milliarium clavini emptis per Iohannem Meynerii locumtenentem / ibidem et implicatorum per Berthetini Copini de / Botollier carpentatori in tectis crote domini dicti castri et / latrine et escopando et relectando plurias gotterias / tectorum dicti castri quolibet milliari scindulli et / quolibet milliari clavini empto pretio trium solid sex den / valent: .XXVIII. solid geben. Item supradicto / Bertheto Copini carpentatori pro suis salario et expensis / quatuor dierum quibus vacauit dictos scindulum / et clavinum implicando capienti per diem de salario et / expensis duos solid sex den valent: .X. solid geben. / Item librauit eidem carpentatori pro suis salario / et expensis quinque dierum quibus vacauit ponendo / unam fileriam in feneria domini dicti castri quam etiam / ponendo et retinendo in eadem feneria plures trabes / et ibidem unum hostium faciendo et etiam erigendo / et retinendo unam trabem in solano et trabatura / supra aulam prope capellam dicti castri capienti / per diem de salario et expensis ut supra : .XII. solid .VI. den. / [reliatio doliorum (en marge gauche)] Item salario et expensis dicti carpentatoris sex / dierum quibus vacauit religando dolia domini dicti castri / Clarimontis nec non implicando circulos emptos ut infra / in libratis operum vinorum continetur capienti per diem de salario / inclusis expensis ut supra duos solid sex den geben : .XV. solid / geben. Ut per literam dicti carpentatori de testimonio operum premissorum / confessioneque et recepta subscripte quantitatis datam die XIII / mensis decembris anno Domini millesimo CCCC decimo quam / reddit manu Francisci Montionis notarii scriptam et signatam. / Et allocantur sibi dicte librate et mandato supra dictorum /

**[peau 26]**

magistrorum et auditorum computorum domini facto die / decima nona mensis marcii anno Domini millesimo / quatercentesimo undecimo mediante iuramento dicti / locumtenentis iuvantis se dictas libratas fecisse et etiam / soluisse que particule sunt in summa : .LXV. solid .VI. den geben premissorum. / Librauit eadem causa Nycodo Besson, Perotho de Menthoney / pro suis salario et expensis quatuordecim dierum / quibus prope Nycodus vacauit terrando totaliter de / novo aulam totidem castri domini Clarimontis qui sita est / supra stabulum dicti castri Clarimontis que erat totaliter deterrata / inclusis salario et expensis septem dierum quibus vacuit ut supra / cum uno equo charreando, extrahendo et portanto terram / extractam pro terrando dictam trabaturam que extracta / fuit extra villam Clarimontis et portata usque ad dictum / castrum et inclusis aliis septem diebus quibus vacauit / dictam terram portatam ut supra per solanum predictum eundem solanum / terrando allocando equando et treppando capiente per diem / de salario inclusis expensis duodecim den geben. Et / pro salario dicti equi dictorum septem primorum dierum ut supra / capiente ultra suum salarium alios duodecim den geben per diem ut / per literam dicti Nycodi de testimonio premissorum confessioneque / et

recepta subscripte quantitatis datam die octava / ianuarii anno Domini millesimo quatercentesimo undecimo / quam reddit manu dicti Francisci Montionis notarii / scriptam et signatam : .XXI. solid geben. / Librauit Petro de Montye lathomo pro tachia sibi [data] / per Petrum Brasserii magistrum operum Sabaudie comitatus / qui fuit in dicto loco et castro Clarimontis causa visitandi / reparationes necessarias in eodem castro rehedificandi quandam / six cuiusdam chiminate in dicto castro domini Clarimontis / longitudinis unius theyssie comitis et latitudinis / duorum terriorum unius theysie. Ita et taliter quod idem / lathomo tenebatur sumptuare lapides in eadem sit necessarios / et castellanus nomine domini tenebatur eidem ministrare omnia alia / necessaria ad idem et pro tanto videlicet pro tribus flor pp ultra / calcem et arenam ut infra : .III. flor pp. Item / librauit in emptione et pro pretio duarum cuparum / calcis nec non duarum aliarum cuparum arene qualibet / cupa calcis empta pretio duorum solid et qualibet cupa / arene pretio duorum den geben : .IIII. solid .IIII. den geben. / Item salario et expensis duorum animalium aduentium / calcem et arenam predictos ad bastium capiente quolibet / ipsorum per diem de salario inclusis expensis duos solid / geben predictorum : .IIII. solid geben. Ut [per] literam dicti / lathomi de testimonio premissorum confessione et recepta dicte / quantitatis in qua dictus Nycodus Regardi, Iohannes / Beylega et Iohannes Regardi iuramentis suis premissa omnia / attestantur fore vera facta et completa, datam die / XII mensis ianuarii anno Domini millesimo CCCC undecimo / quam reddit manu Nycodi Cretu notarii signatam / et que particule sunt in summa : .VIII. solid .IIII. den geben / et : .III. flor pp. / Librauit Petro Brasserii magistro operum carpentatorie / Sabaudie comitatus pro duobus diebus quibus fuit / et vacauit in castro predicto Clarimontis causa visitandi / eundem castrum et dandi in tachiam circas reparationes / in dicto castro fiendas videlicet diebus vicesima et / vicesema prima mensis novembris anno subscripto ut per / confessione dicti Petri Brasserii de testimonio premissorum / confessione et recepta subscripte quantitatis datam Clarimontis / dicta die XXI novembris anno Domini M CCCC decimo / quam reddit manu dicti Nycodi Cretu notarii / signatam : .XII. solid geben. /

**[peau 21]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus castris domini / Clarimontis in anno Domini millesimo CCCC undecimo factis / prout inferius particulariter describitur. Et primo / Petro Damont lathomo pro tachia sibi data per dictum / Iohannem Meynerii vicecastellanum et Petrum Brasserii / carpentatorem et magistrum operum domini refficiendi / murum magne aule a parte parve ianue destructum / qui murus continet in pyesone circa septem pedes / et in somitate quinque pedes de latitudine. Item et / quendam murum existentem in platea castris ante / dictam magnam aulam continentem in pyesone quinque / pedes de latitudine et in somitate quatuor pedes / videlicet grossum murum magne aule quamlibet / teysiam pretio quinque flor parvi ponderis et quamlibet / theysiam alterius muri pretio decemocto den / gross monete sabaudie sub pactis etiam sequantibus / videlicet quod dictus vicecastellanus nomine domini eidem Petro / Damont lathomo sumptuare et ministrare in platea / dicti castris teneatur omnia in dicto opere necessaria sumptibus / domini rocepto (sic) quod dictus Petrus lapides necessarios in dicto / opere a perreria extrahere teneatur suis sumptibus / et quod dictus vicecastellanus nomine domini dicto Petro lathomo / statim in principio dicti operis tradere teneatur ante quam / in dicto opere manus apponat decem flor parvi ponderis. / De erris et solutione bona sua quecumque dicte partes / pro premissis omnibus arriis ? submitendo et supponendo / ut per instrumentum publicum dicte tachie et testimonio / premissorum receptum per Nycodum Cretu notarium / anno Domini millesimo CCCC decimo indictione tertia die vicesima / mensis novembris cuius notam reddit manu / dicti notarii signatam et soluit eidem lathomo / per literam publicam Peroneti Regardi de Ponte Sancti / Andree et Petri Angelli de Chanonnes lathomorum / in talibus expectorum absente dicto Petro Braserii qui ad / hec vacare non potuit. Qui lathomi vocatis secum / nobili Amedeo Bonivardi dompno, Nycodo Regardi / curato de Menthonay, Amedeo de Villario, Aymoneto / Rengnisii et pluribus aliis burgensibus / Clarimontis visitatis per eosdem supradictis operibus / et advisatis suis corporalibus iuramentis iurauerunt / et testificati fuerunt dictum grossum murum magne / aule bene et sufficienter secundum formam dicte tachie /

**[peau 22]**

fore perfectum et completum. Et reperierunt in / dicto muro puntibus quibus supra novem theysias / continente qualibet teysia novem pedes longitudinis / que novem theysie secundum ipsarum precium et per / formam dicte tachie valent quadraginta quinque / flor parvi ponderis. Item quod in dicto muro edificavit / dictus Petrus Damont lathomus ianuam subturni / unam magnam fenestram et unam aliam parvam / de lapidibus cisis quas ianuam et fenestras / suis predictis iuramentis extimant valere dicti / lathomi visitatores scilicet operagium ipsarum duodecim / flor parvi ponderis. Item testificati fuerant prenominati / lathomi visitatores et extimatores se reperisse in / alio muro septem teysias et dimidia valente qualibet / teysia per formam dicte thachie decemocto den / gros monete Sabaudie que valent in summa inclusis / certis lapidibus per eundem Petrum Damont lathomum / de suis propriis ministratis duodecim

flor parvi ponderis / in quaquidem litera testimoniali dictus Petrus Damont / lathomus confitetur se habuisse et realiter recepisse / a supradicto vicecastellano quantitates in supradictis / particulis descriptas ascendentes ad summam subscriptam / quam literam testimonialem et confessionis predicte / recepit Nycoletus Cretu notarius anno domini millesimo / quatercentesimo duodecimo die sexta mensis ianuarii / et ipsam literam reddit manu dicti notarii signatam / in quodam folio papiri cum quibusdam aliis literis / inferius designatis scriptam et allocantur eidem / ipse et alie subscribe librate de mandato supradictorum / magistrorum computerum domini recepto ipse a dicto / locumtenente corporali iuramento quod ipsas libratas fecit et / soluit prout in eisdem describitur : .LXIX. flor pp. / Librauit supradicto Petro Damont lathomo pro suis / salario et expensis decem dierum quibus vacavit / in dicto castro Clarimontis preparando quandam / archeriam muream existentem in subturno domini. Item / reparando et obscurando quoddam foramen existentem / in parvo stabulo et quandam archeriam muream / destructam in dicto loco. Item reparando murum logie / existentis iuxta magnam plateam et quandam / fenestram in magno stabulo dicti castri capienti / per diem duos den ob gross de salario inclusis / expensis ut per literam publicam dicti lathomi / de testimonio premissorum confessione et recepta / subscribe quantitatis receptam per Nycodum Cretu notarium / anno Domini millesimo CCCC duodecimo die sexta mensis / ianuarii quam reddit in supradicto folio papiri / scriptam et manu dicti notarii signatam et / allocantur eidem de mandato et sub iuramento quibus / supra : .XXV. solid monete domini. / Librauit manu dicti sui locumtenentis Nycodo Martelli de / Doncier et Nycodo Besson de Menthonay pro suis / salario et expensis novem dierum quibus quamlibet / ipsorum vacauerunt faciendo iter novum iuxta fossalia / castri Clarimontis ex parte Seysselli usque ad posterlam / ipsius castri nec non preparando unam a pereria / de Bretonieres usque ad dictum castrum capientibus / quolibet ipsorum viginti unum den monete domini / per diem de salario inclusis expensis ut per / literam publicam dictorum operariorum de testimonio / premissorum confessione et recepta subscribe quantitatis / receptam per Nycodum Cretu notarium anno Domini / millesimo CCCC undecimo die vicesima mensis novembris / et allocantur eidem de mandato et sub iuramento / quibus supra quam literam reddit in dicto folio / papiri scriptam et manu dicti notarii signatam : .II. solid .VII. den ob gross . /

**[peau 23]**

Librauit manu dicti sui locumtenentis Nycodo Besson / de Menthonay charrotono pro suis salario / et expensis quadraginta octo dierum quibus / vacavit cum suis curru et equo charreando / et aducendo lapides a pereria de Brotonieres / infra dictum castrum Clarimontis pro murris / supra dictis in ipso castro refficiendis prout supra / capienti per diem pro se, suis equo et curru quinque / den gross monete Sabaudie de salario inclusis expensis / ut per literam dicti Nycodi de testimonio premissorum / confessione et recepta subscribe quantitatis receptam per / Nycodum Cretu notarium publicum anno Domini millesimo CCCC / undecimo die XX mensis novembris quam reddit / in supradicto folio papiri scriptam et manu dicti notarii / signatam et allocantur eidem de mandato et sub / iuramento quibus supra : .XX. flor pp. / Librauit manu dicti sui locumtenentis Iohanni Fenini de / Claromonte pro suis salario et expensis viginti octo / dierum quibus vacavit removendo terram de loco / ubi fuerunt fondati supradicti duo muri infra dictum / castrum portando dictam terram tam in platea dicti / castri quam extra posterlam ipsius castri capienti / per diem viginti unum denarios monete domini

de salario / inclusis expensis ut per literam publicam dicti Iohannis / Fenini de testimonio premissorum confessioneque et / recepta subscripte quantitatis receptam per supradictum / Nycodum Cretu notarium publicum anno et die supra / proxime dictis quam reddit in dicto folio papiri scriptam / et manu dicti notarii signatam et allocantur eidem / de mandato et sub iuramento predictis : .III. flor .I. den gros pp . / Librauit manu dicti sui locumtenentis Aymoneto dou Montillier / de Crepignie in emptione et pro pretio quinquaginta / cuparum calcis habite ab eodem pro tanto inclusis portu / et mensuragio ipsius calcis implicate in muris / supradictis ut per literam publicam dicti Aymoneti de / testimonio premissorum confessione et recepta subscripte / quantitatis receptam per supradictum Nycodum Cretu notarium / publicum anno Domini millesimo CCCC undecimo die XXIII / mensis novembris quam reddit in dicto folio papiri / scriptam et manu dicti notarii signatam et allocantur / eidem de mandato et sub iuramento quibus supra : .VIII. solid .II. den monete [domini] / et : .VIII. flor pp. / Librauit Girardo Rosseti de Ponte Sancti Andree manu dicti sui / locumtenentis in emptione et pro pretio quaterviginti cuparum / calcis habite ab eodem et charreate a Ponte Sancti Andree / ad dictum castrum Clarimontis pro tanto incluso uno /den monete domini pro mensuragio cuiuslibet cupe / dicte calcis ut per literam publicam dicti Girardi Rosseti / de testimonio premissorum confessione et recepta subscripte / quantitatis receptam per supradictum Nycodum Cretu / notarium publicum anno Domini millesimo CCCC undecimo die / prima mensis decembris quam reddit in dicto folio papiri / scriptam et manu dicti notarii signatam et allocantur / de mandato et sub iuramento quibus supra : .X. solid .VIII. den monete domini / et : .XIII. flor pp. / Librauit manu dicti sui locumtenentis Iohanni Bollat, Iohanni Fenini / et Iohanni Molaz de Claromonte recipientibus nomibus / suis et sotiorum suorum in emptione et pro pretio duorum / millium et ducentarum asinatarum arene per eosdem / extractarum in croso de agneres et portatarum in dicto castro / Clarimontis pro muris et reparationibus murorum ibidem / de novo factis et reparatis emptis ab eisdem singulis / centum pretio decem solid monete domini redditis in / dicto castro ut per literam publicam supra nominatorum / de testimonio premissorum confessione et recepta subscripte / quantitatis receptam per supradictum Nycodum Cretu notarium /

**[peau 24]**

anno Domini millesimo CCCC undecimo die tertia mensis / decembris quam reddit in dicto folio papiri scriptam / et manu dicti notarii signatam et allocantur eidem / de mandato et sub iuramento predictis : .XVIII. flor .III. den gros / Librauit magistro Petro Braserii carpentatori magistro / operum domini pro suis stipendiis unius diei quo vacavit / visitando dictum castrum domini Clarimontis et dando tachiam / operum dicti castri suprascriptorum per literam publicam / dicti magistri Petri de testimonio premissorum confessioneque / et recepta subscripte quantitatis receptam per Nycodum / Cretu notarium publicum anno Domini millesimo CCCC decimo / die vicesima mensis novembris quam reddit manu / dicti notarii signatam et allocantur eidem de mandato / et sub iuramento quibus supra : .VI. solid geben. / Librauit manu dicti sui locumtenentis Petro de Corberia et / Bertheto Durerii carpentatoribus pro suis salario / et expensis novem dierum quibus vacauerunt cindendo / certas quantitates plantarum quercus in nemoribus Illorum / de Domires escarrando ipsas pro trabaturam retinendo / et tectum magne aule et preparando posterlam dicti / castri domini Clarimontis capiente quolibet ipsorum per diem / duos solid sex den monete domini de salario inclusis expensis. / Item decem manuoperariis dictos carpentatores iuvantibus / ad predicta quasi per

unam diem capiente quolibet per / diem viginti unum denarios monete domini de salario inclusis / expensis que due particule supra proxime scripte valente / ad rationem predictam : .V. flor .II. den ob gros pp. / Item Aymone Rengnisi Fabro in emptione quatuor / grossarum crochiarum ferri implicatarum in posterla castri / supradicta, unius ferrollerie ferri posite in magna / fenestra magne aule de novo facta ponderantium sex libras / ferri qualibet libra operata pretio novem den monete / Sabaudie et in emptione sex duodenarum tachiarum / qualibet duodena tribus den fort valent cambsis ipsis monetis / ad grossos: .VI. den .III. quart gross ut per literam publicam / dictorum carpentatorum de testimonio premissorum receptam per / Nycodum Cretu notarium publicum anno Domini millesimo CCCC / undecimo die vicesima mensis novembris quam reddit / manu dicti notarii signatam et allocantur eidem de / mandato quo supra que particule sunt in summa : .V. flor .IX. den .I. quar gross / Librauit Bertheto Durerii de Botollier et Petro de Corberia / carpentatoribus manu dicti sui locumtenentis pro suis salario / et expensis novem dierum quibus ipsi carpentatores / vacauerunt reparando et refficiendo de novo gorgias / et supra cameras magnam et parvam sitas prope turrim / de Nangier certam partem supra magnam cameram / a vento delateratam de novo redifficando etiam / affretando tectum magne aule et gotterias tecti camere / nove recoperiendo capientibus quolibet ipsorum per / diem duos den ob gros de salario inclusis expensis : / .III. flor .IX. den gros pp. Item salario et expensis / novem manuoperariorum quasi per unam diem / vacantium cum dictis carpentatoribus sibi ad predicta / serviendo et ministrando necessaria in predictis operibus / capientium quolibet ipsorum per diem viginti unum den / monete domini de salario inclusis expensis valent cambsis / ipsis ad grossos: .XV. den .III. quart unius den gross. / Item in emptione decemocto milliarium cinduli et totidem / clavini emptorum quolibet milliari cinduli tribus / solid sex den et quolibet milliari clavini quatuor / solid monete domini valent cambsis ipsis ad grossos et / flor pp : .XI. flor .III. den gros pp. Ut per literam / publicam dictorum carpentatorum de testimonio premissorum / confessione et recepta subscripte quantitatis receptam per / Nycodum Cretu notarium publicum anno Domini millesimo / CCCC undecimo die quindecima mensis decembris /

**[peau 25]**

quam reddit manu dicti notarii signatam et allocantur / eidem de mandato et sub iuramento predictis : .XVI. flor .III. den .III. quar gross pp. / Librauit manu dicti sui locumtenentis Iohani Cars de / Malodinno pro novem diebus, Iohanni Pignet pro duodecim / diebus et Petro de Corberia pro duobus diebus / quibus dicti tres carpentatores vacauerunt in dicto castro / Clarimontis refficiendo et domifficando de novo tectum / coquine magne destructum et totaliter delaceratum / propter impetum ventorum vallidorum qui dictum tectum / diruerunt capiente quolibet ipsorum per diem duos solid / et sex den monete domini de salario inclusis expensis valent / cambsis ad grossos et florenos pp : .III. flor .IX den ob gros . / Item Petro et Amedeo de Dovres in emptione et pro / pretio octo plancarum quercus et quatuor duodenarum / lattarum dictis octo plancis pretio duodecim solid monete [domini] / et qualibet duodena latarum tribus solid dicte monete domini / valent: .II. flor pp. Item in emptione decemocto / milliarium clavini et totidem cinduli, quolibet / milliari clavini quatuor solid et quolibet milliari / cinduli tribus solid sex den monete domini valent ipsis ad / florenos et grossos pp : .XI. flor .III. den gros pp. / Item salario et expensis duodecim manuoperariorum / quasi per unam diem dictos carpentatores ad predicta / iuvantium ministrando sibi necessaria capientium / quolibet ipsorum per diem viginti unum denarios / de salario inclusis expensis

valent cambsis ipsis ad / grossos: .XXI. den gros ut per literam publicam / dictorum carpentatorum de testimonio premissorum confessione / et recepta subscripte quantitatis receptam per Nycodum / Cretu notarium publicum anno Domini millesimo CCCC / undecimo die vicesima secunda mensis decembris / quam reddit manu dicti notarii signatam et / allocantur eidem dicte particule de mandato et sub / iuramento quibus supra que particule sunt in summa : .XIX. flor .IX. den ob gros pp. / Librauit manu dicti sui locumtenentis Iohanni Pigneti de Fossa / carpentatori et cuidam manuoperario secum vacantibus / quinque diebus de mense decembris anno Domini millesimo / CCCC undecimo faciendo in parvo stabulo castri domini / Clarimontis, unam hostiarum cum suo hostio / duas scalas ad serviendum in dicto castro quando / fuerunt neccesse et reparando plures alias res in / dicto castro reparatione indigentes capiente dicto / carpentatore per diem duos solidos sex den et dicto / manuoperario per diem decemocto denarios monete / domini de salario inclusis expensis ut per literam / publicam dicti carpentatoris de testimonio premissorum / confessioneque et recepta subscripte quantitatis receptam / per Iacobum Reymondi notarium publicum die XVII / mensis marcii anno Domini millesimo CCCC duodecimo / quam reddit manu dicti notarii signatam et / allocantur eidem de mandato et sub iuramento predictis: .XX. solid monete domini / Librauit ad expensas sui ipsius Iohannis Meynerii / locumtenentis dicti castellani et Petri Carrati procuratoris / phiscalis domini factas cum sex equis et totidem / personis eundo ad loca Crusillie et de Sernay certis / exigentibus demeritis deposituri Aymonem de / Urriaco castellanum Crusillie de dicto castellanie officio / et facturi processis et formandi contra Amedeum / dicti Aymonis de Urriaco filium et Aymonem / de Mandalla dicti Aymonis de Urriaco castellani locumtenentis / eorum quod complices qui inculpabantur Iohanem de / Clusis familiarem domini contra mandata appellita / et domini a possessione sua ecclesie parochialis de Servay / vi et violenter expulisse. Ipsum quod Iohannem et / Iohannem Barleti servientem domini maletractase / dictas literas apostolicas et domini at que crema domini de portis / dicte ecclesie turpiter removisse et lacerasse plura que / alia mala in contemptum domini perpetrasse ut per literam /

**[peau 26]**

domini de commissione premissa faciendum expensasque / per eosdem commissarios ad predictam vacando cum suis / equis et familia factas ministrandum et solvendum. / Et habita cum dicta littera domini a supradicto procuratore / phiscali domini littera de recepta dictas expensas per / magistros et receptores computorum domini allocandum. Datam / Chamberiaco domino absente die decimaquarta mensis / iulii anno Domini millesimo CCCC undecimo quam reddit. / Ad que dicti commissarii vacauerunt cum dictis sex equis / et totidem personis spatio quinque dierum de mense / iulii anno supradicto et expenderunt quantitatem / subscriptam. Inclusis duobus florenis traditis eidem / procuratori phiscali domini tam pro salario equorum suorum / quam pro suis expensis tunc per eundem fiendis redeundo / apud Chamberiacum, ut per litteram publicam dicti procuratoris / de testimonio premissorum confessioneque et recepta datam / in Claromonte die XVIII mensis iulii anno predicto / Domini millesimo CCCC undecimo. In dorso commissionis dicte / littere domini scriptam et manu dicti Petri Carrati procuratoris / phiscalis domini scriptam et eius manu signatam : .V. flor pp.



8 : ADS SA 11266: 1412-1413:

**[peau 25]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus supradicti castri / domini Clarimontis in anno Domini millesimo CCCC XII / prout inferius particulariter describitur. Et / primo Petro Pongini carpentatori et euis / famulo pro suis salario et expensis sex dierum / quibus vacauerunt in preparando et retine[n]do / fileriam stabuli dicti castri domini Clarimontis ponendo / ibidem unum pillonum pro retinendo dictam filleriam / etiam faciendo et preparando hostium stuphe / dicti castri capientibus videlicet dicto carpentatori / per diem duos solid sex den et dicto famulo / seu manuoperario viginti unum den de salario / inclusis expensis ut per literam publicam dicti / Petri Pongini carpentatoris de testimonio / premissorum confessione et recepta subscripte quantitatis / datam die vicesima quarta mensis ianuarii / anno Domini millesimo quatercentesimo tertidecimo quam / reddit in quodam folio papiri cum quibusdam aliis / literis scriptam et manu Nycodi Cretu notarii / signatam et allocantur sibi prius et alie / subscripte librate de mandato supradictorum / magistrorum computorum domini facto die quindecima / mensis iunii anno Domini millesimo CCCC decimotertio / recepto prius a dicto vicecastellano corporali / iuramento qui presentem et alias libratas fecit soluit et / expediuit prout in eisdem: .XXV. solid .VI. den. Item Aymoni / Rengnisii de Claromonte fabro in emptione / unius angoni et unius duodene tachiarum ferri / implicatorum in hostio supradicte stuphe simul emptorum /

**[peau 26]**

pro tanto per literam publicam dicti Aymonis / de testimonio confessione et recepta datam / anno et die supra proxime datis ibidem / subsequenter scriptam et manu dicti Nycoleti / Cretu notarii signatam : .II. solid que / particule sunt in summa : .XXVII. solid .VI. den geben. /

**[peau 24]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus supra dicti / castri domini Clarimontis in anno Domini / millesimo quatercentesimo decimotertio prout / inferius particulariter describitur. Et primo / Heynardo de Botollier pro suis salario et expensis / quatragesima dierum quibus cum uno / manuoperario / vacauit recoperiendo de novo et ad novum a / mense augusti proxime lapsi / citra videlicet turrim / de Secreto castri Clarimontis videlicet les tres / pans et les quatres / corniers et in eadem / implicuit triginta quatuor miliarium scindulli / valente quolibet milliari / tres solid cum dimidio et / totidem clavini reforciati valente quolibet milliario / quatuor solid / et quatercentum clavorum malecisorum / valente quolibet cento sex solid, etiam recoperuit / gorgias existentes supra magnam cameram coperiendo / de novo luyserium unum existentem / in logia ante / parvam aulam recoperiendo magnam aulam, ligando / dolia domini faciendo / duo dolia nova de doys antiquas / castri et fronzando easdem de novo, posuit / duos postes / valentes quatuor solid et in premissorum / et circa premissa omnia vacauit pro quadraginta / dies et cum ipso qualibet die uno manuoperario / capiente dicto carpentatore quolibet die duos / solid / cum dimidio et manuoperario viginti unum den / geben ut per literam publicam dicti / Heynardi / de testimonio premissorum confessione et recepta / subscripte quantitatis datam / die tertia mensis ianuarii / anno Domini millesimo quatercentesimo decimo / quarto quam / reddit manu Nicodi Cretuz / notarii signatam [ et per literam publicam Iohanis Galesii / de / Columgiaco carpentatoris et / Aymonis Borserii manuoperarii / testificantium suis / corporalibus / iuramentis se vacasse et fuisse presentes / iuvando dictum Heynardum de / Botollier ad coperiendum de novo magnam / turrim de Secreto et aliam faciendo / quod in / littera supradicti Eynardi pretiis / et salariis in eadem litera descriptis / receptam per Nicodum / Cretu notarii die / undecima mensis aprilis anno Domini M / quatercentesimo decimo quarto / quam etiam / reddit manu dicti notarii signatam (ajouté en marge droite)] / Et allocantur sibi / prius et alie / infrascripte librate de mandato supradictorum / magistrorum computorum / domini recepto prius / a dicto vicecastellano corporali iuramento quod / presentes libratas et / expensas fecit soluit et / expediuit causis et modis in eisdem declaratis / et descriptis : .XXII. / lb .XIII. solid.

**[Peau 19]**

Opera castris

Librauit in operibus et reparationibus supra dicti castris / domini Clarimontis in anno Domini millesimo / quatercentesimo decimoquarto prout inferius particulariter / describitur. Et primo pro pretio et nomine pretii / quindecim arborum quercus pro faciendo / de novo unam trabationem in magna turre / castris Clarimontis qui omnino erat destructa / et vastata et dictas arbores sibi vendidit / Berthetus Durerii de Bottellier carpentator / pretio septem flor et septem den gros pp : .VII. flor .VII den gros pp./ Dicit predictas arbores cisisse et exquarrasse / una secum Aymonem de Bottellier et pluribus aliis / carpentatoribus [et in confessione dicte trabature cisione dictorum arborum (ajout en marge droite)] et implicando in ponte existente / ante dictam turrim duas peciis quercus et / quadam postem quercus latitudinis unius pedis cum / dimidio et octo pedum longitudinis, et in recoperiendo / supra puteum castris et supra magnam cameram / dicti castris ubi fuerunt implicati octo miliarium scinduli / et octo miliarium clavini quolibet miliari / scindulli et clavini quatuor solid cum dimidio / que sunt in summa: .VI. solid gross. Et in premissis / vacauerunt tam ipse quam alii in universo quaterviginti / duobus diebus capiente quolibet de salario per / diem et expensis duos den ob gross que sunt / in summa: .XVII. flor I. den gros pp. Et / cum ipsis sexaginta manuoperariis capientis / quilibet manuoperario pro die viginti unum / den pro salario et expensis que sunt in summa: / .VIII. flor .IX. den gross pp. Item Iaqueti / de Croysinaz pro reyssiatura viginti octo / postium quercus per ipsum reissiatorem et / implicatarum in ponte ante magnam turrim / pretio duodecim den gros: .XII. den gross, ut / per literam publicam dicte tachie et testimonio / premissorum confessioneque recepta dicti Bertheti Durerii / nominibus suo et aliorum operariorum supra nominatis / receptam per Nicodum Cretu notarium publicum et curie / dicti loci clericum die decimanova mensis / decembris anno Domini millesimo quatercentesimo decimoquarto / et per literam publicam Petri Braserii magistri / operum domini et comisarii ad visitandum castra / et fortellatia domini ut per literam dicte comissione / datam Thononii die quarta mensis marcii / anno Domini millesimo quatercentesimo undecimo / cuius copiam reddit manu Nicodi Cretu / notarii signatam in pede cuius est scripta / testificatio dicti Braserii. In qua testificatur / vacasse cum uno clerico apud Claromontem in / castro dicti loci recipiendo trabaturam magne / turre de novo. Infra dictam turrem / const[r]uctam et pontem ante ianuam dicti / castris in quo positi fuerunt certi postes / quercus visitando etiam turrim de / Secreto dicti castris muros bassi castris / et plura alia in dicto castro necessaria / spatio trium dierum in qua litera etiam /

**[peau 20]**

dictus Petrus Braserii confitetur habuisse / duos flor cum dimidium pp pro stipendiis suis / dicti clerici et suorum equorum recepta per supradictum / Nicodum Cretu notarium die XX mensis decembris / anno Domini millesimo quatercentesimo decimoquarto quas / reddit manu dicti notarii signatas et / allocantur sibi de mandato Guigonis Marti / thesaurarii generalis domini, Guillermeti de Challes, / Iacobi de Fistillato et Anthonii Domengii / magistrorum

computorum domini facto die vicesima / quinta mensis ianuarii simul et per / iuramentum  
supradicti Iohani Meynerii locumtenentis / dicti castellani asserentis suo iuramento presentes /  
libratas se fecisse et soluisse prout in / eisdem describitur. [vide maeriam de instauro (en  
marge gauche)] Dicit etiam quod est in / dicto castro carpentata et preparata / maeriam  
coperture alterius turris dicti castri / que nundum est implicata quare non allocantur / sibi in  
presenti computo salaria neque expensas / carpentatorum neque aliorum operariorum  
quousque / apportet literam testimoniam de opere completo / et confessione de recepta  
carpentatorum et / aliorum operariorum et que particule sunt in / summa [illisibile] monete :  
.XLII. flor .XI. den gross pp. /

**[peau 17]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus castri domini Clarimontis / in annis Domini millesimo quatercentesimo decimoquarto / et quatercentesimo decimoquinto pretestu ordinationis et / visitatis factarum per discretum virum Petrum / Brassarii magistrum operum et reparationibus castrorum / domini in singulis castris Sabaudie et Gebenense / comitatum et commissarii per dominum ad hec / specialiter deputati ad visitandum opera facta / et fienda in castris dictorum balliviatuum ut / per literam domini de commissione predicta cum / mandato expensas pro eundo cum duobus /

**[peau 18]**

equis et uno clerico ad predicta vacando factas / allocandi et habita litera de recepta in quolibet / computo officiariorum suorum predictorum locorum / singula singulis refferando sine difficultate / qualibet allocandi datum Thonon die / quarta mensis maii anno Domini millesimo CCCC / undecimo cuius copiam reddit. Et / primo anno Domini millesimo quatercentesimo / decimoquarto die decimanona mensis decembris / venit et personaliter accessit apud Claromontem ad / castrum Petrus Braserii magister operum domini / nostri Sabaudie et Gebenense comitis et in dicto / castro recepit et visitavit opus de novo / factum. Et primo trabationem magne / turris de castro rotonde de novo constructam / et garitatam de quercubus que turis / continet de latitudine duas teysias cum / dimidiam una cum certis aliis operibus in dicto / castro de novo factis. Item visitavit / muros dicti castri incipiendo in turri de / Secreto inclusis turri predicta et habet / parvum fundamentum et deffectu fundamenti / muri et turris parati fue[r]unt de venire in / ruynam et indigem reparationisam et quod ibi / sindatur de quod ruppe mortuo et fondetur / ibidem de novo unius murus habens quinque / pedes in fundamento latitudinis et superius / tres pedes et duas teyssias ultra altitudinis. / Item magis visitavit muros castri bassi / et ex parte orientali iuxta parvam turrim / et de dicto muro iam ceciderat tres / teysie vel plus et paratus est veniendi in / ruynam nisi provideatur et fuit arestatum / quod dictus murus reteneatur et preparetur prout / alias ibi prope factum fuit et habet / murus in fundamento circa sex pedes de / latitudine et in summitate duos pedes et / tres teyssias altitudinis. Et predicta fieri / debeant de lapide duro. Item visitavit / posterlam dicti castri ex parte orientis que / posterla est parata venire in ruynam / et ordinavit ibidem de novo construi / et edificari dictam posterlam cum uno / arquex de lapide ciso et in dicta posterla / implicabantur secundum rationem extimationem [sic] / centum lapides cisi de moysonne et / habet murus de latitudine sex pedes comitis et / posterla de introitu quatuor pedes cum dimidio / et in visitationibus predictis interfuerunt presentes / nobilis Iohanes vicedogni de Taluomonte, / Girardus de Quercubus lathomus, Iohanes de / [de (répété)] Canali carpentator, nobilis Petrus Cadout, / Iohanes de Cresto notarius et plures alii quibus / visitationibus sit factis nobilis Iohanes Meynerii / vicecastellanus Clarimontis et predictus / magister Petrus Braserii consideratis in / hac parte utilitate domino nostri nomine domini nostri / comitis predicta dederunt et tradiderunt in / tachium [sic] ad faciendum bene et

sufficienter de lapide / franto Petro Damont habitatore Clarimontis presenti / et dictum tachium recipienti sub conditione / quod omnia neccessaria dicto, operi teneatur sumptuare / dictus lathomus et pro qualibet teysiam solvantur / eidem lathomo decem flor pp et pro dicta / osterla solvantur ipsi lathomo triginta flor / sub conditione quod dictus vicecastellanus eidem / lathomo ante quam incipiat dictum opus / expedire teneatur et tradere viginti flor / parvi ponderis et quam incipiet murare / decem flor pp et sic faciendo opus sibi / soluere secundum quod operabitur promitentes /

**[peau 19]**

prenominate adimplere predicta prout supra / narratur bona sua quetumque propter hoc / obligando cum submissionibus et renunciationibus / opportunis. Acta fuerunt hec in castro Clarimontis / presentibus Bertheto Durerii de Botollier, Iohane / Dei filio de Botessi et Petremando filio dicti / magistri Braserii ut in quadam cedulla annexa / litere domini de mandato allocandi cuius / tenor talis est : Amedeus comes Sabaudie dilecto castellano nostro Clarimontis / seu euuis locumtenenti salutem. Visa visitatione operum reparationum et constructionum neccessarum / in castro nostro Clarimontis presentibus annexis mandamus tibi quatenus dicta opera reparationes et / constructiones fieri facias vice nostra modis et formis in dicta visitatione / seriose declaratis et nos habitis parte cum presentibus et annexis instrumentis opportunis / de confessionibus et receptis artiffic[i]um dicta opera facientium et complementi / operum predictorum a Petro Braserii magistro operum nostrorum pecuniarum quantitates / quas propter ea liberaveris tibi in tuo primo computo per magistros et receptorum / computorum nostrorum percipimus in difficiliter allocari. Datum Aquiani die vicesima / quinta marcii anno Domini millesimo quatercentesimo decimoquinto per dominum / Iohanes [sic] Boubat et allocantur sibi de mandato domini / ut per euis literam superius insertam et per literam / Petri de Bornes alias Damont de testimonio / premissorum confessione et recepta subscribe quantitates / datam die prima mensis decembris anno Domini millesimo / quatercentesimo decimoquinto quam reddit in quodam / quaterno papiri scriptam et manu Nicodi / Cretu notarii signatam in quo plures alie / continentur : .CXV. flor pp. Item / eidem Petro de Bornes alias Damont lathomo / in pretio quatuor grossorum angonorum ferri / ponderantum ad pondus Clarimontis undecim / libras et unum ambles feri positi subtus / dictam posterlam, in egerio per quod exitu / aque de dicto castro ponderantem ad dictum / pondus quatuor libras valente qualibet / libra decem den geben : .XII. solid .VI. den / geben. Item eidem Petro pro suis salario / et expensis trium dierum quibus vacauit / ponendo in coquina dicti castri duos follas / lapidum capienti per diem duos solid sex / den geben de salario inclusis expensis: / .VII. solid .VI. den geben, ut in nota / instrumenti supra proxime designati et redditti / laprius continetur et allocantur sibi subscribe / particule de mandato domini per euis literam superius / copiatam simul et de mandato magistrorum / computorum domini in p[a]rchemi[n]o presentis computi / speciffice nominatorum recepto prius a dicto / vicecastellano corporali iuramento quod presentes supra / et infrascriptas libratas fecit et soluit / prout in eisdem continetur facto dicto mandato / die vicesima octava mensis ianuarii anno / Domini millesimo quatercentesimo decimosexto que / particule sunt in summa : .XX. solid geben blanchetorum / et : .CXV. flor pp. / Librauit Bertheto Durerii de Botollier carpentatori / pro suis salario et expensis tresdecim dierum / quibus vacauit faciendo hostium posterle castri / Clarimontis de novo et ligando dolia domini / in dicto castro pro reponendo vinam [sic] ipsius / domini capienti per diem duos solid sex den / geben de salario inclusis

expensis: .XXXII. solid / .VI. den geben. Item tresdecim manuoperariis / dictum carpentatorem ad predicta quasi per / unam diem iuvantibus capientibus quolibet / ipsorum per diem viginti unum den geben / per diem inclusis expensis: .XXII. solid .IX. den / geben. Item in emptione quatuor espararum / ferri ponderantium ad pondus Clarimontis / viginti lb qualibet libra pretio decem den / geben per dictum carpentatorem in hostio supradicte / posterle implicatarum: .XVI. solid .VIII. den geben. /

**[peau 20]**

Item in emptione trium duodenarum tachiarum / nigrarum qualibet duodena decem octo den / geben: .III. solid .VI. den. Item in pretio / octo postium arboris populli quolibet poste / duodecim den: .VIII. solid. Et ducentorum cum / dimidia tachiarum magnarum nigrarum per eundem / carpentatorem emptarum quolibet cento pretio / quatuor solid: .X. solid geben, et implicatorum / in factura et forratura supradicti hostii posterle. / Item in emptione unius sere copate cum/ sua clave et cathena ferri quod eundem / carpentatorem implicatorum in hostio dicte posterle / emptarum pro tanto: .X. solid geben. Item salario / quatragesima duorum dierum quibus vacavit dictus carpentator in / parva turre dicti castri existente ex parte ortu / solis de novo quo ad fustam domificando / ipsam chivronando, latando et coperiendo ad novum / capiente duos solid cum dimidium de salario inclusis / expensis: .CV. solid geben. Item salario / quadraginta duorum manuoperariorum capiente quolibet / ipsorum viginti unum den de salario inclusis / expensis dicto carpentatori ad predicta quasi per unam / diem vacantium: .LXXIII. solid .VI. den geben. / Item in emptione unius duodene plancarum quercus / implicatarum in dicta turre pro ipsa chivronanda / qualibet pecia duobus solid: .XXIII. solid geben / Item in emptione duarum duodenarum lattarum pro / latando dictam turrem emptarum apud Seyssellum / qualibet duodena incluso charreagio pretio / quatuor solidorum: .VIII. solid geben. Item in / emptione octo crochiarum ferri implicatarum / in somitate dicte turris qualibet crochia pretio / duorum den: .XVI. den geben. Item in / emptione trescentum malecisorum implicatorum ut / supra quolibet cento viginti den: .V. / solid. Item in emptione decem milliarium scindulli / et totidem clavini implicatorum in coperiendo / dictam turrem computato quolibet milliari quatuor / solid cum dimidio: .III. lb .X. solid geben. Item / in emptione unius duodene tollarum albarum / ferri implicatarum in copertura pomelli / dicte turris: .XII. solid geben. Item in emptione / unius centi cum dimidio tachiarum albarum implicatarum / in ipso pomello : .V. solid. Item Ansermetto Lutiaz de Botessi in emptione / unius bandrete picte armorum domini posite / in somitate dicte turris ponderante viginti / lb cum dimidia ad pondus Chamberiaci qualibet libra / novem den fortes: .XXIII. solid et .III. partes unius den geben. / Item pictori pro pictura dicte bannerete incluso / portu dicte bannerete : .XI. solid geben, ut / per literam publicam dicti Ansermeti de testimonio / premissorum confessioneque recepta supradictarum quantatum / datam in Claromonte die quindecima mensis decembris / anno Domini millesimo quatercentesimo decimoquinto / quam reddit in fine plurium aliarum confessionibus / scriptam et manu Nicodi Cretu notarii signatam / que particule sunt in summa : .XXIII. lb .II. solid .III. den .III. partes unius den geben. /

**[peau 21]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus castris domini / Clarimontis in anno Domini millesimo CCCC / decimosexto prout infra. Et primo Philipo / Rangnisii fabro in emptione et pro pretio viginti / librarum ferri per eundem fabrum implicatarum in / quadam quathena et duobus circullis ferri / necessariis ad opus putei dicti castris domini / Clarimontis qualibet libra pretio decem den blanchetorum / operata et reddita in dicto castro per literam publicam / dicti fabri de testimonio premissorum confessioneque recepta / datam die decimasexta mensis decembris anno domini / millesimo quatercentesimo decimosexto quam reddit in / quodam folio papiri scriptam et manu Nicodi / Cretu notarii signatam : .XVI. solid .IIII. den / blanchetorum. Item Bertheto Durerii carpentatori / pro suis salario et expensis trium dierum quibus / vacauit cum uno manuoperario ponendo duas / trabes que erant fracte et deficiebant in / trabatura turris magne aule dicti castris Clarimontis / loco quarum posuit duas alias trabes antiquas / que erant in dicto castro de instauro capiente / dicto carpentatore duos solidos sex den et dicto / manuoperario viginti unum den de salario per / diem inclusis expensis ut per literam publicam / dicti carpentatoris de testimonio premissorum / confessioneque recepta datam anno et die supra / proxime dictis quam reddit manu dicti Nicodi / Cretu notarii signatam et in dicto folio papiri / scriptam: .XII. solid .IX. den blanchetorum. Item / Francisco Lutiaz pro salario suo et expensis / duodecim dierum quibus vacauit extrahendo / terram de fondo magne turris dicti castris ipsam / quod ponendo supra trabaturam novam dicte turris / et colligendo mossam ad predicta implicatam / capienti per diem viginti unum den blanchetorum / de salario inclusis expensis ut per literam publicam / dicti Francisci de testimonio premissorum confessioneque / recepta datam anno et die quibus supra quam / reddit in dicto folio papiri scriptam et manu / dicti notarii signatam : .XXII. solid blanchetorum. / Item Petro Foresterii carpentatori burgensi / Clarimontis pro suis salario et expensis / trium dierum quibus cum uno manuoperario / vacauerunt recoperiendo supra magnam aulam / et cameram dicti castris certas goterias etiam / faciendo gradus existentes ante turrim teraliorum / in quibus goteriis implicauerunt duo milliaria / clavini et totidem sindulli valente quolibet / milliari tam sindulli quam clavini quatuor / solidos blanchetorum et dicto carpentatore / capiente duos solid sex den et dicto /

**[peau 22]**

manuoperario viginti unum den de salario / per diem inclusis expensis ut per literam publicam / dicti carpentatoris de testimonio premissorum confessione / quod recepta datam anno et die quibus supra / quam reddit in dicto folio papiri scriptam / et manu dicti notarii signatam : .XXX. solid / .IX. den blanchetorum. Et allocantur supra et / infrascripte librate de mandato supradictorum / magistrorum computorum domini recepto prius a dicto / locumtenente corporali iuramento quod dictas libratas / fecit soluit et expediuit prout in eisdem / particulariter describitur et que particule sunt / in summa : .IIII. lb .X. den blanchetorum. /



13 : ADS SA 11272: 1418-1419:

**[peau 22]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit Petro Foresterii carpentatori ad causam / constructionis et facture cuiusdam hostii magne / turris castri Clarimontis facti et constructi de / postibus pupuli duplicibus per dictum carpentatorem / in primo solano dicte magne turris in quoquidam / hostio asseruit dictus carpentator suo corporali iuramento / tactis sanctis Dei evvangeliis implicuisse in dicto hostio / primo quinque postes populi empto quolibet poste / pretio XV den geben: .VI. solid .I. quars gross pp. Item / unam duodenam cum dimidia tabium ferri valentium / .I. den ob gross. Item duos goyffonos ferri / valentis .II. den gross. Item unam exparram / ferri ponderantem sex libras valente qualibet libra / decem den geben: .V. solid gros. Item in / factura barrarum positarum inter magnam turrim / et aulam dicti castri duas plancas quercus emptas / pro tanto: .VI. den gross. Item pro salario / et expensis dicti carpentatoris ad predicta vacanti / quatuor diebus ad rationem duorum den et ob gros: / .X. den gross. Item salario et expensis / unius manuoperarii quatuor dierum quibus ad / predicta dictum carpentatorem iuvit capiente de salario / per diem inclusis expensis unum den et tres quars / unius den gross: .VII. den gross. Que operagia / predicta fecit pro et mediantibus tribus flor / pp uno denario et obolo per dictum carpentatorem a dicto / castellano causis superius declaratis habitis ut per notam / instrumenti dicti carpentatoris de testimonio premissorum / confessioneque et recepta quantitatis subscripte / recepti per Nycodum Cretu notarium publicum sub anno / Domini millesimo III<sup>C</sup> decimo octavo die XVII mensis / novembris quam reddit in quodam folio papiri / scriptam et manu dicti notarii signatam. Et allocantur / sibi de mandato supradictorum, domini presidente, / magistrorum quod et auditorum computorum domini : .III. flor .I. den ob gross /

Opera grangie seu fenerii castri domini (en marge gauche)

Librauit Petro Bergoignionis carpentatori in et pro / reparatione grangie seu fenerii existentis in castro / domini per tempus de quo computat prout infra videlicet / in reparatione tecti dicte grangie in qua prefatus / carpentator asserit implicuisse decem milliaria / scindulli et totidem clavini valente quolibet / milliari clavini quatuor solid et quolibet / milliari scindulli totidem : .VI. flor .VIII. / den gross. Item unam duodenam lattarum valente / tam pro portu quam in emptione eiusdem .IIII. / den gross. Item pro salario et expensis dicti / carpentatoris quinque dierum quibus predicta vacavit capiente /

**[peau 23]**

de salario per diem inclusis expensis duos den et / ob gross: .XII. den ob gross. Item pro / salario et expensis cuiusdam man[u]operarii quinque dierum ad / predicta vacanti capiente de salario per diem / inclusis expensis unius den et tres quarts unius den gros pp : / .VIII. den .III. quars gros pp. Item pro tachia / sibi data curandi et mondandi putheum castri / predicti pro tanto: .I. flor pp. Item asseruit / idem carpentator retinuisse pontem existentem ante / ianuam

dicti castri qui in ruynam deveniebat et / actasse et preparasse mensas, lectos et alia / necessaria in dicto castro Clarimontis qui dictus fuit / ibidem, eundo apud Petram Castrum ad causam / sepulture domini cremati. Et in dictis retentione ponte / et reparatione ac aptatione vacasse duobus diebus / capiente de salario per diem inclusis expensis duos / denarios ob gross: .V. den gross. Item pro / salario cuiusdam manuarii [sic] duorum dierum quibus ad / predictam dictum carpentatorem iuvando vacavit / capiente de salario per diem inclusis expensis / unum den et tres quars unius den gross: .III. / den ob gross, ut per notam instrumenti dicti Petri / Bergoignion carpentatoris de testimonio premissorum confessioneque / et recepta predictarum quantitatum ad quantitatem / subscriptam adscendentium recepti per dictum Nycodum / Cretu notarium publicum sub anno Domini millesimo IIII<sup>C</sup> / decimo octavo die decima septima mensis novembris / quam reddit in dicto folio papiri scriptam et manu / dicti notarii signatam : .X. flor .V. den .III. quars gross /

**[peau 37]**

Opera castri anno M IIIIC XX (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castri per tempus / de quo computat in sui ipsius castri partibus / necessario reparati prout infra. Et primo / Petro Damont lathomo pro retentione cuiusdam / muri existentis in dicto castro a parte Disingiati / qui murus vertebatur in ruynam videlicet / pro pretio quatuor charratarum lapidum in dicta / retentione muri predicti implicatarum emptarum / pro tanto incluso portu: .XVI. solid / geben. Item pro pretio quatuor cuparum / calcis in dicto muro implicatarum emptarum / pro tanto incluso portu: .X. solid .VIII. den geben. /

**[peau 38]**

Item in emptione et pro pretio arene in reparatione / muri predicti implicate: .XII. solid geben. / Item salario et expensis dicti Petri lathomi / decem dierum quibus ad predicta vacauit / capientis de salario per diem inclusis / expensis duos den et ob gros: .II. flor .I. / den gros. Item salario et expensis / cuiusdam manuoperarii decem dierum quibus / ad predicta dictum lathomum iuvando / vacauit capientis de salario per diem / inclusis expensis unum den et tres / quars unius den gros: .XVII. den ob gross. / Et que operagia suprascripta fecit idem lathomus / pro et mediantibus sex florenis novem / den et sexto unius den gross ad quos / adscendunt quantitates predictae ut per literam / dicti lathomi de testimonio premissorum confessioneque / et recepta dicte florenorum et gross quantitatis / datam die decima mensis novembris / anno Domini millesimo IIII<sup>c</sup> vicesimo quam / reddit in quodam folio papiri cum pluribus / aliis scriptam et manu [Nycodi Cretu (en marge droite)] notarii signatam. / Item librauit Petro Bergoignonis / de Manissie carpentatori pro factura / et constructione cuiusdam hostii per dictum / carpentatorem facti in camera bassa dicti / castri existente ex parte Desingiati iuxta / murum predictum necnon pro factura / cuiusdam latrine, unius chaliat, trium / hostiorum novorum et pro platellatione / plurium locorum per dictum carpentatorem / in dicto castro facta. Item pro copertura / dicte latrinie [sic] et reparatione tecti dicte camere / supra designate in pluribus locis ipsius / tecti. Item et pro reparatione solani magne / aule dicti castri in pluribus locis ipsius / solani per dictum carpentatorem facta / que operagia predicta dictus carpentator / asserit suo corporali iuramento tactis sanctis / Dei evvangeliis fecisse bene et sufficienter / et in ipsis operagiis implicuisse ea que / sequuntur. Et primo duas trabes quercus / ab eodem emptas pretio: .XII. solid geben. / Item unum chivronum quercus emptum pro / tanto: .II. solid geben. Item unum alium / chivronum occhonis emptum pro tanto / .XVIII. den geben. Item unam / duodenam cum dimidia postium longitudinis / trium theysiarum valentem: .XX. solid / geben. Item duo milliaria clavini et / totidem scindulli valente quolibet milliari / dictorum scindulli et clavini quinque [den (biffé)] / solid et sex den geben: .XXII. / solid geben. Item quatuor sparras / ferri et quatuor goyffonos implicatis / in dictis tribus hostiis valentes .III. / solid, et vacasse ad predicta operagia / fienda spatio viginti trium dierum capiens / per diem de salario inclusis expensis / duos solidos [cum (biffé)] et sex denarios geben: / .LVII. solid .VI. den geben. /

**[peau 39]**

Item pro salario et expensis cuiusdam manuoperarii / viginti trium dierum quibus ad predicta / dictum carpentatorem iuvando vacavit capiente / de salario per diem .XXI. den geben qui / valent: .III. flor .III. den .I. quars gross. / Item in reparatione tecti magne aule dicti castris per dictum / carpentatorem reparati [et factura unius luyserii per ipsum carpentatorem in dicto tecto facta (ajouté en marge droite)] asserit ut supra implicuisse / unum chivronum quercus in dicto luyserio et / duos postes trium theysiarum valentes : .III. / solid geben. Item quatuor milliarum scindulli / et totidem clavini valente quolibet milliari quinque / solid geben: .XL. solid geben. Item pro / salario et expensis dicti carpentatoris sex / dierum quibus ad predicta vacavit capiente / de salario per diem inclusis expensis duos solidos / et sex den geben: .XV. solid geben. / Item pro salario et expensis cuiusdam manuoperarii / dictorum sex dierum quibus ad predicta dictum / carpentatorem iuvando vacavit capientis de / salario per diem inclusis expensis unum den / et tres quartos unius den gross : .X. den ob / gross. Et que operagia suprascripta dictus / carpentator fecit pro et m[e]diantibus decem / novem florenis parvi ponderis per dictum carpentatorem / a dicto castellano manu dicti sui locumtenentis habitis / ut per notam instrumenti dicti carpentatoris / de testimonio premissorum confessioneque et recepta / predictae florenorum quantitatis ad quam adscendunt / predictae particule recepti per Nicodum Cretu / notarium publicum sub anno Domini millesimo / III<sup>c</sup> vicesimo die decima mensis novembris / quam reddit in dicto folio papiri / scriptam et manu dicti notarii signatam : / .XIX. flor pp. Et allocantur / sibi predictae particule ad quantitatem subscriptam / adscendentes de mandato et ex ordinatione / supradictorum domini presidentis magistrorum quod / et auditorum computorum domini necnon prius / et alie infrascripte librate vise prius et examine / diligenter per eosdem habito quod corporali iuramento / dicti locumtenentis asserentis suo eodem corporali / iuramento tactis per eum facto sanctis Dei evangeliiis / ipsas libratas veras esse et quantitates in / eisdem descriptas soluisse prout in ipsis / et qualibet ipsarum describitur : .XXV. flor .IX. den et .VI. [quars] unius d gross pp. /

Opera castris anni domini M IIIIC XIX (*en marge gauche*)

Librauit in operibus et reparatione castris domini / Clarimontis in anno Domini millesimo III<sup>c</sup> / decimonono in certis sui ipsius castris partibus / necessario reparati prout infra. Et / primo Petro Bergoignionis de Manissie / carpentatori tam pro recoperiendo et / preparando magnam aulam sive tinellum dicti / castris quam pro recoperiendo parvam aulam, cameram / eiusdem castris quam etiam pro retinendo / quandam fenestram que parata erat veniendi / in ruynam. In quibus operibus asserit / prenominate carpentator suo iuramento tactis / sanctis Dei evangeliiis vacasse viginti duobus / diebus qui valent ad rationem duorum / denariorum et ob gross de salario per diem / inclusis expensis : .III. flor .VI. den gross / Item quendam manuoperarium dictum carpentatorem / ad predicta iuvando vacasse eisdem / viginti duobus diebus qui valent ad / rationem unius denarii et trium quartorum / gross de salario per diem inclusis expensis /

**[peau 40]**

ipsius manuoperarii: .III. flor .II. den / ob gross. Et in dictis locis reparandis / implicuisse attestatus fuit ut supra unam / duodenam cum dimidia lattarum valente / .IX. den gross. Item / viginti milliarum scindulli valente quolibet / milliari quatuor den et ob gros : / .VII. flor et

dimidium pp. Item / viginti milliaria clavini valente quolibet / quatuor denarios et ob gross  
valent : / .VII. flor et dimidium pp. Et / supra parvam aulam unam peciam / quercus pro  
faciendo unum tirend / pretio: .VI. d gross. Item / implicuisse attestatus fuit ut supra in magna  
/ porta dicti castri, unam exparram ferri / ponderantem octo libras ad pondus Clarimontis /  
valente qualibet libra decem den geben / que valent incluso pretio duorum gonczo / nov[i]um:  
.VI. den .II. tierz unius den gross. Et / que operagia suprascripta supranominatus / carpentator  
fecit modo et forma superius / descriptis pro et mediantibus viginti quatuor / flor septem den  
et sexto unius den / gross pp ultra tres florenos novem den / et ob pro eundem carpentatorem  
habitis pro religatione / doliorum domini qui sibi infra in libratibus propter / hoc allocantur. Et  
allocantur sibi de / mandato supradictorum domini presidentis / magistrorum quod et  
auditorum computorum / domini et per notam instrumenti dicti / carpentatoris de testimonio  
premissorum confessioneque / et recepta quantitatis subscripte datam / die duodecima mensis  
novembris anno Domini / millesimo III<sup>C</sup> decimonono quam reddit in / quodam folio papiri  
scriptam et / manu Nicodi Cretu notarii publici signatam / videlicet : .XXIII. flor .VII. den et  
.VI. tierz unius den gros pp. /

**[peau 28]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castri domini / Clarimontis per tempus de quo computat / in sui ipsius castri partibus neccessario / reparati prout infra. Et primo / Petro de Bornis alias Damont lathomo / pro tachia sibi data per dictum Iacobum / de Grangia dicti castellani locumtenentis de consilio / camere et consensu dompni Nicoli / Regardi rectoris capelle castri domini / Clarimontis, Petri Boulardi, Iacobi / Tissoti, Petri Foresterii carpentatori, / Peroneti Regardi de Ponte Sancti Andree / et Mermeti Barnosii de Stabulo lathomorum / et plurium aliorum [ab (biffé par exponctuation)] de villa Clarimontis / per dictum vicecastellanum ad dictum castrum / domini Clarimontis visitandum vocatorum stilicet / murandi quoddam foramen existens in / muro magni tinelli castri domini Clarimontis / ex parte magne turris quod foramen / erat altitudinis septem pedum et totidem / longitudinis et in grossitudine muri / aliorum septem pedem quod foramen / ut supra per prenominatos visitatum dixerunt / pro utilitate et fortifficatione dicti castri / esse murandum : .VI. flor pp. / Item pro tachia per dictum vicecastellanum / dicto Petro de Bornis lathomo data / aptandi et refficiendi unam chiminatam / tufforum duplam [sic] que erat quasi / vastata et est in magna aula dicti / castri deffectu cuius erat paratum / in dicto castro venire maximum dampnum / causa incendii que chiminata propter / euis antiquitatem et deffectu reparationem / pluries fuit combusta facto pacto / cum eidem pro tanto: .IX. flor / et dimidium pp ut per literam tachie et / visitationis predictarum testimonio quod premissorum [confessioneque et recepta dictorum sex flor ex una parte et IX flor cum dimidium ? ex altera (ajouté en marge droite)] / datam die decima quinta mensis iunii anno / Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo quam / reddit in quoddam quaterno papiri / cum pluribus aliis scriptam et manu / Nicodi Cretu notarii signatam. Et per / notam instrumenti Peroneti Regardi de Ponte / Sancti Andree, Mermeti Barnosii de Stabulo, / dompni Nicodi Regardi de Claromonte, / Petri Boulardi, Petri Foresterii carpentatori, / Iacobi Tissot de Claromonte testifficantium / suis corporalibus iuramentis opera supra / descripta et in tachiam dicto Petro data / sufficienter esse facta et ydonee completa / dictis operibus per ipsos primitiis diligenter / visitatis. Datam die decima octava / mensis augusti anno Domini millesimo III<sup>c</sup> / vicesimo secundo quam reddit in quodam / folio papiri scriptam et manu dicti Nicodi / Cretu notarii signatam . Item / salario et expensis [dicti (biffé par exponctuation)] Petri Foresterii / de Claromonte carpentatori quatuor dierum / quibus vacauit reparando bertrachia / existente supra magnam ianuam castri / domiini Clarimontis que omnino veniebat in / ruynam capientis de salario per diem /

**[peau 29]**

inclusis expensis duos solid sex den geben: / .X. solid geben. Item salario / et expensis cuiusdam manuoperarii quatuor / dierum quibus ad predictam dictum carpentatorem / iuvando vacauit capientis de salario / per diem inclusis expensis viginti unum / den geben: .VII. solid geben quam / bertrachiam reparauit idem carpentator et / ad predictam vacauit ut supra una secum / dicto manuoperario pro decem septem solid / geben ad quos ascendit reparatio dicte /

bertrachie ut per literam dicti carpentatoris / de testimonio premissorum confessioneque / et  
recepta quantitatis suprascripte datam die / quindecima mensis iunii anno Domini millesimo /  
III<sup>c</sup> vicesimo secundo quam reddit in quodam / folio papiri scriptam et manu Nicodi Cretu /  
notarii signatam unacum nota infra / Peroneti Regardi de Ponte Sancti Andree, Mermeti /  
Barnosi de Stabulo, dompni Nicodi Regardi, / Petri Boulardi et Iacobi Tissot de Claromonte /  
testificantium suis corporalibus iuramentis / dictam bertrachiam fuisse et esse bene et /  
condecenter reparatam et aptatam. Data / die XVIII mensis augusti anno supra proxime /  
scripto in quodam folio papiri scripta / et manu dicti notarii signata. Et / allocantur sibi  
supradicte particule ad quantitatem / subscriptam ascendentes de mandato / et ex ordinatione  
supradictorum domini presidentis / magistrorum quod et auditorum computorum domini /  
recepto prius a dicto locumtenente corporali iuramento / quod dictas libratas fecit soluit  
realiter et / expediuit prout supra continetur et que / particule sunt in summa cambsis geben /  
ad flor pp : .XXIII. flor ob gros pp. / Librauit sibi ipsi capienti de salario per / annum viginti  
lb geben ut in computo / precedenti et allocatur sibi dictum / salarium pro uno anno integro  
incepto / die decima quinta inclusive mensis ianuarii / anno Domini millesimo III<sup>c</sup> vicesimo  
secundo et / finito die vicesima prima exclusive mensis / eisdem ianuarii anno Domini  
millesimo III<sup>c</sup> / vicesimo tertio de quo computat ut / supra : .XX. lb geben. /

16: ADS SA 11276: 1423-1424:

**[peau 29]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castri domini / Clarimontis per tempus de quo computat / prout infra. Et primo in emptione / et pro pretio duodecim milliaria scindulli / et totidem clavini per ipsum emptorum / quolibet milliari pretio quatuor den gros / valent : .VIII. flor pp. Item / Petro de Corberia pro suo salario / et expensis septem dierum quibus / vacauit implicando dictum scindullum / et clavinum coperiendo in dicto castro domini / Clarimontis supra magnum tectum tinelli / dicti castri in duobus locis capienti per / diem duos solid et sex den geben inclusis / expensis .XVII. solid .VI. den geben. / Item salario et expensis cuiusdam manuoperarii / septem dierum quibus ad predictam / dictum carpentatorem iuvando vacauit / capienti de salario per diem inclusis expensis / viginti unum den geben: .XII. solid / .III. den geben. Et allocantur sibi / supradicte particule ascendente ad quantitatem / suprascriptam de mandato et ex ordinatione / supradictorum domini presidentis magistrorum quod / et auditorum computorum domini recepto / prius a dicto locumtenente corporali iuramento / quod dictas libratas fecit soluit realiter / et expediuit prout supra continetur et / per literam dicti carpentatoris de testimonio / premissorum confessioneque et recepta quantitatis / subscribe datam die vicesima mensis / januarii anno Domini millesimo quatercentesimo / vicesimo quarto quam reddit in quodam / folio papiri cum pluribus aliis scriptam / et manu Nicodi Cretu notarii signatam / et que particule suprascripte sunt in / summa cambsis geben ad flor pp. : .X. flor .V. den .III. quars gros pp. /

**[peau 30]**

Iterum opera castri (*en marge gauche*)

Librauit in operibus et reparationibus castri domini / ut supra Humberto Batoserdi fabro in / emptione et pro pretio unius espare / ferri posite et implicate in magna / porta introitus castri domini Clarimontis / ponderante septem libras ferri inclusis quatuor / magnis tachis positis et implicatis / in dicta espara ut per literam dicti / Humberti de testimonio premissorum confessioneque / et recepta quantitatis subscribe datam / die vicesima secunda mensis ianuarii / anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo / quarto quam reddit in quadam cedulla / papiri scriptam et manu Iacobi / Regardi notarii signatam : .VI. solid .III. den geben /



**[peau 31]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris domini / dicti loci Clarimontis in suis locis inferius / declaratis necessario reparati prout infra / videlicet Roletto Avry de Exerto carpentatori in / emptione et pro pretio sex milliariorum / scindulli et totidem clavini per dictum / carpentatorem implicatorum recoperiendo de / novo supra logiam dicti castris et certa / alia loca necnon et extopando foramina / ibidem existientia ob inbuntantias venti / ibidem tempore fluxu superventi, empto quolibet / milliari scindulli pretio quatuor solid / geben et totidem quolibet milliari / clavini videlicet .III. flor pp. Librauit / salario et expensis dicti carpentatoris quatuor / dierum integrorum quibus stetit et vacavit / in operibus supradictis capienti pro qualibet / jornada duos solid et sex den geben : / .X. solid geben. Librauit cuidam / manuoperario qui dictum carpentatorem iuuit / predictas reparationes faciendo durantibus dictis / quatuor diebus computata qualibet / dieta pro suis salario et expensis viginti / uno denariis geben: .VII. solid geben, / ut per notam instrumenti de testimonio / dicti carpentatoris asserentis et testificantis / suo medio iuramento per ipsum cum dicto / manuoperario predicta fuisse facta empti / completa et implicata ac sibi et dicto / manuoperario soluta per dictum vicecastellanum / per modum superius descriptum. Receptam / sub anno Domini millesimo III<sup>C</sup> XXIII et die / duodecima mensis decembris quam reddit / in quadam cedulla papiri scriptam et manu / Nycodi Cretu notarii subscriptam et signatam / ascendentibus predictis tribus particulis ad / subscriptam quantitatem cambsis dictis / geben ad gros que sibi allocatur / de mandato et sub iuramento quorum / supra : .V. flor .V. den gros pp. /

**[peau 24]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit manu dicti sui locumtenenti in operibus et / reparationibus castri domini Clarimontis necessario / reparati prout infra. Et primo in emptione / et pro pretio quatuor milliariorum scindulli / et totidem clavini quolibet implicatis recoperiendo / magnam aulam et supra stufam dicti / castri domini Clarimontis empto quolibet milliari / scindulli et clavini pretio quatuor solid / geben: .XXXII. solid geben, ut per literam / Aymonis Hugueti carpentatoris de testimonio premissorum / dicentis et testificantis suo corporali iuramento / quod dictos scindullum et clavinum ipse et Roletus / de Corberia eius socius implicauerunt in / coperiendo supra magnam aulam et stufam / dicti castri superius in titulo religatis doliorum / redditam et plenius designatam. Item in / emptione et pro pretio unius milliari scindulli / et totidem clavini implicatis in reparatione / coperture putei dicti castri empto quolibet / milliari pretio quatuor solid geben : .VIII. / solid geben. Item in emptione et pro pretio / sex crochiarum ferri emptarum et positarum / et implicatarum in copertura dicti putei pro / retinendo chivronos tecti dicti putei qualibet / crochia octo den geben: .IIII. solid geben. / Item Petro Foresterii, Roletto de Exerto et / Iaquemeto de Mars carpentatoribus pro suis salariis / triginta dierum quibus ad predicta opera tam unus / magis quam alter minus vacauerunt et etiam / refficiendo de novo pontem existentem ante / magnam januam dicti castri de fusta antiqua / domini in dicto castro existente infra fenateria / dicti castri capiente quolibet ipsorum per diem de / salario inclusis expensis duos solid sex den geben: / .LXXV. solid geben. Item cuidam manuoperario / pro suis salario et expensis XII dierum quibus vacavit in dictis / operibus dictos carpentatores iuvando capiente per diem de salario inclusis expensis .XXI. den / geben : .XXI. solid geben, ut per literam dictorum carpentatoribus de testimonio premissorum confessioneque / et recepta dictarum quantitatum ad quantitates subscriptas ascendentium; datam die XXII ianuarii anno Domini M III<sup>C</sup> XXVI / quam reddit manu Nicodi Cretu notarii signatam ascendentis dictis particulis cambsis geben ad flor / parvi ponderis : .XI. flor .VIII. den gross pp. /

**[peau 26]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris domini / Clarimontis prout infra videlicet Petro / Foresterii et Roleto de Exertis carpentatoribus / qui implicauerunt supra tectum stuphe in / uno angulo. Item supra tectum molendini / in uno alio angulo. Item supra turrim / capelle dicti castris in uno angulo. Item / supra tectum coquine antique in uno alio / loco quam in pluribus aliis locis dictorum / tectorum diruptum propter agittationem borearum / videlicet viginti duo milliaris scindulli et / totidem clavini empto quolibet milliari / tam scindulli quam clavini pretio quatuor / solid geben: .VIII. lb .XVI. solid. / Item salario et expensis dictorum carpentatorum / et aliorum suorum sociorum qui ad predicta implicanda / vacauerunt tam unus quam alter sexdecim / diebus capiente quolibet ipsorum carpentatorum / per diem pro salario et expensis duos solid / et sex den geben: .XL. solid. Item / salario et expensis sex manuoperariorum qui /

**[peau 27]**

vacauerunt una die iuvando dictos carpentatores / ad predicta capiente quolibet manuoperario per / diem viginti unum den geben valent / .X. solid .VI. den geben, ut per instrumentum publicum / dictorum carpentatorum de testimonio premissorum / confessioneque et recepta dictarum quantitatum / habitarum de dicto vicecastellano occasione premissa / receptum per Nycodum Cretu notarium anno Domini / millesimo quatercentesimo vicesimo sexto die XV / mensis decembris cuius notam reddit / manu dicti notarii signatam. Et allocantur / sibi suprascripte quantitates ad subscriptam / ascendentes de mandato et sub iuramento / quibus supra : .XI. lb .VI. solid .VI. den geben. /

20 : ADS SA 11280: 1427-1428:

[peau 33]

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus tectorum / castri dicti loci anno predicto de quo computat / prout infra videlicet predictis carpentatoribus / pro pretio sex milliariorum scindulorum / et totidem clavinorum per dictos carpentatores / emptorum pro repaturando seu reparando / tecta castri predicti videlicet tectum / stufe seu supra stufam et tecta / supra aulam et quoquinam reparatis / indigentia quolibet milliari quatuor / solidis geben : .XLVIII. solid geben / Item librauit pro salario et expensis / dictorum carpentatorum unius diei / qua vacauerunt ad predictas cindulum / et clavinum implicandum predicta / quod tecta reparando capienti ipsorum / quilibet per diem pro suis salario et / expensis duos solidos et sex den / geben: .V. solid geben. Item / librauit pro salario et expensis unius / manuoperarii diei predictae qua vacauit / iuvando predictos carpentatores ad / predicta capiente pro suis salario et / expensis diei predictae ut supra / videlicet : .XXI. den geben. Et / allocantur dicte tres pecuniarum / quantitates sub iuramento et de mandato / quorum supra necnon per literam / publicam dictorum carpentatorum / de testimonio premissorum confessioneque / et recepta dictarum quantitatum / in littera confessionis reparationum / doliorum supra proxime reddita / et designata inclusam et contractam / ascendentibus dictis quantitibus ad / subscripte : .LIII. solid .IX. den geben. /

**[peau 25]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus [castri (biffé)] / tectorum castri dicti loci prout infra. / Et primo librauit in emptione et pro pretio / quatuor miliariorum cindulli et totidem / clavini per eundem locumtenentem nomine / domini emptorum quolibet miliari / tam clavini quam cindulli pretio quatuor / solid geben et implicatorum per / Petrum Foresterii et euis famulum in repactinando / [tectum (biffé)] supra tectum stufe quam supra / tectum olle in qua moratur : / .XXXII. solid. Item supra dictis Petro Foresterii / alias Feaz carpentatori et Iohanni Bellini / euis valetto carpentatoribus pro suis / salario et expensis unius diei qua / vacauerunt predictos cindulum et clavinum / implicando in locis suprascriptis capienti / quolibet pro salario et expensis duos / solidos et sex den geben : .V. solid geben / Item pro salario et expensis unius manuoperaris [sic] / qui cum eis ad predicta vacauit ipsa die / ipsis seruiendo : .XXI. den geben. / Et allocantur sibi dicte particule suprascripte / ad subscriptam ascendentes sub iuramento / et de mandato quorum supra necnon / per literam publicam predictorum carpentatorum / de testimonio premissorum confessioneque / et recepta dictarum quantitatum in littera / confessionis reparationum doliorum supra / proxime reddita et designata inclusam / et comprehensam : .XXXVIII. solid .IX. den. /

Iterum opera castri (en marge gauche)

Librauit predicto Petro Foresterii, Iohanni / Hubodi, Roletto de Corberia et Aymoni Hugueti / de Botellier carpentatoribus pro suis salariis / et expensis septem dierum quibus quilibet / ipsorum vacauit in retinendo solanum et / trabationem soturni castri Clarimontis / existentis subtus magnum tinellum seu magnam / aulam dicti loci continentem in longitudine / circa sexdecim teysias et in latitudine octo / theysias que trabatio parata erat devenire / in ruynam eo quia novem pilaria fuste / erant ex parte terre seu molacie putrefacta / occasione fugitatis et lenticine dicti / soturni. Et fuerunt reysiata ipsa pilaria / per ipsos carpentatores quasi per duos / pedes longitudinis pro lapidibus de /

**[peau 26]**

subtus repositis et que trabatio levata fuit / cum ingeniis quia se basiaverat propter deffectum / dictorum pilanorum et que indigebat reparatione / maxima prout in visitatione facta de eadem / trabatura per Iacobum Tissotti burgensem et / syndicum Clarimontis et Petrum Baubardi, / Philippum Rengnisii et Petrum Narrat qui / predicta visitauerunt continetur. Et qui / carpentatores in predictis septem diebus / quibus vacauerunt in predictis reposuerunt / supra dictam magnam aulam unam trabem / longitudinis octo theysiarum etiam reparando / januam dicti soturni que erat vastata propter / putretudinem ac etiam retinendo quandam / betrachiam existentem supra portam magni / muri seu pontis dicti castri que parata / erat devenire in ruynam propter putretudinem / et propter exagitationem ventuum inclusis / salario et expensis duodecim manuoperariorum / qui cum eisdem carpentatoribus ad predicta / facienda vacauerunt capienti quolibet / tam pro salario quam expensis per diem / viginti unum den

geben, ut per notam / instrumenti predictorum carpentatorum / et manuoperariorum ad testimonio omnium / premissorum receptam per Nycodum Cretu notarium / publicum sub anno Domini millesimo III<sup>C</sup> / vicesimo nono die vicesima mensis ianuarii / quam reddit in duobus foliis papiri pro / maiori parte descriptis manu dicti notarii / et signatam. Et allocatur sibi quantitas / subscripta pro textu eiusdem note necnon / de mandato ex ordinatione quibus supra / videlicet : .VII. flor .VII. den gross. /

22 : ADS SA 11282: 1429-1430:

**[peau 23]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castri domini / dicti loci Clarimontis reparatione indigentis / prout infra. Et primo supra nominatis / Roletto Abray et Petro euis filio carpentatoribus / pro suis salario et expensis unius diei qua / vacauerunt implicando tam supra tectum stufe / quam supra tectum aule seu coquine castri domini / Clarimontis ubi moratur idem locumtenens videlicet / tria milliaria scinduli et totidem clavini per dictum / castellanum emptorum quolibet milliari quatuor / solid : .II. flor. Et pro expensis ipsius / domini ad rationem duorum den ob gros per / diem: .V. solid geben. Item cuidam / manuoperario que cum prenomnatis carpentatoribus / ad predicta vacauit spatio unius diei / capienti per diem pro suis salario et expensis / prout supra : .XXI. den geben. Et allocantur / sibi particule libratarum suprascripte virtute / littere [domini (biffé)] superius redditte necnon de mandato / et ex ordinatione supradictorum domini presidentis / et magistrorum computorum domini et sub / iuramento predicto ascendentibus ad : .VI. solid .IX. den geben / et : .II. flor pp. /

**[peau 18]**

Religatio doliorum et opera castris (en marge gauche)

Item librauit in recopertura et reparatione castris / domini dicti loci necessario reparati per tempus de quo / computat ut infra. Primo in emptione / quatuor milliariorum scindulli et totidem clavini / per dictum locumtenentem ab eisdem carpentatoribus emptorum et / per ipsos implicatorum. In repactuando tam supra / tectum stuphe, supra tectum coquine quam supra logiam / dicti castris empto quolibet milliari tam scindulli / quam clavini pretio quatuor solid geben videlicet: / .XXXII. solid geben. Item librauit predictis / duobus carpentatoribus pro suis salario et expensis / unius diei qua quilibet ipsorum ad predictam stetit / et vacauit [sic] capienti quilibet ipsa die duos solid / et sex den geben: .V. solid geben. Et allocantur / sibi predictae particule ad subscriptam quantitatem / ascendentes de mandato supradictorum magistrorum et / auditorum computorum domini per litteram predictam supradictorum / carpentatorum de [confessio (biffé)] testimonio premissorum ac confessione et / recepta per ipsos facta de predictis particulis seu ipsos / habitis a dicto vicecastellano tam supradictam continentem / testificationem per ipsos factam [illisibile] premissa omnia opera / fecisse maeriamque predictas vendidisse et implicasse / modis et prius atque locis quibus supra particulis / describuntur. Receptam sub anno Domini M III<sup>C</sup> XXXI /

**[peau 19]**

die duodecima mensis decembris quam reddit in quodam / folio papiri cum pluribus aliis confessionibus su[is] / sequentur descriptis scriptam et manu Nycodi Cretu / notarii subscriptam et signatam vigore cum sibi / allocantur et de mandato quorum supra dicte librate / prius et alie infrascripte vise prius et diligenter / examine per eosdem, habitoque corporali iuramento / dicti vicecastellani dicentis testificantis et asserentis / dictas libratas et quamlibet ipsarum per ipsum fuisse factum / necnon opera supradicta fuisse facta et completa prout et / quodadmodum in eisdem et qualibet ipsarum continetur / videlicet : .III. lb .IX . den geben.



**[peau 21]**

Opera castri (en marge gauche)

Item in / emptione et pro pretio sex milliariorum / cum dimidio sinduli et totidem clavini implicatarum / in reparationibus tecti stuphe, tecti magne / aule necnon et in pluribus aliis locis / neccessariis costante quolibet milliari tam / singuli [sic] quam clavini quatuor den gross : / .IIII. flor .IIII. den gros pp. Item librauit / eisdem carpentatoribus pro suis salario et / expensis duorum dierum quibus tam unius / quam alterius ad predictam implicanda vacauerunt / capiente per diem ipsorum quilibet ut supra / duos den ob gross: .V. den gross / Item librauit cuidam manuoperario qui / cum eisdem carpentatoribus vacauit spatio / unius diei dictos carpentatores iuvando / capienti per diem pro suis salario et expensis / ut supra: .XXI. den geben. Et allocantur / sibi predicte particule ad subscriptam quantitatem / ascendentem de mandato supradictorum domini / presidentis et magistrorum computorum domini / per litteram predictorum carpentatorum de testimonio / premissorum confessioneque et recepta per ipsos / facta de predictis particulis per ipsos litteras / a dicto vicecastellano causa supradicta / receptam sub anno Domini millesimo III<sup>C</sup> / XXXIII die vero duodecima mensis ianuarii / quam reddit in quodam dimidio folio papiri / scriptam et manu Nycodi Cretu notarii signatam. / In qua etiam confessione suprascripte particule / particulariter destribuntur sicut supra. / Necnon sub iuramento dicti locumtenentis / asserentis predictas reparationes factas / fuisse bene et sufficienter et completas in / ipsas quod predicta implicasse prout et que ad / modum superius destribitur ascendentes ad : .XXV. solid .VI. den geben / et : .IIII. flor .IX. den gros pp. /

**[peau 21]**

Opera castrı (en marge gauche)

Librauit in operibus et recopertura castrı domini dicti loci / Clarimontis necessario reparati per tempus de quo computat. / Et primo librauit Petro Foresterii et Roletto / Abeni carpentatoribus in emptione et pro pretio / triginta milliariorum cendulli et totidem clavini / per dictos carpentatores emptorum et inde implicatorum / in recoperiendo de novo cameram domini dicti castrı / existentem iuxta magnam aulam ubi moratur / et etiam repatinando dictum castrum in pluribus / et diversis eius locis empto quolibet milliari tam /

**[peau 22]**

cindulli quam clavini pretio quatuor solid / geben videlicet: .XX. flor pp. Item librauit / salario et expensis predictorum Petri Foresterii, / Roleti Abeny, Petri euis filii et Petri Hubodi / famulli dicti Petri Foresterii carpentatorum / quinque dierum quibus ad predicta implicanda / steterunt quilibet et vacauerunt capienti / quibus [sic] per diem tam de salario quam expensis / duos solid et VI den geben videlicet : / .III. flor .III. den gross. Item librauit / salario et expensis cuiusdam manuoperarii / qui predictos carpentatores iuvando / et sibi predicta cindullum et clavinum / ministrando ipsis quinque diebus stetit / et vacauit ad rationem viginti unius / den geben per diem videlicet: .VIII. solid .IX. / den geben. Quas quidem particulas ad / subscriptam quantitatem ascendentes quidem / Petrus Foresterii et Roletus Abeni suis et quibus / supra nominibus a dicto vicecastellano / habuisse et recepisse confessi fuerunt ? ut per / notam instrumenti de testimonio premissorum / ac confessione et recepta per dictos carpentatores / suis et quibus supra nominibus facta / de subscriptis particulis ad subscriptam / quantitatem ascendentibus quas habuerunt / a dicto vicecastellano causis superius / expressis continentem testificationem per / ipsos factam sub suis corporilibus iuramentis / predictas cindullum et clavinum implicasse / opera quod predicta tam per ipsos quam / manuoperarium superius nominatos fecisse et / vacasse modis quibus superius describuntur / receptam sub anno Domini M III<sup>C</sup> trigesimo / tertio et die decima sexta mensis novembris / quam reddit in quodam folio papiri scriptam / et manu Nycodi Cretu notarii subscriptam / et signatam [ reddit etiam aliam notam instrumenti de testimonio domini Nycodi Regardi capellani, Petri Boulardi, Iohanni Rengnisii et Petri Narat burgensibus Clarimontis dicentis et testificantis eorum mediante iuramentis dictam cameram existentem cum magnam salam ubi moratur castellanus esse sufficientem copertam ad novum per carpentatores supra nominatos et sub anno Domini M III<sup>C</sup> XXXIII die XIII ianuarii in quadam cedula papiri scriptam et manu Nycodi Cretu notarii signatam ( ajouté en marge gauche)] et allocantur sibi ipsius / et alie supra et infrascripte librate / de mandato supradictorum magistrorum / et auditorum computorum domini vise / prius et diligenter examine per eosdem / habito corporali iuramento dicti vicecastellani / dicentis et asserentis ipsas libratas et / qualibet ipsarum necnon opera supradicta / fuisse facta legitime et completa / modis et formis quibus in eisdem et qualibet / ipsarum continetur ascendentibus dictis et / particulis ad : .XXIII. flor .X. den .III. quars gross. /

**[peau 21]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castri domini dicti / loci Clarimontis reparatione indigentis prout infra. / Et primo Roleto Abry et Petro euis filio / carpentatoribus videlicet in emptione et pro pretio / quatuor milliariorum scinduli et totidem clavini / per eosdem carpentatores emptorum et in predictis / operibus implicatorum videlicet tam in repatinando et / recoperiendo supra tectum stuphe iterum tectum / magne coquine ubi dictus locumtenens suam mansionem / facit [sic] quam supra tectum magni tinelli quolibet / milliari quatuor solid geben: .XXXII. / solid geben. Item librauit pro salario et expensis / predictorum carpentatorum unius diei qua vacauerunt / ad predicta facienda videlicet tam pro suis salario et / expensis capiente per diem ipsorum quilibet duos / solid et sex den geben: .V. solid geben / Item librauit pro salario et expensis unius / manuoperarii qui predictos carpentatores iuvint / ad faciendum predicta ac implicandum scindulum / et clavinum superius dictis ad que vacauit / spatio unius diei capiente ut supra XXI den geben /

**[peau 22]**

videlicet: .XXI. den geben. Et allocantur sibi / suprascripte librataram particule ad subscriptam / quantitatem ascendentes de mandato supradictorum / magistrorum computorum domini et per confessionem / dictorum carpentatorum et manuoperarii de recepta / subscripte quantitatis continentem etiam testificationem / predictam fuisse implicata et empta / ut supra continetur. Datam anno Domini M / quatercentesimo trigesimo quarto die XV mensis / decembris quam reddit in folio papiri / superius proxime reddito scriptam et manu Nycodi / Cretu notarii subscriptam et signatam videlicet : .XXXVIII. solid .IX. den geben. /

**[peau 20]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castri domini dicti / loci Clarimontis necessario reparati prout infra. / Et primo Petro Foresterii, Iohanni Ubodi euis valetio, / Roletio Arbry et Petro euis filio carpentatoribus / videlicet in emptio et pro pretio viginti / quinque milliarium scindulli et totidem clavinum / per eosdem carpentatores emptorum et in predictis / operibus implicatorum videlicet tam in coperiendo / ad novum supra tectum crote iuxta turrim / vocatam dou Secie [sic] et supra cameram ubi iacebat / dominus comes Humbertus et etiam repatinando / supra tectum stuphe et supra tectum magne / aule ubi moratur ubi erat neccesse coperire / et repatinare quolibet milliari constante quatuor / solid geben. Item / librauit pro salario et expensis predictorum / carpentatorum quatuor dierum quibus vacauerunt / ad predicta facienda videlicet tam pro salario et expensis / capiente per diem ipsorum quilibet duos solid / et .VI. den geben. Item / librauit pro salario et expensis unius manuoperarii / qui predictos carpentatores iuuit / ad faciendum predicta ac implicandum scindullum / et clavinum superius dictis ad que / vacauit spatio quatuor dierum capienti / [ut supra(biffé)] per diem viginti unum den geben videlicet. / Et allocantur / sibi suprascripte libratarum particule ad subscriptam / quantitatem ascendentes de mandato supradictorum / domini presidentis et magistrorum computorum domini / et per confessionem dictorum carpentatorum et / manuoperarii de recepta subscripte / quantitatis continentem etiam testificationem / predicta fuisse implicata et empta ut / supra continetur. Datam die quindecima / mensis decembris anno Domini millesimo III<sup>C</sup> / trigesimo quinto quam reddit in quodam / dimidio folio papiri scriptam et manu / Nycodi Cretu notarii subscriptam et signatam / videlicet : .XX. flor .VII. den gros pp. /

**[peau 30]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castri domini / Clarimontis per tempus de quo computat / in certis ipsius castri partibus necessario / reparati prout infra. Et primo Petro / et Glaudio Damont fratribus lathomis / pro tachia per dictum Iacobum / de Grangia vicecastellanum eisdem lathomum / nomine domini data reparandi et refficiendi / coronam puthei dicti castri / de bonis et grossis lapidibus de / Brotonieres usque ad continentiam / unius magne theysie muri pro et / mediantibus sex flor pp ipsorum / lathomorum propriis sumptibus quamquidem / reparationem magister Petrus Landoti magister / operum domini fieri ordinavit cum pluribus / aliis operagiis ibidem in dicto castro / factis ut per notam instrumenti de testimonio / premissorum tachia quod predicta, datam die / tertia mensis novembris anno Domini M / III<sup>C</sup> XXXVII quam reddit in quodam / folio papiri scriptam et manu Nycodi / Cretu notarii signatam, una cum notam / instrumenti testifficationis domini Nycodi Regardi / rectoris capelle dicti castri, Iacobi Regardi / euis nepotis, Petri Foresterii, Iacobi Tissoti / sindicorum ville Clarimontis, Philippi Rengnisii / et Iohanis Chatra burgensibus dicte ville attestatis / ipsorum iuramentis predictam tachiam / bene et sufficienter fuisse factam et completam / prout in instrumento dicte tachie continetur. / Data die vicesima mensis novembris / anno predicto in dicto folio papiri / scripta et manu dicti Nycodi Cretu / notarii signata. Contiente confessionem / dictorum lathomorum de recepta dictorum / sex flor pp per eosdem lathomos a / dicto vicecastellano causa predicta habita / datam et signatam ut supra proxime / continetur : .VI. flor pp. / Item librauit in reparatione tectorum / stuphe et magni tinelli dicti castri / prout infra. Et primo Petro Foresterii / et Iohani Hubodi carpentatoribus pro suis / salarius et expensis trium dierum quibus / quilibet ipsorum vacauerunt dictam reparationem / faciendo et ibidem novem miliaria / scindulli et totidem clavini implicando / capiente quolibet ipsorum de salario /

**[peau 31]**

per diem inclusis expensis duos den / ob gross: .XV. den gross. Item / eisdem carpentatoribus in emptione et / pro pretio dictorum novem miliariorum / scindulli et totidem clavini in reparatione / predicta implicatorum empto quolibet / milliari pretio quatuor den gross: / .VI. flor pp. Item salario / et expensis cuiusdam manuoperarii trium / dierum quibus dictos carpentatores ad / predicta iuvando vacavit capiente de / salario per diem inclusis expensis / unum den et tres quartos unius den gross: / .V. den goss cum quarto, ut per / notam instrumenti dictorum carpentatorum / premissa operagia in dictis tectis facta / fuisse et in ipsis operagiis omnia predicta / implicata attestantium confessionis / quod et recepte eorundem carpentatorum quantatum / suprasriptarum ad summam septem flor / octo den et quarti unius den gros / adscendentium per eosdem carpentatores a dicto / vicecastellano causis premissis habitis. Datam / die vicesima quarta mensis novembris / anno predicto Domino millesimo quatercentesimo / trigesimo septimo quam reddit in dicto / folio papiri scriptam et manu dicti /

Nycodi Cretu notarii signatam dictis / particulis adscendentibus ad : .XIII. flor .VIII. den .I. quart gross. /

**[peau 36]**

Iterum opera castri (ern marge gauche)

Allocantur sibi quos soluit et librauit / in operibus et reparationibus castri domini / Clarimontis in tectis ipsius castri partibus / necessario reparati in anno Domini millesimo / III<sup>C</sup> trigesimo sexto modo et forma / contentis et descriptis in quodam / petit sibi allocari in fine computi proxime / precedentis descripto prout infra. Et primo / Petro Foresterii, Nycodo Damont eius famullo, / Roletto Abruy, Petro eius filio et Philippi / Ubodi tam pro ipsorum salariis quam expensis / octo dierum quibus quilibet ipsorum vacauit / repatinando supra tectum stuphe dicti castri / coperiendo quod ad novum supra tectum coquine / ubi moratur dictus locumtenens et logiam / dicti castri in quibus locis et pluribus aliis / dicti castri dicti capentatores implicasse / asseruerunt quinquaginta unum miliaria / scindulli et totidem clavini empto quolibet / milliari pretio quatuor den gros valent : / .XXXIII. flor pp. Item dictis / salariis et expensis dictorum carpentatorum / supra dictorum octo dierum quibus ut supra /

**[peau 37]**

quolibet ipsorum vacauerunt que dicte / adscendunt ad quadraginta dies / ad rationem duorum den et ob / gross pro quolibet ipsorum : .VIII. flor / .III. den gros. Item pro salario et / expensis cuiusdam manuoperarii octo / dierum quibus ad predicta dictos / carpentatores iuvando vacauit / capienti de salario per diem inclusis / expensis unum den et tres quartos unius / den gross : .XIII. den gros. Item / in emptione tam postium quam crenellorum / sappini ibidem per eosdem carpentatores / positorum et implicatorum lattando in dictis / duobus locis ad novum copertis emptorum / pro tanto incluso charreagio eorumdem: / .III. flor pp. Que quantitates adscendunt / ad summam quadraginta sex flor / cum dimidio pp. Quos dicti carpentatores / a dicto vicecastellano se habuisse et recepisse / confessi fuerunt una cum predictis scindulli, / clavino et postibus ac aliis superius per / eosdem implicatis ut supra ut per notam / instrumenti dictorum carpentatorum de testimonio premissorum / confessioneque et recepta dictarum quantitatum / in computo proxime precedenti in dicto petit / reddit et plenius designati sed quia / in dicto computo non docuit de receptione / dictorum operum fuerunt posite dicte quantitates / in petit quousque de receptione dictorum / operum docuit prout in fine dicti computi / continetur. Pretextu cuius de mandato / magistrorum computorum domini apud Claromontem / ad dictum castrum accesserunt Aymmonodus / Girardi et magister Petrus Landoti magister / operum domini pro dictis operibus visitendis / et recipiendis quiquidem Aymmonodus Girardi / et magister Petrus Landati vocato una secum Petro / Foresterii dicta operagia visitauerunt et ibidem / inter cetera reperierunt coperturam aule basse in / qua moratur dictus vicecastellanus de novo fore / factam et constructam. Et in eadem fuisse / implicatas sex duodenas postium sappini, / quinquaginta unum miliaria scindulli et / totidem clavini inclusa copertura logie existente / in introytu dicte aule basse. Quam simuliter / reperierunt de novo copertam. Item visitauerunt / dictam coperturam aule basse a parte occidentis / que non fuit facta videlicet a chiminata superius / tantum sed in eadem reperierunt fore ponendas / et implicandas quatuor duodenas postium / quenlibet [sic]

longitudinis trium theysiarum, una cum / scindullo et clavino ibidem necessariis. Item / [item (répété)] visitauerunt putheum et bochiam euusdem / quam bochiam reperierunt totam destructam et disiunctam / una cum muro eiusdem a terra superius quem / murum una cum dicta bochia ordinauerunt reffici. / Et premissa operagia reperierunt dicti visitatori / fore bene et ydonee facta et completa / prout superius describitur ut per notam / instrumenti receptoris dictorum operum de testimonio / premissorum receptam per dictum Aymmonodum / Girardi sub anno Domini millesimo IIII<sup>C</sup> / trigesimo septimo indictione decima quinta / et die decimanona mensis aprilis quam reddit / in quodam folio papiri scriptam et manu / dicti Aymmonodi Girardi signatam. Quibus / attentis allocantur sibi predicte quantitatis /

**[peau 38]**

ad quantitatem subscriptam adscendentem / de mandato supradictorum magistrorum / computorum domini : .XLVI. flor et dimidium pp. /

29 : ADS SA 11291: 1438-1439:

**[peau 27]**

Opera pontis (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione pontis castris domini / Clarimontis in certis ipsius partibus necessariis / reparati prout infra. Et primo librauit Petro Damont / y Glaudio euis fratri lathomis pro tachia eisdem / data construendum et de novo faciendum de grossis / lapidibus capud [sic] pontis existentis in introitu / castris Clarimontis [precedenti destructi (en marge droite)]. Et hoc pretio et nomine Petri / quindecim solidorum geben quos dicti carpenta[to]res / a dicto vicecastellano habuisse et recepisse confitentur / ut per notam instrumenti de testimonio premissorum / confessioneque et recepta dicte quantitatis inde / receptis sub anno Domini millesimo quatercentesimo / trigesimo octavo die sexta mensis decembris / quam reddit in quadam cedula papiri / scriptam et manu Nycodi Cretu notarii / signatam : .XV. solid geben. /

**[peau 28]**

Opera castris (en marge gauche)

Item librauit / in recopertura et reparatione castris domini dicti / loci necessario reparati prout infra. Et primo in / emptione et pro pretio octo milliarium scinduli / et totidem clavini pro dictum locutenentem ab / eisdem carpentatorum emptorum et pro ipsos implicatorum / in coperiendo de novo supra gradus quando / itur ad magnam aulam [existentem ?] supra stupham / et in repetinando etiam supra tectum magne / aule et in pluribus aliis locis necessariis / dicti castris empto quolibet milliari tam scinduli / quam clavini pretio quatuor solid geben valent : / .III. flor .VIII. den gross. Item librauit predictis / carpentatoribus pro suis salario et expensis trium / dierum quibus quilibet ipsorum ad predicta / vaccauerunt capiente quilibet ipsorum per diem / tam pro salario quam expensis duos solid et / sex den valent: .XV. solid geben. Item / librauit pro salario et expensis unius manuoperarii / qui cum dictis carpentatores ad predicta / vacauit spatio trium dierum capiente per / diem tam pro salario quam expensis viginti / unum den geben more solito valent: / .V. solid .III. den geben. Et allocantur sibi / predicte particule ad subscriptam quantitatem / ascendentem de mandato supradictorum / magistrorum et auditorum computorum / domini per litteram supradictorum carpentatorum / de testimonio premissorum confessioneque et / recepta per ipsorum facta de predictis particulis / per ipsos habitis a dicto vicecastellano / causa supradicta continetur testificationem / per ipsos factam premissa omnia opera fecisse / materias que predictas vendidisse [ et eas vendidisse (biffé) implicasse (ajouté en marge droite)] modis / et formis et preciis quibus supra particulariter / describuntur receptam sub anno Domini M / quatercentesimo trigesimo nono die [duo (biffé)] tertia mensis / ianuarii quam reddit in quadam cedula / papiri scriptam et manu Nicodi Cretu notarii / subscriptam et signatam dictis particulis / ascendentes ad : .VII. flor .VI. den gross. / Librauit Anthonio Volomerii



thesaurario Sabaudie / generali manu Iacobi de Grangia eius / locuntenentis de et super  
preysiis et obventionibus / dicte castellanie anni presentis subscripte / millesimi  
quatercentesimi trigesimi octavi soluti / seu solvere [non compris] Petro Grossi macellario  
domini / et Iohanni Mutillieti eius socio ut pro ipsius / thesaurarii literam de testimonio  
premissorum / confessioneque et recepta subscripte quantitatis / cum rogato allocandi datam  
Gebenam die / septima mensis novembris anno Domini millesimo / quatercentesimo trigesimo  
octavo quam reddit / in quadam cedula papiri scriptam et / manu Francisci Payni in absentia  
dicti / thesaurarii qui de ipsis domino computare / debet signatam : Ilc flor pp. /

**[peau 25]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus castri domini dicti / loci in aliquibus suis partibus necessario / reparati prout infra videlicet Petro Jaquemeti / pro pretio et emptione sex milliariorum scindulli / et quatuor milliariorum clavini per dictum / vicecastellanum ab eodem emptorum et per / dictum carpentatorem implicatorum in / repatinando supra tectum stuphe, supra tectum / magne quoquine et supra tectum magni / tenelli quolibet milliari tam scindulli quam / clavini pretio quatuor den gros: / .III. flor .IIII. den gross. Item librauit / eidem pro suis salario et expensis duorum / dierum quibus ad predictam repatinationem / vacauit capienti per diem tam pro / salario quam expensis duos solid et sex / den geben: .V. solid geben. / Item eidem pro [ uno manu (biffé)] salario et / expensis unius manuoperarii qui cum eodem / ad predictam vacauit spatio dictorum duorum / dierum capienti per diem tam pro / salario quam expensis viginti unum den geben: / .III. solid .VI. den geben. Et allocantur / sibi supradicte particule ad subscriptam / quantitatem ascendentes de mandato supradictorum / magistrorum et auditorum computorum domini / habito primictus ab eodem vicecastellano / corporali iuramento dicente predicta sex / milliaria scindulli et quatuor milliaria / clavini fuisse in dicta repattinatione per / dictum carpentatorem et eidem soluisse quantitatem / suprascriptas causis superius declaratis et / notam instrumenti dicti carpentatoris / de testimonio premissorum confessioneque et / recepta subscribe quantitatis per ipsum a / dicto vicecastellano pro premissis habite / receptam sub anno Domini millesimo III<sup>C</sup> / quadragesimo die decima octava / mensis ianuarii quam reddit in quodam / dimidio folio papiri scriptam et manu / Nycodi Cretu notarii publici subsciptam / et signatam ascendentibus ipsorum particulis / ad cambsis geben ad gross pp : .IIII flor ob gros pp. /

**[peau 65]**

Reparatio tectorum castri domini dicti loci Clarimontis (en marge gauche)

Librauit in reparationibus et coperturis / factis in castro domini dicti loci Clarimontis / in pluribus suis locis copertura indigentis / prout infra. Et primo Iohanni de Cresto / carpentatori et burgensi dicti loci Clarimontis /

**[peau 66]**

in emptione et pro pretio sex milliariorum / scindulli ab eodem emptorum et pro eundem / implicatorum in reparatione per eum facta / supra tecta dicti castri Clarimontis / videlicet tam supra magnam aulam, supra / tectum magni tinelli, supra tectum / stuphe tam supra tectum puthei quolibet / milliarii pretio trium solid geben / valent : .XVIII. den [gros] pp. Item in / emptione et pro pretio quatuor milliariorum / clavini emptorum quolibet milliarii pretio / quatuor solid geben valent : .XVI. / den gros. Item pro salario et expensis dicti / carpentatoris trium dierum quibus vacauit / in repetinando et recoperiendo tecta predicti / castri capienti per diem pro salario / et expensis duos solid [et duos den (biffé)] / geben videlicet : .VI. den gros pp. / Item pro salario et expensis unius / manuoperarii qui ad predictam vacauit dictum / carpentatorem iuvando spatio trium dierum / capienti per diem tam de salario quam / expensis viginti uno den geben videlicet : / .V. den I quars gros. Dictis particulis / ascendentibus ad quatuor flor quatuor / den et tres quartos unius den gros / pp subscriptos qui allocantur sibi / virtute note instrumenti confessionis de / recepta predicte quantitatis per eundem habite / a dicto vicecastellano recepte per Iacobum / Regardi notarium publicum sub anno Domini / millesimo quatercentesimo quadragesimo primo indictione / quarta die vicesima secunda mensis februarii / quam reddit in quadam cedula papiri / scriptam et manu dicti notarii subscriptam / et signatam quam et de mandato / supradictorum magistrorum et auditorum / computorum domini videlicet : .III. flor .III. den gros pp. /

Opera pontis (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus dicti castri / [Clarimontis (biffé par exponctuation)] dicti pontis castri predicti / Clarimontis reparatione et constructione indigentis / qui omnino era destructum et in quo fuerunt / implicati quatuor quercus valentes ex / empto facto de eisdem videlicet : .III. flor. / Item pro reysiamento ipsarum [sic] quercuum reysiatorum / per carpentatores infrascriptos qui steterunt triginta / diebus capientibus per diem pro suis salario / et expensis duos solid et sex den qui / valent pro dictis triginta diebus [quolibet] carpentatore / videlicet : .V. flor. Quequidem / quantitates per ipsum vicecastellanum pro operibus dicti / pontis solute et librate per carpentatores / inferius nominatos videlicet Petrum Foresterii / et Roletum Abii allocantur sibi hic virtute / note instrumenti visitationis et receptionis factarum / per Iohanem Bonardi alias Aptanelli magistrum / operum domini. Etiam confessionis dictorum / carpentatorum de recepta dictarum quantitatum per / eosdem aptarum a dicto vicecastellano causis / premissis receptam per Nycodum Cretu / notarium sine tame[n] anno

nec die euis manu / signatam ascendentibus dictis duabus particulis / ad : .VIII. flor pp. / Librauit eidem magistro Mitanelli pro / suis salario et expensis unius diei qua / vacauit in receptione predictorum operum / ipsius pontis videlicet tam eundo stando quam / reddeundo ut per ipsius confessionem descriptam / subsequenter post receptionem predictorum /

**[peau 67]**

operum scriptam et manu Nycodi Cretu notarii / signatam videlicet : .VI. den gros. / Librauit ad expensas burbucorum [sic] qui / dictas pecias quercus supernis in predictis / operibus implicatas adduxerunt a nemore / in quo scisse fuerunt usque ad plateam / castri predicti videlicet : .VI. den gros. /

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus castri / domini dicti loci Clarimontis reparatione / indigentis facta prius diligenti visitando / euisdem per magistrum Mitanelli magistrum / operum prelibati domini nostri secum existentibus / Petro Foresterii alias Feaz carpentatori, Aymoneto / Gugneti et Petro Undret de Chillier et etiam / carpentatoribus in presentiaque dicti vicecastellani / et plurium aliorum qui reperierunt fore fiendum / opera et reparationes que sequuntur neccessario. / Primo videlicet in magna aula supra stupham / dicti castri erant necesse ponendi pro / reparatione euisdem primo videlicet duo tirens / quinque theysiarum quilibet de bona quercu. / Item quatuor pane quercus seu gietes / quelibet quatuor theysarum. Item novem / pecie quercus quolibet trium theysarum cum / dimidia pro panis et fusta tecti dicte / aule. Item quatuor collogne (sic) quercus / quelibet de tribus theysis vel circa. / Item quatuor arbarestier quilibet trium theysarum / cum dimidia. Item tres duodene / chivronorum medietatem sex theysarum et / aliam medietatem quatuor theysarum. Item / unam grossam duodenam cum dimidiam latarum quatuor / theysiarum. Item quaterviginti milliaria / clavini vel circa. Item pro magna / turri duas duaduenas postium populli / quemlibet de sexdecim pedibus vel circa. / Item pro syando dictos postes centum / bonas tachias quasquidem maeyrias / et aliis superius descripta, implicata et / ordinauit idem magister operum domini / per carpentatos [sic] inferius nominatos et / quas maeyrias valere extimauit et / taxauit idem magister operum prout infra / primo videlicet dictos duo tirant [duos (biffé)] : / .II. flor. Item quatuor gietes / qualibet tres den gros valent: .I. flor / Item alias novem pecias pro panis et / fiesta? quanlibet tres den gross valent: / .II. flor .III. den gross. Item quatuor / collonas quamlibet tres gros valent: / .I. flor. Item quatuor arbaretier: / .I. flor. Item tres duodenas / chivronorum quamlibet peciam duos den gross /

**[peau 68]**

valent: .VI. flor. Item grossam duodenam / cum dimidia latarum: .III. flor / vel circa. Item quolibet milliari scindulli / predictorum centum milliariorum in dicto castro / redditum tres den gros valent in summa: / .XXV. flor. Item quolibet milliari / clavini tres den cum ob gros valent in / summa: .XVII. flor et dimidium. Item / dictas duas duodenas postium / populli quatuor flor: .III. flor. / Item dictas centum tachias: .III. den / gross. Quequidem opera et reparationes fore / fiendas idem magister operum domini tradidit / in tachiam etiam et predictus vicecastellanus / videlicet Petro Foresterii, Aymoneto Hugueti / alias Botellier et Petro Vindreti de Chillier / carpentatoribus qui predicta opera et reparationes / facere promiserunt ipsasque maeyrias / implicare in eisdem pretio triginta quinque / flor eisdem

solvendorum predictum vicecastellanum / continendo ? in instrumento dicti tachii plenius / descriptis et declaratis. Et allocantur sibi / pecuniarum quantitates suprascripte ad subscriptam / ascendentes pro ipsis operibus solute et libratae / virtute note instrumenti visitationis taxationis / tachii et operis completi de quibus supra / fit mentio recepti per Stephanum Verrelli / notarium publicum sub anno Domini millesimo III<sup>C</sup> / quadragesimo die lune decima quarta mensis / novembris quam reddit in quodam folio papiri / scriptam et manu dicti notarii signatam. / Etiam per notam instrumenti attestationis facte / predictum magistrum operum domini visitasse predicta / opera per ipsum fieri ordinata que reperit / bene et condecenter facta fuisse prout in / instrumento dicti tachii continetur. Continentem / confessionem dictorum carpentatorum de recepta / dictorum triginta quinque flor pp per eundem / habitorum et receptorum a dicto vicecastellano / causis premissis ubi etiam asseruit predictas / maeyrias implicasse et per ipsis premissis / prout fuerunt taxate per dictum magistrum / operum receptam per dictum Nycodum Cretu / notarium sub anno Domini millesimo quatercentesimo / quadragesimo primo die septima mensis / iunii quam reddit in quadam cedula papiri / scriptam et manu dicti notarii signatam. / Necnon et de mandato supradictorum magistrorum / et auditorum computorum domini dictis particulis / ascendentibus ad : .IIIxx XIX. Flor .I. den gros pp. / Librauit Andree Rolerii, Iohanni Deyrent, / Petro Ballivi et Petro Mistralis, Petro Peyret / alias Vallans de Droysia et Petro Rolerii / boveris pro suis salario et expensis dierunt / quibus vacauerunt ad charreandum fustam / in operibus dicti castri implicatam per dictos / carpentatores a villa Seyselli usque ad / dictum castrum Clarimontis capientium /

**[peau 69]**

pro ipsa die per dictis eorum salario et expensis / subscriptos duodecim den gross qui allocantur / sibi virtute de confessionis de recepta / ipsorum boveriorum recepte per Iacobum / Regardi notarium sub anno Domini millesimo III<sup>C</sup> / quadragesimo primo indictione quarta die / XVIII mensis iunii quam reddit in quadam / cedula papiri scriptam et manu dicti notarii / signatam : .XII. den gros. Item / librauit Petro Vallier de Pepeyt nominibus / suo et Vullenti Damdis et Francisco de / Molari, Iohannis de Curtina, Iohannis dou / Lathey, Francisci Migneri, Iaquemeto et / Petro Bochex, Petro Perreti et Guillermo / Novelli burbucis etiam pro eorum salario / et expensis unius diei qua vacauerunt / in charreando predictam fustam quibus / cum uno iugo boum capiente ipsorum / quolibet pro salario et expensis duos den / gros videlicet : .XX. den gros. / [ nichil allocatur quia supra includuntur (ajouté en marge gauche)] / Qui allocantur sibi virtute note instrumenti / confessionis de recepta ipsorum burbucorum / recepte per Roletum R dictum notarium sub / anno predicto die decima tertia mensis / augusti quam reddit in quodam dimidio / folio papiri scriptam et manu dicti notarii / signatam cum quadam alia[m] infra subsequentem / redditam et designatam. Item librauit / Petro Forsterii alias Feaz in emptione / et pro pretio quinque milliarii scindulli et / totidem clavini per eundem implicate / in turri castri domini dicti loci vocata / de Secreto valente quolibet milliarii / clavini [quatuor (biffé)] tribus solid et quolibet / milliarii clavini [sic] scindulli tribus solid : / .XII. den gros, clavino et scindullo : / .XV. den gros. Item eidem carpentatori / pro tribus diebus quibus ad predictam / vacavit capiente per diem pro suis salario / et expensis duos solid et sex den geben. / Item pro salario et expensis duorum manoperariorum / qui eidem carpentatori ad / premissa facienda iuverunt capientibus / per diem viginti unum den geben : / .X. solid ob gross. Quequidem pecuniarum / quantitates superius descripte ad

subscriptam / ascendentes allocantur sibi hic virtute / notarium instrumentorum dictarum  
confessionum etiam / et per confessionem dicti [cap (biffé)] carpentatoris de recepta /  
receptam predictum notarium anno proxime / dicto die vicesima octava mensis augusti / quam  
reddidit eisdem manu notarii signatam. / Etiam et de mandato quorum supra et / sub iuramento  
dicti vicecastellani asserentis / predicta omnia opera superius descripta fore / facta bene  
sufficienter pro ipsis quod soluisse / quantitates pecuniarum prout superius continetur /  
ascendentibus predictis particulis ad : .XXVII. den gros /

**[peau 42]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Petro Foresterii carpentatori pro / suis salario et expensis duorum dierum / quibus vacavit tam in latando quoddam / luserium existentem supra extram castris / domini dicti loci Clarimontis quam etiam ipsam / coperiendo de mandato dicti vicecastellani / et ibidem implicandi duo milliaris / scinduli de ochon valent quolibet / milliari tres solidos. Item duo / milliaris clavinum valent quolibet milliari / valent quatuor solidi valente dicto / scindulo ad dictam rationem .VI. den / gros. Item dicto clavino: .VIII. den / gros. Et pro dictis duabus jornatis / carpentatoris: .V. solidi gros. / Ut per eisdem Petri Foresterii carpentatori / literam de testimonio premissorum confessioneque / et recepta subscriptorum sex solidi per / eundem habitorem ac receptorum causa premissa / a dicto vicecastellano continentem attestationem / per eum factam implicasse in dictis operibus / subscriptos scindulum et clavinum / suprascriptas quantitates valentes receptam / per Iacobum Regardi notarium publicum sub / anno Domini millesimo quatercentesimo quadragesimo / quarto indictione septima die decima nona / mensis aprilis quam reddit in quadam / cedula papiri scriptam et manu dicti / notarii signatam dictis quantitibus ascendentibus / ad videlicet : .XIX. den gros pp. /

Iterum opera castris (en marge gauche)

Librauit Nycodo de Bornes lathomo / pro tachia sibi data per dictum vicecastellanum / reparandi et ritinandi quandam archeriam / in fondo turris capelle castris dicti loci / Clarimontis existentem pretio quinque flor / auri parvi ponderis prout in instrumento / dicti tachii continetur inde recepto per / Iacobum Regardi notarium publicum sub anno / Domini millesimo quatercentesimo quadragesimo / primo die tertia mensis februarii. Et / allocantur sibi subscripti quinque flor / auri parvi ponderis virtute dicti tachii superius / redditi etiam per quamdam notam instrumenti / receptionis ipsorum operum facte per Petrum / Foresterii, Iohannem Charia de Claromonte / et Aymonetum Hugueti de Botollier carpentatoribus / dicentium et attestantium suis mediantibus / corporalibus iuramentis accessisse ad dictum / locum turris et dictam tachiam esse bene et / sufficienter factum et completum sicut / in dicti tachii continetur receptum per dictum / notarium sub anno Domini millesimo quatercentesimo / quadragesimo quarto die sexta mensis / maii necnon et per confessionem dicti / Nycodi de Bornes lathomi de recepta / dictorum et subscriptorum quinque flor pp per / eundem a dicto vicecastellano habitore et / receptore causis premissis receptam per eundem / notarium anno indictione et die predictis / quam reddit in quodam dimidio folio / papiri scriptam et manu dicti notarii / signatam. Necnon et de mandato / supradictorum magistrorum et auditorum computerum / domini videlicet : .V. flor pp. /

**[peau 36]**

Reparatio castri (en marge gauche)

Librauit Nycodo de Bornis alias Damon / lathomo et carpentatori pro quadam reparatione / per ipsum facta in duobus epicoteriis / existentibus in castro Clarimontis scilicet / uno in aula superiori et alio in aula / inferiori dicti castri que deruebant / eidem Nycodo datam in tachiam per dictum / vicecastellanum pro duobus flor pp ut / per notam instrumenti de testimonio premissorum / confessioneque et recepta predictorum et / subscriptorum duorum flor pp per dictum / Nycodum habitorum a dicto vicecastellano receptam / sub anno Domini M III<sup>C</sup> XLVI die decima septima / mensis ianuarii quam reddit in eius / cartulario scriptam et manu Stephani / Crestuti notarii signatam : .II. flor pp. / [apportet tachiam unam cum testificatione necessariam operum inferiori mentionatum hinc ad [non compris] primum aliud detrahentur (en marge gauche)] Item librauit eidem Nycodo de Bornis / pro reparatione pro ipsum facta in castro / Clarimontis supra cameram existentem / a parte occidentali ubi implicauit unum / milliare cindulli valente tres gross et / unum milliare clavini valente tres gross / ad sibi ministratos per dictum vicecastellanum / capienti ipsorum implicando de salario et / expensis duos gross ut per notam instrumenti / de testimonio predictarum quantitatum tam salarii / quam emptione clavini et cinduli ut supra / implicatorum receptam anno indictione / et die quibus supra proxime quam / reddit ut supra scriptam et signatam : / .VIII. den ob gros. Librauit / supranominato Nycodo de Bornis pro reparatione / per ipsum facta in furno domini Clarimontis / in qua reparatione confitetur implicasse sisias / euisdem furni que in eodem deficiebatur / euis sumptibus videlicet duodecim sex [sic] sibi / datis in tachiam per dictum vicecastellanum / in presentia Iacobi Regardi et Glaudii / Chamesii et finito dicto sisiamento eundem / reddidit completo dicto vicecastellano / in presentia Iohannis Chatra sindicis ville / Clarimontis, Glaudii Chamesii et Iohanis / Mola fornerii dicti furni ut asseruerunt / bene et ydonee fuisse factum per notam / instrumenti de testimonio premissorum / confessioneque et recepta subscripte quantitatis / per dictum Nycodum habite pro premissorum / receptam scriptam et signatam ut precedentis : / .II. flor pp.



**[peau 30]**

Opera furni, putei et cuiusdam turris castri Clarimontis (*en marge gauche*)

Librauit in operibus et reparationibus furni domini / dicti loci Clarimontis, putei castri et cuiusdam / turris castri Clarimontis in aliquibus suis partibus / [non compris] reparatorum tam preterito literam dominicalium / annexarum cuidam supplicationi per villam / totius comitatus Clarimontis domino nostro factam / de mandato furnum ipsius loci Clarimonti / restauri debite reffici faciendum minoris partis/

**[peau 31]**

quo fieri poterit datam Gebenam die decima nona / marcii anno Domini millesimo quatercentesimo / quadragesimo sexto quam obtendit sigillo domini / sigillatam annexam suprascripte ville et manu Iohannis / de Clauso eius secretarii signatam. Quam etiam preterito / cuiusdam visitationis de necessitate operum suscripte / inde factarum per venerabilem virum dominum / Aymonem Bouzardi de Claromonte presbiterium, / discretum virum Iacobum Regardi de eodem / notarium, Iohanem Tissoti, Amedeum Rengnisii / burgenses dicti loci Clarimontis et Iohanem Chatra / de eodem syndicos Clarimontis qui personaliter / adcesserunt ad furnum predictum et eundem furnum / visitauerunt per omnia loca [per omnia loca (biffé)] eundem / quod reperientur decopertum. In quod plures ac in / eodem furno et supra ollam eiusdem furni / taliter quod panis non poterat decoqui et quod si / non restauraretur noviter quod ipse furnus / deveneret in ruynam. Item etiam viderunt / et visitauerunt supra nominati quandam / turrim castri vocatam de Terraux quam / reperierunt quasi totaliter totam decopertam / et quod deffectu coperture ipsa parata erat devenire / in ruynam nisi eadem turrim de novo / restauraretur. Item et etiam visitaverunt / quidem supra nominati puteum castri dicti / loci Clarimontis et meysonamentum eiusdem / putei reperierunt totaliter deruptum putrefactum / iuventum quod collone, chivroni et latte / nisi valebant aliquid pro reedificando prout / de premissis visitatis constat per tenorem / cuiusdam note instrumenti inde recepte / per Stephanum Crestiti notarium publicum sub anno / Domini millesimo III<sup>c</sup> quadragesimo septimo / indictione decima die duodecima mensis augusti / quam reddit in quodam quaterno papirii cum / aliis infrasignatis scriptam manu dicti / notarii et signatam videlicet Petro Leveti de / Benaria carpentarii pro tachia sibi data per / dictum vicecastellanum nomine domini de novo coperiendi / predictum furnum Clarimontis de bono incindullo [sic] / et clavino lombardie bene et ydonee et ibidem / implicandum latte necesserias sumptibus domini / nostri mistrandis ad rationem pro quolibet / milliaro scindulli ibidem implicandi tam / pro salario quam expensis duorum solid geben. / Item eidem Petro similiter pro tachia sibi data per dictum / vicecastellanum nomine domini ut supra de novo coperiendi / turrim predictam castri Clarimontis vocatam de Terraux / de bono scindullo et clavino lombardie ut supra et / in eadem ponendi et implicandi lattas necessarias / sumptibus domini ad rationem duorum solidorum pro quolibet / miliario tam pro manu quam expensis. Item de novo / domifficandi meysonamentum putey castri Clarimontis / in eodem quas ponendi unam solam quercus, unam gietam / etiam quercus, quatuor collonas eiusdem

nemoris / quarum una sit ad fustinendum rotam dicti putey, / duas pannas quercus, quatuordecim chivronos / quercus necnon et lattas ibidem neccessarias / et hoc pretio pro quolibet miliario scindulli ibidem / implicandum dictorum duorum solidorum tam pro salario quam / expensis eiusdem carpentatoris prout supra et cum / pacto quod idem vicecastellanus eidem carpentatori / nomine domini ministrare teneatur scindullum, clavinum et / totam materiam super loco ut per notam instrumenti / de testimonio dicti tachii inde recepti per dictum Stephanum / Crestuti sub anno predicto die vicesima mensis augusti / quam reddit in dicto quaterno papiri scriptam manu / dicti notarii signatam. Et primo librauit eidem Petro / Leveti carpentatori pro suis salario et expensis tempus / quo vacauit implicando in copertura ipsius furni / Clarimontis triginta milliaria scindulli sapini, / viginti quatuor milliaria clavini lombardie et / tres duodenas lattarum secum pro eius manu / ad rationem predictam : .V flor pp. Item /

**[peau 32]**

pro pretio dicti scindulli ad rationem trium den / gros cum dimidio pro quolibet miliario : / .VIII. flor .IX. den gros. Item pro pretio dictorum / viginti quatuor milliariorum clavini lombardie / ad rationem quatuor den gros cum dimidio / pro quolibet : .IX. flor pp. Item et pro / pretio dictarum trium duodenas lattarum / ibidem implicatarum ad rationem duorum den / ob gros pro qualibet duodena : / .VII. den ob gros. Item librauit eidem Petro / Leveti pro implicatione viginti quinque milliariorum / scindulli per eundem implicatorum in turri castri / Clarimontis pro manu tantum ad rationem duorum / den gros pro quolibet prout supra : / .III. flor .II. den gros. Item pro pretio eiusdem / scindulli ad rationem trium den ob gros pro / quolibet : .VII. flor .III. den ob gros. Item pro pretio / viginti milliariorum clavini lombardie ibidem / implicatorum ad rationem quatuor den ob gros / pro qualibet : .VII. flor cum dimidio. Item / librauit eidem carpentatori pro domifficatione / meysonamenti putey dicti castri Clarimontis / in quo implicauit unam solam quercus, quatuor / collonas quercus de quibus una fuit implicata / ad sustinendum rotam dicti putey, tres pannas / quercus, unam gietam valente quatuor solid / cum dimidio, quatuordecim chivronos quercus / et duas duodenas lattarum valente et costante / ipsa sola octo solid sex den gros, quelibet panna / seu collona quatuor den ob gros, quilibet / chivronus unum den ob gros et quelibet / duodena lattarum duos den ob gros inclusis / charragio emptione et implicatura ipsarum / fustarum qui sunt in summa : .V. flor .X. / den gros pp. Item librauit eidem carpentatori / et qui fuerunt implicati in meysonamento dicti / putey videlicet quindecim milliaria scindulli sapini / et decim [sic] milliaria clavini lombardie valente / quolibet miliario scindulli tres den ob gros / et quolibet miliario clavini quatuor den / ob gros qui sunt in summa : .VIII. flor .I. den ob gros / pp. Item pro implicatura seu manu ipsius / carpentatoris eorundem quindecim milliariorum / scindulli ad rationem duorum solidorum pro quolibet / prout supra : .II. flor .VI. den gross. / Item librauit eidem Petro Leveti et qui / fuerunt implicati supra turrim vocatam douz / Viret ipsius castri et supra cameram existentem / a parte occidentis ipsas repatinando videlicet / in pretio quatuor milliariorum scindulli et / quatuor milliariorum clavini ad rationem predictam : / .II. flor .VIII. den gros. Item pro manu / ipsius carpentatoris : .VIII. den gros. Ipsi / particulis suprascriptis ad subscriptam quantitatem / ascendentem que eidem castellano allocantur / tam pretestu confessionis dicti carpentatoris / de eisdem facte recepte quia per dictum Stephanum / Crestuti notarium sub anno supradicto die / vicesima quinta mensis novembris quam / reddit in eodem quaterno papiri scriptam / manu dicti notarii signatam quam etiam / vigore

recessionis operum furni, turris et / putey supra mensionatis inde facte per Petrum / Foresterii, Ludovicum Bernardi, Nycodum / de Bornis, Aymonem Cerreyrouz [Iohannem (biffé)] / carpentatorem, Iohannem Curteti et Iohannem / Chartraz consindicum ville Clarimontis qui / personaliter accesserunt de mandato dicti nobilis / Petri de Mota vicecastellani Clarimontis / ad furnum ipsius loci Clarimontis. Item ad / turrim eiusdem castri Clarimontis necnon / ad puteom [sic] et euis meysonamentum et ipsa / viderunt visitauerunt et comparrerunt fuisse / facta et constructa de novo bene et ydonee /

**[peau 33]**

et in eisdem dicunt dixeruntque et attestati / fuerunt suis mediantibus iuramentis scindullum, / clavinum et alias fustas supra descriptas fuisse / implicatas in locis suprascriptis et per modum / superius descriptum recepte sub anno predicto / die vicesima septima novembris quam / etiam reddit in eodem quaterno papiri scriptam / manu dicti notarii signatam. Ac etiam de / mandato supradictorum magistrorum computorum / domini et cum iuramento dicti vicecastellani / asserentis ipsa opera sit facta fuisse et soluta / per modum superius declaratum : .LXII. flor .I. den ob gros pp. /

**[peau 32]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris / domini dicti loci Clarimontis in pluribus / et diversis locis et partibus [eiusdem castris (en marge droite)] necessario / reparati per tempus de quo computat prout / infra. Et que operagia infrascripta / facta fuerunt. Primo de mandato illustris / bone memorie domini Philippi de Sabaudia quondam / comitis Gebenensi fratris domini ad supplicationem / nobilis Mermeti Provane de Crusillia presentis / vicecastellani dicti loci Clarimontis qui eidem / domino comiti quondam supplicauit ut providere / dignaretur super reparationem tecti magne / turris dicti castris qui defectu coperture / tendebat in ruynam prout in dicta supplicatione / bannis continetur qua supplicatione visa prefatus / dominus comes quondam mandauit magistris / computorum suorum quatenus magistrum operum eiusdem / domini comitis apud Claromontem accedere facerent / dictum castrum visitaturum et inde que ibidem / essent necessaria tam pro ipsius copertura / quam aliud ipsius domini comitis sumptibus redifficari / et aptari facturum sic quod imposterum aliquod / evenire non contrigeret scandallum ut per ipsius / domini comitis quondam litteram de testimonio premissorum / datam Gebenae die XXV ianuarii anno / Domini millesimo III<sup>C</sup> quadragesimo quarto / quam reddit signeto prefati domini comitis / presidente absente sigillatam et manu Iohanis /

**[peau 33]**

Fabri euis secretarii signatam et dicte / supplicatione annexam. Pretextu cuius mandati / accesserunt apud Claromontem ad castrum / dicti loci pro eodem visitando et necessaria / in eodem castro fieri faciendo et reparando / videlicet [ magister Iohanes Bonardi alias Muaneli carpentator et (ajouté en marge droite)] magister Petrus Primi lathomus / magister operum prefati domini comitis quondam / in dicto comitatu et eundem castrum visitauerunt / in quoquidem castro reperierunt / magnam turrim rotondam dicti castris male / copertam et que indigebat de novo recoperiri / quamquidem coperturam dicti magistri fieri et / ordinauerunt et ibidem implicari ea / que sequuntur. Et primo sex duodenas / [latte (en marge gauche)] lattarum valente qualibet duodena duos / den gross valent .XII. den / gros. Item ordinauerunt in dicta / turri poni et implicari circumcirca dictam / [postes (en marge gauche)] turrim in foresium existentibus circumcirca, et octo / duodenas postium duodecim pedum longitudinis / valente qualibet duodena duos florenos / .XVI. flor pp. Item / [scindullum (en marge gauche)] ordinauerunt ut supra implicari in dicta / turri tam in copertura dicte turris quam in / foresiis eiusdem turris circumcirca existentibus / videlicet quingenta miliaria scindulli occhoni / valente quolibet miliari tres den gros / valent: .CXXV. flor pp. / [clavinum (en marge gauche)] Item ordinauerunt in eadem turri implicari / quatercentum miliaria clavini lombardie / valente quolibet miliari quatuor den gros / valent: .CXXXIII. flor .III. den gros / pp. [Les maltallies (en marge gauche)] Item ordinauerunt in / eadem implicari pro serrando dictos postes / in dictis foresiis unum milliare de maltallies / valens : .III. flor .IX. den / gros pp qui includuntur in confessione / facta per Amedeum Fabri de sex florenis / pp cum dimidio per

eum habitis pro serratura / in dicta turri implicata de quaquidem / confessione inferius fit mentio. / [bocule (en marge gauche)] Item magis ordinauerunt in dicta / turri implicari sexdecim boculas ferri / pro serrando [sic] mantellos fenestrarum dicte / turris valentes : .II. flor pp qui / includuntur in dicta confessione sex / flor cum dimidio pp. [trabs (en marge gauche)] Item magis / ordinauerunt implicari in eadem unam / trabem quercus neccessariam in dictis foresiis / valentem: .III. den gros. [tole (en marge gauche)] Item / ordinauerunt implicari in copertura [lanterne (en marge droite)] dicte / turris unum milliare cum dimidio tollarum stagnatarum / qualibet duodena valente novem den gross / de quoquidem milliari cum dimidio non / implicate fuerunt ibidem nisi sex centum tole / prout in reparatione dictorum operum lancea / continetur que valent : .XXXVII. flor / et dimidia pp. [tachie (en marge gauche)] Item ordinauerunt / implicari in serrando dictas tolas trium miliarium / tachiarum valentia unum flor de quibus / non implicate fuerunt ibidem prout in receptione / dictorum operum infrascripta continetur nisi / duodecim centum tachie valentes: / .V. den gros. Item / ordinauerunt ibidem implicari unam / duodenam chivronorum pro componendo / pontes dicte turris qualibet duodena / valente decem octo den gross : .XVIII. den gros [qui includuntur in octo flor inferius mentionatis librate pro ferramenta et in tectis aliis implicatis in dicta turri (en marge droite)] /

**[peau 34]**

quiquidem magister operum predicta omnia / ad faciendum coperiendum et reedificandum / dederunt in tachiam Petro Umdreti / de Chillier carpentatori, Iohani filio, / Iohannis de Rizo necnon supradicto Mermeto / Provane procuratori vicecastellano dicti loci / Clarimontis quilibet ipsorum pro tertia parte / et fuit actum inter dictas partes quod dictus / vicecastellanus teneretur et deberet predicta / sumptuare dictis carpentatoribus super loco / in quo debent implicari sumptibus prefati / domini comitis Gebenensi sic et taliter quod dicti / carpentatores non haberent materia dictum / opus retardandi. [ implicatio postium (en marge gauche)] Quiquidem magistri / operum dederunt nomine prelibati domini comitis / pro implicatura dictorum postium in dictis / foresiis implicandorum [et pro aptando dictam trabem ( en marge droite)] et alia neccessaria / in rota dicte turris faciendo prenominitis / vicecastellano et carpentatoribus per eorum salario / et expensis : .V. flor pp. [implicatio scindulli et clavini (en marge gauche)] Item / et pro implicatura dictorum quingentum / milliariorum scindulli cum clavino superius / descripto pro quolibet milliari scindulli / et clavini solui ordinauerunt duos / den gros: .III<sup>XX</sup> III. flor .III. den gros / pp. [implicatio tolarum et tachiarum (en marge gauche)] Item et pro implicatura / predictarum tolarum et tachiarum in dicta / lanterna coperienda implicandarum etiam / pro salario et expensis dictorum carpentatorum / .III. flor pp. [ De quibus non intrantur quia non fuerunt intrate nisi sex centum tole ex uno miliari cum dimidio tolarum ad rationem dicti tachii .XIII. den ob gros ( en marge droite)] que omnia dicti / vicecastellanus et carpentator debebant et tenebantur / reddere completa in festo beati Michaelis tunc / proxime futuro ut per notam instrumenti / dictorum magistrorum operum de testimonio premissorum / receptam per Stephanum Crestuti notarium publicum / sub anno Domini millesimo III<sup>C</sup> quadragesimo / quinto indictione septima die secunda mensis marcii / quam reddit in quodam folio papiri / scriptam et manu dicti notarii signatam. / Et dictis supplicatione et littere prefati domini comitis / quondam annexam. Pro quibus quidam / [pro (biffé)] operagiis visitandis et recipiendis / supradictus magister Iohannes Bonardi alias Mitanelli / carpentator magister operum comitatus Gebenensi / personaliter accessit apud

Claromontem pro / visitando et recipiendo tachium predictum / magne turris [rotonde (en marge droite)] dicti castri. Quosquidem / tachium et opus visitavit vocatis secum et / appellatis Petro Foresterii de Claromonte / et Nycodo de Bornis carpentatoribus et / ipsum tachium et opus eiusdem reperit et dixit / bene legaliter et ydonee fuisse factum et / constructum. Ipsum quod opus tachii [predicti (en marge droite)] acceptavit / nomine prefati domini nostri ducis et Gebenensi comite. / Item dixit idem magister Iohanes et reperit / fuisse implicatis in dicta turri pro / substinendo mantellos fenestrarum dicte / turris ultra ordinata et contenta in dicto / tachio et ibidem necessaria videlicet sexdecim / exparras ferri grossas factas ad modum / de fretis necnon et tachias ibidem necessarias / ad ipsas ferrandas. Item quia fuit / ordinatum in dicto tachio per dictum magistrum / operum esse necessarios duodecim chivronum / quercus pro faciendo et componendo pontes / dicte turris necessariis ibidem pro faciendo / dictam coperturam. Que omnia taxavit ad / octo flor pp. De quibus deducuntur / decem octo den gros superius iam / intrati pro una duodena chivronorum / implicatorum in dictis pontis et sic / sunt : .VI. flor et dimidia pp. Que / copertura et necessaria dicte turris magne / fieri valebant nisi mediantibus dictis / pontibus. Item reperunt idem /

**[peau 35]**

[edificatio dicti estandard (en marge gauche)] magister operum una secum supra nominatis / carpentatorum ultra contenta et ordinata / fieri in dicto tachio ut supra per eundem / ordinato in summitate dicte turris positum fuisse / unum estandard cum lancea condecienti ad eundem / substinendum bene et notabiliter ibidem ut / supra positum fuisse et esse. Et ibidem bene / convenientem et per dictum vicecastellanum expeditum. / [testificatio lantern (en marge gauche)] Item cum fuerunt ordinatum in dicto tachio per / dictum magistrum operum coperiendi de longo et omnio / lanternam dicte turris et ibidem implicari unum / miliare cum dimidio tolarum stagniatarum / una cum tachiis condecentibus non reperit / implicatis fuisse preterquod sex centum tolas / cum tachiis condecentibus eo quia dicta lanterna / non fuit coperta de toto nisi tectum dicte / lanterne et pomellum cum quodam circullo / facto circumcirca dictam lanternam ibidem / necessario que premissa fuerunt ut supra / visitata per eundem magistrum Iohannem secum / existentibus supra nominatis Petro Foresterii et / Nycodo de Bornis carpentatoribus per eundem / secum appellatis qui dixit et attestatus / fuit una secum predictis carpentatorum predictam / tachiam et alia suprascripta bene sufficienter / et ydonee fuisse facta et completa et per / eidem recepta. Et que predicta omnia fuerit per / dictum vicecastellanum suis sumptibus super loco administrata / et expedita ut per notam instrumenti dicti magistri / operum de testimonio premissorum receptam per / Stephanum Crestuti notarium sub anno Domini millesimo / III<sup>C</sup> XL octavo indictione undecima et die decima / novem mensis novembris quam reddit in / quodam quaternullo papiri scriptam et manu / dicti notarii signatam. [confessio ferraturarum (en marge gauche)] Una cum nota instrumenti / Amedei Fabri de Claromonte de confessione et / recepta sex flor cum dimidio pp per eum a / dicto vicecastellano habitorum et hoc nomine et / ex causa sexaginta librarum ferri per dictum / [vicecastellanum (biffé)] fabrum implicatarum in sparibus / fretis et boculis pro serreando mantellos / magne turris predictae. Et includuntur les / maltaillies qui in dicto tachio describuntur / recepta per Glaudum Gauterii notarium publicum / sub anno Domini millesimo III<sup>C</sup> XL nono indictione / duodecima et die vicesima nona mensis decembris / quam reddit in [quodam (biffé)] dicto quaternullo / papiri scriptam et manu dicti notarii signatam. / De

quibusquidem sex flor cum dimidio pp / deducuntur et detrahuntur tres flor et / novem den gross pp [inclusis in dictis sex flor cum dimidio ( en marge droite)] [qui (biffé)] librati pro / factura unius milliari de maltallies / superius iam intrati. Item deducuntur / duo flor pp qui includuntur in dictis / sex flor cum dimidio pp librati pro factura / sexdecim bocularum ferri factis pro serreando / mantellos fenestrarum dicte turris et / qui superius intrati sunt. Et sic / restant de predictis sex flor cum dimidio / factis deductionibus predictis .IX. / den gros. [confessio tachiatorum (en marge gauche)] Una cum nota instrumenti / supra nominatorum Petri Leveti de Bonnatia, / Petri Umdreti de Chillie carpentatorum / et Iohanis Rizo, nomine Iohanis euis filii noviter / defuncti carpentatorum consortis in dicta tachia / et opere predicto. Confitentium et attestantium / se habuisse et realiter recepisse a dicto Petro / de Mota vicecastellano Clarimontis plenam et / integram solutionem tachii superius descripti / et ultra pro pontibus dicte turris factis / pro coperiendo dictam turrim cum lanterna / ultra duodecim chivronos quercus in /

**[peau 36]**

dicto tachio pro dictis pontibus ordinatos / octo florenos pp super mentionatos et intratos / et pro tolis per eosdem implicatis / in coperiendo dictam lanternam et faciendo / unum circumulum circumcirca eandem et coperiendo / pomellum dicte turris et ponendo unum / estandar de super cum lancea neccessaria / videlicet decem octo den gros in dictis / octo flor inclusis prout superius / describitur. Recepta per Stephanum Crestuti / notarium publicum sub anno Domini millesimo / III<sup>C</sup> XL octavo die vicesima mensis novembris / quam reddit in dicto quaternullo papiri / scriptam et manu dicti notarii signatam. / [confession dicti estandar (en marge gauche)] Una etiam cum nota instrumenti magistri / Iohanis de Bala serrailioni et burgensi Gebenae / et magistri Iohanis Baptitoris pictoris / habitatoris [gg (biffé)]Gebene de confesione / et recepta subscriptorum quinque flor / et octo den gros pp per eos a / dicto vicecastellano habitorum tam in tribus / flor et octo den gros per dictum Iohanem / de Bala habitis pro factura dicti estandar / quam in duobus flor pp per dictum Iohanem / Baptitorem habitis pro pictura ipsius estandar / recepta per Hugonem de Langino notarium publicum / sub anno Domini M III<sup>C</sup> XLVIII die quarta / mensis septembris quam reddit in quandam / cedulla papirea scriptam et manu dicti / notarii signatam .V. flor .VIII. / den gros pp. Et allocantur sibi / predicte particule ad quantitates subscriptas / ascendentes per litteram prefati domini nostri Sabaudie / ducis de mandato per dictos magistris computorum / in dicti castellani primo computo reparaciones superius / descriptas [illisible] eis constiterit de receptione / ipsorum operum et confessionibus opportune intrandum / et indifficiliter allocandum datam Gebenam / die vicesima septima ianuarii anno Domini M / III<sup>C</sup> XL quinto quam reddit note instrumenti dicte / tachie et dictis litteris domini comitis Gebenensi / quondam annexam sigillo domini sigillatam et / manu Lestelley notarii signatam una cum / littera euisdem domini nostri ducis etiam de mandato / simili quo supra data Gebena die XVII / marcii anno Domini millesimo III<sup>C</sup> XL sexto / dicte littere annexa sigillo domini sigillata / et manu dicti Lestelley euis secretarii / signata. Vigore quarum litterarum / allocantur sibi predicti pecuniarum quantitates / ad trium operum predictorum ut premititur / librate attentis notis instrumentum tachii / et receptionis dictorum operum ac confessionum / superius designatis ad quantitatem subscriptam / ascendentem de mandato supradictorum magistrorum / computorum domini et sub iuramento dicti / locuntenentis asserenti suo corporali iuramento / predicta operagia facta fuisse et pro / ipsis quantitates superius descriptas / solutas fuisse prout superius describitur /

videlicet .IIII<sup>c</sup> XXV flor pp. De quibus / resencantur seu deducuntur de mandato supradictorum / domini presidentis et magistrorum computerum / domini. Quiquidem magistri admirantes quod in tanto / panto loco videlicet in tecto dicte turris tanta miliaria / scindulli et clavini implicata fuissent volentes / quia super operibus suprascriptis Attento quod ad magnam / quantitatem adscendunt Uberius et securetto infornari / proviserunt et ordinaverunt Petro Pingonis / de et super premissis operibus veriditam informationem / [illisibile]. Quiquidem Petrus Pingonis de eorum / mandato ad dictum castrum accessit et [informationem (biffé par exponctuation)]

**[peau 37]**

informationem sumpsit una secum magistro / Girardo Landodi magistrum operum domini castri Chamberiaci / ad hoc per eosdem dominos presidentem et magistros / computerum destinato Georgio de Burgo, Iohanne / Burderati alias de Salouz, Petro Calliatti, Iohanne / de Frangeria, Hugoneto Guiraud pluribusque / aliis in talibus expertos? Quiquidem commissarii / et alii supra nominati super reparationibus necessarias / in dicto castro Clarimontis visitationem fecerunt / die decim septima mensis aprilis anno Domini millesimo / CCCC XLIX [quarumquidem visitatores operum informationis tenores sequunt (en marge droite)]. Et primo fuit visitatione magne turris rotunde / noviter coperte de et pro qua computat nobilis Petrus de Mota / vicecastellanus dicti loci Clarimontis librasse pro implicando tam in / copertura dicte turris quam in garlanda circumquaque existente / quinque centum miliaria incendulli et quatuor centum miliaria / clavini cum tolis, tachiis et aliis descriptis in receptione tachii / dicte turris pridem facta per magistrum Iohannem Bornardi alias Mitanelli / magistrum operum comitatus Gebenesii ut in littera super hoc confecta / de qua edocuit legitur plenius contineri. Quequidem turris / fuit bene et condecenter coperta videlicet de super in tecto prius ad / modum tecti septem et garlanda in modum tecti quidem / nec fuit repertus in opere dicte turris, aliqualis defectus / verum post diligentem visitationem quia dicto magistro Girardo / Landodi et michi visum fuit non fuisse tantam quantitatem incendulli / et clavini in ea implicatam sicut ipse vicecastellanus comparuit ideo / pro maiori informatione nostra fecimus coram nobis evocari Petrum / Leveti, Petrum Vindreti et Ludovicum Bernardi carpentatores qui / continue vacauerunt in copertura et opere dicte turris, quos cum / iuramento interrogauimus super implicatione dicti incendulli et / clavini ac aliorum in copertura dicte turris implicatorum. Qui / dixerunt se ad presens non bene recordari de implicatione quantitatem / incendulli et clavini licet fuerint facte aliq̄ue diste seu bochie / super hoc super quibus posset unde veritas huius rei si ipse / hosthie reperirentur dicentes in super quod videre ipsorum totalis / materia de qua fit mentio in receptione ipsius tachii fuit in ipsa turri / bene implicata, quia dictus magister Iohannes Mitanelli alium non recepisset / ipsam tachiam, et ideo nos successive evocari fecimus in loco Balme / lapsis duobus vel tribus diebus dictum magistrum Mitanelli cum dicto / Petro Leveti in absentia dicti vicecastellani propter metum subornationis cum / quibus satis fuimus altercati eo quod nobis videbatur multominus / fuisse implicatum quam ipse vicecastellanus computaret. Qui nobis responderunt / quod miliaria incendulli Castellionis Michallie non redunt [numeram (en marge gauche)] inter dulorum completum, et verum est quia sicut nos computamus / aliquos fassos ipsius incendulli non reperiuntur in milia et nisi / quingente vel sexcentum incendulle vel circa. Et ita quinque / centum miliaria illius incendulli Castellionis Michallie [lecture incertaine] extimatione / non redunt nisi tercentum miliaria incendulli completus. Et tandem /



perveniendo ad cognitionem veritatis unius [rel (biffé)] rei dictus magister / Mitanelli testificatus fuit quod in receptione dicti tachii tole implicate / in lanterna dicte turris tachie cum postibus et bandereta seu / peremiono? erecto supra pomellum ipsius turris omnia hec fuerunt / inclusa in dictus quingentis milliaribus incendulli et computata / pro uno cento milliarium ipsius incendulli et sic non fuerunt / implicata secundum relationem dicti magistri Mitanelli nisi quatercentum / milliaria ipsius scindulli et tercentum quinquaginta milliaria / clavini quod nobis visum fuit satis esse consonum rationi licet / non posset veritas ita ampleheri per inspectionem sicuti habere / per implicationem et relationem eoquum [illisibile] dictam turrim / coperierunt si ad eorum [mentes ?] numerum incendulli implicati / reduxissent. [visitatio duarum aliarum turrium (en marge gauche)] Et his sic nestis proveniendo ad / alia edificia dicti castris et reparationes necessarias visitauimus / duas alias turres videlicet turrim vocatam du Viret cuius solani / sunt facti cum crottis lapideis seu tufforum. Et re vera ipsa turris / propter sui decore est fideli custodie comendanda. Item aliam / turrim in ordine sequente, que turres male sunt de presenti / coperte quynymo deffectu ipsius coperture sunt in via ruyne nisi / celeriter coperiantur. Et ideo dictus magister Girardus et ego /

### [peau 38]

ordinauimus ipsas celeriter coperiri debere bono icendullo et clavino / ad modum tecti cuiquem. Item similiter visitauimus tectum supra / cameram longuam prope aulam bassam in quo multa sunt scillicidia / seu gotterie quo [sic] coperiri ordinavimus et aptari. Item ordinavimus / in meysonamento ipsius camere poni unum [h]umerierum ad / substinendum tectum ipsius camere in modum unius gorgie secundum quod / iam aliter ordinaverat dictus magister Mitanellus. Ita et taliter quod non / pluat supra menia dicti castris que deffectu ipsius coperture / iam magnum receperunt detrimentum. Item visitauimus allorium / dicte magne turris rotunde una cum introitu ipsius in quo est / neccesse de novo construere unum pontem fusteam cum bareriis ipsius / alloria quia alia non eminet tutus accessus ad ipsam turrim in / qua neccesse est cotidie ire et redire propter umiliatos ? et captives / qui ibi custodientur et ideo opus est ipsum pontem construere / cum allorio predicto de bonis trabibus quercus cum postibus quercus / de super platellandis qui fuit [sic] grossitudinis unius turni. Item / visitauimus magnam portam ingressus dicti castris que quasi est / o[m]nino lacerata. Et ideo indiget reparatione maxime ut refficatur / foderatura ipsius porte. Item visitauimus tectum supra gradus / quando intratur intra magnam aulam in quo sunt alique gotterie / reparande. Item tectum cuiusdam aule quando itur ad dictam magnam / turrim cuius freta de super est refficienda quia deffectu affretationis / dicti tecti tuyrii sini chivroni separantur unius ab alio et sic / tota copertura posset et ex hoc corruui. Et ista sunt quantum ad opus / carpentarie que sunt particulariter reparanda in ipso castro ad ipsum / [tachia dictarum reparationum ordinatum (en marge gauche)] manutenendum et conservandum in bono statu. Quaquidem visitatione / sit facta presentibus dicto vicecastellano et quam pluribus aliis notabilibus dicti / loci dictus magister Landodi tradidit in tachium dictarum reparationum / Petro Leveti, Petro Vindreti et Ludovico Bernardi carpentatoribus in / talibus expertis qui homis superserunt et in meis manibus se valide / obligauerunt dictas duas turres bene et ydonee coperire ad tectum / tamquam sicut suprascriptum est. Et quod in qualibet dictarum turrim / ipsi debeant facere unum pomelum de una pecia quercus bene et / convenienter, qui pomelus debeant coperire tolis eis ministrandis / per dictum vicecastellanum. Item quod ipsi carpentatores teneantur

omnia / alia supra ordinata de manii bene et sufficienter facere atque complere / hinc et per totum mensem augusti proximum eorumque expensis / scindere fustas ad hec necessarias in nemore domini mendimus et dictus / vicecastellanus debeat ministrare charreagium ipsis carpentatoribus / et omnem materiam eis necessariam super loco sumptibus presenti domini nostril / Item quod dicti carpentatores teneantur et debeant commemorari et cum / iuramento revellare in receptione dicti tachii omnem materiam que / [ibidem (biffé)] implicabitur in predictis reparationibus. Item dictus vicecastellanus / quando ipse eam tradet ad implicandum dictis carpentatoribus quod hoc fiat / coram cleric curie dicti loci et testibus fidelibus adhibendis qui occulata / fide videant omnia implicanda. Et inde sunt per dictum clericum curie / dicti loci instrumentum seu litteram testimonialis ad eo quod loco et tempore / constare possit de hiis que particulariter non possunt commode extimari. / Item ordinatur pro premissis fiendis sexaginta milliaria / incendulli, quadraginta milliaria clavini seu plus vel minus [illisible] / quod necesse sun ut etiam opus bene et sufficienter perficiatur. Et pro / predictis omnibus sit fiendis dictus vicecastellanus vice et nomine prefate domini / nostri habito super hoc consilio et deliberation tam dicto magistro Girardo et / me dicto commissario dare convenit ipsis carpentatoribus de manu tantum / sechisa material quam sumptuabit dictus vicecastellanus sicut suprascriptum / est videlicet decemocto flor solvendos tribus terminis videlicet tertium / ipsius pretii in principis ipsius operis et aliud terminum medio et / complementum in fine. Actum et datum apud Claromontem in domo Petri / Bollardi presentibus Glaudio Chamesii, Iohanne de Pesseto alias Goy, Glaudio / Mugnerii et Petro Sordeti alias Grassi testibus [illisible]. [visitatio nemoris dicti castri (en marge gauche)] Subsequenter / fuerunt visitata per dictum magistrum Girardum et me menia dicti castri / in quibus inter cetera est una panceria muri camere longue retro magnam /

**[peau 39]**

aulam bassam valde dampnificata [sic] et in duobus locis ipsius / pancerie muri sunt duo foramina magna et murus ipsius deffectu / manutentione multum excoriatus ita quod eminenter apparet ipsum / murum de proximo fore casurum? nisi celery ? reparatione. Et ideo / fuit tradita tachia dicti muri in locis eminentibus et opportunis / refficiendi ad numerum seu computum theysiarum quia aliter commode / fieri non potuisset. Nycodo dez Bornes alias Damoz lathomo / in talibus experto qui convenit facere theysiam ipsius muri / grossitudinis trium pedum de bona massoneria et sumptuabit / totam materiam cum manu pretio quinque flor pro qualibet / theysia quam considerata altitudine dicti muri maxime in locis / reparandis et sumptuoso labore in retinendo ipsum murum appodiis / etiam quod arena de remoto loco adducitur ad ipsum castrum. Nec potest / charreari quinymo a fondo cuiusdam nanti bassi apportatur / super collo pro quoddam molare magnum. Et inde adducitur ad dictum castrum / super animalibus cum cornutis. Ideo hiis attentis bene competuunt / rationabiliter dicti quinque flor pro qualibet theysia dicti muri / computando ad numerum theysiarum secundum magis et minus / et fuit actum quod dictus lathomo possit capere lapides quos / invenire poterit circumquaquod. Ipsum castrum dummodo fuit boni et sufficienter / ad construendum dictum murum. [alia tachia banche (en marge gauche)] Item fuit tradita alia tachia / dicto lathomo unius banche necessarie ad tenendum curiam ipsius loci / et reponendum libros registra et alias scripturas dicte curie de / qua facienda fuit alter logiturus dictus vicecastellanus in camera computorum / prefati domini nostri pro utilitate sua. Rei quod publice multis rationibus / et causis verbothenus explicandis. In quaquidem bancha ordinantur / quinque

theysie muri comitis pro memis ipsam circumquaquod claudentibus / grossitudinis unius pedis cum dimidio. Item faciet unum hostium lapideum / de taillia ydonee constructum latitudinis duorum pedum comitis. Item unam / fenestram de taillia lapideam latitudinis quinque pedum cum dimidio cum / uno arcu de super ut moris est in aliis banchis curiarum prefati domini / nostri una cum angleriis taillis in singuliis angulis ipsius banche / necessariis. Item ordinatur pro copertura ipsius tecti decem miliaria / scindulli et quinque milliaria clavini. Item una parva trabatura / de super iuxta tectum ipsius banche que est postata et ipsa / bancha platellata subtus pedem bonis postibus. Item ordinantur / quod fiant porte neccassarie fustee pro ipsis hostis et fenestra ad / claudendum. Ita quod castellanus diti loci nomine domini nostri ministret / esparras, cardines seu angonos ferreos et tachias ad hoc neccassarias / dicto Nycodo et dictus Nycodus debeat sumptuare totam aliam materiam / tam muri quam fuste, suis expensis in dicto loco. Item ordinatur / quod ipse lathomus faciat unam bancham de postibus ad scribendum / cum uno scanno ad modum archivorum quod scannum sit retro iuxta / murum postatum ita quod possit ibi appodiari. Item ordinatur quod / fiat tectum ipsius banche ad tres pancerias et de super unus pomellus / ita quod castellanus debeat sumptuare tolas neccassarias pro ipso pomello / tolando. Et hec omnia ipse Nycodus facere convenit pretio viginti duorum / florenorum solvendorum ut supra. Actum et datum ubi supra presentibus / Petro Leveti, Petro Foresterii, Ludovico Bernardi, Petro Bectimoz, / alias Salterii, Perodo Moteti et Glaudio Chamesii testibus. [visitatio capelle (en marge gauche)] Item / fuit facta visitatio capelle domini dicti castri in qua defficiunt / omnia ornamenta altaris et verrerie vitree fenestrarum et male / regit deffectu rectoris moderni ipsius capelle qui non residet / sicut me informavit dictus vicecastellanus. Ideo / videretur expediens quod sibi fieret subtractio pensionis / annue debite et solui solute per dictum vicecastellanum donec / et quousque ipse rector debitum suum in servicio ipsius capelle /annuo. [prata (en marge gauche)] De facto pratorum prelibati domini nostri dicti / loci Clarimontis que dictus castellanus tenet ad [illisible] manum / inquisivi quantum potui, sed nullus est qui caperet onus / ultra voluntatem et displicentiam dicti castellani nichilominus / ego sibi iunxi quod ipsa prata faciat proclamari secundum formam / mandati michi facti, et bonum erat quod in eius primo / adventu ego fui vocatus in camera computorum ubi tunc poterit ordinari / quod fuerunt utilius pagedum pro prefato domino nostro duce. / [molendina (en marge gauche)] Item super facto molendinorum ipsius domini nostri dicti loci, quorum / unius videlicet molendinum du Putex noviter edificatum vacat / tam propter nimium onus servicii quod est super eodem quam propter ius / quod habere pretendit super ipso molendino nobilis Iohannes de Moillina /

**[peau 40]**

sicut patet per informationem quam habui ad partem ideo videretur / expediens quod voretur dictus nobilis Iohannes de Moillina cum suis / iuribus et fiat declaratio super hoc alioquin semper vacabit / quia nullus vult eum albergare stante hoc debate. Item / aliud molendinum vocatum de Planchas quod deffectu gubernatoris et manutenentie edificiorum ibidem neccassariorum est in via / vacandi de proximo nisi povicum fuerunt. Et propter hoc alia / molendina circumvicina in quibus melius expedient et celerius / quod in illo. Multa quidem alia essent agenda in castro dicti / loci Clarimontis de quibus nulla fit mentio ad presens quia non sunt / de necessitate reparanda. Quasquidem / visitationes ordinationes et tachiarum dationes / exhibet cum pluribus aliis informationibus / visitationibus ordinationibus et

tachiarum dationibus / plurium aliorum locorum videlicet Greysiaci, Calvimontis / et Balme factis per dictos Petrum Pingonis commissarii et / magistrum Girardum Landoti ac alios supranominatos / in quodam quaternullo papiri scriptas et manu / dicti Petri Pingonis commissarii signatas. Quibus / attentis deducuntur seu reserantur hic pro dictis / centum milliariibus scindulli minus implicatis per dictam / informationem ut supra ad rationem trium den gros / pro quolibet milliari, ad quam fuerunt intrata / ut supra: .XXV. flor pp. Item pro implicatione / cuiuslibet milliarii ex dictis centum milliari ad / rationem unius den gros pro qualibet milliari ad / quam rationem allocatum fuit ut supra: .VIII. / flor .III. den gros. Item pro pretio quinquaginta / milliariorum clavini qui non implicati fuerunt / ut supra in dicta informatione continetur licet / allocati fuerunt ut supra ex dictis quatercentum / miliarum clavini superius intratis et allocatis / ad rationem quatuor den gros pro quolibet / milliari ad quam rationem allocatum fuit supra: / .XVI. flor .VIII. den gros pp. Item / pro implicatione dictorum quinquaginta milliariorum / clavini ad rationem unius den gros [pp (biffé)] pro quolibet / milliari: .III. flor .II. den gros pp. Que / particule ascendunt ad: .LIII. flor .II. den gros / pp. Qui deducuntur seu reserantur sibi ex / predictis quatercentum et vigintiquinque flor / pp attentis premissis de mandato et ex / ordinatione supradictorum domini presidentis et / magistrorum computorum domini: .IIIc LXX. flor .X. den gros pp. /

**[peau 30]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castri domini Clarimontis / videlicet pro tachia per nobilem virum Petrum Pingonis ducalem secretarium / et magistrum Girardum Landoti magistrum carpentarie / castri Chamberiaci [co]mmissarios ad hoc deputatos Petro / Leveti, Petro Vindreti et Ludovico Bernardi carpentatoribus / data coperiendi duas turres castri predicti male / copertas videlicet turrim vocatam du Viret seu du Tresor / et aliam mediocrem immediate sequentem predictam. Item coperiendi / supra cameram longam prope aulam bassam in locis necessariis / et ibidem ponendi unum somerium ad sustinendum tectum / ipsius camere in modum unius gorgie secundum quod alias / fuerat ordinatum per magistrum Mitalnel ita quod non / plueret supra menia que deffectu ipsius coperture / magnum dampnum in aliquibus locis sustinuerant. / Item in introitu magne turris rotunde noviter / coperte componendi unum pontem cum allorio necessario / ad intrandum et exeundum dictam turrim secure deperiis / quercum bene et sufficienter quia deffectu ipsius pontis / et allorii non eminebat tutus accessus ad ipsam turrim / quinymo in statu quo erat poterant multa pericula sequi. /

**[peau 31]**

Item refficiendi et reparandi portam primam ingressus / dicti castri foderando eam bonis postibus et in aliis / in quibus noverint expedire de novo refficiendi. / Item coperiendi in locis oportunis supra gradus quando intratur / infra primam aulam dicti castri. Item etiam affretandi / tectum cuiusdam aule ipsius castri quando intratur ad ipsam / magnam turrim. Acto quod ipsi deberent coperire de / bono scindulo eis ministrando per dictum vicecastellanum ad tectum vocatum Cuiquens? / et clavino oportuno. Pons quod cum allorio predicto / debeat fieri de bonis peciis quercus platellandis / postibus grossitudinis unius turni eisdem quercus. Ac / fusta implicanda per ipsos carpentatores eorum expensis / scindi debeat in nemoribus domini et dictus vicecastellanus / charreagium et materiam ad hoc necessariam ministrare. / Item faciendi in qualibet dictarum turrium unum pomellum / de una pecia quercus bene et eminenter qui pomelli / coperiantur tolis ministrandis per vicecastellanum. Quiquidem / carpentatores teneantur memorari et bonum computum / reddere in receptione dicte tachie de implicandis ut supra / dictus quod vicecastellanus eisdem pro dicta tachia soluere / decem octo flor ut per literam dicte tachie datam / anno Domini millesimo quatercentesimo quadragesimo nono / die decima septima aprilis quam reddit in quadam cedula / papiri scriptam et manu supradicti Petri Pingonis / commissarii ut supra signatam. In et pro quaquidem / tachia supranominati Petrus Vindreti et Ludovicus / Bernardi carpentatores dixerunt et confessi fuerunt / mediis eorum iuramentis ad sancta Dei evvangelia prestitis / se implicuisse coperiendo de novo predictas duas / turres du Viret seu du Tresor et aliam mediocrem / immediate sequentem predictam. Etiam recoperiendo / supra cameram longam prope aulam bassam in locis necessariis / dicte camere quaterviginti et quatuordecim milliarum / scinduli quolibet milliari valente tres solid et sex / den geben ascendunt ad: .XXVII. flor .V. / den gros

cambsis geben ad gross. Et sexaginta / sex milliaria clavini quolibet valente quatuor solid / geben ascendunt ad: .XXII. flor cambsis / geben ad supra. Item implicuisse et posuisse / unam trabem quercus ad modum unius somerii ad sustinendum / tectum predicte camere in modum unius gorgie valentem / pro emptione et portu tres solid geben ascendentes / cambsis geben ut supra ad: .III. den gros. Item / implicuisse coperiendo pomellos dictarum turrium viginti sex tolas / stagneatas qualibet valente septem den fort / ascendunt ad: .XXII. den .III. quars gross / cambsis fortibus ad gross. Item dimidium / milliare tachiarum ad sarrandum dictas tolas coperiendo / dictos pomellos valens tres solidos geben qui / sunt : .III. den gros cambsis geben ad gros. / Item implicuisse construendo pontem in introitu / magne turris rotunde de novo coperte necessaria / ad intrandum in dicta turri scilicet trabes baramas / et platellos de quercu valentes octo solid geben / qui sunt cambsis geben ut supra : .VIII. den gros. / Item implicuisse reficiendo et reparando primam / portam ingressus dicti castris et eam foderando / in locis necessariis unam duodenam postium populi / valentem duodecim solid geben qui sunt / conversis geben ut supra: .XII. den gros. / Item implicuisse sarrando foderaturam dicte / porte ducentum tachias de duobus milliariibus / valentes octo solid qui sunt conversis geben ut / supra : .VIII. den gros. Ut per notam / instrumenti supradictorum Petri Vindreti et Ludovici / Bernadi carpentatorum de testimonio sicut / supra per eosdem implicatorum et pretio seu valore / eorundem receptis per Stephanum Crestuti notarium publicum / anno Domini millesimo quatercentesimo quadragesimo nono /

**[peau 32]**

indictione duodecima et die quinta mensis decembris / quam reddit in quodam querneto papiri cum subscriptis / scriptam et manu dicti notarii signatam. Item / librauit dictus vicecastellanus supranominatis carpen[ta]toribus / subscriptos decemocto flor eisdem ut supra pro dicta / tachia dari conventos ut per notam instrumenti Ludovici Bernardi / unius ex ipsis tacheriis confessionis per eum suo et / aliorum duorum tacheriorum videlicet Petri Leveti et Petri Vindreti / carpentatorum superius nominatorum nominibus facte de recepta / dicte quantitatis sibi solute per ipsum vicecastellanum receptum / per supradictum notarium anno indictione et die premissis / quam reddit in predicto querneto papiri scriptam / et manu dicti notarii signatam : .XVIII. flor / pp. Quodquidem opus sicut supra in tachiam / datum magister operum domini supradictus Girardus / Rolandi alias Landoti qui propter ea apud Claromontem / accessit visitavit una secum Aymonem de Bornis et / Petrus de Mars carpentatoribus ipsum quod opus scilicet / contenta in cedula dicte tachie velut bene et ydonee / acta acceptans recepit per notam instrumenti inde receptam / anno indictione et die predictis quam reddit in supradicto / querneto papiri scriptam et manu prenominati notarii / signatam. Et pro qua visitatione scilicet pena et / labore per ipsum magistrum operum Girardum Rolandi alias / Landoti sustentis confessus fuit idem magister / Girardus habuisse a predicto vicecastellano duodecim / solid geben per notam instrumenti inde receptam per / superius nominatum Stephanum Crestuti notarium anno / indictione et die supra postremo dictis quam reddit / in predicto querneto papiri scriptam et manu / dicti notarii signatam, qui duodecim solidi valent / .XII. den gros. Et allocantur sibi / predicte particule ad quantitatem subscriptam ascendentes / vigore premissorum habita quod relatione in presenti / computo dicti magistri Girardi qui dixit prenominatos / carpentatores tacherios adimplenisse eis data / in tachiam quodque licet in attestacione eorum supradicta / de implicatis in dicta tachia mentio nulla facta / sit quod copierunt in locis opportunis supra gradus introitus prime / aule dicti

castri et affretauerint tectum ipsius [aule qui predicta facere tenebatur secundum tenorem ipsius (en marge droite)] / [tachie (biffé)] tamen hoc fecerunt. Item quamvis in littera / dicte tachie dicatur ipsos debere facere in qualibet / supradictarum duarum turrium unum pomellum quercus / tamen non extitit dictum dando ipsam tachiam quod ipsos / pomellos facerent sed iam ibidem existentes qui erant / sufficientes tolis dumtaxat coperirent sicut et / factum fuit :  
.LXXIII. flor .I. den .III. quars gros.

**[peau 31]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castri domini / Clarimontis necessario reparati prout infra.  
Et / primo Petro de Bornis alias Damont lathomo / pro tachia sibi data per Petrum Pingonis /  
ducalem secretarium et comissarium ad hoc / deputatum refficiendi murum camere longe /  
retro magnam aulam bassam in locis necessariis / qui murus est grossitudinis trium pedum et  
/ ipse lathomus debebat omnia implicare super / platea pretio quolibet theysia mura refficiendi  
/ quinque flor pp. Qui lathomus poterat capere / lapides circumcirca ubi invenire posset ut /  
per notam instrumenti de testimonio premissorum receptam / sub anno Domini M III<sup>C</sup> L et  
die XVIII / mensis aprilis quam reddit in quadam cedula papiri / scriptam et manu dicti Petri  
Pingonis signatam. / Deinde fuit visitata dicta tachia per Iohanem / Grant et grossum Iohanem  
lathomos in presentia / Monodi de Bornes consindici ville Clarimontis qui / iuramentis suis  
retulerunt dictum murum de bone / et sufficiente muro fuisse restauratum usque ad / summam  
duarum theysiarum cum dimidia qui / murus est grossitudinis trium pedum. Et ultra / in  
eadem restauratione fuisse factam unam / bonam latrinam cissam de bonis lapidibus / quam  
valere extimarunt quatuor flor pp. [illisible] / qui ipsa latrina est constructa super quatuor  
bonis / bochetis lapidis ut per notam instrumenti de / testimonio premissorum receptam sub  
anno Domini millesimo / quatercentesimo quinquagesimo primo et die XXI / mensis ianuarii  
quam reddit in quadam cedula / papiri scriptam et manu Iordani Corbi notarii / signatam.  
Reddit etiam quandam aliam notam / instrumenti per quam dictus Nycodus habuisse /  
confessus est a dicto vicecastallano duodecim flor cum / dimidio pp, ratione tachie dicti muri  
et / pro constructione dicte latrine quatuor flor pp. Receptam / sub anno et die proxime dictis  
et manu dicti / notarii signatam. Et que quantitate sibi hic / allocantur de mandato  
supradictorum domini presidentis et / magistrorum computorum domini et sub iuramento dicti  
vicecastellani / ascendentes dictas libratas modo premissis fecisse : .XVI. flor et dimidio pp. /



**[peau 37]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Ludovico Bernardi carpentatori tam / pro pretio duorum miliariorum scindulli / et unius milliarii clavini per dictum / carpentatorem in reparatione tectorum domini / castris Clarimontis per tempus de quo computat. / Necessario reparatorum implicatorum quam per / jornatis et expensis dicti carpentatori ut per / literam eiusdem carpentatoris de testimonio / premissorum confessioneque et recepta quantitatis / subscribe per eum a dicto vicecastellano tam / predicta littere datam die tresdecima mensis / ianuarii anno Domini millesimo quatercentesimo / quinquagesimo sexto quam reddit in / quadam cedulla papiri scriptam et manu / Guillermi Regalis notarii publici signatam : .XIII. den gros. / Librauit magistro Girardo Rolandi magistro / operum carpentarie domini et magistro Petro / Bergerii etiam magistro operum lathomerie / domini missis apud Clarimontem pro / visitando et recipiendo operagia in / dicto castro Clarimontis facta. Et hoc / tam pro ipsorum expensis factis eundo / a Chamberiaco ad dictum locum Clarimontis / ibidem quod stando causa predicta et inde / Chamberiacum redeundo quam ipsorum jornatas / ut per notam instrumenti dictorum magistrorum operum / de testimonio premissorum confessioneque et / recepta quinque flor pp per eos a / dicto vicecastellano causa predicta habuisse / confessatorum inde receptam per Guillerum Regalis / notarium publicum sub anno Domini millesimo / IIII<sup>c</sup> quinquagesimo sexto die tresdecima /

**[peau 38]**

mensis ianuarii quam reddit in quadam / cedulla papiri scriptam et manu / dicti notarii signatam. Et allocatur / sibi quantitas subscripta dumtaxat / per dictum vicecastellanum eisdem magistris / ut idem vicecastellanus asserit soluta / de mandato et ex ordinatione / supradictorum magistrorum computorum domini : .IIII. flor pp. /

**[peau 41]**

Opera castris (en marge gauche) – presque illisible

[manque sur 15 lignes]

confessi sunt implicasse circa .VIIIxx. quadrati / lapidum molacie talliate. Item centum /

**[peau 42]**

quater viginti cupas calcis valente qualibet / [manque] duos solid et arena neccessaria. / Item quatuor trabes quercus positos in / prima trabatura dicte turris valente qualibet / trabe duobus solid. Item quatuor gonczonos / ferri positos in duabus portis dicte turris / valentibus quatuor solid. Item attestati sunt / ipsi lathomi quod qualibet die qua ibidem vaquauerunt / et murauerunt in dicto loco quod ipsi habuerunt / semper duodecim monovreis seu personis / que ibidem vacauerunt et seruerunt ad faciendum / morterium et [manque] lapides et alia neccessaria / in dicto edificio. Item confessi [fuerunt] ipsi lathomi / habuisse sex chivronos et

sex cletas [manque] / [manque] valente duobus flor et / propterea librauit dictus vicecastelanus primo / prenominato Glaudio de Bornis pro viginti / diebus quibus ibidem vacauit accipienti pro / qualibet die tam pro sua jornada quam / expensis suis videlicet tres solidi qui / valent: .V. flor pp. Item librauit / Stephano Munardi pro quadraginta uno / diebus quibus vacauit in dicta lathomia / ut supra valente quolibet die ut supra : / .X. flor .III. den gros pp. Item / librauit Ignacio de Canali lathomo pro / quadraginta uno diebus quibus vacauit ut / supra: .X. flor .III. den gros pp. / Item librauit Petro Mugnerii pro eadem / causa pro quadraginta uno diebus / quibus vacauit ut supra : .X. flor / .III. den gros pp. Item librauit Nycodo / de Bornis habitatori Clarimontis lathomo / pro quinque diebus quibus ibidem vacauit / prout supra et ad rationem quam supra / videlicet : .XV. den gros pp / Ipsorum lathomorum [manque] / omnium premissorum [manque] / predictorum quantitatum [manque] / premissis habitantis [manque] / de [manque] /

**[peau 43]**

Opera pontis et castris Clarimontis (en marge gauche)

Allocantur sibi subscripti novem flor / parvi ponderis quos traxit et libruit / de mandato nobilis viri Petri Demyonasis / magistri hospitii domini nostri comitis / Iacobo Guignonis de Bottellier carpentatori / pro factura constructione et edificacione / cuiusdam pontis fuste in introitu magne / porte castris Clarimontis necessario fiendi / in tachis pro ipsum magistrum hospitii dicto / carpentatori nomine domini nostri dati / in quoquidem ponte necessario fiendi / implicandum fuerunt necessaria. Primo octo pecie / quercus longitudinis viginti sex pedum, / duodecim pecie quercus pro chivaletis, / sparibus, clavibus et trabrisis [sic] necessariis. / Item duodecim pecie quercus pro platellis / in ipso ponte necessariis. Item quedam / grossa et magna pecia quercus ad / ponendum in introitu magne turris. Et ad / faciendum parvam portam dicte magne / turris sufficientem in ipso tachiamento / et expressatum taliter quod idem / vicecastellanus teneatur sumptuare dicto / carpentatori dictas quercuum pecias / et dictis carpentator suis / sumptibus cidere ut pro ipsius magistri / hospitii litteram de testimonio premissorum / et tachio datam Clarimontis sub / anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo septimo indictione quidecima / et die septima mensis octobris / quam reddit in quodam folio papiri / scriptam et manu Nycodi Regardi notarii / signatam vigore etiam dicti tachii etiam / et pro confessionem dictorum novem / florenorum et dictarum peciarum / in ipso tagio expressarium pro ipsum / Iacobum a dicto vicecastellano habitorem / et receptorum datam die decima / nona mensis ianuarii anno Domini / millesimo quatercentesimo sexagesimo octavo / quam reddit in quodam folio papiri /

**[peau 44]**

cum dicto tachio scriptam et manu / dicti Nycodi Regardi notarii signatam. / Ac etiam pro litteram domini de testimonio / premissorum cum mandato opera dicti / tachii oculata fide visitandi et informationem / finiendi pro Nycodum Regardi / notarium et clericum curie Clarimontis. / Si opera ipsa fuerunt facta iuxta formam / dicti tachii et quicquid inde comperietur / dilectis fidelibus magistris et auditoribus / computorum domini fideliter rescribendi / et rescriptione audita et opera completa / dicto castellano in librata intrandi et / allocandi datam Annessiaci domino absente / quia sit fieri iubsit die nona februarii / anno Domini millesimo quatercentesimo / sexagesimo octavo quam reddit in / dorso dicte littere domini descripte et manu / dicti Nycodi signatam. Et allocantur sibi / dicti et subscriptri novem floreni parvi / ponderis vigore dictarum litterarum domini / et etiam de mandato et ex ordinatione / magistrorum et auditorum computorum domini / videlicet : .IX. flor pp. / Allocantur sibi quos soluit Aymoni de Bornis / pro emptione quatuor postium populli emptis / pro factura et constructione porte turris / dicti castris Clarimontis necessario factum / pretio subscriptorum quatuor solidorum. / Item quos libruit Glaudio de Quercu / mercatori pro emptione tam magnorum / quam parvorum arborum in dicta porta / nova turris necessario implicatorum / dictorum et subscriptorum quatuor solidi pretio / emptorum. Item decem octo / den gebenenses quos libruit Iohanni / Martelli fabro pro factura et compositione / spararum

ferrarum positarum et / implicatarum in dicta porta turre pretio / dictorum decem octo denariorum geben. / Item quos librauit dicto Iohanni Martelli / fabro subscripti duodecim solidi gebenenses / pro pretio et factura octo crochiarum / magnorum ferri ponderantum sexdecim / librarum qualibet libra computata tam pro / materia quam pro factura novem denarios / gebenensebus [sic] positarum et implicatarum / in dicto ponte pretio dictorum et / subscriptorum duodecim solidorum factarum. / Item et subscripti quatuor flor et / sex den gros quos librauit nobili / Peronete relicte nobilis Guillermi de / Manissier pro emptione et pretio viginti / quatuor magnarum peciarum nemoris / quercus pretio dictarum quatuor flor / et sex denariorum grossorum appreciatarum / et vendittarum positarum et implicatarum / in dicto tachio dicti pontis ad rationem / quanlibet dictarum peciarum duorum / denariorum et quarto unius denarii grossorum / parvi ponderis. Que quantitates ad / subscriptas adscendentes de mandato / dicti nobilis Petri de Myonasis magistri / hospitii pro predictis supra nominatis / personis fuerunt traditte et librate ut / pro litteram de testimonio premissorum / tachii predicti dicti magistri hospitii ac / confessione et attestacione dicti Iacobi

**[peau 45]**

Guigonis carpentatoris superius mentionatas / cum litteris domini ipsis quantitates in / librata allocandi redditas et allocantur / sibi dicte et subscribe quantitates vigore / dictarum litterarum et etiam de mandato / et ex ordinatione supradictorum magistrorum / computorum domini : .XXI. solid .VI. den geben. / et : .III. flor. .VI. den / gros pp. / Allocantur sibi subscripti decem octo solidi / quos soluit et librauit Iohanni Perone de / Claromonte hospiti pro expensis per / ipsum nobilem Petrum de Myonasis magistrum / hospitii, nobilem Petrum de Lornay et / alios eorum seguaces faciendo et dando dictum / tachium dicti pontis ut per litteram dicti / Iohannis Peronie de confessione et recepta / dictorum decem octo solidorum gebenenses / pro premissis expensis pro ipsum / vicecastellanum nomine dicti nobilis Petri / solute et response datam die tertia / mensis februarii anno Domini millesimo / quatercentesimo sexagesimo octavo indictione / prima quam reddit in quadam cedula / papiri scriptam et manu Nycodi Regardi / de Claromonte notarii signatam : .XVIII. solid geben. / Allocantur sibi subscripti sexdecim solidi / quos soluit et librauit Iohanni Martelli / straliono [lecture incertaine] pro emptione, factura et compositione / cuiusdam serralie, clave et vecte garnite / necessario fiendum posite quod in porta magne / turre dicti castri Clarimontis, in porta / noviter facta ad causam detentionis Iohannis / filii Petri Ionenoz noviter detenti pretio / dictorum et subscriptorum sexdecim solidorum / inclusis tachiis, crochiis et labore ac aliis / in eisdem necessariis solutorum et appretiatarum. / Et allocantur sibi dicti et subscripti / sexdecim solidi vigore iuramenti / dicti vicecastellani super hoc prestiti / et etiam de mandato et ex ordinatione / supradictorum magistrorum computorum / domini : .XVI. solid geben. / Allocantur sibi subscripti quindecim flor / parvi ponderis de quibus in computis / precedentibus domino computavit in / recepta in anno Domini millesimo IIIIc / sexagesimo quinto et sexagesimo sexto / in titulo firmarum pro medietate firme / papirorum et scripturarum clericature / curie castellanie Clarimontis. Et qui / dicto castellano seu eius vicecastellano / in ipsis computis fuerunt positi in / sufferta per thesaurarum et quantumque / aliam personam ab ipso castellano seu / vicecastellano non exigendi et non / recuperandi ut in fine computi proxime / precedentis apparet. Item et / subscripti septem flor et sex denarii / gros parvi ponderis de quibus / domino superius in titulo firmarum / pro medietate dicte firme dicte /

**[peau 46]**

claricature computavit in recepta / ut per litteram domini supplicationis / dicti castellani annexam de mandato / per magistros et auditores computorum / suorum dictum castellanum seu nobilem / Stephanum Vardini eius locumtenentem / Petro de hiis que in veritate / comperietur recepisse ad computandum / non compellendum verum si eundem / de pluri in recepta in suis computis / ad causam dicti officii sui reddictis fuerunt / ouvratus detrahendi. Datam Annessiaco / domino absente quia sit fieri iubsit die / duadecima mensis februarii anno Domini / millesimo quatercentesimo sexagesimo / octavo quam reddit in papiro scriptam / dicte supplicationi annexam sigillo / domini sigillatam et manu Mignionis / eiusdem domini secretarii signatam. / Et allocantur sibi dicte et subscribe / florenorum et denariorum grossorum / parvi ponderis quantitates ad subscribe / ascendente dicte littere domini vigore / etiam de mandato et ex ordinatione / supradictorum magistrorum computorum / domini prius pro eosdem magistros / et auditores computorum domini / visis et visitatis pluribus computis / dicti loci Clarimontis precendetibus / in quibus non apparet de ipsa firma / clericature non fuisse solitum computari / nisi dumtaxat de septem flor / et sex denariis grossis parvi ponderis / videlicet : .XXII. flor .VI. den gros pp. /

**[peau 41]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castri / dicti loci Clarimontis necessario reparati / prout infra. Ipsa reparatione penis ut / dicit visitata in tachium tradita per / nobilem scutifferum Petrum de Myonasio / magistrum hospitii domini nomine ipsius / domini nostri comitis magistro Iacobo / Guigonis de Bottollier carpentatori videlicet / ad faciendum, construendum, carpentandum / et platellandum seu postandum duas /

**[peau 42]**

trabaturas in camera castri Clarimontis / retro magnam aulam bassam dicti castri / a parte occidentalis existentem videlicet trabaturam / inferiorem de peciis quercuum et aliam trabaturam / de sapino quam trabaturam sapini teneatur / idem Iacobus bordinare et littelare bene / sufficienter et ydonee et sub partis / infrascriptis videlicet quod dictus Iacobus / teneatur scindere omnes pecias quercuum / dicte trabature inferioris suis expensis / et castellanus Clarimontis nomine domini / teneatur sumptuare et charreare totam fustam / ibidem necessariam super loco et idem / Iacobus teneatur dictas trabaturas reddere / completas infra tunc proximum festum Penthecostes / et hoc pretio sexdecim flor pp solvendorum / per dictum castellanum videlicet medietatem / facta medietate dicti tachii et finito ipso tachio / aliam medietatem. Item tradidit in tachium / ad coperiendum in locis in dicto castro necessariis / sub forma cuiuslibet milliarii scindulli de / Castellione ibidem implicandi unius denarii / gross pp ut per notam instrumenti de testimonio / omnium premissorum datam in Claromonte ante / domum Iohannis Pertuis die tresdecima mensis / aprilis anno Domini millesimo III<sup>C</sup> LX octavo quam / reddit manu Nycodi Regardi notarii signatam. / In quibusquidam trabaturis ad tachium ut supra / traditas implicate sunt res inferius particulariter / describe per dictum vicecastellanum tradite et / librate. Et primo librauit pro factura dicte camere / in tachium tradite viginti trabes quercus trium / theysiarum per trabatura inferiori ad rationem / cuiuslibet quercus trium gross: .V. flor pp. / Librauit in emptione viginti trabum sapini / trium theysiarum ad rationem cuiuslibet trabis trium / gross cum dimidio: .V. flor .X. den gros pp. / Librauit in duodecim duodenis postium trium / theysiarum cum dimidia: .XII. flor pp. / Librauit pro portu dictarum postium a loco / Seysselli usque ad Ussias: .I. flor pp. / Librauit in octo duodenis litellorum ad rationem / quatuor gross cum dimidio pro qualibet duodena / videlicet : .II. flor .VIII. den gros pp. / Librauit in duodecim centum tachiarum albarum / pro clavellando dictos litellos: .XIX. den gros pp. / Librauit eidem Iacobo Guigonis pro firma / dicti tachii eiusdem camere: .XVI. flor pp. / Librauit eidem Iacobo pro una jornada qua / vacauit in actando gorgiam existentem supra / tectum camere site supra aulam superiorem eandem / chivronando inclusis expensis: .III. den gros pp. / Librauit in uno chivrono ibidem posito / videlicet: [I] .ob gros ./ Librauit in tribus lattis in dicta gorgia / positis videlicet : [I]. ob et quart gros. / Librauit in octo trossis postium in dicta / gorgia loco littarum posit: .II. den ob gros. / Librauit in decem octo chivronis quercus / positis in administratione tecti pro coperiando / murum videlicet: .IX. den gros. / Librauit in uno

quatterono grossorum clavorum / in dictis chivronis positorum: .II. den gros. / Librauit eidem Iacobo pro decem jornatis / factis tam in faciendo dictos XVIII chivronos / quam eosdem implicando etiam faciendo unam / duodenam littarum in monte de Chaumont ad / rationem trium gross per diem: .XXX. den gros. /

**[peau 43]**

Librauit eidem Iacobo pro sex duodenis / lattarum positarum in tecto supra magnam / coquinam iuxta dictam cameram: .XVIII. den gros. / Librauit eidem Iacobo pro quatuor jornatis / per eum factis implicando et lattando / easdem lattas: .XII. den gros. / Librauit eidem pro duobus chivronis / positis in eodem tecto: .I. den gros. / Librauit eidem pro tribus chivronis positis / in foraminem epicantorii dicte camere: .I. den ob gros / Librauit eidem Iacobo pro una jornata facta / chivronando et lattando dictum foramen / inclusis expensis: .III. den gros. / Librauit eidem Iacobo pro disruendo dictum / epicantionem et extrahendo de muro les / alteres dicti epicantorii videlicet pro duabus / jornatis inclusis expensis : .VI. den gros. / Librauit magis eidem Iacobo in septuaginta / milliariis scindulli de Castellione in Michallia / quolibet milliari computato ad rationem duorum / den gros. Et pro quatuor vollis in dicto / castro implicate: .XI. flor .VIII. den gros. / Librauit eidem Iacobo pro implicatione / dicti scindulli ad rationem unius den gros pro / quolibet milliari prout constat in tachio / prementionato .V. flor .X. den gros. / Librauit magis in uno ballono cum dimidio / clavini quatuordecim milliariis ibidem / implicatum: .V. flor .III. den gros. / Et soluit eidem magistro Iacobo Guigonis / carpentatori de mandato dicti magistri / hospitii causis et modis suprascriptis dictas / quantitates ad subscriptos septuaginta quatuor / flor tres den et dimidium quartum gros pp / ascendentes ut per notam instrumenti de / testimonio premissorum confessioneque et recepta / ipsarum quantitatum pro ipsum modis premissis / a dicto vicecastellano habitatum receptam / sub anno Domini millesimo quatercentesimo / sexagesimo octavo et die duodecima mensis / iulii quam reddit cum dictis parcellis / suprascriptis et aliis infra designatis in quodam / folio papiri scriptam et manu Nycodi Regardi / notarii signatam : .LXXIII. flor / .III. den et quart gros pp. Librauit / ultra premissa pro expensis quadraginta / quatuor boutriorum qui dictam fustam / charreauerunt de mandato dicti nobilis / Petri de Myonasio magistri hospitii : .III. flor .VIII. den gros. / Librauit pro quinquaginta bestiis oneratis / arena pro stremurando dictas duas / trabaturas : .VIII. den gros. / Librauit in emptione quinque cuparum / calcis incluso portu: .VII. den ob gros. / Librauit Francisco Tard lathomo pro tribus / jornatis stremurando dictas trabaturas / inclusis expensis: .IX. den gros pp. / Librauit Iohanni Peronie pro expensis Iohanis / Tard manuoperarii qui dicto factam seruiuit / tribus diebus: .III. den gros. / Librauit magis eidem Iohanni Peronie / pro expensis dicti magistri hospitii et ditorum / aliorum factis quando traditum fuit / ipsum tachium: .VI. den gros. / Quodquidem tachium prementionatum et / res supra particulariter descripte ponis / de mandato egrigiorum magistrorum computorum /

**[peau 44]**

domini dato Annessiaci die septima decembris / anno predicto M III<sup>C</sup> LXVIII manu Thome / Lamberti signato visitate sit et taliter / quod ipsa tachia et opera sunt bene et ydonee / facta et completa iuxta formam et tenorem / in tachiis ipsis descriptas per magistrum Iohanem / Reynaudi magistrum carpentarie domini prout / idem magistro Iohannes Reynaudi secum assistenti / Iohanne Scutelle consindico Clarimontis, Nycodo de / Bornis, Aymoneto Tereruz carpentatoribus, Iohanne / Peronie, Glaudio Chamcy, Stephano de Mota / comissario

Clarimontis et pluribus aliis in presentia / dicti vicecastellani attestatus fuit ut per notam / instrumenti de testimonio premissorum ac / receptione dicti tachii per ipsum magistrum / Iohanem nomine domini facta receptam sub / anno proxime dicto et die nona mensis / decembris quam reddit ut suprascriptam / et signatam. [expense visitationis receptionis (en marge gauche)] Librauit ulterius predicto / magistro Iohanni Reynaudi magistro / carpentarie operum comitalium tam pro / jornatis suis trium dierum quibus vacavit / tam eundo stando quam redeundo et dicta / tachia et opera supramentionata visitando / et recipiendo ad rationem sex den gross / pro die qualibet ut per notam instrumenti / de confessione et recepta subscriptorum decemocto / den gros per ipsum pro premissis a dicto / vicecastellano habitorum quam reddit ut supra / receptam scriptam et signatam cuius vigore / sibi intrantu ipsi : .XVIII. den gros pp. / Et quequidem omnes quantitates ad / subscriptos quaterviginti duos flor duos / den ob et dimidium quartum unius den gross / ascendentes, allocantur sibi hic vigore / dictarum litterarum supra designatarum necnon / de mandato supradictorum magistrorum computorum / domini asserento etiam iuramento dicti vicecastellani / asserentis ipsas libratas modo potuisse / fuisse factas : .IIII<sup>XX</sup> II. flor .II. den ob. / Allocantur sibi quos soluit et librauit / Thome Lamberti [non compris] computi receptori / pro scriptura et pretio trium instrumenti ? / pergameni in quibus descripta sunt / et designata dicta opera et tachia / ad rationem [trium (biffé)] sex den / et trium quartorum unius den gros / pro quolibet incluso pretio progamenis / iuxta solitum : .XX. den .I. quart gros.





**[peau 51]**

Opera et reparationes in castro Claromontis facte (en marge gauche)

Librauit Alexandro Clementis / lathomo cui nobilis Iacobus Sucheti, vicecastellanus / Clarimontis et Iohanes Reynaudi magistri operum / charpenterie domini pro et nomine domini nostri Philiberti / dederunt tradiderunt et concesserunt in tachiam / ad murandum et quendam murum faciendum et / construendum in castro Clarimontis. In quadam quoquina / de novo, ibidem facta prope magnam turrim / et magnam aulam bassam existentem supra / citurnum continentem circa duodecim teysias tam / longitudinis quam altitudinis et grossitudinis / duorum pedum pretio pro qualibet teysia / .X. solid geben. In quoquidem muro / tenebatur facere idem thacherius et construere / unam portam largitudinis quatuor pedum / et altitudinis sex pedum vel circa a parte / dicte magne turris de lapidibus pererie / de Brotoneres etiam tenebatur idem / Alexander. In ipso muro facere et construere / quatuor fenestras, unam a parte dicte magne / turris et alias tres a parte meridiei quarum / unam faciebat ad unum sichuz de lapidibus / prererie predictae largitudinis duorum pedum / et altitudinis trium pedum pretio pro dictis / porta et fenestris .VIII. flor pp. / Item magis dicti vicecastellanus et magister operum / dicto Alexandro lathomo in tachiam / tradiderunt ut supra ad faciendum et / construendum in stupa castri predicti / a parte anteriori unam portam et unam fenestram / lapidum dicte pererie videlicet dictam portam / largitudinis trium pedum et altitudinis / quinque pedum vel circa et dictam fenestram / ad duos sichos largitudinis duorum pedum / cum dimidio et altitudinis quinque pedum / pretio pro dictis porta et fenestra : .V. / flor pp. Solvendum predictas quantitates / florenorum pretiorum predictorum per dominum nostrum / prefato Alexandro tertium dictorum pretiorum / in principio operis etiam partem facto / medio opere. Et aliam tertiam partem finito / ipso opera. Reddendum ipsum tachium completum / ad ordinationem operariorum infra tunc proximum / festum beati Michaelis et sub pacto / et conditione quod dominus noster comes teneretur / omnia super loco in pede dicte magne / turris sumptuare ut per notam instrumenti / de tachio predicto et testimonii omnium premissorum / receptam sub anno Domini millesimo / quatercentesimo septuagesimo primo / et die vicesima mensis maii quam / reddit in quodam folio papiri cum pluribus / tachiis scriptam et manu Nycodi Regardi / notarii signatam. [Aliud tachium (en marge gauche)] In quoquidem folio / ab alia parte describitur quod dictus vicecastellanus / et Iohannes Reynaudi nomine domini nostri /

**[peau 52]**

tradiderunt in tachium Iohanni de Citurno / habitatori de Exerto ad pereandum et trahendum / unum centum lapidum pererie vocate de / Brottoneres comunis Moysconis ad ordinationez / operiorum pretio quinque flor solvendum / medietatem tracta medietate et aliam / medietatem tracta alia medietate per / dominum nostrum quos lapides promisit tradere / infra tunc proxime festi beati Iohannis baptiste / ut per notam instrumenti tachii predicti et / de testimonio premissorum superius redditam / et plenius designatam. [littera de mandato faciendi (en marge gauche)] Cuiquidem tachii est annexa littera domini de mandato predictum /

castellanum seu eius locumtenentis ipsi tachio / viso et tenore eiusdem attento tachia / de quibus in ipso fieri faciendi pretioque / data iuxta formam ipsorum tachiorum super / prysiis et obventionibus ipsi officii solvi faciendum / recipiente per ipsum castellanum cum dicta littera / domini confessionem de recepta necnon per / magistros computorum suorum pretioque sic / solverit in suo primo computo per dictum / castellanum reddeundo in librata in defficiato? / allocandi data Annessiaci eo absente quia / sic fieri iubet sit sui absente non obstante / die vicesima quarta maii anno Domini / millesimo III<sup>c</sup> LXX primo quam reddit dicto / tachio annexe sigillo domini sigillatam et manu / Miginonis eiusdem domini secretarii signatam. / Successive pro premissorum executione / magistri et audictores computorum predictorum / Iohanni Magnini ex receptoribus dictorum / computorum et Ymbaldo de Monlisson notarius / et ipsorum cuilibet in solidum comisserunt / vocatis magistris lathomis et operariis / expertis opera in dicto tachio comprehensa / de puncto ad punctum particulariter visitandum / que per visitationem completa reperierent / recipiente ut per ipsorum magistrorum litteras / de testimonio premissorum et confessione predicta / datam Annessiaco die vicesima sexta mensis / novembris anno Domini millesimo III<sup>c</sup> LXXI predictis / annexe et manu Thome Lamberti ipsius / computorum et clavarii signatam. [receptio?(en marge gauche)] Et / quod tachium fuit consequenter per / dictum Ymbaldum de Monlesson commissarium / predictum secum asistentem et vocatis nobili / Iacobo Sucheti vicecastellano Clarimontis, Momodo et Nycodum / de Bornis, Petro Rolerii, Glaudio Chaney / et Petro Mistralis operariis visitavit et / visitari fecit et reperit dictum tachium / per modum et formam superius mentionatos / bene et sufficienter fuisse factum et / completum inquisitum tamen conseruit / tachium dicto Alexandro Clementis / ut supra concessum derupta una fenestra /- de ipsis quatuor parvis fenestris que / in dicta quoquina non fuit posita sed / in camera domini cum maiori sumptuositate / et ulterius fuit computum dictum tachiatum / construcisse dictum faciendo tachium /

**[peau 53]**

iuxta ipsius tachii formam et ad rationem / predictam quemdam theysiam dicti muri / ut per notam instrumenti de receptione predicta / ac testimonio premissorum receptam sub / anno Domini M III<sup>c</sup> LXXI et die secunda / mensis decembris quam reddit a dorso / dicte littere descriptam et manu dicti commissarii / signatam. Quasquidem quantitates ad subscriptam / ascendentes solvit sibi Alexandro / Clementis et Iohanni de Citurno vigore / dicte littere domini superius primo designate. / [confessio [illisible] premissio (en marge gauche)] Etiam et per confessionem eorunden / singula singulis debit relatis qui eiusdem / quantitatis per eosdem tacherios a dicto / Iacobo Sucheti pro premissis habite et / recepte receptas sub anno Domini millesimo / III<sup>c</sup> LXXI et die decima sexta mensis / octobris dicti Iohanni de Citurno. Et millesimo III<sup>c</sup> / LXXII die decima octava mensis ianuarii / quas reddit a dorso dictarum litterarum / descriptas et manibus Nycodi Regardi / notarii signatas. Et allocatur / sibi hic dicta et subscripta quantitas dicte / littere vigore etiam de mandato / predictorum magistrorum computorum domini : .XXXII. flor / et .VI. den gros pp. / Librauit dicto Ymbaldi de Monlisson / commissario in hac parte ad dicta opera / recipiendum specialiter deputato pro / suo salario et expensis duorum dierum / quibus vacavit eundo ab Annessiaco ad Claromontem / in visitatione et receptione dictorum operum et / inde reddeundo ut per appodissam dicti / commissarii de testimonio premissorum confessioneque / et recepta subscriptorum duodecim den / gros per ipsum a dicto vicecastellano habitorum receptaz / sub anno Domini millesimo

IIIc LXXI et die / tertia mensis decembris quam reddit a dorso / dicte littere domini scriptam et manu dicti Monlisson signatam. Et allocantur / sibi hic dicta et subscripta quantitas de / mandato dictorum magistrorum computorum domini : .XII. den gros. / [secunda confessio (en marge gauche)] Librauit Iohanni Reynaudi magistro / operum pro salario et expensis suis trium / dierum quibus vacavit tam eundo / ibidem quam stando et inde reddeundo / ab Annessiaco apud Claromontem dictaque opera / visitando et inde in tachium tradendo / ut per notam instrumenti dicti Iohannis / Reynaudi de testimonio premissorum confessioneque / et recepta subscriptorum decem octo den / gros per ipsum Iohannem a dicto vicecastellano habitorem / receptam sub anno Domini millesimo III<sup>c</sup> / LXXI et die vicesima tertia mensis ianuarii / quam reddit in quadam cedula papiri scriptam / et manu Aymonis Saltarii notarii signatam. / Et allocantur sibi hic de mandato / quorum supra more solito : .XVIII. den gros. / [tertia confessio (en marge gauche)] Librauit supradicto magistro Alexandro / Clementis lathomo ultra pretia / dictorum tachiorum pro suis salario et / expensis decem jornatarum. In reparatione / gradorum magne aule superius et muro / curtine existente ante citurnum necessario / reparatorum ut per notam instrumenti dicti /

**[peau 54]**

Alexandri Clementis de testimonio premissorum / confessioneque et recepta subscripte quantitatis / per ipsum Alexandrum a dicto vicecastellano / pro premissorum habitorem receptam sub anno / Domini millesimo III<sup>c</sup> LXXII et die decima / octava mensis ianuarii manu Nycodi Regardi / signatam superius cum aliis reddittam / et plenius designatam. Et allocantur / sibi hic subscripti duo flor de mandato / et ex ordinatione supradictorum magistrorum / [quarta confessio ? (en marge gauche)] computorum domini : .II. flor pp. / [secundum tachium (en marge gauche)] Librauit magistro Iacobo Guigonis de / Bottolier carpentatori cui prenominati / nobilis Iacobus Sucheti vicecastellanus et Iohannes / Reynaudi magistrorum operum carpentarie domini / in tachium dederunt et contesterunt nomine / prefati domini nostri ad faciendum et restaurandum / quasdam reparationes in castro Clarimontis / inferius particulariter descriptas. Et primo / ad domificandum quandam quoquinam novam / in dicto castro prope magnam turrim a parte / orientis. In qua facere tenebatur unam / trabaturam quercus. Quamdemque reddere / copertam et alia ibidem ydonee notam facere. / Idem magis ad faciendum unam / trabaturam novam quercus in magna / aula supra putheum existentem in qua debuit / ponere quinque somerios armatos quercus / et sex douzanos trabium quercus per modum / necessarium quam trabaturam tenebatur. Idem / Iacobus eclausulare, plattellare, littellare / et ydonee complere. Item magis ad / complendum trabaturam citurni dicti castri / per modum inceptum de trabibus et platellis / quercus in qua apponi debebant quadraginta / duo trabes ultra octo iam ad faciendum traditos, / et inclusis decemnovem trabibus iam apposis. / Item magis ad faciendum quendam peletum / ante magnam aulam supra putheum cum / quibusdam gradibus magnis pro introitu / dicte aule cum uno magno antitecto / super dictis peleto et gradibus cum ingenio / ad extrahendum aquam in qua logia fieri / debebant quinque eperon et luyseria econtra / fenestras, et in quo antitecto fieri unam / chi[mi]natam quercus ad portandum aquam extra / stabulla castri. Item ad ponendum in camera / vocata domini prope aulam novem chivronos / sapini longitudinis quatuor teysiarum quam / cameram idem Iacobus tenebatur reborsare / de postibus sappini et sufficienter littellare. / Item magis ad faciendum unum tornavens / infra magnam aulam superiorem de postibus / sapini. Item magis reparandum latrinam / existentem a parte

occidentis de pariete novorum postium / sapini unacum hostiis portarum et / fenestrarum in predictis reparationibus tectarum. / Et que predicta omnia dicti vicecastellanus et / Iohannes Reynaudi dicto Iacobo Guigonis / pro et mediante centum et tresdecim / flor pp. Et unius vestis bone et sufficienter /

**[peau 55]**

solvendi in principio dicti operis viginti flor / et residuum operando. Et que premissa fecerunt / sub pactis sequentibus videlicet primo quod prefatus / dominus noster teneretur maeriam et omnia / in premissis nuntia ? super loco sumptuare et / ministrari facere. Item quod dictus Iacobus / teneretur omnes pecias quercuum in premissis / nuntias in nemoribus cindere et proquirere / exceptis chivronis et lattis. Et eadem / omnia modo predicto reddere completa / infra unum annum proximum et que totam / mayeriam antiquam ad opus domini preseruare / ut per notam instrumenti tachii predicti et de / testimonio premissorum receptam sub / anno Domini millesimo III<sup>c</sup> septuagesimo primo / et die vicesima nona mensis maii quam / reddit in quodam folio papiri scriptam / et manu Nycodi Regardi notarii signatam. / [receptio dicti tachii (en marge gauche)] Quodquidem tachium fuit consequenter / per dictum Iohannem Reynaudi magistrum carpentarie / domini secum asistentem nobili Iacobo Sucheti vicecastellano, / Nycodo Regardi curiali, Aymone de Bornis, Aymone / Treruz et Nycodo de Bornis visitatum et ottulata / fide visitari fecit veluti commissariis ad / hec deputatis constantis litteris ab egregiis / viris magistris computorum domini emanatis / datis Annessiaco die prima februarii anno / Domini millesimo III<sup>c</sup> LXXI et manu Thome Lamberti / eiusdem camere clavarii signatis ut / infra sequitur. Et primo trabaturam / in dicto tachio fieri ordinatam in qua fuerunt / posite quadraginta duo trabes ultra alias / iam positas et inclusa plattellatione pretio / et pro : .XXI. flor. Item logiam / cum peleto, gradus et ingenio super putheum / in ipsum tachium mentionata pretio : .XII. flor. / Item dictum tornavens ut in tachio fiendo / pretio : .III. flor. Item reborsationem / et littellationem et alia in tachio in camera / domini ordinata pretio : .IIII. flor pp. / Item reparationem latrine iuxta formam / tachii fuisse reparatam eadem quod tachia / supra mentionata recepit et attestavit tanquam / bene et sufficienter iuxta ipsorum tachiorum / formam fuisse et esse facta et completa. / Et ulterius dictum peletum logiam et / antitectum pro honore domini maioris / importantie quam in dicto tachio fore et ordinatum / usque ad valorem pro manu : .IIII. flor. / Salvo pluri ultra pretium in ipso tachio descripto / ac etiam in trabatura citurni ultra formam / tachii per ipsum tachiorem tres fillerias / quercus fuisse predictas valente : .II. flor. / Ut per notam instrumenti de receptione predicta / et testimonio premissorum receptam sub / anno Domini millesimo III<sup>c</sup> LXXII et die quarta / mensis februarii quam reddit in dicto / tachio descriptam et manu dicti Nycodi / [littera de mandato solvendi (en marge gauche)] Regardi notarii signatam. Quibus est / annexa littera domini de mandato per dictum / vicecastellanum ipsius tachio viso dicto Iacobo Guigonis / vice et nomine domini nostri super prisiis obventionibus /

**[peau 56]**

dicti castellanie officii. Centum et tresdecim / flor librandi, solvendi et realiter expediendi / necnon et per magistris et auditores computorum / suorum dictos centum et tresdecim flor / quos sic solverit recipendi per ipsum vicecastellanum ab eodem / Iacobo cum littera domini litteram confessione / de recepta opportunam iussit in librata / in defficiliter allocandi ut per ipsius domini / nostri litteram de mandato predicto et testimonio / premissorum datam Annessiaco die vicesima / septima iunii anno Domini millesimo III<sup>c</sup> LXX primo / sigillo

domini sigillatam et manu Danielis / eiusdem domini secretarii signatam. Et / solvit sibi Iacobo Guignonis subscriptam / quantitatem vigore dicte littere domini superius / proxime designate. [quinta confessio (en marge gauche)] Etiam et pro confessiones / complementi dicte quantitatis per dictum / Iacobum a dicto Iacobo Suchet pro premissis / habite receptam sub anno Domini millesimo / quatercentesimo septuagesimo secundo et / die undecima mensis februarii quam / reddit in quadam cedula papiri cum pluribus / aliis scriptam et manu dicti Nycodi / Regardi notarii signatam. Que quantitas / allocatur sibi hic de mandato supradictorum / magistrorum in universo ascendens ad / subscriptam videlicet : .XLVI. flor. / Librauit dicto Iohanni Reynaudi pro / suis salario et expensis duorum dierum / vacatorum eundo stando et reddeundo / a loco Annessiaco apud Claromontem et ibidem ipsa / opera visitando et recipiendo ut per notam / instrumenti dicti Iohannis de testimonio premissorum / confessioneque et recepta subscribe quantitatis / per ipsum a dicto vicecastellano pro premissis / habite receptam sub anno Domini millesimo / quatercentesimo septuagesimo secundo / et die quarta mensis februarii quam / reddit in quadam [in (répété)] cedula papiri / scriptam et manu dicti Nycodi Regardi / notarii signatam. Et allocatur sibi hic / dicta et subscripta quantitas more solito de / mandato predictorum magistrorum computorum : .XII. den gros. / [tertium tachium (en marge gauche)] Librauit Aymone Vindret, Petro de Bornis / de Coffier, Petro de Mons et Aymareto Sonterii / quibus dicti nobilis Iacobus Suchet vicecastellanus / Clarimontis et Iohannes Reynaudi nomine / domini nostri in tachium dederunt et concesserunt / videlicet primo ad faciendum, excarrandum et circandum [sic] / duas magnas popullorum, quatuor peciarum / in magno stabulo castris ponendi super / quinque pisis quercus ibidem ponendis / videlicet a parte anteriori duas et a parte posteriori / tres. Item ad faciendum duos / rastellerios pessie octo peciarum in dicto / stabulo necessarios quarum peciarum quatuor / faciant totum cursum una cum omnibus in / eisdem nunctys omnia eorum sumptibus / completa facere et reddere teneantur infra / proximum festum Sancti Martini yemalis. / Item magis ad excarrandum octo billionos /

**[peau 57]**

per dictum Iohannem Reynaudi cissos pro rasiandum / et postes faciendum ad reparationem dicti castris / pretio omnia premissa faciendo septem flor pp / solvendis medietatem facto medio operis et aliam / medietatem completo ipso opere per dictum / vicecastellanum nomine domini ut per notam instrumenti tachii / predicti et de testimonio premissorum receptam sub / anno Domini M III<sup>c</sup> septuagesimo primo / et die vicesima septima mensis septembris / quam reddit in quadam cedula papiri scriptam / et manu dicti Nycodi Regardi notarii signatam. / [receptio dicti tachii (en marge gauche)] Quodquidem tachium consequenter per dictum / Iohannem Reynaudi magistrum operum carpentharie / commissarium ut supra deputatum secum asistentem / dicto nobili Iacobo Sucheti vicecastellano, Nycodo Regardi / curiali, Aymone et Nycodo de Bornis et Aymone / Treyruz operariis et carpentatoriis fuit visitatum / et visitari fecit ottulata fide. Et reperit / ipsum tachium per modum et formam superius / mentionatam bene et decenter fuisse factum et completum. / Et quod nomine et ad opus domini nostri prelibati / recepit et attestavit ut supra ut per notam / instrumenti de receptione predicta et testimonio premissorum / sub anno Domini millesimo III<sup>c</sup> LXXII et die quarta / mensis februarii receptam quam reddit / a dorso dicti tachii scriptam et manu / dicti notarii signatam. Et soluit sibi / tachiatoribus predictis vigore premissorum / etiam et per confessionem eiusdem quantitatis / per dictos tacherios a dicto Iacobo Sucheti / vicecastellano

pro premissis habite receptam sub anno / Domini millesimo III<sup>c</sup> LXXII et die decima / sexta mensis ianuarii quam reddit in quodam / folio papiri scriptam et manu dicti Nycodi / [septima confessio (en marge gauche)] Regardi notarii signatam. Que quantitas hic / sibi allocatur de mandato predictorum magistrorum / computorum domini : .VII. flor pp. / [quartum tachium (en marge gauche)] Librauit Nycodo de Bornis lathomo cui prelibatus dominus noster comes dedit in tachium / ad complendum et extoppandum foramen muri / existentem econtra cameram novam castris Clarimontis / iuxta formam visitationis de ipsi foramine / facte ad rationem trium flor pp pro qualibet / teysia taliter quod idem tacherius teneretur / omnia sumptuare et ipsum murum ad pierre / vuez reddere sufficientem factum et imbochiatum / reddere ut per notam instrumenti dicti tachii et / de testimonio premissorum receptam sub anno / Domini millesimo III<sup>c</sup> LXXI die vicesima mensis / aprilis quam reddit a margine quarumdam / visitationibus scriptam et manu Danielis signatam. / [receptio dicti tachii (en marge gauche)] Quodquidem tachium consequenter per nobilem / Petrum de Mionasis magistrum hospitii prefati / domini nostri secum asistentem Glaudio Chamey, Iohanne / Peronie, Iacobo Guigonis, Aymone Terreruz et / pluribus aliis vigore commisionis comitalis / a prefato domino nostro emanate date Annessiaco die / decima octava mensis ianuarii anno Domini / millesimo III<sup>c</sup> septuagesimo secundo fuit visitatum / et ottalatam fide visitari fecit et teysari et / reperit dictum tachium per modum et formam / supra mentionatas continentem septem teysias bene / et sufficienter fuisse et esse factum et completum / et quod tanquam bene factum et ad septem teysias /

**[peau 58]**

teysiatum recepit et acceptavit ut per notam / instrumenti de receptione predicta et testimonio / premissorum receptam sub anno Domini millesimo / quatercentesimo septuagesimo secundo / et die vicesima quinta mensis ianuarii / quam reddit a dorso dicte commissionis scriptam / et manu dicti Nycodi Regardi notarii signatam. / Et soluit sibi Nycodo de Bornis thachiaro / subscriptos viginti unum flor pro / [littera de mandato solvendi (en marge gauche)] pretio et valore dictarum septem teysiarum / muri iuxta formam dicti tachii vigore / littere domini de mandato per dictum Iacobum / Sucheti vicecastellanum Clarimontis. Supplicatione rebus extimatis / tachio et exequutione eidem littere domini annexis / relatione dicti magistri hospitii audicta et / omnium tenoribus attentis viginti unum flor / per prefatum dominum nostrum debitos vice et nomine / prefati domini nostri solvendi et librandi / necnon per dictos magistros et auditores / computorum suorum ipsos viginti unum flor / quos sic solverit recipientis per ipsum vicecastellanum / cum copia dicte littere domini confessionis de / habitione et recepta opportunam difficiliter in / librata allocandi datam Annessiaco die XXVII / mensis ianuarii anno Domini M III<sup>c</sup> LXXII / quam reddit predictam annexam sigillo domini / sigillatam et manu Danielis eiusdem / domini secretarii signatam. Et allocatur / sibi dicta et subscripta quantitas vigore dicte / littere domini etiam et per confessionem eiusdem / quantitatis per dictum Nycodum de Bornis pro premissorum / a dicto vicecastellano habite et recepte receptam sub / anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo secundo et die vicesima / [VIII confessio (en marge gauche)] octava mensis ianuarii quam reddit a dorso / dicte littere domini scriptam et manu / Milisson notarii signatam. Etiam de / mandato supradictorum magistrorum computorum / domini : .XXI. flor pp. /- [quintum tachium seu visitatio reparationum (en marge gauche)] Librauit in operibus et reparationibus / in castro Clarimontis nunctis factis per dictum / Iacobum Sucheti vicecastellanum Clarimontis vigore

commissionis / eidem ut asseruit facte pluribus aliis sibi / asistentis visitatis taxatis et  
appreciatis prout / infra sequitur. Et primo taxata fuit / theysia muri construendi prope capella  
/ habens sex pedes grossitudinis uel circa / omnibus inclusis ad rationem sex flor [pro  
qualibet teysia (en marge droite)] cum / pacto quod ille qui ipsum murum facere posset /  
accipere de lapidibus existentibus tam infra quam / circumcirca dictum castrum. Item fuit  
taxata / trabatura ibidem supra citurnum fienda et / reparanda ante dictam capellam ad octo  
trabes / quercus grossitudinis unius pedis longitudinis / duarum teysiarum cum dymidia, cum  
plattelatura / quercus nunctia ultra emptionem quercuum et / chivronorum ad : .VII. flor. Item  
/ fuit taxata repattinatio tectorum in qua / ordinatum implicatari viginti quatuor milliarium /  
incinduli Castellionis inclusis erectione unius / tirent et reparatione duarum parvarum  
columpnarum / et omnibus ibidem necessariis ad rationem /

**[peau 59]**

et valorem : .III. flor. Item fuit / extimatum prius unius bollionis clavini / in dicta reparatione  
inclusis pretio et / portu valere : .V. flor. Item extimato / valore dictorum viginti quatuor  
milliarium / incinduli ad rationem quolibet milliari / duorum den cum ob : .V. flor. Item  
extimatis / duodecim arborum quercuum qualibet tribus / den gros : .III. flor. Item et  
duodenum / lattarum inclusis portu : .IIII. den gros pp. / Ut per notam instrumenti de  
visitatione et appreciatione / predicta et de testimonio premissorum recepta / sub anno Domini  
millesimo III<sup>c</sup> septuagesimo / et die vicesima septima mensis augusti / quam reddit unacum  
cridis inde sequentis / in quodam folio papiri scriptam et manu / dicti Nycodi Regardi notarii  
signatam. Cuiusquidem / visitationis et aliarum reparationum / inferius mentionatis dictus  
vicecastellanus vice et / nomine domini nostri. Librauit Anthonio Hubodi / alias Bellini pro  
venditione clavini per / dictum vicecastellanum empti et in dictis / reparationibus implicati.  
Inclusis tribus denariis / gros pro pretio clavini per dictum Iohannem / Reynaudi implicati ut  
per notam / instrumenti dicti Anthonii de testimonio premissorum / confessioneque et recepta  
subscripte quantitatis / per eundem a dicto vicecastellano premissorum occasione / habite  
receptam sub anno Domini M III<sup>c</sup> / LXXI et die tertia mensis iulii quam / [IX confessio (en  
marge gauche)] reddit in quadam cedula papiri scriptam / et manu Iohannis Pugini notarii  
signatam : / .XXXIII. den gros. Librauit Nycodo / de Bornis lathomo pro factura et  
constructione / duarum teysiarum muri latitudinis / sex pedum iuxta formam et tenorem / dicte  
visitationis et appreciationis facti / in magna aula ante capellam dicti castri / et deinde visitato  
per Iacobum Guigonis, / Glaudium Chamey et Aymonem de Bornis / operarios ut per notam  
instrumenti dicti Nycodi / de testimonio premissorum confessioneque et / recepta subscripte  
quantitatis per eum a / dicto vicecastellano pro premissis habite receptam / sub anno Domini  
millesimo III<sup>c</sup> LXX primo / et die decima septima mensis ianuarii / quam reddit in quadam  
cedula papiri / scriptam cum pluribus aliis et manu / [X confessio (en marge gauche)] Nycodi  
Regardi notarii signatam : / .XII. flor. Librauit Iacobo Guigonis / carpentatori tam pro septem  
flor / reparationis trabature citurni dicti castri / quam tribus flor pro certis aliis reparationibus /  
in dicta visitatione mentionatis ut per / notam instrumenti dicti Iacobi Guigonis de testimonio  
/ premissorum confessioneque et recepta subscripte / quantitatis per eum a dicto  
vicecastellano per premissis habite / receptam sub anno Domini M III<sup>c</sup> LXX primo / die  
decima septima mensis ianuarii per dictum / Nycodum Regardi notarium signatam superius /  
redditam et plenius designatam : .X. flor. / Librauit nobili Peronete Relicte, nobilis Guillermi  
/ de Manissier pro venditione et pretio duodecim / arborum quercuum iuxta formam dicte



visitationis / et appreciationis per Iacobum Guigonis carpenthatorem / in trabatura citurni implicatis et per eandem /

**[peau 60]**

pretio taxato vendittarum ut per notam / instrumenti dicte nobilis Peronete de testimonio / premissorum confessioneque et recepta / subscribe quantitatis per eam a dicto vicecastellano / pro premissis habite receptam sub anno Domini / millesimo III<sup>c</sup> LXXI et die decima septima / mensis ianuarii quam reddit a dorso / [XII confessio (en marge gauche)] predictarum scriptam et manu dicti Nycodi / Regardi notarii signatam : .III. flor. / Librauit Iohanni Marchiandi de Mons / et certis aliis agricolis pro pretio et emptione / inciduli videlicet triginta milliarium eidem / Iohanni solutorum. Et per dictum Iacobum / Guigonis carpenthatorem in reparatione dictorum tectorum / [non inrantur quia non constat de soluto nisi per prefatam litteram fuit intratum in computo sequenti (en marge gauche)] implicatorum ut per scriptum dicti vicecastellani / in predictis foliis papiri confessionis librarum / predictarum anno predicto et die secunda mensis / ianuarii per dictum notarium scriptarum : / .VI. flor. Librauit supranominato Iacobo / Bellini de Seysello pro pretio et emptione / octo milliarium clavinorum per eundem dicto / castellano traditorum. Et per dictum Iacobum / Guigonis in dictis reparationibus implicatorum / [non inrantur ut supra quia alibi fuit instrumentum ? (en marge gauche)] ut per scriptum dicti Nycodi Regardi superius / reddittum et die predicta scriptum : .II. flor / .VI. den gros. Librauit Iohanni Reynaudi / magistro operum carpentharie domini pro tectis / dictis per eundem Iohannem in dicto castro / Clarimontis vocatis in visitatione et reparatione / dictorum operum in eodem castro factorum et / visitorum ut per notam instrumenti dicti / Iohannis de testimonio premissorum confessioneque / et recepta subscribe quantitatis per eum / a dicto vicecastellano pro premissis habite receptam / sub anno Domini millesimo III<sup>c</sup> septuagesimo / primo et die vicesima octava mensis / septembris quam reddit in quodam / folio papiri cum pluribus aliis scriptis / et manu dicti Nycodi Regardi notarii / signatam : .XXX. den gros pp. / Librauit Iohanni de Reysia de aliori / pro pretio et venditione duodecim duodenas / postium et unius duodene chivronorum / de Machillia (sic) per eundem Iohannem venditorum / et tradittarum. Et in reparatione predictis / dicti castri implicatarum ut per notam / instrumenti dicti Iohannis de Reysia / de testimonio premissorum confessioneque / et recepta quantitatis subscribe per eum / a dicto vicecastellano pro premissis habite receptam / sub anno Domini millesimo III<sup>c</sup> septuagesimo / primo et die nona mensis octobris / quam reddit cum pluribus aliis scriptam / et manu dicti Nycodi Regardi notarii / signatam : .XIII. flor. Item / magis librauit Petro Rolerii de Droysi / pro pretio et emptione centum cuparum / calcis per eundem dicto vicecastellano vendittarum / et expeditarum. Et in quoquina et aliis / reparationibus dicti castri iuxta formam dicte / visitationis implicatarum ut per ipsius / Petri litteram et notam instrumenti dicto Petri / et de testimonio premissorum confessioneque et recepta / subscribe quantitatis receptam sub anno / Domini millesimo III<sup>c</sup> septuagesimo primo / et die sexdecima mensis octobris quam /

**[peau 61]**

reddit in quadam cedula papiri cum pluribus / aliis scriptam et manu dicti Nycodi Regardi / notarii signatam videlicet : .VIII. flor et .III. / den gros. [sextum tachie (en marge gauche)] Librauit Stephano Ianet / alias Bernaz lathomo pro quodam tachio / per ipsum vicecastellanum in dicto castro dato de / duabus panceriis murorum per dictum Stephanum / in dicto castro murorum videlicet de uno / existentis in magno stabulo ipsius castri / a parte

anteriori et alio existentis in citurno / a parte magne turris. Retinendo panceriam / muri aule ut per notam instrumenti / dicti Stephani de testimonio premissorum / confessioneque et recepta subscribe quantitatis / per eum a dicto vicecastellano pro premissis habite / [non intrantur sex flor subscribe quia non constat de receptione operis predicti (en marge gauche)] receptam sub anno Domini millesimo / quatercentesimo septuagesimo primo die / ultima mensis novembris quam reddit / cum pluribus aliis scriptam et manu / dicti Nycodi Regardi notarii signatam / videlicet : .VI. flor pp. [septimum tachie (en marge gauche)] Quequidem quantitates / ad subscriptam ascendentes sibi hic allocantur / vigore littere domini de mandato / per magistros et auditores computorum / suorum ad ipsius vicecastellanum habentem supplicationem / eidem domino nostro factam ipsius supplicatione / litteris tachiorum confessionis aliis visis. / Et omnium tenoribus attentis eidem vicecastellano / supplicati quantitates in ipsis mentionatis vice et / nomine domini nostri factas ut ex dictis confessionibus / constat in suo primo reddendo computo / non obstante contradictione et aliis in supra proxime / mentione etiam et regulis camere in librata / intrandi et allocandi ut per ipsius domini / nostri litteram de mandato predicto et testimonio / premissorum datam Annessiaco die vicesima / secunda mensis ianuarii anno Domini millesimo / quatercentesimo septuagesimo secundo / quam reddit in papiro scriptam predictis / supplicationi et aliis annexis sigillo domini sigillatam / et manu Danielis eiusdem domini secretarii / signatam. Etiam de mandato et exordinatione / predictorum magistrorum computorum domini : .LI. flor .VII. den gros. /

**[Peau 60]**

Opera et reparatione (en marge gauche)

Allocantur sibi quos soluit et librauit / Iohanni Marchiandi de Mons pro pretio / et emptione triginta milliarium cinduli / ab eodem empti et in reparationibus / tectorum castri Clarimontis per Iacobum / Guiguz carpenthorem implicati / ut per notam instrumenti dicti Iohannis / Marchiandi de testimonio premissorum / confessioneque et recepta subscripte quantitatis / per ipsum pro premissis a dicto vicecastellano / habite receptam sub anno Domini millesimo / quatercentesimo septuagesimo secundo / et die peneultima mensis novembris / quam reddit in quodam folio papiri scriptam / et manu Nycodi Regardi notarii signatam. / Et allocatur sibi hic subscripta quantitate / vigore premissis de mandato predictorum / magistrorum computorum domini etiam et per / notam attestationis dicti Iacobi Guigonis / carpentatoris qui iuramenti attestavit / ipsum cindulum in reparationis predictis / implicuisse receptam sub anno Domini / millesimo IIIc LXXII et die ultima mensis / novembris quam reddit in quadam / cedula papiri scriptam et manu dicti / Nycodi Regardi notarii signatam : .VI. flor pp. / Allocantur sibi quos soluit [non compris] / Stephano Ianet alias Bruaz lathomo / pro quodam tachio per predictum vicecastellanum / nomine domini in dicto castro dato de duabus / panceriis murorum per dictum Stephanum / in dicto castro muratis videlicet de / una existente in magno stabulo castri / a parte anteriori et alia existente in / citurno a parte magne turris retinendum / panceriam muri aule ut per notam / instrumenti dicti Stephani de testimonio premissorum / confessioneque et recepta subscripte quantitatis / per ipsum a dicto vicecastellano pro premissis habitis / receptam sub anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo primo die ultima mensis / novembris quam reddit cum pluribus / aliis scriptam et manu dicti Nycodi / Regardi notarii signatam. Et allocatur / sibi hic dicta quantitas vigore premissorum / et etiam per notam receptionis eiusdem / tachii per magistrum Alexandrum Clementis, / Nycodi de Bornis latholomorum [sic], Iacobi Guigoni, / Petri Teyroz, Aymonis Grueti et Petri / Roleti de Droysi operariorum attestantium eorum / mediis iuramentum ad sancta Dei evvangelia / prestiti ipsum tachium bene et sufficienter /

**[Peau 61]**

esse et fuisse factum iuxta ipsius tachii / formam receptam sub anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo / secundo et die ultima mensis novembris / quam reddit in quadam cedula papiri / scriptam et manu Nycodi Regardi notarii / signatam : .VI. flor pp. / Allocantur sibi quos soluit et librauit / Iacobo Guigonis carpentatori pro viginti / jornatis per ipsum iuvatis et vacatis / in reparationibus rerum necessariorum / dicti castri Clarimontis videlicet in sex / jornatis vacatis cindendo et escarrando / quercus de quibus fuerunt facti postes / implicati in lobio novo, sex jornatis / vacatis tam coperiendo et repatinendo tecta / supra magnam aulam, stabula[m] quam supra / cameram novam domini nostri comitis, tribus / jornatis vacatis scindendo octo quercus / implicatis in completo trabature magne / aule et quinque jornatis vacatis construendum / portam anteriorem stuphe, couchiam lecti / camere nove et reparando catellam et / necessaria podii ut per notam instrumenti / dicti Iacobi

confessioneque subscripte quantitatis / propter ea a dicto vicecastellano habite / receptam sub anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo primo et die vicesima quarta / decembris quam reddit in quadam / cedula papiri scriptam et manu Iohannis / Pugini notarii signatam. Et allocatur sibi / hic de mandato supradictorum magistrorum / computorum etiam et vigore / attestationis iuratore magistri Iohanis / Reynaudi attestantis dictas jornadas / ut supra fuisse vacatas et in aliquo / non computatas neque intratas : .IIII. flor .II. den gros pp. / Allocantur sibi quos soluit et libruit / nobili Ignacio Richinion pro pretio et / venditione quinquaginta miliarium cinduli / pro ipsum nobilem dicto vicecastellano vendite / appellati incinduli Castellionis ad rationem / duorum denariorum grossorum pro quolibet / miliari in castro Clarimontis redditus et / implicatis ut per notam instrumenti domini nobilis / Ignacii confessioneque de recepta subscripte quantitatis / per ipsum a dicto vicecastellano pro premissis / habite receptam sub anno Domini millesimo / quatuorcentesimo septuagesimo secundo die / quindecima mensis ianuarii quam reddit / cum predictam scriptam et manu Nycodi Regardi / notarii signatam. Et allocatur sibi ex / ordinatione supradictorum magistrorum computorum / etiam et vigore attestationis Iacobi Guigonis / carpentatoris attestantis ipsam quantitatem / cinduli in dicto castro fuisse apportatam et / implicatam. Receptam sub anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo / secundo et die ultima mensis novembris / quam reddit in quadam cedula papiri / scriptam et manu dicti Nycodi Regardi / signatam videlicet : .VIII. flor .IIII. den gros pp. / Allocantur sibi quos soluit Iacobo Guigonis / carpentatori pro factura et compositione / artieriorum chiminatarum [coquine nove castri Clarimontis et camere nove posterioris (en marge droite)] per ipsum / compositorum et factorum et per Iohanem / Reynaudi carpentatori in prima Iohanis Magnini / inclusis factura materia, jornatis et expensis / ad subscriptam quantitatem extimatam et taxatam / taxatorum et extimatorum et receptorum /

**[Peau 62]**

ut per notam instrumenti dictorum taxarum / et recepte atque confessionis subscripte quantitatis / per ipsum Iacobum a dicto vicecastellano habite / receptam sub anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo tertio et die vicesima nona /- marcii quam reddit in quodam folio / papiri cum pluribus aliis scriptam et / manu Iohannis Pugini notarii signatam. / Et allocatur sibi hic subscripta quantitas / de mandato supradictorum magistrorum / computorum domini : .V. flor pp. / Allocantur sibi quos soluit magistris / Glaudio Migonis lathomo, Iohanni / Reynaudi carpentatori de mandato domini / ad castrum Clarimontis cum Iohane Magnini / pro crotis reparantibus, visitandis mandatis / et destinatis pro salario ipsorum pro duobus / diebus integris ut per notam instrumenti / ipsorum confessioneque subscripte quantitatis / pro ipsos habite receptam sub anno / Domini millesimo quatercentesimo septuagesimo / tertio et die decima nona marcii, quam / reddit in quodam folio papiri scriptam / et manu Pugini notarii signatam cuius / vigore et de mandato supradictorum magistrorum / computorum domini sibi hic allocantur : .XII. den gros pp. / Allocantur sibi quos soluit Iohanni Peronis / hospiti Clarimontis pro expensis in domo / sua supranominatis Iohani Magnini, Glaudio / Guigonis et Iohanni Reynaudi et aliis secum / astantibus predictas reparationes et opera / visitando ministratis ut per notam instrumenti / dicti Iohannis Peronis de testimonio premissorum / confessioneque de recepta subscripte quantitatis / per ipsum a dicto vicecastellano pro premissis / habite. Receptam sub anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo / tertio et die vicesima nona mensis marcii

/ quam reddit in quodam folio papiri scriptam / et manu Pugini notarii signatam cuius / vigore eiusdem de mandato dictorum magistrorum / computorum domini sibi hic allocantur subscripti / videlicet : .XV. den gros pp. / [intranter sibi et includuntur supra in rotulo (en marge gauche)] Allocantur sibi quos soluit Iohanni / Dureti burgensi Annessiaci pro pretio / et emptione unius balloni cum dimidio / clavini per ipsum vicecastellanum ab eodem / Iohanni emptorum et in reparationibus dicti / castri implicatis ut per notam instrumenti / dicti Iohannis Dureti de testimonio premissorum / confessioneque et recepta subscripte quantitatis / per ipsum Iohanem a dicto vicecastellano / pro premissis habite. Inde receptam sub / anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo tertio et die nona ianuarii / quam reddit in quodam folio papiri scriptam / et manu Ponzardi notarii signatam cuius / vigore etiam de mandato dictorum / magistrorum computorum domini sibi hic / allocantur : (pas de somme car au dessus) / [ut supra includuntur in rotulo (en marge gauche)] Allocantur sibi quos soluit et librauit / Nycodo filio Glaudii de Furno de Myonasio / pro pretio duorum bollionorum clavini / per ipsum castellanum ab eodem habitorem / et in tecto coquine nove dicti castri Clarimontis / implicatorum ut per notam instrumenti dicti /

**[peau 63]**

Nycodi de testimonio premissorum confessioneque / et recepta subscripte quantitatis per ipsum / Nycodum pro premissis a dicto vicecastellano / habite inde receptam sub anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo / tertio et die decima septima ianuarii / quam reddit in quadam cedula papiri / scriptam et manu Ponzardi notarii signatam / cuius vigore equidem de mandato dictorum / magistrorum computorum domini [ necnon etiam per attestationem Iacobi Guigoni carpentatori attestantis dictos tres bollionis cum dimidio clavini a dicto vicecastellano habuisse et in dictis reparationibus integre implicuisse quam cuius predictis scriptam et manu Regardi notarii signatam datam die XIX mensis iulii anno Domini millesimo IIIc LXXIII (en marge droite)] sibi hic allocatur / subscripti. / Allocantur sibi quos soluit et librauit / Iacobo Guigonis carpentatori pro factura / meysonamenti et trabature dicte coquine / nove Clarimontis per dictum Iacobum / constructe et necessario reparatarum / iuxta formam et tenorem visitationis / et tachii de premissis factarum et per dictum / vicecastellanum et Iohanem Reynaudi carpentatori / datarum ut per notam instrumenti / visitationis et tachii de testimonio premissorum / receptam sub anno Domini millesimo / quatercentesimo septuagesimo primo et die / vicesima nona mensis maii quam reddit / cum pluribus aliis tachii scriptam et / manu Nycodi notarii signatam. Quod inde / tachium per Nycodum et Aymonem de Bornis / carpentatores in presentia Iohannis Magninii / ex receptoribus computorum domini commissarii / fuit visitatum. Qua visitatione facta / eorum mediis iuramentis ad sancta Dei evangelia / corporaliter prestitis retulerunt bene et / sufficienter fuisse et iuxta formam ipsius tachii / factum et completum et quod tachium / tamquam bene factum et completum dictus / Iohannes Magnini commissarius nomine domini / recepit et acceptavit ut per notam instrumenti / visitationis et receptionis predictarum et / de testimonio premissorum inde receptam sub / anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo tertio et die vicesima sexta / mensis marcii quam reddit in quadam / cedula papiri scriptam et manu Nycodi / Regardi notarii signatam cuius vigore / et de mandato dictorum magistrorum / computorum domini quidem per confessionem / dicti Iacobi Guigonis quantitatis subscripte / per eum a dicto vicecastellano pro premissis / habite inde receptam sub anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo / tertio et die vicesima octava mensis

maii / quam reddit in quadam cedula papiri scriptam / et manu Nycodi Regardi notarii signatam allocantur / sibi hic subscripti : .XV. flor pp. / Allocantur sibi quos soluit et librait Petro / et Stephano Iocerum pavissioribus pro / jornatis et salario quinque jornatarum quibus / operando vacauerunt paviando coquinam / novam dicti castri ad rationem cuiuslibet / diei duorum denariorum cum ob gros pro / quolibet eorumdem pavissorum inclusis / salario et expensis ut per notam instrumenti / dictorum operatorum confessioneque subscribe / quantitatis per eos a dicto vicecastellano pro / premissis habite receptam sub anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo / tertio et die quinta mensis iunii quam /

**[Peau 64]**

reddit in quadam cedula papiri scriptam / et manu Nycodi Regardi notarii signatam / cuius vigore et de mandato dictorum magistrorum / computorum domini sibi hic allocantur subscribe : .XXX. den gros pp. /

**[peau 56]**

Opera (en marge gauche)

Librauit magistro Iacobo Guigonis de / Botollier carpentatori pro tachio sibi / dato per dictum nobilem Iacobum / Sucheti vicecastellanum et magistrum Iohanem / Reynaudi carpentatorem et magistrum operum / illustris domini nostri comitis ad faciendum / cum ceteris operibus in tachio huiusmodi / mentionatis et inter cetera de quibus / [tachii (en marge gauche)] ibi et construendum unam trabaturam / novam quercus in magna aula / supra putheum existente in qua [fuit (biffé)]/ in tachio ipso ordinatum fuit apponi / quinque sommerios armatos quercus / et sex duodenas trabium quercus per / modum ibidem neccessarium et ordinatum / quam trabaturam teneatur dictus Iacobus / excosellare, platellare, litellare et / complere bene sufficienter et ydonee / prout decet prout de tachio huiusmodi / quod plurima alia opera cum dicta trabatura / continente constat quadam instrumenti nota / manu Nycodi Regardi notarii signata / data die vicesima nona mensis maii / anno Domini M IIIc LXX primo quam / reddit in quodam folio papiri in libro / scriptam et manu dicti notarii signatam [pro factura cuius trabature per prefatum dominum nostrum comitem et dictum magistrum operum fuit ordinatum dari dicto tachiatori sexaginta flor pp de manu tantum ut per notam instrumenti de testimonio premissorum datam die prima mensis februaryi M IIIc LXXV quam reddit in quadam cedulla papiri scriptam et manu Nycodi Regardi notarii signatam (en marge droite)] / Quodquidem dicte trabature tachium / illustris dominus noster Gebenensis et comes visitari et si complementum / recipi mandavit et comisit per dictum / magistrum Iohanem Reynaudi magistrum / operum suorum vocatis secum clerico seu / vice clerico curie Clarimontis sindicusque / eiusdem loci et aliis operariis ad hec / noticiam habentibus et qui sibi valerentur / evocandum ut per eiusdem domini nostri / comitis litteram de mandato predicto ac / testimonio premissorum datam die / vicesima secunda octobris anno Domini M /

**[peau 57]**

IIIc LXXVIII quam reddit in papiro / scriptam et manu Thome Lamberti eius secretarii signatam, cuius vigore / et in illius exequentez ? idem magister / Iohannes Reynaudi ad castrum Clarimontis / personaliter accessit pro visitatione et receptione / predictis fiendis et vocatis Nycodo / Regardi curiali Clarimontis necnon / Iohane Scutelle ex sindicis eiusdem loci / Clarimontis, Nycodo de Bornis, Aymone de / Bornis, carpentatoribus et operariis ad / hec noticiam habentibus ipsi magister / Iohannes Reynaudi et vocati in presentia / dicti nobilis Iacobi Sucheti vicecastellani / dictam trabaturam visitauerunt et / occulariter viderunt in cuiuslibet et per / omniam. Qua visa et ut supra visitata / retulerunt mediantibus eorum iuramentis / in manibus dicti curialis corporaliter prestitis / ipsam trabaturam fore et esse bene / sufficienter et ydonee penitus factam / et completam iuxta tachii predicti formam / [recepta tachii (en marge gauche)] et tenorem propter quod idem magister / Iohannes Reynaudi dictum tachium ad / tam dicte tabature voluti factum / et ydonee completum recepit prout supra / ut per litteram de visitatione et receptione / huiusmodi ac testimonio premissorum datam / die vicesima quarta octobris anno / Domini M IIIc LXXVIII quam reddit et habito / dicte littere

domini scriptam et manu / dicti currialis Clarimontis notarii / signatam. Et idem nobilis / Iacobus Sucheti vicecastellanus soluit et librauit / eidem magistro Iacobo Guigonis / tachiatori subscriptos sexaginta / flor pp quos idem Iacobus / tachiator ab eodem vicecastellano propterea / habuisse confessus est pro pretio / tachii huiusmodi ut per litteram de / confessione huiusmodi ac testimonio premissorum / datam die vicesima sexta mensis / augusti anno Domini M IIIc LXXIII / quam reddit in quadam cedulla papiri / scriptam et manu Nycodi Regardi / notarii signatam. Et quos / sexaginta flor pp unacum / viginti quatuor flor pp pretii / duorum grossarum duodenarum postium / subscriptis illustris dominus noster / Gebenensis comes mandauit per / magistrum computorum suorum dicto Iacobo / Sucheti vicecastellano Clarimontis constituto prius / de confessionibus et quittancebus opportunis ac / operis complemento in huiusmodi suo computo / in librata intrari debite et allocari absque / difficultate quarumque quoniam sic fieri / voluit absque alterius expectatione mandati / ut per eiusdem domini nostri comitis litteram / de testimonio premissorum et mandato predicto / datam Annessiaco die decima septima marcii / anno Domini M IIIc septuagesimo quarto / quam reddit cuidam rotullo annexam / sigillo domini sigillatam et manu de Thuriaco / eius secretarii signatam, cuius vigore / et de mandato dictorum magistrorum computorum / domini hic sibi allocantur dicti et subscripti / sexaginta flor pp actenta operis / completi receptione ut supra reddita et / designata equidem et per confessionem eiusdem /

**[peau 58]**

quantitatis iam etiam ut supra redditam et / designatam : .LX. flor pp. / [postes (en marge gauche)] Librauit Guillermino de Rassia de Seyssello / pro pretio duarum grossarum duodenarum / postium emptarum pro dicta trabatura / ad rationem pro qualibet grossa duodena / super loco Seysselli expedita duodecim / flor pp et sic pro dictis duabus grossis / duodenis super loco Seysselli viginti / quatuor flor pp. Quos prelibatus illustris / dominus noster Gebenensis [illisibile] comes cum / prescriptis sexaginta flor pp mandauit / per magistrum computorum suorum dicto Iacobo / Sucheti vicecastellano Clarimontis constituto prius / de confessionibus et quittancebus opportunis / ac operis completo in presenti suo computo / intrari in librata debite et allocari absque / difficultate quantumque coniam sic fieri / voluit absque alterius expectatione mandati / ut per eiusdem domini nostri comitis litteram / de testimonio premissorum et mandato predicto / in librata proxime precedenti dictorum / sexaginta flor pp redditam et plene / designatam cuius vigore et de mandato / dictorum magistrorum computorum domini hic sibi / allocanti dicti et subscripti viginti quatuor / flor pp. Equidem et per confessionem / eorundem per dictum Guillerminum de Rassia / a dicto vicecastellano pro premissis habitorum / datam die vicesima octava mensis ianuarii / anno Domini M IIIc LXX quinto quam / reddit in quadam cedula papiri scriptam / et manu Iohannis Puginii notarii / signatam : .XXIII. flor pp. / [litelli et tachie (en marge gauche)] Librauit Matheo Clavardi burgensi et / mercatori Annessiaci subscriptos undecim flor / et septem den gros quos idem Matheus / a dicto nobili Iacobo Sucheti vicecastellano habuisse / confessus pro pretio venditionis trium grossarum / litellorum per eundem Matheum dicto nobili / vicecastellano venditarum et expeditarum ad / rationem viginti unius den gros pro qualibet / grossa. Item et pro pretio quatuor / milliariorum tabarum albarum et duorum centorum / tabarum nigrarum magne sorte per ipsum / Matheum eidem vicecastellano venditarum et expeditarum / ad rationem decem octo den gros pro quolibet / milliari quiquidem litelli et tachie fuerunt / portati Clarimontis et implicati in magna / aula dicti castr



Clarimontis noviter constructa / ut dicti vicecastellanus et Matheus asserunt / ut per notam instrumenti de confessione huiusmodi ac / testimonio premissorum datam die vicesima / quinta mensis octobris anno Domini M IIIc / LXXIII quam reddit in quadam cedulla / papiri scriptam et manu Iohannis Pugini notarii / signatam. Et [prout de implicatione huiusmodi constat alia attestationis instrumenti nota data die quinta februarii M IIIc LXXV quam reddit in quodam folio papiri scriptam et manu Nycodi Regardi notarii signatam. Quarum (en marge droite)] vigore hic sibi allocantur / dicti et subscripti undecim flor et septem / den gros pp. Equidem et de mandato dictorum / magistrorum computorum domini : .XI. flor .VII. den gros pp. / [portus dictos litellorum et tabarum (en marge gauche)] Librauit Petro Terrerion alias Capelle / de Claromonte quos idem Petrus a dicto / nobili Iacobo Sucheti vicecastellano habuisse confessus / est pro portu litellorum et tabarum prescriptorum in dicto castro ut supra implicatarum / ut per notam instrumenti de confessione huiusmodi / datam die vicesima octava mensis octobris / anno Domini M IIIc LXXIII quam reddit / a tergo supra proxime designate scriptam / et manu Iohannis Pugini notarii signatam, / cuius vigore et de mandato dictorum magistrorum / computorum domini hic sibi allocantur : .XII. solid geben / [Iohannes Reynaudi (en marge gauche)] Librauit magistro Iohanni Reynaudi / magistro operum illustris domini nostri comitis / prelibati charpenterie quos idem magister / Iohannes a dicto vicecastellano habuisse confessus / est pro salario et expensis suis unius / diei cum dimidia quibus vacavit in / Claromonte circa receptiones operum dicte / trabature ut per notam instrumenti de confessione / huiusmodi datam die vicesima quarta mensis / octobris anno Domini M IIIc LXXIII quam / reddit a tergo dicte littere domini mandato / visitationis et receptionis dictorum operum /

**[peau 59]**

dicte trabature in librata tachii factum / eiusdem trabature ut supra reddite et plene / designate scriptam et manu Nycodi / Regardi notarii signatam, cuius vigore / hic sibi allocantur subscripti novem den / gros pp equidem et de mandato dictorum magistrorum / computorum domini : .IX. den gros pp. / Librauit egregio comitali consiliario / Humberto Grueti thesaurario Gebenensi quos / idem thesaurarius a dicto nobili Iacobo / Sucheti vicecastellano habuisse confessus est / super preysia et obventionibus dicti sui / castellanie officii anno Domini M IIIc LXXIII / de quo ut supra computat ut per eiusdem / thesaurarii litteram de confessione huiusmodi / ac testimonio premissorum cum rogato / allocandi datam Annessiaco die vicesima / tertia mensis maii anno Domini M IIIc / septuagesimo quarto quam reddit / in quadam cedulla papiri scriptam et / manu eiusdem Humberti Grueti thesaurarii / qui de ipsis domino computare debebit / signatam : .IIc IIIxx V. flor pp. / [Remanentia computi proxime precedentis (en marge gauche)] Allocantur sibi ipsi nobili Iacobo Sucheti / vicecastellano predicto qui sibi per dominum debebantur / pro remanentia sui computi proxime precedentis / de dicto castellanie officio finiti die / vicesima prima mensis ianuarii anno / Domini M IIIc LXXIII ut in fine eiusdem / continetur videlicet : .XXXV. flor .VII. den / .VI. tiers unius den, II tiers XII unius den et III quars et quartus XII partis XII unius den gros pp. / [Cindulum (en marge gauche)] Librauit Petro Marchiandi de Mons / subscriptos quatuor flor pp quos / idem Petrus Marchiandi a dicto nobili / Iacobo Sucheti vicecastellano habuisse / confessus est pro pretio viginti quatuor / milliarium cindulli de ochhon in / castro Clarimontis apportatorum pro / reparatione dicti castri ut per notam / instrumenti de confessione huiusmodi ac testimonio / premissorum datam die octava mensis / ianuarii anno Domini M IIIc LXXIII / quam reddit

in quodam folio papiri / scriptam et manu Nycodi Regardi notarii / signatam. Et [quoquidem cindillum tam in affretando et reparando quam repatinando tecta castri Clarimontis fuit implicatum ut per notam instrumenti de testimonio implicationis huiusmodi supra in librata litellorum et tachiarum redditam et plene ultimo designatam. Quarum (en marge droite)] vigore hic sibi / allocantur dicti et subscripti quatuor / flor pp. Equidem et de mandato / dictorum magistrorum computorum domini : .IIII. flor pp. /

**[peau 56]**

Opera castri (en marge gauche)

Allocantur sibi dicti vicecastellani / quos traxit et librauit Nycodo / et Aymonodo de Bornis de Claromonte / lathomis fratribus pro operibus et reparationibus per ipsos fratres de / novo in castro Clarimontis factis et / reparatis. Et per nobiles Iohannem / Magnini ex receptoribus computorum / Gebenense, Iacobum Sucheti vicecastellanum dicti / loci nomine illustris domini nostri Gebenensi / et comitis in tachium tradittis / prius per eosdem Iohannem Magnini et / Iacobum Sucheti necnon honestes / viros Iohannem Reynaudi magistrum operum / carpentharie domini et magistrum Glaudium / Migon de Annessiaco lathomo commissarios / per prefatum dominum nostrum Gebenensis / et comitem ad dictas opera et reparationes / videndum visitandum et ad in tachiam / faciendum et reparandum verbothens ? / in simul spacialiter deputatos. Quiquidem / commissarii in dicto castro Clarimontis / in presentia nobilis et honestorum virorum / Guigonis Pritaz, virorum Arlodi Francisci / de Ture viceclerici curie Clarimontis, / Iacobi Guigonis carpenthatori, Nycodi et / Aymonodi de Bornis predictis et Iohanni / Mugnerii de Tyrisonaz reparatione / et opera ipsi in ipso castro necessarias / et inferius mentionatas viderunt et / oculata fide particulariter et divisini ? / visitauerunt quibusquidem visione / et visitatione ut supra in ipsi reparationibus / et operibus factis. Comperierunt / et ordinauerunt in eodem castro / opera et reparationes sequentes fuisse et / esse neccessaria et ut sequitur infra / fiendas. Et primo visitando / per dictos operarios et commissarios fuit fieri / ordinatum in quoquina in ipso castro / Clarimontis noviter constructa in angulo / dicte quoquine a parte capelle castri / unum armatrium, novum lapidis de Brotinieres / bene cissum ad unam tibiam per medium eiusdem / unius pedis grossitudinis quique pedum altitudinis / et duorum pedum cum dimidio ad manus ab / utraque parte dicte tibie latitudinis et inde / aptare murum ab ipso armario usque ad novam / chiminatam de omnibus neccessariis et a terra usque / ad trabaturam que extimauerunt omnino per / operarium qui faciet sumptuando exceptis / charreagio lapidum, arena et calce cum doyta quas / dictus habeat sumptuare : .V. flor .VI. den gros pp. / Item visitando dicti operarii et commissarii fiendas / ordinauerunt in eadem coquina duos ollietos / fenestrarum a parte orientali eiusdem lapidis / de Brotinieres bene cissos duorum pedum totius /

**[peau 57]**

quadrature qui sumptibus domini sufficienter ferrari / deberent ad archetum interius eiusdem lapidis / et in quibus et quolibet ipsorum sint due nove / capientes totum murum et quos ollietos sic / fiendos extimauerunt omnibus inclusis exceptis / charreagio arena, calce et doyta : .VII. flor pp. / Item visitando fuit ordinatum ut supra neccessario / fiendas les [illisible] chiminate dicte coquine / de bonis lapidibus molacie tenentes contra / ignem continentes circa duas bonas theysias / comitis videlicet totas collumpnas tenentes / les attriers dicte chiminate quas extimauerunt / omnibus inclusis tam materia, manu quam salario / premissis charreagio arena, calce et doyte exclusis : / .III. flor pp. Item visitando per dictos

operarios / et commissarios fuit ordinatum necessario fieri / debere unum archetum lapidis cissi de Brotinieres / a parte orientis prope et iuxta teram ad expodiendum / aquam a dicta coquina ab omnium quadratura bene / cissum in quo a parte orientis subtus sit lapis / adeo capax quod per circa unum pedem ultra murum / ponat aquam a coquina exeuntem quod extimauerunt / omnibus inclusis exceptis charreagio arena et / calce : .III. flor pp. Item visitando ut supra / fuit ordinatum reparari necessario elevari ? circa / quinque theysias muri iuxta novum larderium / cum tibia parte superioris dicti larderii, doytam / parvam a parte porte castris seu coquine recte / extrahendo et equipollendo quamlibet theysia / dicti muri quadam manum tantum omnia super / loco per dominum sumptuando excepta aqua inclusa / tibia dicte porte valere quamlibet theysiam : / .XII. den gros pp. Item visitando ordinatum fuit / fieri videre debere portam magnam coquine / existentem inter magnam turrim et coquinam / altitudinis et largitudinis apparentis eiusdem / lapides de Brotinieres bene et sufficienter / cissi quam apportauerunt omnino per operarium / sumptuando dictis charreagio calce et arena / exceptis : .V. flor pp. Item et ordinauerunt / fieri murum supradictam portam novum / usque ad tectum coquine loco fiende chantonate / theysiam per manum tantum omnibus necessariis / per dominum sumptuatis prout supra pro : .XII. den / gros pp. Item visitando fuit completum per / eosdem visitantes necessario fieri reparandum / circa tres theysias muri escorchati retro / dictam coquinam ab extra dicti muri seu parte / orientis, doytam ruptam per circa duos bonos / pedes extrahendo et iuxta formam per manu tantum / facti actando et ipsum murum reparando / usque ad turrim a parte visie embochiando / theysiam per manu tantum extimantes : / .XII. den gros pp. Item visitando per eosdem / operarios et commissarios fuit ordinatum / panceriam muri pro maiori parte de / mollacia ab extra existentem inter duas / turres supra portetam dicti castris reparari / debere, extrahendo primos lapides molacie / induendo et extopando de lapidibus foraminam / eiusdem pancerie et omnes partes et fenestras / porta bassa excepta et embochiare ad petram / visam pro manu tantum aliis necessariis / per dominum super loco ministrandis taxando : / .X. flor pp. Item visitando ut supra fuit / ordinatum fiendum turre de Nangier esse / reparandum provendo in fondo circa duos / pedes pierre mollacie ab extra seu occidens / et inde de novis lapidibus reparando circa / duas theysias noviter construere et murare / novum et circa duas theysias de supra embochiare / [illisibile]

**[peau 58]**

tantum taxauerunt circa : .II. flor / pp. Item visitando ut supra fuit ordinatum / dictam panceriam a parte interiori inter / dictas turres existentem murum eiusdem / pianum et descriptum reparandum / fore removandum tam subtus retractam / crenellorum quam supra retractam et / inde fieri debere crenellos bonos et / sufficientes inter ipsas duas turres / numero sex altitudinis necessarie / et decentis. Et ipsam panceriam / reparare et remurare crenellosque / novos construere de bono muro / et hinc et inde de bonis lapidibus / Brotinieres bene cissi ad unum anellum / ferreum contra medium quiuslibet / tinelli facere et construere ab extra / pendentes et murum ad petram visam / reddere et tam supra retrattam quam / subtus imbochiatum computatam / in crenellis vacuum pro pleno. Et / pro manu tantum quiuslibet theysie / tam retratte supra quam super crenellos / quibus in materia excepta aqua / super loco sumptibus domini tempore / tongino ? ministrando taxauerunt / et appreciauerunt : .XVIII. den gros / pp. Idem visitando fuit ordinatum / fieri debere quosdam gradus lapidis / predictae de Brotinieres latitudinis trium / pedum ad manus hominis pro ascendere / ad dictos crenellos

construendum et erigendum / iuxta turrim dictarum turrium videlicet / a parte camere domini cadentes in pede / graduum dicte camere in quibus / extimauerunt necessarios decem octo gradus / quolibet tam in materia quam opere / et salario super loco reddito excepto / charreagio per dominum fieri reseruato taxato / et appreciato videlicet : .III. den ob gros pp. / Et pro manu tantum unius theysie / muri seu quod necesse fuerit subtus / fiende et repositione eorumdem graduum : / .II. flor pp. Que quantitates computato / passu in lapides unius gros et in factura / duos den ob gros pp ascendunt ad .VII. / flor .III. den gros pp ut per notam instrumenti / visitationis et ordinationis predictarum et de / testimonio premissorum inde receptam sub / anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo tertio et die vicesima tertia / mensis marcii quam reddit cum aliis / scriptam et manu Iohannis Pugini notarii signatam. / Quequidem opera ut supra visitata et fieri / ordinata sumpranominati nobiles et egregiis / Iohannes Magnini et Iacobus Suchet vicecastellanus / nomine domini nostri comitis in tachium fienda / modo supra ordinato et visitato tradiderunt / Nycodo et Aymone de Bornis de Clarimonte fratribus / lathomis presentibus et acceptantis et cuilibet in solidum / ad faciendum et construendum omnes reparationes supra / descriptas et fieri ordinatas et hoc pro precii / superius ordinatis et taxatis singula / singulis debite et semper relatis / per dictum vicecastellanum et locumtenentem in solidum /

**[peau 59]**

tradenda solvenda et expedienda eisdem lathomis / tacheriis videlicet in principio earundem reparationum / et operum tertiam partem earundem reparationum / et operum tertiam partem eorumdem preciorum / facta vero medietate ipsarum reparationum et / operum aliam medietatem eorumdem preciorum / et completis eisdem reparationibus et operibus / aliam tertiam partem eorumdem. Ita et taliter / quod tenens quotiens et quamprimum idem vicecastellanus / eisdem lathomis tacheriis ipsa precia modo predicto / expediet quod ipsi teneantur principiari ipsas / reparationes et opera mediare pariter et finire. / Et fuit actum quod idem vicecastellanus nomine domini / teneatur eisdem tacheriis omnia ad omni domini / nostri pertinentis et inconbientis tam in materia / sumptuanda charreagio quam aliis necessariis in / ipsis reparationibus et operibus tradere et / ministrare sine deffectu temporibus congruis ut per / ipsius traditionis tachii instrumenti notam de / testimonio premissorum inde receptam sub anno / et die supra proxime dictis quam reddit in pede / superius narrate visitationis in papiro scriptam / et manu dicti Iohannis Pugini notarii signatam. / [reparatio dicti tachii (en marge gauche)] Quequidem opera et reparationes superius / in tachium data et tradita fuerunt necessarie / per honestos viros Iohannem Reynaudi magistrum / operum carpentharie domini, dominum Iohannem / Beysini, Petrum Tissoti, Aymonodum de Bornis / lathomos et Iohannem Martelli in presentia / supranominatorum nobilium Iohannis Magnini / ex receptoribus dictorum computorum domini / et Iacobi Sucheti vicecastellani Clarimontis, prius / eisdem lectis et intelligi datis toto tenore visitantum / et traditionis tachii superius mentionati et completi / partis eorumdem viderunt et oculata fide / in qualibet particula eorumdem particulariter / quod et divisini ? visitauerunt iuxta ipsarum / visitationem et tachii superius narratorum formam. / Qua visitatione sit per ipsos ut supra facta / suis iuramentis corporalibus prestitis retulerunt / ipsum tachium secundum formam visitationis / et traditionis eiusdem bene et sufficienter fuisse / et esse factum et completum prout et quemadmodum / in qualibet particula est descriptum. Et / quod tachium ad ipsorum relationem ut / supra bene factum dictis nobilis Iohannes / Magnini

ex receptoribus dictorum computorum / domini commissariisque ad hoc deputatus recepit / et acceptavit et per ipsarum receptione / visitationeque et tachio declaratione fuit in / numero et quantitate non declaratis in eisdem. / In theysiis et aliis necessariis compertum / ut sequitur infra. Primo in secundo cappitulo / dicte visitationis duorum ollietorum septem / flor pp appreciatorum unum dumtaxat / fuisse factum quod extimauerunt quatuor / florenos cum dimidio pp. In septimo autem / cappitulo seu parte eiusdem visitationis ad suam / rationem una theysia muri fuisse facta / in decimo vero cappitulo in primo et secundo / membris eiusdem cappituli septem theysias quadam / muri dumtaxat ad rationem eiusdem cappituli / ex uni et septem theysias ex alia partibus / ad eiusdem rationem fuisse factas. Et in / ultimo cappitulo ad rationem eiusdem cappituli / decem octo gradus et unam theysiam muri valente / extimatam duobus flor fuisse facte ut per / dicti visitationis et reparationis tachii notam / instrumenti et de testimonio premissorum inde / receptam sub anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo octavo et die vicesima quinta mensis / maii quam reddit in papiro scriptam et manu / dicti Iohannis Magnini signatam. Quorum / premissorum vigore sibi hic allocatur subscripta / quantitas de mandato et ex ordinatione supradictorum / magistrorum computorum domini / equidem et per confessionem eiusdem quantitatis / pro remanerunt septuaginta unius florenorum / in pecunieriam dicti tachii a dicto vicecastellano /

**[peau 60]**

per dictum Nycodum de Bornis tachiatorum / habite et recepte deductis iam prius triginta / duobus florenis per ipsum tachiatorem de / introgiis cuiusdam albergamenti sibi per prefatum / dominum nostrum comitem facti habitis et in computo / Clarimontis anni millesimi quatercentesimi / septuagesimi quarti intratis et duodecim / florenos per eundem tachiatorem ab eodem vicecastellano / aliter ? habens et in computo dicti officii Clarimontis / anni millesimi quatercentesimi septuagesimi / terti in librata eiusdem per rotulum intratis / inde receptam sub anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo octavo et die vicesima quinta maii / quam reddit in papiro in pede dicte receptionis / tachii scriptam et manu dicti Iohannis Magnini / signatam videlicet : .XXVI. flor pp. / Allocantur sibi subscriptri decem denarii gros / pp quos idem vicecastellanus soluit et librait / Iohanni Provine dicto Motet hospiti Clarimontis / pro expensis in eiusdem hospitis domo ad / causam dicte receptionis tachii pro prefatos / nobiles Iohannem Magnini commissarium deputatum / et alios superius nominatos visitatores eiusdem / tachii et operum ipsius presentes que et adistentes / factis ut per ipsius hospitis literam de testimonio / premissorum confessioneque et recepta dictorum et / subscriptorum decem denariorum gros pp / per ipsum hospitium ab eodem vicecastellano pro / premissis haborum, inde receptam sub anno / et die supra proxime dictis quam reddit / in pede dicte receptionis tachii et confessionis / complementi solutionis eiusdem scriptam / et manu dicti Iohannis Magnini signatam / de que mandato et ex ordinatione supradictorum / magistrorum computorum domini : X den gros pp. / Allocantur sibi ipsi vicecastellano Clarimontis / quos traxit et librait Iohanni Reynaudi / carpentatori magistro carpentarie operum / domini pro operibus et reparationibus per ipsum / de novo factis in meysonamento aule magne / et nove castri predicti Clarimontis. Et / per egregios nobilesque Iohannem Magnini / ex receptoribus computorum prefati domini / nostri Iacobum Sucheti vicecastellanum ipsius / loci Clarimontis et Iohannem Reynaudi / carpentatorem predictum commissarios per / prefatum dominum nostrum comitem ad dicta / opera et reparationes videndum et visitandum / in simul specialiter deputatos visis et oculata / fide

particulariterque et divisini visitatis et fieri / necessario debitis secum vocatis Aymonodo et / Nycodo de Bornis lathomis dicti mandamenti / quibus visione et visitatione sit ut / supra factis comperierunt necessario / fuisse et esse fiendum in dicto castro dictum / meysonamentum aule magne quod si in / bene non esset facta trabatura nova ipsius / aule esset destructa. Et ad construendum / ipsum meysonamentum esse necessario et / indigere ea que sequuntur relatione dictorum / Iohannis Reynaudi et aliorum operariorum. / Et primo quatuor pecias quercus longitudinis / viginti septem pedum ad manus, altitudinis / unius pedis et latitudinis unius epant pro / faciendo los tyrant qualibet super loco / nemoris valere apreciata : .VI. den gros. / Item sexdecim panas eiusdem nemoris / longitudinis viginti quatuor pedum, utriusque / quadrature unius epant qualibet super / loco nemoris ut supra apreciata : / .III. den gros pp. Item quatuor pecias eiusdem / nemoris longitudinis altitudinis et pretii pro / collompnis secundi vix fiendis. Item quatuor / pecias eiusdem nemoris longitudinis altitudinis / grossitudinis et pretii pro quatuor chantros et /

**[peau 61]**

sparris fiendis. Item novem pecias eiusdem / nemoris longitudinis altitudinis grossitudinis / et pretii pro faciendo los arbutens. Item / unam peciam eiusdem nemoris unius pedis / ad manus quadrature longitudinis viginti / septem pedum pro faciendo pomellum dicti / meysonamenti valente : .VI. gros. Item sex / pecias nemoris longitudinis viginti quatuor / pedum quadrature unius epant pro faciendo / los bachillard et sparras qualibet pecia apreciata / .III. den gros. Item quinque duodenas chivronorum / sapini longitudinis quinque theysiarum redditorum / apud Expagnier qualibet duodena valente / .XV. gros ascendunt ad : .VI. flor .III. gros. Item pro / coperiendo ad tegulas plattas unam grossam / cum dimidia lattarum grossa reddenda apud / Expagnier valente extimata triginta gros ascendentes / ad tres flor et novem gros. Item pro / lattando duo milliaria tachiarum nigrarum / quolibet milliari super loco valente .XX. gros ascendentes / ad : .III. flor .IIII. gros. Item pro crochiis et / maltallier dymidium quintale ferri operatum / valent : .III. flor pp. Item pro tolendo dictum / pomellum huiusmodi meysonamenti viginti quinque / tolas qualibet valente unum gros : .XXV. gros. / Item pro dimidio milliari parvarum tachiarum / ad tolendum huiusmodi pomellum : .V. gros. Item / et pro coperiendo dictum meysonamentum / circa novem milliaria tegularum plattis / quolibet milliari in Seysello valente tribus flor / et quinquaginta cornier pecia valente unius quart / gros super loco Seyselli valente in summa : .XII. / gros et dymidio. Item et pro manuoperandorum / et implicandorum premissa omnia sufficienter / sumptibus et expensis operariorum implicantium / et construentium inclusa pena perquisitionis / mayrie et materie predicte ipsum meysonamentum / faciendo ydonee ad tres telapens ? et a vus / ser[non compris] bryer hiidem magistri et operarii / retulerunt spectare et pertinere comuni ? extimatione : / .XL. flor pp. Ut per notam instrumenti / visitationis predicte et de testimonio premissorum / inde receptam sub anno Domini millesimo / quatercentesimo septuagesimo sexto et die / vicesima sexta mensis augusti quam reddit / in papiro cum pluribus aliis scriptam et / manu Nycodi Regardi notarii et vicecurialis / dicti loci Clarimontis signatam. Quequidem / premissa in dicto meysonamento fieri bene / et sufficienter implicanda per modum et formam / superius descriptos et visitatos salvo pretio / [tachium (en marge gauche)] valere et ordinare tegularum de quibus / tacherius se intromittere non habeat / et ipsum meysonamentum fiendum et infra /

**[peau 62]**

proximum festum Nativitatis Domini completa / et facta reddendum spectabilis dominus / Bertrandus de Droysa presidens Gebenensi et / nobilis Humbertus Grueti thesaurarius / Gebenensi nomine illustris domini nostri / comitis Gebenensi tradiderunt in / tachium et pretium factum magistro Iohanni / Reynaudi carpentatori superius nominato / presenti tunc et [illisibile] in se assumenti pro / et mediantibus dictis quadraginta flor / pp. Quos nobilis Iacobus Sucheti vicecastellanus / Clarimontis nomine dicti domini nostri de / consensu et voluntate dicti thesaurarii dictis / magistro Iohanni Reynaudi solve premisis / videlicet infra tunc proximum festum sanctum / Michaelis decem florenos et residandum semper / operando ut per dicti tachii traditionis et / de testimonio premissorum litteram inde receptam / sub anno supra proxime dicto et die vicesima / nona mensis augusti quam reddit in pede / dicte visitationis scriptam et manu Iohanni / Magnini signatam. [receptio tachii (en marge gauche)] Quodquidem meysonamentum / necessarii in dicti nobilis Iohannis Magnini [ ? (en marge droite)] / ex receptoribus dictorum computorum domini / commissarii ad hoc ab eodem domino nostro / comite deputati fuit per honestos viros / Nycodum et Aymonodum de Bornis, Iohannem / Martelli, Iohannem Beysini et Petrum / Tissoti mandamenti Clarimontis carpentatores, / lathomos et fabrum visitatum cum omnibus / in eodem quomodolibet implicatis et occularia / fide particulariter et divisini visum. Qua / visitatione et visione sic facta eorum modiis / iuramentis ad sancta Dei evvangelia [non compris] / ipsorum corporaliter prestitis dicto nobili / Iohanni Magnini commissario predicto retulerunt / ipsum meysonamentum novum aule magne / dicti castri Clarimontis per magistrum Iohannem / Reynaudi carpentatorem et tacherium constructum / et de tegulis plattis copertum tam in materia / nemorea et ferrea facturaque et copertura / visis omnibus visitatis et parpatis in omnibus / suis locis punctis et particulis bene ydonee / et sufficienter iuxta formam et tenorem / dictarum visitationis et traditionis tachii / de ipso meysonamento ut supra facte fuisse / et esse factum et completum et ultra / formam dictarum visitationis et tachii ipsum / tachiarum in eodem meysonamento unum / tirent necessario posuisse. Qua relatione audita / idem commissarius nomine prelibati domini nostri / comitis dictum tachium recepit et receptavit / ut per dictarum visitationis relationis et / receptionis instrumenti notam inde testimonio / premissorum inde receptam sub anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo / octavo et die vicesima quinta mensis maii / quam reddit in pede dicti tachii in papiro / scriptam et manu dicti Iohanni Magnini signatam. / Dictus vero magister Iohannes Reynaudi / carpentator eius medio iuramento ad / sancta Dei evvangelia corporaliter prestiti / in dicti Iohannis Magnini commissarii ut / supra deputati prefato attestatus fuit / recepisse tam in dicto meysonamento aule / per ipsum implicatos quam in dicto castro / Clarimontis existente a dicto nobili vicecastellano / undecim milliaria tegularum plattarum / a tegularia Annessiaci apportatarum / valente quolibet milliari super loco et / tegularia Annessiaci quatuor flor / et portum cuiuslibet milliari ab ipsa / tegularia usque ad dictum castrum Clarimontis / duobus florenis pp facto foro per dominos / consilii prefati domini nostri qui sunt in / summa tam pro pretio quam pro portu sexaginta / sex flor pp. Item et sexaginta cornier / etiam per [illisibile] dicto meysonamento /

**[peau 63]**

implicatos quam ad implicandum in eodem castro / existentes et reductos et a dicta tegularia / apportatos ad ipsum locum Clarimontis per / valentes quolibet quatuor denarios monete



[domini] / super ipsa tegularia et pro portu dictorum / sexaginta cornier octo den gros qui sunt in / summa : .II. flor et .III. den gros pp ut per dicte / attestationis instrumenti notam de testimonio premissorum / inde receptam sub anno et die supra proxime / dictis quam reddit in pede dicte receptionis / tachii scriptam et manu dicti Iohanni Magnini / signatam. Quorum premissorum omnium pretextu / equidem et per litteram memorari domini nostri / viso rotulo taxationis necnon instrumento / dationis in tachium dictorum operum de / mandamento per dictum castellanum seu vicecastellanum / Clarimontis dicto Iohanni Reynaudi magistro / suorum operum de et super quibuscumque preysiis / et obventionibus dicti officii libranti solvendi / et ra[tiona]liter vicesima ? expediendi centum octo flor / et quinque grossos in dicto rotulo mentionatos / et hoc pro emptione rerum necessariorum / in dicto tachio salarioque et solutione operis / eiusdem recipiendo ab eodem Iohanne cum dicta / littera domini litteram opportune confessionis de recepta / necnon ipsos centum florenos [florenos (répété)] et / quique grossos in ipsius castellani seu vicecastellani / computis reddendis per magistris computorum / suorum. In librata indifficiliter allocandi / datam Annessiaci die vicesima quinta octobris / anno Domini millesimo quatercentesimo septuagesimo / sexto quam reddit sigillo domini sigillatam / et manu Mignionis sui secretarii signatam. / Quius dorso scripta est confessio de recepta / dictorum centum octo florenorum et quinque gros / per dictum Iohanem Reynaudi a dicto vicecastellano / pro premissis habitorum inclusis triginta septem / florenis et quatuor gros per dictum vicecastellanum / pro dicto Iohanne Reynaudi pro pretio tegularum / solvi responsis nobili Humberto Grueti / thesaurario Gebenensi inde recepta sub anno / Domini millesimo quatercentesimo septuagesimo / septimo et die vicesima quarta maii quam / reddit ut supra scriptam et manu dicti Iohannis / Magnini notarii signatam. Sibi hic allocatur / subscripta quantitas deductis duodecim flor / et tribus den gros pro pretiis trius mayerie / quercus in dicto maysonamento implicatis et / in visitatione eiusdem operis meysonamenti / descriptis et appreciatis ad trium que in summa ascendente / quam mayeriam quercus certi subditi dicti / domini nostri eiusdem mandamenti Clarimontis / ut idem vicecastellanus et dictus tachiator sponte / retulerunt deque mandato et ex ordinatione / supradictorum magistrorum computorum domini : .III<sup>xx</sup> XVI. flor .II. den gros pp. /

**[peau 64]**

Allocatur sibi ipsi vicecastellano : primo pro / pretio duorum milliarium tegularum plattarum / in tegularia Annessiaci emptarum et implicatarum / in meysonamento novo aule dicti castri Clarimontis / ultra nonam milliaria in eodem meysonamento / per magistrum Iohannem Reynaudi carpentatorem / et tachiatorem dicti meysonamenti et oneri suo / soluta ad rationem cuiuslibet milliariis super loco / dicte tegularie quatuor florenorum pp qui sunt in / summa : .VIII. flor. Item et pro portu dictorum / duorum milliarium et aliorum supradictorum / novem milliarium tegularium plattarum ad dicta / tegularia Annessiaci ad dictum locum et castrum / Clarimontis apportatarum et dicto Iohanne Reynaudi / carpentatori pro dicto meysonamento coperiendo traditarum / et expeditarum ad rationem pro quolibet milliari / duorum florenorum pp facto pretio per duorum consilii / domini qui sunt in summa : .XXII. flor pp. Item et / pro pretio decem tegularum dictorum cornier in dicta / tegularia Annessiaci emptarum ultra alias quinquaginta / tegulas per dictum Iohannem Reynaudi et suo oneri solutas / et in dicto meysonamento tam implicatas quam in dicto / castro existente ad rationem cuiuslibet ipsorum decem corneriorum / quatuor den geben qui sunt in summa : .III. den / et tiers unius den gros. Item et pro portu ipsarum decem / tegularum et aliarum quinquaginta

tegularum / dictarum cornier prementionatarum ad dicta tegularia / Annessiaci ad dictum castrum Clarimontis apportatum / a dicto Iohanne Reynaudi expeditarum pro dicto meysonamento / coperiendo videlicet : .VIII. den gros. Ut per / notam attestationis dicti Iohannis Reynaudi carpentatoris / attestantis cum iuramento recepisse a dicto nobili vicecastellano / et tam in dicto meysonamento implicasse quam in dicto / castro existente dictis undecim milliaria tegularum / plattarum a tegularia Annessiaci ad castrum Clarimontis / apportatarum quolibet milliari super loco et tegularia / Annessiaci valente quatuor flor pp. Et portu cuiuslibet / milliarium a dicta tegularia usque ad castrum Clarimontis / facto pretio per dictos consilii duos flor necnon / et sexaginta cornier valente super dicta tegularia / quolibet quatuor den geben et portum eorumdem / octo den gros. In librata supra proxime scripta redditam / et plene designatam. Item et quos librauit / dicto magistro Iohanne Reynaudi carpentatori ultra contenta / in tachio et visione dicti meysonamenti et / pro operagiis ferreis in dicto meysonamento et alias per / ipsum carpentatorem ut suo iuramento retulit / implicatis et existentibus et habitis a Iohanne / Martelli fabro habitatore Clarimontis : primo / pro ferro et ferratura pomelli dicti meysonamenti / inclusis los maltallier in ipso pomello pro banderia / tenenda et ponenda implicatis ad rationem cuiuslibet / libre ferri operari novem den geben : .XXX. / libras et dymidia ferri. Item implicatis in ferratura / timballi domini nostri ad eandem rationem : .III. lb / ferri. Item pro duabus magnis sparris / luisiatis positis in camera retro aula ad / eandem rationem : .VI. lb ferri. Item pro sex /

**[peau 65]**

viginti parvis matalier implicatis in / postibus solani dicte aule ad melius tenendum / postes videlicet : .III. solid .VI. den monete [domini]. Item pro sexdecim / magnis et grossis tachiis implicatis in parafoliis / dicte aule necessariis qualibet valente quatuor / den cum ob monete : .VI. den gros. Item pro una / sera copata pro eundem fabrum in citurno / dicti castri apposita et existente : .III. solid geben. / Que premissa operagia tam taxata quam non / taxata ad rationem predictam ascendit ad tres / florenos sex denarios cum dimidium quartum / gros ut per notam instrumenti attestationis dicti / Iohannis Reynaudi eius modis iuramento premissa / operagia ferrea a dicto vicecastellano recepisse / ut supra implicasse et esse attestantis / dicti que Iohannis Martelli fabri confessione de recepta / dictorum trium florenorum sex denariorum et / dimidii quarti gros pp per eundem pro premissis / a dicto vicecastellano habitorum. Inde recepta / sub anno Domini millesimo quatercentesimo / septuagesimo octavo et die vicesima quinta / maii quam reddit in papiro scriptam et / manu dicti Iohannis Magnini signatam quorum / premissorum omnium vigore sibi hic allocantur / dicte quantitates ad subscriptam ascendentes / deque mandato et ex ordinatione supradictorum / magistrorum computorum domini : .XXXIII. flor [.V. den illisible] / Allocantur sibi quos idem vicecastellanus / soluit et librauit Iohanni Peronie hospiti Clarimontis / pro expensis nobilis Iohannis Magnini ex receptoris / dictorum computorum domini commissarium ad / hoc parte domini deputatum Iohannem Reynaudi / magistrum operum carpentarie domini et alios / operarios ad hoc vocatos factis in domo domini / hospitando visitando necessariaque ordinando / ad constructionem meysonamenti tecti aule nove / et magne dicti castri [castri (répété)] Clarimontis. Idem et / pro aliis expensis per eosdem nobilem Iohannem / commissarium deputatum, Nycodum et Aymonodum / de Bornis, Iohannem Martelli, Iohannem Beysini / et Petrum Tissoti carpentatores in domo / domini hospitis factis recipiendo tachium dicti / meysonamenti ut per dicti Iohannis hospitis / unas litteras

confessionis de recepta : primo / decem octo den gros , secundo decem / den gros pp pro premissis a dicto vicecastellano / habitorum inde receptas sub anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo sexto / et die vicesima sexta augusti, et sub anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo / octavo et die vicesima sexta maii quas / reddit in papiro hospitis cum pluribus aliis / et manu dicti Iohannis Magnini signatas. Quarum / preterea hic sibi allocantur dicte quantitates / ad subscriptam ascendentes de que mandato / et ex ordinatione supradictorum magistrorum / computorum domini : .XXVIII. den gros pp. / Allocatur sibi vicecastellano subscripta quantitas / quam soluit et librauit egregio Iohanni / Magnini ex receptoribus computorum / Gebenensi et presentis computi receptori pro / novem cursibus pargameni in quibus / dicte opera et reparationes superius describuntur / inclusis pretio pargameni penas et labore / eorumdem. Et allocatur sibi hic dicta et / subscripta quantitas de mandato supradictorum / magistrorum computorum domini ad formam cuiuslibet / cursibus sex denariorum et trium quart gros / more solito : [manque] / Librauit viro nobili et egregio Humberto / Grueti thesaurario Gebenensi et quos ipse / thesaurarius a dicto nobili Iacobo Sucheti / vicecastellano Clarimontis habuisse confessus / est super preysia et obventionibus dicti / officii castellanie anno Domini millesimi quatercentesimi / septuagesimi septimi de quo ut supra computat / ut per ipsius thesaurarii litteram de confessione /

**[peau 66]**

predicta et testimonio premissorum cum / rogato allocandi datam die vicesima quinta / mensis septembris anno Domini millesimo / quatercentesimo septuagesimo septimo quam / reddit in quadam cedula papii scriptam et / manu dicti nobilis Humberti Grueti qui de ipsis / inde domino legitime tenebitur computare / signatam videlicet : .VI<sup>c</sup> et L. flor pp. / Allocantur sibi subscripti duo flor pp / quos soluit et librauit magistris Iohanni / Reynaudi carpentatori et Glaudii Migoz / lathomo pro expensis suis et jornatis duorum / dierum integrorum quibus veniendo ab Annessiaco / apud Claromontem et in visitationibus operum / et reparationum predictarum vacauerunt et inde / redeundo equester ad rationem cuiuslibet diei / sex den gros pro quolibet ut per litteram / dictorum magistrorum de testimonio premissorum / confessioneque et recepta dictorum et subscriptorum / duorum flor a dicto vicecastellano pro premissis / habitorum inde receptam sub anno Domini M / quatercentesimo septuagesimo tertio et die / vicesima octava mensis marcii quam reddit / in papiro in pede dicte visitationis scriptam et / manu dicti Iohannis Magnini signatam cuius / preterea sibi hic allocantur dicti et subscripti / duo flor pp equidem de mandato / dictorum magistrorum computorum domini : .II. flor pp.

**[peau 53]**

Opera (en marge gauche)

Librauit magistro Iohanni Reynaudi carpentatori / pro copertura nova ad in cindullum et / clavinum supra meyssonamentum camere / prefati domini nostri comitis castri sui Clarimontis / per ipsum magistrum Iohannem carpentatorem siue / tachio sibi ? de mandato verbali domini noviter / facta. Quequidem copertura de mandato / verbali domini in presentia dicti nobilis Iacobi / Sucheti vicecastellani Clarimontis et Iohannis / Magnini ex receptoribus dictorum computorum / domini per Nycodum de Bornis, Aymonem Chapellaz, /

**[peau 54]**

Alexandrum Clementis, Iacobum Condurerii / carpentatores et lathomos et honestum virum / Nycodum Regardi currialem dicti loci Clarimontis / extitit visitata ex qua visitatione comperierunt / eandem coperturam sufficienter et ydonee / ad quintum seu quintam in cindullam fuisse / et esse factam et copertam dictumque / meyssonamentum dicte camere domini a parte / posteriori in lattis ac viginti tribus / chivronis et duabus panis noviter / factis per eundem magistrum Iohannem Reynaudi / fuisse alongiatum de una theyssia supra / murum qui aliter erat supra meyssonamentum / ad gorgias factum et ut supra equidem / noviter copertum. Et insuper comperierunt / per visionem predictam oculariter factam ipsum / magistrum Iohannem Reynaudi de novo fecisse et / edifficasse meyssonamentum crote contigue / dicte camere domini et in eodem implicasse / duas panas, octo chivronos cum lattis / necessariis et illud de novo coperisse ad / in cindullum et clavinum meyssonasseque et / noviter edifficasse deinde eorum mediis iuramentis / dixerunt et retulerunt eidem magistro / Iohanni Reynaudi pro premissa copertura / nova remotione tecti antiqui tradobariam / adretiatione clavini antiqui alongiatione / dictorum viginti trium chivronorum et duarum / panarum edifficatione novi meyssonamenti dicte / crote disruptione muri a parte posteriori aliud / meyssonamentum excedentem penaque salario et / labore eorundem sufficientis et pro minori / pertinere et solvere debere omnibus premissis / inclusis et computatis undecim flor pp semel / ut per notam instrumenti de testimonio premissorum / datam die duodecima octobris anno Domini / M III<sup>c</sup> septuagesimo octavo quam reddit / in quodam folio papiri cum certis aliis scriptam / et manu dicti Iohannis Magnini notarii signatam. / Et soluit eidem magistro Iohanni Reynaudi dictos / et subscriptos undecim flor pp quos / idem Iohannes Reynaudi a dicto nobili Iacobo / Sucheti vicecastellano pro premissis habuisse confessus / est ut per notam instrumenti de confessione huiusmodi / datam die tresdecima mensis octobris anno / proxime dicto quam reddit in dicto folio papiri / cum predictis scriptam et manu dicti Iohannis Magnini / notarii signatam quius vigore et de mandato / dictorum magistrorum computorum domini hic sibi / allocantur videlicet : .XI. flor pp. Allocantur sibi nobili Iacobo Sucheti vicecastellano / quos soluit et librauit pro materiis in dictis / operibus meyssonamentis et reparationibus / implicatis in quibus dictus magister Iohannes / Reynaudi carpentator eius medio iuramento / dixit et actestatus est necessario implicasse / materias sequentes ad subscriptas quantitates / appreciatas et per dictum nobilem vicecastellanum / traditas et

ministratas. Et primo quinquaginta / milliaria in cindulli loci Thorencii completa / ab Annessiaco ad castrum Clarimontis apportata / et per nobilem Guillerum de Forasio magistrum / hospicii domini seu eius nomine in dicto loco / Annessiaco expedita quolibet in loco Annessiaco valente / et appreciato .IIII. den gross valent / videlicet: .XVI. flor .VIII. den gros pp. Item / decem milliaria in cindulli ad computum Michallie / quolibet in loco Clarimontis valente duos den gross / valent: .XX. den gros pp. Item / duos bollionos cum dimidio clavini novi / ultra antiquum in premissis implicatis de / quatuordecim milliaribus bollionis valente quolibet / in loco Clarimontis quatuor flor pp: / .X. flor pp. Item tres centum tachias /

**[peau 55]**

nigras ad lattandum dictum meysonamentum / elargiatum et dictum meysonamentum crote quolibet / duos den gross : .VI. den gros pp. Et / viginti quatuor crochias ferri ad chivronandum / dicta meysonamenta qualibet duos den valent / videlicet : .IIII. den gros pp. Quasquidem / materias prementionatas dictus Iohannes Reynaudi / in foro siue constientis dixit fuisse neccessarias / in premissis et insolidum implicatis ac per / dictum castellanum sufficienter et probe / ministratas ut per eiusdem Iohannis Reynaudi / literam de attestacione huiusmodi et testimonio premissorum / datam die duodecima octobris anno Domini / M III<sup>c</sup> septuagesimo octavo quam reddit / in quodam folio papiri cum certis aliis scriptam / et manu dicti Iohannis Magnini notarii signatam. / Quequidem quantitates ad subscriptam in summa / adscendentes hic sibi allocantur pro premissis / de mandato dictorum magistrorum computorum / domini videlicet : .XXIX. flor .II. den gros pp. / Librauit Iohanni Peronie dicto Curtet / hospiti Clarimontis quos idem Iohannes / a dicto nobili Iacobo Sucheti vicecastellano habuisse / confessus est pro expensis Iohannis Magnini, Iohannis / Reynaudi, Nycodi Regardi, Nycodi de Bornis, / Alexandri Clementis et aliorum presentium et vocatum / in visitacione et receptione tachii muri novi / supra aulam per dictum Nycodum de Bornis / facti necnon coperture nove in cindulli et / clavini per dictum Iohannem Reynaudi supra / meysonamentum camere domini et crote facte / et alie in ipso castro diebus tresdecima et / quatuordecima mensis octobris per dictum / hospitem prenominatis ministratis ut per / eiusdem Iohannis Peronie hospitis literam de / confessione huiusmodi ac testimonio premissorum datam / die quatuordecima octobris anno / Domini M III<sup>c</sup> septuagesimo octavo quam reddit / in quodam folio papiri cum certis aliis scriptam / et manu dicti Iohannis Magnini notarii signatam. / Pro quibus expensis hic sibi allocantur subscriptis / duodecim denarii grossi in dicta confessione descriptis / de mandato dictorum magistrorum computorum domini / videlicet : .XII. den gros pp.

**[peau 61]**

Opera (en marge gauche)

Librauit Nycodo de Bornis lathomo burgensi / Clarimontis quos idem Nycodus a prefato nobili / Iacobo Sucheti vicecastellano Clarimontis habuisse / confessus est pro pretiis [refecti (biffé)] rerum subscriptorum. / Et primo pro pretio quatuor serrolieriarum duplicarum / ferri per ipsum positarum in pilonis duarum / fenestrarum croysiiatarum per ipsum constructarum / in magna aula castri Clarimontis et octo ferrolliorum / ferri ac volvellarum in portis fenestrarum predictarum / necessariis: .XI. den gros pp. Item pro / pretio sexdecim sparrarum ferri in octo partis / dictarum fenestrarum positarum: .XX. den gros. / Item pro pretio vectis et sparrarum ferrearum ac / volvellarum in magna porta dicte aule / positarum: .VII. den ob gros pp. Item / pro pretio unius milliaris tachiarum in sparris / predictis implicatis ad rationem quatuor tachiarum / pro den monete: .XXX. den gros pp. / Item pro pretio duarum duodenarum postium / populi in dictis portis et fenetris implicatis / incluso portu earumdem: .II. flor pp. / Et pro manuopera et constructione premissorum: / .XXX. den gros pp. Ut per ipsius / Nycodi litteram de testimonio premissorum confessioneque / et recepta dictarum quantitatum datam die / tertia iunii anno Domini M IIIc septuagesimo / nono quam reddit in quodam folio papiri scriptam / et manu Petri Mistralis notarii signatam. / Quequidem quantitates ad subsciptam in summam / adscendentes sibi hic allocantur attento / quod dictus Petrus Mistralis dicta operagia / de mensis ianuarii anno Domini M IIIc octuagesimo / visitavit et ea facta perfecta completa ac / in locis superius designatis implicata fuisse / et esse attestatus est ut per attestaciones huiusmodi / [in pede dicte (biffé)] quam reddit in pede dicte / confessionis scriptam et manu eiusdem Petri / Mistralis notarii signatam et de mandato / dictorum magistrorum computorum domini videlicet: .X. flor .II. den ob gros pp. / Librauit Nycodo de Bornis de Claromonte lathomo / pro pretio tachii subventionati cuiquidem / lathomo dictus nobilis Iacobus Sucheti vicecastellanus / nomine prelibati domini nostri comitis facta pridem / visitatione debita de tachio huiusmodi et subscriptis / per Iohannem Magnini ex receptoribus computorum / domini, Iohannem Reynaudi magistrum operum domini, / Aymonodum de Bornis, Iohannem Veyssini, Petrum / Tissotti lathomos et Iohannem Martelli in tachiam / tradidit faciendum in castro Clarimontis sequenti. / Primo supra magnam aulam dicti castri Clarimontis / octo theyssias boni muri latitudinis duorum pedum / pro sexdecim solidis geben pro qualibet theyssia / earumdem. Item tres crenellos in eodem muro / necessarios videlicet duos a parte platee dicti castri / et unum a parte boree baptendatos ? et copertos / de bonis lapidibus rochie cissis et duorum pedum / de tota quadratura pro sex solidis quolibet / crenello ipsorum trium crenellorum. Item unam / portam cum quinque gradibus ibidem necessariis / ad adscendendum ad magnam turrim totum de / lapidibus rochie bene scissis pro triginta solid / (dans un pli et par consequent illisible) / turris intrantem supra cameram dicte magne / [turris (biffé)] aule cum gradibus ibidem necessariis ad / descendendum supra sollanum dicte camere pro / decem octo solidis geben. Ita quod cum premissis / teneatur readobare seu reparare excorchiaturas /

**[peau 62]**

muri existenti a parte camere inter ipsam / cameram et aulam predictam. Et sic in summa / pro sexdecim florenis et duobus den gros pp. / Ita tamen et taliter quod parte domus in platea / dicti castri tota materia in premissis neccessaria / derupta et excepta aqua temporibus congruis / sumptibus domini eidem tachiatori ministretur / et dictum pretium sibi solvatur videlicet in principio / operis tertia pars eiusdem facta medietate / dicti tachii, alia tertia pars et ipso tachio / completo, reliqua tertia pars eiusdem pretii. / Et quodquidem tachii debere et sufficienter / factum et completum reddere convenit et promisit / idem tachiator in tunc proxime sequenti festo beate / Marie Magdalene cum dampnis ut per / litteram dicti tachii et de testimonio premissorum / datam die vicesima sexta maii anno Domini / M IIIc septuagesimo octavo quam reddit / in quodam folio papiri scriptam et manu / [receptio tachii (en marge gauche)] Iohannis Magnini notarii signatam. Quo tachio / completo illud in presentia dicti nobilis Iacobi Sucheti / vicecastellani et dicti Iohannis Magnini ex receptoribus / computorum domini per magistrum Alexandrum Clementis, / Aymonem de Bornis, Aymonem Chappellaz et magistrum / Iohannem Reynaudi lathomos et carpentatores / oculata fide dicto tachio eisdem lecto et ad / intelligendum dato viderunt et visitauerunt / deinde eorum mediis iuramentis dixerunt / et retulerunt ipsum tachium in muro, crenellis, / gradibus et portis ac aliis prementionatis bene et / sufficienter fuisse et esse factum et completum / et ulterius in numero dictorum quinque graduum esse / [vide augmentum (en marge gauche)] augmentatum de tribus gradibus cum ibidem / octo gradus facti existant. Et propterrea prenominatus / vicecastellanus et Iohannes Magnini dictum tachium uti bene et sufficienter / factum et completum pro domino receperunt et / acceptauerunt ut per litteram de testimonio premissorum / et receptione huiusmodi datam die duodecima octobris / anno predicto Domini M IIIc septuagesimo octavo / quam reddit in dicto folio papiri cum dicto / tachio scriptam et manu dicti Iohannis Magnini / notarii signatam. Propter quod dictus nobilis / Iacobus Sucheti vicecastellanus soluit dicto Nycodo de / Bornis tacherio dictos et subscriptos sexdecim / florenos et duos den gros pp pretii tachii huiusmodi / ut per eiusdem tachiatoris litteram de confessione / eorumdem ac testimonio premissorum datam die / quindecima februarii anno Domini M IIIc octuagesimo / quam reddit in quadam cedulla papiri scriptam / et manu Iohannis Pugini notarii signatam. Qui sibi / hic allocantur de mandato dictorum magistrorum / computorum domini videlicet: .XVI. flor .II. den gros pp. / Allocantur sibi nobili Iacobo Sucheti vicecastellano / subscribe quantitates in summa adscendentes ad / quinque florenos duos den et ob unius den / gros pp quas idem vicecastellanus librauit et / exbursavit pro materia in prescripto tachio / implicata ultra doytam de muro supra aulam / disrupto captam et arenam per subdictos / domini in castro Clarimontis apportatam. In quoquidem / tachi implicati fuerunt triginta quarterii / lapidum de Brotinnierez ad rationem cuiuslibet / quarterii in dicto castro redditi novem den monete / valentes: XXII den ob gros pp. / Item et viginti quatuor cupe calcis valentes / ad rationem sexdecim den monete pro qualibet / videlicet: .XXXII. den gros pp. Et / pro ferraturis dictarum duarum portarum et / trium crenellorum in ferrollieriis et gonczonis / de ferro operato usque ad: .VIII. den gros pp. / Quanquidem prescriptam materiam dictus Nycodus /

**[peau 63]**

de Bornis tachiator eius medio iuramento / in dicto tachio dixit et attestatus est fuisse / et esse implicatam ut per eiusdem tachiatoris / litteram de testimonio premissorum datam die

duodecima / octorbis anno Domini M IIIc septuagesimo octavo / quam reddit in dicto folio  
 papiri cum dictis / tachio et receptione eiusdem scriptam et manu / dicti Iohannis Magnini  
 notarii signatam. Et propterea / hic sibi allocantur dicti et subscripti quinque / flor et duo den  
 ob gros pp. Equidem et de / mandato dictorum magistrorum computorum domini / videlicet:  
 .V. flor .II. den ob gros pp. / Librauit nobili Humberto Grueti thesaurario / Gebenensi quos  
 idem thesaurarius a prefato / nobili Iacobo Sucheti vicecastellano habuisse confessus / est  
 super preysia et obventionibus dicti sui / castellanie officii anni Domini M IIIc septuagesimi  
 / noni ut per eiusdem thesaurarii litteram de / testimonio premissorum confessioneque et  
 recepta / subscribe quantitatis cum rogato allocandi / datam die quinta mensis novembris  
 anno / Domini M IIIc septuagesimo nono quam / reddit in quadam cedulla papiri scriptam /  
 [H. Grueti (en marge gauche)] et manu eiusdem nobilis Humberti Grueti / thesaurarii qui de  
 ipsis domino computare / debet signatam videlicet: .Vc L. flor pp. / [malefactorum (en  
 marge gauche)] Librauit magistro Roletto Pessey laniste quos / idem lanista ab eodem nobili  
 Iacobo Sucheti vicecastellano / habuisse confessus est pro duabus exequutionibus / per eundem  
 lanistam factis die vicesima tertia / mensis septembris anno Domini M IIIc septuagesimo /  
 octavo de Florencia uxore Gladii Scutelle de / Cossier quam in loco dou Sansonyl furchis  
 laqueo / suspendit, et de Francesca relicta Petri Carrelli / de Cossier quam igne concremavit  
 tamquam hereticas / et pro termino heresis condempnatis ut per ipsius / laniste litteram de  
 confessione huiusmodi quantitatis / subscribe datam die predicta vicesima tertia mensis /  
 septembris anno predicto M IIIc LXXVIII quam / reddit in quadam cedulla papiri scriptam et  
 manu / Nycodi Regardi notarii signatam. Et quam usque in computo / presenti habere non  
 potuit et allocatur sibi hic / subscripta quantitas pro dictis duabus exequutionibus / de mandato  
 dictorum magistrorum computorum domini videlicet: .X. flor pp. / Allocantur sibi quos traxit  
 et librauit pro / mi[n]jallia et expensis quas idem vicecastellanus ministravit / dicte Francisce  
 relicte Petri Carrelli heretice ut supra / exequite a die octava mensis augusti anno Domini / M  
 IIIc LXXVIII qua die eadem Francisca pro dicto crimine / heresis fuit capta et penes in  
 carceribus mancipata / usque ad dictam diem exequutionis eiusdem videlicet vicesimam /  
 tertiam imminente sequenti mensis septembris qui sunt / quadraginta sex dies et pro mi[n]jalia  
 et expensis / dicte Florentie heretice ut supra exequite a die / vicesima septima dicti mensis  
 augusti anno eodem / [usque ad diem predictam sue (biffé)] qua die eadem Florentia / per  
 dicto crimine fuit capta et penes se carceribus / mancipata usque ad dictam diem exequutionis  
 eiusdem / qui sunt numero triginta septem dies pro / quibus hic sibi allocatur subscripta  
 quantitas / ad rationem unius den gros pp pro quolibet dictorum / dierum et qualibet dictarum  
 exequutarum more solito / ad quam expense ipse in summa adscendunt et / de mandato  
 dictorum magistrorum computorum domini videlicet: .VI. flor .XI. den gros pp. / [Opera (en  
 marge gauche)] Librauit Nycodo de Bornis lathomo quos / idem lathomus a dicto nobili  
 Iacobo Sucheti / vicecastellano habuisse confessus est omnibus / confessionibus et  
 quictionibus per ipsum huiusque / factis inclusis pro operibus sequentibus / per eundem  
 confitentem iussi verbali domini ut supplicatione? / sub mentionata reffere? in castro  
 Clarimontis / factis ex tachio pro tanto parte comitali verbo ut / supra sibi dato et per Petrum  
 Mistralis commissarium / ad hoc deputatum in presentia nobilis Iohannis Tartollierii, / Nycodi  
 Regardi, Iohannis Peronie, Aymonis de Bornis, / Iohannis Martelli, Petri Barberii burgensis  
 Clarimontis / visitatis et debite factis et completis existentis / et compertis. Etiam et pro  
 materiebus in ipsis / operibus implicatis videlicet pecunie quantitates sequentur. / Et primo



pro factura unius epicotorii per eundem / lathomum constructi in aula nova dicti castri Clarimontis /

**[peau 64]**

novissime videlicet: .XXII. flor pp. Item pro / manu siue factura duarum fenestrarum croysiatarum / per ipsum lathomum in dicta aula constructarum / de lapides cissure de grex: .XVI. flor pp. Item / pro manu siue construtione decem bochetorum petre / cisse de grext per ipsum positorum subtus trabes / armatas dicte aule et ad molacinam ipsius trabium / etiam pro manu embochianmenti et plastrimenti / dicte aule per eundem lathomum factum videlicet: .VIII. flor pp. / Item pro pretio unius centum cum dimidio lapidum tallie / implicatorum in tribus bochetis et torchiata arteriori / dicti epicoterii ac dictis duabus fenestris croysiatas / et earum archetis etiam et dictis decem bochetis / excluso portu: .VII. flor gros den pp. Item / pro pretio arteriorum in dicto epicoterio appositorum / et per dictum lathomum ministratorum de nemore / Micis videlicet: .II. flor gros den pp. Item pro ducentum / sacis sabloni et arene in premissis operibus / per eum implicatis et per eum ministratis incluso / portu: .II. flor gros den pp. Item pro pretio / sexaginta cuparum calcis per eum in eisdem operibus / implicatis et ministratis incluso portu ad rationem / duorum grossorum pro cupa: .X. flor pp. Item / pro ducentum tuphis per eum in dicto epicoterio / etiam inclusis tuphis implicatis in quodam alio / epicoterio camere illustrissime domicelle filie domini expositis / et ministratis: .III. flor pp. Item pro pretio / octo grossarum tachiarum siue cloborum positorum in / arterio dicti epicotorii per eum ministratis: .VI. gros. / Item pro pretio sexdecim gonczonorum ferri per eum / appositorum in dictis fenestris croysiatas et per eum / ministratorum: .VIII. den gros pp. Quequidem / quantitates in summa adscendunt ad septuaginta / tres florenos et octo den gross pp. Et quasquidem / opera et materias prenominati visitatores eorum / mediis iuramentis retulerunt et attestati fuerunt / in dicto castro Clarimontis per dictum Nycodum factas / fuisse expositas et implicatas. Et dictam materiam / valere prout supra extimatur ut per notam instrumenti / dicti Petri Mistralis de testimonio premissorum et confessione / predicta datam die sexdecima ianuarii anno Domini / M IIIc LXXX primo quam reddit in quodam folio / papiri scriptam et manu eiusdem Petri Mistralis / notarii signatam. Item et quos idem Nycodus / de Bornis lathomus ab eodem Iacobo Sucheti vicecastellano / habuisse confessus est primo pro manu pena et / labore suis per eum habitis in constructione muris parvi / retractus per eundem confitentem de iussi dicti vicecastellani / facti extra et in quadro camere existente prope / aulam inferiore dicti castri pro tenendo aquam / et alia necessaria ne trabature camere putrefiant / quemquidem retractum muravit ex duabus partibus et illius / meyssonamentum fecit et de tegulis plattis coperuit / videlicet: .II. flor pp. Et pro uno [saco (biffé)] / centum sacorum arene ibidem implicatum: .XV. den gros. / Et pro octo cupis calcis ibidem implicatis : / .XVI gros. Quequidem tres ultime quantitates / adscendunt in summa ad quatuor florenos et / septem den gros pp. Ut per aliam notam instrumenti / dicti Petri Mistralis de testimonio premissorum et confessione / huiusmodi datam anno et die premissis quam reddit / in dicto folio papiri scriptam et manu eiusdem Petri / Mistralis notarii signatam. Et quasquidem quantitates / ad septuaginta octo flor et tres den gros / pp in summa adscendentes illustris dominus noster / comes Gebenensi ad humilem supplicationem dicti Iacobi / Sucheti vicecastellani super hoc sibi ponettam / mandavit eidem vicecastellano in suo presenti computo / anno M IIIc LXXX de quo ut supra computat / intrari in librata et allocari quos pro

eisdem / operibus vice domini exbursavit oppositionibus in / supplicatione mentionate aliisque regulis et constitutionibus / in [non compris] faciendum quibuscumque non obstante ut per / **[peau 65]**

eiusdem domini de testimonio premissorum / et mandato predicto datam Annessiaco die undecima / februarii anno Domini M IIIc octuagesimo quam / reddit dicte supplicationis annexam sigillo domini / sigillatam et manu Mignionis sui secretarii / signatam cuius vigore hic sibi allocantur dicti / et subscripti septuaginta octo flor et tres den / gros pp actento quod de receptione et perfectione / dictorum operum constat per dictas notas dictorum / instrumentorum iuxta dicte littere domini [non compris]. Equidem et / de mandato dictorum magistrorum computorum domini / videlicet: .LXXVIII. flor .III. den gros pp. / Allocantur sibi vicecastellano quos idem soluit et / librauit Thome Lamberti clavario et ex receptoribus / computorum domini receptori presentis computi pro scriptura / et pergameno trium cursum cum dimidio / pergameni suprascriptorum et constitorum in quibus opera / in dicto castro Clarimontis facta seu circa ex ipsis / sunt descripta et intrata pro quibus hic sibi / allocatur quantitas subscripta actento quod opera / ipsa de novo sunt constructa de mandato dictorum / magistrorum computorum domini videlicet: .XX. den .I. quars unius den gros pp. /

**[Vue 91]**

Opera et reparatione (en marge gauche)

Librauit Nycodo de Bornis et Petro de / Mollario lathomis pro reparationibus / submentionatis per ipsos lathomos in / castro Clarimontis necessario reparatis / et factis. Et prius per egregium virum / Petrum Mistralis sigillis ferum laudes / et vendarum Gebenensis debite sibi / asistente nobili Iohanne Tortollierii / vicecastellano Clarimontis in presentia providum / virorum Nycodi Regardi, Iohannis Peronie / et Iohannis Martelli burgensis Clarimontis / debite visitatis et appreciatis et / ipsa visitatione per eundem sigillis ferum / veluti commissarium domini deputatum / in scriptis facta ut sequitur. Infra / visitatis fenestre fiende de novo in / maiori turri rotunda castri Clarimontis / videlicet in medio ipsius turris / et loco per quem dominus Girardus / ibidem detentus fuit circa duo aut / tres menses ab ipso castro exiuit / die sexdecima mensis ianuarii / anno Domini millesimo IIIc LXXX primo. / Nycodus de Bornis et Petrus Mollari / lathomi eorum mediis iuramentis / in suis subscripti manibus prestitis / asistenti nobili Iohanne Tortollierii / vicecastellano Clarimontis et in presentia Nycodi / Regardi, Iohannis Peronie et Iohannis / Martelli ex burgensis Clarimontis / dixerunt et retulerunt in eadem / turri videlicet in loco predicto / ut detinendi in eadem ture detineri / possuit esse de necessitate fiendum / ymo unius refficiendum fenestram / seu archeriam per quam dictus / dominus Girardus ibidem fuit detentus / exiuit et eandem fieri debere / latitudinis unius [unius (répété)] turni / et altitudinis duorum pedum cum / dymidio nullathenus egonzonandum / seu largiandum ab infra sed totam / de una venuta latitudinis et altitudinis / in qua fenestra seu archeria extimaverunt / fore apperendum de perreria / de Brotinnere implicandum tam in / tibiis quam copertura et solito eiusdem / sexdecem carterios lapidis quemlibet / longitudinis trium pedum ad manus / altitudinis unius pedis cum dymidium / et totidem latitudinis quas in dicta / perreria valere extimauerunt: .XVIII. gros ./

**[Vue 92]**

Item ordinauerunt octo lapides tiliarum / dicte archerie fore unum cum alio de apis / ferri ligandum, etiam et quelibet ipsorum / octo pedum seu lapides cum duobus / ferris de infra in lecto ipsorum lapidum / esse iniungendum et eandem archeriam / ante de quinque tramiseriis ferri et / retro de totidem esse ferendum in quaquidem / ferratura intrare dixerunt circa / quadraginta libras ferri valentes / qualibet computata octo den monete : / .XXVI. den ob gros. Item retulerunt / ibi de esse predicta archeria fienda / etiam et embochiamento camere / ubi fiet ipsa archeria et platello / eiusdem unam cariatam calcis / valent : .VIII. den gros et dimidium. / Centum sacorum sabloni valent : .VII. den / ob gros. Et premissa facere / se obtuleuerunt materia eisdem super / et in platea ante dictam turrim / sumptuare parte domini, etiam et facere / pontes ad hec necessariis et fustam / [et fustam (répété)], et dictam matheriam / veterem demurare et in locis necessariis / ultra talliam remurare, et cameram / ubi fienda est ipsa archeria ambochiare / et totaliter plasiare eorum sumptibus / pro manu ultra dictam materiam / pro decem flor pp. Eisdem faciendum / opus solvendum et non pro minori / suis expensis inclusis etiam et jornatis. / Ita est Petrus Mistralis ut per notam / dicti

Petri visitationis predicte de testimonio / premissorum datam die et anno premissis / quam reddit in quodam folio papiri / scriptam et manu dicti Petri Mistralis / signatam. Et cui est annexa / littera domini de mandato per castellanum / Clarimontis ipsa visitatione visa valent / ipsum opus veturo et relengandere ? / complemento huiusmodi fenestre refectionem / seu constructionem locis et moribus / talia seu solitis si quis sic illas / in tachium pro murri facere volens / de quantitate in dicta visitatione descripta / cridari faciendi. Et debitis cridis factis / eadem pro minori facere volenti / in tachium tradendum de que pretio / inde dando tachiatori super preysiis / et obventionibus dicti officii recipiendo / et tachiatore cum littera domini litteram / opportunam de confessione et recepta / satisfaciendi ut per ipsius domini nostri / litteram de testimonio premissorum cum mandato / per magistros et auditores computorum / domini. Ipsum pretium ipso tachio debite /

**[Vue 93]**

reddicto completo in suis dicti castellani / computis reddendis in librata sine / difficultate intrandi et allocandi / datam Annessiaco in camera dictorum / computorum die vicesima secunda / mensis maii anno Domini millesimo IIIc / octuagesimo primo quam reddit manu / Thome Lamberti ipsorum computorum / clavarii scriptam et signatam et / quiusquidem littere domini pretextu et in / exequutione eiusdem de mandato dicti / castellani dicta reffectio dicte fenestre / apud Claromontem diebus hora et locis / tallia fieri solitis fuit preconizata / et quis esset qui pro minori pretio / facere voluisset ad quas cridas nullus / apparuit qui dictam refectionem pro / minori pretio facere voluisset ut per / notas trium instrumentorum cridas earundem / inde receptas sub anno Domini millesimo / IIIc octuagesimo primo diebus vero / octava vicesima secunda et vicesima / nona mensis augusti quas reddit / in quodam folio papiri cum pluribus / aliis scriptas et manu Nycodi de / Lornay curialis dicti loci signatas / [tachium (en marge gauche)] post inde premissis visitatione / appreciatione et cridis sicut (lecture incertaine) permicteret / factis dictus vicecastellanus vice et nomine / prelibati domini nostri comitis dictam fenestre / seu archerie confectionem tradidit et expediuit / in tachium dicto Nycodo de Bornis presenti et / acceptanti. Et pro quindecim flor et / duobus denariis gros in dicta visitatione / descriptis aliisque modis et formis in ipso tachio / comprehensis ut per notam instrumenti dicti / tachii et de testimonio premissorum receptam sub / anno Domini millesimo IIIc LXXX primo et die / vicesima nona mensis augusti quam reddit / cum predictis cridis scriptam et manu dicti / [receptio tachii (en marge gauche)] Nycodi de Lornay notarii et curialis Clarimontis / signatam et postituro vero egregius / Iohannes de Furno, procurator fiscalis Gebenensis / et commissarius deputatus et apud Claromontem / pro visitatione et receptione huiusmodi tachii / destinatus pro ipsis visitatione et receptione / debite fiendis evocavit Aymonem de Bornis / lathomum, Petrum Mercerii alias Iaquini de / Tupignier, Petrum Peroneti et Gladium Chameys / mandamenti Clarimontis qui iurati iuramentis suis / corporalibus ad sancta Dei evvangelia in / manibus dicti procuratoris prestitis. / Et prius per eundem procuratorem ipsis fenestra / et aliis in tachio mentionis ipsis et verbis lectis / et intelligi datis visis et oculariter visitatis / attestati fuerunt ipsam fenestram et aliam in / ipsis visitatione et tachio descriptis et mentionatis / bene sufficienter et ydonee fuisse et esse / constructas factas et completas iuxta ipsorum / visitationis et tachii formam et tenorem quibus / visitatione et relatione per ipsum procuratorem / auditis prope siquidem pocurator vice et / nomine prefati domini nostri tamquam recte et sufficienter / fuisse factum

et completum recepit et acceptavit / et per notam dicti procuratoris de testimonio / premissorum et receptione predicta datam /

**[Vue 95]**

sub anno Domini millesimo IIIc LXXX tertio et die / quindecima mensis februarii quam reddit cum / certis aliis aliarum reparationibus receptionibus in / papiro scriptis et manu dicti procuratoris / signatam quarum vigore etiam de / mandato supradictorum magistrorum computorum / domini. Et per notam instrumenti dicti Nycodi tachiatori / de testimonio premissorum confessioneque et / recepta subsequente quantitatis per eundem tachiorem / a dicto vicecastellano pro premissis habite et recepte / receptam sub anno Domini millesimo quatercentesimo / octuagesimo tertio et die tresdecima mensis / marcii quam reddit cum alia quicquid / aliarum reparationum in predictis visitatione / et tachiariis descriptis et manu Gregorii / notarii signatam sibi hic allocatur subscripta / quantitas videlicet : .XV. flor / et .II. den gros parvi ponderis. /

Opera et reparationes castri Clarimontis manu Tortellierii (en marge gauche)

Librauit dicto Nycodo de Bornis lathomo pro / reparationibus inferius mentionatis necessario / in castro Clarimontis de novo factis et reparatis / prius de mandato domini per nobilem Iohannem / Tortellierii vicecastellano clericum curie Clarimontis / et magistrum Iohanem Ballivi magistrum mazonerie / domini commissarios per prefatum dominum nostrum comitem / deputatis ipsis reparationis visis et visitatis / et intellecto per ipsum dominum nostrum menia / et muros castri Clarimontis in aliquibus / suis partibus minari ruynam et difentionem / pati circaque providere voluit / predictis vicecastellano clerico curie / et dicto magistro Iohanni Balli[vi] ipsius / tribus in simul de ipsorum legaliter / confidendo comitendo manduit (non lu) / ad ipsum castrum accederent utatisque / operariis ad hec expentis et de / talibus noticiam habentibus ac aliter / qui eisdem viderentur evocandi / opera in dictis meniis et muris / pro manutentione eorundem mentio / fienda visitari particulariterque / et taxari appreciari et extimari / deinde locis et moribus talia fieri / solitis cridari et proclamari pro / minori pretio facere volenti et in / tachium traderi et expendendi ut per / ipsius domini nostri in litteram de testimonio / premissorum et commissione predicta / et mandato per dictos commissarios / ipsas visitationem taxationem et / appreciationem. Et quicquidem per ipsos / circa hec fore peractum et debite in / scriptis reddatum in camera computorum / magistris et auditoribus illici tunc / mictendi vel asserandi et ipsis / visis providendi datam in camera / dictorum computorum die vicesima octava / mensis iullii anno Domini millesimo LXXXI / quam reddit in papiro scriptam / et manu Thome Lamberti ipsorum / computorum clavarii signatam et / qui est annexa alia littera domini / de mandato per dictum castellanum / Clarimontis seu eius locumtenentem ipsis litteris /

**[Vue 96]**

domini visis auditaque relatione dicti / magistris Iohannis Ballivi magistris mazonerie / super reparatione meniorum et murorum / castri Clarimontis facta quam in contineti / ipse dominus noster fieri facere voluit opera / reparationes et redifficationes dictorum / murorum et meniorum castri Clarimontis / in littera domini mentionati et in ruynam / denen (non compris) Nycodo de Bornis lathomo vice / et nomine prefati domini nostri in tachium / tradi et expedi ad rationem videlicet / quatuor flor cum dymidio pp / pro qualibet theysia per ipsum

Nycodum / in dictis meniis et muris fienda / murari et construere et ulterius pro / sex flor pro semel pro pretio / ingenii ad eadem facienda neccessarii / taliter quod ipse Nycodus omnia ad premissis / neccessaria derupta tamem materia / iam super loco existentum suis sumptibus / ministrare teneatur quoniam ita / cum eodem Nycodo tractatum et appreciatum / ut per ipsius domini nostri litteram de / testimonio premissorum cum mandato / per dictum castellanum omnia neccessaria / de et super preysiis et obventionibus dicte castellanie / officii dicto Nycodo solvendi tradendi / et vice prefati domini nostri expediendi / recipeindi et per ipsum castellanum et dicto / tacherio cum littera domini confessionem opportunam / de recepta per magistros que et auditores computorum / domini quantitates quas propterea per ipsum castellanum / dicto tachiatori persolutas constituto primitiis / de operariis huiusmodi perfectione complemento / et receptione in suis de dicto officio reddendis / computorum in librata indifficiliter allocandi / datam Annessiaco in camera computorum die sexta / mensis augusti anno Domini millesimo quatercentesimo / octuagesimo primo quam reddit predictis / annexam in papiro scriptam et / manu Thome Lamberti ipsorum computorum / clavarii signatam. Quibus peractis / de mandato prefati castellani ipsa / opera in mandamento Clarimontis / locis diebus et horis talia fieri / solitis cridata et preconizata si / quis esset qui pro minori pretio / ipsa opera facere vellet ut per notas / trium instrumentorum cridarum / earudem inde receptas sub / anno Domini millesimo IIIc octuagesimo / primo diebus vero octava vicesima / secunda et vicesima nona mensis / augusti quas reddit cum pluribus / aliis scriptas et manu Nycodi / [tachium (en marge gauche)] de Lornay vicecurialis notarii / signatas sunt et sine vero / premissis ut supra visitatis et cridatis /

**[Vue 97]**

prefatus vicecastellanus vice et nomine prefati / domini nostri dictas opera et reparationes / in tachium dedit et expediuit Nycodo de / Bornis presenti et acceptanti modo et forma / in dictis visitatione et cridis etiam / quantitatis descriptis et declaratis videlicet / quanlibet theysiam muri ad rationem / quatuor flor cum dymidio et / pro dicto ingenio sex flor / pp semel. Et qui Nycodus lathomus / promisit et iuramen dictum murum / et alias reparationes facere et construere / iuxta formam dictarum visitationis / et cridarum ut per notam ipsius / tachii de testimonio premissorum datam / sub anno Domini millesimo IIIc LXXXI / et die vicesima nona mensis / augusti quam reddit cum predictis / annexam manu dicti Nycodi signatam / quibusquidem visitatione appreciatione / cridis et tachio ut premittitur / factis visis et datis egregius vir / Iohannes de Furno procurator fiscalis comitatus / Gebenensis et commissarius ad hec specialiter / deputatus apud Claromontem et castro eiusdem / secum vocatis et asistentis Aymonem de Bornis / lathomo burgensis Clarimontis, Petro Mercerii alias / Iaquini de Tupigni, Petro Pereti parrochie / de Chillier et Glaudio Chamey eiusdem parrochie / qui de mandato dicti procurati iurati / suis corporalibus iuramento ad sancta Dei evvangelia / in manibus dicti procuratoris prestitis / probe et legaliter dictas reparationes ipsius / castri Clarimontis visitare et inde super ipsis / veritatem attestari prius eisdem probis dictis / visitatione cridis et tachio lectis et intelligi / datis et ipsis visis et intellectis et reparationes / visitatis attestatifuerunt ipsum predictum murum / esse ydonee constructum et edificatum iuxta et / prout et quemadmodum in dictis visitatione / et tachio describitur et iuxta ipsam formam et / tenorem et in quo muro diruit et attestantur / fuisse et esse muratas et reparatas viginti unam / theysiam muri sufficienter et ydonee et in quo / muro fuerunt secundum eorum videre et extimare / implicate duodecim charate calcis qualibet / valente : .VI. den gros. Et

ulterius dicti / probi homines ut supra vocati et jurati / attestantur ultra dictam reparationem  
muri / fuisse per eundem tacherium reparatum / in tecto magne aule prope capellam / castr  
Clarimontis et magna ianua anteriori / dicti castr videlicet in materia jornatis / et expensis et  
aliis omnibus materiis inclusis / et computatis usque ad valorem trium / flor pp semel ut per  
notam instrumenti / dicti procuratoris et commissarii de / testimonio premissorum et recepta  
redditam / quam nomine domini acceptavit et recepit / tamen bene et sufficienter factas et /  
reparatas datam sub anno Domini / millesimo IIIc octuagesimo tertio quam /

**[Vue 98]**

reddit cum predictis scriptam et manu / dicti procuratoris signatam quarum / quidem  
visitationis tachi receptionis et / litterarum domini vigore de mandato prefactorum /  
magistrorum computerum domini etiam et / per notam instrumenti dicti Nycodi de / Bornis  
tacherii de testimonio premissorum / confessioneque et recepta subscripte quantitatis / per  
ipsum tacherium a dicto vicecastellano / pro premissis habite et recepte receptam / sub anno  
Domini millesimo IIIc LXXXIII / et die tresdecima marcii quam reddit / in quodam folio  
papiri cum pluribus / aliis scriptam et manu Gregorii Grangerii / notarii signatam sibi hic  
allocantur / ipse quantitates ad subscriptam ascendentem / videlicet : .CIX. flor / et .VI. den  
gros pp.

48 : ADS SA 11333: 1491-1492:

Reparationes castri clarimontis (quia opus non est completum non intrantur)

[biffé jusqu'à la vue 97]

**[Vue 97]**

Et specificatione de quod pretio / inde dando vice et nomine ipsius / domini comitis dicti tachiatori / satisfira mandavit super pryssiis / et obventionibus sui castellanie / officii sit quod merito haberet constatum / recipiendo tamen ab eosdem tachiatore / una cum ipsis litteris de mandato / solvendi littera opportuna confessionis / de recepta dei ipsius illustris / domini comitis presentes litteras de / testimonio premissorum cum mandato / ipsum quod sit dictus castellanus / soluit prius premissa reddendo / constituto etiam premissis de ipsorum / operum et reparationem perfectione / complemente et receptione in dicti / castellani computis per eum reddendis / per magistros et auditores computorum / fuerum intrandi et allocandi datam / Anneysiaci die octava iunii anno / Domini millesimo quatercentesimo / nonagesimo primo quas reddit / papiro scriptam et per egregrum / Thomam Lamberti secretarium / signatas quarum vigore dicte / reparationes sunt iterum perlariate / die vicesima secunda mensis / iunii in banca curie dicte loci / Clarimontis per Petrum de Bornis [non lu] / se quis esset dominum tachim [non lu] / valens quilibet theysium premissorum / de sex flor omnibus inclusis / excepto charreagio ad quas eandem / milliis comparavit quinque dictas / reparationes [non lu] pretio facere / valent. [blanc] / Librauit honesto uno magistro / Iohanum Mistralis burgensis Anneysiaci / carpentatori primo pro suis /

**[Vue 98]**

jornatis et expensis tam [non lu] / quibus ipse vacavit in visitando / opera facta in ponte, alla et cameris / castri Clarimontis videlicet duodecim / den gros pro tachiis jornalibus et / ultrenis pro duabus jornatis / et expensis dictorum dierum quibus / vacavit visitando tectum descriptum / cuiusdam turris valent sex den / gros pp et sit in summa decem / octo den gross pp ut per notam instrumenti / de testimonio premissorum confessioneque / de recepta dicte quantitatis per / eundem magistrum Iohanem carpentatorem / [manu nobilis Petri Chinallerii (en marge gauche)] per premissis a dicto nobili Petro / Chivallerii olim vicecastellano / Clarimontis habite inde receptam / sub anno Domini millesimo IIIc / nonagesimo secundo indictione / decima et die penultima / mensis iulii quam reddit in / papiro scriptam et per Gregorium notarium / receptam et signatam videlicet : .XVIII. den gros pp. /

Reparatio turris clarimontis (en marge gauche)

Librauit in et pro reparationibus / factis in magna turri castri domini / Clarimontis ad causam furguris / premissa in dicta turri facta prius / visitatione et extimatione de / precepto illustris domini Ianus de / Sabaudia quondam comitis Gebenensii / per providos viros Guillelmum / Gueyguz et Iohanem de Bornis / carpentatores vocatis secum providis / viris Hugoneto Peronie et Ignacio / Rissaz sindicis modernis mandamenti / Clarimontis necnon nobili Iano /



Mistralis, Aymone Bruneti, Petro Regardi, / Anthonio de Vanello et pluribus / aliis quiquidem Gueygoz et Iohannes / de Bornis carpentatores dixerunt / et deposuerunt post dictam visitationem / pro in melioratione dicte turre est / necessarium et fieri oportet prius / per egregium virum Petrum Chivallerii / vicecastellanum Clarimontis debite / interrogati res sequentes. Et primo / ducentum et quinquaginta tole : / .XX. flor pp. Item due duodene / postium : .III. flor pp. Item / duo milliaria scinduli de computo / valente quolibet : .IX. solid. Item /

**[Vue 99]**

tria milliaria clavini : .XV. den / gros. Item una pecia nemoris quercus / pro pomello dicte turre valoris : / .VIII. solid. Item tam pro duabus / parvis peciis nemoris quam pro chivronis / videlicet : .VIII. solid. Item / sex chivronos tam pro constructione / pontis extra quam pro una scala de / longitudine quatuor theysiarum / videlicet : .I. flor. Item sex corde / preunde de quatuor theysiis / quamlibet videlicet : .VI. den gros. / Item duo milliaria tachiarum pro / coperiendo ad tolam : II flor pp. / Item tres duodene crochiarum : .I. / flor pp. Et manum operariorum / taxarunt videlicet : .XXX. flor pp. / Presentibus quibus supra quasquidem / taxationem appreciationem et exitimationem / per illustrem dominum Ianus de / Sabaudia quondam comitem Gebenensis / visis volens huiusmodi reparatione / suo celeri et votino garidere / complemento per castellanum Clarimontis / seu eius locumtenentem huiusmodi / opera et reparationes locis et moribus / talia fieri solitis cridari et proclamari / fieri faciendi construendas et per minori / illa facere volenti ad faciendum in / tachiam tradi et expediri de que pretio / inde dando dicto tali tachiatori vice / et nomine eiusdem domini comitis satisfieri / super preysia et obventionibus / dicte sui castellanie officii ut per / ipsius quondam domini comitis patentes / literas de testimonio premissorum cum / mandato habita ab eodem tachiatore / cum presentibus et predictis predicto castellanum / litera opportuna confessionis / de recepta per magistros et auditores / computorum suorum ipsum quod sic idem / castellanus soluit pretium constito et / promictus de huiusmodi operum et reparationum / debita perfectione complemento / et receptione in dicti castellani computo / pretium propterrea reddendo intrandi / et indifficiliter allocandi datam / Anneysiaci die ultima mensis / augusti anno Domini millesimo /

**[Vue 100]**

quatercentesimo nonagesimo primo / quam reddit in papiro scriptam / et manu egregii Thome Lamberti / [attestacio et receptio operis (en marge gauche)] secretarii signatam quequidem / reparationes et tachium prout supra / fuit et est ydonee et sufficienter / factum et constructum et reparatum / ut per notam instrumenti de testimonio / premissorum [ confessioneque de recepta dicti (biffé)] / magistri Iacobi Reynaudi [ magistrum operum carpentatorum domini Gebenensium(en marge droite)] / carpentatoris attestantis prout supra / ipsum tachium fore bene et sufficienter / constructum et factum inde receptam / sub anno Domini millesimo IIIIc / nonagesimo secundo indictione / decima die undecima mensis / maii quam reddit in papiro / scriptam et per Franciscum Bardeti notarium / receptam et signatam. Et ad causam / [confessio seu quintencia(en marge gauche)] cuiusquidem tachii magistri Amedeus / Rippaz carpentator pro se et suis / habuisse confitetur et confessus fuit / ab illustrissimo domino nostro / duce et Gebenensi comite manibus / [manu Ludovici de Castillione (en mage gauche)] nobilis Ludovici de Castillione / vicecastellani Clarimontis videlicet / subscriptos triginta flor pp ut per / notam instrumenti de testimonio / premissorum confessioneque de

recepta ad / triginta flor quantitatem predictum magistrum / Amedeum Rippaz pro premissum  
a dicto vicecastellano / sicut supra habite inde receptam / sub anno indictione et die supra /  
proxime descriptis quam reddit / cum supra proxime designata scriptam / et per quem supra  
Franciscum Bardeti / [vide folio sequenti tole signum (en marge gauche)] notarium receptam  
et signatam.

**[vue 90]**

Reparationes

Librauit magistro Iohanni de Bornis / lathomo pro tachio et taxum reparationum / castrum Clarimontis facta prius visitatione / per eundem de Bornis (non lu) Petrum / Barberii, Iohannem Scutelle et Iohannem / Tissoti de Claromonte tam lathomos quam / carpentatores in presentia egregiorum / Petri Regardi et Roberti Polardi premissorum / commissariorum ducalium. Primo in granerio eisdem / castro ubi erat unus magnus archus / ad medium unius magne porte in quo / erant plures feste ? facte de grea / derupte usque in terram qui ordinavit / ibidem fieri debere pro conservatione / bladi unum murum ? de altitudine / quinque pedum et de super usque ad / summitatem deresie quadratus ? bene spesse / et fortes que omnia taxerunt inclusis calce, / arena, quercu et manufactura ad tres / flor. Item visitarunt episcotorum / magne aule superioris quod fuit / destructum per impetus setalem venti / in qua aula soliti sunt facere morari / castellani eisdem loci qui ordinaverunt / dare debere prefato Iohanni de Bornis / si illud reffisere vellet aut aliter / tam pro pontibus necessariis cum sit / locus altus et periculosus quam aliis necessariis / quinque flor pp. Inclusa reparatione / tecti supra aulam ante cappellam / ut per attestationem eisdem visitationis / et extimationis inde receptam sub anno / millesimo quatercentesimo nonagesimo quinto / et die octava mensis novembris / quam reddit in papiro scriptam et / manu Iohannis de Ponte notarii signatam / et quequidem reparationes supra / mentionate fuerunt per ipsum castellanum / dicto Iohanni de Bornis ad tachium / tradite pro pretiis predictis et ipse / reparationes ut asserit idem castellanus / decenter perfecte dicteque opere subscripte / quantitates videlicet tres flor ab una / parte et quinque flor ab alia per ipsum / castellanum eidem Iohanni de Bornis tachiatori / solute ut per notas aliorum / duorum instrumentorum de testimonio premissorum / confessioneque et recepta eisdem quantitatis / per ipsum de Bornis ab eodem castellano / per premissorum habite. Inde receptas / sub anno Domini millesimo III<sup>c</sup> / nonagesimo sexto indictione tresdecima /

**[vue 91]**

et die penultima mensis maii quas / reddit in quodam folio papii scriptas / et manu egregii Vinneti notarii signatas / quarum vigore et de precepto / dominorum de camera allocatur / sibi castellano hic dicta et subscripta quantitas / videlicet : .VIII. flor pp /

50 : ADS SA 11350: 1510-1511 :

**[vue 84]**

Reparationes facte in castro Clarimontis (en marge gauche)

Librauit idem castellanus in et / pro reparationibus in eodem castro /

**[vue 85]**

necessario fiendis honesto viro / magistro Iohanni Andree alias / Qantim carpentatori subscriptas / pecuniarum summas descriptas / in quodam rotulo tenoris sequentis. Sensuyt / la reparation du chastel de Clarmon faiste / par maistre Jehan Andrer aultrement / Qantin charpentier du commandement / de Pierre Regard chastellein dudit lieu / de les journers et livrees pro ledit / maistre Qantin fourtes ? en ladite reparation / tant a covrir la grand salle et grenier / dudit chastel que pour une grande porte / pour ferme ledit chastel ensemble le / pont de la tour lequel estoit defrochie. / Premierement pour couvrir les dites salles et / grenier en anselles cinquante milliers / a raison de huyt gros pour milliers / montent : .XXXIII. flor .IIII. gros. / Item en clavyns cinquante milliers / a raison de sept gros pour millier : / .XXIX. flor. Item ung cent de / taches de troys milliers valent quatre / gros montent : .IIII. gros. Item pour / sept dozeynes de postz pour rabillier / lesdits greniers et salles acheters a Rumilly / et de Rumilly les faire mener jusques / au pont de Saint Andrer seze gros / pour chescune dozeyne montent : / .IX. flor .IIII. gros. Item pour le boys / postz et ferron du pont de la tour lequel / estoit defrochie ung flor pour ce : / .V. flor pp. Item pour soysante / deux journers faictes audit chastel / en rabillant les chozes dessus dictes / et aultres faicte per ledit maistre / Qantin a raison de cinq gros pour / jour montent : .XXV. flor .X. gros. / Item pour la porte dudit chastel / tant pour les boys postz que ferron / cinq flor pour ce : .V. flor pp. / Et quasquidem quantitates suprascriptas / prefatus magister Iohannes Andree / alias Qantim carpentator habuisse / realiter recepisse confessus est / constitum ? instrumenti nostri inde / recepta sub anno Domini /

**[vue 86]**

millesimo quingentesimo duodecimo / et die vicesima prima mensis / januarii quam reddit in papiro scriptam et manu / Ponsiere notarii signatam. / Reddit insuper actestationis / instrumenti notam pro quam dictus / magister Iohannes Qantim / eius medio iuramento omnes / suprascriptas reparationes / per ipsum fieri factas et / completas in predicto castro / Clarimontis de mandato nobilis / Petri Regardi castellani dicti / loci inde receptam sub anno / Domini millesimo quingentesimo duodecimo / a die predicta vicesima prima / ianuarii quam reddit manu / dicti Ponsiere notarii signatam. / Quorum omni vigore necnon / de precepto prefatorum duorum / presidentium et magistrorum computorum / domini facto in examine / predictis computi intrantis / et allocantur sibi hic dicti per / et subscripti videlicet : .CVII. flor .X. gros pp.

51 : ADS SA 11353: 1513-1514 :

**[Vue 94]**

Reparationes castri clarimontis (en marge gauche)

Librauit magistris Iohanni / de Bornis alias Damont et Andrea / de Archis carpentatoribus subscriptos / trescentum quaterviginti unum / florenos et sex denarios grossos / pp. et hoc pro subscriptis / reparationibus necessariis / tunc fiendis in castro Clarimontis / prius facta visitatione dictarum / reparationum de tamen expresso / mandato nobilis Petri Regardi / castellani eiusdem loci Clarimontis / per magistrum Qantim burgensem / Seysselli, Guillerum de Bornis, Iacobum / Escuelle, Amedeum de Bornis et / Heustacium Potum carpentatores / et hoc in presentia nobilis Cavoli / Exchargneti, Laurencii Talez sindicorum / Clarimontis, Iohannis Hudredi alias / Pugin et plurium aliorum et inde / fienda prefato nobili castelano / relatione de dictis visitatione / et necessario fiendis in dicto castro / Clarimontis sub iuramentis suis / super sanctis Dei evvangeliis / per dictos visitatores in manibus / dicti castellani corporaliter / prestitis et que providentia / visitatio ut supra fuit facta / inde relata ut in scriptis / redigatur. Et fuit redacta / prout infra continetur. Et / primo sensit les / reparations neccessayres de faire / au chasteau de mon tres redoubte seigneur /

**[Vue 95]**

de Clarmont visittes par maistres / Qantin Bourgeois de Seyssel, Guillaume / de Bornes, Iaques Escuelles, Ame / de Bornes, Heustate Potin charpentiers / du comandement de noble Pierre / Regard chastellain, dudit lieu du / commandement dudit chastellain fait / par magnificques et excellans / seigneurs mes seigneurs les president / et maistres des comptes de la / chambre tant en la tour haulte, / en la chappelle que le sellier / dudit chasteau a pres lesquelles / visitations par lesdits maistres faictes / ont dit et declare comme / sensuyt. Premièrement apres / la visitation de la grant tour / ont dict et tesmoigne lesdicts / maistres quil est neccessaire / de refaire une partie du / maysonnement de la part / devers le vent en laquelle parti / fauldra deulx douzaines de pieces / de chaynez et de chevrons deulx / douzaines. Item pour couvrir la / moytie de ladicte tour quatre vingtz / milliers de enselles et autant / de clavyns ensemble six douzaines / de postz et douze douzaines / de tolles ensemble les ferrures / appartenantes pour refaire et / couvrir la lanterne de ladicte / tour. Item une grosse douzaine de / lattes et ung milliers de clos / mal tailles ensemble ung quintal / de fer pour faire les happes pour / happer les fustes chinilliers. / Et toutes les choses dessus / sont neccessaires comme dient et / tesmoignent lesdictz maistres / charpentiers en la tour de la / papi devers le vent et disont / quil nest point neccessaire de / refaire riens devers la bise / ensemble toute la couverture / durera aultant comme celle / que lon refera devers le vent / mais que lon y remediast tantost /

**[Vue 96]**

lesquelles choses dessusdictes / dient et attestent lesdicts / maistres charpentiers fournir / tout ce qui est dessusdict que / lon ne le scauroit faire amoins / de deulx cens florins pour ce : / .II<sup>c</sup> . flor. Item en / chapelle dudict chasteau est / neccessaire la couvrir on tout / le maysonnement pourrira et / tombera a terre. Et pour la / couvrir sera de besoing douze / milliers de ensellez et

douze / milliers de clavyns. Item / pour recouvrir le maisonnement / qui est dessus le sellier touchant / la chapelle douze milliers de / enselles et aultant de clavyns. / Et pour rabiller la travayson / qui est dessus ledict celier est / neccessaire dy avoir six douzaines de / plactots de chayne de neufs / pieds et demy long. Et pour / faire les choses dessusdictes a / fournir tout ce qui est dessus / ensemble la poyne quon ne le / sauroit faire a moyns de / soixante huit florins pour ce : / .LXVIII. flor. Item pour / reffaire lavantey qui est / dessus le puy est neccessaire / ou il tombera par terre et / pourrira par quoy est neccessaire / dy avoir dix huit chevrons, six / douzaines de lattes, huit milliers / denselles et autant de clavyns. / Et pour la facon du avantey / a fournir toutes les choses / dessus nommees lon ne le sauroit / faire a moins de vingt florins / pour ce : .XX. flor. Item / plus pour refaire les chambres / qui sont aupres de la sale / basse est neccessite davoit et / y mettre dix huit traps et / douze douzaines de postz de sapin. / Et pour la facon desdites chambres /

**[Vue 95]**

a fournir tout attestent lesdictz / maistres charpentiers qui ne / le sauroient faire à moins de / quarante six florins et demy / pour ce : .XLVI. flor. Item / est neccessite de refaire la / muraille de la part devers le / soleil couchant en laquelle fault / ving toyses ainsi que elle / se doit faire de la grosseur / quelle a este attestent lesdictz / [ipsius visitatio muri non fuit reparata (en marge gauche)] maistres tant a fournir tout / ce qui y est neccessaire qui / pour la payne quon ne la / sauroit faire a moins de / cent florins pour ce : .C. flor. / Item la cuysine laquelle est / derriere la grant tour laquelle / est toute decouverte et par / faulte de couverture le / maisonnement et la traveison / se pourrissent et tomberont bas / et en ycelle fauldroit pour la / reffaire du tout huit traps, cinq / douzaines de postz, une douzaine / de chevron, six douzaines de / lattes, huit milliers denselles / [ipsius visitatio non sunt reparata (en marge gauche)]et autant de clavyns et attestent / lesdicts maistres quon ne les / scauroit faire pour moins a / fournir tout de trente quatre / florins pour ce : .XXXIII. flor. / Item les maistres dessus nommes / ont dict quest neccessite de / recouvrir tout le maisonnement / qui est dessus le celier lequel / estoit tout pourri et ne pouroit / on luy habiller de la part / devers le vent. Et pour le recouvrir / du tout aultre les douze milliers / de anselles et autant de clavyns / dessusdictz en la parcelle de / dessus fauldroit encores dix huit / milliers de enselles et autant / de clavyns, douze douzaines de lattes et pour faire les / choses dessus dites ensemble / compte la poyne on le / scauroit faire a moins de /

**[Vue 96]**

quarante quatre florins et toutes / les choses devant dites : .XLVII. / flor. Laquelle attestation fust / faicte par lesdictz maistres / le quatorsieme jour du moys de / mars mil cinq cens douze. / Quasquidem reparationes suprascriptas / reddit in quodam querneto papiri / scriptori et manibus Petri / Regardi die decimaseptima februarii / millesimo quingentesimo duodecimo / signato. Quisquidam / magistri carpentatores sindicique / et alii supranominati extimauerunt / et appreciauerunt reparationes / suprascriptorum ad / summas in finne cuiuslibet particule particulariter / superius descriptarum attestationis / et descriptis quiquidem / reparationes parte ducali / fuerunt locis modis temporibusque / debitis mandate et proclamate / ad tachium tradende illi vel / illis qui easdem reparationes / pro minori pretio. Reparare / voluerunt quibus cridis nullus / comparuit qui easdem reparationes / se in tachium arripere voluit de / quibus cridis fidem fecit per notas / quatuor cridarum variorum (lecture incertaine) reparationum / fiendarum inde receptas sub anno / Domini millesimo quingentesimo

duodecimo / diebus vero decima octava / vicesima quinta vicesima sexta / mensis february necnon et / tertia mensis marcii quas / reddit in fine dictorum reparationum / necessario ut supra faciendarum / in quodam querneto papiri scriptorum / et manu Regardi notarii / signatas quibusquidem / visitatione et cridis per magistros / camere computorum ducalium visis / inde(non lu) ducali providere / capientes ipsis de camera castellano / predicto mandamento (illisibile) / opera et reparationes in dicto /

**[Vue 97]**

castro necessario fiendas in eadem / visitatione mentionatas locis et / moribus talia fieri solitis proclamari / faceret illas pro minori pretio / facere volenti in tachium tradendere / deinde qui easdem reparationes / per minori pretio benne et / decenter facere vellet in tachium / traderet et expediret dictoque / tachiatori qui opera ipsa pro / minori pretio facere voluit / pecuniarum summam pro dicto tachio / ut supra fienda per dictum castellanum / conventam libraret solveret / realiter expediret ut per ipsorum / de camera litteram de testimonio / premissorum et cum promissione / quantitatem ipsam quam dictus castellanus / sic ut premistitur pro solverit / habita cum dictis bonnis mandatis / littera opportuna confessionis de recepta / attestatoneque operis profesti / et completi suis in computis / intrandi et allocandi datam Chamberiacum / ducis absente quia sic fieri iubet / eius absente non obstante die / sexdecima marcii millesimo quingentesimo / duodecimo quam reddit in / papiro scriptam sigillo camere / computorum sigillatam dictis / visitatione et cridis annexam / sunt manu Troncheti Duralis / secretarii signatam quarumquidem / litterarum vigore prefatus castellanus / dedit donavit et expediuit / tachium predictum magistris / Iohanni de Bornis alias Damont / et Andrea de Archis carpentatoribus / presentibus et omnis huiusmodi tachii / in se fustigentibus (lecture incertaine) videlicet / res superius particulariter descriptas / et ad easdem reedificandum / et de novo construendum deruptis / muralia a parte occidentis / et coquina retro magnam / turrim existentem pro pretii et /

**[Vue 98]**

superius particulariter in fine cuiuslibet / clausure reparationis destructe / et quosquidem reparationes / prout supra describuntur promiserunt / dicti magistri carpentatores bene / et decenter reedificare et / de novo construere et easdem / reddere edificatas et perfectas / dictamine peritorum in certe / carpentarie [sic] ut per notam / instrumenti expeditionis dicti / tachii inde recepta sub anno / Domini millesimo quingentesimo duodecimo / et die quarta mensis marcii / quam reddit cum predictis / litteris descriptam et manu / Ponsiore notarii signatam / reddit insuper attestatone / [attestario opera prefati (en marge gauche)] visitationis dicti tachii et / operis completi inde factam / ad requisitionem prefati nobilis / castellani necnon ipsorum tachiorum / se offerentium si in nullo deffecerit / ad formam tachii eidem traditi / meliorare coquinam et ordinariorum / magistrum carpentatorum in talibus / expentorum sex magistros : Anthonium / Pellicheti, Guillerum de Bornis, Glaudium / Tirraz alias Iappellorum et Iacobum / Antelle carpentatores et Iacobi / carpentarie peritos et appertos / qui ipsius iurati in manibus / prefati castellani super sacrosanctis / Dei evangeliis eidem certo instrumenti / tachii et ad intelligendum dato / et opere predicto per eos cridata / inde visitato actestato fieri / sub ei iuramenti per eos prestiti / reparationes predictas esse bene / et optime factos edificatas et / perfectas et quod easdem reparationes / noluisse facere quemadmodum / sunt perfecte et reedificate pro / predictis summis inde receptam / sub anno Domini millesimo quingentesimo / decimo quarto et die septima /

**[Vue 99]**

mensis augusti manu / Ponsiere notarii signatam / [quittantia (en marge gauche)] Posterno reddit instrumenti / notarii confessionis de recepta / dictorum tercentum quaterviginti / uno flor et sex den gross pp / per eosdem magistros Iohanne / de Bornis alias Damont et Andrea / de Archis carpentatores et tachiatores / predictos pro premissis a dicto nobili / castellano Clarimontis habite / inde receptam sub anno Domini / millesimo quingentesimo decimo quarto / et die septima mensis augusti / manu Ponsiere notarii signatam / quorum omnium vigore etiam de / pretexto prefatorum duorum presidentium / et magistrorum computorum domini intrantur / sibi hic ipsa videlicet : .IIIc .IIIxx I. flor / .VI. den gross pp.

Alie reparationes (en marge gauche)

Allocantur magis sibi hic / subscripti triginta flor pp / quos dictus castellanus / soluit et librauit magistros / Iohanni de Bornis et Andrea de / Archis carpentatoribus et hoc pro / subscriptis reparationibus pro / super tachiam domini similium [lecture incertaine] allondet[mal lu] / ex magistris computorum Sabaudie / visitatis et per eundem castellanum / eisdem carpentatoribus in tachium / traditis et expeditis pro dictis / triginta flor pp. Prius facta / visitatione per magistros Glaudium / Beysini alias Guichardi et Guillermmum / de Bornis sindicum Clarimontis in / arte carpentarie peritos. Qui / prius iurati dixerunt et attestati / fuerunt in presentia prefati domini alondeti / neccessario fiendas reparationes / in dicto castro Clarimontis sequentes. / Et primo dixerunt dictos magistros / computorum datores quod neccesse eorum / reedificare de novo construere / ac cooperire tectum existentem inter / turrim du secret et turrim appellata /

**[Vue 100]**

la defpence et ibidem neccesse / erat reponere duas gitas novas / cum postibus, chivronis et aliis / in copertura necessariis quamquidem / reparatione supradicti magistros / taxauerunt suis iuramentis omnibus / inclusas ad quatuordecim flor / et quod non possent facere ipse met [lecture incertaine] / pro minori pretio. Item / neccesse erat cooperire magnam / aulam a parte occidentis videlicet / tectum quod tectum in parte fuerat / importatum temporibus venti et / tempestatis quadquidem reparatione / supradicti magistri computatores / nollet facere sumptuatis omnibus / in copertura predicta neccessariis / pro novem flor pp. Item est / neccessarium reedificare et de novo / construere cameram bassam existentem / versus prope magnam aulam / scilicet eandem cameram postando / soubz piedz quam reparatione / postibus et aliis p[illisible] magistros / sumptuatis nolent facere pro / minori pretio septem flor. / Et ita retulerunt supradicti / magistri carpentatores prefato domino / magistro Bandati suis iuramentis in suis / manibus corporaliter tactis prestitis / et quod premissa nolent facere / omnibus neccessariis per eosdem / sumptuandis pro minori pretio / prout supra dixerunt. Et quasquidem / reparationes suprascriptas idem castellanus / eisdem carpentatoribus fieri fecit / ut per notam instrumenti de testimonio / premissorum visitationisque predictae / inde confectam sub anno Domini millesimo / quingentesimo decimo quarto et die / septima mensis iullii reddit / insuper attestationem visitationis dictorum / reparationum prefectorum et completarum / ad formam tachii eisdem traditi / et ordinationi magistrorum carpentatorum / in talibus expertorum per magistros / Qanthim Pellerseti, Guillermmum de Bornis /

**[Vue 101]**



Ludovicum Tissoti sindicum Clarimontis / qui prius iurati in manibus / iuratis Clarimontis  
subsignatis / visis et visitatis omnibus suprascriptis / dixerunt iuramentis suis reparationes /  
predictas bene et condecenter / esse factas. Et eisdem reparationes / nolisset facere ipse  
magister / Qanthim suo iuramento omnibus sumptuatis / pro summis superioris taxatis inde /  
receptam sub anno predicto et die / ultima mensis novembris Marini / Ponsiere notarii  
signatam. / Postermo instrumenti notam confessionis / de recepta dictorum triginta flor / pp  
per eosdem magistros Iohanem de Bornis / per Andream de Archis carpentatores / a dicto  
castellano Clarimontis per premissis / habitorum inde receptam sub anno / et die supra  
proxime dictis manu / dicti Ponsserie notarii signatam / quorum omnium vigore etiam de /  
precepto prefatorum dominorum camere / computorum in tachium et allocantur / sibi hic ipsa  
videlicet : .XXX. flor pp. /

[pages suivantes illisible.]



## VI : Châtellenie de Cusy

1: ADS SA 9030 : 1289-1292 :

[peau 2]

Opera castrî (non écrit en marge)

In turre et domibus castrî recooperiendis hoc anno et duobus milibus scindulia et duobus milibus clavini emptis ad idem et uno / canali posito in tecto sale ut in particulis .XVIII. solid .III. den geben. In uno pariete postium facto in sala castrî .II. solid .VIII. / den geben. In una arca nova empta ad reponendum bladum domini et remanet in castro: .X. solid. In una camera facta supra camera / a parte molline et respicit versus burgum. In fusta empta, scindule, clavinis et alia ferramenta emptis ad idem et stipendiis operariorum / operantium ibidem: .VII. lb .XII. solid .VI. den. In stipendiis unius balisterii in reparantis quarellos in castro per tres dies: .VIII. den ? / In molendino cuius transponendo a crosa iuxta castrum a parte de mollina subtus fossatum ville retro domum inferioris ? / [illisible] cuilibus ? et aque ducendi ad dictum molendinum ibidem : .X. solid .III. den. In eodem molendino alia vice transmitando in dictum / locum [illisible] inferioris quia nichil ibi videbit [illisible] dicti molendini plantandi fusta, scindulis et clavino ut in particulis : .CI. solid .II. den. / In chaffallo porte Cusiaci quod fuit apportando de Burgeto levando imparando et foresia facienda et una mueta facta supra ipsarum / [ipsi chaffalo latellando (suscrit)] cuiusdam per Blanchetum et Perinum de Yanna eis datam per Andream Stephani conversum domini per literas dicti conversi de recepta quod reddit : .XX. / lb .XVI. solid .VIII. den vien. In expensas quindecim carpentariorum sexaginta sex hominum iuvantium dictos Blanchetum et Perinum / idem levando dictum chaffaudum : .XXIII. solid vien. In clavino pro dicto chaffaudo cooperiando: .XI. s vien. In quatuor esparris / et quatuor cor[illisible]bus pro porta dicti chaffali et in ferramenta guicheti dicti porte : .XX. solid vien. In tribus chaffaudis factis / circa burgum Cusiaci in taschiam: .VI. lb .XV. solid geben. In expensis hominum iuvantium ad levantium dictos chaffaudos: .III. solid .III. / den geben. In factura pontis burgi Cusiaci: .XXII. solid .VI. den vien. In expensis trescentas quaterviginti decem bonorum chivronorum / pro clausure Cusiaci ab angulo a parte ecclesie usque ad moline versus castrum et expensis mistralium ipsos adducentium / idem de [illisible] Monte Falconne et expensis hominum facientium curatas dicti palicii et plantantium dictum palicium et ipsum / [illisible] de virgis : .VI. lb .VIII. solid .VIII. den geben. In feno expenso pro boves extraneos qui adduxerunt dictum palicium externum? / de mandato Hugoni Chanvoutat per literas domini de mandato quas reddit: .XVII. solid geben. In ponte facto de cletis per quem intrabatur [illisible] / ante quam pons de chaffalo fieret: .II. solid .VIII. den geben. In fossato retro domum mistralis quod diruerat aptando in taschiam .III. solid .V. /den geben. In uno turno ad balistas tendendis empto et remanet in castro: .VI. solid geben. In expensis unius latronis [illisible] / affollati: .XVIII. den geben. In uno boue dato mercuriis prima die fori Cusiaci: .LXV. solid geben. In furno facto in burgo Cusiaci lapidibus / apportandis ab aqua de Chiran ad sedem dicti furni, sede aplanandi et ipso furno facto in

taschiam: .IIII. lb .V. solid .IIII. den geben. / In domo ipsius furni facienda fusta, scindulis et clavino ad eandem quadam tapia ibi facta: .CVIII. solid .III. den geben. In / stipendiis nuntii [illisible] pro negotiis domini: .II. solid .VII. den geben. In expensis Durandi de Fago et nepotis sui facientium / [illisible] In stipendiis ipsius castellani a tercio ydus februarii [anno LXXXIX (suscrit)] usque ad supradictum / [illisible] Iohanni Baptiste apostolli anno nonagesimo videlicet de uno anno et sexdecim septimanis capiente per annum quindecim [illisible] /

#### [peau 4]

Opera castri (non écrit en marge)

[In tectis et] domibus recohoperiendis scindulis et clavino emptis ad idem et muro domus qui diruerat appodiando palicio / faciendis ut in particulis : .XXII. solid .IIII. den. In uno chafallo qui propter ventum diruerat erigendo et quadam / [manque] supra portam castri et in aliis chafallis appodiandis et fusta emptis ad idem ut in particulis : .XXXI. solid .X. den. In / [m]olis emptis hoc anno pro molendini domini cum charreagio: .XXXIII. solid .VIII. den. In quodam tornafollo facto ad portam ville / [manque] et dicti molendini et quodam palicio ibi facto: .III. solid .VIII. den. In expensis plurium hominum scindendum palicium quod planta[uerunt] / [manque] a gorgia de Charan usque ad fontem retro domum Bernardi de Chanretis et expensis bubulcorum dictum palicum [manque] / [manque] de nemore apud Cuysiacum: .XIII. solid. In tribus seris cum clavibus et vectibus emptis quorum due posite [fuerunt (suscrit)] in porta a parte ecclesie [manque] / tornafollo a parte molendini: .XII. solid. In betio molendini curando hoc anno in taschiam: .XX. solid. In [manque] / [manque] dominum comitem et ad diversa loca pro negociis suis per dictum tempus: .III. solid .VI. den

#### [peau 5]

Opera castri (non écrit en marge)

[manque] castri Cusiaci recooperiendi hoc anno scindulis et clavino emptis ad idem ut in particulis: .XXI. solid .IIII. den geben / [manque] et uno scalario factis in turre et ferramenta ad idem : .V. solid. In porta castri aptanda : .XIIII. den. In / [manque] \_ffendis castri amparandis de cletis et corseriis castri reficiendis et una mueta facta in castro a parte de Gruffie / [manque] faciendum in dictis chaffaudis ut in particulis : .XXI. solid .IIII. den. In furno burgi Cusiaci qui diruerat / reficiendo in taschiam et calce empta ad idem et portagio ipsius : .LIX. solid. In uno chaffaudo facto iuxta molendino ad / ipsum deffendendum fusta, scindulis et clavino emptis ad idem ut in particulis : .IIII. lb .III. solid .X. den geben. In fossatis / et palicio factis circa dictum chaffaudum : .XXXVI. solid .VIII. den geben. In fossatis ville recurandis et augmentandis / hoc anno per manum magistri Guichardi de Bastita terrallionis per literam ipsius de testimonio quam reddit : .CX. solid .IIII. den geben . / In quinque chaffaudis factis in clausure ville a parte Castellarii et ipsis et aliis muetis anparandis ultra opus quem fecerint ibi homines / de villa : .LXIII. solid .II. den. In una porta nova facta in clausure ville a parte molendini et postibus et ferramenta ad idem .XII. solid /

2 : ADS SA 9031: 1292-1296:

**[peau 1]**

Opera castrî (non écrit en marge)

In una domo facta in castro iuxta turrîm, duobus chafallis reficiendis et duabus eschifis ibidem factis et palicio / reficiendo ut in particulis : .IIII. lb .II. den geben. In uno rafurno facto in castellania: .IX. lb .XVII. solid .VIII. den. geben / Pro ipse cooperiendo: .II. solid .VI. den.

**[peau 3]**

Opera castrî (non écrit en marge)

In domo iuxta turrîm castrî recoperienda hoc anno: .XII. den geben. In duabus muetis de novo factis in dicto / castro: .XXII. solid .VIII. den. In duabus solis positus in chaffaudo porte dicti castrî et dicta porta et predicto aptando / hoc anno: .VII. solid. In una mola empta et posita in molendino et charreagio eiusdem: .XII. solid. In calciata / esclose in [illisible] subtus castrum aptandum in taschiam: .XXIII. solid.

**[peau 5]**

Opera castrî (non écrit en marge)

In tectis domorum castrî recooperiendis scindulis et clavino emptis ad idem: .VIII. solid .III. den. In clusa molendini [manque] / [illisible] curanda: .IX. solid .IX. den. In una mola empta ad molendinum domini et pro charreagio ipsius: .XVII. solid [manque] /

**[peau 6]**

Opera castrî (non écrit en marge)

In tectis castrî recooperiendis et garita qui cisruerat reficienda ut in particulis: .XVII. solid. In / una mola empta ad molendinum Cuisaci et pro rota batitorii reficienda et pro braleria? curanda: / .XXIII. solid .III. den. In uno molendino facto de novo in taschiam per Petrum Damsen qui dictum molendinum / [illisible] reddere molantem: .VII. lb .V. solid./

### 3: ADS SA 9032: 1296-1300:

#### **[peau 2]**

Opera castris (non écrit en marge)

De quibus in tectis domorum castris Cuysiaci coperiendis : .VII. solid .VIII. den geben. Esclosis molendinorum domini aptandis : .VIII. solid / Treginta teysis canalum factarum de novo pro aqua ducenda per villam Cuysiaci ad molendina domini : .XXVII. solid .VI. den / geben. Una rota et una rueta factis de novo ad opus dictorum molendinorum et fusta ipsorum carerianda : .XXXVI. solid et / .III. den geben. Tectis molendinorum domini de Croso Iohana ? aptandis : .II. solid .III. den geben. /

#### **[peau 4]**

Opera castris (non écrit en marge)

In quingentis cindulis pro quoperienda turre et domo Cusiaci et pro clavino ad idem et pro homine coperiente turrim et domum / predictas: .V. solid .VII. den geben. In una seraillia posita in archa qua custoditur bladum domini: .VIII. den. In cepo / uno de novo facto seraillia et esparris ad idem: .III. solid .VIII. den geben. In uno ferro molendini et una / anillia de novo factis et positis in molendino domini apud Cusiaco : .VII. solid. In una arbore de novo facta et posita / in molendino domini de Cusiaco et chareagio chanalium per molendinarium factorum ad idem: .X. solid geben. / In una mola empta apud Chambayriaco et pro chareagio predicta ad molendinum domini de Cruce Iohanis: .XII. solid geben

#### **[peau 7]**

Opera castris (non écrit en marge)

In turre castris recohoperienda et scindula et clavino emptis ad idem ut in particulis: .IX. solid .VI. den. In magno / chaffaudo porte ville aptando et cohoperiendo : .XVIII. solid .III. den. In alio chaffaudo porte molendini / aptando et recohoperiendo et in una esparra ferri posita in dicto chaffaudo : .XVII. solid .VI. den. In / ferrum molendini Cusiaci fabricandum et reficiendum hoc anno et uno canali ibidem posito : .VIII. solid .III. den. / In duabus molis emptis et positis in eisdem molendinis et in charreagio ipsarum : .XXXII. solid. In folla et batitorio / Cuysiaci qui omnino destructa erant per inundationem aquarum reficiendum hoc anno in taschiam et in charreagio fuste pro / eisdem : .LXX. solid. In [una rota et (biffé)] uno rueto novo facto in molendino de Croso Iohanis superiori et domo eiusdem / molendini aptanda et ferris fabricandis pro duabus partibus contingentibus dominum et aliam tertiam partem soluit molendinarius : / .XV. solid. /

**[peau 9]**

Opera castrı (non écrit en marge)

In cooperiendis domibus castrı Cusiaci scindulis et clavinis emptis ad idem et duobus carpentatoribus facientibus / predictam: .XI. solid .III. den. In duabus molis emptis et positıs in molendino domini charreagio ipsarum: .XXV. solid .III. den / Item in ferre molendini predicti reficiendo et in terallionibus et mellis ferreis reficiendis pro batistorio et molendino: / .VI. solid. Item in domo unius molendini reficienda que ceciderat pro media parte in postibus [emptis (biff )] videlicet duabus / duodenis emptis ad idem in duabus duodenis laterum sex chivronibus et sexies centum scindulorum uno miliario / clavinorum emptis ad idem et quatuor carpentatoribus qui predictam fecerunt: .XIII. solid .X. den. Item in duabus / canalibus pro adducenda aqua molendinorum predictorum emptis de novo continentibus in longitudinis octos teysis / per manum cuiusdam carpentatoris ad taschiam: .XII. solid .VI. den. Item in arbore unius molendini domini empti et / facti de novo et brachiis ipsius arboris datis ad taschiam: .VI. solid .VI. den. geben.

#### 4 : ADS SA 9033: 1309-1312:

##### **[peau 3]**

Opera castris (non écrit en marge)

De quibus / In tectis turris castris recooperiendis: .VIII. solid. In adimplendo quemdam crosium factum infra castrum / [illisible] arenam ad faciendum curtinas: .VI. solid. Tecto furni domini recooperiendis: .XXII. den. / [illisible] de Molliena pro factura unius molendini et unius batitorii factorum ad taschiam per / [illisible] per literas ipsius Perreti de testimonio quas reddit: .XIII. lb geben. Charreagio fuste dicti molendini / [illisible] .XV. solid. Ferro et nillya dicti molendini emptis de novo : .X. solid .I. ob. Duabus [manque] / [illisible] emptis pro alio molendino domini inclusis tribus solidis pro charreagio: .XVI. solid .VI. den. Librauit Guillermo Flo[manque] / [illisible] pro factura unius raffurni dati sibi ad taschiam propter ligna, fulgones, pallos et appodias / que sibi debent administrari in platea et est de quindecim tesis de grosso ut per literam ipsius Guillermi de recepta / quam reddit : .XXIII. lb. Stipendiis et expensis plurimorum operariorum et carpentariorum qui fecerunt et scide[runt] / [illisible] pallos et fulgones et alia neccessaria pretera que debebat facere dictus Guillermus etiam ad cooperiendum / tectum dicti rafurni : .VI. lb .X. solid .IX. den.

##### **[peau 8]**

Opera castris (non écrit en marge)

De quibus / [illisible] de librata de calce domini intus et externus datam ad taschiam dicto Lucas ut per literam dicti [manque] / [illisible] confessionis et recepta : .LX. solid geben. Laucanis et fustis positus in fure[illisible] / [illisible] ad idem salario octo bestiarum capiente duodecim den per diem et decem carrucarum de / [illisible] domini usque ad castrum. In duobus centum cendularum et clavino ad recoperiendis / [illisible] Et uno scalerio facto in turri et fusta empta ad idem et hostio de novo facto in ipsa turri / [illisible] factis ad idem duabus scalis factis et pro fusta ipsarum empta que scale fuit in curtinis, in una sera / posita in quodam archa et salario septem carpentariorum ibidem operantium duodecim den capiente et duorum rayssiatorum / [illisible] fustam scaleri ut in particulis: .LX. solid .VI. den. Item in duabus posterlis faciendis / in curtinis castris que rupte fuerunt propter dictis curtinis faciendis, datas ad taschiam pro tanto dicto prepositi / salaris aliquis expensis factis in lapidibus et molaceris et calce ibidem administratis ad dictum opus et quibusdam aliquis ad predicta / [illisible] ut per literam ipsius prepositi datam die dominico post festum Nativitatem beate Marie virginis anno Domini M CCC X quam / reddit: .III. lb .XIII. solid .III. den geben. Viginti bubulcis qui aportauerint grosses lapides ad castrum / ad idem et centum lapidibus de molaciam emptis a Iohane lathomo et in salario octo hominum qui dictis lapides traxerunt / de loco ubi dicti lapides facti fuerant et ipsos posuerunt in certo loco a quo portati fuerunt ad castrum et in locagio / quinque bestiarum et undecim carrucarum calcem portantium in castro ad idem. Sex guafonis positus ibidem esparris / ferri postibus quibus facta fuerunt in hostia et



fo[?]rata labis ferri, cathenis et seris et esparis de quercu ut / in particulis: .CIX. solid .VII. den. Item in sexdecim teysis muri factis in turri supra portam curtinarum castris qualibet / teysa decostantem treginta duos solid ut per testimonium Iohannis de Buec et Iohannis de Sancto Innocencio lathomorum per / literam eorundem de confessione datam M CCC XI sine die et loco quam reddit. Et duabus posterlis factis infra domum turrim / in duobus lateribus factis ad curtinas veniendum et sex viginti octo pedibus de molacina scisa cum duabus archerias / quolibet pede decostante sex den : .XXVIII. lb .XVI. solid. Item duabus molis emptis apud la mota pro molendinum / [Dac ?] et duabus aliis apud Sanctum Siluestrum et pro charreagio ipsorum et pro archyura de novo ibidem facta et in quadam / [illisible] ad taschiam per Nycholetum Grobel et duobus canalibus cum columpnis et duobus ruez et quadam tornonte / [illisible] tachiam per dictum Grobel et ducentis cendularum pro recoperiendis certis molendinis et clavino empto ad / [idem].

### [peau 13]

Opera castris (non écrit en marge)

De / quibus quatuordecim teysis cum dimidia muri factis de novo in magna / turri castris Cusiaci cum antepedibus et merlis et est perfecta dicta turris omnino de muro ad dietes / ultra calcem que erat de calce domini et administravit dictus castellanus dictis lathomis totum / atractum in platea et sunt in ipso muro quinquaginta novem pedes de scisura de tuphis / ad folliam et in stipendiis plurium lathomorum et plurium manuaoperariorum capientibus per diem plus / et minus per literam dicti Lucas et Iohannis de Sancto Innocencio lathomorum de confessioneque dictus / murus factus est per manus ipsorum et quod ipsi et alii manuoperarii de omnibus dietis suis / [manque] complete soluti quam reddit et allocantur de mandato Guidonis de Saisselo et magistri Petri : .XXVI. lb .II. solid geben. / In stipendiis quadraginta septem hominum destraleriorum scindentium quasi per unam diem in Monte Nigro / de Cusiaco fustam pro magna turri et alia turri capiente quolibet duodecim den per diem ut / in particulis: .XLVII. solid geben. Duodecim grossis trabibus emptis et aliis / [manque] subtilioribus emptis pro dictis trabibus et tresdecim duodenis grossarum laterum emptis / qualibet duodena duobus solid et quindecim duodenis cum dimidia postium de circa novem / pedes in longum et plus et minus empta qualibet duodena sex solid et decem miliaribus / grossorum scindulorum de sapino de duobus pedibus in longum empto quolibet miliari septem / solid ut in particulis: .X. lb .XVII. solid. In charreagio dicte fuste a nemore / usque ad castrum: .XLVIII. solid geben. Idem libruit Humberto Troillieti / carpentatori de Chamberiaco pro magna turri castris Cusiaci edificanda penitus de fusta et / una barbacana facta de novo supra ipsam magnam turrim et una pariete pendente facta / [illisible] de quatuor teysis in longum et pro alia turri supra portam domificandum et tribus trava[turris] / factis in ipsis turribus et tablamentis et duodecim fenestris pendentibus factis in ipsis turri / [manque] duobus hostiis factis de novo in tornella et uno charforio pendente facto de novo iuxta / domum coquine facto de novo que omnia faciendo datum fuerit sibi in taschiam et sibi administrata / fuerunt omnia necessaria in platea per literam ipsius Humberti de confessione et recepta datam / Cusiaci die sabati ante festum beati Clementis anno CCC XI quam reddit : .XII. lb geben. / Magna porta castris et quatuor aliis hostiis videlicet posterla per quam exitur

ad fontem hostio magne / turris et aliis duobus hostiis tornelle supra portam ad exeundum supra deffensiones ut / excepta ferramenta : .XIII. solid .VI. den. Dicto charforio terrando inparando et coperiendo : / .XXVI. solid geben. Decem octo duodenis magnis crochiis ad cavillandum edificia / dictarum turrium. Et mille octiescentas grossis clavinis ad latandum qui de costiterunt / tresdecim sol sex den. Et quatuordecim miliaribus grossi clavini ad ferrandum scindula / et quatercentum grossis taschiis ad ferrandum postes pendentes et ferranda barbacana. Uno miliari / quingentis taschiis albis emptis pro dictis hostiis duplicandis. Sex grossis esparris emptis / et positis in porta et posterlis. Tribus aspis ferreis pro charforio et clavino empto pro coquina /

**[peau 14]**

recoperienda ut in particulis : .VII. lb .VI. solid .X. den geben. Parietibus coquine / terrandis et muro rumpendo ad ponendum bochetto charforii et ipsis bochetis remurandi et in / stipendiis duorum lathomorum et aliorum manuoperariorum laborantium ad idem ut in particulis capiente plus et minus : / .XI. solid .VIII. den geben. Tornella supra portam inboschianda et trabibus dicte tornelle / imparandum, in portagio calcis, arene et in stipendiis aliorum lathomorum et aliorum manuoperariorum laborantium / ad idem ut in particulis: .XLV. solid .I. den geben. Quadam posterla super muranda / retro castrum per quam exhibatur in cuardo castrum et in stipendiis lathomorum et aliorum manuoperariorum ad idem / iuventium: .III. solid .X. den geben. Furno ville Cusiaci recoperiendo et sedimine dicti furni et bochia / [illisibile] furni faciendi de novo ut in particulis : .XXXVI. solid geben. Duabus molis / emptis apud Sanctum Silvestrum et in charreagio ipsarum a Sancto Silvestro apud Cusiacum: .XX. solid geben / In rafurno domini curando recoperiendo et redrecendo: .V. solid geben. Una magna archa / empta ad reponendum bladum domini et ipsa archa ponendam ad sostam scindulis et clavino emptis / ad idem: .XL. solid geben.

5 : ADS SA 9034: 1312-1315:

**[peau 4]**

Opera castris (non écrit en marge)

In recoperienda turre superiori predicta, stabulo et quibusdam aliis tectis castris recoperiendis per tempus de quo computat / quatuor miliarium scindulorum et tribus miliarium clavini emptis ad idem et stipendiis septem carpentariorum quasi per unam diem cuilibet duodecim / den incluso quodam hostio facto in camera iuxta portam : .XLIX. solid .II. den geben. / In locagio octo bestiarum portantium calcem a raffurno in pede castris quasi per unam diem et stipendiis sex hominum per duos dies / portantium dictam calcem a pede castris infra castrum cuilibet sex den per diem pro imbochiandum co[?]m : .XIII. solid geben. / In viginti duabus teisis pallicii de quercu factis in pede castris iuxta portam, una porta facta ibidem inclusa ferramenta ipsius / et stipendiis septem carpentatorum quasi per unam diem cuilibet duodecim den. In stipendiis hominum plantantium dictum pallicium : .XXVI. solid .III. den geben. /

**[peau 12]**

Opera castris (non écrit en marge)

De quibus / [manque] eschalerio facto de novo ad ascendendum turrem et curtinas castris / [manque] per dictum Iaqueti Agaberti carpentatori : .VI. solid .VII. den geben./ [manque] fuste dicte scalarie a nemore usque in castrum : .III. solid. / [manque] ad turrim supra portam reparanda : XII. den. / [manque] facta in parte superiori turris porte de novo, una duodena / [manque] carpentarii : .III. solid. / [manque] et castris recoperiendis per dictum tempus : .X. solid. / [manque] unius carpentariis operantis ad dicta tecta et ad granerium domini ne[cessarias] / [manque] et ad fenestram aule et quoquine refficiendas per quatuor dies : .III. solid / [manque] esparris ferreis, duobus goyfonibus, duabus duodenas grossos / [manque] in granerio et alie due et goyfonis in fenestris / [manque] .II. solid /

**[peau 13]**

Opera castris (non écrit en marge)

[manque] ferrea empta et posita in compedibus ceppi ? : .II. solid. / [illisible] probo Bontens de Mayriaca in quibus dominus sibi tenebatur pro / [illisible] factis ad expensas hospicii domine comitise per manum domini Petri de Camera / [illisible] literas domine de testimonio et mandato datas Chamberiaco quarta die mensis / [illisible] [M] CCC XIV et per literas dicti Iacobi de recepta quas reddit : .CXV. solid vien cur / [illisible] Thome de Bellaco et Iuliani de Sancto Mauricio / [illisible] inquisitorum domini per quinque dies per literas domini de / [illisible] XXIII die mensis marcii anno XIII et per literas / [illisible] Thome et aliorum predictorum inquisitorum quas reddit : .CVII. solid .VIII. den geben. / [illisible] de Cusiaco in

parte anteriori pro media parte et bucca furni / [illisibile] de lapidibus cisis : .V. solid .VI. den  
geben. / [illisibile] [furni] de novo refficiendo quatuor miliarum cindularum emptis / quolibet  
milliari septem solid inclusis quatuor solid pro charreagio a Monte usque / [illisibile], quatuor  
milliarium clavini emptis ad idem quolibet miliari duobus solid / [illisibile] recoperientibus  
tectum vetus et reparentibus clavinum vetus / [illisibile] In stipendiis quatuor carpentariorum  
operantium / ad predicta per unam diem capiente quilibet duobus den : .XLV. solid .VI. den  
geben. /

6 : ADS SA 9035: 1315-1318:

**[peau 5]**

Opera castris (en marge gauche)

In solano turris castris inferioris terrando in undecim hominibus capientibus quilibet sex den / per diem operantibus ibidem quasi per unam diem : .V. solid .VI. den geben. / Item una duodena postium grossorum empta pro dicto solano reparando : .VI. solid .VI. den. / Item una serrailia ferrea cum ferroillio empto et posito in hostio suturni turris que alia / serrailia fracta fuerat propter vetustatem : .V. solid. / Item stipendiis unius carpentatori operanti ad raparationem dicti hostii : .XII. den. / Item in muro curtine castris iuxta stabulum quod diruerat reparando. In stipendiis unius / lathomi capienti duodecim den per diem et octo garcionum ipsum iuvantium capiente quolibet / sex den et locagio trium roncinorum apportantium ibidem calcem ad idem de raffurno domini / capiente quilibet per diem duodecim den : .VII. solid .IX. den. / Item in tectis dicti stabuli et coquine et turris supra portam que ventus delacerauerat / operandis octiescentum scindularum emptis ad idem quinque sol sex den, mille quatercentum / clavinis emptis ad idem tribus sol decem den et stipendiis trium carpentatorum operantium / ibidem ad idem per unam diem : .XII. solid .III. den. / Item una menioria cum rastello facta in dicto stabulo quia alia propter casum dicti muri / fracta et delacerata fuerat et stipendiis quatuor carpentatorum et unius alterius hominis / operantium ad dictam menioriam canandum : .VII. solid .II. den. / Item quadam teysia in dicto stabulo facienda in taychiam (sic) de novo que propter casum / dicti muri diruerat et quadam alia teysia in coquina reparanda : .III. solid .VI. den. / Item in una loygia facta de novo pro archis et grenerio domini ponendis duobus / columnis emptis de novo ad idem tribus sol quinque chivronibus emptis duobus / solid, quatuor duodenis latarum emptarum decemocto den, duabus milliarium scindularum / emptis quolibet septem sol, duobus milliarium clavini emptis quolibet tribus solid et stipendiis / quinque carpentatorum capiente quilibet duodecim den et duorum hominum capiente quolibet sex den operantium / ad idem per unam diem : .XXXII. solid .VI. den. /

**[peau 11]**

Opera castris (en marge gauche)

In viginti teysis palicii factis a porta inferiori usque ad portam castris a parte occidentali de / palis veteribus cuiusdam palicii dirupti quod fuerat retro castrum datis ad taschiam Berthaudo Lonarii / pro tanto videlicet quilibet teysam duodecim den : .XX. solid geben. / Item in decemseptem teysis palicii de novo facti ibidem a parte vie per quam ascenditur ad castrum datis / ad taschiam dicto Berthaudo pro tanto videlicet qualibet teysam duodecim den. Et in viginti sex teysis / palicii factis de novo subtus castrum a parte orientali videlicet a domo cisternii de porta usque ad / quadam magnam ruinam? subtus castrum prope Charam (sic). Et in decemocto teysis palicii de novo / facti subtus dictum castrum a parte de Gruffie inter

ayatam et curtinas castris datis ad taschiam / ut supra [videlicet (supprimé par exponctuation)] dicto Berthono videlicet qualibet teysam pro duodecim den geben : .LXI. solid geben. / Item in expensis duodecim carrucarum quasi per unam diem adducentium ligna de Monte pro dictis / paliciis capiente quolibet carruca duodecim den geben : .XII. solid geben. / Item in quinque milibus scindularum ad recoperiendum duas turres et coquinam castris et stabulum / qui discooperta errant propter ventum emptis quolibet miliari septem solid geben in nemore / de Bangiis portagio ipsorum scindularum a dicte nemore usque ad castrum videlicet quolibet miliare [sic] / duodecim den geben. In quinque miliarium clavini emptis ad idem videlicet quolibet miliari tribus / solid geben. In stipendiis dicti Bierla carpentarii coperientis dictas turres, coquinam et stabulum / per septem dies capiente quolibet die duodecim den geben. Et in stipendiis duorum hominum qui / fuerunt cum dictis carpentario ad portendo scindulas supra turres et domos predictas per septem / dies capiente quolibet sex den geben in die : .XIX. solid geben. / Item in quadam sera ferrea empta et posita de novo in turrim supra portam : .[II]. solid .VIII. den geben. / Item in una auciconna ad tendendum balistas factam de novo, una maneta et una chivillia ferrea / ibidem et torio necessario ad idem : .V. solid geben. / Item in octo cazafuz factis de novo corio et corda et factura ipsorum qualibet decem octo den : .XII. solid geben. / Summa: .IX. lb .I. solid .VIII. den geben

### **[peau 15]**

Opera castris (en marge gauche)

Idem librauit in stipendiis sex hominum apportantium lapides per unam diem ad reficiendum et / murandum latrinam castris de muro sico qui dirupta erat capiente quolibet quinque den geben : .II. solid .VI. den geben. / Item in refectione batistorii refecto de novo quia minabatur ruynam data ad taschiam pro tanto / Iohaneto Frillet qui ipsum tenz ad firmam de consilio Breymorti Guillermi Galiandi et Thomasseti de Piro. / In stipendiis sex curruum et sex bubulcorum quasi per unam diem adducentium a nemore de Banges / usque ad dictum batistorium maheriam ad idem capiente quolibet bubulco cum curru decem octo den / in die : .IX. solid geben/

### **[peau 22]**

Opera castris (en marge gauche)

Tectis castris recooperiendis per idem tempus uno miliari scindularum empto quinque solid / et uno miliari clavini emptis duobus solid sex den et stipendiis unius carpentatoris / operantis ad idem per unam diem capiente duodecim denar : .VIII. solid .VI. den. / Uno eschalerio facto de novo in turre supra portam in taschiam per manum Iohani Frilleti / inclusis charreagis fuste : .XXV. solid. / Item pro vigintinovem teysis palicii qui ceciderat a parte burgi replantandis in taschiam qualibet / teysam quatuor den inclusis tribus solid pro virgis emptis ad idem : .XII. solid .VIII. den. /

[peau 5]

Opera castrî (non visible)

In una camera facta de novo infra castrum iuxta stabulum ad incarcerandum / captos quia non erat ibi prisioneria et in uno compede / in dicta camera facto similiter de novo : duabus columpnis, duabus pannis / qualibet de quinque teysis et dimidia et una sola de quercu longitudinis / quinque teysarum et dimidia, una duodena chivronum, tribus duodenis / postium de duabus teysis in longitudine emptis ad idem diversis preciiis, duobus / milliaribus scindularum quolibet milliari incluso charreagio sex solid, tribus / milliarium grossorum clavini quolibet milliari duobus solid sex den emptis ad coperiendum / de novo dictam cameram et quodam alia edificia dicti castrî et in / stipendiis sex carpentatorum et duorum manuoperariorum ad predicta / laborantium capiente quolibet carpentarius duodecim den et quolibet manuoperarius / sex den ut in particulis : .LVII. solid geben. / In una alia camera existente iuxta aulam castrî Cusiaci qui propter vetustatem / ceciderat reficiendum una duodena postium hempta ad idem pretio sex solid. / In stipendiis quatuor carpentariorum et duorum manuoperariorum quasi per / unam diem ad predicta laborantium capiente ut supra : .XI. solid. / In uno magno scalario facto de novo ad ascendendum in maiori turri / castrî duabus magnis strabibus qualibet de viginti pedibus in longum et / uno pede in grossum et duabus aliis strabibus emptis pro gardis [sic] faciendis. / In stipendiis duorum carpentariorum ad predicta laborantium ut in particulis : .VI. solid. / In quinque eschifis factis de novo ad veniendum ad deffensionem castrî quarum / prima posita est supra curtinas muri a parte ville, secunda facta est in / angulo muri earumdem curtinarum a parte castrî veteris, tertia facta est in / eidem muro curtinarum videlicet in angulo a parte de Heyrie et de Moyllina / quarta vero facta est in angulo muri dictarum curtinarum a parte Grufiaci / et quinta facta est supra murum curtinarum ville a parte ecclesie pro deffensione / molendinorum domini : viginti grossos trabibus pro solis faciendis / in dictis eschifis qualibet de decem pedibus in longum et uno pede in grossum / triginta aliis trabibus pro columpnis et columpnellis ad idem, quindecim / pannis et [duode (biffé)] decem duodenis postium qualibet duodena quinque solid / emptis ad idem, duabus duodenis cletarum emptarum ad imparandum dictas / eschifas qualibet cleta sex den, quindecim duodenis tachiarum ad farrandum [sic] / [cor]seriam dictarum eschifarum qualibet duodena quatuor den et in / stipendiis viginti carpentariorum et decem manuoperariorum predictas eschifas / faciendum capiente quolibet carpentari duodecim den et qualibet manuoperari / sex den ut in particulis : .VI. lb .I. solid .III. den geben. / [In una posterla] qua est in muro clausurarum castrî Cusiaci per quam exitur / [versus] fontem a parte Grufiaci que murata erat de stuphis de / [illisible] et ipsa post modum de grosis lapidibus de ruppe quia / erat periculosum dum erat murata de stuphis et in locagio / [illisible] curruum et sex hominum qui lapides de ruppe necessarios ad predicta / vacauerunt a Rochereto usque in castrum et dabantur pro / quilibet curre [sic] et homine duo solid dato in taschiam pro tanto / Guichardo lathomo inclusis duobus solid quatuor den pro duabus / goyfonibus tribus esparris ferrea [sic] reficiendis ad idem ut in particulis : .XXVI. solid .III. den. /

### [peau 6]

In triginta teysis palicii factis de novo retro castrum a parte Grufiaci / ultra decem teysias ibidem de novo factas per illos qui debent bastimentum / et dedit pro factura cuiuslibet teyse sex den et in reficiendis viginti / quinque teysis alterius palicii ibidem quod propter vetustatem dyrruerat qualibet / teysa pro tribus den : .XXI. solid .III. den. / In refectione porte et guicheti burgi Cusiaci subtus castrum et ipsa porta / duplicanda quia combusta fuerat una duodena postium empta ad idem / quinque solid et in stipendiis sex carpentatorum et duorum hominum capiente ut / supra duabus cathenis ferreis grossis de quatuor pedibus in longum / duabus seris cum clavibus emptis apud Chamberiacum et positis in porta / quam intratur in villam Cusiaco a parte Chamberiaci et in porta predicta pretio / viginti quatuor solid et quas claves custodit castellanus et ipsas / ibidem fieri fecit de novo cum cathenis predictis quia dicebatur quod villa / [illisible] debebat reddi inimicis : .XXXVI. solid. /

### [peau 12]

Opera castri (non visible)

De quibus / [in una latrina] facta de novo in castro iuxta falsam turrin quia / [illisible] erat in magna turri obstupata [sic] fuit [manque] / [illisible] duabus trabibus grossis longitudinis duarum teysarum quolibet / [trabs] duodecim den, dimidia duodena chivronorum una duodena latarum / [emptis] ad idem quolibet chivrone duobus den qualibet duodena latarum duodecim / [den], dimidia duodena postium pro dicta latrina emparanda empta duobus solid sex / den inclusis duodecim den pro charreagio dictorum postium a Rayssia de Calce usque / in castrum. In uno milliari scindulorum empto ad idem pretio quinque sol. / In uno milliari et dimidio clavini empto ad idem videlicet milliari duobus / solid quatuor den et in stipendiis duorum charpentatorum et unius manuopere [sic] / ad predicta laborantium per unam diem capiente quilibet carpentator duodecim den / et manuoperarius sex den : .XLIII. solid .VI. den geben. / In duobus milliariibus scindulorum quolibet milliari empto incluso charreagio / sex solid et inclusis duobus solid pro charreagio chivronum, latarum et / scindulorum dicte latrine que duo milliaria scindulorum empta fuerunt pro recoperiendo / duabus turribus magna aula et coquina dicti castri. In tribus milliariibus / clavini emptis ad idem quolibet milliari duobus solid quatuor den / et in stipendiis quatuor carpentatorum et unius manuopere [sic] ad predicta / laborantium per duas dies quolibet carpentator duodecim den et manuopera [sic] / sex den per diem : .XXX. solid. / In reficiendis duodecim teysis palicii iuxta curtile castri a parte ville que / propter vetustatem diruerant qualibet teysa tribus den : .III. solid. / In quadraginta teysis palicii facti de novo a stagno subtus castrum ostendendo / superius usque iuxta portam castri ultra triginta teysas palicii factas / [illisible] ipsum retro dictum castrum de quibus in precedenti computo computavit et / [illisible] pro factura cuiuslibet teyse sex den : .XX. solid. / In edificio furni domini quod [illisible] combustum fuerat reficiendo de novo / in duabus solis longitudinis duarum teysarum empta qualibet sola / duobus solid, octo columpnis longitudinis trium teysarum et circa / unum pedem in longum emptis quolibet duobus solid, quatuor pannis / et una fresca longitudinis trium teysarum empte quolibet duobus / solid [quinquaginta] uno chivronibus quolibet longitudinis trium teysarum / cum dimidia emptis



quolibet quatuor den. Duodecim aliis fustibus / [et cordis] faciendis emptis qualibet pecia duobus den, octo duodenis / [illisible] emptis qualibet duodena duodecim den, quinque milliaribus scindulorum / [quolibet] milliari empto quinque solidis, septem milliari cum dimidio grossi / clavini emptis ad idem quolibet milliari duobus solid quatuor den / [illisible] quinque magnum boum et quinque roncinarum charreantium et aportantium / [illisible] diversis locis usque in villam Cusiaci dictam fustam furni / [illisible] scindulis que fuerunt aportate a nemore de Banges usque / ad dictam villam capiente quolibet iugo decemocto den et quolibet roncino quindecim / den inclusis locagio ducentis, et in stipendiis viginti sex carpentariorum / [illisible] ad predicta laborantium quasi per unam diem capiente quolibet / [carpentarii] per diem duodecim den et quolibet manuoperari sex den : .VI. lb .X. solid .VI. den. / [in stipendiis] sex carpentatorum colligentium fustam in nemore domini per unam / diem pro rota unius molendinorum domini qua fregerunt gentes de Gebena / in septimana ante carniprivium reficienda de novo capiente quolibet / quindecim den : .VII. solid .VI. den. / Locagio trium jugum boum charreatium dictam fustam de Monte domini / usque apud Cusiacum capiente quolibet iugo decemocto den : .VIII. solid .VI. den. / In stipendiis sex hominum rayssiantium dictam fustam capiente quolibet duodecim / den : .VI. solid. / In stipendiis duodecim carpentatorum facientium dictam rotam quasi per unam diem / capiente quolibet quindecim den : .XV. solid. / In locagio triginta iugum boum capiente quolibet decemocto den / charreantium quasi per unam diem quatuordecim columpnas quinque canales et unam / [illisible] aliam buchaylliam a Monte domini usque apud Cusiacum pro refficiendo / uno molendinorum domini quod ceciderat et dirruerat propter vetustatem circa / festum beati Andree anno CCC XXI et per canalibus ipsius molendini refficiendum / [illisible] et alias expensas reficiendi fecit dictus mugnerius per conventionem sibi factam / [illisible] in firma molendinorum : .LXV. solid.

8: ADS SA 9038: 1323-1329:

**[peau 9]**

Opera castris (non visible)

illisibile

**[peau 15]**

Opera castris (en marge gauche)

De quibus : / In tectis castris domini recoperiendis scindulis et clavino emptis ad idem et unius canali / de novo posita retro charfurum quoquine ut in particulis : .VI. solid geben. / In charreagio duarum molarum pro molendinis domini a Sancto Silvestro usque apud / Cusiaco quia per conventionem dominus debet solvere charreagium ut dicitur in computo precedent : .XII. solid geben. /

**[peau 21]**

Edificia castris (en marge gauche)

In magna turri et turri porte castris recoperiendum duobus miliarium / scindulorum emptis quolibet miliari quatuor solid geben. Duobus miliarium / clavini cum dimidio emptis quolibet miliari duobus solid geben. Duobus / carpentatorum capientibus quolibet duodecim den geben ad idem per unam diem / laborantibus inclusis quatuor solid datis pro una magna scala facta pererri : .XIX. solid geben. / [palicium (en marge gauche)] In reficiendo palitio [porte(supprimé par exponctuation)] a curtinis castris ab utroque parte usque ad / clausure ville et continet circa quaterviginti teysas et fuerunt facte ibidem / circa quinque teysse de novo palitio per tachiam datam pro tanto dicto folet : .X. solid geben. / [echiffa (en marge gauche)] Una eschiffa de novo facta in curtinis castris a parte Arbiaci de versus Cheranum / ubi erat necessaria postibus, travonibus, scindulis, [clavi (biffé par exponctuation)] et crochiis / et crochiis (répété) emptis et positis ibidem incluso salario operariorum ipsam / facientium ut in particulis : .XXIII. solid geben. /

**[peau 27]**

Opera castris (en marge gauche)

In turri castris domini de Cusiaco et tectis hedificiis eiusdem castris / recoperiendum sex miliarium cindulorum et octo miliarium clavini emptis / ad idem quolibet miliari cindulorum quatuor solid incluso charreagio / et quolibet miliari clavini duobus solid. Et in stipendiis sex carpentatorum et sex / hominum quasi per unam diem ad predicta laborantium capiente

quolibet carpentatore duodecim / den et quolibet homine sex den per diem : .XLIX. solid geben. / Duabus esparris ferri emptis et positis in ianua castris Cusiaci : .V. solid geben. / In viginti tribus teysis pallicii factis et plantatis de novo in costa dicti / castris et in palatio alio replantando ibidem datam in tachiam pro tanto / Guigoni Matelli : .XVI. solid .V. den geben. / In trescentis octo teysis terraylis factis de novo pro aqua de Ontereto / adducenda versus molendinum domini prope Cusiacum in tachiam per / mannum Peroneti Poniati terrayllionis qualibet teysa tribus ob per instrumentum / publicum dicti Peroneti de recepta tachie quod reddit : .XXXVIII. solid .VI. den geben. / In quodam imparamento sive pariete facto de novo in hedificio tecti / domus furni domini de Cusiaco propter ventum et in quadam alia pariete / facto simuliter de novo ad claudendum dictum furnum : postibus, cindulum, / clavino, latibus emptis ad idem una magna buchallia de quatuor / teysie, empta ad idem quatuor esparris, quatuor / goyfonibus, una sera que omnia facta fuerunt in tachiam per mannum / Thomasseti Thiondi carpentatori ut per instrumentum predictum supra redditum : .XXII. solid geben. / In quadam platea terre empta ab Anthonio Burdun pro sedimine dicti / molendini domini faciendi iuxta portam Cusiaci a parte ecclesie Cusiaci : .XXV. solid geben. / Decem arboribus quercus emptis a Peroneto Iaquemeto et Bruneto / Regis qualibet tribus solid pro hedificis [sic] molendini et batistorii domini qui / de novo facta fuerunt et residuum expensarum eorumdem molendinorum / computatum fuit in computo precedenti : .XXX. solid geben. /

#### **[peau 34]**

Opera castris (en marge gauche)

In una camera facta de novo de postibus et alia fusta iuxta / portam dicti castris per ipsum castellanum hoc anno. Et in recoperiendis tectis / castris predicti in pluribus locis et fecit fieri dictam cameram in tachiam / pro tanto copertura tectorum per quemdam carpentatorem qui / postes et aliam fustam cum ferramenta et scindulis administravit / pro tanto et opera fecit predicta et allocatur ipso modo / de mandato domini Petri Francisci presentis in computo : .LX. solid geben. /

#### **[peau 40]**

Opera castris (non écrit en marge)

In chiminata domini de castro Cusiaci que minabatur ruynam retinenda / fusta et feramenta emptis et positis ibidem : .III. solid geben. / Librauit pro batistorio domini subtus castrum Cusiaci quod propter inundationem / aquarum erat destructum et delaniatum de novo refecto pro tanto in tachiam : .LXX. solid geben. / Librauit pro furno domini apud Cusiacum asisando propter necessitatem in tachiam pro tanto: .XX. solid geben. /

**[peau 5]**

Opera castri (en marge gauche)

In eddificiis et cameris castri Cusiaci reparandis reficiendis et / recoperiendis de mandato domini pro habitatione ipsius castellani facienda / ibidem ut asserit quando ibat in Gebennesio et asserit per iuramento / quod amplius non computat quia soluerit de dictis operibus et ante / presentem reparationem locabat pro habitatione sua domum de / Rocheta ut dicit idem castellanus et fecit reparari ipsas cameras / et eddificio et claudi de fusta et postibus videlicet cameram / ante castri iuxta coquinam, cameram que dicitur de capella, magnam / cameram, gradus turris et piellum [sic] et quadam latrinam ? de novo / iuxta magnam cameram. Et pro recohoperienda [manque] / turris et tecta in diversis locis dicti castri et predicta [manque] / fustis et neccessariis ad predicta sibi ministrantis Iohaneti P[manque] / carpentatori in tachiam sibi datam per manus Thomasseti Thiondi, / Petri clerici, Anthonii Burdini burgensibus Cusiaci et Girmandeti clerici / curie pro sex lb geben quas habuunt dictus carpentator pro predictis operibus / ut per confessionem eiusdem carpentatori presentis in computo de recepta / tresdecim duodenis postium emptis ad idem qualibet latitudinis decemocto / pedum a Thomasseto Tio[n]di qualibet duodena tribus solid sex den, / duabus duodenis postium emptis similiter a Guichardo Chanta / et Perino Petro de Champaignola qualibet duodena tribus solid. Triginta / tribus peciis fuste de sapino ad faciendis trabes, pannas, [manque], / chivronos emptis videlicet quindecim peciis ex ipsis a Guigone / Roger pretio quatuordecim solid. Duodecim peciis ex ipsis a Mermeto / de Porta pretio quinque solid et aliis sex peciis a Bernardis Condu / pretio trium solid sex den geben implicatorum a predicta ultra [manque] / pecias quercus captas in nemore Iohaneriii et Iohannis Fillardi et / unam peciam sapini que similiter erat Iohanerii Fillardi de quibus / nichil computat. In stipendiis Roleti de Gebena et Hudriseti / Poysat raissendum dictas quercus pro tribus solid quatuor den geben. / Novem milliariis scindulorum emptis ad idem quolibet duobus solid / quatuor den. Decem milliariis clavinorum et quatuor duodenarum de / maltaillies emptorum a Richardo Grilo et Guillermo fabro quolibet / milliari clavini duobus solid et qualibet duodena de maltaillies / quatuor den inclusis sexdecim solid datis et solutis magistro / Iohanne fabro habitatori Cusiaci pro tribus seris ferreis cum clavibus / et tachiis pro una clave pro magna arca pro esparris et / goyfonibus neccessariis in quatuor hostiis novis et quinque fenestris / et pro duobus ferroilliis in dictis fenestris et inclusis duobus / solid datis cuidam garcioni apportanti postes de raissia in castro / per plures dies ultra postes portatas per illos de villa et inclusis / duodecim denar solutis Iohanete filio Bruneri Conido pro uno / billono empto ab ipso pro predictis operibus ut in particulis visis / et examinatis : [manque] .XVIII. solid .VIII. den geben . /

10 : ADS SA 9041: 1340-1341:

[peau 8]

Opera castris (en marge gauche)

In recopertura tectorum dicti castris in pluribus locis ubi decopertum erat / propter impetum ventus duobus milliariis scindulorum emptis ad / idem quodlibet milliari duobus solid et quatuor den. Duobus / milliariis scindulorum ad idem quolibet milliari pro duobus solid. / In factura unius hostii facti de novo in introitu camere prime / porte a parte coquine postibus emptis ad idem pro sex den, / una sera ferrea cum duabus esparris et duobus goyffonibus / positus in hostio predicto emptis insimiliter pro tribus solid et sex / den. Una parva logia cum calapento ipsius facto ante predictam / cameram et coquinam, latis et cheyvronibus [sic] emptis / et implicatis ad idem pro duobus solid duobus den. Uno / milliari scindulorum emptorum ad idem pro duobus solid / et quatuor den et uno milliari clavini ad idem / pro duobus solid. In faciendo solano in camera iuxta latrinam / que vocatur camera capelle, sex tranibus [sic] qualibet duarum / teysarum cum dimidium de longitudine vel circa emptis pro duobus solid, / decemocto postibus emptis ad idem qualibet duodena tribus / solid et sex den inclusis quindecim den pro duobus goyffonibus / et duabus esparris emptis et positus in hostio camere de / capella. In stipendiis quinque carpentatorum opera omnia predicta / facientium quasi per unam diem et capit quilibet duodecim den / ut in particulis : .XXXI. solid .XI. den fort alb. / Librauit in factura quinquaginta trium teysarum palicii de sapino / facti de novo in via castris predicti in taschiam per dictum Mermetum / et Rolerium de Gebennesio quibus dedit pro qualibet teysia / dicti palicii octo den fort alb : .XXVIII. solid .VIII. den fort alb. / In edificio tecti furni domini de Cuisaco quod propter vetustatem / omnino destructum erat propter vetustatem fuste faciendo / de novo pro [sic] Mermorni [sic] Pilosi carpentatori / in tachiam pro tanto. In emptione undecim milliarium / scindulorum emptarum ad idem quolibet milliari duobus solid / et quatuor den. Undecim milliarium clavini emptis ad / idem quolibet milliari duobus solid. Duabus duodenis / cheyvronorum [sic] quatuor teysarum de longo emptis ad idem / qualibet duodena sex solid. Inclusis decem solid pro / pannis et collumpnis emptis ad idem et residuum habuit / dictus carpentator pro ovragio suo et pro crochiis et alia / ferramenta emptis et implicatis ad idem et ex conventionem / dicte taschie fustam veterem sibi retunuit et allocatur / sibi pro confessionem dicti carpentatori presente in computo de / dicta tachia et recepta pecunie : .IIII. lb .X. solid fort alb. /

11 : ADS SA 9042: 1344-1345:

[peau 5]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in edificiis castris Cusiaci videlicet in tectis turrim castris / Cusiaci que discoperta errant recoperiendum in locis necessariis per / tachiam datam Mermerio Pilosi et Thomasseto Tyondi pro tanto / ut dicit et prout etiam clericus curie fuit testificatus : .XXXVI. solid geben. / Librauit Guigoni Mateil facienti quaterviginti teysas ad teysam / domini comitis palicii ad retinendum motam castris a parte molendini / inferioris et per iuxta viam per quam itur versus castrum a villa per tachiam / sibi datam pro tanto videlicet pro qualibet teysa sex den geben prout / dictus clericus curie fuit testificatus : .XL. solid geben. / Librauit ad expensis familiarum castellani Burgeti recipientium bladum / per dictum castellanum supra libratam et in locagio navium ipsum bladum / per aquam carreantium apud Burgetum et infra granerium domini reponendum / ut per literam Iohannis Reynaudi castellani Burgeti de testimonio supra / redditam in librata frumenti : .XXVII. solid .IIII. den geben. /

12 : ADS SA 9043: 1347-1348:

**[peau 7]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Aymoneto Symonneti de Moyllina lathomo pro / tachia sibi data pro tanto per eundem castellanum novem teysiarum / muri ad teysiam comitis facti de novo in stabulo castris / Cusiaci quaribet [sic] teysiam septem solid sex den geben. / Et implicavit ibidem de calce domini existentis in instauro / castris Cusiaci quandam partem ipsius calcis ut supra dicitur / in existu rafurnorum per instrumentum publicum de dicta tachia / et de recepta pecunie factum manu Iaquemodi de Champaynola / notarii publici anno Domini M CCC XLVIII die XX mensis / februaris quod reddit : .LXVII. solid .VI. den geben. / (autres dépenses)

13 : ADS SA 9044: 1350-1351:

**[peau 6]**

Opera coquine (en marge gauche)

Librauit in factura octo tesiarum muri grossitudinis unius pedis cum dimidio / ad tesiam domini comitis factarum de novo in coquina castri Cusiaci que / defectum parietis veteris que erat ibidem cadere volebat factarum per Iohanem / lathomum in tachiam quanlibet tesiam pro triginta solid geben / inclusis lapidibus, calce et arena nunctus ad idem ut per instrumentum / publicum dicti lathomi de testimonio factum per Iohanem de Champaygnola / notarium die VI ianuarii M CCC LI quod reddit et quod videtur / esse minis carum allocantur sibi pro qualibet tesia viginti quatuor / solidi geben de mandato domini Petri et Guillermi Boni : .IX. lb .XII. solid geben.



14 : ADS SA 9045: 1353-1354:

**[peau 7]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in pluribus operibus factis in castro Cusiaci visis et / examinatis per Petrum Monachi? quam ostendit. [eschife (en marge gauche)] Et primo pro / quinque eschifis in quibus sunt implicate quaterviginti octo / pecie maherie diversarum moissonum emptarum a diversis personis : .VIII. flor boni ponderis. / Item pro undecim duodenas postium qualibet duodena novem solid / geben. Item pro septem milliarum scindulorum quolibet milliari / septem solid geben. Item pro septem milliarum clavini / quolibet milliari quatuor solid geben. Item pro uno milliari / de mantailiez [sic] emptis viginti solid geben. Item pro quinque / duodenas crochiarum qualibet duodena duobus solid fortes. Item / pro factura dictarum eschifarum decem lb geben : .X. solid fort esc / et .XIX. lb .XVI. solid geben. / Item librauit ut in dicta cedula pro uno parvo solano / et una parva camera receptus supra portam pro tribus / duodenis postium emptorum viginti septem solid geben /

**[peau 8]**

pro operagio et parietibus factis et gradibus mutatis duodecim solid / geben. Item in superiori solano magne turris tablando / in locis neccessariis pro tribus duodenis postium emptarum emptis [répétition] / viginti septem solid geben. Pro operagio sex solid geben / pro turri et coquina recoperiendis nichil alloquatur sibi quia / nundum est completum ut dicitur in dicta cedula licet sit / neccessarium. Et propter hoc iniungitur sibi quod ipsas recoperiri / faciat. Item in quodam parrete facto in capella pro duabus / duodenis postium decemocto solid geben, pro quinque peciis / fuste quinque solid geben, pro sex carpentatorum novem solid / geben : .CIII. solid geben. / In duabus esparetis, uno ferroillio et duobus angonibus pro / hospicio capelle : .III. solid geben.

**[peau 6]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in cathena ferri porte castris Cusiaci que fracta / erat appondenda et reparanda cum qua cathena firmantur / esparre fustee porte dicti castris et pro sera / guicheti dicte porte que non poterat firmare levanda / et reparanda et similiter in quadam espara ferri dicte / porte reparanda et [de(biffé)] pro una clave nova facta / in posterla dicti castris, duabus aliis clavibus ferri / emptis pro duabus archis domini existentibus in dicto / castro et in emptione unius duodene cum dimidia tachiarum / ferri implicatarum in dictis archis ut in particulis / visis et diligenter examinatis penes ipsum / remanentibus et allocantur sibi per iuramentum ipsius dicentis / et asserentis per iuramentum suum predictam tantam decostitisse / et de ipsis tantum soluisse : .VI. den gros. / In stipendiis cuiusdam carpentatori quasi per unam / diem latrinam castris domini de Cusiaco que quasi destructa erat / reparantium de postibus veteribus domini qui erant ibidem / et tectum dicti castris in aliquibus locis reparantium capiente / duos den gros tur inclusis expensis ipsius. Includo / uno den gros tur dato in stipendium cuiusdam hominis / ad predicta quasi per unam diem se iuvantis. Includis / quatuor den gros tur datis in emptione cuiusdam / sere munite ferroillio et clave posite in hostio maiorum / turris castris Cusiaci quia nulla sera erat ibidem ut dicit. / Sex den gros tur datis in emptione cuiusdam magne / scale empte ad ascendendum in dicta magna turri. / Decem octo den geben datis in emptione cuiusdam clavis / empte pro granerio domini de Cusiaco quia nulla erat / ibidem ut dicit. Decem octo solid geben datis in emptione / trium milliarum grossorum scindulorum emptorum pro tanto / per ipsum pro castro domini de Cusiaco in locis necessariis / recuperiundo. Duodecim solid geben datis in emptione / trium milliarum minuti clavini empti ad idem pro tanto. / Sex den gros tur datis in expensis et salariis trium bubulcorum / dicta scindula quasi per unam diem a Monte de Bugimoren / in castrum domini de Cusiaco aducentorum. Duodecim / den gros datis in emptione duorum trabium sapini quolibet / longitudinis quatuor teyssiarum cum dimidia emptorum a Petro / Putodi pro tanto pro gradario turris maiorum turris [biffé par exponctuation] / Cusiaci faciundo. Quinque den gros tur datis in / emptione duorum magnorum chivronum emptorum pro echalonibus / dicti gradarii faciendum. Novem den gros tur / datis in stipendiis et expensis trium carpentatorum et duorum / hominum ipsos iuvantium quasi per unam diem dictum / gradarium facientium et inclusis duobus den gros tur datis / in stipendiis et expensis cuiusdam alterius [qu (biffé)] carpentatoris / quasi per unam diem supra turrim et alibi in castro / in locis necessariis recuperientis ut in particulis visis et / diligenter examinatis penes ipsum remanentibus et / allocantur sibi predicta de mandato auditorum computorum / domini cum iuramentum ipsius castellani dicentis et asserantis per / iuramentum suum predicta tantum decostitisse et de ipsis tantum / soluisse : .XXXI. solid .VI. den geben / et : .III. solid .XI. den gros tur.

16 : ADS SA 9047: 1359-1360:

**[peau 10]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit post computu [sic] precedenti in recopertura tectorum castris / Cusiaci videlicet turrim et aliorum locorum ubi decopertum erat / per tempus de quo computat videlicet in pluribus locis. In emptione / duorum milliarum clavini ibidem implicatorum et fuerunt / ibidem implicate scindule antique que erant in muetis / quolibet milliari tribus den gros tur. Duobus carpentatoribus / ibidem per unam diem operantibus capiente quolibet duos den gros tur inclusis expensis (en marge droite)], / duobus hominibus manuoperariorum dictos carpentatores ad predicta per dictam / diem iuvantibus capiente quolibet inclusis expensis unum den gros tur, / duobus hominibus per unam diem circumcirca ayam castris / Cusiaci de sepe claudentibus capiente quolibet inclusis expensis / unum den gros tur ut in particulis : .I. solid .II. den gros tur. /

17 : ADS SA 9049: 1361-1362:

**[peau 8]**

Opera castris (en marge gauche)

Trop abime, illisible.

18 : ADS SA 9051: 1363-1364:

**[peau 10]**

Reparatio palicii castris Cusiaci (en marge gauche)

Librauit Iohani Bella et Guigoneto Guay de Cusiaco vacantium / per quatuor dies ad reparandum palitium castris Cusiaci : .IIII. solid geben. / Librauit tribus hominibus vacantium ad clausuram castris per / unam diem : .III. solid geben. /

19 : ADS SA 9052: 1364-1365:

[peau 7]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in salariis et expensis duodecim hominum qui vacauerunt / per unam diem ad faciendum sepem in pede coste castris et / ad putandum quasdam cronchias de pueblo capiente quolibet / per diem duodecim den fort de presenti mense marcii : .XII. solid fort esc. / Librauit in emptione octo milliarum scindularum emptarum / pro castro et granerio recoperiendo a dicto Iurla et ab / Cutelleriis de Banomeys quolibet sex solid fort incluso / charreagio a Bugimorens usque apud Cusiaccum et fuerunt / implicate in tecto granerii castris recoperiendo penitus / de novo et allocantur dicte expense et alie infrascripte / quia dicit se tantum soluisse et implicasse suo iuramento : .VI. solid gros tur. / Librauit in emptione octo milliarum clavini emptarum apud / Chamberiacum et implicatorum in dicto granerio recoperiendo quolibet / milliari quatuor den gros : .II. solid .VIII. den gros. Librauit in salariis et expensis octo carpentatoribus dictum / granerium recoperientium de novo et predictas scindulas et / clavinum implicantium quasi per unam diem capiente quolibet per diem / inclusis expensis duos den gros : .XVI. den gros. /

20 : ADS SA 9053: 1365-1367:

**[peau 10]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in emptione unius milliari scindulorum empti et / implicati in turre anteriori castris domini Cusiaci in tecto dicte / turis in locis necessariis pretio sex solid fort incluso / chareagio. Item in emptione unius milliari clavini empti / et implicati ad idem apud Chamberiacum pretio duorum solid / fort. Et in emptione quinquaginta tachiarum emptarum et / implicatarum ad idem pretio octo den fort. Inclusis quatuor / solid fort datis Petro Dorchatii carpentatori predicta / implicantis in tachiam pro tanto ut per instrumentum publicum / dicti carpentatori de testimonio et recepta factum per / Anthonium Champaniola notarium die XVII ianuarii anno CCC LXVII / quod ostendit dictus notarius presens in computo in suis / protocollis : .XII. solid .VIII. den fort. /

21 : ADS SA 9056: 1369-1370:

**[peau 9]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Colino carpentatori habitenti Cusiaci coperienti et / reficienti capellam et tectum capelle domini castris / Cusiaci de maeria et clavino veteribus existentibus / intra castrum in tachiam pro tanto ut per instrumentum de / testimonio et confessione dicti carpentatoris et aliorum / predictorum edifficiorum factum manu Petri Chamosseti notarii / sub anno Domini millesimo CCCLXX die nona maii quod / reddit : .XIII. solid fort. /



**[peau 12]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Anthonio Aguicheti et dicto Colin carpentatoribus / tectum magne turris castris Cusiaci ibidem totaliter / deructum de novo facientibus pro tachiam sibi datam /- dictum tectum et duo hostia in dicta turri faciendi / de bonis trabibus, grossis chivronibus, cindulis / et alia meyeria sufficienti sub pacto quod castellanus / dictam mayeriam chareari facere teneatur et / dictis carpentatoribus chareatam reddere et ministrare / sumptibus domini in platea seu prope plateam ubi / debet implicari et que tachia fuit dictis / carpentatoribus data manu Francisci Poterla, Iohanis / de Moillina domicellorum, Petri Pererri, Visfrerii Foilliet, / Bantereti Chanarat et Iohanis Tetat burgensium / Cusiaci pro viginti quatuor flor auri / boni ponderis eisdem carpentatoribus dari conventis / per prenomatas personas pro dicta tachia et alloquantur / sibi dicti viginti quatuor flor per confessionem et testimonio [sic]/ predictorum burgensium et per confessionem dictorum / carpentatoribus de recepta dictorum viginti quatuor / flor factam per instrumentum publicum de confessione et testimonio / predictorum factum manu Iaquemeti Richardi clerici / curie Cusiaci sub anno Domini M CCCLXXVIII indictione / XII die XVI mensis septembris cuius copiam / reddit manu dicti notarii signatam : .XXIII. flor auri boni ponderis. / Librauit salarios et expensas XL bubulcorum mayeriam / in dicta turri implicatam chareantium et apportantium / de Monte et aliis diversis locis ad dictum castrum / cum suis bobus apportantium et ad idem vacauerunt /

**[peau 13]**

quolibet ip[s]orum una die capiente quodlibet ipsorum / per diem pro salario inclusis expensis .III. solid fort / et alloquantur dicte expense per instrumentum publicum / dictorum bubulcorum de confessione et recepta cuius copiam / supra proxime reddidit manu dicti notarii / signatam : .VI. lb fort. / Librauit in emptione undecim milliarium clavini / ad opus tecti dicte turris emptorum et ibidem / in dicta turri implicatorum quodlibet milliari pretio / .III. den gros : .II. solid .IX. den gros. / Librauit in emptione tachiarum et crochiarum / ferri ad opus tecti et domificii dicte turris / emptarum et ibidem implicatarum : .V. den gros. / Item emptione unius espare ferri ad opus / hostii dicte turris empte pro tanto et ibidem / posite : .I. den ob gros. Item emptione sex / centum tachiarum male cisorum ad opus / tecti et domificii dicte turris emptarum pro / tanto et ibidem implicatarum : .XII. den. gros. : .XVIII. den ob gros. / Librauit [pro] salario et expensis duorum carpentatoribus / granerium domini castris Cusiaci reparantium ad vacauerunt / quilibet ipsorum una die capiente quodlibet / ipsorum per diem pro salario inclusis expensis / .II. solid geben et alloquantur prius et suprascripte / librate de mandato Anthonii Barberii / magistri et auditoris computorum domini : .III. solid geben. /

**[peau 9]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus castri dicti loci et refectione eiusdem : / Et primo in emptione certe quantitatis trabium, / chivronorum et plurium aliarum meyriarum ad opus / dicti castri emptarum et ibidem in turri minoris / porte dicti castri in duobus solanis ibidem de novo / factis et cuiusdam coquine etiam ibidem de novo / constructe implicatorum ac etiam in duobus / parvis? graduum ibidem de novo factis et copertura / dictorum graduum. Et que mayeria fuit taxata / tantum valere per Colinum. Petrum Fanolii carpentatori / asserente et dicente sub suis iuramentis in presencia Anthonii / Anquchet, Aymari de Perreria, Iohanis Teste et plurium / aliarum personarum dictam mayeriam esse legitime taxatam. / Et alloquantur sibi prius et subscribe librata de mandato Anthonii / Barberii magistri computorum domini et sub iuramento eiusdem / castellani asserentis sub suo iuramento predictam mayeriam / tantum decostitisse et per eadem soluisse : .IIII. solid .X. den ob gros tur. / Librauit in emptione unius duodene latarum ad / opus dicte coquine emptarum et ibidem in dicta coquina / implicatarum : .IIII. solid geben. Item in emptione / quatuordecim duodenarum postium quolibet longitudinis / septem pedum ad opus dicte coquine emptarum et / ibidem in dicta coquina et granerio dicti castri videlicet / in reparatione quiusdam granerii implicatorum ac etiam / in factura quarumdem latrinarum ibidem factarum : .IIII. lb / .XVIII. solid geben. Item [in] emptione quinque milliarium scindulorum / ad opus dicte coquine et tecti dicte turris emptorum et / ibidem implicatorum quolibet milliari pretio octo solid / geben incluso portu : .XL. solid geben. Item [in] emptione / quinque milliarium clavini ad opus dictarum coquine / et tecti emptorum et ibidem implicatorum quolibet milliari / pretio trium den gros : .XV. den gros. Item / emptione ducentarum tachiarum ad opus dictarum / coquine et pelleti dicti castri emptarum et ibidem / implicatarum : .VI. den gros. : .VII. lb .II. solid geben / et : .XXI den gros tur. / Librauit dictis Colino et Petro Fanollii carpentatoribus / et quibusdam aliis suis sociis predictis mayeriam, / clavinum suprascriptis in dicto castro implicantium / et dictam coquinam, solanos, latrinas, plura / hostia nova, plures quod parietes, plures gradus / ibidem facientibus una cum reparatione solani / superiori dicte turis et reparatione granerii dicti / castri plurum quod aliam ibidem facientium et preparantium / in tachiam sibi datam pro tanto ut per confessionem /

**[peau 10]**

dictorum Colini et Petri Fanollii carpentatoribus de / testimonio et recepta predictorum factam per publicum instrumentum / receptum per Iaquetum Richardi notarii sub anno / Domini M CCCLXXVI indictione XIII die XV mensis / iunii cuius copiam reddit manu dicti notarii / signatam : .VIII. den .III. quars gros / et : .XIX. flor boni ponderis. / Librauit locagio et salario sex hominibus quasdem clausurum / in molario dicti castri facientium ad que vacauerunt / quolibet ipsorum una die capiente quolibet ipsorum per / diem pro salario inclusis expensis .XII. den geben : .VI. solid geben. / Librauit pro locagio et salario [viginti unius bubulcorum (en marge droite)], fustam et mayeriam suprascriptas / in turri et coquina dicti castri /

implicatarum cum bobus suis charentium et apportantium / de Montibus ad dictum castrum  
ad que vacauerunt / quilibet ipsorum cum bobus suis una die capiente quolibet / ipsorum per  
diem pro salario inclusis expensis tres solid fort : .LXIII. solid fort. / Librauit [pro] locagio  
quatuor terraillionum qui in introitu / dicti castri fecerunt unum terrallium de mandato domini  
/ ad que vacauerunt quolibet ipsorum una die capiente / quolibet ipsorum per diem pro salario  
inclusis expensis duos / solid geben : .VIII. solid geben. /

24 : ADS SA 9060: 1376-1379:

[peau 21]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus castris factis per tempus de quo / computat : Et primo in emptione quinque duodenarum / tachiarum implicatarum in porta posteriori / turris dicti castris emptarum pro tanto : .II. den gros. / Item in emptione unius milliari clavini implicati / in recopertura granerii et graduum turris / dicti castris empti pro tanto : .XXII. den fort. / Item in emptione ferrature empte et implicate in / trappis, hostiis, feroliis in pluribus locis necessariis / dicte turris pro tanto : .XV. den gros. Item et / in locagio duorum carpentatorum predictam [sic] in locis / predictis quasi per unam diem implicantem / capiente quolibet per diem pro salario inclusis / expensis duos den et ob gros : .V. den gros. / Et alloquantur de mandato Andree Bellatruchi / magistri computorum domini presentis in computo / campis fort ad gros : .II. solid .III. quars gros. / Librauit Viffredo Costantini de Cusiaco sisia furni / domini dicti loci destructam de suis lapidibus refficienti / in tachiam sibi datam pro tanto / ut per instrumentum eiusdem Viffredi de testimonio / confessionis et recepte receptum per Iaquemetum Richardi / notarii sub anno Domini M CCCLXXIX die quinta mensis / augusti cuius copiam reddit manu dicti notarii / signatam : .II. flor boni ponderis. / Librauit Colino carpentatori francigine quandam / partem tecti dicti furni pro parte incendio destructi / reparanti et refficienti in tachiam sibi datam / pro tanto ut per instrumentum publicum eiusdem Colini / de testimonio et recepta cuius copiam reddit / manu dicti notarii scriptam : .XXXII. solid geben. /

25 : ADS SA 9062: 1383-1385:

**[peau 21]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Iohanni Clavellet fabro annullo et quadam / chivillia ferri et una esparata ferri positis  
in hostio castris domini / videlicet in turri preyssonerie dicti castris Cusiaci et alloquantur / prius  
et subscripte librate de mandato magistrorum computorum domini : .III. den gros. /

26 : ADS SA 9066: 1387:

[peau 7]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Colino Lathomi carpentatori pro reparatione / cuiusdam foraminis facti ex impetu borree in / tecto magne turris in tachia sibi Colino data / per Aymonem de Turre vicecastellanum dicti loci Cusiaci / dictum foraminem reparandum sumptibus ipsius Colini. Et / allocantur de mandato Amblardi Gerbaisii thesaurarii / Sabaudie et per literam publicam dicti Colini de recepta / et testimonio premissorum datam die XVI mensis iulii / anno Domini M CCC LXXXVII quam reddit manu Iohanni / Girardi clerici curie dicti loci signatam : .X. d gros pp. / Librauit Amblardo Gerbaisii thesaurarii Sabaudie / recipienti pro domino et qui necessi fuerat domine / nostre Sabaudie comitisse pro duobus balisteriis missis / in Valesium in anno presenti M CCC LXXXVII.

## VII : Châtellenie d'Evian - Féternes

1: ADS SA 15242: 1271-1272:

[peau 2]

Opera castris (non écrit en marge)

De quibus /in blado et vino recolligendis carreandis doliis religandis et circulis emptis ut in particulis : .XLII. solid .VIII. den. Et in custodiendis et capiendis falconibus domini: .XVII. solid. / In fusta et scindulis emptis ad magnam turrim de Aquiano cooperiendam, ponte ante turrim faciendo, stipendiis carpentariorum dictam turrim cooperiendum et facientium dictum / pontem et clavino ad hoc empto ut in particulis: .XXXV. solid .III. den. In stipendiis lathomorum operantium in caminata facta in magna turri: .XVI. solid .VIII. den. / In uno scalaris facto iuxta portam: .VI. solid .II. den. In scalaris facto in coquina: .XXIII. solid .II. den. In canalibus, scindulis emptis tectis recooperiendis, tornella platellanda / et postibus ad hoc emptis et quibusdam aliis minutis ut in particulis: .XLVIII. solid .II. den. In pede graduum aule superioris tam pro stuphis emptis quam stipendiis operariorum: / .XLVII. solid .III. den. In sablono empto et apportato pro caminatis magne aule inferioris, bornellis ipsarum caminatarum levandis foerriis faciendis de grossis lapidibus de Lausane [lecture incertaine] / in dictis duabus caminatis, lapi[d?]-is emptis ad faciendam corseriam supra dictam aulam et aliis minutis particulis: .III. lb .VIII. solid .VIII. den. Item in una dictarum caminatarum / que corruerat reficienda et bochetis de lapide ibi positus: .XXIII. solid .II. den. Conductu facto ad eiciendam aquam de curia et conductu coquine: .XXVII. solid .XI. den. / In terra remota de curia et deportata pro magna aula terranda, stuphis et lapidibus extra portatis extractis in dicta curia: .III. lb .XII. solid .I. den. In stipendiis / operariorum curantium capellam et cameram domine et omnes domos et celarium in adventu domine: .XIII. solid .VII. den. In facienda latrina in magna aula inferiori a parte / de Lugrins tam de maconeria quam carpentaria: .XXXVII. solid .V. den. In latrina facienda iuxta magnam turrim exteriori et conductu facto ad adducendam aquam in dicta latrina: / .XXXVIII. solid .III. den. In rumpendo muro tornelle camere superioris ad eundam ad latrinam et uxerias ibidem faciendas: .VIII. solid. In reparandis muris duarum tornellarum / in celario pro hostiis faciendis et pro hostiis factis ibidem et facto hostio supra in una de dictis tornellis: .XXX. solid .VIII. den. In duabus fenestre [sic] factis in camera inferiori / ex parte nove serue parte ferramentam: .XIX. solid .VIII. den. In ferramenta et seris necessariis ad hostia et fenestras tam tornellarum quam latrinarum et [eis (biffé)] ostiorum magne aule et / eis ponendis: .XXXVII. solid .VIII. den. In levandis duabus tornellis a parte lacus datis in taschiam et faciendis oyseriis: .XVI. lb .X. solid. In cooperiendis dictis duabus / tornellis ad foresiam pro [sic] magistrum Guillermi Doysoler platellandis et apparendis in taschiam et debet sibi administrari ferramenta et adduci fusta in placeat: .X. lb. / et ad huc debentur eidem de dicta taschia alie decem libre. In charagio fuste quercus ad dictas tornellas videlicet trabes et corbes tam per terram quam per aquam usque in / plateam: .III. lb .VIII. solid .III. den. In conductu latrinarum a parte Chillionis pro aquaducenda a stagno novo usque ad carreriam de furnis qui

debet fieri et / compleri de lapidibus in taschiam propter fossatum dicti conductus: .VI lb. In fossato dicti conductus faciendo et eo cooperiundo: .XLII. solid .I. den. In scindulis emptis ad cooperiendam / archam domini in cuniterio et pro ei cooperiunda: .II. solid .VIII. den. In cindulis emptis ad cooperiendum molendinum supra domum mercati et duabus rotis factis in duobus molendinis et / duabus molis emptis et careagio earumdem et duarum aliarum quas dominus emerat : .IIII. lb .XI. solid .III. den. In scindulum, clavino et canalibus emptis ad domum fori recooperiendum / et pro cursu aquarum per dictam domum currentis platellando et cooperiundo de terra et aplananda domo pro faciendis banchis pro ferrandis lapidibus mensurarum bladi et pro banchis [re (biffé)] stalibus / faciendis ut in particulis: .VI. lb. V. solid. /

### [peau 3]

In amplianda serua iuxta domum capellani Aquiani et tupho actando et sepe facienda circa dictam seruam et ante tuphum ut in particulis: .LXXVII. solid .XI. den. In decem et septem miliaribus / et quingentis de vingironibus emptis et positis in dicta serua ad pascendum lucios: .CXVI. solid .III. den. In novem mez emptis ad furnum et remanent: .VII. solid .IX. den. / [Muri serue et ville (en marge gauche)] In [.IIc L VII. (biffé)] ducentis quinquaginta septem modiis calcis emptis ad edificia domorum Bracarum turrim et serue quorum [aliqua (biffé)] ducenti decem et septem emuntur modii pro tribus / solid et residui quadraginta quibus duobus solid et duobus den: .XXXVI. lb .XVII. solid .VIII. den. In lapidibus emptis ad opus bracharum et muri serue nove tam sicci [sic] / quam alterius a diversis et diverso precio ut in particulis: .XVIII. lb .III. solid geben. In domo Bertholoti de Furno dirupta in taschiam cuius lapides positi sunt in muris serue / et bracarum et pro camino expediendo ubi cecciderat dicti domus: .XII. solid .VI. den. In octo pichis et uno bacerando emptis tam pro lathomis quam pro terreliatoribus predicti illas que / apportate fuerunt de Chillonis de quibus debet respondet magistro Girardus terreliator: .XIX. solid .VII. den. In pavimento duarum latrinarum iuxta magnam turrim in taschiam facto / cum cunctu usque in seruam per Iohannem de Chavangnies et Petrum de Lachanal: .XLVI. solid. In canalibus positis in dictis latrinis pro aqua adducenda et eis colligendis / et apportandis: .XIX. solid. In stipendiis duorum milium novies centum viginti octo operariorum [et locatione trescentorum asinorum quasi per unam diem(suscrit)] operantium in muro bracharum et serue et latrinarum per decemnovem / septimanis et tres dies videlicet a die iovis post cathedra sancti Petri usque ad diem dominicam post octabas [apostoli (suscrit)] Petri et Pauli: .IIII<sup>xx</sup> V. lb .II. solid .II. den. [serue et calciatarie (en marge gauche)]. In accuendum / martellis, gofonibus porte pontis et cugnis ad scindendos lapides: .XXV. solid .V. den. Perrino Pichardo pro taschia sibi data de quadam parte serue crosanda / per literam Hugonis Brunii quam reddit: .XXI. lb .III. solid .I. den geben. In stipendiis viginti septem operariorum dictam taschiam operantium quam dictus Perinus / perficere non potuit per visum Ugonis Brunii solutorum: .XLII. solid .IX. den. Girardo Dogine pro taschia duarum calciatarum videlicet inter castrum et brachas et a parte / molendini per literas Hugonis Brunii quas reddit: .XL. lb. Item eidem Girardo pro levanda calciata predicta inter brachas et castrum et pro amplianda calciata in / qua est stuphus et clave ibidem facienda et gasonanda per literas domini Bosonis quas reddit: .XXI. lb. In stipendiis diversorum operariorum operantium per manum magistri / Galneri et solutorum per visum ipsius ut patet per literas suas quas reddit dictus castellanus: .XLVIII lb .XIII. solid .VIII. den. [Terralioni (lecture incertaine - en marge gauche)]. In stupho et pilone faciendo et /



ponendo in dicta serua per magistrum Iohannem de Gay ut patet per literam suam quam reddit dictus castellanus: .XLI. solid .III. den. In quatuor canalibus emptis et careandis quorum/ tres in serua et una in molendino est: .XXV. solid. In stipendiis trium piscatorum piscandum per duas dies in serua iuxta domum capellani et piscibus captis positus in serua / nova: .II. solid .VI. den. In stipendiis septies centum sexaginta quatuor operariorum operantium in curtili Aquiani septem augusti usque ad diem dominicam ante festum / beate Marie Magdalene quasi per unam diem laborantium: .XII. lb .XVI. solid .III. den. In fimo empto et portagio ipsius in dicto orto per idem tempus: .VII. lb .III. solid / .VIII. den. In expensis ortholani a festo beati Iohannis baptiste usque ad nativitatem Domini predictam et tunc fuit dictus ortholanus ad expensas domini usque ad festum beati Iohannis / baptiste subsequens et a dicto festo usque ad quindenam fuit ad victum castellani et pro calcianentis et salario ipsius per totum annum : .CV. solid .XI. den. / In canalibus, latis, scindulis, clavino pro cooperiando turre et chaffalie Festerne et stipendiis operantium ibidem et uno hostio facto ibidem et turre predicta curranda / ut in particulis: .XLVIII. solid .I. den. Pro reficiendo muro parcus Rispallie a parte lacus: XXIX. solid .II. den. In tribus meys feni ibidem faciendis et / claudendis: .XIII. solid. In expensis ducentorum hominum alveolum dicti parcus currantium capientium quolibet unum den: .XIX. solid .VI. den. / In seminandis duobus modiis avene in parcu pro animalibus de mandato domini: .XII. solid .III. den. In stipendiis duorum milium septemviginti et quatuor / hominum [capientium duos den per diem (suscrit)] facientium cle[t]as et eas ponentium super murum Ripallie ad defensionem luporum et in expensis dictos operarios custodientium: .XIX. lb .III. solid .X. den. / In expensis quorundam incarceratorum suspensorum et abfollatorum: .II. solid .VIII. den. In diversis nuntiis et ad diversos missis: .XXXIII. solid .II. den. / In expensis quorundam client[i]um quos ducere valebat pro pignorandis illis de Lausane quia ceperant quemdam burgensem de Aquiano si non potuit quia navis rupta fuit / .XV. solid. In dicta nave reficienda: .XIII. solid. In vena [lecture incertaine] facta in Drancia in taschiam per Symonem de Puerduno per literam eius quam reddit: .III. lb / preter [lecture incertaine] quatuor libras quas dominus ei soluit. / Summa: .III<sup>c</sup> XXXIII. lb .VIII. solid geben.

2 : ADS SA 15243: 1272-1273:

[peau 3]

Opera castri (non écrit en marge)

In bladis domini in castellania Fisterne et Aquiani deferendis apud Aquianum .XII. solid .III. den. Cuidam mazoni rumpenti privatam [lecture incertaine] in aula superiori ex / parte serue et muro reficiendo : .III. solid .VI. den. In scindulis, clavino et quodam canali posito intiner aulam et cameram et quodam asse ad / unam fenestram cum esparris ferreis ipsius fenestris eo operariis ponentibus ipsa ut in particulis : .XIII. solid .V. den. In cooperiendis duabus crenellis / ex parte lacus ad foreisiam per magistrum Guillerum de Orselet platellandis et imparandis in taschiam et debet sibi administrari ferramenta et / adduci fusta in platea : .X. lb preter .X. lb sibi solutas in computo precedenti et sic solutus est de dicta taschia. In bosco empto apud Baleison / ad platellos faciendos: .XII. solid. In carreagio marronii ad crenellas ex conventionem facta cum magistro W. ut in particulis .XXXV. solid .VI. den / In VII miliaribus et dimidio grossorum clavorum emptorum ad ipsas crenellas : .XLI. solid .VI. den. In .XXV. miliaribus clavini emptis ad ipsas / crenellas: .XXXVII. solid .VI. den quolibet miliari empto .XVIII. den. In una roba data magistro W. de mandato domini ut dicit castellanus: .L. solid. / In quadam canali empta ad deferendam aquam rini subtus domum capellani in canalerium molendini domini: .III. solid .III. den. In scindulis et clavino / ad recoperienda molendinum ante castrum: .III. solid .IX. den. In domo furni Fisterne facienda de novo et ipso furno reficiendo ut in particulis / .LXV. solid.

3 : ADS SA 15244: 1276-1279:

**[peau 3]**

Opera castri (non écrit en marge)

De quibus : / In domibus castri Aquiani recuperiendis, scindulis et clavino emptis ad idem et canalibus de quercu positis in [illis]ftis dicti castri a parte Chillonis ad prohibendum / aquam foras, et in situ caminate aule a parte buciolarie qui diruerat reficiendum et in ponte castri aptandum ut in particulis : .CI. solid .III. ob. / In archa domini retro ecclesiam et tecto supra eandem et granerio domini aptandis et in una sera in dicta archa posita : .V. solid .XI. den. In darasiis / in soturno castri faciendis et in una sera ibidem posita : .XII. solid. In domo fori recuperiendis : .XIX. solid. In duabus parietibus muri factis / in domo molendini iuxta pontem castri et ipso molendino reficiendo quasi de novo et cooperiendis : .XLVIII. solid .III. den. In duabus molis emptis / quarum una posita est in molendino iuxta domum fori et alia in molendino iuxta portam ville a parte Chillonem : .XXIII. solid. In furnis / Aquiani aptandis et reficiendis in taschiam : .XXXV. solid. In furno mareschi reficiendo domus cuius diruerat : .XXVI. solid. In / serua a parte Chillonis aptanda : .II. solid. In sexdecim milibus et tribus centum vingeronum (sic : viginus ?) positorum in duabus seruis Aquiani per dictum annum : / .CXI. solid .XI. den. In blado domini de anno preterito qui deteriorabatur vanando et aptando : .III. solid .III. den. In blado domini aportando de mandamento / Festerne : .X. solid. In doliis domini religandis et aptandis ad reponandum vinum domini et circulis emptis ad idem ut in particulis : .LXIII. solid .IX. den. / In vino de Festerna recolligendo et ipso vino et vino Baleysonis apportando apud Aquianum : .XII. solid .VI. den. In quadraginta uno modiis et dimidio / vini de Vineys adducendo in castro Aquiani : .L. solid .V. den. In vino ibidem empto recolligendo et custodiendo : .XXIII. solid .II. den.

(dépenses Ripaille)

**[peau 6]**

Opera castri (non écrit en marge)

De / quibus : In scindulis et clavino pro domibus castri recuperiendis et in quinque canalibus emptis et positis in maiori turre et supra domum / domine Comitisse et in corseriis faciendis supra cameram domini Comitissae ut in particulis : .LXXV. solid .V. den geben. Pro fenestra facta in celario / a parte Lugins et in ferratura eiusdem fenestre ut in particulis : .XXII. solid .V. den. In conductu aque facto subtus brayas / usque ad aquam molendini faciendo et lapidibus emptis ad idem : .XXV. solid. In granerio aptando et in postibus, scindulis et clavino emptis / ad idem : .V. solid .X. den. In domo fori recuperiendis, scindulis et clavino emptis ad idem : .XXIII. solid .III. den. In molendino / iuxta domum mercati recuperiendis et pro quodam muro ibidem facto ut in particulis : .XXXI. solid. In duabus molis emptis quarum una / posita est in superiori molendino iuxta castrum et alia posita in molendo de Mareschi : .XVIII. solid. Pro aliis duabus molis / albis aptandis : .II. solid. In quadam pariete facte inter

duos furnos et uno hostio : .II. solid .XI. den. In domibus castri Festerne / recooperiendis et scindulis et clavino emptis ad idem : .VII. solid .X. den. Pro mossa serue de merar extrahenda et ipsa serua curanda / et claudenda et alia clausura facta super maiorem seruam usque ad portam orti et in quodam strabro [sic] posito in canali ducenti aquam / in privatas ut in particulis : .XXII. solid .VI. den. Pro veteri blado domini calefectu [lecture incertaine] removendo, vanendo et deportando ad solem : .VIII. solid / .IX. den. In blado novo apportando de mandamentis Aquiani et Festerne : .X. solid. In religandis doliis et in circulis / emptis ad idem, fusta ad fundos faciendos et in celario muttando ut in particulis : .XXXVI. solid .IX. den. Pro adducendo vino Balaysonis a ripa de Eschens / usque in subturnum scilicet V modiis : .XXII. solid .III. den. In adducendis viginti uno modiis, quinque sestariis et dimidio vini in taschiam de / Viniaco usque ad Aquianum : .XXV. solid. Pro dicto vino Viniaci tam de empto quam de vino redditus domini congregando et custodiendo usque / in castrum Aquiani : .VII. solid .VII. den. In expensiis hominum qui adduxerunt viginti modiis quique sestariis vini de empto apud Aquianum usque / in castrum : .XVI. solid .III. den. In berzeria qua currit aqua usque in Rispaylliam ad animalia adaquanda et adaquandis pratis et claudendo viridarium / .XLVI. solid .VIII. den. In veciis et cumino emptis ad opus columborium : .II. solid .XI. den. In sale ad opus vaccarum et in pascu aygronum / per quindecim dies : .III. solid. In feno de clauso Rispayllie falcando et fenando : .XVII. solid .X. den. Pro duobus vulpibus captis in Rispaylliam / per Girardum de Concisa : .V. solid. Pro viginti gerbis avene emptis ad dandum bestiis in Rispayllia : .VI. solid .VI. den. In stipendiis / hominum scindentium et curantium nemus de Rispaylli usque ad diem martis post epiphanie domini : .XI. lb .X. solid .III. den. In quinque secustibus / ad scindendum dictum nemus et remanent : .VI. solid. In charreagio eisdem nemoris scissi a Rispayllia usque in castrum : .CXVI. solid .X. den. / In diversis nuntiis missis per idem tempus : .XXV. solid .VI. den. In expensis sociorum dicti castellani ductis cum armis ad diem de Chenens de / arma pro placito generali et in expensis viginti hominum peditum insidiantium Giraudum de Brest pro quo computavit viginti libras / et in ducendo Guigonem Boterie infirmum usque ad Chillionem : .LXIII. solid .IX. den. In nemore de Chillites mundando ut in particulis : .X. solid .II. den. / Pro tribus falconibus de Richarescos custodiendis in nido et in stipendiis capientium ipsos et in mittando eos apud Aquianum per decem / septimanas : .XLI. solid .VI. den. In expensiis Iaquerii Dannay, Guillermi Peytralii et Iordani de Sancto Gingolpho custoditorum per octo dies et in expensis / capientium eos et fuerunt suspensi : .XXVI. solid .XI. den. In avena seminata in Rispaylla ad opus ferarum et in arando terram in qua fuit seminata anno predictarum : .XIII. solid / .X. den. In expensis factis recuperando quadam servicia quia anno predicto non fuerant computate quod servitium erat dimissum : .XIII. solid. In / stipendiis ipsius castellani per unum annum finiendum XI calendas iunii anno LXX IX tenentis se septimum tam clientes quam gaytias apud Aquianum / et apud Festernam pro quadraginta quinque libre vien : .XXXIII. lb .XV. solid geben. / Summa expense et salarii : .IIIxx III. Lb .XI. s. .VIII. d.

**[peau 11]**

Opera castri (non écrit en marge)

De quibus : / In domibus castri recooperiendis pluries hoc anno, scindulis et clavino emptis ad idem et in fenestris factis in tecto aule inferioris ad dandum claritatem in / aula et fusta et ferramenta ad idem ut in particulis : .LXXII. solid .VIII. den. In ponte magne turris aptando et trabatione media eiusdem turris platellanda de / vetere fusta remota de tornellis : .III. solid. In duabus trabationibus, duarum tornellarum a parte ville platellandum et terrandum et in fusta trium tornellarum / deruenda que factum fuit in ispis murum et postea pro dictis tribus tornellis cooperiendis et tectis faciendis, fusta et clavino emptis ad idem ut / in particulis : .CI. solid .II. den. In hostio aule inferioris et tribus fenestris eiusdem aule a parte placee castri murandum in taschiam preter calcem : / .XXI. solid. In foramine iuxta magnam turrim murando ubi solet esse privata : .XXII. den. In duobus modiis et dimidio calcis emptis ad dictos muros / faciendos : .VI. solid. In pulvere tulphorum curando et removendo de intra castrum : .XVII. den. In cultriciis domini aptandis et in una pelle empti ad / idem : .II. solid .II den. In domo fori recooperienda, scindulis et clavino emptis ad idem ultra veteres scinduli de tornellis que ibi posite fuerunt : .IX. solid .II. den. / In domo furni recooperienda hoc anno et scindulis et clavino ad idem : .III. solid .VI. den. In furno Mareschi claudendo de sepibus teraciatis [lecture incertaine] in taschiam : .VI. solid .VI. / den. In asseramento quatuor molendinos Aquiani facto de novo et tribus rotis in eisdem factis novis et duobus novis alboribus et domo superioris molendini / de novo reficiendi, fusta et ferramenta ad idem et charreagio dicte fuste ut in particulis prêter expensis magistri Guillermi de Cyseler et Girardi de Vollins / que fuerunt in dicto opere faciundo : .VIII. lb .XV. solid. In viginti sex canalibus positis in dictis molendinis faciendis et charreandis ut in particulis / et expensis magistri Guillermi existentis in nemore cum operariis dictas canales facientes per viginti sex dies : .VII. lb. In sex molis emptis, positis / in dictis molendinis et in molendino de Mareschi : .LXX. solid. In expensis dictionum magistri Guillermi et Girardi [et Guigonis (suscrit)] operantium in dictis molendinis per viginti quinque / dies post recessum domini : .XLIII. solid. In stipendiis cadraginta hominum emandantium tornam aque Drancie ad ducendam aquam in piscinam [lecture incertaine] : .XVIII. solid / .VIII. den. In stipendiis novies centum et viginti sex hominum mundantium et curantium boscum de Rispallii operantium ibidem quasi per unam diem capiente/ quilibet quatuor den per diem : .XV. lb .VIII. solid .VIII. den. In stipendiis duodecim mulierum colligentim ibidem ranam quasi per unam diem : .III. solid. / (dépenses ripaille, transport denrée)

## [peau 12]

Opera Festerne (en marge gauche)

In duabus trabationibus factis in turre de Festerna et una [lecture impossible] platellanda et ipse turre cooperienda : fusta, cindulis et clavino ad idem ut in / particulis : .C. solid geben preter charreagium quod factum fuit ad ruedum terre. In charreagio tulphorum et ad murum dicti turris faciendum preter charreagio factum ad / ruedum terre : .VII. solid .XI. den. In primo muro turris Festerne reficiendo et merlis et panceriis supra murum dicte turris faciendis de altitudine / novem pedum et ipsa turri inducenda intus et externis in taschiam factam per Lambertum lathomum de Vineis, preter calcem que ei debuit reddere / apud Aquianum : .XVIII. lb. In triginta quinque modiis calcis emptis ad idem quolibet modii pro duobus solidos

et tribus denarios : .LXXVIII. solid .IX. den. / In corseriis de fusta factis in donione : .V. solid. In ducentis carrelis emptis, positis in munitione castris Festerne : .VI. solid. In expensis Petri B / de Tonons et Nicholeto de Larringio apud Festernam per duos dies pro inquirendo super negotio Amingueti Sancerii de mandato domini ut dicit : .VI. solid / .III. den. In stipendiis diversorum nuntiorum missorum pro diversis negociis domini per idem tempus : .XXV. solid .III. den. In expensis Armingueti Sancerii capti per XXX / dies apud Aquianum et pro ipse ducendo apud Moldum et expensis trium hominum equitum ducentium ipsum cum castellano : .XIII. solid .VI. den. In ducendis tribus [illisible] / (dépenses autres que travaux.)

### [peau 13]

Opera castris (non écrit en marge)

De quibus : In duobus hostiis factis in tornella : .XXIII. den. In duobus fornellis factis in duabus furnis / Aquiani in taschiam per Richardum lathomum : ..VIII. lb geben. In sex modiis cum dimidio calcis emptis ad idem : .XV. solid .II. den. In scindulis et clavino predictis / furnis recooperiendis : .V. solid. In expensis trium venatorium in Risballia et in Sale et in portagio unius corni usque ad Lausanam : .LI. solid .VI. den. In tribus / navatis lignorum carreandis de Risballia usque ad lacum et de lacu usque ad Aquianum et de rippa lacus Aquiani usque in castrum et in totis lignis de / Risballia usque ad lacum : .XIX. solid. In expensis baronis per quinque dies apud Risballiam : .II. solid. In una mola posita in molendino mostarde : .XII. den. In escolendo / orto domini Aquiani a die lune post cathedram sancti Petri usque ad diem lune in vigiliam beati Gregorii videlicet per quidecim dies : .VI. solid .V. den. In seminibus / cabuciorum : .VIII. den. In salario undecim ordelani per idem tempus capientis qualibet die duos denarios : .II. solid .III. den. In merlotis? domini aptandis et in / quatuor pannis mantellorum ingreandis : .XX. den. In stipendiis unius chenas quem remanent in munitione castris Festerne ultra conventionem factam cum / eo a V calendas octobris usque ad vigilia beati Greagorii videlicet per centum et quinque dies capientis qualibet die tres denarios : .XXVI. solid .III. den. Summa : .XIII. lb .XII. solid .XI. den

### [peau 15]

Orto (en marge gauche)

In stipendiis diversorum operariorum in dicto ortho operantium per idem tempus quarum quidam plus capiebant et alii minus : .VI. lb .III. den ob. / In fimo empto pro dicto ortho cum portagio ipsius : .LV. solid .X. den. In semminibus per idem tempus : .III. solid .VIII. den ob. In stipendiis Vincencii / ortholani per annum finitum in festo beati Vincencii anno LXX septimo : .VI. lb. Idem librauit sibi ipsi qui minus eidem fuerunt computati / anno preterito ut in computo anni precedentis : .XL. solid.

4: ADS SA 15245: 1284-1289:

**[peau 5]**

Opera castrri (non écrit en marge)

- De quibus: In latrina domini aptanda quadam trabe empta ad idem: .III. solid .VI. den. In quadam pertica posita super pontem / et pro ipso ponte ante castrum aptando: .II. solid .I. den. Pro herbis extrahendis de prato subtus castrum domini et quadam sera in hostio eiusdem: / .XIII. den. Pro corseriis bracarum ante castrum aptandis et tophis emptis ad idem: .III. solid .V. den. In emendandis aqueductus de coquina et / de platea ante aulam: .XII. den. Pro culcitris domini refiendis et aptandis: .XII. den. In duobus landeriis aptandis et feratura magne / turris et una cathena ad serandum hostium celarii: .III. solid .III. den. In cordis ad suspendendum balistas nec mures comederent / eas: .XII. den. In refiendis intermedia granerii et postibus emptibus ad idem: .III. solid .IX. den. In tecto arche [lecture incertaine] domini reficienda iuxta ecclesiam / scendulis et clavino emptis ad idem: .III. solid .III. den. In domo fori recoperienda et duobus miliaribus et dimidio scindularum et quinque / milibus clavini e[m]ptis ad idem: .XXII. solid. In decemocto postibus emptis ad faciendum banchas in dicta domo et stipendiis carpentatorum / facientium dictas banchas et duobus tisonibus positis in macello: .XXIII. solid .VIII. den. In tribus canalibus positis in molendino / de Pinpinet cum charreagio eorumdem et stipendiis carpentariorum ipsas pontentium: .XIX. solid. In quatuor molis positis in molendino / domini apud Aquianum cum charreagio: .LIII. solid. In tribus canalibus positis in folla et bastistorio de Mareschia bassa cum charreagio / fusta empta pro chavelletis et stipendiis carpentariorum ad dictum opus: .XXIII. solid .VIII. den. In doliis ad reponendo vinum domini religandis / et circulis emptis ad idem .XVIII. solid .II. den. (§ vin et moulin puis clients)

**[peau 11]**

Opera castrri (non écrit en marge)

De quibus: / in quadam sera posita in hostio curtilis et esparris ferreis ad idem: .II. solid .VI. den. In circulis pro doliis in quibus positum est / vinum domini hoc anno et ipsis religandis: .XXX. solid .VII. den. In charreagio novem modiis et octo sesterii vini domini de terra / Viniaci usque ad Aquianum: .XXV. solid .II. den. In charreagio supradicti vini de Baleysone, de Thonone et de Festerna usque ad Aquianum / .XLIII. solid geben.

**[peau 13]**

Opera castrri (non écrit en marge)

In domo molendini de Pipineto de muro et parietibus reficienda scindulis et clavino ad idem que diruerit ut in particulis: / .VIII. lb .III. solid .V. den. In purpure seu sede ipsius molendini

et ferris ipsius aptandis per dictum tempus ut in particulis : .XI. solid .IX. den / In duabus molis ibidem positus et charreagis ipsarum de Chessenz usque ad dictum molendinum : .XXII. solid .II. den. Et in quadam rota de novo facta in / molendino de mareschia canalibus ipsius et bezeria aptando ut in particulis : .XXIII. solid .X. den. In parietibus molendini ante castrum reficiendum / fusta ad idem et ferris aptandis per dictum tempus ut in particulis : .XVII. solid .III. den. In duabus molis empties et positus in dictis molendinis et chan\_ ipsorum / § moulin et four....

In domibus castri Aquiani recohoperiendis per dictum tempus , scindulis / et clavino ad idem et in porta ipsius castri aptanda ut in particulis : .XXXIII. solid .VII. den. [In] tuffo stagni aptando ut / in particulis: .XVIII. den. In domo mercati recohoperienda hoc anno novem milibus scindulorum, duodecim milibus clavinorum emptorum ad / idem: .LIII. solid .I. den. In paneris furnorum Aquiani de novo reficiendis et ostiis eorum aptandis: .XV. solid. VI. den. In tresdecim milibus / vinigeronorum emptis et positus in stagno domini quolibet miliari computato quinque sol : .LXV. solid. In ponte levatico apud Festernam aptando : / .X. solid .VIII. den. In turre et domibus castri [Aquiani (biffé)] Festerne hoc anno bis recohoperiendo scindulis et clavino ad idem ut in particulis / et mueta supra posterlam aptanda : .LXII. solid .III. den. In enparamento muri iuxta turrim Festerne aptando : .XXVII. solid .VI. den. In viginti novem / teisis muri factis circumquamque dictam turrim videlicet a quadro veteris aule voluendo a parte ville factis in taschiam per mannum Guillermi Orserii quolibet / teisa pro decem solidis propter calcem et arenam: .XIII. lb .X. solid. In tresdecim modiis calcis emptis pro dictis muris cum charreagio / ipsius: .LII. solid. In lapidibus emptis pro dicto muro ultra dictam taschiam: .XXV. solid. In arena pro dictis muris: .V. solid. In quadam posterla facta / in passu de Percusio ultra idquod factam fuit per roidum terre : .XX. s. / (§ autres dépenses)

### [peau 16]

Opera castri (non écrit en marge)

[De qui]bus : in cohoperiendis domibus castri Aquiani et in scendulis et clavino emptis ad idem et pro domo mercati et molendini [illisible] / [illisible] ut in particulis : .CIX. solid .VIII. den laus. Pro operariis operantibus in dicto castro ad idem opus : .XVI. solid .II. den. Pro operariis [vacantibus] / [illisible] domo fori ad dictum opus : .VI. solid .I. den. Pro operariis cohoperientibus molendinum intra castrum : .XX. den. Pro operariis cohoperientibus [illisible] / [molendini] Mareschi : .II. solid .III. den. In cohoperiendo furno de Mareschi et pro latis et agnis? ad idem : .XIII. solid .X. den. In [illisible] / [illisible] empto ad molendinum de Pipinet : .VII. solid .VI. den. In reficiendo molendini, domus mercati et quatuor trabibus [illisible] / [illisible] et in uno ruet ad idem : .XX. solid .VIII. den laus. In columpnis pro molendinis Aquiani et Mareschie et operariis [illisible] / [illisible] ad idem : .LXXVIII. solid .III. den laus. Summa: .XII. lb .XVII. solid .II. den laus.



5: ADS SA 15246: 1287-1290:

**[peau 2]**

Expensas (en marge gauche)

In refectione muri bracarum a parte ville quod dirruatum fuerat datam in taschia: .XIX. lb .XIX. solid .III. den. In postibus / emptis pro echiffis faciendis in granerio et per factura: .II. solid .VI. den. In domibus castri Fisterne recohoperiendis scindulis / et clavino emptis ad idem: .XII. solid. In septem viginti quatuor tenchiis et viginti sex bechettiis emptis apud Villam-Novam / positis in stagno domini supra castri: .LIII. solid. In novem milliarium et dimidio venginorum positis / in dicto stagno empto quolibet milliari quatuor solidos: .XXXVIII. solid. In religando dolia domini ad reponendum vinum domini: / .XVIII. den. In stipendiis diversorum nuntiosorum et exploratorum per dictum tempus: .LXVIII. solid. In expensis dicti castellani / euntis apud Iaz et [non lu] quam secum duxit ad consulendum dominum de Iaz contra illos de Lucingio de mandato / domini ut dicit : .XV. solid. In expensis ipsius euntis apud Thononis quando Dalfinus erat apud Alingium cum armis / ad custodiendum villam de Thonens: .VIII. solid.

**[peau 5]**

Opera castri (non écrit en marge)

De / quibus in recoperiando domum mercati ut in particulis cendulis, clavino emptis ad idem: .LVI. solid .III. den geben. / In recoperiendis domibus castri Aquiani scendulis et clavino emptis ad idem: .XV. solid .VI. den. In religandis doliis: .II. solid. / In camino aule superioris facto de novo quia coruerat: .XXI. solid. In ore furni facto de novo quia coruerat dato / ad taschiam Iohanni de Canali: .XXII. solid. In factura molendini facti de novo iuxta villam Aquiani dati ad taschiam Moreto / de Pralon exceptis molis et ferramentis : .X. lb et de exitibus eius computavit supra a festo beati Andree. In ferramentis / ipsius molendini reparandis: .VI. solid. In duabus molis emptis ad illud: .XXVII. solid. In bastimento facto de lapidibus a parte / lacus dicti molendini : .X. solid. In domibus castri Festerne coperiendis scendulis, clavino emptis ad idem : .XXIII. solid. In quodam / ponte levatorio et uno scalaro factis de novo ad ascendendum in recepto datis ad taschiam Iohanni Rodurelli pro tanto : / .XX. solid. In una scala empti ad ascendendum ad deffentionem : .II. solid. In una [e]sperra porte burgi que fregerat / reparata: .VI. den laus. In pluribus et diversis nuntiis missis ad diversa loca pro negotiis domini .XXI. solid geben . /

**[peau 6]**

Opera castri (non écrit en marge)

In domibus coperiendis in castro in quinque milliarium scendularum et clavino emptis ad idem: .XXII. solid laus. Pro gradibus / supra capellam aptandis: .II. solid. Pro grannerio aptando: .XIII. den. Ad religandum dolia ad reponendum vinum domini: / .XVI. den laus. In domo mercati coperienda sex millibus scindulorum et clavino emptis ad idem et banchis / et perticis merceriarum : .XXXIX. solid .III. den laus. In portagio unius navate feni apportati a Rispalia usque / Aquianum: .V. solid .III. den. In portagio duarum navatarum feni portati [sic] apud Chillonem: .XIII solid. In uno / chaffallo facto apud Festernam in burgo in angulo burgi a parte de Maryns dato ad taschiam: .LX. solid. In una / duodena pargameni empta ad recipiendum compotes: .V. solid .VI. den laus.

6: ADS SA 15247: 1291-1292:

**[peau 3]**

Opera castris (non écrit en marge)

De quibus: in domibus castris recooperiendis Aquiani decem milibus sindularum undecim milibus c[avini / emptis ad idem et cameris privatis camere domini superioris et camere private camere / inferioris a parte de mozer/marin qui diructe erant reficiendis quasi de novo et fusta et postibus / emptis ad idem et loeriis sale inferioris quasi reficiendis de novo et seris et clavibus / emptis et positis in positis (sic/ répété) in poterlis et magna porta castris et duobus landeriis aptandis / ut in particulis: .CXIX. solid .II. den laus. In muris dictarum latrinarum qui diru[pti] erant et / ficiendis de novo in taschiam: .LX. solid. In sex modiis calcis pro dictis muris: .XXI. solid. In uno / pellio facto de novo in capite aule inferioris fusta, postibus, esparis ferri, clavibus, angonibus / emptis ad idem ut in particulis: .XII. lb .XIII solid .V. den. In septem molis emptis et positis in / molendinis domini apud Aquianum et Maresci et careagio ipsarum : .III. lb .VI. solid .X. den. In dictum molendinum recooperiando / et arbore magne rote molendini iuxta aulam reficiendo de novo : .XV solid .XI. den.

(dépenses Ripaille)

7 : ADS SA 15248: 1292-1295:

**[peau 3]**

Opera castris (non écrit en marge)

In tecto furni coquine recooperiando, angonibus et barris ferri positis in porta castris et hostiis camere et aule : .XVII. solid / .VIII. den. Pro domo mercati recooperienda tribus miliarium scindulum et tribus miliarium clavinorum emptis ad idem: .XXXIII. / solid .XI. den. In quatuor molis emptis pro molendinis domini: .XLVII. s. Pro domo molendini de Mareschia reficienda et pro uno / ruato (sic) ibi facto et pro canalibus emptis apud Castellum pro omnibus molendinis et pro charreagio: .LXIII. solid .VIII. den. Pro / sediminibus duorum furnorum reficiendis et lapidibus emptis ad idem ut in particulis: .IIII. lb .XV. solid .II. den. In quatuorcentum sexaginta / teysis byalorie per quam ducitur aqua in Rispalia curandis teysa pro uno den in taschia et in pane dato sex viginti hominibus / operantibus in dicto opere ultra dictam taschiam ut in particulis .LXXI. solid .VIII. den.

( autres dépenses)

**[peau 5]**

Opera castris (non écrit en marge)

De quibus : in tectis aule superiori camere domini et capelle levandis super crenellis, septuaginta miliarium scindularum, quaterviginti quatuor miliarium / clavinorum, latis longis et plangiis emptis ad idem ut in particulis : .XXXIII. lb .IX. solid .IIII. den. In domo mercati recooperienda / hoc anno : .XVII. solid. In quatuor molis emptis pro molendinis domini : . XLVIII. solid. In una rota et uno rueto / in molendino ante castrum [et (biffé)] in domo mercati factis de novo : .XXIX. solid. Pro molendino de Mareschia transmutando et reficiendo de novo / in taschia : .IIII. lb. In pane dato hominibus qui tornauerunt aquam in Rispalia : .XV. solid. In sex canalibus pro molendinis et uno brelheto : / .XLII. solid. In decem balistis de cornu reficiendis de novo et cordis ad easdem et sunt in castris de Aquiano et Festerna : .IIII. lb. / In factura vinee domini scilcet ipsa putanda vigniolanda provananda, tribus vicibus fossanda et sunt circa quadraginta fossata videlicet de / anno preterito : .VIII. lb .XVIII. solid .VII. den. Pro doliis religandis circulis emptis ad idem : .XX. solid. In octo miliaribus / vinginorum positis in serua : .XXIII. solid. In tecto domus castris de Festerna recooperienda, scindulis emptis ad idem : .LXXVI. solid / .VII. den

8 : ADS SA 15249: 1298-1301:

**[peau 3]**

Opera castris (non écrit en marge)

Idem expendit in recoperienda turri que est supra villam de tegula pro pilone stagni reficiendo et pro hostio coquine / et duobus hostiis de novo factis in aula superiori. In uno hostio duplicando in tornella in qua reponitur rauba domine /

**[peau 4]**

comittisse et pro tachiis positis in dictis hostiis duabus perchis positis in dicta tornella et stipendiis unius carpentatoris / ad predictum operantis per tres dies et pro una magna archa que est in stabulo aptanda ut in particulis .XX. solid .III. den. / Item in uno millenario (sic) et dimidio de vigerans missis in stagno domini: .V. solid. Item in sex doliis [apptandis (biffé)] apportandis / de Versoya apud Aquianum pro vino reponendo: .IX. solid .III. den. Item in expensis vinum dominum curantium bezariam de Risपालia / et dabatur quilibet homini una denariata palis in die: .IX. solid .III. den. Item in sex somatis vini emptis pro doliis / domini implendis de quibus computavit ut supra : .XXIX. solid .VI. den. Item in duabus molis emptis in oris [et in (biffé)] / pro molendino de Mareschi et in charreagio ipsarum a loco Dous usque ad Mareschi et in uno arbore / de quercu facto supra pontem [del (biffé)] Drancie et in charreyagio ipsus a dicto loco usque ad Mareschi et rota dicti / arboris vestienda de novo de alenis et in sede dicti molendini facto de novo et anellis dicti molendini / fabricandis ut in particulis : .XLIX. solid .VI. den. Item in duabus molis emptis in eoris et positis in / molendino ante castrum Aquiani cum charreagio ipsarum : .XXI. solid. Item in duabus molis emptis in orisquarum / una est posita in molendino fori et alia in molendino de Pipineto cum charreagio ipsarum et pro quinque canalibus / emptis apud Vinyacum cum charreagio ipsarum a Viniaco usque apud Aquianum et pro chavalettis factis ad sustinendum / dictas canales et pro charreagio ipsorum a Risपालia usque apud Aquianum et pro ferris dicti molendini fabricandis / et pro uno miliario scindularum et uno miliario et dimidio clavini pro tecto dicti molendini recooperiendo / duorum carpentatorum predicta facientium: .LXXII. solid .II. den. Item in uno grosso ferro / de novo facto in molendino fori et una rota ibidem facta de novo et vestita de alenis duabus miliarium / scindularum et tribus miliarium clavini et pro stipendiis trium carpentatorum predictum facientium ut in particulis / .XXXVI. solid .II. den. Item in sede molendini fori in quo syta est mola de novo ibidem facta. In stipendiis / carpentatorum ipsam facientium : .XXI. solid. Item in vinea domini excolenda hoc anno videlicet putanda propaganda / vignolanda et claudenda spinis virgis passellis emptis pro ipsa et ter hoc anno forsoranda et ipsa / vinea vindemianda et vino in castro apportando et circulis [et (biffé)] pro doliis religandis et fimdibus / in eis ponendis videlicet ad opus sex doliorum apportatorum de Versoya et tinis religandis ut [in particulis (suscrit)] : .VIII. lb / .XVIII. solid .III. den ob. Item in una duodena de chivrons et tribus duodenis de latis et tribus miliaribus / de grossis scindulis et tribus miliaribus primarum scindularum et sex miliaribus grossi clavini et todidem de primo clavino / emptis apud Vinyacum pro tecto turris Festerne et domus basse de novo facto cum carreagio (sic) a Viniaco apud Festernam / et in stipendiis viginti trium

carpentatorum et trium manuoperariorum predicta facientium ut in particulis .III. lb .XVIII. solid .VI. den. / Item in duodecim postibus emptis pro duabus portis de novo factis in doniono Festerne et pro decem esparis novis / factis tam de fero veteri quam de novo pro dictis duabus portis et duobus guichetis et pro una cathena / [de] novo facta in ponte leveyz dicti castris et in stipendiis octo carpentatorum predicta facientium et pro duabus seris / cum clavibus de novo ibi factis ubi nonquam alias fuerant sere ut in particulis: .XL. solid .IX. den. In carreagio vini / domini de Festerna apud Aquyanum : .III. solid .III. den. Item in stipendiis ipsarum castellani pro se et duobus clientibus / (clients)

### [peau 8]

Opera castris (non écrit en marge)

De quibus : / in postibus emptis pro actando ponte quo intratur in castro Aquiani, scindulis et clavino emptis pro latrinis dicti castris recoperiendis et pro duabus / fenestris actandis et pro stipendiis carpen[ta]torum operantium in predictis ut in particulis : .VI. solid. In viginti sex modiis platri et chareagio eorum emptis apud / Villam Novam et adductis de Villa Nova in castro [sic] Aquiani ad inplastrandum alas et camaras dicti castris : .VII. lb .III. solid. In quatuordecim navatis / lapidum emptorum [sic] cum charreagio infra castrum pro muris ale levandis et pro dictis lapidibus esbatutis et pro duabus navatis arene infra / castrum aductis : .C IX. solid .III. den. In triginta uno modiis calcis emptis pro dictis muris et charreagio eorum infra castrum : .III. lb .VI. solid. / In sex viginti trabibus emptis apud Sanctum Protasium usque infra castrum Aquiani cum quinque fileris : .XX. lb .XVI. solid. In quinque piloris, quinque chapitellis / et sex brachiis ? de quercu factis in nemore de Luna cum charreagio a dicto nemore infra castrum : .L. solid .IX. den. In viginti duabus / duodena limorum [lecture incertaine] emptis apud Viniacum cum charreagio a dicto loco eorum infra castrum : sex lb .III. solid. Idem librauit Michaeli de Benevis / carpentatori pro suprascripta fusta carpentanda, aplananda, planificanda et implicanda supra magnam alam omnino ad expensas ipsius / carpentatoris in taschiam sibi datam a dicto castellano ut per cartam publicam dicti carpentatoris de tachia et de recepta : .XVI. lb geben. In / retrayta muri dicti sale facta pro dictis trabibus tenendis : .XII. solid .VI. den. In sexaginta sex lapidibus emptis apud Morgiam pro / furnis Aquiani actandis videlicet pro situ unius furni de novo facto et pro situ alterius furni. De melioribus lapidibus ductis ? de situ / dicti furni de novo facti et de eis que erant in ispo reficiendo et pro bochia unius furni de novo facta et pro vouta unius furni / reficienda cum charreagio predictorum lapidum a Morgia usque apud Aquianum et in stipendiis latomorum predictam facientium: .L. solid. In conductu / aque transeuntis per domum mercati facto de lapidibus de novo : .VI. solid. In octo molis emptis apud Ons cum charreagio ipsarum / a loco Dous usque ad molendinum quarum due posite sunt in molendino de Mareschi et due in molendino ante castrum et due in molendino de Piponet /- et alie due in molendino fori pretium tribus solidis sex den quos habuit de duabus molis veteribus pro tanto venditis : .III. lb .VI. solid .VI. den geben. / In sex canalibus emptis apud Viniacum cum charreagio a eodem loco usque ad molendinum et positis in quibusdam locis dictorum molendinorum : / .XXVIII. solid. Pro molendino de Mareschia recoperiando in tachiam per

Christinum mugnierium : .XXII. solid. In quatuor pannes de quercu / cum ferramenta ipsorum  
positis in molendino : .XX. solid. In uno roeto et una rota factis de novo in molendino de  
Pipinet : .XX. solid. In / ferramenta dictorum molendinorum et fabricatura martellorum : .IX.  
solid .VII. den.

**[peau 4]**

Nova edificia (en marge gauche)

In uno pilario de quercu empto et posito in camera domini et / duobus brachiis et in stipendiis charpentatorum predicta facientium et ponentium ut in particulis : .XII. solid. / In stipendiis charpentatorum tecta magne aule recooperientium : .IX. solid .VI. den. In tribus duodenis lunorum, (sic) / octiescentum listellorum, tribus miliaribus clavinorum pro dictis listellis firmandis emptis pro alta aula, panateria, botoylleria que ibi / deficiebant in taschia data Michaudou Benevis cui debebantur administrari deffectus lunorum listellorum et clavinorum : / .VI. lb .XIX. solid .III. den. In stipendiis triginta duorum lathomorum et sexaginta trium manoperariorum eos iuvantium ad emendandam chiminatam alte aule et largantium quinque fenestras in stabulo et una in camera / in qua iacebat comitissa altisiodorum et una alia fenestra in eadem camera de novo facienda ad respiciendum in capella et / enbochantium murum capelle nove et ipsum dealbantium et furnum disruentium et unum murum ibidem facientium / et lapides et terram extra iacantium et in stipendiis viginti octo hominum fimum et lapides de stabulo extrahentium / extra castrum ut in particulis: .III. lb .XIII. solid .IX. den. In doliis vacuis extra suturnum iactandis ad enorandum [lecture incertaine]: / .III. solid .III. den. In viginti tribus navatis lapidum cum eorum portagio usque ad ripam Aquiani et a ripa infra / castrum et in ducentis sexdecim lapidibus emptis apud Morgiam cum charreagio a Morgia usque ad ripam Aquiani / et a dicta ripa infra castrum et in tribus quarteronibus tufforum cum charreagio ipsorum infra castrum et in decemnovem / navatis arene cum portagio ipius infra castrum et in quindecim modiis calcis et portagio ipsorum infra castrum / emptis pro operibus dicti castri ut in particulis .XXIII. lb .XII. den. In duabus campanis et ligateris ferris ipsarum / et duobus batayllis emptis pro capella castri Aquiani : .VII. lb. In quinque quintalibus et dimidio ferri pro undecim fenestris / ferrandis et sexaginta septem angonibus tam magnis quam parvis et quaterviginti una esparris tam magnis quam parvis et / clavis pro ipsis emptis et positis et pro fabricatura ipsorum : .VIII. lb .VI. solid. In duabus vereriis una magna duplici / et una parva emptis a Martino Vererio de Lausanna et positis per eum in capella .LXIII. solid. / Idem librait Perondo Tierriz et Michaelis de Benevis charpentatoribus pro tecto turre super granerium, pro tecto lardonerie / et domus castellani trabibus exceptis trabibus que erant domini, platellis, cindulis, lattis, clavellis, corbis et aliis fustis ibidem / necessariis factis in taschiam per predictos charpentatores ut per instrumentum publicum factum per Iohannem de Cresto quod reddit: .XL. lb .XIII. solid. / Idem librait predicto Perondo Tierri pro tecto capelle nove et pro clocherio novo et hostiis, [capellis (biffé)] fenestris factis in dicta / capella et pro hostiis fenestris et duobus tuornavenz in camera domini et pro scannis factis in alta aula et pro uno / tornavens in camera comitisse altisiodorum et pro tablamento dicte cappelle et listellis in ea positis et pro hostiis fenestris /



**[Peau 5]**

factis in larderio et panateria et pro fusta empta ad idem ut in dicto instrumento continetur: .XXXIX. lb .XIII. solid. / Item librauit dicto Perondo pro sedibus domini comitis et domine comitisse factis in cappella de quercu et de nuce et una latrina ibidem facto preter / ferramenta ibidem necessaria que nondum sunt facta in taschiam ut in dicto instrumento continetur: .XII. lb .IX. solid. In duobus / miliaribus clavorum alborum et tribus miliaribus clavorum nigrorum emptis et positis in hostiis, fenestris et tablamentis cappellarum : / .LI. solid .IX. den. In tribus parietibus factis in stabulo de postibus veteribus et trabibus novis et uno pariete in alta aula et / una taylleria in tashiam: .XX. solid. Idem librauit Eymerillondo lathomo pro quinquaginta quinque teysis muri factis / tam in capella quam in domo nova iuxta magnam turrim et in duabus latrinis ibidem factis et pro duabus teysis muri factis super / latrinam domini et pro una garlanda lapidea facta in turre supra granerium et pro una fenestra facta in camera domini et duabus / fenestris factis in panateria nova et pro una camba lapidea facta inter duo hostia ibidem in taschiam ut per instrumentum factum per Iohannem de / Castellione notarium quod reddit: .XXVI. lb. Idem librauit Rodulpho de Millier qui in taschia cumulauit / muros alte aule super travaysonem de altitudine quatuor pedum ita quod castallenus administrauit eidem omnia necessaria ad / idem in platea castri ut per literam ipsius datam in octobas beati Michaelis anno tercentesimo primo quam reddit: .CXV. solid / [summa novi edificii: .IXxx I. lb .XVI. solid .IX. den (en marge gauche)] In stipendiis operariorum aptantium calciatas duarum seruorum ut in particulis: .XI. solid .III. den. In stipendiis / charpentatorum qui refecerunt archam inter duas portas et fecerunt tectum super ipsam scindulis clavino emptis ad idem / ut in particulis: .IX. solid .II. den. In una rota nova facta in molendino de Pipinet et una alia emendanda / in molendino fori et in octo molis emptis pro quatuor molendinis positis cum charreagio a villa de Ous usque ad molendina / et pro ferris dictorum molendinorum fabricandis et pro septem chanalibus emptis apud Viniacum et in charragio ipsorum / a Viniaco usque ad molendina et in ipsis implicandis cum uno chanaletto novo preter quinque solid quos habuit de quinque / molis veteribus ut in particulis : .IX. lb .III. solid. In bezeria Rispayllie aptanda et curanda bis hoc anno : / .XVII. solid .VIII. den. Pro feno Rispayllie facto in taschiam per Iaquetum Regis: .IX. lb. In fusta, cindulis, clavino / emptis pro furno de Fisterna quod combustus erat et in stipendiis charpentatorum qui ipsorum fecerunt et chooperierunt: .XLIII. solid. / In cindulis, clavino emptis pro tecto aule de Fisterna rechooperiendo et una eschiffa ibidem rechooperienda et in stipendiis charpentatorum / qui predicto fecerunt et in vino de Fisterna portando a Fisterna apud Aquianum ut in particulis : .XX. solid .III. den /

[peau 5]

Opera castri (non écrit en marge)

De quibus : / pro aula bassa recoperianda quinque miliaribus cindularum, quinque miliaribus clavinorum emptis ad idem pro caminata / ipsius aule [de (biffé)] que diruerat reficienda : .XLVIII. solid .IIII. den laus. Pro lobia facta ante ostium / alte sale et pro antetecto factao ante ostium capelle nove et pro solerio magne turris inferiori tablamento / et duobus trabibus positis ibidem et uno trabe pro capella apodianda pro fusta, postibus, cindulum et clav[in]is / ad idem factis in taschia per Perrotum Terri (sic) ut per instrumentum ipsius de recepta quod reddit: .XIII. lb / laus. Pro molendino quod erat in vico de Pipinet removendo et ipso reficiendo extra? portam / a parte de Luginis in taschia per eundem Perrotum: .IX. lb laus. Item pro una pariete facta / in molendino ante portam castri: .XX. solid. Pro una raysia facta apud Rachereces et est acensata / eidem Perroto pro quatragesima sol geben per annum usque ad viginti annos: .X. lb laus. Item librauit / Emerico lathomo pro gradibus alte sale diruendis et reficiendis de novo et muro facto in lobia / ante ostium dicte aule et pro ostio et gradibus factis in celario a parte granerii et vota facta ibidem / in taschia lapidibus, arena et calce emptis ad idem: .XIII. lb .XIII. solid .VI. den. In barris, vervellis, / seris et aliis ferramentis positis in sedibus domini comitis et domine comitisse in latrino et / et fenestris et ostiis capelle : .XL. solid .VIII. den. In angonibus, esparris et una sera positis / in lobia et una sera posita in ostio turis super granerium : .XI. solid .IX. den. In sex angonibus, / sex exparris, quatuor anellis, duabus seris, una quaterna ferri positis in duobus ostiis factis in / ostio soturni a parte granerii et centum libratis ferri emptis ad idem : .LXI. solid .X. den. / In una trabe posita ad apodiandum murum capelle : .IIII. solid. Pro lobia et solerio turris / coriandis et pro latrina facta in camera que dicitur domus castellani : .XXV. solid. In una / olla de cupro facta de quadam parva olla domini et in viginti septem libris cupri emptis ad idem : .XLI. solid. / Pro domo furni recoperianda in parte cindulis et clavino emptis ad idem uno muro facto / ibidem: .XXIII. solid .VIII. den. Pro furno de Mareschi recoperiendo: VI. solid. In uno / rueto facto in molendino domus mercati: .XI. solid. In octo molis pro tribus molendinis / Aquiani et molendino de Mareschi emptis et pro charreagio ipsarum : .IIII. lb .XII. solid .VI. den. / In ferris pro dictis molendinis abtandis: .IX. solid. In decemseptem canalibus emptis / apud Viviacum pro dictis molendinis et pro ipsis adducendis: .VI. lb. In duobus soleriis / turris Fisterne tablandis assidibus emptis ad idem, una mueta facta ibidem de novo et / ponte levatorio ante ostium turris de novo facto et pro dicta turri recoperianda in taschia factis / per Perrotum de Terri excepto clavino: .IX. lb laus. In clavino empto pro dicta turri recoperianda: / .X. solid. Pro primo solerio turris terrando: .VI. solid. Pro decem sestariis / tribus cupis vini aportandis de Fisterne apud Aquianum : .III. solid. Pro pratis Rispallie secandis / et fenandis et feno reponendo in taschia : .IX. lb. Pro byczeria per quam venit aqua / in Rispalliam que dirupta fuerat abtanda et reficienda in taschiam per Iaquetum Regis : / .VI. lb .II. solid. Pro mille quingentis palis sindendis in nemore de Rispalli pro ipsis charreandis / usque ad lacum

et per lacum usque Versoyam pro bastimento Versoyem faciendo de mandato / ballivi: .VIII. lb .XVI. solid .III. den.

**[peau 11]**

Opera castri (non écrit en marge)

De quibus : / in tectis domorum castri recoperiendis sex miliaribus cindularum, octo miliaribus clavinorum emptis ad / idem, tribus fenestris camere basse iuxta capellam murandis, duobus gradibus factis ad ascendendum supra / tecta et porta castri aptanda et in foerio aule reficiendo ut in particulis : .IIII lb .VI. solid .IIII. den / laus. Item in cerua nova facta supra villam novam contigua serue veteri et sunt ibi centum /

**[peau 12]**

quatuordecim teyse et dabantur pro qualibet tesa quatuor solid in tachiam: .XXII. lb / .XVI. solid laus. In charreagio gazonum pro dicta serua gazonanda: .X. solid .VI. den. [Item causa (biffé)] / Item pro serua veteri contigua predictae serue nove et pro serua retro castrum curandis et lapidibus / qui erant ibidem frangendis et extrahendis dictos in tachiam magistro Iohanni de Turres: / .XXI. lb .VIII. solid .IX. den. Pro martellis et pichiis acerandis: .X. solid .V. den. In muro fiero [sic] facto iuxta / chauciam serue a parte molendini: .XL. solid. In quatuor tufis seu pilonibus positis in predictis / duabus seruis: .VIII. lb. In duobus milibus vingeronum positis in predictis seruis: .XL. solid. / In quodam molendino facto de novo iuxta portam novam per quam itur de villa veteri in villam / novam duabus molis, ferris, clavino emptis ad idem ut in particulis: .XVIII. lb .V. solid. / In quodam muro sitto ad retinendum terram facto ibidem: .XXV. solid. Pro molendino de Mareschia / quod dirruerat propter inundationem aquarum reficiendo pro sex canalibus emptis ad duo molendinos infra / villam et pro ipsis ponendis et pro una rota et uno purpro factis in molendino de Mareschia et pro nescitura / trium rotarum: .VIII. lb .XVIII. solid .IIII. den. In sex molis emptis ad dicta molendina: .LXVI. solid. Pro aqua / de la Vernea adducenda ad molendinum novum: .XV. solid. Item pro banchis domus mercerie ale Aquiani / viginti lonis emptis ad idem: .XXX. solid .VI. den. In una caminata facta in furno Aquiani / lapidibus emptis apud Morgiam, duobus modiis calcis emptis ad idem et pro dictis lapidibus adducendis: / .LXV. solid. Pro pratis Risvallie secandis secandis fenandis in tachia: .X. lb laus. Pro bezeria per / quam venit aqua in Ripalliam curanda : .XXVI. solid. In factura porte per quam itur de villa / veteri ad villam novam pro medietate et aliam medietate soluit communitas ville: .XXXVI. solid. / In viginti trabibus de sapino emptis pro travanda camera que fieri debet inter altam capellam et turrim / supra aulam bassam et remanent in castro et duobus pilonibus de quercu cum brachiis et chapitellis : / .X. lb laus. In duabus vereriis factis in duabus fenestris camere domine comitisse : .XIII. solid. In uno turno / balistarum et uno elerio facto in quadam balista : .XVIII. solid. In quadraginta modiis calcis / emptis pro camera que debet fieri in castro inter capellam et turrim supra aulam bassam et dictam calcem debet / reddere intra castrum dictus castellanus vel donus Roderic de Berthier : .XI. lb. In duabus navatis / lapidum emptis et redditis in rippa lacus et in duabus navatis arene redditis in curtili pro / muro serue a parte curtilis quod dirruerat reficiendo : .XVIII. solid.

**[peau 5]**

Opera castri (non écrit en marge)

De quibus : in tectis magne turris et tornelle a parte Novecelle domificandis de fusta datis in tachiam Pereto / Tierrici carpentatori ut per literam ipsius de recepta sigillatam sigillo Hugueti Ponteis quam reddit : / .XXXIII. lb lausan. Item pro triginta uno milliarium tegularum emptis pro dicta magna thurre (sic) / et pro duabus tornellis cooperiendis et pro tribus pommellis positis in dicta thurre (sic) et duabus tornellis / ut per literam tegulariorum sigillatam sigillo dicti Hugueti quam reddit de recepta: .XXXVI. lb .VIII. solid laus. / In undecim milliaribus grossorum clavorum emptis pro dictis turribus cooperiendis: .CX. solid. In una / fenestra facta in larderio et pro quodam hostio ibidem obsturando et pro ferratura ipsius fenestre: / .XXVII. solid .IX. den. Librauit Raymondo lathomo de thachia sibi data per ballivum et per Huguetum / Ponteis de muro faciendo in aula per transversum et debent ibi fieri due camere ut per instrumentum / quod reddit de recepta: .XXXIII. lb. In tectis castri recooperiendis quinque milliaribus cindularum, octo / milliaribus clavinorum emptis ad idem et pro niva de supra tectis castri et aule mercati admouenda : .LVII. solid / .I. den. Pro sex angonibus positis duobus hostiis et pro octo barris positis in bochetis duorum fornolorum: / .XXIII. solid. In una pila reficienda in suturno lapidibus emptis apud Morgiam pro ipsa pila et pro / charreagio dictorum lapidum et pro sedimine caminate aule alte facto de lapidibus: .XXX. solid .III. den. / Pro aula alta carronanda per caronem, tegularum ut per instrumentum de recepta quod reddit: / .LXXII. solid .II. den. In duabus navatis sabloni adductis de Thurre de Ochie pro dicto opere faciendo : / .XII. solid .VI. den. In viginti duabus duodenis circularum emptis pro doliis religandis: .LXXI. solid. / Pro ipsis doliis religandis et extrahendis de suturno et reponendis et suturno mandando / fusta empta pro fondis doliorum aptandis: .LXVIII. solid .IX. den. Pro septuaginta septem modiis vini / de Romano monasterio adducendis per lacum et reponendis in suturno: .XIII. lb .VIII. solid laus. /

**[Peau 6]**

Pro quinque gerlis pro vino portando in suturno et remanent ibidem: .V. solid .X. den. / In decem molis emptis et positis in quinque molendini domini: .CXII. solid. Pro ferris dictorum / molendinorum reficiendis pro duabus roetis factis de novo in molendino infra villam ut / in particulis: .LVII. solid .II. den. Pro molendino iuxta domum fori recooperiando quia tectum fuit omnino / destructum propter combustionem dicti molendini quinque milliaribus cindularum et clavino emptis / ad idem: .XXXIX. solid .V. den. In una pariete facta inter duos furnos: . XX. solid .V. den. / Pro conductu aque currentis per domum mercati aptando: .III. solid .IX. den. Pro bialeria / per quam venit aquam in Rispaillia curanda : .XXIX. solid. Pro pratis de Rispaillie seccandis et / fenandis in thachia : .X. lb. Pro forno de Festerna recooperiando de novo cindulis et clavino / emptis ad idem : .XXIII. solid .VI. den.

12 : ADS SA 15253: 1308-1313:

**[peau 9]**

Opera castri (non écrit en marge)

De quibus : / in decem chivronibus emptis pro ala fori Aquiani aptanda et appodienda et in stipendiis quinque carpentariorum / ibidem operantium quasi per unam diem : .XXI. solid .III. den. Postibus capelle castri Aquiani aptandis et remingendis / ut per literas domini de mandato datam Aquiani die iovis ante cathedram sancti Petri anno CCC decimo quod / reddit : .XX. solid. Quadam latrina que est in tornella iuxta cameram domini in castro Aquiani reficienda / et levanda et ipsa recoperta de novo tribus navatis grobarum, duabus navatis sablonis, duobus modiis / calcis, uno milliaro scindularum, duobus milliarium clavinorum, sex lattis, una panna et uno chivrone emptis / ad idem, quatuordecim latomis, sex carpentariis et triginta duobus manuoperariis locatis ad idem capientium / uno plus et alteri minus ut per predictas literas domini de mandato : .CXII. solid .III. den. In / furni Aquiani qui diructus erat reficiendo et tecto super dictum furnum recoperiendo scindulis et clavino / emptis ad idem .X. solid.

**[peau 11]**

Opera castri (non écrit en marge)

De quibus : / furno Fisterne recoperiendo et aptando, uno milliaro scindularum incluso charreagio : .VI. solid .II. den. Uno milliaro et dimidio clavini : .III. solid .IX. den. Stipendiis duorum / carpentariorum : .II. solid. Buca furni reficienda : .XXII. den. Granerio Aquiani recoperiendo et aptando duobus milliarium et duodecim fascium scindularum : .XIII. solid. / Tribus milliarium tercentum clavinum: .VII. solid .VI. den. Stipendiis duorum carpentariorum: .III. solid. Librauit Rolando Garreti per manum [non lu] / in sex milliarium clavinum pro operibus Aquarie: .XV. solid. In refectioe fornelli magne aule a parte vinerii qui perabat ruinam et [illisible] / [recoper]iendum tectum dicte aule data in taschiam Michaudou Benevix: .LV. solid. In calce et stipendiis lathomum operantium ad idem: .VI. solid. In / refectioe cuiusdam muri retro furnum Aquiani que perabat ruinam et in refectioe pyesionis alterius muri in dicto furno et in reparatione eidem [illisible] / dicti furni data in taschiam Hugoni lathomi: .LV. solid. Paneriis et ostiis dicti furni reficiendis: .XV. solid. Tribus milliarium scindularum, quinque milliarium clavini, [illisible] / trium carpentariorum ad recoperiendum tecta dictorum furnorum: .XXX. solid .VI. den. /

(autres dépenses)

Librauit Michaeli dou Benevix carpentatori pro decem canalibus et duabus conchiis / positis in latrinis castri Aquiani ad portandum aquam per ipsas latrinas ut per literam dicti Michaelis de recepta quam reddit : .C. solid geben. Librauit eidem Michaeli pro factura aule / inferioris a parte ville et camere eidem contigue et quoquine et debet administrare ad predicta omniam fustam eisdem necessariam preter scindulorum et clavinum ut per literam domini de mandato

/ quam ostendit et penes se retinet et literam dicti Michaelis de recepta quam reddit : .IIII<sup>xx</sup>  
 XV. lb geben. Librauit Willelmo dou Chagno lathomo pro factura dicte aule et debet /  
 levare murum dicte aule decem octo pedes de altitudine a parte inferiori et muros a parte ville  
 levare secundum modum et formam competentes facere sex fenestras de pe[rreis] scissis ? / et  
 duo ostia et duas caminatas ibidem ut per literam dicti Willelmi de recepta quam reddit :  
 .CX. lb geben. Et sunt predicta data in taschiam predicto Willelmo et Michaudou dou /  
 Benevix per dictum Willelmum de consilio dicti ballivi et Reymondi de Fisterna. Librauit  
 Iaqueto de Lestra burgensis turris Viviaci pro centum milibus scindularum ad coperiendum  
 predictas aulam et / cameram quolibet milliari quatuor solidis : .XX. lb geben. Charreagio  
 dictarum scindularum a Viniaco usque ad castrum Aquiani quolibet milliari novem denarios :  
 .LXXV. solid geben. Sexaginta [illisibile] / milliarium clavinarum emptis ad idem quolibet  
 milliari duobus solid sex den : .XV. lb geben. Quinquaginta modiis calcis emptis ad idem  
 quolibet modii sex solid : .XV. lb geben. Charreagio dicte calce / a rippa lacus usque ad dictum  
 castrum : .XXV. solid geben. Charreagium trium pilarum cum marrino sibi competente a  
 nemore de Filye usque ad castrum Aquiani : .XV. solid geben. Quatuor / quintallis ferri  
 emptis ad idem quolibet viginti quinque solid : .C. solid geben. /

#### [peau 14]

#### Furnus Fisterne et molendini Aquiani

De quibus : / in muro furni Fisterne facto de novo a parte anteriori dato in tachiam Lorcardo  
 Chamos : .C. solid geben. Charreagium / unius milliario et dimidio scindularum ab Aquiano  
 apud Fisternam : .II. solid. Duobus milliarium et dimidio clavini emptis ad idem : / .VI. solid  
 .III. den. Duabus esparis et duobus angonibus pro ostio dicti furni : .III. solid. In banchis ale  
 fori reficiendis / una duodena longorum (ic) empti septem solid. Duobus chivronorum et  
 duobus milliarium clavini emptis ad idem, quatuor carpentatorum / locatis ad idem : .XV.  
 solid. In viginti peciis de quercu cisis in Risपालia pro chavaletis molendinarum / Aquiani,  
 quatuor operariorii et quatuor carpentatorii ad idem incluso charreagio : .XVI. solid .VI. den.  
 Una rota vestita et / una alia emptis apud Thononis pro dictis molendinis inclusis duobus  
 solidis pro charreagio et quinque solidis pro ipsis alloquandis : / .XXXI. solid. Decem molis  
 emptis apud Ous qualibet undecim solid inclusis octo solid pro charreagio : / .CXVIII. solid.  
 Quatuor archis cum seris emptis pro blado molendinarum reponendo : .XV. solid. / Uno  
 milliari clavini empto pro molendinis recoperiendis : .II. solid .VI. den. Quatuor ferris  
 molendinarum : .III. solid / .VIII. den. Quatuor carellorum : .III. solid .VI. den. Uno circulo  
 novo et uno alio circulo et tribus aspis reficiendis : .II. solid .VIII. den. Quatuor martellis  
 novis factis de ferro domini et tribus martellis acirandis : / .III. solid .VI. den. Duobus  
 pagnonis : .III. solid. Tribus tornatoris manullarum et octo tornatoris fusellorum : / .VI. solid  
 .III. den. Quodam porpero empto pro molendino de Mareschia inclusa alloquatione ipsius :  
 .X. solid. / In sala inferiori castri Aquiani plastrarenda, triginta sex modiis platri emptis apud  
 Villanovam quolibet modii septem solid : / .XII. lb .XII. solid laus. In charreagio ipsius platri  
 usque apud Aquianum in ripa lacus : .LX. solid geben. Charreagio ipsius a ripa infra /  
 castrum : .XVI. solid. Quatuor gellis et quatuor fichis emptis pro dicto plastro portando : .V.  
 solid .III. den. Sex / navatis grobarum pro dicto plastramento qualibet octo solid : .XLVIII.

solid. Locagio sex navium quolibet sex solid / sex den : .XXXIX. solid. Charreagio ipsarum a ripa lacus infra castrum : .XXI. solid. Quatuor navatis arene / emptis ad idem incluso charreagio infra castrum : .XXVIII. solid. Librauit Nicholo [A]quiiani facienti dictum / pavementum in taschiam : .VII. lb geben. Quatuor lathomis et quinque manuoperariis pro trabibus sale / basse inbochiandis : .VII. solid .I. den. Undecim milliarium clavini pro sala et camera inferiori cooperiendis ultra sex / viginti milliarium clavini de quibus computavit in computo precedenti : .XXVII. solid .VI. den. In octo modiis calcis / pro dictis sala et camera faciendis emptis apud Melerea quolibet sex solid ultra quinquaginta modiis de quibus computavit / in computo precedenti incluso charreagio usque infra castrum : .LVIII. solid. Uno sesterio empto pro tota calce mensurare : / .III. solid. Quinque milliarium grossorum clavorum pro longis tecti dicte sale clavellandis : .LV. solid. Tribus navatis / sabloni emptis pro sala et camera predictis imbochiandis incluso charreagio : .XXIII. solid. Bochetis unius / caminate : .XXV. solid. In caminata camere basse levanda quinque pedum et dimidium : .XV. solid. In una / fenestra de petra incisa facta de novo in dicta camera : .C. solid. In foerio caminate dicte sale et quadam /

**[peau 15]**

fenestra sale basse a parte superiori faciendis in taschiam : .LVI. solid. In fabricatura triginta octo spararum / et tantumdem angonorum pro octo fenestris et duobus ostiis facta [sic] de ferro domini de quo computavit in computo / precedenti : .LXX. solid. / Summa expense domicilliorum : .LVII. lb .X den geben, et .XII. lb .XII. solid laus.

13 : ADS SA 15254: 1309-1312:

**[peau 4]**

Opera castris (non écrit en marge)

De quibus : / in sex teisis muri factis in cortinis castris Aquiani de novo videlicet inter duas postellas a parte stagni ab occidente et / quinque aliis teisis muri factis in cortina stanni iuxta postellam a parte orientali qui muri diructi erant propter / antiquitatem et pluribus mellis [sic] dictarum cortinarum aptandis et acuendis et piesione tornelle inferioris a parte ville / aptanda octo navatis lapidum emptis ad idem qualibet quatuor solid, novem nanatis arene qualibet viginti den, / septem modiis calcis quolibet septem sol septem curribus locatis ad apportandum dictos lapides quolibet capiente per diem viginti / den, viginti tribus lathomis quasi per unam diem quolibet capiente per diem sexdecim den et quadraginta sex / manuoperariis quasi per unam diem quolibet capiente sex den et incluso charreagio predictae arene: .VIII. lb .VI. solid / .III. den geben. In una trabe posita in sala inferiori subtus tectum quia totum [lecture incertaine] cadebat ibidem duobus carpentatorum / et quatuor hominibus locatis ad idem: .V. solid. [...]

(autres dépenses)

**[peau 7]**

Opera castris (non écrit en marge)

De / quibus : in piesione muri orti domini a parte ville reficienda lapidibus, arena, calce emptis ad idem duobus lathomis et quinque / manuoperariis locatis ad idem: .XI. solid .VIII. den geben. In tectis turris Fisterne et sale basse recoperiendis tribus milibus scindularum / et sex milibus clavini emptis ad idem incluso charreagio a rippa lacus usque ad Fisternam .XXXVI. solid. In chafali chanaleti / qui perabat ruinam reficiendo dato in taschiam Iordano de Plantata : .XXXV. solid

(autres dépenses)



## 14 : ADS SA 15255: 1313-1315:

### [peau 3]

Opera castris (en marge gauche)

In quadam porta nova facta in citurno Aquiani et quadam porta facta in viredario [sic] de novo lunis [sic], esparris emptis ad idem carpentariis / locatis ad idem: .XII. solid geben. In banchis ale fori reficiendis et tecto ipsius ale in pluribus locis recoperiendo / lonis, scindulis et clavino emptis ad idem et carpentariis locatis ad idem: .XI. solid. Quinque duodenis bornellorum / emptis apud Villamnovam pro aqua ducenda infra castrum Aquiani qualibet duodena empta novem solid, quinque duodenis anellorum ferri pro / dictis bornellis qualibet duodena empta sex solid. Et stipendiis viginti hominum quasi per unam diem facientium via bornellorum quolibet capiente per diem / sex den et stipendiis duorum lathomorum quolibet capiente per diem duodecim den inclusis septem solid pro stipendiis magistri allocantis dictos / bornellos per septem dies et quinque sol pro charreagio dicatorum bornellorum a Villanova usque Aquianum : .III. lb .XIX. solid geben. / Porta pontis ante castrum, hostio grenerii (sic) et duobus hostiis viridarii aptandis tribus lonis, una sera et duabus esparris / emptis ad idem et quinque carpentariis locatis ad idem : .VII. solid .VI. den. Tecto supra capellam reficiendo / tria panna, latis et scindulis et clavino emptis ad idem et carpentariis locatis ad idem : .X. solid .VIII. den. / Ponte ante portam castris reficiendo de novo duodecim trabibus de quercu scindendis in Rispallia sex hominibus locatis ad idem / quolibet sex den, viginti quinque lonis pissis emptis ad idem sexdecim carpentariis locatis ad idem quasi per unam diem quolibet capiente duodecim / den inclusis sex solid pro locagio navis et octo nautarum apportantium dictos trabes de Rispallia [apud ]Aquianum et tribus solid quatuor den / pro locagio unius currus per duos dies : .LII. solid .III. den. Summa ovragia: .IX. lb .XI. solid .VI. den geben.

### [peau 9]

Rehedificia castris (en marge gauche)

Porta viridarii a parte fontis refficienda de novo postibus et clavis emptis ad idem et in stipendiis unius carpentatori quasi per unam / diem : .II. solid .VIII. den. Duabus clavibus, uno anguone et una esparra de ferro factis de novo pro magna porta / introytus castris et pro logia dispensarie in factura quorum posite fuerunt claves veteres et esparre ut in particulis : / .III. solid .XI. den. Dreczoriis coquine Aquiani que dirupta fuerunt tempore que filie domini ibidem morabantur refficiendis / de novo postibus de nuce emptis ad idem et in stipendiis quinque carpentatorum : .V. solid .X. den. Conducu stillicidiorum / castris Aquiani refficiendo de novo a platea infra castrum usque ad fossato foris duobus lathomis et tribus manuoperariis / et uno quibro de ferro facto ibidem ad vecitandum ne dictus conductus opturaretur ut in particulis : .V. solid .II. den / Una trabe grossa, quatuor postibus emptis et positis in sala inferiori prope pelum antiquum tectis coquine et butecularie / recoperiendis duabus duodenaris latarum, duobus miliarium cum dimidio scindulorum, tribus miliarium clavini

emptis ad idem octo / carpentatorum, quatuor manuoperariorum predicta faciendis ut in particulis examinatis presente domino : .XLII. solid .VIII. den. Una / conchia de nuce empta de novo a Michaelo del Benevis ipsa cananda et sidanda in coquina ad recipiendum aquam ibidem : / .IX. solid. Una enchia de ferro empta de novo et posita in capite fontis marbrei et quodam quibre de ferro / empto et posito subtus conchia ad conducendum aquam in conductu supra: .II. solid .VI. den. Summa rehedifficiorum supra : .LXXII. solid .IX. den.

#### Factura gradibuum (en marge gauche)

Ducentis decem membris lapidum de Morgia emptis pro gradibus factis de novo ad accendendum in capella et sala contigua / ipsi capelle empto quolibet centanari viginti octo solid et in portagium ipsorum a Morgia usque ad ripagio lacus a parte / Aquiani et in locagio quinque navium dicta membra vehencium supra lacum incluso locagio unius navis que soiornnaut a / parte Morgie per tres dies quia transire non poterat propter fortunam boree pro quadam vacatione solvitur medietas locagii: .CII. solid / .VIII. den. Ducentis quadraginta quinque chantonibus tuphorum et una navata grobarum emptis apud Sanctum Gingolphum / incluso portagio a Sancto Gingolpho apud Aquianum in ripagio lacus: .LVI. solid .X. den. In novem navatis lapidum de bret / empta qualibet quatuor solid sex den: .XL. solid .VI. den. Septem navatis arene et sablonis emptis ad idem qualibet navata / duobus solid uno [sic] den: .XIII. solid .VI. den. Septem modiis calcis emptis ad idem quolibet modii septem solid: .XLII. solid. / Locagio viginti quatuor curruum charreantium dicta membra tuphis, grobis, lapidum, arenam, sablonem et calcem a ripagium / lacus usque infra castrum computo quolibet curru duobus solid: .XLVIII. solid. Sexties viginti uno lathomis quasi per / unam diem facientium ipsos gradus capienti aliquibus plus et aliquibus minus ut in particulis examinatis presente domino: / .VIII. lb .III. solid .X. den. Quaterviginti sexdecim manuoperariorum ad idem capiente quolibet sex den: .XLVIII. solid. / Cindris dictorum graduum facientium pannis, chivronibus, latis et grossis clavis emptis ad idem: .XVI. solid .III. den. / Tribus grossis anulis de ferro emptis et inclavatis in dictis gradibus ad estachandum equos et somerios quotiens opus est: / .XII. den. In locagio unius navis misse apud Akariam ad apportandum calcem calidam pro cimentandis / dictis gradibus quando venit vacua quia non potuit habere calcem a castellano: .III. solid. Uno tecto facto de novo / super ispos gradus, duabus colonnis, duabus pannis, novem chivronibus, quinque duodenis lataram, trescentis grossis clavis, / tribus miliarium cum dimidio scindulorum, septem miliarium clavini et in stipendiis viginti unius carpentatorum quasi per unam diem operantium / ad predicta ut in particulis: .III. lb .XI. solid .I. den. Summa facture graduum: .XXXI. lb .VII. solid .IX. den geben. /

#### Expenses Fisterne (en marge gauche)

Furno domini de Fisterne faciendo de novo qui propter vetustatem diruptus fuerat, uno de pontibus castris refficiendo et muro / ibi facto ad sustinendum trabes dicti pontis dato in taschiam pro tanto dicto Hugone lathomo per instrumentum ipsius de recepta / quod reddit: .III. lb .X. solid. Ipso furno recoperiendo quasi de novo, latis, scindulis et clavino emptis ad idem / et in stipendiis carpentatorum predicta facientis ut in particulis: .IX. solid .III. den.

Tectis turris castri Fisterne, / aule basse recoperiendis, duabus exchiphis refficiendis quasi de novo, borna caminate aule basse qui dirupta fuerat / reffienda, septem miliarium scindulorum emptis a Willelmo de Cresto pretio viginti octo solid, octo miliarium clavini emptis decemocto / solid novem den, quatuor chivronibus, triginta postibus, decemocto latis et in stipendiis viginti octo carpentatorum / operantium ad predicta quasi per unam diem inclusis sex solid pro charreagio dicte fuste ab Aquiano versus Fisterne ut / in particulis: .CV. solid .I. den. Summa rehedifficatorum Fisterne: .X. lb .III. solid .III. den geben. /

15 : ADS SA 15259: 1320-1324:

**[peau 6]**

Opera castri Aquiani (en marge gauche)

In quodam hostio duplici facto in tornella castri a parte ville pro rebus domine comitisse / reponendis sex postibus emptis ad idem tribus solid, ducentis tachiis ferri tribus solidis / sex den, tribus carpentariis quolibet sexdecim den, duabus exparris et una sera / ferreis emptis septem solidis : .XVII. solid .VI. den geben. / In conductu fontis castri reficiendo duabus vicibus per idem tempus, duodecim / bornellis emptis ad idem duodecim solidis, decem carpentariis ad idem quasi per unam / diem quolibet capiente decemocto den, duobus lathomis quolibet sexdecim den, duodecim / hominibus quolibet sex den : .XXXV. solid .VIII. den geben. / In duobus doliis relegandis pro vino domini reponendo in vindemiis anno CCC XX / videlicet pro censis domini et duobus aliis doliis pro eodem relegandis in vindemiis anno CCC XXI : .IX. solid geben. / In tecto aule alte recoperiendo dimidio miliario scindulorum empto ad idem duobus solidis, / septingentis clavinis emptis decemocto den, quatuor carpentariis quolibet quindecim / denar : .VIII. solid .VI. den geben. / In porta castri Aquiani iuxta fontem que dilacerata erat reficienda quodam chivrone / pro lo batent faciendo empto decem den, duobus carpentariis quolibet capiente quindecim den / inclusis decemocto den pro exparra dicte porte que rupta erat aptanda : .III. solid .X. den geben. / In quadam exparra ferri posita in hostio bitellerie subtus capellam, duabus exparris / et duobus angonibus in hostio garde robe supra aulam altam : .III. solid .VI. den geben. / In quodam hostio novo et quadam fenestra factis in camera in qua repositum est fenum / Rippallie iuxta stabulum quatuor lonis emptis ad idem duobus solidis. Stipendiis / duorum carpentatorum quolibet capiente sexdecim den, quatuor exparris ferri et una sera / emptis septem solidis sex den et stipendiis quatuor hominum removentium dictum fenum / de stabulo in cameram : .XIII. solid .II. den geben. / In foerio caminate aule alte quod ruptum erat aptando : .II. solid .III. den geben. /

**[peau 6]**

Opera castri Fisterne

In duabus seris ferreis novis factis in porta et guicheto donjonnis castri Fisterne in principio guerre : .VI. solid geben. /

**[peau 12]**

Opera Aquarie (Yvoire) (en marge gauche)

Librauit Michaeli dou Benevys et Perodo Tyerry carpentatoribus pro duobus chaffallis et duabus / eschiffis qui apportati fuerunt de Retulo apud Aquariam ibidem erigendis in clausura / ville Aquarie imparandis et coperiendis de fusta domini datis eis in taschiam pro tanto per

instrumentum / publicum de recepta eorum quod reddit : .VI. lb .X. solid geben. / In quadam mueta facta de novo apud Aquariam a parte lacus iuxta domum Iohanete de Thonons : .XV. solid geben. / In quatuor tesis fossati factis apud Aquariam a parte ecclesie iuxta lacum : .XVII. solid geben / In quatercentum et quinquaginta pallis de quercu novis plantatis infra lacum per ante villam Aquarie / datis in taschiam Perodi Tyerri et Michaeli dou Benenis videlicet de quolibet centum pallorum administrando / et plantando octo lb geben : .XXXVI. lb geben. / In centum et sexaginta pallis de quercu de pallis apportatis de Retulo plantandis ibidem / in taschiam videlicet quolibet centenario pro sexaginta solidis : .IIII. lb .XVI. solid geben. / In locagio unius navis cum undecim nautis portantis pallos de Retulo apud Aquariam per / quatuor dies quandoquod pars ville cremata fuit quolibet nauta capiente per diem octo den et nave trium den : .XXXII. solid geben. / In locagio unius navis cum novem nautis portantis marrinum unius chaffalli a Retulo usque / apud Aquariam pro crematione predicta eiusdem ville quolibet nauta capiente per diem octo den / et nave trium den et stetit per duos dies : .XIII. solid .IIII. den geben. / Librauit Perodo Thierry carpentatori pro factura ipsius chaffalli facti et erecti apud Aquariam et pro uno / chaffallo erigendo imparando et coperiendo de fusta domini per instrumentum publicum de recepta quod reddit : .CX. solid geben. /

### **[peau 21]**

Opera castri Aquiani (en marge gauche)

In quodam hostio novo facto in introitu logie castri Aquiani ante capellam per / manum Ioffredi carpentatori, duobus lonis emptis ad idem quatuordecim den, / quatuor angonibus, quatuor exparris et una sera ferreis emptis octo solid / sex den : .IX. solid .VIII. den geben. / In bornellis fontis castri Aquiani reficiendis mensis februarii anno CCC XXII, sex / bornellis emptis ad idem sex solid, sex bustiis, quatuor aspis et uno cerellio ferreo / emptis tribus solid, duobus carpenthariis quolibet capiente decemocto den, tribus / manuoperariorum quolibet sex den : .XII. solid .VI. den geben. /

### **[peau 22]**

In quodam hostio duplici de novo facto in exitu castri versus fontem quinque lonis emptis / ad idem tribus solid, centum clavis duodecim den, stipendiis duorum carpentariorum / quolibet decemocto den, exparris et sera hostii veteris reficiendis duobus solid: .IX. solid geben. / In quodam hostio novo facto in hostiis bracarum viridarii supra stagnum iuxta exitum / aque ad molendinis duobus lonis emptis ad idem duodecim den, stipendiis / unius carpentatoris capiente decemocto den, duobus angonibus et duabus exparris / decemocto den : .IIII. solid geben. / In tectis castri Aquiani recoperiendis mense septembris anno quo supra videlicet tectis / turris subtus capella, camere contigue capelle, camere domini, aularum alte et basse / et quoquine novem miliarium scindularum quolibet quatuor solid, tresdecim miliarium / clavini quolibet duobus solid quatuor den, tribus chivronibus emptis tribus solid, / duabus postibus duodecim den, sex latis duodecim den, sexaginta grossis clavis / decem den et stipendiis viginti septem carpentariorum quolibet decemocto den, / quatuordecim manuoperariorum quolibet sex den et renoluerunt in pluribus locis / tegulas teclerum : .CXIX. solid .VIII. den geben. / In decemnovem teysiis muri closure viridarii a parte occidentis que /

dirupte fonditus erant pro deffectum fundamenti reficiendis penitus de novo / inclusa chariam per magistri Guillermi de Margis lathomi et dati sunt sibi pro qualibet / teysa novem solidi geben ultra calcem sibi a domini facta tam ad expensas domini per / instrumentum publicum de recepta ipsius lathomi quod reddit : .VIII. lb .XI. solid geben. / In octo modiis et dimidio calcis emptis ad idem quolibet modio sex solid sex den : .LV. solid .III. den geben. / Summa: .XIX. lb .II. solid .I. den geben.

**[peau 22]**

Opera castri Fisterne (en marge gauche)

In tecto turris Fisterne cooperto de novo mense maii anno CCC XXII quia / destructum erat propter borream quatuor chivronibus emptis (emptis) ad / idem quolibet duodecim den, una duodena latarum empta viginti denariis, / quatuor miliarium scindulorum quolibet miliari quatuor solid, sex miliarium / clavini quolibet duobus solid duobus den, stipendiis octo carpentariorum / quolibet decemocto den, sex manuoperariorum quolibet sex den et in ostio turris predictae / facto de novo quatuor postibus emptis duobus solid, stipendiis unius carpentatoris / capientis decemocto den, quatuor exparris, quatuor angonibus et una sera / ferrea emptis undecim solid : .LXIII. solid .II. den geben. / In muro subtus portam castri que minabatur ruynam reficiendo calce / et arena emptis ad idem et in stipendiis duorum lathomorum et quatuor / manuoperariorum ad idem : .IX. solid geben. / In stabulo iuxta portam recooperto penitus de novo qui propter vetustatem destructum / erat sex chivronibus et duabus pagnis emptis octo solid, duabus / duodenis et dimidia latarum emptis tribus solid novem den, tribus miliarium / scindulorum quolibet miliari quatuor solid, quatuor miliarium clavini quolibet / miliari duobus solid duobus den, stipendiis octo carpentariorum tam predicto tecto quam / in parietibus reficiendis quolibet capiente sexdecim den et viginti quatuor / manuoperariorum tam ad predicta quam ad contanationem? dicti stabuli quolibet capiente / sex den, duabus exparris et duobus angonibus pro ostio dicti stabuli emptis tribus / solid : .LVIII. solid .I. den geben. / Summa: .VI. lb .XI. solid .III. den geben.

**[peau 23]**

Opera Aquarie (en marge gauche)

In quodam chaffallo clausurum ville Aquarie supra ecclesiam dicti loci que crematus / fuerat quando quadam pars ville cremata fuit mense januarii anno CCC XXII / reficiendo et erigendo dato in tachiam Perodo Tierru carpentatori pro tanto / per instrumentum publicum de recepta quod reddit : .LV. solid geben. / In duabus catenis ferreis qualibet de longitudine viginti sex pedum / factis pro duabus portibus ville Aquarie duobus quintallia et dimidio ferri emptis / ad idem quolibet quintallo treginta tribus solid inclusis quatragesimo uno / solid octo den pro fabricatura et inclusis sex solid pro duabus seris ferreis / dictorum portuum : .VI. lb .X. solid .II. den geben. / In viginti quinque palis de fichiata lacus ante Aquaria qui eradicati / erant propter boream erigendis et replicandis stipendiis octo carpentariorum / ad idem quasi per unam diem quolibet capiente decem octo den et stipendiis / triginta duorum hominum

ferientium ad Cap[non lu] quasi per unam diem quolibet / capiente sex den : .XXVIII. solid geben. / Librauit Perreto Tierri carpentatori pro remmatione chaffalli subtus / ecclesiam qui murus infrascriptus fieri debuit ibidem illud chaffallum / reposuit infra ecclesiam ubi est ad sostam : .XVI. solid geben. / In duabus seris ferreis cum clavibus et grossis verreolis pro porta et guicheto / Aquarie a parte Rovoree : .X. solid geben. / [murus (en marge gauche)] Librauit Iohannodo de Quercu de Lausanna lathomo facienti in tachiam datam sibi per / dominum muros clausure dicte ville et dantur sibi de qualibet teysa ad teysam domini / de grossitudine quinque pedum, viginti quinque solid geben et computatur sibi ad idem / pretium tam plenum quam vacuum et meli et pancerie et ultra dictam tachiam / dantur sibi sexaginta solidi pro tallia ponte dicte ville a parte Nerniaci et pro / lapidis inscisis que implantur in dicta porta et administrantur sibi / calx et fiunt pieysiones ad expensas domini ultra pretium supradictum et facte sunt / de dictis clausuris tam subtus ecclesiam a parte lacus quam in turri supra portam / a parte Rovere et in melis et panceriis a parte fossatori superius qua omnia preffata / sunt et in porta et turri a parte Nerniaci qui iam facta est usque ad primam / trabaturam circa centum teyse grossi muri et circa quadraginta teyse pancerie / et merlorum per instrumentum publicum de recepta ipsius lathomi quod reddit : VIIxx V. lb .X. solid geben. /

**[peau 24]**

In sexaginta modiis calcis emptis apud Morgiam pro muris predictis quolibet modio / decem solidis sex den laus et erat dicta calx in lapide : .XXXI. lb .X. solid laus. / In locagio quinque navium quolibet cum novem nautis apportantium dictam calcem / a Morgia usque Aquariam quasi per unam diem : .III. lb geben. / In locagio quatuor navium qualibet cum novem nautis apportantium / quaterviginti modios calcis receptos a Iohanne Reynardi castellano Chillionis de calce / domini a castro de Chillon usque apud Aquariam et dabantur quilibet navi viginti / quatuor solidi pro veytura : .III. lb .XVI. solid geben. / [Pyesones (en marge gauche)] In duodecim theysis piesonis de latitudine sex pedum factis ab ecclesia usque ad / lacum pro muro qui factus est ibi ut supra, stipendiis triginta quinque hominum ad / idem quasi per unam diem qualibet capiente septem den, et triginta locerium quolibet / capiente octo den : .XL. solid .V. den geben. / In piesone porte a parte Nerniaci facienda de duabus teysis in profundo / et septem pedibus in largo, stipendiis quaterviginti quatuor hominum ad idem / quasi per unam diem quolibet capiente sex den, et triginta sex loserium quolibet / capiente octo den : .LXVI. solid geben / In duodecim navatis grossis lapidum positus infra lacum in quodam charmuro / facto in angulo muri [clausure subtus ecclesiam (ajouté)] qualibet navata novem solid / quia ibi non poterat fieri murus cum calce. Et stipendiis viginti quatuor / lathomorum facientium ipsum charmurum quasi per unam diem quolibet capiente sex decim / den et quadraginta hominum ad idem quolibet capiente sex den : .VIII. lb geben. / Librauit Michaeli dou Benevyx carpentatori facienti in tachiam tres trabaturas / et tectum turris porte Aquarie a parte Rovere et forraturam ipsius porte de / lonis et sunt in qualibet trabatura quinque trabes de longitudine decemocto pedum / et inparata est superior trabatura de postibus a parte ville et administravit idem Michael / omnia necessaria pro tanto, exceptis scindulis et clavino que administrata sunt sibi / ad expensas domini mer instrumentum publicum de recepta ipsius Michaelis quo reddit : .VII. lb geben. / In quinque milliarium scindulorum quolibet milliari quatuor solid et septem milliarium / clavini quolibet milliari duobus solid duobus den : .XXXV. solid .II d geben. / In duodecim teysis palicii clausure Aquarie supra domum clerici de Malespars / que ceciderant pro putridine pedis, pilorum errigandis replicandis chivilliandis

et / curseriis ibidem de cletis faciendis : .XXXVI. solid geben. / Summa operum Aquarie :  
.IXxx X. lb .II. solid .IX. den geben et / .XXXI. lb .X. solid laus.

### [peau 32]

Opera castris Aquiani (en marge gauche)

In una sera ferrea facta pro garda roba domine comitisse in tornella a parte Aquiani : .III.  
solid .VI. den geben. / In duobus doliis domini religandis pro vino domini reponendo de quo  
computat ut supra in vindemiis anno / CCC XXIII sexdecim circulis emptis ad idem quatuor  
solidis stipendiis unius carpentatoris capientis / decemocto den et unius hominis capiente sex  
den : .VI. solid geben. / In religatura eorundem doliorum in vindemiis anno CCC XXIII : .V.  
solid .III. den geben. / In religatura eorundem doliorum in vindemiis anno CCC XXII oblitos  
computari in computo precedenti : .V. solid. /

Opera castris Fisterne (en marge gauche)

In tecto turris castris Fisterne quod omnino destructum et demolitum fuit propter boream  
mense februarii anno / CCC XXIII reficiendo de novo in taschiam per manum Michaelis dou  
Benenix carpentatoris pro tanto ultra / scindulas et clavinum que administrata sunt eidem  
Michaeli ad expensas domini per literam ipsius Michaelis de / recepta quam reddit : .XII. lb  
geben. / In quatuordecim miliarium scindularum quolibet miliari quatuor sol et viginti uno  
miliarium clavini quolibet miliari / duobus solidis octo den pro tecto predicto : .CXII. solid  
geben. / In uno miliari et dimidio clavorum lateres pro dicto tecto : .XVI. solid .VI. den geben.  
/

### [Peau 33]

Opera Aquarie (en marge gauche)

In porta et guicheto ville Aquarie a parte Nerniaci facta et duplicata de postibus pissitudinis  
trium digitorum, / viginti uno postibus predictis de longitudine tresdecim pedum quolibet  
poste novem den, stipendiis quindecim / carpentariorum ad idem quasi per unam diem  
quolibet capiente decemocto den quingentis grossis clavis pro ipsa porta / et guicheto  
duplicandis emptis quindecim solidis et posuerunt dicti carpentatores seras et exparras  
infrascriptas : .LIII. solid .III. den geben. / In quatuor grossis angonibus, quatuor exparris pro  
ipsa porta, duabus exparris pro guicheto predictis, centum viginti / libris ferri emptis ad idem  
incluso ovragio qualibet libra quinque den et in duabus seris ferreis pro ipsa porta / et  
guicheto et una sera ferrea pro hostio turris porte dicte ville a parte Rovoree emptis quindecim  
solidis : .LXV. solid geben. / In prima trabatura facta supra dictam portam a parte Nerniaci  
quinque trabibus emptis ad idem qualibet duobus solid / et stipendiis octo carpentatorum ad  
idem quolibet capiente decemocto den et fuit platellata ipsa trabatura de postibus / cuiusdem  
veteris chaffalli : .XXII. solid geben. / In stipendiis sex carpentariorum reficientium quoddam  
foramen pallicii quod dilaceratum fuerat propter fundamentum / et constructionem dicte porte



quolibet capiente decem octo den : .IX. solid. / In quadam cathena ferrea unius portus Aquarie in lacu prolongenda viginti libras ferri emptis ad idem / qualibet libra inclusis ovragio quinque den et ob : .IX. solid .II. den. / [murus (en marge gauche)] Librauit Iohannodo de Quercu Lausannensi lathomo facienti in taschiam datam sibi per dictum comitem Amedeum muros / clausurarum dicte ville Aquarie et dantur sibi de quolibet tesa ad tesam domini de grossitine quinque pedum viginti / quinque solidi geben et computatur sibi ad idem pretium tam plenum quam vacuum et meli et pancerie / et administratur sibi calx et fiunt [ibi (biffé par exponctuation)] piesones ad expensas domini ut in computo precedenti, ultra solutionem eidem / Iohannodo factam pro dictis clausuris in computo precedenti, et facte sunt in dictis clausuris per tempus de quo computat ut supra / a parte Nerniaci iuxta lacum quadraginta sex tese et dimidia grossi muri ultra murum in dictis clausuris situm / ut in computo precedenti per instrumentum publicum de recepta ipsius lathomi quod reddit : .XXXVI. lb geben. / In viginti modiis calcis in lapide emptis apud Nividunum quolibet modio undecim solid pro dicto muro / faciendo inclusis viginti solidis pro navigatione ipsius calcis usque apud Aquariam : .XII. lb geben. / In sexdecim tesis piesonis pro ipso muro a parte Nerniaci de sex pedibus in largo et de una tesa et dimidia / in aliquibus locis de profundo, stipendiis quinquaginta duorum otteriorum ad idem quasi per unam diem quolibet / capiente octo den, et quinquaginta quinque hominum quasi per unam diem quolibet capiente sex den : .LXII. solid .II. den. / Librauit in quodam corseto persi dato domino Girardo de Aquaria presbitero provisorio et superintendenti in operibus Aquarie : .XL. solid geben. / Expensis ipsius Guillermi euntis apud Aquariam XX die novembris pro tesandis muris factis in estate preterita / et computando cum lathomis et stetit per duos dies : .XIII. solid / In tribus navatis grossium lapidum positaram et implicatarum in aumentatione charmurifacit ut in computo / precedenti in angulo muri clausurarum dicte ville subtus ecclesiam in rippa lacus ad deffendendum dictum / murum de undis dicti lacus, qualibet navata novem solidis et stipendiis quatuor lathomorum quolibet capiente / sexdecim den et quatuor otteriorum quolibet capiente octo den et sex hominum quolibet capiente sex den allocantium dictos lapides : .XXXVIII. solid geben. / Summa : .LXIII. lb .XI. solid .VII. den geben.

16 : ADS SA 15261: 1339-1340:

**[peau 6]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Michaudus lathomo de Millier pro quodam foramine facto in raterio magne turris diu est / [per quosdam] latrones reficiendo et aptando et pro cursu aque latrinarum castris directo aptando et duobus / arcibus tofforum factis ibidem et pro quibusdam foraminibus reficiendis in fundamento muri castris / a parte ville Aquiani datis in taschiam pretio triginta solid et pro calce et arena emptis ad idem / et aliis necessariis ad idem : .LXX. solid geben. / In bornellis fontis castris aptandis in pluribus locis per idem tempus : .XV. solid geben. /

17 : ADS SA 15262: 1340-1342 :

**[peau 3]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit Girodo Lupi dou Benenis carpentatori refficienti pontem castri Aquiani / de chatagnerie totum de novo per tachiam sibi datam per dictum castellanum / pro tanto ut per instrumentum dicte tachie factum per manum Thome Albi de / Aquiano notarii publici quod reddit : .C. solid geben. / Librauit in duoabus (sic) magnis minoris equorum et sedibus earum inclavatis / in muro et rastellis eorum factis in magne stabule castri Aquiani per / Iacobum dou Benenis in tachia pro tanto : .XXV. solid geben. / Librauit pro bornellis fontis castri Aquiani refficiendis in pluribus locis necessariis / quod destructi et perforati errant propter vetustatem : .XII. solid geben. /

[Opera] castri Fisterne (en marge gauche)

Librauit Iacobo dou Benenis carpentatori refficienti de novo tectis castri et turris / Fisterne que a casu combusta fuerant et alia operagia infrascripta videlicet / tectu dicte turris ad duas pomellos de quercu cum bonis gietis bonum copertum / de scindulo viniaci in quarto copertum de bono clavino et fecit / omnes fenestras fuste ibi neccessarias bonas et fortes et in muro dicte / turris inclavavit medietatem chivronorum, boudronatum et fecit ibidem / unum tectum videlicet a porta pontis dicti castri usque ad murum contiguum / dicte turri ita pendens et per eundem modum per quod erat ante combustionem / et ipsum elevavit et altioravit usque ad crenellos dicti castri. Item / fecit ibidem tres muetas fusteas bene copertas de novo bene imparatas / videlicet unam a parte domus domini Henrici de Grassier aliam supra portam / dicti castri et terciam supra portam burgi dicti castri et omnes sedes / dictarum manierum fecit de quercu bene inclavatis et factis de forma / longitudine et altitudine aliarum que ante dictam combustionem erant / pro tachiam sibi datam per dictum castellanum pro tanto ut per instrumentum publicum / dicte tachie factum manu Thome Albi de Aquiano notarii publici quod reddit / et administravit dictis carpentator totum fustum necessarium ad predicta / excepto charreagio inclusis septuaginta quinque solid datis in charreagio / predictae fuste et scindularum ab Aquiano usque apud Fisterne : .XXXI. lb .XV. solid geben. / Librauit Humberto de Goceta lathomo facienti quodam murum in castro Fisterne / videlicet a porta dicti castri usque ad murum contiguum turri et continet circa / viginti teysas de longitudine et trium pedum de grositudine in fondo / et duorum pedum cum dimidio in alto. Item facienti tres fenestras ibidem / ad inluminandum cameram et coquinam dicti castri et muranti muetam / supra portam et foramina quam [illisible] muri obscurenti crenellorum dicti / castri et turris a parte camere usque ad primam trabationem per tachiam sibi datam per / dictum castellanum pro tanto ut per instrumentum publicum dicte tachie factum manu / [Thome] Albi de Aquiano notarii publici ultra calcem quam sibi administravit / idem castellanus expensis domini quod instrumentum reddit. Inclusis sexaginta tribus / solid datis in emptione novem modiis calcis emptis ad idem quolibet modii / [illisible] et inclusis viginti quatuor solid datis pro charreagio

dicte calx : .X. lb .VII. solid geben. / In duabus duodenas lonorum emptis et implicatis in trabatura / [illisible] Fisterne que diructa erat ultra tachiam supradictam inclusis expensis / quinque carpentatorum operantium ad idem quasi per unam diem et incluso charreagio : .XXV. solid geben. /

**[peau 11]**

Opera castri Aquiani (en marge gauche)

De quibus : aula castri Aquiani coperienda de novo a parte interiori cum logia / quadraginta tribus millerium (sic) cindularum emptarum apud / Viniacum quolibet milleri (sic) quinque solid geben. Et implicatis ibidem / inclusis sex solidis pro locagio trium curruum dictas cindulas chareantium / a rippa lacus usque in castrum. Sexaginta millerium (sic) clavini / emptis quolibet milleri (sic) duobus solidis duobus den fuit / etiam inde coperta capella castri ut in particulis recepto / prius iuramento ab ispo castellano quod predicta et alia de quibus infra / computat plenam contineant veritatem : .XVII. lb .XI. solid geben. / Librauit Iacobo dou Benenix carpentatori dictam aulam cum logia a parte / fontis et capella castri coperiendis pro tanto in taschiam sibi / datam per dictum castellanum ut per instrumentum publicum factum manu Thome / Albi de Aquiano notarii sub anno M CCC XLII, XV die mensis / februarii de testimonio et recepta quod reddit : .LV. solid geben. / Bornellis fontis castri qui rupti fuerant in pluribus locis aptandis / et reparandis : .X. solid geben. / Grenerio domini qui perforatus fuerat per mures in pluribus locis aptando /

**[peau 12]**

per manum Raymondi Fabri. Inclusis tribus solidis pro situ / caminate camere domini qui ruptus fuit dum dominus erat ibidem / quia dicebatur quod ignis perforaverat trabaturam. Inclusis / etiam quinque solidis pro quadam canali nova empta et posita in / tecto dicte camere domini. Incluso salario duorum carpentatorum dictam / canalem ponentium ibidem et implicantium ad hoc dimidium / millerium (sic) cindularum et dimidium millerium (sic) clavini de dictis cindulis / et clavino domini : .XVII. solid geben. / Librauit magistro Guillermo de Orba verreyrio habitatori apud Gebenam / pro verreyriis fenestragiorum castri Aquiani in aliquibus locis reparatis / et aptatis et in aliquibus locis factis de novo in taschiam sibi / datam pro tanto per dominum Guillerum de Castellione militem ut per / instrumentum publicum dicti magistri Guillermi de testimonio et recepta factum / manu Thome Albi de Aquiano notarii XXVI die mensis februarii / anno M CCC XLII quod reddit : .LX. solid geben. /

**[peau 14]**

Opera castri Fisterne (en marge gauche)

Librauit eidem Iacobo dou Benenix carpentatori pro duabus cameris factis / de novo in castro Fisterne combusto propter incendium tempore regiminis Petri Bellionis / castellani ante ipsum datis in taschiam eidem carpentatori pro tanto ut per instrumentum / publicum dicti Iacobi supra redditum de dicta taschia et recepta : .VII. lb .X. solid geben. / Duobus modiis decem cupis calcis emptis quolibet modio septem solid / sex den ad imbochiandum muros dicti castri

et mellandum dictos / muros subtus turrim. Inklusis sex solidis IIII den pro dicta calce / charreanda a Luginno usque apud Fisternam, inklusis etiam quinque solidis / sex den pro undecim hominibus portantibus lapides et morterim ad predictam / capiente quolibet sex den per diem ut in particulis : .XXXII. solid .VIII. den geben. / Octo exparris ferri, tribus seris cum ferrolliis, octo angons ferri pro / hostiis dicti castri emptis pro tanto a Iohanne geniro Francisci fabri : .XXVIII. solid geben. / Expensis cuiusdam latronis qui furatus fuerat quodam calicem in / maladena de Cluses repreherensi apud Aquianum ubi facta fuit inquesta quam / reddit et fuit custoditus per octo dies et fuit sibi oricula amputata / inklusis duodecim solidis que dati fuerunt carnacerio de Lausana / qui dictam oriculam dicto latroni amputavit : .XIII. solid .IIII. den geben. /

18 : ADS SA 15263: 1342-1343:

**[peau 8]**

Opera castri Aquiani(en marge gauche)

Librauit in emptione trium milliarium scindulorum ad coperiendum / capellam domini que in pluribus locis decoperta fuerat propter ventum / emptorum quolibet milliari quinque solid. Tribus milliarium clavini / emptis ad idem quolibet milliari duobus sol quatuor den inclusis / quatuor solid pro salario quatuor carpentariorum operantium ad hoc / per unam diem : .XXVI. solid geben./

Opera fontis (en marge gauche)

Locagio quatuor hominum operantium ad refectionem et reparationem / bornellorum fontis castri Aquiani capiente quilibet sex den: .II. solid. / Quadam columna empta ad reparandum et ponendum in ala mercati / Aquiani que ceciderat et putrefacta fuerat propter vetustatem incluso / salario unius carpentatoris ad oc operantis: .II. solid geben. /

Opera castri Fisterne (en marge gauche)

In refectione furni domini de Fisterna quod fonditus destructus fuerat / per manum Humberti lathomi de Goceta pro tanto in tachia : .XXXVI. solid geben. /

**[peau 8]**

Opera castri Aquiani (en marge gauche)

Librauit Michaudo lathomo qui foerium camere domini de novo / preparauit et ibidem octo lapides caratos implicauit et ad / predicta per quatuor dies continuos vacauit qualibet die capienti pro / suo salario duos solid geben et pro emptione dictorum octo lapidum / apud Nividunum emptorum pretio vigintiquatuor solid geben incluso / apportagio : .XXXII. solid geben. / Librauit Iacobo dou Benenis carpentatori in tribus milliariis / cum dimidio scindulorum implicatorum supra capellam domini quolibet / milliare vendito quinque solid geben et in emptione quatuor latarum / ibidem implicatis et in quatuor milliariis clavini emptis ad idem / quolibet milliari vendito duos solid tres den geben. De / stipendiis ipsius carpentatoris non computat quia alibi computauit / quia ad tachiam fuerat sibi datam : .XXXIII. solid geben. / Librauit eidem carpentatori pro quatuor latis implicatis super / cameram domini quia boree tectum destruxerunt venditis sex den / geben et pro suo salario cum uno suo socio vacantibus ad predicta / per unam diem capientibus tres solid geben in die. Et in uno / milliario clavini implicato super gardam robam et panateriam / vendito duos solid quatuor den geben. Et in / uno milliario scindulorum ibidem implicatorum vendito quinque solid / geben. Et pro stipendiis ipsius carpentatoris et eius socii capientis / in die tres solid geben vacantium ad predicta per duos dies continuos : .XVI. solid .X. den geben. / Librauit Raymondo fabro de Aquiano pro feratura quatuor fenestrarum / castri Aquiani existentium a parte stagni in quibus sunt sexdecim / montenarii undecim pedum cum dimidio de longitudine et / quadraginta transversarii quibus septem pedum cum dimidium longitudinis / et ducenti amblet pro garnimento ipsarum ponderantum septies / centum et unam libram ferri novi et octies viginti octo librarum / ferramente veteris existentis in dictis fenestris quas implicauit / cum dicto ferro novo in dicta ferratura et soluit sibi pro qualibet libra / ferri novi tam pro empto quam pro operagio quinque den geben et pro / operagio cuiuslibet libre veteris duos den cum ob geben et ipsas / fenestras ferrari fecit de mandato domini et de consilio Stephani / de Vendonures olim receptori domini ut per literam ipsius Stephani / de testimonio datam Aquiani die XXIII mensis septembris / anno M CCC XLIII quam reddit et per instrumentum publicum dicti fabri / de recepta pecunie dicti ferri novi et operagii. Et duodecim / solid geben pro reficienda et reparanda quadam gratigeria domus [lecture incertaine] / existente in castro Aquiani quod reddit et dicitur et dictus clericus castelli / quod post quam dictus Stephanus tradiderat dicto Raymondo ferrum / novum domini pro dictis fenestris ferrandis quod ipse recuperauit a / dicto fabro pretium dicti ferri novi et testificatur in sua litera / de Stephanus quod dictus dominus Chinioni soluat expensas omnes dicte / ferrature fenestrarum inclusis treginta sex solid geben datis / Michaudo lathomo pro dicta ferratura ponenda allocanda / et seranda : .XVI. lb .XIX. solid .I. den geben. /

Opera fontis (en marge gauche)

Librauit in duodecim bornellis emptis apud Villam novam per / manum Pernissodi de Valleri empto quolibet septem den geben. In / stipendiis Iacobi do Benenis et unius socii secum reparantium fontem / castrum iuxta quoquinam et ultra muros per quatuor dies continuos / per diem capiente tres solid geben inclusis expensis: .XIX solid geben. /

**[peau 9]**

Opera castrum Fisterne (en marge gauche)

Librauit Iacobo dou Benenis in reparatione tecti stabuli castrum Fisterne / pro duodecim solid geben dati ad tachiam : .XII. solid geben. /

(§ clients)

Librauit Michaudo lathomo pro disperda sua quorundam lapidum / quos emit apud Morgiam et Nividinum pro coquina castrum / Aquiani facienda ad tachiam sibi datam per dominum Aymonum comitem quondam / qui post modum ipsam tachiam contramandavit ut per literam / dicti domini quondam dicte tachie et per aliam literam de mandato sibi / solvendi illud quod de suo expendedisset ratione dicte tachie incohate / datam die XXV marcii anno Domini M CCC XLIII quas / literas reddit : .XX. solid geben. /



20 : ADS SA 15267: 1344-1345:

**[peau 8]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Iacobo dou Benenis carpentatori pro copertura domus / coquine dicti castris de novo facienda cum esset totaliter destructa / et nullius valoris et pro camera domini que in quam pluribus eius / partibus tecti recopertura egebat reficienda sibi dato dicto / opere pro tanto in tachiam et ministravit sibi fustam, grossam / scindulas, latas, clavinum, operarios et alia necessaria ut per instrumentum / publicum dicti carpentatoris de testimonio tachie et recepta pecunie factum / in anno Domini millesimo CCC XL quinto die XVIII marcii quod reddit : .VI. lb geben. / Librauit eidem Iacobo pro bornellis curandis in conductu fontis / castris predicti in pluribus locis necessariis quia propter deffectum bornellorum / aqua functis cessauerat provenire in castrum per ispum publicum instrumentum / carpentatoris predicti qui refecit omnino functis conductum predictum de testimonio / et recepta supra proxime redditum : .XV. solid geben. /

**[peau 9]**

Opera castris Fisterne (en marge gauche)

Librauit in tribus postibus emptis pro hostio turris dicti castris / faciendo inclusa factura dicti hostii et ferratura necessaria ad idem : .VI. solid geben. / Librauit Iacobo dou Benenis carpentatori pro reparatione / traveysone turris dicti castris inferioris sibi data ad tachiam / pro tanto in qua implicavit unam trabem emptam per ipsum / cum duabus duodenis postium qualibet duodena sex solid : .XV. solid geben. / Librauit in uno milliari scindulorum et uno milliari clavinorum / emptorum pro reaplando tecto supra capellam dicti castris cum / esset destructum : .VI. solid geben. / Librauit dicto Iacobo dou Benenis pro eius salario unius diei / vacanti ad recoperiendum dictum tectum : .XVIII. den geben. /

**[peau 9]**

Opera castri (en marge gauche)

De quibus : in recopertura tectorum castri domini Aquiani et maxime tecti supra aulam /  
superiorem a parte vigulti in pluribus locis ubi decoperta fuerant. In / emptione duorum  
milliarium et dimidii scindulorum et trium milliarium / clavini ad idem quolibet milliari  
scindulorum pro tribus solid quatuor / den, milliari clavini pro duobus solid. Locagio Iacobi  
dou Benenys / carpentatoris et unius manuoperarii secum quinque dierum quibus / vacauerunt  
ad recoperiendum tecta predicta de scindulis et clavinis predictis / exceptis tectis dicte aule et  
turrium, in quo tecto aule coperierunt / de tegulis que erant ibidem in pluribus locis  
necessario recoperiendis / et pontem castri reparauerunt et fecerunt in cuius pontis  
refectione / implicauerunt sex postes longitudinis quilibet unius teysie et dimidie / vel circa,  
qui decostiterunt duobus solid et dedit carpentatori / decem octo den et manuoperario sex den  
per diem. Alloquantur / sibi prius librata et alie librate infrascripte presentibus auditoribus  
computorum / domini : .XXVI. solid .III. den geben. / In canali lapidea existente a parte  
interiori in muro magne aule / castri domini Aquiani ad recipiendum aquam scillicidii tecti  
dicte aule / a parte ville et in canalibus lapideis et bornellis ferri existentibus / in foraminibus  
dicti muri ad conducendum et eiciendum dictam aquam / scillicidii exterius murum  
predictum, que canales et bornelli erant in / pluribus locis disiuncte et segregate taliter quod  
dicta aqua per infra / dictum murum labebatur coniungendis et refficiendis per Reymondum  
fabri / burgensem Aquiani qui dictas canales reiunxit et apparauit et cimentum / et omnia alia  
ad idem neccessaria ministrauit et fecit [de novo (suscrit)] et implicauit / in dictis foraminibus  
muri quinque bornellos sive canales ferri / qui deficiebant ibidem et alios bornellos preparauit  
et sarrauit / in tachiam pro tanto ut per instrumentum publicum dicti fabri factum per  
Aymonem / Voyronis de Thoyre notarium publicum de testimonio operis predicti et recepta /  
pecunie quod reddit : .XLV. solid geben. / In emptione duorum grossorum anulorum ferri cum  
cathenis emptorum et / positorum in hostio turris domini Aquiani in qua detinentur carcerati /  
ad sarrandum dictum hostium de exterius pro fortificatione dicte preysunerie / et in  
apparatione dicti hostii : .V. solid geben. / In muro clausure viridarii castri domini Aquiani qui  
in pluribus locis / diructus fuerat a parte superiori et in quibusdam locis piesonibus pro parte /  
carebat taliter quod dictus murus minabatur ruynam refficiendo / per Iohannem Cornitis de  
Cuer lathomum qui dictum murum reparauit et / calcem et arenam ad idem neccessarias  
ministrauit in tachiam pro / tanto ut dicit : .X. solid geben. /

**[peau 10]**

Opera castri Fisterne (en marge gauche)

Librauit Iacobo dou Benevys carpentatori pro tecto turris castri / Fisterne a parte aque Drancie  
quod propter venti impetum ceciderat / refficiendo quasi de novo et coperiendo. Et pro tecto

stabuli dicti / castri quod similiter ceciderat reficiendo [quasi de novo(suscrit)] et pro reparandis et / recoperiendis duabus eschiffis dicti castri et pro ponte eiusdem castri / de novo postibus platellando et gradarum sive eschaleriis dicti / castri reficiendis per ispum carpentorem qui omnia ipsa opera / facere fustam, scindulos, clavinos, postes et alia necessaria ad / predicta administrare convenit pro tanto in tachiam ut per instrumentum / publicum dicti carpentatoris factum per Aymonetum de Thoyri notarium de / testimonio operum et tachie predictorum et de recepta pecunie / quod reddit : .CX. solid geben. /

22: ADS SA 15269: 1346-1347:

**[peau 9]**

Opera castris (en marge gauche)

In tecto camere supra coquinam castris domini Aquiani dicte copet recoperiendo / in pluribus locis ubi erat decopertum propter putrefactionem scindulorum. / In emptione duorum milliarij et dimidii scindulorum ad idem milliarij pro / duobus solid quatuor den, duorum milliarij clavini quolibet pro / duobus solid. Locagio Iacobi dou Benevix carpentatoris operantis ad / idem quasi per unam diem et unius manuoperarii secum pro duobus solidis : .XIII. solid .III. den geben. / Dicta camera supra coquinam emparanda de postibus et in factura / guicheti porte anterioris castris [ et unius scanni magni pro mensa domini (biffé)] / una duodena et dimidia postium emptis ad idem pro septem solid / sex den inclusis duobus solid [sex den (biffé)] pro tachiis clavis ferri et / alia ferratura ad idem, inclusis duobus solidis datis in uno grosso / poste longitudinis quatuor teysiarum vel circa et grossitudinis quatuor / digitorum et latitudinis unius pedis et dimidii pro uno scanno pro mensa / domini. Locagio carpentatoris predicti et unius manuoperarii secum quasi per / duos dies et dedit carpentatori decemocto den et manuoperari / sex den : .XV. solid .VI. den geben. /

Opera pontis (en marge gauche)

In emptione trium chivronorum cuiuslibet longitudinis septem teysiarum videlicet / duorum ex ipsis pro faciendis bareignis in duobus lateribus positis / ante castrum per longitudinem ipsius pontis et alterius chivronis pro / faciendis columpnis ad sustinendum unam dictarum bareignes et / alia bareigni fuit posita super columpnas que erant ab alio latere / dicti pontis. Locagio unius carpentatoris per duos dies et unius / manuoperarii per unam diem operantium ad idem incluso quibus / dedit carpentatori decemocto den et manuoperario sex den / per diem : .VII. solid geben. /

Opera fontis (en marge gauche)

In refficiendo conductu aque fontis domini Aquiani in pluribus locis / ubi erat propter putrefactionem bornellorum destructus et in quibusdam / locis erant bornelli, terra et sablono et aliis repleti que ipsius / aque conductum turbabant. In emptione duarum duodenarum / bornellorum incluso charreagio ipsorum a Villa Nova Chillonis usque / ad dictum fontem pro quindecim solid, inclusis duobus solid octo den / datis in quatuor viris ferri. Stipendiis sex carpentatorum / et undecim manuoperariorum secum operantium ad idem per intervalla / quasi per unam diem et dedit carpentatori decemocto den et manuoperario / sex den, inclusis duobus solid duobus [den (suscrit)] datis uni lathomo et / uni manuoperario curantibus et reparantibus quasi per unam diem aque / conductum per quem aqua fontis exit de coquina extra castrum : .XXXIII. solid .III. den geben. /

Iterum opera castrī (en marge gauche)

In sisia charforii aule castrī domini a parte stanni que erat tota / destructa ita quod dubitabatur de incendio ignis inferius in stabulo / et in chiminata dicti charforii a parte inferiori iuxta et superius dictam sisiam ubi / dictus charforius erat perforatus refficiendis et reparandis de quinque / grossis lapidibus dictis foyeres videlicet dicta sisia et dicta chiminata / de tresdecim lapidibus molacie et aliis neccessariis ad idem / per Mermetum de Lustriaco habitatorem Aquiani lathomum in thachiam /

**[peau 10]**

pro tanto ut per instrumentum publicum ipsius lathomi factum per Thomam Albi / de Aquiano notarium publicum de testimonio predictorum et recepta pecunie quod / reddit : .XIX. solid .III. den geben. /

**[peau 17]**

Opera castrī (en marge gauche)

In recopertura tecti capelle domini castrī Aquiani dimidio milliari / scindulorum empto quatuordecim den geben, dimidio / milliari clavini empto duodecim den geben, in locagio / Iacobi dou Benevys et unius valleti secum recoperientis de / dictis scindulis et clavino et de quibusdam aliis veteribus / per unam diem quibus dedit viginti unam den geben : .III. solid .XI. den geben. / Librauit dicto carpentatori pro duabus grossis strabibus (sic) qualibet / longitudinis quinquaginta pedum de novo positis in baraignia / muri supra portam castrī unam cum esparris ibidem / in dicta baraignia positis ad eundem in turrin in / qua iacet gaytia incluso salario carpentatori et valleti sui in tachiam / pro tanto : .X. solid geben. / Librauit dicto Iacobo de Benevys carpentatori pro novem canalibus qualibet / longitudinis viginti pedum latitudinis unius espant ad murum / unius pali cornuti altitudinis trium digitorum per totum grossitudinis / et pro duabus conchiis quarum quolibet debet habere duos pedes / de latitudine crosata et de longitudine quantum neccesse fuerit et / pro ipsis canalibus et conchiis allocandis in loco necessario / pro latrinis castrī Aquiani ad conducendum aquam per ipsas latrinas / et pro reficiendo muro quem diruere oportebit pro dictis canalibus / et conchiis assetandis dato sibi in tachiam pro tanto / presentibus pluribus probis de villa ut per instrumentum dicte tachie / et recepte pecunie factum per Iohannem Lugrini de Aquiano notarium publicum / die XII julii anno M CCC XLVII quod reddit : .CXIII. solid geben. /

Opera castrī Fisterne (en marge gauche)

Librauit dicto Iacobo de Benevys carpentatori pro preparandis et faciendis / novis gradibus et prello introitus turris supra gradirium / ac ianua dicti castrī que omnia destructa erant data sibi in / tachiam pro tanto ut per instrumentum receptum per Guillermmum Voyronem de /

**[peau 18]**

de Thoyrum die XVI septembris anno CCC XLVII de confessione dicti Iacobi : .LXV. solid geben. / Librauit in emptione tercentum grossarum tachiarum pro dicta ianua / duplicanda : .VI. solid geben. / In emptione unius grosse sere ferri cum grosso ferroillio et clave / quia

nulla erat ibidem ut dicit a Raymondo fabro : .XII. solid geben. / In reficiendis esparris dicte  
ianue per eundem fabrum : .III. solid geben. / In emptione quatuor cuparum calcis apud  
Abondantiam pro / reficiendo muro dirutto subtus dictam ianuam incluso / portagio : .III.  
solid geben. / Uni lathomo et duobus hominibus predictum murum reficientibus / et ad hoc  
vacantibus per duos dies : .III. solid geben. /

23: ADS SA 15270: 1347-1348:

[peau 6]

Opera castri (en marge gauche)

Librauit Iacobo dou Benevis carpentatori pro locagio suo capienti per diem / duodecim den geben pro quinque diebus quibus vacauit in reparatione bornellorum / aquaductus fontis castri Aquiani in adventu domini ibidem de mense januarii / anno CCC XLVIII in tribus locis ubi dirupti erant dicti bornelli. Ita quod / aqua venire non poterat in dicto fonte, inclusis duobus solid sex / den datis uni manuoperari vacanti ad idem per dictas quinque dies ad / crosandum terram in locis ubi dirupti errant bornelli : .VII. solid .VI. den geben. / Librauit dicto carpentatori pro factura unius porte facte et / forrate de postibus sapini videlicet in exitu castri a parte fontem dou / Mea extra villam Aquiani quia nulla porta erat ibidem ut dicit / inclusis emptione quinque postium sapini, unius magne esparre nove de ferro, / refectione unius alterius esparre de esparris veteribus dicte porte et emptione / sex duodenarum tachiarum implicatis ad idem in tachiam pro tanto : .X. solid .VIII. den geben. / In emptione quinque serarum ferri cum clavibus neccessariis in quinque / hostiis dicti castri positaram in eisdem videlicet una in dicta porta nova / alia in porta turris preyssoneriorum, alia in camera buticuarie, / alia in camera panaterie et alia in hostio parve camere introitus / castri in qua custodiuntur extente domini quia nulle serrayllie errant / ibidem ut dicit : .V. solid geben / In locagio quatuor lathomorum, quatuor terrayllionorum et / sex manuoperariorum per unam diem ultra quam vacantium ad reparandum / chauciatam stanni domini de Capella, pro molendinis domini, que destructa / erat a parte molendini domini in loco exitus aque in dictis molendinis / et dedit cuilibet lathomo et terraylliono duodecim den geben / et cuilibet manuoperio quinque den : .X. solid .VI. den geben. /

**[peau 7]**

Opera castri (en marge gauche)

In recopertura tectorum duarum aularum castri Aquiani supra / frestas in emptione duorum milliarium scindulorum quolibet milliari / tribus solid sex den geben et duorum milliarium clavini ad / idem quolibet tribus solid geben. In stipendiis Iacobi / de Benevis carpentatoris et valleti sui carpentatoris vacantium ad / idem per duos dies capientis in simul per diem duos solid / sex den geben : .XVIII. solid geben. / In reparatione bornellorum fontis castri Aquiani in quibusdam / locis quos remutari faciet propter pestem mortalitatis: .VII. solid geben. / [pons (en marge gauche)] In factura pontis castri de novo quia alius ceciderat propter putritudinem / et vetustatem mense octobris anno CCC XLVIII et continent / in longitudine circa septem teyssias et in latitudine circa duas cum / dimidia in tachiam pro tanto per manum Iacobi de Binivisio / carpentatori, de quercu et casteneis grossis, in trabibus et platellis / ipsius pontis ut idem dominus Petrus asserit per / iuramentum: .XI. lb .X. solid geben. / In factura de mandato domini comitis Gebenensis prout asserit castellanus / unius fenestre de taillia in muro a parte ville facta ad / inluminandum mensam ante caminatam aule basse dicti / castri de lapidibus molacie ad dimidium compassus et ferrate / de quinque ferris grossis, duobus montaneriis et tribus traverseriis / insimul pro tanto ut in particulis: .XL. solid .III. den geben. / Librauit Iohanondo Guieris de Lausana pro pretio unius calicis / ad opus capelle domini castri Aquiani ponderantis unam marcam / et unam unciam argenti et de recepta pecunie habet / instrumentum Thomasetus Albi clericus curie Aquiani ut asserit / per iuramentum dictus dominus Petrus: .VII. flor auri boni ponderis. / et : .IX. solid laus. / Una alba et uno amit empties pro tanto pro capella / domini predicta: .VIII. solid geben. /

**[peau 9]**

Latrina (en marge gauche)

In recopertura tecti latrine camere domini iuxta turrim a parte / ville de novo quia totum tectum decopertum erat et laceratum / propter putritudine quatuor chivronibus emptis ad idem duobus / solid geben, uno milliario scindulorum empto tribus solid / sex den geben, uno milliario clavini duobus solid / uno carpentatori et uno manuoperario secum quibus dedit / duos solid geben : .IX. solid .VI. den geben. /



25: ADS SA 15272: 1349-1350:

**[peau 11]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit post computum precedentem in refectione et reparatione tecti / magne aule castris Aquiani videlicet a muro introitus dicti castris / usque ad tres pedes prope primum luerium dicti tecti a parte fontis / dicti castris et a fenestra dicti tecti usque ad scilicidium dicti / tecti a parte dicti fontis dato ad tachiam pro tanto Gironde / du Benevix carpentatori per dictum castellanum et dominum Iacobum / de Loys procuratorem Chablaysii ut per instrumentum publicum dicti carpentatoris / de recepta factum manu Thome Albi anno Domini M CCC XLIX / die XIII mensis decembris quod reddit : .XLVI. solid geben. / Librauit in duodecim clavibus ferreis positis in hostiis castris / et viridarii domini Aquiani, una serrayllia ferri munita clave / et ferreollo positis in hostiis camere dicte de Fucignie, duabus / esparris ferri in guicheto porte, duabus ferreollis / in despensa et buticalaria pro quodam quarterono facto in stabulo / tam pro fusta quam pro fero, inclusis tribus solid pro ponte castris / reparando, perticis et fusta ibidem necessariis emptis et / implicatis in dictis locis : .XIII. solid .III. den geben.

26 : ADS SA 15274: 1350-1351:

**[peau 11]**

Opera fontis castri (en marge gauche)

In aqua fontis adducenda in castro Aquiani que propter fractionem / et putredinem bornellorum stetit per annum quod venire non poterat. / In emptione viginti duorum bornellorum novorum emptorum [in valle alpium (en marge droite)] / ad idem quolibet bornello decemocto den geben [incluso charreagio (suscrit)]. In stipendiis / unius terrayllionis facientis et curantis terrayllium dictorum bornellorum / pro ipsis ponendis vacantis ad idem per novem dies capiente per diem / quindecim den. Et novem hominum ipsum iuventium quasi per unam diem / capiente quolibet duodecim den. Et in stipendiis unius carpentatori / perforanti et ponenti dictos bornellos et alios veteres reningentis / vacanti ad idem per novem diem [sic] capiente per diem quindecim den / inclusis quatuor solid geben pro una boytia ferri per quam exit / aqua de bornello et duobus solid pro uno circulo ferri posito / in capite bornelli supra dictam boytiam : .LXX. solid .VI. den geben. /

**[peau 12]**

Opera castris (en marge gauche)

In emptione quindecim miliarium magnorum scindulorum quolibet / longitudinis dimidium teysie empto quolibet miliari novem solid / geben emptis pro tecto aule [domini (biffé par exponctuation)] castris domini de Aquiano / a parte stagnum inter duas turres usque ad tectum dicte aule / tegulis copertum. Et pro tecto garde robe dicti castris recoperiendi / et de novo faciendi vel quasi, quindecim miliarium [miliarium (répété)] / minuti clavini emptis ad idem quolibet miliari tribus / solidis quatuor den geben inclusis stipendiis quindecim / carpentatoribus quasi per unam diem dicta tecta facienda dictas scindulas / clavinum ibidem implicantis capiente quolibet duos solidos geben / inclusis expensis. Et alloquantur sibi per instrumentum ipsius dicenti / predicta tam decoscicisse et tam et plus de ipsis soluisse unacum / instrumento publico facto manu Mermeti Iunioris de Castellione / de testimonio Iohaneti de Plantata carpentatori in quo conficetur se habuisse / et recepisse ab eodem castellano pro emptione dictorum scindulorum et / clavini nonem libras quinque solidos geben [quod reddit (suscrit)] : .X. lb .XV. solid geben. / In factura cuiusdam camere vocate tayllery de novo refficienda / supra logiam prope portam videlicet in emptione quinque duodenarum / longorum postium quolibet longitudine decem pedum emptorum / in simul pro quatragenta tribus solidis geben, / viginti novem esparrarum, quindecim vectium seu ferrailliorum, / septem angonum, decemseptem duodenarum tachiarum / et unius sere nove ferri emptis in simul pretio quatragenta / quinque solidorum geben, et implicatorum in operagio / camere supradicte. Et in duobus hostiis camere domini, / quinque fenestris camere basse et in sedibus latrine / dicte camere. Inclusis stipendiis undecim carpentatoribus / quasi per unam diem dictam cameram facientium et / predicta in eadem camera et aliis locis supradictis / implicantis capiente quolibet duos solidos geben per diem ut / supra et asserit suo instrumento predicta tamen decostitisse / et de ipsis tamen soluisse : .CX. solid geben. /

**[peau 13]**

In emptione dimidie duodene parvorum postium pro magna porta / castris ante fontem de novo facta emptis tribus solid geben / videlicet pro ipsa porta dupplicanda tercentarum grossorum tachiarum / ferri qualibet lungitudinis dimidi pedis et plus emptarum pro dicta / porta dupplicanda et forranda quolibet centenario novem solid / geben inclusis triginta solidis geben datis magistro Peczono / Bergoygnon carpentatori predictam portam facienti et sex grossos / postes quolibet pissitudinis dimidi pedis pro ipsa porta facienda / ministranti in tachiam pro tanto et inclusis decem solid / geben datis in emptione cuiusdam grossi martelli, cuiusdam bocle et / cuiusdam incudis positorum in ipsa porta a parte exterior. Et / alloquantur sibi per iuramento ipsius dicenti predictis tamen decostitisse / et de ipsis tamen soluisse : .LXX. solid geben. /

**[peau 7]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in emptione unius milliari scindulorum empto sex solid geben, / unius milliari clavini empto tribus solid implicatorum in re[co]pertura / tecti supra cameram domini inclusis duobus solid geben pro stipendiis unius /

**[peau 8]**

carpentatori recoperientis et implicantis ibidem dictas scindulas et clavinum : .XI. solid geben. / In emptione unius grosse clavis nove pro serra hostie magne turris / castri Aquiani et in refectioe dicte serralie tres solid geben. In / emptione magne serayllie cum clave et unius feroyllii et bonerlarum [sic], [duarum espararum (en marge droite)] / et tachiarum in hostio turris iuxta granerium duodecim solid. In / emptione octo grossorum lonorum duodecim pedum longitudinis quolibet / luno (sic) octo denar geben. In emptione quatuor espararum et duarum / serarum cum clavibus, duorum feroylliorum, quatuor bornelorum cum tachiis / pro hostiis de novo factis in vota subtus capellam qua intratur magnum / soturnum et in alia vota euisdem soturni a parte anteriori prope magnam / portam castri ad custodiendos ibidem pryssoneros Valesii quindecim / solid geben. Inclusis quatuor solid geben pro stipendiis duorum carpentatoribus / facientium dicta hostia in predictis locis : .XXXIX. solid .IIII. den geben. /

[la suite est illisible]

**[peau 10]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Iordano de Plantata carpentatori recipienti et actanti / tecta turris castris domini de Fisterna in pluribus locis, eschipe (sic) supra / portam et supra capellam dicti castris que propter boream decoperta / erant in pluribus locis in tachiam pro tanto sibi datam predicta faciendi / et necessario ad idem ministrandi in quibus operibus dictus carpentator / implicauit quatuor milliariu scindulorum et cuiusdem clavini, una cum dimidia / duodena laterum inclusis tribus solid pro portagio predictorum ab Aquiano / usque apud Fisternam ad que vacauit per quatuor dies ut dicit dictus / castellanus dicens etiam quod idem carpentator soluit pro quolibet milliari / scinduli sex solid, pro quolibet milliari clavini tres solid et pro dimidia / duodena laterum predicta decem octo den geben ut per instrumentum / publicum de tachia predicta testimonio omnium /

**[peau 11]**

predictorum et recepta pecunie factum manu Iohannis Vibodi notarii die / X mensis februarii M CCC LIII quod reddit : .XLIX. solid geben. / Librauit dicto carpentario preparanti bornellos fontis castris / de Aquiano deruptos taliter[lecture incertaine] quod aca [sic] venire non poterat in / duobus locis incluso locagio duorum hominum secum terram et / bornellos curantium et se iuantium per unam diem cum dimidiam circa festum / omnium sanctorum ut dicit : .V. solid geben. /

30 : ADS SA 15278: 1354:

[peau 7]

Opera (en marge gauche)

De quibus : / librauit in stipendiis duorum carpentatoribus quasi per unam diem escarrantium / et facientium quandam canalem novum de peyssidi / virgulti domini de Aquiano que impetu venti ceciderat / et qui portata fuit et implicata in molendino domini de / Roncuel superius: .III. solid geben. Inklusis tribus / solid datis pro charreagio dicte canalis a dicto virgulto / usque ad dictum molendinum et unius alterius canalis / a molendino domini de burgo Aquiani usque ad molendinum domini / de Pipinet per inferius pontem : .VII. solid geben. / Emptione unius circuli ferri ad ligandum arborem molendini / domini de Pipinet cesam : .III. solid .VII. den geben. /

31 : ADS SA 15279: 1354-1355:

[peau 7]

Opera castris (en marge gauche)

In stipendiis Iordani carpentatori qui de novo refecit / teytum (sic) latrine et camere basse castris domini de Aquiano in tachiam / sibi datam per dictum castellanum pretio quatuordecim solid geben / quod teytum (sic) omnino putrefactum erat inclusis decem den / geben datis in emptione cuiusdam clavis empte pro tanto / pro hostio susturni despense castris Aquiani et inclusis / duobus den geben in emptione cuiusdam bonelle (sic) ferri posite in / hostio camere basse, et allocantur sibi predicta per iuramento ipsius / dicentis ipsa tantum decoticisse et de ipsis tantum soluisse : .XV. solid geben. / In stipendiis duorum carpentatorum et quatuor manoperariorum / quasi per unam diem, septem bornellos novos subtus / terram ponentium pro aqua ducenda in castro Aquiani et / de dicto loco bo[r]nellos veteres putrefactos removentium / capiente quolibet duodecim den geben : .VI. solid geben. /

**[peau 8]**

Opera castri (en marge gauche)

In factura unius hostii partiti et duplicati facti de novo / in magno suturno castri Aquiani pro vino domini apportato / de Chillione ibidem reponendo. In emptione quatuor / lonorum seu postium sapini emptorum ad idem. Et in quatuor / esparris ferri et una sera ferri cum clave posita in dicto hostio / emptis duodecim solid geben inclusis duobus solid / geben datis cuidam carpentatori pro factura dicti hostii : .XIII. solid geben. / In emptione unius clavis empte pro magna porta castri / Aquiani quia alia fracta fuerat et destructa : .X. den geben. / In emptione unius esparre ferri et unius clavis positus in / conpede carceris ubi ponontur capti : .X. den geben. / In recorpertura (sic) et refectione tecti latrine camere domini quod / erat totium purritum reffecti de novo et in recopertura / tectorum camere domine et coquine et garde robe / in locis necessariis. In emptione chivronorum et / latarum implicatarum in tecto dicte latrine quindecim solid / geben, duodecim milliarium scindulorum et totidem / clavini emptorum et implicatis in tectis predictis quolibet / milliari quinque solidis geben incluso operagio facto per / Iacobum de Benenis carpentatorem in tachiam pro / tanto ut per instrumentum publicum dicti carpentatori de / testimonio et recepta quod reddit : .VI. lb .XV. solid geben. / Librauit Humberto Flory de Sancto Paulo lathomo pro refectione / muri curtinarum castri Aquiani dirupti propter / vetustatem in pluribus locis et reparatione plurium / furaminum (sic) existentium in dictis curtinis et crenellorum / ipsarum diruptorum circumcirca castrum / et pro muro viridarii dirupto in certis locis / refficiendo et helevando (sic) et pro porta viridarii / dirupta refficienda in taschiam sibi datam per dictum / castellanum presentibus sindicis ville et pluribus probis / dicte ville pro tanto ut per instrumentum publicum dicti lathomi / de testimonio et recepta factum die XIII mensis ianuarii millesimo CCC / LVI quod reddit inclusis quatráginta solid geben datis / eidem lathomo pro refectione duorum teyssiarum et quarta / parte unius teyssie muri factarum per ipsius de novo in /

**[peau 9]**

muro viridarii iuxta fontem dou mea qui murum / per aquam dicti fontis omnino diruptus fuerat et administravit / dictus lathomus calcem, herenam (sic) et alia / necessaria pro tanto ut per instrumentum publicum dicti lathomi de / testimonio et recepta supra proxime redditum et predicta fieri fecit ratione / adventus domine que venere debet ibidem : .IX. lb geben. /



**[peau 8]**

[opera castr]

In emptione octo lonorum seu postium grossorum implicatorum in factura / quatuor hostiorum de novo factorum videlicet uno in exitu viridarii domini / [a parte] ville alio subtus magnam portam exterioram gra[duus ?] / [détruit] et duobus aliis in introitu et exitu bracarum castr / [détruit] incluso salario duorum carpentatorum cum expensis per unam / [diem?] [détruit] ad predicta vacantium : .VIII. solid geben. / [librauit in] emptione duorum aliorum postium implicatorum in quodam / [détruit] [hostio] facto retro turim a parte viridarii inclusa factura : .II. solid geben. / [détruit] [Librauit in] emptione decem exparrarum ferri et quatuor angonum positorum / [in]hostiis ubi errant necesse et pro una serra cum clave / [détruit] in hostio introitus viridarii : .VIII. solid geben. / [détruit] Iohannis de Castro, magistro Iacobo dou Beneni carpentatorum / [détruit] milliarium scindulorum et totidem clavini per ipsum implicatorum / [détruit] [in recoper]tura tectorum magne aule inferioris a parte ville, camere / [vocate ?] Fontigniez et in pluribus locis et foraminibus tectorum dicti castr / [com]putato quolibet milliari scindulorum cum alio milliari clavini / implicatis ut supra ex tachia sibi data in presentia plurium proborum / burgensium Aquiani decem solid geben ut per instrumentum publicum dicti carpentatori / de testimonio et recepta factum per Mermetum Blonde de Fisterna notarii / die XXV mensis aprilis anno CCC LVII quod reddit : .VII. lb .X. solid geben. / Librauit in emptione duodecim bornellorum novorum de varnio / pro refectioe aqueductus fontis castr quolibet decem octo den geben / et erat quilibet longitudinis duodecim pedum inclusis quinque solid / geben datis pro charreagio ipsorum de Chatez apud Viniacum / per terram et de Viniaco ad castrum Aquiani et (et) inclusis quatuor / solid geben datis cuidam carpentatori et duobus manuoperariis secum / ipsos implicantis : .XXVII. solid geben. /

Capella (en marge gauche)

Librauit dompno Ansermo Floretti presbitero quem dominus constituit presbiterum / capelle sue de Aquiano et servitorem quam domini benefecit et / domino placuerit sub pensione consueta sibi solvenda per castellanum / Aquiani videlicet ad rationem decem solid gross tur per annum ut per / literam domini de constitutione et mandato solvendi datam Burgeti / die prima octobris anno Domini M CCC LVI quam hostendit et solvit / sibi pro octo mensibus finiendis prima die ianuarii exclusis anno / [Domini] M CCC LVII ut per instrumentum publicum ipsius capellani de recepta / [VI] solid gross tur per toto anno factum per Franciscum Nichodi / [détruit] quod reddit : .VI. solid .VIII. den gros tur. / [Librauit] Aymoni Fabro pro pretio unius serre cum clave et una catena / [détruit] [implicatis] in guicheto magne porte castr de novo : .III. solid geben. / [Domino] Guidoni Thome militis receptori generali pro domino / [comitatu] Chablayssii pro pensionem ordinata tradi pro expensis / [détruit] Domini videlicet pro termino festi purificationis beate Marie / [détruit] Anno CCC LVII ut per literam ipsius domini Guidonis / [qui] de ipsis computare debuit de recepta datam Aquiani

die VIII / [détruit] anno predicto quam reddit : .CXIII. solid .III. den maur / et :III. flor boni  
pond. /

34 : ADS SA 15282: 1357-1358:

**[peau 10]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit Petro Brimerii carpentatori et Iacobo de Benenis euis socio / actantibus quatuor bornellos in fonte domini de Aquiano prope / portam viridarii qui fracti erant ita quod aqua venire non / poterat in castrum vacantium quasi per unam diem ad predicta et ad / actandum pontem castris in quo errant plura foramina inclusis / octo den datis pro una viria ferri posita in dictis bornellis : .II. solid .VIII. den geben. / Librauit Petro Brimerii carpentatori administranti suis expensis / et implicanti in tecto furnorum domini de Aquiano quod propter in / cuidam parte fuit combustum actante [lecture incertaine] tria milliaris scindullorum et / totidem clavini in tachia pro tanto quolibet milliari scindulli / pro quatuor solid et quolibet milliari clavini pro duobus solid / sex den geben inclusis omnibus expensis et operagio ut per instrumentum / publicum dicti carpentatori de recepta dicte pecunie et testimonio dicte tachie / quod reddit : .XIX. solid .VI. den geben.

**[peau 12]**

Opera castris (en marge gauche)

In emptione duodecim miliarium scindulorum sapieni / et duodecim miliarium clavini minuti emptorum / a Symoneto Bochari iudeo videlicet quolibet miliari / scindulorum cum miliari clavini pretio septem / solid geben ad implicandum in tectis aule / superioris castris domini de Aquiano a parte stagni / et aule inferioris a parte ville et in tecto ale / mercati Aquiani inclusis viginti denar geben datis / in emptione cuiusdam parve panne seu buchaille et / cuiusdam postis ad implicandum in predictis. Inclusis duodecim / solid geben datis Bosoneto Coterii de Luysino carpentatori predicta in tachiam pro tanto implicanti in reparatione predictorum / qui carpentator dicit et atestatur quod tria miliari dicti scinduli et / totidem dicti clavini in tecto dicte aule superiori implicavit et / reliqua novem miliari scindulorum et totidem clavini in tecto ale / mercati Aquiani et allocantur sibi per iuramentum ipsius / castellani dicente et dicto suo iuramento asserentis predicta / tantum decostitisse et de ipsis tantum soluisse et per / publicum instrumentum dicti iudei et dicti carpentatori de testimonio et confessioneque / predicta sibi soluta fuerunt per dictum castellanum factum manu Mermeti / de Castillione die IX februarii anno M CCC LIX quod reddit : .III. lb .XVII. solid .VIII. den geben. /

**[peau 13]**

In reparatione muri serue domini existente retro castrum Aquiani / disrupti a parte bu[r]ionis dicte serue videlicet in lapidibus, calce, arena / et salario quorumdem operariorum predicta ibidem atrahentium / et aportantium et operantium ad predicta et quorumdem aliorum / terralliantium in loco per quem aqua exibat de dicta serua / labendo inferius ad molendina domini. Et allocantur sibi / per literam domine Bone de Borbono consortis domini de testimonio / et mandato alloquandi datam die V decembris M CCC / LVIII quam reddit : .C. solid geben. / In reparatione tecti capelle et coquine domini de Aquiano quod / destructum fuerat propter impetum ventus et etiam / putrefactum in quibusdam locis videlicet in emptione dimidii / miliarii scindulorum et dimidii miliarii clavini minuti emptorum / insimili pretio trium solidorum sex den geben inclusis decem / octo den geben datis in stipendiis cuiusdam carpentatorum / quem ligare corda oportuit propter altitudinem et calvitatem / tecti dicte capelle et hac decem magis vacavit ad predicta / predicta (sic) in reparatione dictorum tectorum pro tanto implicantium : .V. solid geben. / In stipendiis duorum carpentatorum preparantium bornellos / fontis castris de Aquiano disrupti ita quod aqua venire / non poterat in pluribus locis capiente quolibet decem octo / den geben inclusis expensis. Inclusis etiam duobus / solid geben datis in locagio trium hominum dictos / bornellos curantium et ad predicta quasi per unam diem / se iuvantium et inclusis tribus solid quatuor den / geben datis in emptione duorum novorum bornellorum / ibidem tunc temporis implicatorum : .VIII. solid .III. den geben.

**[peau 15]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit post computum precedentem in eddificiis castri / de Aquiano Iacobo de Benenis magistro computorum / de Aquiano pro novem bornellis implicatis pro aqua / conducenda in castrum Aquiani pro adventu domini et / domine quolibet bornello decemocto den geben. Una / viria ferri ad ligandum pedem capitis bornellorum / decem octo den. Una boytia ferri ad ligandum / intus inter duos bornellos duodecim den. Eodem / Iacobo implicanti dictos bornellos et vacavit ad / idem per tres dies una cum quodam alio carpentatori et / quatuor manuoperariis crosantibus in locis necessariis / pro dictis bornellis ponendis capiente videlicet dicto / Iacobo per diem duos solid et alio carpentatori decem octo / den et quolibet manuoperarii duodecim den geben inclusis / expensis. In emptione duorum trabium positorum in trabatura / supra cameram domini quolibet sex solid. Tresdecim lonis / ibidem implicatis emptis septem solid septem den, / quatuor carpentatorum implicantibus dictum marronum per una[m] diem / capiente quolibet duos solid geben inclusis expensis. Duobus / manuoperariis rompentibus dictam trabaturam pro aliis / trabibus novis ibidem reponendis quolibet duodecim / den geben. In emptione viginti duorum milliarium scindulorum / et totidem clavini implicatorum in tecto supra cameram / domini et in tecto magne aule superiori et in tecto / supra coquinam inclusa una duodena laterum ad idem / dicto Iacobo datis in tachiam dictum scindulum faciendi / clavinum predictum emendi et predicta ibidem implicandi /

**[peau 16]**

pro duodecim libras quinque solid geben ut per [instrumentum (biffé)] / publicum instrumentum dicti Iacobi de dicta tachia et solutione / facta, factum manu Francisci Richardi de Aquiano notarii / die XXI mensis junii anno Domini M CCC LX quod / reddit : .XV. lb .V. solid geben. / Librauit in novem lonis novis emptis et implicatis / in refectione pontis castri Aquiani ne / equi transeuntis per dictum pontem dictum dampnificarentur / quolibet lono septem den geben : .V. solid .III. den geben. /

**[peau 15]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in reparatione tectorum castri domini de Aquiano et / (et) ale mercati ibidem que fuerunt decoperta in pluribus / locis et foraminibus ad deffendendum ab igne tempore / quo incendia fuerunt ibidem videlicet pro decem milliariis / scindulorum et totidem clavini implicatis in tecto supra / magnum pelum et in tecto ale superiori a parte stannii / et tecto garde robe ante magnam turrim. Inclusis / tribus milliariis cindulorum et totidem clavini implicatis / in tecto dicti castri circa bornas magni peli et / supra cameram domini et supra capellam ibidem et / supra cameram Amedei filii domini et impluribus / aliis locis et foraminibus tectorum dicti castri tempore / quo domina comitissa morabatur ibidem ante incendia / predicta. Et pro triginta quatuor miliariis scinduli et / totidem clavini, una cum novem dozanis laterum implicatarum / in reparatione tecti dicte ale de longitudine dicti tecti a parte / platee ibidem et a parte lacus ab utroque latere quolibet miliario scinduli / quinque solidi sex denarii geben et quolibet miliario clavini tribus solidi / octo denarii geben, qualibet dozana laterum tribus solidi .III. denarii geben. / Et pro salario et expensis Iacobi dou Benevys carpentarii quadraginta / sex dierum quibus vacavit in dictis reparationibus faciendis / capiente per diem duos solidi geben pro salario et expensis per instrumentum / publicum de confessione et recepta dicti carpentarii de salario et testimonio / dicti operis et duorum aliorum carpentariorum confectum per Guillermmum de Beruay / notarium die II mensis ianuarii anno Domini M CCC LXIII et per literam / domini de mandato dictarum reparationum faciendum datam Gebena sub / sigillo curie appellationum die XXVI mensis maii anno Domini M / CCC LXII quod et quam reddit : .XXVI. lb .V. solidi .III. denarii geben. /

[peau 29]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit per manum Amedei de Passu eius locumtenentem, / magistro Iacobo dou Benenix carpentatori pro pretio / rerum infrascriptarum emptarum per ipsum magistrum Iacobum / pro reparationibus et refectionibus quorundam locorum castris / domini Aquiani per ipsum faciendis. Et primo videlicet pro pretio / dimidie pague (sic) sapini empta duodecem den, / duobus chivronis : quatuor solid, tribus duodenis / latarum empta qualibet duodena : tribus solid sex / den, decem milliarium scindulorum et decem milliaram / clavini empto quolibet miliari scindulorum quinque solid / sex den et quolibet miliari clavini tribus solid sex / den geben. Et que omnia implicata fuerunt in reparatione / tecti magne aule dicti castris a parte stagni prope / magnam turrim quia propter impetum venti dictum tectum / ibi fuerat discopertum. [Pro pretio unius milliari scindulorum / unius milliari clavini emptorum pretiis / supra dicte implicatorum in tecto dicti castris videlicet in pluribus foraminibus cicumcirca turrim a parte chaucie stagnii predicti (en marge droite)]. Pro pretio undecem milliarium / scindulorum et undecem milliaram clavini / et duarum duodenarum latarum emptarum pretio supradicto / implicatorum in reparatione cuiusdam partis tecti dicti / castris supra magnum pelum a parte ville inter duas / turres inferiores quod putrefactum fuerat. Pro una / duodena lonorum sapini implicatorum in reparatione / pontis dicti castris emptis septem solid geben. Pro / salario ipsius carpentatoris in reparationibus predictis vacantis / per vigintinovem dies capiente per diem / inclusis expensis duos solid geben. Pro pretio / duarum duodenarum latarum, quinque milliarium / scindulorum et quinque milliaram clavini emptorum / pretio supradicto et implicatorum in reparatione tecti / molendini superiori domini Thome [lecture incertaine] Aquiani quod omnino / putrefactum fuerat propter ipsius vetustatem. Pro salario / ipsius carpentatoris vacanti ad idem per septem / dies capiente pro qualibet die ut supra. Pro / pretio unius canalis sapini positi in tecto magni / furni domini Aquiani iuxta bornam ad recipiendum aquam / ibidem : sex den. Pro pretio unius milliari / scindulorum et unius milliari clavini emptorum ut / supra et implicatis in pluribus foraminibus tecti dicti / furni. Pro pretio unius duodene lonorum implicatorum / in parietis dicti furni de novo factis in toto / cursu de longo et reparatione hostiorum / anteriorum et posteriorum dicti furni emptis : octo / solid geben. Et pro salario ipsius carpentatoris / vacanti ad idem per octo dies capiente per diem / ut supra. Ut per instrumentum publicum ipsius carpentatoris / de recepta in quo quidam magistro Girodus / Vaguyour carpentator suo iuramento testificatus / est dictas reparationes sic factas fuisse et dictas quantitates / scinduli, clavini, lonorum et latarum implicatis fuisse / in reparationibus supra dictis factum per Guillerum de Vanay / de Aquiano notarium publicum die XXIII mensis ianuarii / anno Domini millesimo CCC LXIII quod reddit : .XIX. lb .V. solid geben. /

**[peau 14]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit per manum Amedei de Passu eius locumtenentis, magistro / Iacobo dou Benevix et Girodo Vuagiur de Laringio carpentatori pro / pretio rerum infrascriptarum emptarum per ipsos magistros pro / reparationibus et refectionibus quorundam locorum castris et ale mercati / domini de Aquiano faciendis. Et primo videlicet pro pretio / quinque milliarium scindulorum et totidem clavinorum implicatorum in / tecto supra la garda roba iuxta magnam turrim a parte / stannii quod tectum decooperta [sic] fuerat propter impetum venti / et in pluribus foraminibus ibidem existentibus et in clocherio / capelle dicti castris et in pluribus foraminibus ibidem / decopertis ut supra empto quolibet milliari scindulli quinque / solid sex den geben, quolibet milliari clavini tres solid / sex den geben et pro salario octo carpentatorum predicta / reparantium et implicantium quolibet capiente per diem inclusis / expensis duos solidos geben. Item pro una magna panna / posita in stillipendio dicte aule [sic] mercati a parte domus / Reymondi Barberii. Pro duobus chivronibus ibidem / positis computata qualibet pecia duos solid geben. / Item in novem duodenis laterum implicatarum a parte orientis / dicte aule [mercati] in tecto ibidem de novo reperato (sic) et facto / circa duas partes panti a parte predicta orientis scilicet / a parte stillipendum de longo ipsius aule empta qualibet duodena / tres solid geben. Item in quinque lonis seu postibus sapini / implicatis ibidem in stillipendo empto quolibet octo den geben. / Item in quadraginta octo milliarium scindulorum et totidem / clavini implicantis in dicto tecto aule quod putrefactum / erat propter vetustatem empto quolibet milliari scindulorum / et quolibet milliari clavini ut supra. Item salario quinquaginta / trium carpentatorum dictos panna, chivronos, scinduli, / clavinum et lonos ibidem implicantium quasi per unam diem quolibet / capiente per diem inclusis expensis duos solid geben ut per / instrumentum publicum dictorum Iacobi et Girodi carpentatorum de testimonio / et recepta in quoquidem instrumento dicti carpentatoris suo iuramento / testificati sunt dictas reparationes sic factas fuisse et dictas / quantitates scindulorum et clavini et alia ut supra implicantas / fuisse in reparationibus supradictis et tantum decostitisse / factum per Iohannem de Cortanaz notarium sub anno Domini M / CCC LXV die octava mensis februarii quod reddit. Et / allocantur sibi de mandato Petri Gerbaysii thesaurarii et / magistri computorum domini. Et est sciendum quod dictus / dominus Guillelmus de Revorea castellanus promisit in presentia / dicti Petri Gerbaysii quod ipse castellanus apportabitur in / computo sequenti literam seu instrumentum publicum testimoniale curati / dicti loci Aquiani et sex hominum burgensibus dicte ville / de extimatione quod dicte quantitates scindulorum et clavini sint / implicatis ipso anno in tecto dicte ale et quod dictum / clavinum et scindulos pretio predicto sibi costiterunt seu valerent / tempore supradicto habito iuramento dictorum curati et burgenses quod nisi fecerit vult dictus dominus Guillelmus / de Revorea quod partis particula de suo debito deducaturis: .XXXI. lb .XV. solid .III. den geben. / Librauit de mense septembris anno M CCC LXVIII in reparatione fontis / castris Aquiani. Et primo in emptione decem bornellorum novorum / emptorum et implicatorum in pluribus locis cursus ad /



faciendum venire aquam in dictum castrum empto quolibet: / .XVIII. den geben. Item Iordano et Girodo Vuagnez carpentatorum / dictos bornellos accatantibus et implicantibus vacantibus ad / idem per duos dies capiente quolibet per diem duos solid / geben. Et in locagio octo hominum cum dictis carpentatoris vacantium / quasi per unam diem videlicet ad desocillandum dictos bornellos / et allocandum et ipsos cannalantium de terra capiente quolibet / .XIII. den geben. Ut per instrumentum publicum dictorum carpentatorum de / testimonio et recepta predicta sic facta fuisse et implicasse et tantum / decostitisse ut asseruit eorum iuramentum factum per Iohannem / de Castellione die XVIII mensis februaryi anno Domini M CCC LXV / quod reddit et allocantur etiam de mandato predicto : .XXXII. solid .III. den geben.

**[peau 11]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit magistris Iordano Darmasii et Francisco / de Barra de Lausana lathomis et pro pretiis rerum / infrascriptarum per ipsos magistros implicatarum in / reparationibus et refectionibus infrascriptis goteriorum / seu brochellorum castris domini de Aquiano et aliis / infrascriptis videlicet pro octo grossis membris / lapidibus mortuid emptis apud Lausanam pro ponendo / in dictis goteriis que fuerant fracte et delaterate / propter vetustatem, quolibet lapide in loco de Lausana / in perreria ubi tramitur ibidem, incluso charreagio / ab ipso loco de perreria usque ad ripam portus / lacus de Lausana tribus gros tur et pro navigio / ipsorum octo lapidum a portu lacus de Lausana / usque ad ripam lacus portus Aquiani octo solid / geben. Et pro duobus modiis calcis emptis / et implicatis in reparationibus predictis murando / et situando dictos lapides in goteriis predictis /

**[peau 12]**

in muro dicti castris a parte ville Aquiani et in / oscurando et murando foramina in muro ibidem / in locis in quibus perforatus sunt ipse murus dicti / castris pro dictis goteriis reponendis : triginta / solid geben. In arena empta ad idem opus / quinque solid geben ultra charreagium ipsius / arene a ripa lacus portus Aquiani ubi / reposita fuerat dicta arena de navi usque ad dictum / castrum et pro charreagio dictorum octo grossorum lapidum / mortuorum et dictorum duorum modiorum calcis / et arene predictae a ripa lacus dicti portus / Aquiani usque ad dictum castrum videlicet pro / salario quatuor charrotonorum cum suis curribus / per unam diem inclusis expensis eorumdem : duodecim / solid geben. Pro quinquaginta sex libras picis / emptis ad idem opus pro faciendo cimentum ad / firmandum et coniungendum ioncturas dictorum / lapidum et ad incimentandum ioncturas aliorum / brochellorum seu goteriarum que deiuncte fuerant / propter pluvias quatuordecim solidis geben et / pro carbone et flamine fabrorum emptis et implicatis / in faciendo dictum cimentum quique solid / geben. Et pro salario eorumdem lathomorum dictarum / reparationum sibi datarum in tachiam pro tanto de / mandato domini ut asserit : decem flor auri boni ponderis. / Et etiam pro salario eorumdem magistrorum lathomorum / pro aliis brochellis seu goteriis que ibidem erant / destructe incimentarum et renovatis ultra tachiam / predictam : duodecim solid geben ut per instrumentum / publicum de confessionibus et testimonio dictorum magistrorum / lathomorum confectum per Iohannem de Castellione / notarium die VII mensis aprilis anno Domini M CCC LXV / quod reddit : .IIII. lb .VI. solid geben. [(en marge droite) .II. solid gros tur. Et .X. flor boni pond.] / Librauit magistro Iohanni Chonderon de Aquiano / carpentatori et pro pretiis quantitatis cindulorum et clavini / infrascriptis per ipsum carpentatorem implicatis in reparationibus et / refectionibus stilipendii tecti pendentis supra dictos / brochellos seu goterias dicti castris a parte ville Aquiani quod / stilipendium tecti fuerat fractum et delateratum in positione / lapidum motuorum superius nominatorum et in / eodem opere videlicet pro uno milliario cum dimidio scinduli et / totidem clavini implicatis in reparationibus dicti stilipendii / tecti respondentis in dictis goteriis quolibet milliari /

scindullorum quinque solid sex den geben, quolibet milliari / clavini tribus solidis sex den geben. Et pro salario / ipsius carpentatoris duorum dierum quibus vacavit ad reparationem / predictam stilipendii inclusis expensis ipsius / carpentatoris capienti per diem duos solid geben ut per / instrumentum de confessione et testimonio dicti carpentatoris / supra proxime redditum in tachia dictarum goteriorum : .XVII. solid .VI. den geben. / Librauit magistro Iohanni de Gocheta lathomo et pro pretiis / rerum infrascriptorum per ipsum magistrum implicatarum in / reparationibus et refectionibus infrascriptis videlicet pro / una navata lapidum : unum flor auri boni ponderis. / Pro una navata arene: unum flor auri boni ponderis. / Pro quatuor modiis calcis : sexaginta solid / geben. Implicatis in ipsis reparationibus videlicet in / tribus teysiis muri, duorum propugnaculorum seu crenellorum / que dirupta fuerant in muro stannii castri domini / de Aquiano prope magnam turrinm fonditus reffectorum / et etiam in reparatione duorum aliorum crenellorum in eodem / muro diruptorum et in oscurando quamplurima foramina / in eodem muro. Et in reparatione cuiusdam hostii / reparati de novo [lecture incertaine] prope turrinm cadratam a parte pilonis / dicti stagnii. Et pro charreagio lapidum, arene et calcis / predictorum inclusis quatuor jornalibus curruum pro / charreagiis plurium aliorum lapidum collectorum et / adductorum de diversis locis ultra dictam navatam / lapidum implicatorum in dictis reparationibus videlicet / pro toto charreagio quatuor iornalia curruum quolibet / charretono capiente per diem inclusis expensis duos solid /

**[peau 13]**

sex den geben. Et pro duobus angonibus ferri positis / in dicto hostio versus dictam turrinm cadratam : duobus / solid. Et pro dictis reparationibus sic factis datis eidem / magistro in tachiam pro tanto videlicet pro dictis tribus teysiis / muri : unum flor cum dimidium, pro dicto hostio : .I. flor / et pro aliis reparationibus predictis eodem magistro lathomo / pro salario suo : .XVI. solid geben ut per instrumentum de confessione / dicti lathomi et testimonio Iohannis Vielli de Aquiano / et Perreti de Lagoteta lathomorum testificantium dictas / reparationes sic factas esse et in ipsis reparationibus interfuisse / et materias rerum predictarum et charreagium eorundem / tantum decostitisse prout supra confectum manu / Guillermi de Breney notarii die IIII mensis ianuarii anno / Domini millesimo CCC LXVI quod reddit : .C XIII. solid geben / et : .IIII. flor et dimidia auri boni ponderis. / Librauit magistro Iohanni Burdet terraylliono et Risferio / eius filio reparantibus chauciam stanni viridarii / castri domini de Aquiano que dirupta fuerat datam / sibi in tachiam ut asserit per Anthonium Championis pro / tanto per instrumentum de confessione dictorum terrayllionum / factum per Franciscum Richardi de Aquiano notarium die / tercia iulii anno Domini millesimo CCC LXV quod reddit : .VI. flor et dimidio boni ponderis. / Librauit in quatuor arboribus de castaneo emptis pro / quatuor canalibus faciendis pro dicta chauciata pretio / duodecim solid geben. Pro salario et expensis / quatuor carpentatorum scindentium, excadrantium et / preparantium dictas quatuor arbores castanei ad faciendum / in ipsis quatuor canales pro dicta chauciata per unam / diem quolibet capiente duos solid geben / inclusis expensis. In charreagio dictorum quatuor / arborum castanei preparatorum ut supra videlicet a loco dicto / de Combis ubi cise fuerant usque ad castrum Aquiani / octo solid geben. Et in salario aliorum quatuor / carpentatorum caventium dictas quatuor arbores castanei / et inde facientium canales et reponentium in dicta / chaucia per unam diem quolibet carpentatori capiente ut / supra inclusis expensis ut per instrumentum de confessione et / testimonio Perreti de Cortonay carpentatori et testimonio / Mermeti de Castellione supra proxime redditum : .XXXVI. solid geben. / Librauit in pluribus foraminibus

existentibus in tecto / castri domini de Aquiano diversis locis oscurandis mense / iunii anno M CCC LXV videlicet in uno milliario cum dimidio / scindulorum et totidem clavini implicatis in dictis / foraminibus oscurandis que decoperta fuerant / propter impetum venti quolibet milliari scindulorum / quinque solidis sex den geben, quolibet milliari clavini / tribus solidis quatuor den geben. Et magistro / Aymoni carpentatori de Aquiano et Francisco eius / famulo carpentatori implicantis dictas quantitates scindulorum / et clavini in dictis foraminibus oscurandis per / unam diem capiente quolibet ipsorum carpentatorum pro salario / inclusis expensis : duos solidos geben. Et in uno / alio milliario cum dimidio scindulorum et totidem clavini [sic] / implicatorum in reparatione et refectione tecti / camere vocate de la tailleri ante magnam / turrim dicti castri ubi noviter videlicet tercia eddomada / mensis decembris nuper lapsus anno M CCC / LXV fuerat decopertum propter valitudinem venti / et etiam in pluribus foraminibus tecti aule dicti /

**[peau 14]**

castri a parte stannii et inter tegulas tecti ibidem et / aliis pluribus locis et foraminibus tectorum dicti castri / ubi propter impetum venti dicto mense decembris fuerat / decopertum quolibet milliari scindulorum et clavini computati / ut supra et ipsis magistris Aymoni et eius valletto / carpentatori pro salario suis videlicet dicti Aymonis trium / dierum et dicti eius valleti duorum dierum quibus vacauerunt / ad easdem reparationes quolibet ipsorum carpentatorum capiente ut / supra inclusis expensis : duos solidos geben. Et in / una duodena lonorum novorum implicatorum in / reparatione pontis introitus dicti castri empta pretio / sex solidorum geben et implicata ibidem una cum / duabus trabibus de trabibus domini existentis in dicto castro. / Et ipsis duobus carpentatorum refficientium dictum / pontem pro salario ipsorum vacantium ad idem per unam / diem et capiente quolibet ipsorum per diem ut supra / inclusis expensis : duos solidos geben ut per instrumentum / de confessione et testimonio dictorum carpentatorum super dictis reparationibus / confectum per Iohannem de Castellione notarium die XXI mensis / decembris anno Domini M CCC LXV quod reddit : .L. solid .VI. den geben. /

**[peau 14]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in emptione decemocto milliarium scindulorum, / decemocto milliarium clavini et octo lonorum seu / postium novorum emptorum quolibet miliari / scindulorum quinque solid geben, quolibet miliari / clavini tribus solid sex den geben et dictis / octo lonis emptis insimul pretio sex solid / et sex den geben, implicatorum tam in reparatione / tecti coquine castris domini de Aquiano, / tecti du retrayt domine ubi solebat esse / camera Amedei filii domini, quam tecti latrine / camere dicti Amedei filii domini et dicti octo loni / seu postes implicati in trabatura dicte camere / dicti Amedei filii domini in pluribus locis in quibus / erat perforata, quam in pluribus foraminibus / et locis in stillipendio supra gradus descenderet / de magno pelu et in tecto supra logiam / prope magnum pelum et in tecto capelle / dicti castris per magistrum Iacobum del Benevis /

**[peau 15]**

carpentatorem vacantem ad implicandum / predicta viginti octo diebus incluso salario ipsius / magistri Iacobi capientis per diem pro salario et / expensis : duos solid geben. Item in emptione / unius trabis castanei emptis a relicta Peroneti / Lugini pretio sex solid geben, trium / duodenarum et octo lonorum seu postium emptorum / ab ipso magistro Iacobo qualibet duodena septem / solid geben implicatorum in reparatione / pontis ingressus dicti castris, una cum duabus / magnis trabibus sapini tunc existentibus in dicto / castro per dictum magistrum Iacobum vacantem ad / ipsam reparationem per quindecim dies incluso / locagio ipsius magistri Iacobi capientis pro / salario et expensis duos solid geben per diem / ut supra. Item in emptione quadraginta / octo bornellorum novorum emptorum ad / preparandum fontem et faciendum quod aqua veniret / a loco du Meatz unde fons manat usque / ad coquinam dicti castris quia bornelli veteres / erant adeo putrefacti quod aqua venire non / poterat seu labi quolibet bornello novo sexdecim / den geben, duobus duodenarum parvorum circularum / seu virarum ferri emptorum ad ipsos bornellos / iungendos unius cum altero quolibet circulo / sex den geben implicatorum ad ipsum / fontem preparandum ut supra per dictum magistrum / Iacobum vacantem ad predicta per quatuordecim / dies incluso eius locagio, capiente per diem / ut supra. Et inclusis iornatis quindecim / hominum extraneorum bornellos veteres curantium / et profundius cavantium ad situandum dictos bornellos / novos et ipsos cumulantium supra de terra de longo / conductus ipsius aque capientium quolibet / pro salario et expensis decemocto den geben. /

**[peau 13]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit magistro Iacobo dou Benenis carpentatori pro operibus castris / domini de Acquiano infrascriptis faciendis. Et primo in emptione / septuaginta duorum milliarium scindullorum et totidem clavinorum implicatorum / in calapento tecti aule superioris supra stabulum descendendum in platea / dicti castris et per supra gradus descendentium de ipsa aula ante dictum stabulum. / Item in tecto parve stup[h]e [videlicet (suscrit)] in duabus partibus dicti tecti. Item in tecto / existenti supra gradus descendente de parva et magna stup[h]e et / in panto interiori tecti dicte magne stup[h]e de longo ipsius / et supra logiam anteriorem ibidem existentem usque ad cameram existentem / inter dictas duas stup[h]as et in pluribus foraminibus panti exteriori / ipsius magne stup[h]e a parte ville et etiam in pluribus foraminibus tecti / camere domini a parte turris existente a pilonis stanni dicti castris et in / tecto latrine camere Amedei de Sabaudia filii domini coperiendum / empto quolibet milliari scindulorum quinque solid geben et quolibet / milliari clavinorum tribus solid sex den geben. Inklusis septuaginta / duobus solid geben datis dicto magistro Iacobo predictam implicantis / in locis predictis in tachia sibi data per dictum castellanum pro tanto ut per / instrumentum publicum dicti magistris Iacobi carpentatori de testimonio predictorum / et recepta. Receptus per Iohanetum de Castellione notarium sub anno / Domini M CCC LXXI die XI mensis marci quod reddit : .XXXIII. lb .III. solid geben. /

Opera fontis (en marge gauche)

Librauit dicto magistro Iacobo dou Benenis pro faciendo aqueductu / ad faciendum venire aquam in castro Aquiani a loco dou Meaz / unde exit dicta aqua usque infra coquinam dicti castris in cursu / ipsius aque ubi putrefacti erant bornelli in pluribus locis / videlicet pro octo bornellis novis quolibet bornello: .XVI. den / geben. [Et pro pretio septem ferrorum pro viris ibidem faciendis quolibet ferro : .VIII. den geben (en marge droite)]. /  
[...] Salarium trium hominum cavantium in dicto cursu aque / in pluribus locis ubi dicti bornelli erant putrefacti et / reponentium terram super dictis bornellis : .III. solid geben inklusis / expensis. Et pro salario ipsius magistris Iacobi et duorum aliorum / carpentatorum vacantium ad predicta per tres dies inklusis eorum / expensis : .XVIII. solid geben ut per instrumentum publicum dicti / carpentatori de testimonio predictorum et recepta supra proxime / redditum : .XXXVI. solid .III. den geben. /

**[peau 13]**

Opera castri et pontis (en marge gauche)

Librauit in emptione quindecim milliarium scindulorum emptorum / a Nicoletto de Niuiduno quolibet milliari pretio quatuor solid / sex den geben. In emptione quindecim milliarium clavini / emptorum a Iohane de Champetz quolibet milliari pretio duorum / solid sex den geben. Implicatorum in diversis locis tectorum / castri Aquiani. Item in emptione duarum duodenarum / lonorum sapini emptarum a dicto Nicoletto de Niuiduno / pretio undecim solid geben dictorumque lonorum implicatorum / in pariete magne camere iuxta stabulum castri Aquiani. / Item in emptione fuste, unius parve navis empte / a Iohane Lulliarne pretio novem solid sex den geben / implicate in refectione pontis dicti castri. In emptione / septem trabium emptorum a diversis personis in foro / Aquiani pretio novem solid octo den geben et in / dicto ponte implicatorum. Item in emptione / quatuor bornellorum fuste implicatorum in certa parte ductus / aque dicti castri emptorum a Iohane de Castro pretio duorum / solid octo den geben. Item in salario et expensis / Perreti Mugnerii carpentatori vacantis ad premissa implicanda / et facienda capiente qualibet die pro salario et expensis / duos solidos geben et ad que vacavit per septem dies. / Item in salario et expensis Iohannis Mugnerii fratris predicti Perreti / carpentatori vacanti ad predicta implicanda cum dicto Perreto / per octo dies capiente duos solid geben per diem. Item / in salario et expensis dicti Guido carpentatori vacanti ad / premissa per octo dies cum aliis predictis carpentatoribus / capiente duos solid geben per diem prout alii supradicti. /

**[peau 14]**

Item sex solidos geben datis sex hominibus qui dictos / carpentatores iuvenerunt ad premissa implicanda quasi / per unam diem ut per instrumentum publicum dictorum carpentatorum / de testimonio premissorum et recepta factum et signatum / manu Iohannis Picolerii notarii sub anno M CCC LXXV / indictione XIII die nona mensis octobris quod reddit / in quo etiam continetur librate infrascripte. Item in factura / sex teisiarum muri ad teisiam comitis factarum per magistrum / Humbertum Difugier [lecture incertaine] lathomi in brayis castri Aquiani / prope magnam turrim a parte ville pretio sex flor auri / [auri (répété)] boni et magni ponderis eidem datis in tachiam pro tanto. In emptione unius modii / calcis ibidem implicati venditi per Iacobum Thorenth / pretio undecim solid geben. In emptione unius modii / cum dimidio calcis empti a domino Petro Picolerii / pretio quindecim solid geben ibidem implicatis. Item / in emptione unius modii calcis empti a Francisco de / Valiero pretio undecim solid geben implicatum ut / supra. In emptione unius navate arene ad / magnam navem furnorum Aquiani ibidem implicate pretio / incluso portagio a ripa lacus Aquiani in castro predicto / quindecim solid geben. Item pro factura unius / arnodi facti in latrina camere domini Amedei de Sabaudia / a parte ville et pro reficiendo caminatam camere / domicelle de Gebena factam per dictum magistrum Humbertum sibi / datam in tachiam pro tanto : .II. francos auri. Item / in emptione unius navate sablonis ibidem implicate / incluso portagio a ripa lacus Aquiani in castro predicto / pro quindecim solid geben ut per instrumentum publicum de / testimonio

confessione et recepta ipsius magistri Humberti factum / et signatum manu Iohannis Picolerii sub anno Domini / M CCC LXXVI indictione XIII die XVIII febroari. In quo etiam / instrumento continentur librate infrascripte. Item Girardo / Fresen carpentatori pro factura plurium canalium quercus / implicatarum pro aqua ducenda per latrinas dicti castri / incluso dimidio flor dato Guidoni carpentatori vacanti / ad idem per tres dies [cum eodem (suscrit)] ad predicta datam sibi in tachiam / pro tanto : quinque flor auri boni ponderis ut per / instrumentum publicum dicti Girardi Fresen de confessione, testimonio / et recepta confectum per predictum notarium sub anno et indictione / predictis die XIX februari. Item continetur in dicto instrumento quod / librauit in emptione duorum modiorum calcis emptorum / a dicto Chiflet pretio viginti solid geben et implicatorum / in muro brayarum predictarum. Item in emptione / undecim bornellorum fuste emptorum a Iohane de Castro / pro ducendo aquam in castro predicto pretio videlicet / novem solid decem den geben. Item in emptione / quinque chivronorum sapini implicatorum in opere pontis / predicti pretio trium solid novem den geben. Item / Guidoni carpentatori vacanti ad predicta per tres dies datam / sibi inclusis expensis ipsius Guidoni : sex solid geben. / Item Iohani de Ponentin carpentatori vacanti ad predicta / implicanda cum dicto Guidoni per tres dies datam / sibi pro salario et expensis : sex solid geben. Item / Iohani Mugnerio carpentatori vacanti ad idem cum aliis / duobus carpentatoribus per tres dies datam sibi pro salario et / expensis : sex solid geben ut per instrumentum dictorum /

**[peau 15]**

carpentatorum de testimonio, confessione et recepta predictorum factam / et signatam manu Mermeti de Castillione notarii sub / anno Domini M CCC LXXV indictione XIII die XXIII / - mensis octobris quod reddit. Item librauit in / emptione sex milliarium scindulorum emptorum videlicet tria / a Coletto de Niuiduno pretio quolibet milliari quatuor solid sex / den geben, et alia tria milliarium ab uxore Perreti Bueta / et Girono Vuagnioni quolibet milliari quinque solid geben. / Item in emptione sex milliarium clavini emptorum a dicta / uxore Perreti Bueta quolibet milliari pretio duorum solid / novem den geben implicatorum per Perretum Mugnirii / et dictum Guido carpentatorum in tecto latrine domini Amedei / de Sabaudia in tecto etiam magne coquine dicti castri / et in tecto camere ante magnam turrim. Item / librauit dictis carpentatoribus pro salario suo et expensis pro predictis / implicandis datam eisdem : sex solid geben ut per / instrumentum, confessione, testimonio et recepte dictorum carpentatorum / factam et signatam manu Thome Albi notarii publici sub / anno M CCC LXXVI indictione XIII die XIII marcii / quod reddit. Et alloquantur prius infrascripte librate de mandato Anthonii Barberii / magistri computorum domini et quia suo iuramento asseruit predicta ut supra librasse : .XVII. lb .XIX. solid .V. den geben. / Item : .XI. flor auri boni ponderis / Et : .II. franc auri.



**[peau 16]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparatione castris domini Aquiani prout / infra. Et primo Nycodo de Nyon pro quatuor duodenis / et tribus lon[i]s seu postibus implicatis videlicet in medietate pontis / due duodene. Item in chasliet et chyucerio Symondi undecim / postes. Item in litellis et in fenestra retractus domine septem / postes. Item in parva stupha videlicet in ferrura tres postes / et in stagno ante duo postes. Item in hostio vireti tallerie / duo postes. Item in fondis unius doli unius postis. Item unius postis / in fenestris olietorum camere domini emptarum ab eadem Nychodo / pretio qualibet duodena septem solid monete nove domini : .XXIX. solid / .IX. den monete nove domini. Item Girardo Vuanior pro decem / lonis seu postibus magnis implicatis videlicet octo in magna / porta et duobus stagnis parve stuphe emptorum ab eodem pretio / quolibet .II. solid : .XX. solid. Item Iohanni Mugnerii fratri magistri perrerii / et dicto Guido carpentatori qui operati sunt quilibet per quinque dies / in faciendo magnam portam castris capiente quilibet inclusis / expensis duos solid : .XX. solid. Item Iohanni de Challone fabro / pro duodecim librate ferri operatis implicatis in duabus esparris / freytises et positis in guicheto magne porte pretio qualibet / librata operata .XIII. den : .XIII. solid. Item Perreto Guido / et Iohanni de Hugina et valetto dicti Perreti Guido vacantium / videlicet dicto Iohanne per tres dies et aliis duobus per duas dies / in faciendo pontem castris et faciendo secundam portam / de alia porta veteri et etiam posterlam superiorem capiente / quolibet ut supra inclusis expensis II. solid : .XIII. solid. Item / Iohanni de Challons fabro pro dreciando esparris veteres et / tachias pro magna porta et etiam pro una bornella in / eadem posita : .II. solid. Item eidem Iohanni pro quatuor librate / ferri operate in duabus esparis et positis in posterla superiori / vendita qualibet librata .XIII. den : .III. solid .VIII. den. Item Iohanni / Mugner et Iohanni de Hugina carpentatoribus vacantibus quilibet / per quatuor dies in levando postes forrure parve stuphe / preparando et ibidem reponendo necnon in faciendo unum / magnum stagnum in dicta stupha capiente inclusis / expensis ut supra : .XVI. solid. Item in .Iic. tachiarum / implicatorum in predicta forrura : .VI. solid. Item dicto / Iohanni Mugnier vacanti per quinque dies in removendo / pilare lapidis fenestre parve stuphe et facientium unum / de nemore capiente inclusis expensis ut supra : .X. solid. Item duobus hominibus et duabus mulieribus vacantibus per / quatuor dies in portando terram subtus dictam forruram / parve stuphe et epiconando [lecture incertaine] castrum quolibet hominum / capiente per diem inclusis expensis .XII. den et qualibet /

**[peau 17]**

muliere .VI. den : .XII. solid. Item dicto Guido et eius valetto / vacante quilibet per duas dies in faciendo chaslietum et / chinicerium symondi capiente quolibet ut supra inclusis / expensis duos solid : .VIII. solid. Item dicto Iohanni Mugnier / et Iohanni de Hugina vacante quilibet per quatuor dies / tam in faciendo et reyssiando litellos et ponendo seu / implicando in camera retractus domine et etiam in pariete / camere domini et faciendo fenestram dicti retractus quod in / faciendo hostia in olietis fenestres domine et ponendo duas / perchias pro tendendo

paramenti camere domini capiente quolibet / inclusis expensis ut supra duos solid : .XVI. solid. Item dicto / Iohanni Mugnier vacanti per duas dies in faciendo hostium / vireti talliarie et amovendo parietem de talliarum capiente / ut supra : .III. solid. Item Iohanni de Collons fabro pro / quatuor librate ferri operat in duodecim parvis esparris ferri / et positis videlicet in sex ramis parve stuphe et sex in tribus / guichetis in stagno dicte parve stuphe constante librata ut / supra quatuordecim den : .III. solid .VIII. den. Item eidem / Iohanni pro sex librate ferri operate in duabus esparris et duobus gonzonis / et duabus verroleriis et positis in hostio tallierii constante ut supra / qualibet librata quatuordecim den : .VII. solid. Item eidem pro / quinque librate ferri operate in quatuor esparris et positis in / fenestra retractus domine constante libra[ta] ut supra .XIII. den : .V. solid / .X. den. Item eidem pro tribus librate ferri operate in duobus / gonzonis et duabus esparris positis in fenestra retractus domine / constante ut supra librata .XIII. den : .III. solid .VI. den. Item Iaqueti / fabri pro .IIc. tachiarum albarum implicatum in serrando litellos : / .VII. solid. Item in emptione trium chivronorum implicatorum / in chaslieto symondi et in perchiis camere domini : .XX. den. / Item in una duodena litellorum implicatorum in dicto / chaslieto symondi : .XII. den. Item in emptione trium / chivronorum pro faciendo pontem in turre, pro faciendo / pontem in chaminata retractus : .II. solid. Item Iohanni / Mugnier, Perreto Guido, euis valetto et Iohanni de Hugina / vacantis per unam diem in esquarrando dictos chivronos et / faciendo ac ponendo dictum pontem capiente quolibet / inclusis expensis ut supra duos solid : .VIII. solid. Item / in emptione quatuor modiorum et octo cuparum platri / implicatis tam in chaminata retractus domine et in fenestra / camere domini et in serando ramas magne stuphe et etiam / in preparando fenestram parve stuphe pretio quolibet modio / duodecim solid : .LVI. solid. Item in una cupa calcis / implicata in chaminata domine principesse et in sabloni / in eadem implicati : .II. solid. Item in decem lapidibus / mortuis [lecture incertaine] positis et implicatis in chaminata retractus / domine : .X. solid. Item magistro Hugonino, Petro Censillier / et Iohanni de Hugina lathomis vacante quilibet ipsorum / per septem dies ad faciendum tam dictam chaminatam / retractus domine novi et chaplandum stuphos turris pro ipsa / chaminata facienda quod ad chaplandum stuphos fenestris / camere domini et ipsam fenestram preparando ac etiam fenestram / parve stuphe preparando etiam chaminatam camere domini principis / preparando etiam tybiam muri magne porte capiente quolibet / per diem inclusis expensis duos solid quatuor den : .XLIX. / solid. Item triginta quinque manuoperaribus vacantium cum ipsis / lathomis ad predicta facienda et estonandum castrum et / portando terra et chaplonum dictorum stuphorum extra castrum / capiente qualibet manovra per diem inclusis expensis duodecim / den : .XXXV. solid. Item uni lathomo vacanti per unam / diem ad preparandum fornellos magne stuphe infra et / extra inclusis expensis : .II. solid .III. den. Item duobus / hominibus vacantium per unam diem in preparando terram / dicto lathomo et ipsam terram apportando de fossalibus / inclusis expensis : .II. solid. Item duobus hominibus /

**[peau 18]**

vacantibus per tres dies ad faciendum ignem in dictos / fornellis in camera domini et in camera retractus domine pro ipsis / fornellis decocuendum capiente quolibet homine per diem pro salario / et expensis undecim den : .V. solid .VI. den. Item in una / sera posita in camera domini nostri Amedei de Sabaudia : .III. / solid. Et alloquantur sibi prius et alie infrascripte librate / de mandato Andree Bellatruchi magistri et auditoris computorum / domini habita relatione Iohannis Galliardi secretarii et / thesaurarii expensis hospicii domine predictas

libratas et expensis / sic fore factas testificant. Et recepto corporali iuramento / a dicto locumtenenti quod ipsas libratas fecit soluit et librauit / ut in eis continetur : .XIX. lb .I. solid .XI. den monete domini nove. / Librauit in emptione octo milliarium scindulorum, emptione .VIII. m. / clavini implicatorum in reparatione tecti supra camera / Symondi scisoris domine in castro Aquiani quolibet milliari / pretio quinque solid monete domini et quolibet milliari clavini / quatuor solid sex den. Inklusis pretio unius chivroni / ibidem implicati pretio decem octo den : .LXXVII. solid / .VI. den. Item in locagio Guillermi carpentatoris et / Iohannis Perodi de Cuer predicta implicantum in loco / predicto et vacante ad iddem quilibet ipsorum spatio quatuor / dierum capiente quolibet ipsorum per diem inclusis expensis / duos solid monete : .XVI. solid. Item in emptione / trium milliarium clavini et trium milliarium scindulorum emptorum / quolibet milliari scindulorum pretio quinque solid et quolibet / milliari clavini pretio quatuor solid sex den. Item / etiam in emptione ducentum cum dimidio clavinorum lateret pretio quolibet / centum .III. solid monete domini nove : .XXXVI. solid monete domini nove. / Item Guillermo Chapuys et Iohanni Clerici carpentatoribus predicta implicata / videlicet in tecto magne turris castri Aquiani scilicet circumcirca supra / murum ubi erant bertrachie et vacauerunt quilibet ipsorum per / tres dies capiente quilibet ipsorum de salario inclusis expensis .II. solid monete / domini nove : .XII. solid monete domini nove ut per literam publicam dictorum / carpentatorum predicta testificantium receptam per Mermetum Thome / de Cordone notarium sub anno Domini millesimo CCC octuagesimo indictione / III die XI mensis iunii quam reddit in quoddam folio papiri scriptam / et manu dicti notarii signatam : .VII. lb .I. solid .VI. den monete domini nove. / Librauit in emptione dimidium milliarium clavini et tantumdem scinduli / emptorum pretio V solid monete domini, implicatorum in tecto supra viretum iuxta / campanerium per magistrum Perretum Mugnier carpentatorem domine ad / expensis ipsius domine ut per literam publicam dicti magistri carpentatori / receptam per Nycodum Balli notarium publicum sub anno Domini M CCC LXXXI / indictione III die XVIII februarii quam reddit in quodam folio papiri scriptam / et manu dicti notarii signatam : V solid monete domini nove / Librauit in emptione unius trabis et trium lonum et duodecim tachiaram implicatarum / in bornellis aque et tectis canalibus quibus aqua labitur in castrum / Aquiani pretio videlicet .III. solid monete domini nove. Item in emptione unius milliari clavini / et unius milliari scinduli implicatorum videlicet in tecto supra quoquinam dicti / castri quolibet milliari clavini pretio .III. solid .VI. den monete et quolibet milliari scinduli / .V. solid monete. Item in locagio Iohannis Guido carpentatori vacanti per duos / dies una cum Iohanne Clerici carpentatori ad predicta implicantum in locis / predictis capiente quolibet, qualibet die inclusis expensis .II. solid .III. den monete / domini nove : .IX. solid .III. den monete domini nove. [Item Iohanni Guydo carpentatori vacanti per duos dies ad implicantum scindulum et clavinum predicta in dicto tecto capiente ut supra : .III. solid .VIII. den monete (en marge droite)], ut per literam publicam / dictorum carpentatorum predicta testificantium receptam per Mermetum / Thome notarium publicum sub anno Domini millesimo CCC LXXX primo / indictione III die XX mensis februarii quam reddit in quodam / folio papiri scriptam et manu dicti notarii signatam : .XXVII. solid .VI. den monete domini nove. / Librauit in emptione duarum trabium pro faciendo unam / compedem pro Adam valetto domino Iohannis de Vernetto pretio / qualibet trabe decem octo den inclusis duobus solidis / datis Iohanni de Ugina facienti dictam compedem tam pro

**[peau 19]**

salario quam expenses ut per literam publicam dicti Iohannis de / Ugina predictam  
testificantem fore vera receptam per Iohannetum / Vicuz de Tholono notarium publicum sub  
anno Domini millesimo CCC / octuagesimo primo die XVIII mensis februarii quam reddit in /  
papiro scriptam et manu dicti notarii signatam : .V. solid monete domine nove. /

## VIII : Châtellenie de Faverges

1: ADS SA 11579: 1318-1320:

### [peau 1]

Opera castris (en marge gauche)

Tecte turris castris domini que boreas destruxerat reficiendo undecies [sic] / centum triginta duabus scindulis emptis ad idem octo solid octo den / geben, duobus miliaribus cum dimidio clavini emptis ad idem / sex solid octo den, una duodena crociarum ferrearum emptis pro / latis et chivronibus serrandis empta duodecim den inclusis octo solid novem den / pro stipendiis septem carpentariorum ad idem operantium capiente / quilibet quindecim den per diem ut in particulis : .XXV. solid .I. den geben. /

### [peau 11]

Expensas castris (en marge gauche)

In castro domini de Fabricis quasi de novo recoperiendo, tribus miliaribus cindulorum / quinque miliaribus clavini emptis ad idem quolibet miliari cindulorum sex solidis tribus ob / et qualibet miliari clavini tribus solidis. Et in stipendiis decem charpentariorum / quasi per unam diem ad predicta laborantium capiente quolibet duodecim den geben inclusis / duabus solidis tribus den pro charreagio dictorum cindulorum in castrum ut / in particulis et inclusis duobus solidis pro tribus chivronibus et sex latis emptis / ad idem : .XLVII. solid .VII. den ob geben. /

Muete seu eschifis (en marge gauche)

In octo muetis seu eschifis quarum septem sunt infra castrum et alia supra / portam castris ante ecclesiam factis de novo quia timebatur de gentibus comitatus / Gebenensis decem novem duodenis postium emptis ad idem qualibet duodena tribus / solid et in fusta alia necessaria ad predicta empta a diversis personis (diversis / personis répété) ut in particulis inclusis quinque solid pro charreagio dictarum postium et / in stipendiis quatráginta octo charpentariorum et duorum rayssatorum ad predicta / laborantium et facientium portam castris ante ecclesiam ut in particulis visis / et diligenter examinatis : .VI. lb .III. solid geben. / In uno chafallo facto de novo supra furnos domini de Fabricis occasione predicta pro / medietate dominum contingente et alia medietate soluit dicta Li Grasheta quia habet / unam domum iuxta dictos furnes domini : .XVI. solid. / In duobus furnis domini recoperiendis quasi de novo de losis et in sedimine unius / furni quasi facto de novo, losis et aliis necessariis emptis ad idem ut in / particulis : .XXII. solid .III. den.

2 : ADS SA 11580: 1325-1326:

**[peau 6]**

Opera castris (en marge gauche)

Quatuor exchevris castris Fabricarum aptandis et reparandis decem postibus / emptis ad idem cum duabus duodenis clavellorum inclusis stipendiis / duorum carpentatorum laborantium ad idem quasi per unam diem capiente quolibet duodecim den : .V. solid .VIII. den geben. / Chafallo domini supra pontem ville Fabricarum a parte reficiendo et emparando / sexdecim postibus emptis ad idem qualibet duobus den cum obolo inclusis / stipendiis duorum carpentariorum et sex den pro alia fusta : .V. solid .X. den. / Uno hostio facto in postella curtinarum ville qua itur versus molendinum quatuor / postibus duabus esparris cum una catthena ferreis ponderantibus duodecim / libratis, una sera cum clave empta ad idem inclusis stipendiis unius carpentatoris : .IX. solid .VI. den. / Ponte terralli dicte ville reparando octo postibus emptis ad idem qualibet / tribus den cum obolo incluso stipendio unius carpentatoris capiente ut supra : .III. solid .IIII. den.

**[peau 7]**

Clausure ville Fabricarum (en marge gauche)

Librauit in octies viginti decem septem teysiarum cum dimidia et tribus pedibus / muri factis per dictum castellanum in clausuris dicte ville Fabricarum ultra septies / viginti octo teysis muri dictarum clausurarum quas fecit Guillermetus de / Cheveluto castellanus ante ipsum ut in computo precedenti ad teysam domini, de / grossitudine trium pedum cum dimidio ad pedem domini comitis receptis de / mandato Anthonii de Claromonte per magistrum Stephanum de Sancto Dyonisio / latomum domini per testimonium ipsius magistri Stephani preseti in computo confitentis / dictum murum bene et legitime mensurasse ad teysam et pedem domini comitis / et dantur sibi pro singulis teysiis viginti sex solid geben per literam domini / de conventionem quam ostendit et penes se retinet pro futuro tempore inclusis / sex solid geben datis dicto magistro Stephano pro solvendo locagio roncini quem ducebat: .XII<sup>XX</sup> XI lb [illisibile].

3 : ADS SA 11582: 1332-1333:

**[peau 6]**

Opera castri (en marge gauche)

In recoopertura tectorum castri Fabricarum videlicet in pluribus locis / ubi decooperta fuerant propter impetus ventorum et borearum / tribus miliarium scindulorum emptis quolibet milliari scindulorum / seu tavaillonorum sex solid geben incluso charreagio tribus / miliarium clavinorum emptis quolibet tribus solid sex den. In / stipendiis sex carpenthatorum dicta tecta recooperientium quolibet / capiente duodecim den : .XXXIII. solid .VI. den geben. /

Opera baptitori (en marge gauche)

In duabus greppis et uno circulo ferreo emptis et positis / in turrillione battitorii domini duobus solid inclusis / quatuor solid pro tresdecim postibus emptis pro faciendo canalibus / dicti battitorii duobus solid datis duobus / carpenthatorum ad idem laborantibus : .VIII. solid geben. / In stipendiis duorum carpenthatorum facientium copetos rueti / molendini domini iuxta portam et unam bream et ipsum ruetum / ferrantium capiente quolibet duodecim den. Stipendiis quatuor / carpenthatorum iumamalantium et infusalantium predictum ruetum / et ponentium quatuor esparras in molendino superiori / capiente quolibet duodecim den geben : .VI. solid geben. /

4: ADS SA 11583: 1333-1334:

[peau 6]

Opera castris (non écrit en marge gauche)

In tecto turris castris domini Fabricarum quod borea omnino diruerat / et destruxerat reficiendo et certis hedificiis dicti castris recoperiendis / uno chivrone quinque teysiarum longitudinis, decemocto latis, uno miliari / et dimidio cindulorum, uno miliari et dimidio clavini emptis ad predicta / sexdecim solid novem den geben. Et in stipendiis novem charpentariorum / et novem hominum quasi per unam diem ad predicta laborantium capiente / quolibet charpentatori duodecim den et quolibet homine sex den geben : .XXX. solid .III. den geben./ In una canali empta et posita in tecto aule et in stipendio unius charpentatori : .II. solid geben. / In una trabe et una duodena postium emptis et positis in solano aule dicti / castris. In stipendiis duorum charpentatorum ad idem laborantium et duodecim hominum / terram apportantium et ipsam salam terrantium capiente ut supra : .XIII. solid .VI. den geben. /



5 : ADS SA 11584: 1334-1335:

[peau 7]

Opera castris (en marge gauche)

[octo] mulieribus portantibus terram in cameram turris ad / terrandum solanum per unam diem et dedit cuilibet tres den : .II. solid .VI. den geben. / In recohopertura tectorum aule turris et logie supra gradus / in pluribus locis ubi fuerat decohopertum et in retinendo / solano dicte camere quod propter vetustatem trabium cadere volebat / et fecit ipsum retineri de tribus magnis trabibus / de mayeria domini de ala et dictas recohoperturas tectorum / fecit similiter de scindulis domini de dicta ala. In emptione / mille quatercentum clavinorum emptorum ad idem quolibet centenario / pro quatuor den, triginta duabus postibus emptis / ad idem qualibet tribus den, in portagio dictarum postium usque / in castrum de Foucimania pro sexdecim den et fuerunt / posite in empparis dicte turris et gradarii dicte aule et in / [solano] dicte camere. In stipendiis quindecim carpenthatorum vacantium / [in] opera predicta quasi per unam diem et dedit cuilibet duodecim / den. Et in locagio quatuor operariorum secum et dedit cuilibet / quatuor den inclusis quindecim den datis tribus hominibus extrahentibus / maeriam tecti quod erat supra furnum, tinam et / [non lu]cham domini infra castrum quod cecidit propter homis / [illisible] et inclusis duobus solid datis duobus magistris / [qui] dictum tectum pro parte refecerunt et posuerunt / ad sostam predictam et nondum perfectum est dictum / tectum ut dicit : .XXXVI. solid .VI. den geben. /

6 : ADS SA 11585: 1336-1337:

**[peau 8]**

Opera castris (en marge gauche)

In duabus duodenis postiis emptis apud Foucimaigni qualibet / duodena quatuor solid geben incluso portagio et implicatis / videlicet quatuor ex ipsis in hostio celerii castris facti de novo / et residuum tam in tablamento sale a parte superiori quam in / planchiando de subtus solanum supra stabulum. Quinque / carpentatoribus ad idem quasi per unam diem vacantibus et reaptantibus / hostium camere fenestram sale capiente quolibet duodecim / den. In reparatione serraille dicti suturni : morrailliis / et chanellis chapelutis emptis ad idem : .XV. den. Tribus / miliarium scindulorum seu tavaillonum emptorum apud Glaysi / quolibet miliari septem solid et octo den geben incluso portagio / et implicatorum in tectis sale et turre castris predicti / recoperiendis, tribus miliarium clavini emptorum ad idem / quolibet miliari tribus solid geben pro dictis tectis recoperientis, / septem carpentatoribus quasi per unam diem vacantium / ad idem, raspellos mingerias stabuli et logiam / ante salam et gradaria reaptantibus capiente quolibet / duodecim den ut alii supra, novem duodenis palorum / de bletons emptis supra montem de Seytenay qualibet / duodena novem den incluso portagio et implicatis / in reaptatione palini et clausurarum dicti castris : .LX. solid geben.

**[peau 12]**

Opera castris (en marge gauche)

In recopertura tectorum aule et turre castris Fabricarum de novo pro / maiori parte in mense maii anno CCC XXXVII. In emptione quinque / miliarium et unius centum tavaillonorum emptorum a Peroneto Poutayz / et Rolerio de Glaysi quolibet miliari septem solid geben inclusis tribus / solid uno den pro portagio. Quinque miliarium clavini emptis quolibet / miliari tribus solid geben. In stipendiis septem carpentatorum / recoperientium dicta tecta quasi per unam diem et septem manuoperariorum secum / carpentatore capientibus duodecim den et manuoperario sex den geben / per diem ut in particulis : .LXIII. solid .III. den geben. /

7 : ADS SA 11586: 1337:

**[peau 10]**

Opera castris (en marge gauche)

[In] edificiis castris Fabricarum videlicet in tecto aule discoperto per / impetum ventus recoperiendo. Uno miliari scindulorum quercus / empto septem solid geben et uno miliari clavini / empto tribus solid geben et implicatis in dicto tecto recoperiendo. / Sex carpentatoribus capiente quolibet duodecim / den geben et sex manuoperatoribus capiente quolibet sex / den geben dictas scindulas de nemore in castro [sic] aportantibus / dictum tectum recoperientibus et scalarium per quod / itur de sala in camera[sic] veteri reapantibus. Et unum planchier / ante dictam cameram necessario similiter reparantibus per / unam diem : .XIX. solid geben. / In circa tribus teysiis palicii a turre veteri usque ad curtinas / castris que dirupte erant propter vetustatem de novo / reficiendo sexaginta palis emptis quolibet tribus ob geben / et implicatis ibidem, duobus carpentatoribus capiente quolibet / duodecim den geben et tribus manuoperantibus [ad (biffé par exponctuation)] predictos / carpentatores iuvantibus capiente quolibet sex den geben ad / idem per unam diem laborantibus : .XI. solid geben.

8 : ADS SA 11587: 1346-1347:

[peau 7]

Opera castri (en marge gauche)

In reparatione testorum (sic) domini de Fabricarum in pluribus locis ubi decoperta / erant propter boream et ventum. In emptione duorum / milliarium scindulorum quolibet milliari quinque solid, duobus milliarium / clavini ad idem quolibet milliari duobus solid. In emptione / unius duodene latarum ad idem duodecim den. Locagio / Hudrileti de Monte de Verchieres carpentatori implicanti predictis / per duas dies capienti per diem quatuordecim den geben. In / locagio duorum manuoperariorum dictum carpentatorem iuvantium quasi per unam / diem capiente quolibet quinque den geben : XVIII. solid .II. den geben. / Librauit in factura unius granerii de novo facti in castro Fabricarum / pro blado servitii domini ibidem reponendo per manum / [Hudreliti] de Monte de Verchieres et Iohannis eius fratris / [illisible] In emptione duarum duodenarum postium ad idem / [Illisible] / [Illisible] sex solid geben. In emptione / [Illisible] granerie tribus solid geben. In locagio / [Illisible] carpentatorum qui fecerunt dictam graneriam / [Illisible] ipsum faciendum [illisible]quasi per quinque dies capiente quolibet / per diem quatuordecim den geben, duobus [illisible] et/ una sera ibidem posite pro quatuor solid geben : .XXX. solid .VIII. den geben. /

9 : ADS SA 11588: 1347-1348:

**[peau 8]**

Opera castri (en marge gauche)

In recopertura tectorum castri domini de Fabricis in pluribus locis / ubi decorperta [sic] fuerat propter boream et ventum. In emptione sex miliarium / cindulorum ad idem quolibet miliari pro quinque solid geben, sex miliarium / clavini quolibet pro duobus solid. Stipendiis Iohannis de Monte carpentatori sex dies / quibus vacavit ad recoperiendum tecta predicta et dedit sibi per diem quatuor / decim den et asseruit idem castellanus suo prefato super sancta Dei evvangelia iuramento / hec opera et alia infrascripta fieri fecisse et soluisse re vera sicut sibi alocantur : .XLIX. solid geben./

**[peau 9]**

Opera batitori (en marge gauche)

In refectione quasi de novo domus batitori domini de Fabricis quia parietes / ipsius domus que erant de sepe fuerunt propter vetustatem putrefacti / et tectum propter vetustatem quasi destructum, in clausura sive parietibus / factis de novo circum circa de sepe virgarum et grossorum palleorum in / thaschiam. Et in coperiundo quasi de novo de cluys tecto dicti batitori / pro quatuor solid sex den geben inclusis tribus solid et quinque den fort / esc datis pro dictis cluys videlicet quatraginta uno cluys palee / inclusis duobus solid datis in quatercentum cindulorum positorum in pariete / dicti batitorii a parte rote et aque pro empara inclusis sexdecim den / geben datis pro octo centum clavini pro dictis cindulis serrandis et inclusis / octo den pro octo latis implicatis ibidem inclusis sexdecim den datis in / tribus chivronibus positus in tecto predicto, una columpna quercus empta et / posita in dicto batitorio a parte anteriori sex den, tribus postibus emptis et positus / in refectione canalium batitorii pro duodecim den, capetis factis de / novo in rota batitorii quatuor den, uno maleo facto de novo et posito / in dicto batitorio pro quatuordecim den. Stipendiis trium carpentatorum / operantium ad predicta quasi per unam diem et dedit cuilibet quatuordecim den / inclusis decem den datis duobus hominibus operantibus ad idem et curantibus / herile dicti batitorii quasi per unam diem : .III. solid .V. den fort esc / et : .XVII. solid .II. den geben. /

**[peau 5]**

Opera castris (en marge gauche)

[In] refectione et recopertura tectorum castris videlicet turris / et magne aule Fabricarum que propter ventum et boreas / destructa erant in pluribus locis. In emptione / duorum milliarium et dimidium [ et dimidium (répété)] scindulorum emptorum pro dictis / tectis recoperiendis in pluribus locis quolibet milliari decem / solid geben. Duobus milliarium et dimidium clavini quolibet milliari / quatuor solid geben, una duodena laterum empta ad idem / decem octo den geben, decem chivronibus et pannis / qualibet longitudinis trium teysiarum et dimidia emptarum qualibet / decemocto den geben, tribus duodenis clavellorum maltaillies / emptis duodecim den geben. In stipendiis sex carpentatorum / quasi per unam diem ad predicta vacantium capiente quolibet duos / solid geben. In locagio trium hominum manuoperariorum dictos / carpentatores iuvantium ad idem per unam diem caperiente (sic) quolibet / duodecim den geben : .LXVII. solid .VI. den geben. / Librauit in reparatione porte castris Fabricarum iuxta ecclesiam que / destructa erat. In emptione duarum duodenarum grossorum tachiarum / implicatorum ibidem duodecim den geben. In stipendiis quatuor / carpentatorum dictam portam per unam diem preparantium capiente qualibet / [duo]s solid geben. In locagio unius hominis manuoperaris dictos / carpentatores iuvantis per unam diem capiente duodecim den geben / inclusis decemocto den geben datis in emptione trium postium / emptis et ibidem implicatis : .XI. solid .VI. den geben. /

## IX : Châtellenie de Flumet

1: ADS SA 13783: 1283-1286:

### [peau 1]

Opera (non écrit en marge gauche)

De quibus : / expense equorum domine apud Salanchias die dominica post festum omnium Sanctorum predicto anno, quinquaginta octo rasos que valent : .XX. [illisible] / .III. rasos. Item in expensis eorundem equorum die mercurii post festum Natalis : sexaginta duos rasos que valent unum modium [illisible] / duobus rasis. Et [illisible] due libationes [illisible] de nova avena. Item deliberavit Perrello Marescallo de mandato domine, avenam de [illisible] / [illisible] videlicet : .VII. modiis .XV. orctanis de avena veteri. Item de dicta avena veteri videlicet ut [illisible] / .II. octane videlicet , quolibet modii pro viginti sex solid de mandato et per litteras domine quam reddit. Item librauit supradicti Perrello de avena [illisible] / [illisible] de carniprivo de anno LXXX IIII : .VII. modiis .XV. [octanis]. Item expensis palefridi domine pro XII dies apud Salanchiam [quem] / domina promisit ibi prima vice qui domina ivit in Sabaudia XIII [illisible] .IIII. octana .II. ras.

### [peau 4]

Opera (non écrit en marge gauche)

Idem computat quod emit .CC. cindularum ad cooperiendum domum castri: .IIII. solid. Pro .CC. clavini emptis ad idem: .XII. den. In stipendiis Iohannis / Pongere carpentarii re Cooperientis dictam domum per tres dies: .III. solid. Item pro reaptanda et re Cooperienda domo fori per manum Aymonem / de Miex et Iacolier: .XXV. solid. In feno dato per unam noctem decem vaccis quas burgenses Salanchiarum dederunt domino Gastoni: .XVI. den / Item in stipendiis duorum garcionum ducentium ipsas apud Melanum: .XII. den. In expensis Pereys custodientis palefridum domine in Ivino [illisible] / [illisible] per supradictos XII dies: .III. solid. In feno pro dicto palefrido per dictos XII dies: .II. solid. Summa: .XL solid .IIII. den.

### [peau 6]

Opera (non écrit en marge gauche)

De quibus: deducantur pro expensis / factis pro palicio facto apud Flumeto ut supra in computo de Flumet de quibus expensis domina non vult quod sibi allocantur / et ipse computauerat de eisdem in dicto computo de Flumeto: .XVI. solid .VI. den.

2 : ADS SA 13784 : 1294-1295 :

**[peau 5]**

Expensas tecti turre de flumet et ponte ante castrum (en marge gauche)

Idem computavit quod soluit in ferro empto ad opus clavini et chiviliarum ad firmandum latus tecti turris a Michaelo / fabro: .III. solid. Item soluit eidem fabro pro fabricatura facta ad idem: .III. solid. Item computavit quod soluit Aimoni Escofer et Iohanni / eius filio, Alliodo des Faurens et Durando Buffet operantibus ad dictum tectum meliorandum et ponendum latas de super et factura / dictum pontem de novo quilibet eorum capiente per diem novem den per octo dies: .XXIII. solid. Item soluit in canabro? empto pro ipsam / funem facienda ad trahendum tegulas sursum: .XVIII. den. Summa huius expense .XXXI. solid .VI. den.



3 : ADS SA 13785: 1314-1315:

**[peau 14]**

Expense necessarias (en marge gauche)

Idem soluit Bosoni ermitat de Montionet pro medietate unius milliarii de scindulis pro turibus et / domo castri recoperiendis : .IIII. solid. Soluit idem Martino Moret de [non lu] operari ad cooperandis dictas tures et / domum castri capiente per diem novem denarios per tres dies: .II. solid .III. den. Soluit Iohani Mugnerii operanti / ad idem et capienti per diem undecim den per duos dies: .XXII. den. Soluit Illido Marzi operanti / ad idem et capienti per diem novem den per unum diem : .IX. den. Qui castellanus librauit a Boniorno fabro / unum milliare et dimidium de clavino pro dicto opere faciendo in solutionem viginti sex libras ferri / quas contribatur idem Boniorni debere in inventario sibi reddito per Iohannem de Charnello castellanum ante ipsum / quod clavinum implicatum fuit in dicto opere et dimidie miliare scinduli quod erat in castro Flumet in expensis dicti [manque] / famuli mistralis Mazone conventi apud los Vernars et facienti recolligere blada adulta in terra Richardi de / Thona predicti adiudicata domino per unam diem : .IIII. den. Soluit eodem misso quodam granarii pro bladis domini / [?] adiudicatis domino recolligendis: .VIII. den. Soluit cuidam operatori iuvanti carpentatores / predictos ad cooperiendum tecta predicta per unam diem: .V. den. Soluit in expensis factis pro domo / furni de Flumet qui corruerat reficienda : .VIII. solid. Soluit in expenssis Perroneti Chirle de Flumet / et pro tecta de ponteri missis apud Bornant recuperatur quindecim solidos quos debent homines de Bochetto de / Bornant et decem solidos quos homines de les Siz de garda per annum qui Peronnetus et [inconnu] morari fuerunt apud / Bornant ad recoperandum dictos viginti quinque solid per tres dies: .III. solid. / Summa: .XXI. solid .III. den.

4 : ADS SA 13786 : 1355-1357 :

**[peau 6]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in locagio unius lathomi vacantis per unam / diem ad remurandum quandam  
posterlam castri / Flumeti que per castellanum et garnissionem dalphini / demuratta fuerat  
quando gentes domini venerunt ante / Flumetum et quam de mandato domini Guillermi de /  
Balma remurari fecit ut dicit quia non est / necessaria videlicet peciis contraria in castro  
capiante / duos solid. Inklusis duobus solid datis duobus hominibus / ipsum iuantibus ad  
idem et duodecim den pro / calce empta ad idem : .V. solid geben. / Librauit in locagio unius  
carpentatoris vacantis per / tres dies ad recoperiendum tectum turris dicti / castri supra portam  
et tectum pontis dicti castri / qui per garnissionem dalphini destructa fuerant pro /  
deffensionibus faciendis quando gentes domini venerunt / ibidem capiante per diem duos  
solid. Inklusis / decem solid datis pro duobus milliarium grossum clavini / emptis ad idem et  
fuerunt coperta de / scindulis quas invenit in castro : .XVI. solid geben.

## X : Châtellenie de La Roche

1: ADHS SA 17878: 1321-1322:

**[peau 6]**

Expense facte per predictum castellanum (en marge gauche)

Et primo pro ture cooperienda: .IX. solid .IX. den. / Item pro alio edificio facto in castro: .IIII.  
solid. Summa: .XIII. solid .IX. den. /

2: ADHS SA 17879: 1322-1323:

**[peau 5]**

Sequuntur expense (en marge gauche)

Primo pro hedificio turris et castri: .VII. solid. [summa eidem (en marge droite)] / Item pro  
expensis Mermeti de Faviergies pro XXXI diebus de / mandato domini comitis: .LX. solid. /  
Item pro Petro de Pererea clerici: .XXI. den. / Item pro sotulario dicti Mermeti: .XVI. den. /  
Item pro clientibus de Mornay qui ipsum duxerunt / a Ruppis versus Mornay: .II. solid. /  
Summa: .LXV. solid .I. den.

**[peau 10]**

Opera castri (en marge gauche)

In recopertura tectorum castri et tectorum furnorum domini / scindulis et clavino enptis ad  
idem inlussis stipendiis / carpentatorum recoperientium ut in particulis: XXXIII solid IX den.

3: ADHS SA 17881: 1328:

**[peau 4]**

Opera castri (en marge gauche)

In recopertura tectorum castri et tectorum furnorum domini / scindulis et clavino emptis ad idem inclusis stipendis / carpentatorum recoperentium ut in particulis: .XXXIII. solid .IX. den. / In miialia Aymoneti Pellons de Gressinandano quod captum tenuit / apud Ruppem per viginti unam dies et tunc ipsum tramissit de / mandato domini domino Eynardo de Calcibus militia castellano de Duyn / qui ipsum ad huc tenet incarceratum et allocantur sibi pro qualibet / die quatuor den inclusis decem solidis pro expensum quinque clientum / qui ipsum duxerunt apud Duyn: .XVII. solid.

4: ADHS SA 17882: 1328-1329:

**[peau 6]**

Opera castris (en marge gauche)

**[peau 6]**

In recopertura tectorum castris Ruppis que per impetum venti et boree decoperta / sunt in pluribus locis et longitudine exportata pro parte circa festum beati Iohanis Baptiste / anno CCC XXIX et aliis pluribus vicibus per tempus de quo computat. In emptione / plurium milliarum scindulorum, plurium milliarum clavini [non lu] scindulas et / clavinum veteris et cuiusdam quantitates chivronorum, pannarum et unius / trabis inclusis duabus duodenas postium pro emparanda una camera infra castrum / de novo. In emptione duarum serarum ferrearum cum clavibus positarum in / hostio turris et guicheto porte castris et in stipendiis plurium carpentariorum / recoperientium tecta predictum et reficientum pro parte de novo / ut in particulis examinatis diligenter inclusis quinque solid pro aptandis / orificiis duorum furnorum domini: .III. lb .I. solid .VII. den ob geben. /

5: ADHS SA 17884: 1336-1337:

**[peau 8]**

Opera castris (en marge gauche)

In recopertura tectorum turris, camera et latrine castris predicti Ruppis / que propter ventum et boream destructa fuerunt, in emptione trium / milliarum scindulorum quolibet milliari pro .III. solidis et sex den, / trium milliarum clavini ad idem quolibet milliari pro duobus solidis, / inclusis sex solidis datis tam in carpentatoribus recoperientibus tecta / quam in emptione chivronorum et latarum: .XXV. solid .VI. den geben. / In locagio IIII carpentatorum mutantum stabulum de loco primo in / locum alium subtus aulam novam et fecerunt ibidem quoddam rastellum et / unam minoriam in taschiam pro tanto inclusis tribus postibus / emptis ad idem: .V. solid .II. den. /

[dépenses autres que travaux]

## 6: ADHS SA 17891: 1346-1347:

### [peau 7]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in factura quadraginta unius teysarum cum dimidium muri diverse / grossitudine et moysonis in edificiis castris Ruppis predicti de / mandato domini ut dicit Humbertus castellanus predictus infra ipsus de / quo computat. De quibus facte sunt sexdecim teyse in elevatione et / complemento quatuor espondarum muri aule nove dicti castris et facti / sunt ibi nili et anampedes novi supra tectum circa quatuordecim nili? / Et dedit pro factura cuiuslibet teyse tres solid et tres den geben / exopto quod de quatuor teysis et dimidium dedit de qualibet teysia quinque solid / novem den in tachiam et aministrauit lathomis in platea lapides, / calcem et arenam et alia neccessaria exceptis operariis facientibus murum / et iuvantibus ad idem. Septem [non lu] teyse muri facte sunt simili modo / in elevatione et complementounius esponde muri existenti inter aulam / novam predictam et donioni castris et supra dictam muri espondam facte sunt / una latrina et garda roba domini. Et pro qualibet teysa dedit tres / solid sex den in tachiam simultate. Et dicit quod ibi sunt facti nili et / anampedes. Item novem teyse ex ipsis facte sunt in elevatione et / complemento murorum logie nove dicti castris [iuxta (biffé par exponctuation)] inter aulam novam predictam / et veterem cameram et facti sunt ibi nili et anampedes supra tectum a parte / ville et a parte plate castris. Et dedit pro qualibet teysa simili modo / quo rebus aliis ministratis ut supra quatuor solid et sex den / et tres teyses cum dimidia dicti muri facte sunt in extrahendis pyesonibus / muri coquina que fieri debet infra castrum in esponda muri / que fieri a parte introitus castris. Et dedit lathomo pro quolibet teysa / ministrati sibi rebus aliis neccessariis ut supra quatuor solid novem / den. Et sex teyse muri facte sunt in elevatione et complemento / duarum espondarum muri [que (biffé)] camera veteris castris et sunt elevate / et murate super tectum a parte plate castris et ville pro pretio inferius / alloquate. Et in factura unius magne chimate dicte aule / nove et in complemento bornelli chimate inferiori subtus dictam / aulam in tachiam similiter prout infra. Et in faciendis muris dicte / latrine et in factura graduum lapidum descendendum infra soturnum / et in quatuor espondis muri dicte aule nove et logie a parte / interior inbochiandis plastendis et drallandis in tachia prout / infra. In emptione rerum infrascriptarum neccessiarum pro faciendum / muris et operibus predictis et in astractu [predictorum (biffé)] ipsorum. In emptione / videlicet septuaginta octanarum calcis implicatarum cum calce de / arragio in dictis operibus diversis preciiis insimul pro quatuor lb / et quindecim solidis incluso portagio; quingentorum et quinquaginta / lapidum molacine ultra lapides de instando; trecentum / tufforum ultra tuffos domini de instando diversis preciiis insimul / pro octo lb octo solid et duobus den incluso charreagio. In / locagio quaterviginti quatuordecim hominum extrahentium arenam / et sablonum et congregantium lapides in nanto de foron quasi / per unam diem et dedit cuilibet quinque den. In locagio centum / charrotonorum astrahentium et apportantium quasi per unam diem lapides, / arenam et sablonum de dicto nanto in platea ante castrum et / dedit cuilibet charrotono duos solid per diem. In locagio / quaterviginti sexdecim hominum et quaterviginti sex mulierum portantium / quasi per unam diem astractum lapidum,



sablioni et arene a platea / castri infra castrum et dedit cuilibet homini quinque den et mulieri / tres den. In locagio centum et octo mulierum portantium / aqua infra castrum pro morterio faciendo et dedit cuilibet duos den / et ob. In locagio viginti quatuor hominum demolitionem duos espondas / muri domus empte alibis Mermeti de Balinis et congregationem / lapides pro dictis operibus et dedit cuilibet quinque den. Novem / hominibus extrahentibus piesones terre pro faciendo muro coquina iuxta / portam castri capiente ut supra. In factura trium teysarum et / dimidie muri de quibus supra sit mentio per Guillermmum et Thomas / secum de estam in tachiam pro sexdecim solid inclusis septem / den et ob pro vino. In factura sex teysarum muri duorum pedum / de grosso supra muros camera veteris per dictos Guillermmum et Thomassetum / in tachia prout supra sit mentio pro sexdecim solid et sex den. / In factura undecim teysarum et dimidie muri de quibus supra / sit mentio in elevatione murorum nove camera supra tectum ex / una parte et in factura quatuor teysarum et dimidie muri altrius / maysonis ibidem in tachiam per dictos lathomos pretio superius / declarato. In tayllia quatercentum lapidum molacine / quolibet centenarum pro triginta solid. In scisura trescentum tufforum / pro viginti quatuor solid. In factura novem teysarum muri / in elevatione logie predictae in tachia per lathomos predictos pretio / supradicto. In tayllia septuaginta lapidum molacine ad idem pro /

**[peau 8]**

pro viginti uno solidis tribus den. In tayllia centum et / viginti quinque tufforum implicatorum in merlis dicte logie pro decem / solidis. In embochiandis plastrandis et dealbandis muris / dictarum aule nove et logie ut supra a parte interiori in tachiam pro / quadraginta solid. In factura magne chimate dicte nove / aule et bornelli alterius caminate inferiori dicte aule in tachiam / [pro (biffé)] per dictos lathomos pro quinquaginta octo solid. In factura / septem teysarum muri factarum in elevatione esponde muri existentis / inter dictam novam aulam et donionem castri in quibus facta sunt dicta / nova garda roba et latrina predictae pro pretio superius declarato. In / tayllia centum et quinquaginta lapidum molacine pro dicta esponde muri / et gradibus novis descendentibus in soturno pro quadraginta / quinque solid. In stipendiis trium lathomorum vacantium quasi per / unam diem ad murandum et obsturandum quoddam foramen [sic] quod erat inter / dictam espondam muri iuxta dictam latrinam et predictum rochatium et / facientium foraminam in esponde muri dicte nove aule et rochacio / predicto in quibus fuerunt poniti trabes prime traveysonis dicte / nove garde robe et dedit cuilibet duodecim den. In locagio / quatuor hominum dictos lathomos ad idem iuvantium quasi per unam / diem et dedit cuilibet quatuor den. In stipendiis octo perreriorum / applanantium dictum rochatum iuxta dictam latrinam et dedit / cuilibet octo den. In locagio sex lathomorum vacantium quasi [per unam diem (en marge droite)] / ad faciendum dictam latrinam de novo de tuffis et dedit cuilibet / duodecim den. In locagio etiam aliunde quatuor lathomorum / reficientium quadam fenestram in camera de Peretreyt que dirupta / erat et murantium supra dictam fenestram usque ad tectum et / dictum murum intus et extra embochiauerunt et elevauerunt supra / tectum dicte camere circumcirca murum vacantium ad idem quasi per unam / diem et dedit cuilibet quatuordecim den quia erat tempore messium. / Inclusis quindecim den datis tribus hominibus iuvantibus / dictos lathomos ad idem per unam diem. Et in locagio trium / lathomorum et duorum manuoperariorum secum vacantium quasi per unam diem / ad faciendum gradus soturni castri factos de lapidibus molacine / supradictis et dedit cuilibet lathomo ut supra et cuilibet / manuoperario quinque den ut in particulis visis

[per duo presenta instrumenta lathomorum de testimonio tachiarum muri supradictarum et recepta pecunie quod reddit(en marge droite)] : .LV. lb .XII. solid .X. den ob geben. /

Opera fusterie (en marge gauche)

Librauit in factura de novo totius edificii tecti nove logie / facte in dicto castro. Et factura traveysonis garde robe facte / ibidem de novo et totius edificii tecti dicte garde robe. / In diruptione tecti camere veteris castri predicti a parte [in (biffé)] / duarum espondarum pro muro elevando et refectione post modum / dicti tecti de novo. In rescisione tecti aule nove predictae / pro muris elevandis ibidem et goteriis sexdecim faciendis ibidem / et in refectione dicti tecti. Item in factura tecti de novo supra / gradus per quos ascenditur [de (biffé)] in logia nova et aula predicta et / unius pilarii de quercu facti ad sustinendum dictum tectum. In / duabus logiis coperturarum postium, scindulorum et alterius fuste / pro duabus fenestris duplicibus coperiendis, una est in aula / nova a parte Curnillionis, alia est a parte donionis castri / in aula predicta. Et fuerunt facta dicta opera de fusta [diversa (suscrit)] empta / ad idem diversis pretiis insimul pro septem lb quindecim / solid novem den geben incluso charregio ipsius fuste / usque in castrum. Et est tota dicta maeria implicata in / dictis operibus exceptis duabus magnis trabibus emptis / et remanentibus ibidem in instaurum pro charforio nove coquine / faciende ibidem. In stipendiis ducentorum et decem[novem (suscrit)] carpentatorum / vacantium et operantium circa edificia predicta quasi per unam diem / capientium diversa locagia videlicet septuaginta novem ex ipsis quolibet / quindecim den et alii quilibet duodecim den. Et in / stipendiis triginta sex hominum iuvantium dictos carpentatorum / ad predicta quasi per unam diem et dedit cuilibet quinque den, inclusis / septem solidis datis pro tachia mossandi et terrandi duas / traveysones videlicet traveysonem garde robe nove et traveysonem / superiorem logie nove dicti castri predictarum. Et inclusis quinquaginta / quinque solid undecim den pro emptione espararum, tachiarum, crochiarum / bornellarum, goyffonorum, feroylliorum et alterius minute / ferramente empte et implicate in operibus predictis et in hostiis / et fenestris aule, garde robe et logie novarum predictarum. / Quadraginta octo solid datis in viginti quatuor milliarum clavini / implicatarum in copertura tectorum novorum predictorum ultra vetus / clavinum. Et tresdecim solid novem den datis pro emptione / octo serrylliorum ponitarum in hostiis castri in quibus errant / necessarie ut in particulis et reddit unum presentium instrumentum fabri de [recepta pecunie pro ferramenta (en marge droite)] : .XXVI. lb .XIII. solid .II. den geben. / Librauit dicto Mourlet fabro de Ruppe pro factura et emptione unius / magni cuverclii ferrei empti pro orificio furni domini de Ruppe / obsturando pro tanto: .XII. solid .VIII. den.

7 : ADHS SA 17898: 1356-1358:

**[peau 7]**

Opera castris (en marge gauche)

In emptione quatuor milliarum scinduli emptorum apud Rumilliacum [manque]/ castris reficiendis quolibet milliari sex solidis incluso chareagio [manque]/ scinduli. [manque]/ In emptione quatuor milliarum clavini ad idem empti et implicati [manque] / milliari tribus solidis inclusis sex den pro portagio dicti clavini [manque] / In locagio trium carpentatorum quasi per unam diem vacantium dicta tecta [manque] / scinduloet clavino coperientium quolibet capiente per diem [manque] / inclusis quinque den datam cuidam manuoperarii dictos carpentatores ad [manque] / In emptione trium lonorum pro mi[n]geriis castris reficiendis [manque] / In locagio sex carpentatorum quasi per unam diem vacantium reficientium [manque] / [lo]gerias castris et alia plura edificia quolibet carpentatore capiente per diem [manque] /

**[peau 8]**

In emptione duorum milliarum scinduli emptorum apud Thorensium [pro] [manque] / tectis dicti castris reparandis [manque]/

Opera furni (en marge gauche)

In emptione duorum milliarum scinduli empti pro tectis furni [manque] / quolibet milliari sex solidis inclusis duodecim den solutis pro [manque] / dicti clavini [manque] / In emptione quatuor milliarum clavini ad idem implicati et in [manque] / scindulo veteri a tectis dicti furni evulsi [sic] et iterato ibidem implicati [manque] / milliari tribus solidis [manque] / Librauit Iohano de Amanciaco carpentatori pro premissis implicandis in tectis [manque] / datam pro tanto: [manque] /

Opera castris (en marge gauche)

In factura cuiusdam muri de novo facti et constructi inter [manque] / castris per manum Thomasseti lathomi de Extauz lathomi [manque] / sibi datam ultra abstractum in dicto muro faciendo [manque] / ipsum sibi ministratum. Et primo in locagio viginti [manque] / manuoperariorum quasi per unam diem vacantium crosando peysone [manque] / muri et terram de ipsa extrahendo quolibet capiente [manque] / salario sexdecim hominum extrahentium arenam in dicto [manque] / implicatam quasi per unam diem vacantium quolibet capiente [manque] / In emptione centum quindecim octanas calcis ad idem emptas et in [manque] / implicatarum qualibet cupa duodecim den. In [manque] / quadraginta quinque solidis octo den solutis in charreagio [manque] / arene et calcis usque ad locum dicti muri charreantis. In [manque] / [loca]gio undecim lathomorum quasi per unam diem vacantium [manque] / quendam murum subtus castrum existentem pro lapidibus [manque] / muro implicandis quolibet capiente .XII. den. Inclusis [manque] / solutis ad expensas dicti

Thomasseti lathomi dictos lathomos [manque] / diebus ad idem iuvantis. Et in locagio viginti sex hominum [manque] / [por]tantium terram de dicta peysone extractam inter secundam ia[nuam] [manque] / castri et dictum murum quolibet capiente .VIII. den ut in [particulis][manque] / visis et diligenter examinatis [manque] / Librauit dicto Thomasseti lathomo dictum murum continentem [manque] / et longitudine septem teysias cum dimidia et de grossitudine [manque] / pedes ad manum in tachiam ut supra facienti testimonio [manque] / Thomasseti presentis in computo [manque] / In locagio duorum lathomorum quasi per unam diem vacantium [manque] / quamdam fenestram in subturno dicti castri existentem [manque] / capiente .XVIII. den [manque] / In emptione unius duodene lonorum pro quodam sollano [manque] / dictum subturnum faciendo emptorum et pro quodam hostio in [manque] / subturno faciendo [manque] / In locagio quinque carpentatorum quasi per unam diem vacantium dicta [manque] / et hostium faciendo quolibet capiente per diem .XVIII. den [manque] / In emptione unius milliari clavini empti pro tectis dicti castri [manque] / coperiendis [manque] /

8: ADHS SA 17910: 1376-1377:

**[peau 4]**

Opera castrri (en marge gauche)

In emptione unius milliari scinduli et trium fassorum emptorum pro tecto aule castrri / decoperto recuperiendo pro: .VII. solid .III. den. In emptione clavini empti ad idem / et implicati pro: .III. solid .VI. den, inclusis .II. solid .VIII. den solutis in locagio unius / carpentatoris et unius hominis dictum tectum recuperientium et in locagio trium aliorum / carpentatorum tectum factum supra turrem novam fieri inceptam subtus dictum castrum ex / parte domus Francisie uxore quondam Iohannis Fabri de postibus existentibus in /

**[peau 5]**

domo Francisci de Balma pro domino empta recuperientium quolibet capiente : .II. solid / inclusis .III. solid solutis in emptione trium trabium emptis pro pontibus in dicta / turre faciendis et .II. solid in locagio trium hominum dictos carpentatores ad idem / iuvantium ut in particulis: .XXIII. solid .V. den. / In emptione arene empte pro muro et turri de novo fieri inceptis subtus castrum / per Peronodum et Humbertum lathomos de Ambilliaco pro .LXX. solid, inclusis .LXXV. solid pro /charreagio dicte arene solutis Iaquerio Mantaz et Iohani Magnini. In emptione / viginti quatuor ottanarum et unius bicheti calcis empte Cristino Charnaz implicate / cum alia calce de instauro qualibet octana: .II. solid, inclusis .III. solid .VI. den pro / ipsarum charreagio solutis. In locagio octies viginti duodecim hominum peysonem / dicti muri a parte domus dicte Francisie pro fundamento dicte turris crosantium / quolibet capiente .II. den. In expensis centum et decemseptem boueriorum lapides pro dicto opere / necessarios charreantium ascendentibus ad .XLIX. solid .IX. den. In expensis quinquaginta / octo aliorum hominum dictos bouerios iuvantium et murum existentem iuxta alam / dirruentium [et dedit cuilibet .II. den (en marge droite)] et inclusis .XX. solid solutis ad expensas Iohannis de Vegio dicti / Pegnins et Iohannis Regis de Charnier familiari curie vacantium cum dictis boueriis et / hominibus ad dicta charreagia et alia opera faciente ut in particulis visis et diligenter / examinatis: .XV. lb .V. solid .VII. den. / Librauit dictis Peronodo et Humberto lathomis in exonerationem sexdecim theysiarum tam / in dictis turri quam muro per ipsos factarum quilibet pro qualibet theisia sibi conventum / fuit dari quatraginta solid usque ad complementum dicti operis et alloquatur / sibi per instrumentum confessionis dictorum latomorum receptum per Iohanem de Vegio quod / reddit: .XXVII. lb. /

9: ADHS SA 17915: 1387-1388:

[peau 7]

Opera (en marge gauche)

In emptione unius milliarii scinduli empti pro tectis castri pluribus / locis decopertis recuperiendis pro : .III. solid .III. den. In emptione unius milliarii / clavini ad idem empti et implicati pro : .III. solid .VI. den, inclusis .II. solid / solutis in locagio et expensis Francisci Moret carpentatoris tecta / dicti castri de dictis scindulo et clavino repatinantis [sic] per unam diem ad / idem vacantis et .VIII. den solutis pro pretio unius clavis empte pro hostio / granerie castri necnon .XII. den solutis pro pretio unius esparre ferri posite in / guicheto porte castri de medio ut in particulis : .XII. solid .VI. den.

Librauit manu dicti locumtenentis sui Roletto de Prato carpentatori pro facture / traveysonis per ipsum facte supra raterium castri Ruppis per ipsum de novo / facte. Et alloquatur sibi per instrumentum confessionis dicti Roleti de testimonio et / recepta datum die quarta martii anno Domini millesimo CCCLXXXVII quod / reddit: .X. flor. /

10: ADS SA 11931: 1415-1416:

**[peau 16]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus supradicti castri / domini Ruppis. In anno Domini millesimo / quatercentesimo decimoquinto magistro Mermodo dou / Chaynay carpentatori pro tachia sibi / data per dictum locumtenentem facta prius visitatis / per Mermodum dou Cheney carpentatorem, Aymonem de Amancier / domicellum, Stephanum Maclet, Petrum Bouterii syndicis / ville Ruppis, Petrum Vulliard et Petrum / Moret burgenses dicte ville Ruppis visitantium / castrum Ruppis que sunt necessarias et fienda in dicto / castro ad evitandum maiores expensas ditum et / testificatur quod trabatura aule anterioris / castri Ruppis supra subturnum est in periculo / cadendi et deruendi nisi retineatur de subtus / cum panis et collonis fuste quia trabes / dicte trabature sunt putrefacti iuxta muros / in duobus angullis et quod ibi sunt necessarium / ad retinendum dictam trabaturam due pane / in duobus angullis longitudinis quinque teysiarum / et appodiare cum collonis fuste duarum teysiarum / cum dimidia. Item dicerunt dicti carpentatore et / burgenses quod tectum existens supra gradus / dicte aule est in periculo cadendi et deruendi / quia pana dicti tecti est putrefacta et / quod ibi est necesse apponere unam panam / longitudinis quatuor theysiarum cum dimidia / et quod les gorgeles tecti capelle dicti castri / indigere reparata et indigere ad reparandum / dimidium milliarum clavini et scindulli dimidium / milliarum ut per instrumentum dicte visitatis datam [sic] / die XVIII mensis novembris anno Domini millesimo / quatercentesimo decimoquinto manu Amedei / de Sales notarii signatam [sic] et per instrumentum dicte / tachie ad faciendum et retinendum cum panis / et colonis dictam tralessenam [sic] tectum [sic] existentem / supra gradus et recoperiendum les gorgeles / sumptibus ipsius carpentatoris ita quod dictus / carpentatore possit ac[c]ipere et scindere dictam / fustam in nemore domini de Fortet et quod ipse / castelanus faceat apportari a dicto nemore / ante dictum castrum sumptibus domini pretio triginta trium / solid monete cursibilis datam [sic] anno et die quibus / supra et manu dicti Amedei de Sales notarii / signatam et per literam [testimonnialem (en marge droite)] dicte tachie factam [sic] / et complete ut in testificatione Stephani / Maclet syndici, Petri Estauz, Petri Catellan, / Nicodi de Mon Piton burgensibus ville Ruppis, / Petri Moret alias Joli Temps carpentatori testificantium / ex iuramentis suis dictam tachiam factam / et completam datam die penultima mensis / decembris anno Domini M quatercentimo decimosexto / manu supradicti notarii signatam et per literam /

**[peau 17]**

dicti Mermodi dou Cheyney de testimonio / premissorum confessionis et recepta subscripte quantitate / datam die penultima mensis decembris anno / Domini millesimo quatercentesimo decimosexto manu dicti / Amedei de Sales notarii signatam et allocantur / sibi prius et aliter librate subscripte de / mandato supradictorum magistrorum computerum / domini et sub iuramento dicti locumtenentis / asserentis ipsas libratas esse veras prout infra / eisdem describitur: .XXXIII. solid geben.

11 : ADS SA 11932: 1416-1417:

**[peau 16]**

Opera castris (en marge gauche)

De quibus : / librauit in operibus et reparationibus supradicti castris / domini Ruppis in anno Domini millesimo / quatercentesimo decimo sexto magistro Mermodo dou Cheyney / carpentatori pro tachia sibi data per Guignonem Marescalci / thesaurarium Sabaudie generalem [et Petrum Brasserii magistrum operarum domini (en marge droite)] prius visitatum per / Mermodum dou Cheyney carpentatorem et Iohanem de Bosco / de Balma etiam carpentatorem, Henricum Pensabin syndicum / ville Ruppis, Iacobum de Vuando, Petrum Pote, Henricum / Danielis, Petrum Bouterii, Nicodum Arnaudi, Albertum / Gauten burgenses et iuratum ville Ruppis visitantum / supra muros castris ville Ruppis. Quiquidem / carpentatori et iurati ditum [sic] et testificantur / iuramentis suis quod dicti muri omnino sunt decoperti / cuius preteritu dicti muri sunt in periculo diruere. / Item dicunt quod dicti muri sunt longitudinis / viginti theysiarum ad coperiendum et tectum de latitudine / habebit econtra duarum turrium duas theysias / super quibus muris labitur aqua destillans a / duodecim gorgoles dicti castris supra duos muros / inter muros antiquos et novos simul iunctos / et econtra alios muros unius theysie cum dimidia. / Item dicunt et testificantur quod sunt necessarii / faciendum coperturam et tectum supra dictos muros / tres g[i]etes longitudinis viginti teysiarum quarum / una sit quercus. Item decem collone quercus / longitudinis unius theysie. Item sex bochetis / quercus pro infingendo in muro ad scinendum / tectum. Item decem chaucier sapini longitudinis / unius theysie cum dimidia. Item sex chivronis / lungitudinis quatuor theysiarum ad separandum / dictas colonas. Item decem duodene laterum / longitudinis quatuor theysiarum. Item viginti / duo milliarii scindulli et totidem clavini. Item / triginta chivroni ut per instrumentum dicte visitatis / datum die XXI mensis septembris anno Domini millesimo / quatercentesimo decimosexto mannu Amedei de Sales / notarii signatam et per instrumentum dicte tachie ad / faciendum et reparandum opera suprascripta sumptibus ipsius / carpentatoris pretio triginta quatuor flor pp [et duorum den gross (en marge droite)] solvendi / datum in domo supradicti thesaurarii presentis Anthonio Beczonis, / Petro de Croso et magistro Dionisio de Lyra / fisico die XXVI mensis octobris anno supradicto / Domini millesimo quatercentesimo decimosexto et / per literam testimoniam dicte tachie factam et / completam quam apportare obmisit. Quibus / non obstantibus iniungitur dicto castellano quod in suo / sequenti computo apportet taliter quod in ipso / videatur et si necesse fuerit inseratur et per literam / dicti Mermodi dou Cheyney de testimonio premissorum / confessione et recepta subscribe quantitatis / datam die octava mensis ianuari anno Domini / millesimo quatercentesimo decimoseptimo mannu / Henrici Danielis notarii signatam et /

**[peau 17]**

allocantur sibi prius [prius (répétition)] et alie librate / subscribe de mandato supradictorum magistrorum / computorum domini et sub iuramento dicti / locumtenentis asserentis ipsas libratas esse veras / prout in eisdem describitur die XXVIII januari / anno Domini M CCCC XVII : .XXXIII. flor .II. den gros pp.



**[peau 19]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in operibus et reparationibus castri domini Ruppis / in anno Domini millesimo quatercentesimo decimoseptimo / prout inferius partic[ulariter] describitur. Et primo / Iohane et Amedeo Pavillion de les Florres carpentatoribus / pro tachia per supradictum Henricum / Cohenderii dicti castellani locumtenentis facienda et / construenda et reparanda portam et murum dicti / castri a parte anteriori circa dictam portam a / crenello sito [sito (biffé par exponctuation)] supra dictam portam usque ad / murum turris et ipsum crenellum reparandi / ponendi quod in dicta porta unum grossum lapidem / qui de dicta porta fuit remotus ministrandi / etiam in dicta opera [sic] unam bocetam plenam calcis / cum arena ad idem necessaria. Item reparandi / tectum aule anterioris ibidem quod ministrandi et / implicandi unum milliare cum dimidio clavini / valoris sex solid monete domini et unum milliare / cum dimidio cindulorum valoris aliori sex solid / monete domini. Item ministrandi unam peciam / sappini et duos pointellos ad substinendum / trabaturam subtus capellam dicti castri simul / pro tanto presentibus visitantibus et consulentibus / cum dicto vicecastellano Aymoneto de Anancier, / domicello Henrico Pensabin, Stephano Werli / sindicis ville Ruppis et Mermodo Chayney / carpentatore domini ut per litteram pub[licam] concessionis / dicte tachie receptam per Amedeum de Sales notarium / die nona mensis maii anno Domini millesimo / quatercentesimo decimoseptimo quam reddit / in quodam folio papiri scriptam et manu dicti / notarii signatam, una cum littera testimoniali / Perreti de Becio, Petri de Estaut, Guillermi Crochat, / Mermodi dou Chayney carpentatori et Stephani / Maclet visis et visitatis prius per eosdem in dicto / castro operibus suprascriptis testificantium / et refferentium suis propriis iuramentis corporalibus / que dicta tacheria est bene et recte facta et completa / data die duodecima mensis decembris anno / supradicto. Et allocantur sibi supra et infrascripte / librate de mandato supradictorum magistrorum computorum / domini et per litteram publicam supradictorum / Amedei et Iohanis Pavillion de testimonio / premissorum confessioneque et recepta subscribe quantitatis / datam die et anno supra proxime dictis ibidem / seriatim descriptam et manu dicti Amedei de Sales / notarii signatam recepto prius a dicto vicecastellano / corporali iuramento quod ipsas libratas fecit et soluit / causis et modis in eisdem declaratis: .XLVIII. solid monete domini.

**[peau 21]**

Allocatur quantitas subscripta pro complemento maerie in computo sequenti (en marge gauche)

Et est sciendum quod remanentia dicti / castellani diminuitur in presenti computo / de centum undecim florenis octo denariis / tertio et dimidio quarto unius denarii grossorum / parvi ponderis ratione novorum edificiorum / fortificationis quod et reparationis / castri domini de Ruppe. In quibus edificiiis / debent implicari predictae florenorum / et grossorum quantitates ex ordinatione domini / sit facta ut asserit dictus vicecastellanus / quibus edificiiis et reparationibus sit / ut supra factis habitis instrumentis tachiorum / receptoris quod dictorum operum et confessionis / habitis et opportunis eidem castellano in eius / [sequenti] computo allocabuntur sine deffectu /

14: ADS SA 11946: 1430-1431:

**[peau 15]**

Opera pillorii (en marge gauche)

Librauit in operibus et constructione cuiusdam / pillorii noviter in dicta castellanie ex mandato / vicemicali domini constructi prout infra primo videlicet / Mermodo dou Cheyney et Glaudio Martini carpentatorum / dicti loci Ruppis tam in emptione et pro pretio trium / peciarum quercus emptarum apud Syon maremorum / habendum Francisci de Lucingio emptarum et appreciatarum / pretia duodecim solid. Item unius alterius pecie / nemoris quercus capte in nemore Illorum de Mollata / empte pretio sex solid. Item et duorum postium / ad idem implicatorum emptorum pretio trium solidorum / quod pro triginta quatuor jornatis ipsorum / carpentatorum quibus tam in stimdendo scapullando / quam inde operando nemora supradicta ac dictum pillorum / construendo et aymendo steterunt et vacauerunt computata / qualibet jornata tam pro salario quam expensis duobus / solidis et sex den geben ut per notam instrumenti / de testimonio premissorum et confessione et recepta per dictos / carpentatores facta de subscripta quantitate quam / hab[non lu]a dicto vicecastellano causa supradicta recepta / sub anno Domini millesimo quatercentesimo trigesimo primo / indictione nona et die decimanona mensis ianuarii / quam reddit in quadam cedilla papirea scriptam / et manu Iohannis de Passii notarii subscriptam / et signatam. Reddit etiam notam instrumenti de testimonio / prefati Iohanis de Passii notarii, Stephani Maclet et / Nycodi Fatot tam burgenses quam [non lu] dicti loci / Ruppis directum et testifficantum suis corporalibus / iuramentis premissa fore vera et dictum pillorum / penitus fuisse constructum bene et cum derecter [non lu] / sub anno Domini M III<sup>c</sup> trigesimo primo indictione nona / cum eadem anno sumpta et die penultima mensis / ianuarii quam reddit in quadam cedilla / papirea scriptam et manu Agnemodum Girard notarii / subscriptam et signatam vigore quarum confessione / et testifficationum predictarum sibi allocantur de mandato / et sub iuramento quorum supra: .VIII. flor .X. den gros pp. /

**[peau 44]**

Copertura turre peyleti et camere vocate de pedestroy (en marge gauche)

Librauit idem castellanus manu dicti Iohanis de / Sales eius locumtenentis Roletto Charnoluz / et Andree de Bosco carpentatoribus / pro tachio [sic] ipsum carpentatoribus / dato per dictum locumtenentem et magistrum / Mitanellum magistrorum operum carpentatorie / domini nostri prelibat videlicet / de coperiendo bene et conuenenter / turrim peyletum et cameram vocatam / Pedestroy copertura et reparatione / indumentibus facta prius diligenter / visitatione per dictos / vicecastellanum et magistrum / Mitanelli magistrorum operum domini. / Igitur in tachium [sic] dederunt dictis / carpentatoribus premissis / faciendum prout infra. Et primo / quod dicti vicecastellanus et magister tenerentur / dictis carpentatoribus sumptuare / infra castrum dicti loci pro implicando / in tecto dicte turre videlicet / quinquaginta quatuor milliaria inscinduli [sic] / quolibet milliari valenti quinque den / gros et tres bollionos clavini quorum / unius de duodecim milliariibus pro / tunc faciendo ratellinum ipsius turre / alius de quatuordecim et alius de / sexdecim milliariibus valente quolibet / bolliono incluso portu quinque florenos / et novem solid bonos et conuenentes / eisdem carpentatoribus per dictum / vicecastellanum nomine prelibati domini nostri / tradendos et expediendos ibidem in / tecto ipsius turre ordinatione dicti / magistri Mitanelli necessarios. Item / quod dicti carpentatores tenerentur / dictum scindulum et clavinum bene /

**[peau 45]**

implicare in dicto tecto dicte turre / videlicet ad septimum et hoc evitandum / periculum ventorum et borearum propter / altitudinem eiusdem turre et hoc pro / et mediantibus duobus solidis pro / quolibet milliario scinduli ibidem implicato / per ipsos carpentatores pro eorum / labore percipiendis et a dicto vicecastellano / eymendis et recuperandis. Item / et quod dicti carpentatoris tenerentur / in tecto dicti peyleti et dicte camere / implicare videlicet decemocto milliaria / scinduli et duodecim milliaria clavini / videlicet ad quintum tradendum et / expediendum ut supra ordinatione / predicte ibidem necessarie. Et hoc pro / et mediantibus decemocto den monete [domini] / pro quolibet milliari ibidem in tecto ipsius / peyleti et camere implicato eisdem / carpentatoribus pro eorum labore / per dictum vicecastellanum ut supra completo / opere tradendis et expediendis ut / per notam instrumenti dicti tachii / receptam per Petrum de Vegio notarium / et curie dicti loci vicecastellani anno presenti / millesimo quatercentesimo quadragesimo / secundo indictione quinta et die vicesima / quinta mensis ianuarii quam reddit / in quodam folio papiri scriptam et manu / dicti notarii signatam vigore / cuiusquidam tachii et visitationis / cum receptione inde subsequenter facta / de et super premissis per dictum / magistrum Mitanelli magistrum / domini una secum dicto vicecastellano / et maxime de copertura dicte / turre quam idem magister operum / tam quam bene et honorifice per ipsos / carpentatores iuxta foramam tachii / predicti et adhuc melius completum / et finitum ab eisdem carpentatoribus / tunc presentibus et recipientibus / necnon attestantibus mediis eorum / iuramentis ad sancta Dei evvangelia / prestitis quantitates scinduli et clavini / in tecto dicte turre ut supra implicari / necessarii in eodem tecto implicasse / et posuisse. Receptit et inde nomine / domini nostri prelibati dictos carpentatores /

quictauit ac etiam vigore / confessionis dictorum carpentatorum / facte dicto vicecastellano de recepta dictarum / quantitatum scindulli et clavini ut perfectur / in dicta turri implicatis at que quantitatis / argenti subscribe videlicet pro quolibet / milliari dictorum quinquaginta quatuor / milliarum scindulli duos den gros / pro eorum labore ut per aliam / notam instrumenti de testimonio / omnium premissorum receptam per dictum / Petrum de Vegio notarium et / dicte curie vicecastellanum sub anno quo / supra et die secunda mensis augusti / quam reddit ab alio tergo folii / papiri supra redditi scriptam et manu / dicti notarii signatam sub quod iuramento /

**[peau 46]**

dicti vicecastellani actestantis se pro / premissis tantum eisdem carpentatoribus / librasse necnon de mandato / et ex ordinatione supradictorum / magistrorum et auditorum computorum / domini allocantur. Sibi pro premissis / quinquaginta quatuor milliariibus scinduli / ut prefertur [sic] in dicta turri implicatis ad / rationem quinque solid seu quinque den gros / pro quolibet milliari : .XXII. flor .VI. den / gros pp. Item pro dictis tribus / bollionis clavini ad rationem quinque flor / et novem den gros pro quolibet / cum dicto scindulo implicatis videlicet : / .XVII. flor .III. den gros. Item / et pro labore dictorum carpentatorum / ad rationem duorum den gros pro / quolibet milliari scindulli dictorum quinquaginta / quatuor milliariorum ut supra / implicatorum iuxta formam et tenorem / dicti tachii videlicet : .IX. flor pp. / Adscendentibus dictis particulis ad / subscriptos : .XLVIII. flor .IX. den gros pp. / Librauit manu dicti sui locumtenenti prenominati / Roletto Chamolouz et Andree de Bosco carpentatoribus / pro novem tolis et tabibus [sic] / implicatis in pomello dicte turre / inclusis pena et labore dictorum carpentatorum / subscriptos duodecim solid seu / duodecim den gros ut per literam / eorundem carpentatorum de testimonio / premissorum confessioneque et recepte / quantitatis subscribe pro eisdem carpentatoribus / a dicto vicecastellano causis premissis habite / et recepte datam Ruppis in domo / Petri Mugneti die secunda augusti anno / Domini millesimo quatercentesimo XLII / quam reddit in folio papiri superius / reddicto scriptam et manu Petri de / Vegio notarii publici signatam. Et allocantur / sibi vigore dicte confessionis sub quod / iuramento dicti vicecastellani attestanti / suo mediante iuramento se tantum pro / premissis librasse ac ex ordinatione / prefattorum magistrum computorum : .XII. den gros. / Librauit manu dicti sui locumtenenti magistro / Mitanello pro suis expensis quatuor dierum / quibus ipse magister vacauit in duobus / viaggiis videlicet tam pro dando tachium / predicte turre quod illud recipiendo ut / per ipsius magistri Mitanelli literam de / testimonio premissorum confessioneque et / recepta quantitatis subscribe per eundem / a dicto vicecastellano habite et recepte / datam Ruppis die secunda augusti / anno Domini millesimo III<sup>c</sup> XLII / quam reddit in quodam folio papiri / superius reddito scriptam et manu dicti / Petri de Vegio notarii publici signatam. / Et allocatur sibi quantitas subscripta vigore / dicte confessionis ac mandati prefattorum / magistrorum computorum : .II. flor pp. /

16: ADS SA 11983: 1472-1473:

**[peau 35]**

Opera (en marge gauche)

Librauit Glaudio de Bosco seu de / Nemore carpentatori et Petro Boutey / fabro subscriptos sex florenos et / duo den gros pro operibus sequentibus / quequidem opera fuerunt visitata / per Guigonum de Molario commissarium /

**[peau 36]**

extentarum Ruppis, Stephanum Valet / sindicum Ruppis, Iohanem Pinguini, / Percevallum de Mugnali, Glaudium de / Vulpillieria notarium et Perinum Pinguini, / Hugonem de Prato burgenses Ruppis et / plures alios ibidem existentes qui dixerunt / et attestati fuerunt eorum videlicet esse / necessarium facere portam novam / furni Ruppis que commode reparari / non posset. Item et ipsum furnum / coperire necessarie pro illius conservare / quoniam si de super plueret immineret / periculum ipsius furni et in maximum / dampnum eiusdem cederet eius actenta / qualitate deinde ipsis omnis prenominati / dempto dicto commissario adscenderunt / ad castrum Ruppis et ex visitatione / ibidem per eos facta comperierunt / portam turris fractam et destructam / et etiam tectum eiusdem turris / ex quo dixerunt dictam portam / necessario fare [sic] reparandum et in ea apponere / unum postem de longitudine porte / et eandem ab extra duplicare de / bonis et fortibus postibus ac clavellare / de grossis clavis ferri et dictum / tectum dicte turris reparare necessario / indigere ut per notam instrumentum de / visitatione huiusmodi datam die decima / mensis augusti anno Domini M III<sup>c</sup> / septuagesimo tertio quam reddit / in quodam folio papiri scriptam et manu / Theodorici de Brougne notarii signatam / pro quibusquidem operibus sit necessario / constructis dicti Glaudius de Bosco et / Petrus Boutey a dicto nobili Ansermodo / Provane vicecastellano habuisse confessi fuerunt / dictos et subscriptos sex florenos et / duo den gros [licet in confessione describantur tres solid cum error interueniret ratione tarculi (en marge droite)] videlicet dictus Glaudius / quatuor flor et novem den grossos / et dictus Petrus Boutey decem octo / den grossos et hoc pro quatuor / lonis seu postibus grossis implicatis / tam ad faciendum portam novam dicti furni / quam ad reparandum dictas [sic] portam turris castri / valentibus quatuor den gros. Item pro / sex milliaribus cum dimidio scindullorum / et quatuor milliaribus cum dimidio / clavinorum implicatis tam supra tectum / dicti furni quam supra tectum dicte turris / valentibus duos florenos et octo den / grossos. Item pro septem jornatis / positis tam ad faciendum et reparandum / dictas portas quam ad coperiendum ut / supra valentibus inclusis expensis / viginti unum den grossos. Item pro / una sera nova et una alia antiqua / reparata et positis in furno predicto / valentibus quatuor solid seu den grossos. / Item pro tribus sparris aptatis et / una nova unacum una grossa / volvella positis in porta predicti furni / valentibus quinque den gros. Item pro / duodecim clavis grossis et viginti / quatuor aliis minoribus duabus grossis / crochiis et duodecim minoribus implicatis / tam in porta dicti castri et genia / seu preyssoneria eiusdem quam in porta dicti / furni valentibus quinque den et tres quartos / unius den gros. Et deinceps pro una / sparra ferri grossa posita in prima / porta ipsius castri inclusis labore et / expensis illius qui predictas sparras /

**[peau 37]**

et crochias implicavit valentibus / duos den et quartum unius den gros / pp. ut per eorundem  
Glaudii de / Bosco carpentatoris et Petri Boutey / literam de confessione huiusmodi ac  
testimonio / premissorum datam die penultima / mensis septembris anno Domini M III<sup>c</sup> /  
septuagesimo tertio quam reddit / in dicto folio papiri scriptam et manu / dicti Theodorici de  
Brougne notarii signatam / cuius vigore hic sibi allocantur dicti / et subscripti sex floren et  
duo den gros pp et quidam et de mandato dictorum / magistrorum computorum domini: .VI.  
flor .II. den gros pp.

17: ADS SA 11988: 1477-1478:

**[peau 32]**

Reparatione in castro (en marge gauche)

Librauit Stephano Baulet burgensi Ruppis / lathomo quos idem habuisse confessus est / a prefato nobili Nycodo Salterii vicecastellano / pro reparatione foraminis turris castri / Ruppis dudum facti per Hugonum / Mariacti ut per ipsius Stephani lathomi / literam de confessione huiusmodi et testimonio / premissorum datam die vicesima octava / novembris anno Domini millesimo / quatercentesimo septuagesimo septimo quam / reddit in quadam cedula papiri cum / sub immediate designata scriptam et / manu Theodorici de Brougne notarii /

**[peau 33]**

signatam cuius vigore hic sibi allocantur / subscripti triginta solidi monete [domini]: .XXX. solid monete [domini]. / Librauit Iohani de Bosco carpentatori / et Bartholomeo Arpini fabro quos hud [mot incompris]/ habuisse confessi sunt ab eodem Nycodo Salterii / vicecastellano pro reparatione porte de Petexstrey / existente infra castrum Ruppis fracte et / destructe nocte diei prime mensis decembris / anni Domini millesimi quatercentesimi septuagesimi / septemi ultra esparras antiquas ut per ipsorum / carpentatorum et fabri literam de confessione / huiusmodi et testimonio premissorum datam / die quarta mensis decembris anno Domini / millesimo quatercentesimo septuagesimo septimo / in quadam cedula papiri cum supra / immediate scripta scriptam manu cuius / supra notarii signatam cuius vigore hic / sibi allocantur subscripti novem solidi monete [domini]/ videlicet: .IX. solid monete [domini]. /



18: ADS SA 11993: 1482-1483:

**[vue 46]**

Opera (en marge gauche)

Allocantur sibi sequentes quantitates / quas traxit et librauit in et pro / reparationibus turris castri Ruppis / ut sequitur. Et primo pro pretio / [illisible sur 11 lignes] / et pro iornatis et expensis magistri Iohani / de Bosco carpentatoris et eius mancipii / quatuor dierum quibus hud[mot incompris] magister / et mancipium vacauerunt in reparando / tectum predictum dictos que in scindullum et / clavinum ibidem implicando computata / qualibet dicta inclusis expensis ad rationem / trium den gros pro quolibet eorumdem / carpentatori: .II. flor pp. / Quequidem quantitates ad subscriptam in / summa adscendentes hic sibi allocantur / actento quod dictus magister Iohanes de Bosco / carpentator eius medio iuramento / attestatus fuit predictam materiam in / reparatione dicte turris cum dicto suo / [suo (biffé)] mancipio implicasse et per tempus /

**[vue 47]**

[illisible sur 12 ligne jusqu'à la somme] / Allocantur sibi quantitates sequentes / quas traxit et librauit in et pro / reparationibus sequentibus et prout infra. / Et primo de anno Domini M III<sup>c</sup> octuagesimo / secundo et in mense iullii pluribus personis / de Usillion pro pretio octo milliarium / scindulli implicatorum tam in summitate / tecti magne turris castri Ruppis ventis / decoperte quam in tecto camere existente / in pede dicte turris appellate Petestratt / que decoperiebatur ad rationem duorum / denariorum et oboli grossorum pro quolibet / dictorum octo milliarium scindulli: / .XX. den gros. Item pro pretio octo / milliarium clavinorum per eum emptorum / [illisible sur 13 lignes] / et deinceps pro duodecim iornatis magistri / Francisci Brunerii carpentatori et eius / mancipii intus quibus hiid [sic et incompris] in premissis / reparationibus et operibus vacauerunt ad / rationem trium den gros pro qualibet iornata / et quolibet eorumdem inclusis eorum expensis / vicelicet: .III. flor pp. quequidem / quantitates ad subscriptam in summa adscendum / hic sibi allocantur pro premissis actento / quod dictus magister Franciscus Brunerii / confessus fuit et attestatus de anno Domini M / III<sup>c</sup> octuagesimo secundo et de mense iullii / iornalia suprascripta cum suo mancipio /

**[vue 48]**

fecisse et prescriptas scindullorum, clavinorum / chivronorum, lattarum et postium in reparatione / predictis de mandato dicti vicecastellani [manque]/ et premissis iornatis [predicto] anno / [illisible sur 11 lignes jusqu'à la somme]

19: ADS SA 12002: 1499-1501:

**[vue 47]**

Reparatio tecti castri [Rup]is et trabature (en marge gauche)

Librauit magistro Nycolao Gilon / carpentatori burgensi Ruppis / videlicet subscriptos decem flor / parvi ponderis. Et hoc pro reparatione cuiusdam / trabature existente in castro dicti /

**[vue 48]**

loci Ruppis per eundem noviter constructe / ac etiam pro retention tecti / castri dicti loci pro ita fuit [manque] / [illisible jusqu'à la somme]

## XI : Châtellenie de Tournon, UGINE et Faverges

1: ADS SA 10271: 1270-1271:

[peau 4]

Opera (non écrit en marge gauche)

De quibus : / in cooperienda turre marrino apportando operariis clavino et sex clavibus una in viridario duabus in domo burgi duabus in turri / et una in carcere, duabus cavillis ferri ad ponendum pomellum in turre : .XXXIII. solid vien. In colligendis virgis ad claudendum viridarium / apportandis ipsis colligendis ipsuis claudendo et preparando ipso viridario ut in particulis : .XXX. solid .IX. den ob vien. In claudendis / vineis domini, maeria colligenda, apportando palis emptis estirpandis viniis hominibus ad hoc necessariis ut in particulis : / .XXX. solid .III. den ob vien. In putandis vineis domini vignolandis provaigandis fernandis vielandis fossorandis / .XII. lb .VIII. sol .IX. den. In claudendo prato domini apud Sanctam Elenam : .VI. solid. /

2 : ADS SA 10273: 1276-1279:

**[peau 4]**

Opera (non écrit en marge gauche)

De / quibus : in arboribus vigulti domini apud Tornone mondandis et curandis et in dicto vigulto claudendo palis vimine et spinis emptis ad idem / et quadam sera posita in porta dicti vigulti claudenda ut in particulis .XLVI. solid .VII. den ob fort.

3 : ADS SA 10275: 1284-1285:

**[peau 2]**

Opera (illisible en marge gauche)

In hostio turris Turnonis a[illisible] pariete in stabulo aptando: .II. solid .III. den ob. In domibus castri Uginie recoperiendis et uno [illisible] / [illisible] in camera iusta coquinam et postibus emptis ad idem et sarandis et una sera et [illisible] ferreo emptis et positis in hostio turris / et una exparra empta et posita ut in particulis .XIII. solid .I. den fort. In quatuor trabibus emptis et positis supra foerium coquine / .II. solid .VI. den fort. / .....furni apud uginam reficiendo...../

4 : ADS SA 10277: 1286-1288:

[peau 2]

Opera (non écrit en marge gauche)

In uno pariete postium domini facto in turre castri Turnonis et scalarium aptandum ut in particulis : .III. solid .IX. den fort. In uno vino domini recolligendo / et apportando ad castrum : .III. solid .V. den. In expensis nobilium de Turnone et aliorum hominum de mandamento Turnonis euntium ad / sucursum castri Alteville usque apud Burgentum ubi liberati fuerunt : .XXXI. solid. In porta castri Ugine aptandum et uno guicheto ibi facto / et postibus et ferramenta emptis ad idem et uno trabe posito in foreysa turris ut in particulis : .XI. solid .III. den. In expensis plurium et / diversorum nunciorum missorum pro negociis domini per dictum tempus: .XIII. solid .IX. den. In expensis trium latronum quorum duo sunt suspensi et alii / auriculam amputata : .III. solid .VIII. den. /

5 : ADS SA 10278: 1290-1291:

**[peau 1]**

Opera (non écrit en marge gauche)

In esclosis dictorum molendinorum per tres vices reficiendis per dictum tempus ut in particulis preter boues qui fidu ibi [manque] / dictis bobus deductis viginti solid sex den for habitis a quibusdam boveriis extraneis qui nolebant ibi operari et in [manque] / novorum in aliquibus locis : .VI. lb .V. solid .III. den ob fort. In dictis molendinis transmutandis et reficiendis [manque] / tachiam datam valletto carpentatori : .L. solid. In postibus et alia fusta empta pro dictis molendinis que ibi [manque] / esclosis dictorum molendinorum nunc de novo reficiendis in taschiam datam Iaquemeto Munerio cui dicta [manque] / decetero faceret omnes expansas : .XL. solid fort.

6 : ADS SA 10279: 1291-1295:

**[peau 5]**

Opera (non écrit en marge gauche)

In fusta empta pro foresia turris de Turnone videlicet trabibus, chivronibus, latis, scindulis, clavino et charreyagio ut in particulis / .VII. lb .XXI. den fort.



7 : ADS SA 10283: 1301-1302:

**[peau 4]**

Expensas (en marge gauche)

Pas de travaux sur les châteaux de la châtellenie :

Travaux sur une bâtie dans les *expensas* en peau 4 :

Item librauit in expansis duorum chaffallorum et duarum eschiffes et unius baiette et centum quinquaginta pedum / palicii factorum apud Millerias pro bastita Marchiarum des Murs et fusta empta ad idem ut in computo / hic annexo : .IIIxx II. lb .V. solid fort.

8 : ADS SA 10284: 1302-1304:

**[peau 4]**

Opera (non écrit en marge gauche)

De quibus : / In duobus centenarum scindularum emptarum pro furno domini recoperiendo :  
.II. solid .VI. den fort / In duobus ferris molendinorum fabricandis et reficiendis hoc anno :  
.III. solid. In sex circulis / emptis pro uno dolio religando ad vinum dominu reponendum :  
.XL. den. In expensis unius / latronis suspensi : .II. solid .I. den.

9 : ADS SA 10285: 1304-1305:

**[peau 3]**

Opera (non écrit en marge gauche)

De quibus: / in hostio turis et una sala et una sera in hostio factis de novo et tecto recooperiendos cindulis / clavino emptis ad idem ut in particulis : .XXI. solid .III. den fort. In una mola empta ad molendinum / domini et ferro reficiendo : .X. solid .III. den. Pro vino de seruiicio apportando : .XII. den. In stipendiis / unius notarii quem mistralis duxit secum in mantibus ad inquirendum de quodam malificia : .XVIII. den. / In pratis domini falcandis fenandis fenum in grangia reponendo .XXIII. solid .X. den fort /

10 : ADS SA 10288: 1307-1308:

[peau 2]

Expense (en marge gauche)

In medietate hostii turris murandi et in fenestres dicte turris murandis : .IIII. solid .X. den fort . / In quadam sera et quadam cathena ferreis pro dicto hostio : .II. solid fort. In losis emptis pro furno domini Turnonis / pro portagio et pro ipsis ponendis et pro murando dictum furnum a parte anteriori : .III. solid .II. den fort. In una / mola empta pro molendino domini de Fabricis et pro ipsa adducenda : .XVII. solid .IX. den fort. In quadam canali / dicti molendini que rupta fuerat : .XVIII. den fort. In una mola empta pro molendino Turnonis incluso / charreagio : .XX. solid fort. In stipendiis septem carpentatorum allocantium dictam molam et refficientium arborem / dicti molendini que fracta fuerat : .VII. solid fort. Item pro torneto dicti molendini facto de novo : .XVI. den / fort. In duobus crochiis ferri pro dicta arbore : .II. solid fort. / Summa: .LXII. solid fort et .VII. den fort. /

11 : ADS SA 10289: 1308-1315:

**[peau 4]**

Opera (non écrit en marge gauche)

In molendino domini reficiendo duabus molis emptis ad idem et in charreagio ipsorum sedimine dictarum molarum / faciendo milia et ferris dicti molendini reficiendis et in stipendiis magistrorum qui predicta fecerunt rota / dicti molendini et canalibus faciendis de novo ut in particulis : .LII. solid .VIII. den fort. / In turri domini recoperianda cuius tectum boreas destruxerat latis, scindulis, clavino emptis / ad idem et in stipendiis carpentariorum qui predicta fecerunt ut in particulis : .XVII. solid .V. den ob. / Furno Turnonis reparando et recoperiando scindulis emptis ad idem et in stipendiis magistri / carpentatoris operantis ad idem : .VI. solid .XI. den fort.

**[peau 7]**

Opera (non écrit en marge gauche)

In una mola empta apud Confletum pro molendino Fabricarum et in charreagio ipsius et in ipsa mola allocanda et / una millia ferrea empta ad idem et duobus martellis ferreis ad idem ut in particulis : .XXIII. solid fort esperonatorum. In / lapidibus molocinis emptis apud Uginam pro sedimine furni domini Fabricarum et ipso sedimine / faciendo et aptando et ipso furno recoperiando ut in particulis : .XIII. solid geben. Canalibus molendini / domini de Turnone factis de novo et rota eiusdem molendini facta de novo et arbore eiusdem molendini / reficiendo ut in particulis : .XXXIII. solid fort esperon.

**[peau 12]**

Opera apud Fabricarum (en marge gauche)

De quibus : / in reficiendo molendino de Frabricis, latis, chivronibus, scindulis, clavino et aliis necessariis emptis / ad idem datis in taschiam: .XXI. solid .X. den geben. In uno rueto facto de novo et ibidem posito / : .VIII. solid geben. In bucca furni de Fabricis abtanda et stipendiis unius lathomi operantis ad idem / per unam diem: .V. solid geben.

Opera apud turnone

In martellis molendini domini de turnone acerandis : .XII. den / fort esperon.

**[peau 17]**

Opera (non écrit en marge gauche)

De quibus : / in turri de Turnone recoperianda de novo, molendino domini de novo apodiando ferris dicti molendini bis / reficiendis per tempus de quo computat una soliva posita de novo in furno et quinque chivronibus / emptis ad idem et noviescentum scindulis emptis ad idem et in stipendiis carpentatorum laborantium / ad idem ut in particulis : .XXX VI. solid fort esperon. In expensis unius latronis quem / tenuit per pluries dies et post modum fuit suspensus et in expensis unius alterius latronis / quem tenuit per septem septimanis et post modum ipsum tradidit domino Humberto de Sala de mandato consilii / domini per literam ipsorum de mandato quam reddit : .IIII. solid .IX. den fort.

**[peau 21]**

Opera (non écrit en marge gauche)

Idem librauit in refectione furni Turnonis qui ceciderat dati ad taschiam et relecti per Perondum lathomi de Gillia / per quodam instrumentum de confessione et recepta dicti Perondi confectum per manum Iacobi Rolandi de Turnone notarii publici quinto / idus septembris anno Domini M CCC XII quod reddit. In septuaginta septem solid sex den fort esperon. .VII. lb / .XV. solid vien esperon. Librauit sibi ipsi pro salario ipsius capientis per annum viginti quinque libras et allocandi / sibi per tempus de quo computat : .X. lb vien esperon.

**[peau 35]**

Expensas (en marge gauche)

In turre domini Turnonis recoperianda videlicet in emptione unius miliarii scindularum et unius miliarii clavini et / locagio unius carpentatoris ibidem eparentis per unam diem ut in particulis : .XXVII. solid vien curs./ In tercentum scindulis emptis pro furno domini recoperiando et uno operario recoperientis dictum furnum ut / in particulis : .VII. solid .VI. d vien curs. /

12 : ADS SA 10290: 1315-1318:

**[peau 17]**

Opera castris Fabricarum (en marge gauche)

In duobus gradibus sive scalaris de quercu factis de novo, unius videlicet / in introitu aule et alter in solario turris datus ad taschiam dicto / Bendarel pro tanto : .XX. solid geben. / In una duodena postium emptorum ad reficiendum solerium logie in introitu / aule, empta quolibet poste quatuor den et ob geben, duabus postibus et duobus batenz / emptis duobus solid geben, pro hostio logie facto de novo, duabus esparis de / fero, duobus angonibus et uno ferrollo positus in dicto hostio, emptis / viginti den, loquagio unius carpentatoris facienti predicta pro unam diem / capiente quindecim den geben : .IX. solid .V. den geben. / In solario refaciendo supra raterium turris rotunde videlicet in una duodena / postium emptorum ad idem quolibet poste sex den geben, duobus vorvellis de ferro / positus in trapone dicti raterii emptis decem den, duobus carpentariorum per / unam diem ibidem operantibus, capiente quolibet quindecim den. In stipendiis duobus / hominum iuventium ipsos carpentarios quia abtauerunt omnes trabes / dicti solani qui quasi destructus erat, capiente quolibet homine sex den : .X. solid .III. den geben. / In murando uno hostio supra dictum raterium duabus somatis calcis emptis / ad idem tribus solid, loquagio quinque hominum portantium harenam et lapides ad idem / capiente quolibet sex den, loquagio unius lathomii operantis ibidem per unam diem, capiente / quindecim den et est dictus murus de grossitudine septem pedum : .VI. solid .IX. den geben / Summa : .XLVI. solid .VI. den geben /

**[peau 18]**

Opera castris Turnonis (en marge gauche)

In una scala magna facta de novo ad intrandum per hostium superius dicte turris / data ad taschiam Rauderio Guersi carpentatori pro tanto : .V. solid fort curs. / In charreagio dicte scale ab aque Isere usque ad dictam turrin : .XVIII. den fort curs. / In uno hostio magno murando circa suturnum turris sive raterii et tribus / fenestris similiter murandis et in quibusdam foraminibus murorum dicti castris / murandi et reficiendi tribus somatis calcis emptis ad idem emptis / quinque solid et quatuor den incluso portagio. In stipendiis duorum hominum / extrahentium arenam per unam diem ad idem capiente quolibet sex den. Loquagio trium hominum / trium bestiarum quasi per unam diem apportantium dictam arenam ad idem capiente / quolibet bestia quindecim den. In stipendiis trium lathomorum quasi per unam diem / capiente quolibet quindecim den [geben (biffé)]. Locagio duorum hominum ipsos lathomos / iuventium ad idem capiente quolibet sex den : .XIII. solid .X. den fort curs. / Duabus postibus emptis ad obturando quoddam foraminem in solario turris / quod erat rupptum quolibet octo den fort. In stipendiis Symondi carpentaris / per unam diem abtantum dictum foraminem et hostium superius dicte turris et pedem / scale per quam ascenditur in dicta turre capiente quindecim den fort in die. / In refectioe duarum espararum de ferro vetero dicti

hostii turris duabus / duodenis clavorum pro dictis esparris ponendis et hostio duplicando  
duabus / vorvellis de ferro emptis de novo et positis in trapone raterii, duabus / crochis de  
ferro positis in antepedibus hostii dicte turris, una vorvella / posita in cepo, quatuor anulis de  
ferro positis in dicto hostio turris que ferratura / predicta costiterunt octo solid sex den fort :  
.XI. solid .I. den fort curs.



13 : ADS SA 10291: 1318-1320:

**[peau 4]**

Opera castris (en marge gauche)

In tecto turris Turnonis quod discopertum erat propter boream / recoperiendo duobus miliarium scindulorum emptis ad idem quolibet miliari / decem solid fort curs, duobus miliarium et dimidio clavini quolibet / miliari quinque solid fort addit quatuor solid pro apportagio dictorum scindulorum. / Stipendiis sex carpentatorum quolibet capiente quindecim den fort et trium / hominum cum eis quolibet capiente sex den : .XLV. solid .VI. den fort curs.

**[peau 13]**

Expense castris (en marge gauche)

In stipendiis quatuor lathomorum esquarrantium duos magnos lapides et ipsos / ponentium in foramine subtus linderium ostii turris capiente quolibet / duodecim den fort esc et sex hominum operantium cum eis ad idem / capiente quolibet quinque den fortes. Una somata calcis empta ad idem / decem den fort, unius annelis conducti ducentis arenam decem den / fort emptione unius squale empte ad ascendendum supra turrim empte tribus / solid sex den : .XI. solid .VIII. den fort esc.

14 : ADS SA 10292: 1320-1323:

**[peau 11]**

Opera castris (non écrit en marge gauche)

In tecto turris domini de Turnone et scarii quod propter / vetustatem totum erat putrefactum de novo facto sex miliarium / scindulorum emptis quolibet septem solid sex den fort esc / sex miliarium clavini ultra clavinum vetus emptis quolibet tribus / solid sex den fort esc, quatuor chanlatis magnis / implicatis ibidem duodecim thachiis emptis sex den fort esc / et implicatis in dicto tecto recoperiendo et ad serrandum dictas / chanlatas viginti octo solid fort esc datis probo homini / carpentatori predictam turrim et scarium coperienti in / taschiam pro tanto et dictas chanlates ministranti quatuor / solid fort esc datis Iohanni Marent lathomo in taschiam / facienti bochetos supra quos dictum scarium fuit firmatum et / positum : .IIII. lb .XVIII. solid .VI. den fort esc.

**[peau 14]**

Opera castris (non écrit en marge gauche)

In uno hostio de novo facto in sumitate scarii per quod intratur in / turri domini quia de nocte quidam loquebantur captis detentis in / dicta turri tribus esparris et tribus goyffonibus ferreis emptis / et positis ibidem, una sera ferrea empta et posita ibidem. Item alio [sic] / sera ferrea empta et posita in hostio antiquo turris : .XVI. solid .III. den fort cur

15 : ADS SA 10293: 1321-1322:

**[peau 7]**

Expense castris Fabricarum (en marge gauche)

In enparis turris castris Fabricarum que erat imparata de sepibus factis de novo de postibus / cum crenellis et in una mueta facta de novo ibidem tribus duodenis postium emptis ad idem / et in stipendiis trium carpentariorum predicta facientium ut in particulis : .XIII. solid .VI. den geben. / In una mueta coperienda et imparanda a parte Gebene de postibus et tribus duodenis postium descuans / et in charreagio ipsorum ut in particulis : .VII. solid .VI. den geben. / In camera castris supra soturnum solanda de novo de postibus a parte superiori in supradicto solerio / videlicet de postibus domini et in stipendiis trium carpentariorum qui fecerunt dictum solanum superiorem et / refecerunt solerium inferiorem dicte camere et in stipendiis sex mulierum aportantium mossam / capiente qualibet per diem tres denarios ob et decem otteriorum terram portantium in dictum solerium / et in stipendiis trium lathomorum reparancium mantellum charforii dicte camere et trium hominum / iuvantium ad idem ut in particulis : .XVI. solid .XI. den geben. / Uno scalaris facto de novo ad ascendendum in aulam dicti castris et duobus scalaris aliis factis de novo ad /

**[peau 8]**

ascendendum in turrim et eschifas et in una parva logia facta de novo inter aulam / et cameram ipsius scalaris imparandis de postibus, trabibus et alia maeria emptis / ultra maeriam que erat in castro ad idem et in edificiis dicti castris recoperiendis tribus / milliaribus cindulorum, quinque milliaribus clavini emptis ad idem quolibet milliari cinduli / octo solidis quolibet milliari clavini tribus solid et in stipendiis vinginti sex carpentariorum / quasi per unam diem facientium dicta scalaria logiam et recoperientium edificia supradicta / ut in particulis : .LXXIII. solid geben. / [Furnus en marge gauche] In uno furno facto de novo in castro. In locagio bestiarum et plurium hominum aportantium / in castrum ad idem terram, arenam, lapides et calcem ut in particulis et octo veysellis / calcis emptis ad idem. Et in stipendiis decem lathomorum ad idem laborantium capiente / quolibet per diem quatuordecim den ut in particulis: : .XLV. solid .V. den geben. / Una arca que continet circa quaterviginti quatuor veysellos frumenti empta a dicta Labieta ad / reponendum bladum domini et ipsa arca reficienda quia fuerat de demolita quando ipsam portari fecit / in castrum ad mit est: : .XXI. solid geben. / Una tina facta de novo de specia continente circa quaterviginti sestarii vini circulis emptis ad / idem. Et in stipendiis decemocto carpentariorum qui fecerunt dictam tinam: : .XL. solid geben. / Uno calipendio facto de novo in castrum iuxta clausuras novas ad ponendum ad fuestam dictum furnum / arcam et tinam predictis et ad faciendum unam coquinam continente circa octo teysas in / longum et tres teysas in latum, octo pagnis qualibet de quatuor teysis in longum, tribus duodenis / chivronum quolibet de tribus teysis in longum, octo duodenis latarum, tribus milliaribus cindulorum, / tribus milliaribus clavini emptis ad idem quolibet milliari cindulorum octo solid et quolibet milliari clavini / tribus solidis. Et in stipendiis duodecim carpentariorum et dantur cuilibet per diem duodecim denarii: : .LXIII. solid geben. / In corsseriis factis de novo de postibus ab angulo turris, in quantum murus durat

/ a parte domus Hugonis de Fabricis et ab alio angulo dicte turris usque ad ecclesiam, undecim / duodenis postium de escuans emptis ad idem et bocheti super quos fuit dicte corsserie errant de / maeria domini. Et in stipendiis sex carpentariorum ad idem laborantium: : .XVI. solid geben. / In stipendiis quatuor carpentariorum facientium palicium ab angulo ecclesie usque ad portam / castri capiente quolibet per diem duodecim den. Et in stipendiis octo hominum apportantium palicia / et facientium terrayllium ad plantandum dictum palicium et aplanantium plateam quolibet capiente / per diem sex den: : .VIII. solid geben. / Una botia continente circa sexdecim sestarii vini empta a Perreto de Monte pro reponendo vinum / vinee domini: : .XII solid geben. / Uno palicio facto de novo a domo Pascalerii burgensi Fabricarum usque ad grangiam Uldrici de Ponte / continente circa duas teysas et dimidiam rapinans. Et in charreagio dicti palicii a Setenay usque / ad locum et in stipendiis sex carpentariorum facientium dictum palicium novum et reparantium vetus ut / in particulis: : .VIII. solid geben. / In espinando palicium quod est a castro usque a domum Hugonis de Fabricis ipsis spinis colligendis / apportandis et ipsis implicandis in dicto palicio: : .III. solid .IX. den geben. / [furni burgi en marge gauche] Duobus furnis burgi Fabricarum sisandis de novo in tachiam per manum Iaquemeti Quinteti et / in charreagio lapidum qui portati fuerunt in fondis dictorum furnorum a Sarrata Ougine usque / ad locum ut in particulis: .XXVII. solid .VI. den geben. /

16 : ADS SA 10294: 1322:

**[peau 5]**

Opera castris (en marge gauche)

In uno scalaris facto de novo ad ascendendum in turri domini de Turnone et in uno / tecto facto de novo supra dictum scalarium pro ipso tenendo ad sostam datam in taschia pro tanto / probo homini carpentatori qui predicta fecit expensis suis : .XXIII. solid fort esc.

17 : ADS SA 10295: 1323-1325:

**[peau 5]**

Opera castris (non écrit en marge gauche)

In telo orificio sede et sisia furni domini de Turnone reficiendis datam in / taschiam pro tanto Iohanni Martini lathomo : .XXV. solid fort esc. /

**[peau 10]**

Opera castris (non écrit en marge gauche)

In sisia et orificio furni domini de Turnone que destructa fuerant reficiendis / de novo in taschiam pro tanto Iohanni Marini lathomo : .XVI. solid fort quorum novem den valent unum den gros tur. / In quodam foramine quod erat in turre castris facto per quemdam latrinem murando et / aptando calce et arena et lapidibus inclusis stipendiis trium lathomorum laborantium / ad idem per unam diem : .VIII. solid fort eorumdem / Pane dato cuidam latrono quem captum tenuit per quindecim dies et postmodum recessit / per dictum foramen turris : .II. solid for eorumdem /

18 : ADS SA 10296: 1325-1327:

**[peau 5]**

Opera castris (en marge gauche)

In una sera ferrea empta pro tanto portam in logio turris iuxta scalarum : .II. solid fort esc.

19 : ADS SA 10298: 1328-1332:

**[peau 13]**

Opera castris (en marge gauche)

In tecto turris castris Turnonis receperiendo ducentis / cindulorum emptis duobus solid sex den fort esc, dimidii / milliari clavini empto ad idem duodecim den fort esc / et implicates ad recoperiendum dictum tectum tam de novis / cindulis quam antiquis quia tectum erat discopertum in / magna quantitate tam pro incendio quod fuit apud / Turnonem [quam pro (biffé)] turrim deffendendi de incendio quam propter / impetum ventus, tribus solid datis tribus carpentatoribus / dictum tectum recoperientibus et chivrones et fundantium dicti / tecti que errant in quibusdam locis tramutata et dilaniata / ad idem per unam diem laborantibus: .VI. solid .VI. den fort esc. /

**[peau 31]**

Opera castris (en marge gauche)

In uno miliario scindulorum empto pro quarta [lecture incertaine] parte turris / Turnonis recoperienda, duabus duodenis latarum emptis ad / idem, uno miliario clavini empto ut supra ad idem / inclusis tribus solid datis tribus carpentatoribus ad idem quasi per unam / diem laborantibus ut in particulis : .XIII. solid fort esc. In magna porta seu portallio [castris (biffé par exponctuation)] introitus castris Turnonis / quod erat propte terram cavantum [lecture incertaine] propter inundationes pluviarum / in cantum quod minabatur ruynam reaptanda calce empta / ad idem tribus solid fort inclusis duodecim den fort datis / in locagio unius bestie aportantis arenam per unam diem ad / idem et inclusis sex den fort datis cuidam homini vacanti / per unam diem ad dictam arenam trahendam et inclusis duobus / solid fort datis duobus lathomis dictum portale murantibus / et reaptantibus quasi per unam diem ut in particulis examinatis : .VI. solid .VI. den fort esc



20 : ADS SA 10301: 1334-1335:

[peau 6]

Opera castris (en marge gauche)

Idem librait in tecto supra gradus turris reficiendo quod propter ventum / omnino destructum fuerat, duobus centanariis scindulorum emptis / ad idem duobus den gros tur. Uno carterono clavini empto ad / idem uno den gros. Uno chivrono empto ad idem uno den gros / inclusis sex den gros tur datis Petro Chacronet carpentatori / dictum tectum de predictis et fusta veteri facienti in taschia pro tanto / habito iuramento ab eodem de predictis per ordinationes novas domini : .X. den gros tur. / Librait domino Petro domino Urteriarum in quibus dominus tenebatur eidem / per remanancia stipendiorum suorum factorum in Pedemonte ad mandamentum domini / in auxilium domini principis nepotis domini per sexaginta quatuor dies finitos / quarta die decembris ultra quatrerviginti flor eidem pro domino solutis / per dominum Anthonium de Claromonte per literam domini de mandato et testimonio / datam Chamberiaco die III januarii anno CCC XXXV et per literam / ipsius domini Petri de testimonio et recepta datam die XIII / mensis januarii anno CCC XXXV quas literas reddit : .XXX. solid .III. den gros tur. / Librait sibi ipsi in quibus dominus tenebatur eidem pro stipendiis / suis cum corserio et Petri de Ugina cum roncino et armis secum / unius mensis et viginti quinque dierum finitorum die XXVIII mensis / novembris anno CCC XXXVIII quibus fuit cum domino in Pedemontem / ut per literam domini de testimonio et mandato datam Chamberiaco die / III januarii anno CCC XXX quinto quam reddit : .XXII. solid .XI. den gros tur.



## XII : Châtellenie d'Ugine

1: ADS SA 12355: 1289-1292:

### [peau 2]

Opera castrî (non écrit en marge gauche)

De quibus : / in forisia turris castrî Ugine de novo reficienda et uno scalaria et ponte levanto ibidem et fusta pro dicto [non lu] callagenda [sic ?] et ferra [non lu] / et clavine emptis ad idem et stipendiis operariorum ad idem operantium ut in particulis: .XLVI. solid .II. den fortium. In sala dicti castrî de novo / reficienda in taschia parte parietes, postium et in sex miliarum clavinum emptis ad idem: .LXVIII. solid .III. den. In una porta nova facta / in introitu castrî et uno muro de novo ibidem facto: .XX. solid. In duobus chaffaudis factis in burgo dicti castrî unius quia est / iuxta portam dicti burgi et est coopertum de scindula sini clavino et aliud est a parte vilar(e) et est coopertum scindulum cum clavinum / .XV. solid .II. den. In portali porte burgi ville Ugine a parte superiori quod diruerat reficiendo per literas ballivium de mandato quam reddit / .XXVI. solid .VIII. den. In una mola posita in molendino de Banelin? ante quam ascansarant(a)[sic] molendino .VIII. solid. In [non lu] dicti / molendino curando . X. solid. In stipendis [non lu]trorum missorum per dictum tempus pro negociis Domini .VI. solid .III. den. In expendis unius / latromis susponsi: .XXI. den. In expensis r\_m Durand de fago qui remansit infirmas apud Ugine per septem dies / qui ispe thugonis de voyr fecerunt extanta ? .III. solid .VI. den. In stipendis ipsius castellani per dictum tempus de quo(s) epa[non lu] / capientis per anum quadragintas libras vienensum pro se duobus dientibus et una gaytia apud Ugina et pro una di[non lu] et una gaytia [non lu] / t[non lu] onem per mantellem factam cum eodem: .XXVI. lb .XIII. solid fortium / Summa . XXXVI. Lb .XVIII. solid .IX. den fort.

### [peau 4]

Opera castrî (non écrit en marge gauche)

De quibus : / in uno pariete postium facta in aula castrî Ugine septem duodenis postium et alia fusta emptis ad idem ut in particulis: .XX. solid .III. den fort. / In ostio turris dicti castrî duplicando et clavis ad idem .III. solid .XI. den. In duobus furnis Ugine reficiendis in taschiam per mon[non lu] / qui diruerat: .III. lb .X. solid. In expensis testium predictorum pro limitatoribus mandamentorum? Ugine et belli fort[non lu] fr[non lu]dis / In montibus .V. solid .VI. den. In stipendiis ipsius castellani per dictum tempus de quo computat capiente per anum quadraginta lb vienensum / pro se duobus clientibus et una gaytia apud Uginam et pro uno cliente et una gaytia apud / Turnonem .XV. lb .III. solid fort. In expendis / d[non lu]di et hugonis [non lu] presentem computum et computorum? ipsius de castellani Turnensium

.XX. s per [non lu] dies. In expendis unius / latomis qui susponsus fino et in expendis unius latomisse cui ampara fuit auris : .V. solid. / Summa : .XXII. lb .VIII. solid .IX. den fort.

**[peau 5]**

Opera castris (non écrit en marge gauche)

De quibus : / In ponderi ? Ugone aprandi ? .III. solid. In stipendiis unius [non lu]cii missi apud Pabeicas [non lu] aliis nobiles? manda[non lu] c[non lu] .I. lb .VIII. den ? / In una inq[non lu] facti per magistrum petrum apud ayrie super quadam offen[non lu] hominum dicti loci ed banno qu[non lu] supra computavit sexaginta solidos fort .II. solid .VI. den /

**[peau 8]**

Opera castris (non écrit en marge gauche)

In una porta lapidee castris Ugone et quadam pernata in ipso castro qui disruerant reficiendam calce arena et / operariis [non lu] facientibus ut in particulis .X. solid .III. den fort. In duobus chafallibus castris aptantis et uno / palicio in portam plani castris faciendo et uno tornafollo et pallis aportandis de nemore et [non lu] / preperantibus ibidem : .XI. solid .I. den fort. In uno chafallo de novo facto super portam Ugone a parte castris [non lu] / [non lu] recoperienda scindulum clavino emptis ad idem et una trabe qui erat fracta de novo ibidem p[non lu] per tachiam / .IX. solid .X. den fort.

2 : ADS SA 12356: 1308-1310:

**[peau 4]**

Opera castri (non écrit en marge gauche)

In magna porta inferiori turris muranda ex utraque parte lapidibus, calce, arena emptis ad idem ut in particulis / incluso portagio calcis et inclusis stipendiis quinque latomorum facientium dictum murum : .XXI. solid / .II. den fort. In quatuor esparis, quatuor angonibus, duobus ferollis positis in duobus guichetis ferreis in / loco ubi erat dicta magna porta et in una magna alia esparra ferrea facta de novo et posita in/ porta castri, ferro empto ad idem. Et pro una aucicoonaz ad tendendum balistas per manum Vincenti fabri / de Ugina : .XVIII. solid fort. In refectione furnorum Ugine combustorum temporis combustionis ville anno predicto / in lapidibus losis, calce, arena, latis et scindulis et in stipendiis lathomorum et carpentatorum qui fecerunt / predicta ut in particulis pro septem libris duodecim solid fort: .XV. lb .III. solid vien. In tecto furni / ville nove Hospitalis de Confleto facto de novo cum lignis et fusta emptis ad idem et pro stipendiis carpentatorum / qui fecerunt predictum opus: .III. lb .VIII. solid vien. In stipendiis plurium nunciorum missorum pro negociis / domini : .VII. solid .VIII. den vien. In clavino empto pro tectis dicti castri reficiendis: .III. solid vien.

**[peau 8]**

Opera castri (non écrit en marge gauche)

In ponte turris reficiendo et in expensis duorum carpentatorum: .III. solid .IX. den. [illisible] / erat per ventum reficienda et duobus carpentatorum: .III. solid. In tribus [illisible] / castri altera posita in soturno: .XV. solid vien. In raterrio turris reperando [illisible] / [illisible] duobus lathomis ibidem operantibus per unam diem quolibet capiente duos solid [illisible] / [illisible] dictos lathomos ad idem per duos dies capienti in die duodecim den et [illisible] / [illisible] disrupta erat reficienda [illisible] / [illisible] et tribus operariis ad idem capientibus quolibet in die duodecim [illisible] / [illisible] .XV. solid vien. / In expensis duorum carpentatorum facientium scindulas pro domo et turre domini recooperiendis et duabus [illisible] / coperientibus dictas domos et uno milliario clavini empto ad idem: .XVIII. solid VIII den. / Summa expense: LXI. solid .VIII. den.

### 3: ADS SA 12357: 1310-1315:

#### **[peau 3]**

Opera castri (non écrit en marge gauche)

In ponte turre faciendo de novo trabibus et alia mayeria empta ad idem et in stipendiis / septem carpentatorum ad idem laborantium ut in particulis : .XIII. solid fort esp. Quatuor / postibus de populo emptis pro fortanda porta turre et tachiis emptis ad idem / ut in particulis : .V. solid. In magna porta donionis castri Ugine muranda de novo / lapidibus taphis, calce, arena emptis ad idem et in stipendiis viginti lathomorum quasi per unam /

#### **[peau 4]**

diem et in stipendiis manoperariorum ad idem ut in particulis : .XXXVII. solid .VII. den fort esp. / In tribus molendinis domini Ugine que funditus destructa fuerant tam videlicet sone ? impetus boree quam / etiam propter inunditiones aquarum reficiendis de novo columpnis, trabibus, latis, scindulis et alia mayeria / emptis ad idem. Et in stipendiis carpentatorum, latomorum et plurium aliorum hominum et mulierum ad idem / laborantium capiente plus et minus ut in particulis examinatis quas penes se retinuit : .III. lb .X. solid .VI. den. / Librauit Iaquemeto Munerio habitatori apud Pontem de Arli subtus Conflatum pro expensas et missione quas fecit / in molendini domini Hospitalis quos habebat ad censam sub hac forma quod si propter inundationes aquarum / uel alio novali fonditus diruarentur quod refici deberent ad expensas domini et ipsa molendini fuerat destructum / fonditus propter inumdatationes aquarum ut asserunt iuramentis suis Seruonetus et Iohanes Bechipans / notarii et plures alii burgenses ville nove Hospitalis per instrumentum de confessione inde factum per Iohanem / perni notarium publicum et per instrumentum publicum de recepta dicte pecunie factum per Romanetum Barberii notarium / publicum factum anno Domini M CCC XI tercio idus iulii inclusis quatuor libras sibi emandatis pro eo quia / dicta molendina cessaverint molere per quatuor mensis qui instrumenta reddit pro viginti quatuor lb vien / esp : .XII. lb fort. Librauit Iohani Chevrot pro furno ville nove Hospitalis / reficiendo de novo qui fonditus destructus fuerat per confessionem ipsius Iohannis presentis in computo et per / instrumentum publicum proborum uirorum et burgensis ville nove Hospitalis de testimonio quod ipse met ? Iohannis / soluerat refectionem dicti furni et per literam domini Petri de Claramonte olim iudicis Mauriene et castellani Ugine / de dicta censa sibi facta quam literam sibi retinet pro suntio tempore : .LVI. solid fort esp. / Pluribus et diversis nuntiis missis extra castellaniam suam pro negociis domini : .V. solid .IX. den fort esp. / In locagio archarum ad reponendum blada domini qua graneria domini combusta fuerit in combustione ville Ugine / nec habebat ubi posset reponere dictum bladum domini : .XI. solid .III. den fort esp /

#### **[peau 7]**

Opera castri (non écrit en marge gauche)

In una duodena postium empta pro aptandum cameris castri et in stipendiis duorum carpentatorum /laborantium ad idem: .VI. solid. Furno Ugine recoperiendo et sisando : .X. solid. / In locagio archarum domini ad reponendum blada domini quia non habet dominus graneria : .XII. solid. / In expensas unius latronis quem tenuit per decem octo dies et post modo fuit suspensus : / .XVIII. den. Pro furchis de novo faciendis in quibus fuit suspensiis : .II. solid. /

**[peau 14]**

Opera castri (non écrit en marge gauche)

Dimidia miliarium scindulorum empto pro recoperiendo tecti castri Ugine empto dimidium miliarium tribus solid / et dimidium miliarium clavini tantumdem et in stipendiis carpentatorum ad idem ut in particulis .VIII. solid fort /

**[peau 18]**

Opera castri (non écrit en marge gauche)

In uno muro facto de novo in introitu donionis Ugine continente circa treys teisias qui [illisible] / et in stipendiis lathomorum , hominum et mulierum apportantium ibidem arenam et lapides et in [illisible] / quartis calcis emptis ad idem qualibet quarta duobus den vien ut in particulis : .XVI. solid ? [illisible] / In domibus castri Ugine excepta turri recoperiendis uno miliari cindulorum , uno miliari clavini / emptis ad idem. Uno scalaro facto de novo de quercu ad ascendendum murum usque ad panceriam [illisible] / in longum quinque teysas et in stipendiis charpentariorum et manuoperariorum ad [idem] / ut in particulis : .LII. solid vien.

**[peau 27]**

Opera castri (non écrit en marge gauche)

In tribus miliaribus quatro centanariis et dimidio scindulorum pro coperienda / turri Ugine de novo quolibet miliari novem solid fort [\_] empto : .XXXIII. solid. / Item in tribus miliaribus clavini ad idem incluso ibidem clavino veteri quolibet / miliari empto quatuor solid [illisible] / Item latis emptis ad reficiendam latrinam castri [illisible] / Item quatro carpentatoribus manuoperariis operantibus et coperientibus / dictam turrim quolibet capiente per diem duodecim den et octo manuoperariis / secum ad idem quolibet quatuor den et obolo capientibus / per diem [illisible] / Item quaterviginti sexdecim hominibus fondontibus apportantibus / et implicantibus ramam plantantibus palos et facientibus / canalleros ad reparationem esclause molendini domini de Ugina / qui diruptus fuerat propter inundationem aquarum circa festum omnium / sanctorum anno quartodecimo qualibet quatuor et obolum fort capiente / per diem [illisible] uni bonerio quod aduentibus cum / [illisible]dictam esclosam [illisible].XLII. solid fort ob /

4 : ADS SA 12359 : 1332-1334 :

[peau 23]

Opera castris (non écrit en marge gauche)

In reparatione portalis porte donioni castris Uginis qui destructus / fuerat et ipsum reparari fecit de fusta domini veteris de aula derupta / et de tribus aliis trabibus de quercu emptis novem den fort / esc et fecit fieri supra dictum portalem emparas et merlos de / fusta ita quod possit ibi fieri deffensio si foret neccesse. In stipendiis / sex carpentariorum capientium quilibet duodecim den fort / et octo manuoperariorum iuvantium ad idem capientium quilibet quinque / den fort esc vacantium ad predicta quasi per unam diem. Et / in stipendiis unius carpentatoris et duorum manuoperariorum herigentium / mantellum et emparam dicte fuste factis supra dictam portam que / diructa fuerant propter impetum venti et fecit eis minori ad ipsum / mantellum et emparam erigendam per plures personas alias, inclusis / duodecim den quos soluit pro recopertura unius panti tecti turris / dicti castris ut in particulis : .XII. solid .XI. den fort esc. /



5 : ADS SA 12360 : 1334-1335 :

[peau 12]

Opera castri (en marge gauche)

In tecto turris [dicti (biffé par exponctuation)] castri recoperiendo uno carpenthatori / cum uno manuoperatori ipsum tectum de scindulis et / clavino domus basse que ceciderat recoperientibus per / unam diem : .XII. den fort esc. / In esclosa molendinorum et batistorum domini apud Banalin / que rupta fuerat propter inundationem aquarum circa festum / omnium sanctorum anno CCC XXXIII reficienda per Stephanum de / Vilarum et Stephanum Mugnierium in tachiam pro tanto facta prius? / preconizacionis pub? si quid vellet ipsam escloram provinieri / predicta reficere ut per publica instrumenta de dicta preconizatione et / tachia facta per Guigeritum Amalfredi clericum curie ut / idem clericus presens testificatur : .LXXV. solid fort esc /

6 : ADS SA 12371 : 1352-1353 :

[peau 6]

Opera castris (en marge gauche)

In tectis castris [sic] domini de Ugina recoperindis in locis necessariis / per tempus de quo computat. In emptione unius milliari tavalionum / seu scindulorum emptis apud Heyriacum sex solid fort / incluso portu a dicto loco usque ad castrum predictum, unius / milliari clavini empti ad idem tribus solid fort inclusis decem / octo den datis Iohanni de Heyriaco carpentatori et cuidam homini / secum iuvanti recoperientis dictum tectum per unam diem : .X. solid .VI. den fort. / In recopertura tecti granerii domini exitentis in villa UGINE / de novo recoperiti. In emptione unius milliari et septies / centum scindulum magnorum emptorum apud Heyriacum pro dicto tecto milliarium / sex solid fort, duorum milliarium et octies centum clavini / emptorum ad idem quolibet milliari tribus solid fort inclusis duobus / solid decem den pro portu dictorum scindulum de Heyriaco apud / Uginam. Et quinque solid fort datis Iohanni de Veyriaco / carpentatori dictum tectum coperienti de predictis scindulis et clavino / in tachiam sibi datam per dictum castellanum pro tanto et asseruit / dictus locumtenens et Iohannes Dinisati clericus currie eorum iuramentum / dicta opera tantum decostitisse : .XXVI. solid .VI. den fort. / Librauit Iohanni de Bornes fornerio pro factura sisie furni domini de / Ugina facte per ipsum de novo a nativitate citra in tachiam pro tanto / et amministrauit dictus fornerius losas at alia in ipsa scisia / necessaria ipsius sumptibus : .X. solid fort. /

7: ADS SA 12372 : 1353-1354:

**[peau 8]**

Opera castri (en marge gauche)

Librauit pro tectis castri domini de Ugina de novo coperiendis videlicet in / emptione quinque milliarium et quinquaginta peciarum tavaillonis seu / cindulorum emptorum quolibet milliari octo solid quatuor den fort / esc [.XLII. solid .I. den fort (suscrit)], sex milliarium clavini emptis ad idem quolibet milliari / sex den tur gros: tres. solid gros. Inklusis .V. solid .VIII. den fort / datis decemseptem manoperibus tavallionos veteres descendentes / de dicto tecto et clavinum vetus de ipsis extrahentibus et preparantibus / et tavallionos noves supra tectum ascendentibus vacantibus ad / idem quasi per unam diem quolibet capiente per diem quatuor den / fort et pro stipendiis Mermeti de Layn carpentatoris dictum tectum / de novo coperientis et implicantis ad predicta clavinos / novum et veterem supra dictos quasi per undecim dies capientis per / diem tesdecim den ob fort esc : .XII. solid .III. den ob esc. Et alloquantur de / mandato Guillermi Boni presentis in computo per instrumentum publicum / manu Iohannis Deniseti fabri notarii publici factum anno M CCC / LIII die XVIII mensis decembris de testimonio dicti Mermeti de / Layn, Iaquemeti de Ruata et Mermeti Galiconis de castro Ugino qui / sub eosdem propriis iuramentis in manu dicti notarii retulerunt dictum / castrum de novo fuisse ut supra recopertum et ad hoc / predicta fuisse implicata quod reddit et per iuramentum Aymonis / Fabri mistralis UGINE qui predictas quantitates pro dicto castellano / soluisse realiter ad predicta iuravit : .LX. solid .I. den ob fort escu / et : .III. solid gros tur. / Librauit Iohanni de Bornes fornerio pro factura sisie furni / domini de Ugina per ipsum facte de novo circa festum nativitatis Domini anno / M CCC LIII in tachiam pro tanto et aministrauit idem fornerius / losas et alia in ipsa sisia necessaria suis sonptibus pro tanto : .X. solid fort esc /

8: ADS SA 12374 : 1357-1358:

[peau 7]

Opera castri (en marge gauche)

Librauit in refectione sisie furni domini de Ugina refecte de / novo per manum Iohannis de Bornes fornerii circa festum nativitatis / Domini incipiente curere M CCC LVIII inclusis omnibus / necessariis ad idem pro tanto : .X. solid fort. / Librauit donno Rodulpho de Macherena capellano / celebranti missam ordinatam per dominum comitem Aymonem / quondam in capella domini de Ugina capienti decem solid / gros tur de pensione per annum ut in computo precedenti et / soluit sibi pro uno anno integro finito in festo / nativitatis Domini incipiente curere M CCC LVIII per instrumentum / publicum dicti capellani de recepta factum die X mensis februarii quod reddit : .X. solid gros tur. / Librauit Petro Gerbaysii de Bellicio thesaurarii domini recepienti / pro domino et qui de ipsis debet domino computare pro quindecim / flor debitis super dicta castellania pro pensione hospicii / domini in mense ianuarii M CCC LVIII per literam dicti Petri / de recepta datam in presenti computo die XXIII anno predicto / quam reddit : .VI. lb fort esc. / Alloquantur sibi qui deducuntur de firma leyde ponderis / et alpagii Montis Bizane de qua superius computavit in / recepta facta a Guioneto Rosse et quos magistri computorum / per comissione sibi factam per dominum ad supplicationem dicti Guioneti eidem / Guioneto remiserunt pro anno presenti pro eo quod novo? debiti / existentis inter illos de Ugina et de Flumeto de dicto monte / nulle bestie fuerunt in dicto monte ipso anno per literam domini / de comissione quam reddit et alloquantur de mandato domini Aymonis / de Chalant et Guillermi Boni : .XX. solid fort. /

## XIII : Châtellenie d'Yvoire

1: ADS SA 15739: 1305-1308:

### [peau 1]

Opera castrî (non écrit en marge gauche)

De quibus: / in stipendiis latomorum, esperreriorum ( comprendre: et perreriorum) trahentium lapides et plurimorum operariorum operantium ibidem / faciendum murum factum in clausura castrî et recepti ut in particulis penes ipsum [illisible] / lb .XVIII. solid .VII. den ob laus. In curatis seu pesionibus factis in castro octo pedum de latitudine et / sunt circa viginti sex teysis ut dicit : .LXXVI. solid .III. den laus. In uno palicio facto in clausura / burgi et pro ipso palicio scindendo in nemore et ipso apportando et pro duobus tornafoliis / factis ibidem ut in particulis : .LXXIX. solid .X. den laus. Pro lignis scindendis et charreyandis ad / raffurnum prope castrum a parte montis et debet domins habere modium calcis ipsius raffurni / pro sexdecim den : .XVI. lb .XXI. den laus. In duabus duodenis cletarum ad imperandam eschiffam / qui est supra terrallium magnum : .XIII. solid. In stipendiis nuntiorum espionatorum missorum per dictum tempus: / .X. solid .VI. den laus. In stipendiis pluribus baytarum quas tenuit tempore messium per montes: .XXV. solid .III. / den. In uno fossato facto prope castrum a parte Focignaci in taschia per Belmum : .VI. lb .III. solid laus. In / uno alio fossato tangente ipsum facto in taschiam per dictum Belmum : .VII. lb .III. solid. In stipendiis / quinquaginta octo carpentariorum aptantium ingenia et eschiffas et facientium unam bricholam et pro maeria / scindenda et apportanda ibidem: .III. lb .V. solid .III. den. Pro scindulis apportandis ad recoperiendum / tecta : .VI. solid. In corriis emptis ad faciendum fondas ingeniorum et canabo empto ad faciendum [cordas] / ingeniorum et cazafuz : .XXXIII. solid .III. den. Pro sediminibus ingeniorum currandis et applanandis: .XI. solid .III. den in expensas. / In stipendiis operatorum extrahentium pisiones et currantium ipsas ultra alias pisiones in computo precedenti computatis / .X. solid .VI. den laus ut dicit. /

### [peau 3]

Opera castrî (non écrit en marge gauche)

De quibus : /

### [peau 4]

In stipendiis operatorum extrahentium pisiones et curantium ipsas ultra alias pisiones in computo precedenti computatae: / .X. solid .VI. den laus ut dicit. In expiis et nunciis ? missis in terra Focignaci per dictum tempus: .XVIII. den. Item / librauit Eremando raffornerio pro calce quam librauit apud Lullinum et quas confessus fuit se habuisse coram domino comitis / in presencia Amedei de Castellione et Hugneti Pontey: .XIII. lb laus. Item librauit dicto

Emerico de Aquaria / pro quodam opere facto in muris castris de Lulino de quibus non fuerat satisfactum ut per quartam quam reddit! .VII. lb. /  
§ sur les clients

**[peau 5]**

Opera castris (non écrit en marge gauche)

De quibus : / in circulis emptis et doliis religandis et in stipendiis vindemiatorum et portitorum vindemiam a vinea /

**[peau 6]**

in castrum ut in particulis: .XV. solid .XI. den ob laus. In stipendiis plurimorum et diversorum terraliorum, otteriorum / et aliorum operatorum per plures dies operantium in terrallo castris ipsum quod curantium et terram extra terrallum portantium: / .XIX. lb .V. solid .X. den. In stipendiis plurimorum et diversorum terralliorum, otteriorum et aliorum operatorum per quatuor dies / operantium in medio magni fossati ville ut in particulis: .C. solid .X. den laus. Et tunc dominus comes dedit Guillermo / de Arincingio de dictis terrallis faciendis et ibidem duas chaucias faciendas videlicet a ponte per quem exitur versus nernye usque / ad taschiam datam Belino de largitudine sexaginta pedum et a parte per quem exitur versus roverea usque ad taschiam / Belinus et ita est taschia que data est Belino inter dictas duas tachias datas Arincingio pro centum lb laus de [illisible] / soluit castellanus dicto Arincingio ut per literas ipsius de recepta quas reddit : .VI. lb .III. solid .II. den gros tur. Item librauit Belino pro taschia sibi data in dicto teralli per dominum comitem inter dictas duas taschias de Arincingia et per literam ipsius / de recepta quam reddit : .XXXVII. solid .VI. den gros tur. In stipendiis magistri Martini et socii sui capientis per / diem qua operabatur tres solidos quatuor den in pallicio facto circa castrum et operatus fuit per decemnovem dies: .LXI. solid / exceptis duobus diebus quibus operatus fuit sine salario. In stipendiis plurimorum aliorum carpentatorum ibidem cum dicto magistro Martino / operantium quorum unius cepit plus alter minus ut in particulis: .LXXVII. solid .VII. den. In stipendiis plurimorum et diversorum / operatorum portantium pallinos a rippa infra castrum et facientium reas ubi plantatum fuit pallicium et murus sittus / infra castrum iuxta palicium quorum unius accipiebat plus alter minus ut in particulis: .CXIII. solid .I. den. In stipendiis plurimorum /operatorum facientium cletas positas circa castrum et ipsis implicantium et ligantium et in palis emptis ad dictas cletas et in / octo chivronibus emptis ad idem ut in particulis .XXXVIII. solid .VII. den. In uno parvo pallicio facto subtus castrum / ad rippam et ipso expinando .X. solid .I. den. In una exchiffa (sic) facta nova retro castrum et in / corseriis factis circa dictam eschiffa .XIX. s .XI. d. In preudio dato decem hominibus qui debent corvatas et fecerunt / spinas pro palliciis expinandis: .II. solid .VI. den. In muro fracto iuxta tornellam castris et ecclesiam pro una garita / facienda et ipsam guaritam inceptam: .II. solid .VIII. den. In ponte castris et porta reficiendis et aptandis / et in scindulis et clavino emptis pro tectis in quibusdam locis aptandis : .IX. solid. In stipendiis magistri Martini / et socii sui operanti in uno ingenio [capiente (supprimé par exponctuation)] per viginti dies et capientis pro se et socio suo per quatuor decim / dies tres solid quatuor den et per residuos sex dies duos solid decem den: .LXIII. solid .VIII. den. In stipendiis alterum / carpentatorum operantium in dicto ingenio cum dicto magistro Martino

quorum unus capiebat plus alter minus: .III. lb / .VI. solid. In uno trabe empto de noeria pro turno faciendo et in sipo empto ad idem: .III. solid .VIII. den. / In sex viginti quinque lb ferri et duodecim carellis calibis emptis apud Gebena cum portagio ipsorum a Gebena ad castrum /Aquarie et de quo ferro tres sere maneta ingenii, unius bisacutus, una sola, unum excharpro, quatuor terares, / octo grandes exparre pro portis ville et octo angones cum clavis pro exparris et quinquaginta grossis clavis pro chaffallis / ferrandis mallei ferrei pichie fuerunt aptatata cum fabricatura: .XXXV. solid .I. den ob geb et .XXXIII. / solid .III. den laus. In stipendiis hominum recolligentium lapides et extrahentium et ipsas framencium : .III. solid .X. den. / In stipendiis plurimorum operatorum operantium et carpentatorum in nemoribus de Fillie de omnia et pluribus aliis [illisible] / duabus canalibus et pro plurima fusta de quercu facta pro dictis canalibus et pro boionibus cum charreagio ipsorum / a nemoribus infra terrallos et pro fusta assetanda subtus canales et circa ut in particulis : .VIII. lb .XV. solid / .X. den. In stipendiis pro locagio et salario plurimorum espiarum et nuntiorum missorum pluries in terra Focigniaci et / versus Chillon et versus Aquianum pro negotiis domini : .XXXII. solid .III. den. In expensiis ipsius Girodi euntis apud Gebenam / ad mandamentum domini Eduardi quadam vice et alia vice de mandamento ballivi apud Gebena ad dictum dominum Eduardum / et alia vice ad mandamentum ballivi apud Aquianum : .XVI. solid./

§ sur les clients

### [peau 7]

Opera castri (non écrit en marge gauche)

De quibus : / in stipendiis hominum putantium vineas domini fodiantium tres pronoviantum ? mondine et escleriancium / et pro ipsis claudendis : .VII. lb .III. den laus. Pro pallicio clausurarum ville cumulando / de terra [non lu] et inde : .LIX. solid .II. den. In chancia restringenda ante portam de Nernye [non lu] / .VI. den. In chancia ante portam a parte de roverea restringenda : .III. solid. In novem tesis / fossati et duabus pertubus factis retro domos Petro Lamberti et Iohannis de Thononi de viginti pedibus / de latitudine et duodecim pedum de profundo : .XXXIII. solid .VII. den. Pro tribus tesis pallicii / et duabus partibus quod boreas dirruerat replantandis et pro corseriis factis retro domum Petri / Lamberti: .XIII. solid .III. den. In sex scalis factis ad ascendendum in chaffalos et fusta empta / ad idem: .VII. solid .VI. den. In tornafollis et pallicio expinandis a parte lacus : .III. solid .VI. den / In una eschiffa facta supra quamdam noerum retro domum petrus lamberti et fusta empta / ad idem: .XIII. solid .VI. den. In una sera empta et posita in postella iuxta domum Iohannis de Thonons: / .II. solid .V. den. Pro duobus coriis emptis ad faciendit fondis ingenii sagin\_ ad ungendum /

§ sur les machine de guerre, les clients, etc.

### [peau 9]

Opera castri (non écrit en marge gauche)

De quibus : / in tribus trabibus de quercu emptis ad faciendum archam den boniam fossatorum aquarie et [non lu] / factura dicte arche : .VII. solid laus. Item pr viginti cletis et uno trabe positis in / bastiniento ville et pro virgis emptis ad idem operarum ipsas implicantibus: .X. solid .VI. den. Item pro / una eschiffa facta supra domum Fabri, alia facta a parte Nernyaci pro cletis positis in eschiffa / supra domum Petri Lamberti martino empto ad idem et pro carpentarum dictas eschiffas / facientibus ut in particulis: .XVIII. solid .II. den. Item pro muro ficto facto iuxta fossallos castri a ripa / lacus versus domum Iohannis de Thononis: .VI. solid .V. den. Item pro tecto castri recoperiendo et pro / ponte castri reficiendo: .III. solid .VI. den. In duabus postilis factis in clausuris ville: .IX. solid / .VI. den. In uno pallino facto in fossato castri a parte lacus a parte domus Iohannis de Thononis: .V. solid .II. den. / Pro terra extrahenda de fossatis ville quam diruerat et pro cletis in aliquibus locis relenandis : / .IX. solid. In stipendiis expionatorum et necceiorum ? missorum ad dormisa loca per dictum tempus: .XXI. solid .V den. In / expendiis octo clientum [...] / [...] In uno fossato facto in ripa lacus ante domum Iohannis de Thononis et uno fossato facto / a domi a domo (sic) Nicodum de Motta usque ad domum on? Guigo extra palicium a parte lacus: .VI. lb .XVII. solid / .II. den.



2 : ADS SA 15742: 1315-1320:

**[peau 4]**

Expense (en marge gauche)

De quibus: idem soluit pro tecto domus veteris reficiendo / quod laceratum fuerat propter auram scindulis et clavino emptis ad idem incluso ovragio / et in quadam posterla a parte lacus de novo refecta postibus ad idem emptis / et palicio ibidem replantato ut in particulis penes ipsum : .XX. solid /

**[peau 6]**

Opera castri (non écrit en marge gauche)

De quibus : / [p]lantariis paliciorum ville aquarie et eschifis ipsius palicii reficiendis et in stipendiis duorum / carpentatorum et septem manuoperariorum ad idem capiente quolibet carpentori duodecim den et quolibet / manuoperario sex den ut in particulis : .VI. solid .VI. den geben. / Duabus colompnis de quercu emptis et positis in eschifis burgi a parte lacus / et in stipendiis operariorum ad idem ut in particulis : .V. solid. / Duodecim hominibus curantibus viale molendini quasi per unam diem ut in particulis : .VI. solid. /

**[peau 9]**

Opera castri (en marge gauche)

In duabus seris ferreis emptis et positis una in porta castri et alia in postela / a parte lacus : .III. solid .IX. den geben. / Item una magna canali longitudinis treginta octo pedum empta et / posita in domo veteri ad portandum ad portandum aquam extra muros : .III. solid. / Item ponte castri reficiendio sex longis emptis ad idem tribus solid et / in stipendiis trium carpentariorum operantium ad idem capiente quilibet / sexdecim den : .VII. solid. / Item locagio unius navis ad portandum unum lonem ab Aquaria usque apud / Aquianum quem presentaverat domino Abbas de Filliaco : .IIII. solid. / Item duobus chaffallis ville Aquarie recoperiendis in tachiam per manum dicti / Modon qui sunt a parte Nerniaci ut per instrumentum dicti Modon de / recepta quod reddit confectum per manum Martini caritatis de Sancto / Mauricio notarii publici : .VIII. solid. / Item quatuor milliaribus clavini emptis ad idem et fuerunt cooperti de / scindulis domini : .II. solid .IIII. den. / Item quadam postella facta a parte lacus in burgo quatuor longis emptis / ad idem duobus solid in stipendiis unius carpentatoris per unam / diem capientis decemocto den : .III. solid .VI. den. /

**[peau 11]**

Opera castri (non écrit en marge gauche)

De quibus : / in quatuor [e]sparris ferreis et una sera et una cathena emptis et positis in porta burgi / Aquarie facta de novo subtus domum Iohannis de Thononis a parte nernyaci et de lonis / dicte porte et factura hostii de ligno computi in computo precedenti et illud quod factum fuit in / muro soluit dictum Iohannes de Thononis : .XI. solid .VIII. den. / In chaffallo (sic) burgi predicti a parte de roveree reficiendo : .III. solid. / In alveis molendini domini curandis in taschiam per manum Champurri : .V. solid. / In marmellis fusellis molendini domini et aliis minutis reficientibus factis ibidem ut in / particulis : .VI. solid./

### 3 : ADS SA 15743: 1320-1322:

#### **[peau 2]**

##### Opera castris (en marge gauche)

In quadam camera facta in aula inferiori castris Aguarie (sic) a parte occidentis duabus duodenis / et quatuor lonis de longitudine viginti pedum emptis ad idem qualibet duodena octo solid. / Stipendiis sex carpentariorum facientium parietem de ipsis lonis quolibet capiente duodecim den : .XXIII. solid .VIII. den geben. / Duabus seris ferreis emptis et positis in duobus hostiis dicti parietis : .XVIII. den. / Una mensa, quatuor stannis, sex escochetis et duabus perticis factis in dicta aula inferiori fusta / empta ad idem et stipendiis carpentariorum ad idem et remanent : .VIII. solid. / In quodam palicio facto de pallis veteribus domini iuxta dictum castrum a parte lacus videlicet a muro / cortinarum usque ad veterem turrim et a dicta veteri turri ab alia parte usque ad portam introitus castris / stipendiis decemnovem hominum ipsum palicium plantantium et facientium quolibet capiente quinque den : .VII. solid .XI. den. / In ipsa veteri turri recoperienda duobus miliariis scindulorum emptis ad idem quolibet miliari tribus / solidis sex den, duobus miliariis clavini quolibet miliari duobus sol quatuor den stipendiis duorum / carpentariorum ad idem quolibet capiente duodecim den : .XIII. solid .VIII. den. / Quibusdam empariis et curseriis factis in dicta turri a parte lacus fusta et operarii ad idem : .III. solid. / [Palicium et bastimentum (en marge gauche)] : In decem thesis (sic) palicii facti de pallis domini de Rotulo subtus ecclesiam aquarie a parte lacus et quibusdam / aliis paliciis factis subtus molendinum a parte lacus inclusis quindecim solid pro navigagio et aportagio / ditorum pallorum de rotulo : .XXXIII. solid .VIII. den. / In locagio unius navis cum novem nautis apportantis unam navatam cletarum de Thononio et implicate / sunt dicte clete in emparis bastimenti per habitatores ville sine expense domini : .V. solid. / In quodam charmuro facto per ante portam a parte nerniaci ultra aductorum ditorum habitatorum : .II. solid. / In locagio duarum navium qualibet cum novem nautis aportantibus de rotulo quadam quantitatem / pallorum pro fichiata facta infra lacum inclusis viginti den pro stipendiis quatuor hominum ipsos nautas / iuventium ad predicta : .XIII. solid .VIII. den. / In portagio marrim (maeria) unius chaffalis et unius eschiffe a rippa lacus usque ad loca ubi erecta / fuerunt et duabus cherratis spinarum implicatarum in bastimento a parte Nerniaci : .VII. solid. / In sera et clavi porte a parte roveree reficiendis : .XII. den. / Tribus magnis scalis emptis ad ascendendum super deffensas bastimenti : .V. solid. / Duabus aucichones factis et ferrata est una ad tendendum balistas et remanent in castro : .IX. solid. / In stipendiis duodecim operariorum reparantium quendam locum fossati a parte Nerniaci : .V. solid. /

#### **[peau 5]**

##### Opera castris (en marge gauche)

In quadam latrina facta de novo subtus castrum Aquarie a parte lacus et facta est de fusta veteri cuiusdam chaffalis / diruti stipendiis quinque carpentariorum et unius lathomi ad idem quasi per unam diem quolibet capiente decem octo den / et quinque operariorum quolibet capiente sex den : .XI. solid .VI. den geben. / In ponte castri qui ceciderat reficiendo de fusta chaffalis predicti stipendiis quatuor carpentariorum ad idem quolibet capiente / duodecim den et sex manuoperariorum quolibet capiente quinque den : .VI. solid .VI. den geben.

**[peau 7]**

Opera castri (en marge gauche)

In tecto et solano stabuli quod stabulum demolitum erat propter casum muri turris veteris reficiendo decem / postibus emptis ad idem tribus solid quatuor den tribus miliarium scindulorum quolibet miliari tribus solidis sex den / quatuor miliarium clavini quolibet miliari duobus solidis, quadam canali empti pro pluvia tecti ipsius / stabuli eicienda extra stabulum tribus solidis stipendiis novem carpentariorum ad idem quasi per unam diem quolibet capiente / duodecim den inclusis tribus solidis pro clavibus magne porte castri et hostii ceturni factis de novo et / seris ferreis reficiendis : .XXXVI. solid .X. den geben. / In palicio iuxta portam a parte Nerniaci quod destructum fuit qua porta fuit fundata reficiendo et in palicio / subtus ecclesiam in quodam loco reficiendo : .IIII. solid. /

**[peau 9]**

Bastimentum ville (en marge gauche)

In palliciis bastimenti ville Aquarie a parte Nerniaci a parte rovoee que in pluribus locis evulsa erant / propter vetustatem reficiendis et replantandis stipendiis quinquaginta unius carpentariorum ad idem quasi / per unam diem quolibet capiente duodecim den et stipendiis octies viginti et decem hominum ad idem quasi per unam diem / quolibet capiente quatuor den et refecerunt curserias dictorum palliciorum inclusis sex solidis quatuor den pro virgis / et cletis factis et apportatis pro chaffalo sito in rippa lacus a parte nerniaci imparando et pro imperatione / cuiusdam per idem tempus : .CXIII. solid geben. /

**[peau 11]**

Opera castri (en marge gauche)

In quadam prisoneria et exchiffa (sic) factis apud Aquariam subtus turrim veterem castri Aquarie / iuxta lacum de mandato domini Galesii de Balma militis ballivi chablaisii septuaginta quatuor operariis ad / idem tam pro pisione quam ad tractu lapidum calcis et arene et iuvamine lathomorum quolibet capiente / sex den stipendiis duodecim lathomorum quasi per unam diem quolibet capiente quatuordecim den quadam / trabe et platellis et terra pro terrasone emptis quinque solid, tribus chivronibus et duabus duodenis / laterum emptis quatuor solidis, duobus miliarium et dimidium scindulorum et duobus miliarium clavini / [non

lu] pro tecto ipsius prisonerie cooperiendo quindecim solid. Stipendiis quatuor carpentariorum ad idem / quolibet capiente duodecim den inclusis quatuor solid de [non lu] factis in turre veteri per [non lu] / literam de mandato quod predicta faceret datam die XVI de maii anno CCC XXV quam reddit [non lu] : .III. lb .VIII. solid geben. / Duabus muetis novis factis in duobus angulis muri castri Aquarie a parte lacus in taschia / pro tanto per literam predicti ballivi de mandato quod ispsas faceret datam XVI die januarii anno CCC XXVI / quam reddit : .XX. solid geben. / In palliciis dicti castri reficiendis expinandis et replantandis in pluribus locis per predictam literam / ballivi de mandato stipendiis sex carpentariorum ad idem quolibet capiente duodecim den et decem octo manuoperariorum / quolibet qualibet (sic) capiente sex den : .XV. solid geben. / In quibusdam panceria de charmuro sitto (sic) facto supra portam castri per predictam literam ballivi de / mandato. stipendiis duodecim manuoperariorum ad idem quolibet capiente sex den : .VI. solid geben.

### [peau 12]

Bastimentum ville Aquarie (en marge gauche)

Librauit Iohonodo Darmasii de Lausena lathomo facienti in taschiam muros clausurarum ville / Aquarie et dantur sibi de qualibet tesa viginti quinque solidi geben ultra calcem que ad expensas / domini administratur eidem per literam domini de mandato datam chamberiaco XXVIII die mensis novembris / anno CCC XXIII continentem quod idem castellanus implicet in dictis clausuris sexaginta lb geben / ad consilium Guillermi de castillione et per literam ipsius Guillermi consulentis quod predictam pecuniam / implicavit in perfectione turris porte a parte nerniaci et muri retro domum clerici de malespars / et fichiate pallorum in lacu et per literam ipsius lathomi de recepta quas reddit et facte sunt / in dictis turre et muro triginta septem tese : .XLVI. lb .V. solid geben. / In viginti duobus modiis calcis emptis supra Nividinum ab Aymondo de subtus viam inclusis / viginti quatuor solidis pro navigio et portagio ipsius calcis : .XI. lb .XIII. solid geben. / In pistatione et extratione triginta novem pallorum fichiate aquarie qui evulsi erant et predicti / infra lacum quorum pallorum fecit replantari viginti quinque : .XXXIII. solid geben. / In septies viginti cletis emptis imparis et curseriis clausurarum dicte ville qualibet cleta quinque den / per literam predicti ballivi de mandato datam die lune post epiphaniam Domini anno CCC XXV quam reddit / inclusis sex solidis pro stipendiis quatuor carpentatorum et quatuor manuoperariorum facientium dictas / deffensas et inclusis sex solidis pro duobus tornafollis factis in duabus portis de ville : .LXX. solid .III. den geben. /

### [peau 15]

Opera castri (en marge gauche)

In duabus postellis novis factis infra castrum Aquarie una in introitu / aule altera a parte lacus quinque lonis emptis quolibet sex den, stipendiis quatuor / carpentatorum ad idem quolibet capiente quatuordecim den et duorum operariorum cum ipsis quolibet /capiente sex den inclusis sex solidis pro quatuor exparis (sic) ferreis positis in dictis / postellis et inclusis

duobus solid octo den pro duabus clavibus positis in hostio / ceturni et dicte postelle a parte lacus : .XVI. solid .X. den geben. / In quadam latrina nova facta in dicto castro a parte lacus et in quedam pariete / facte in [s]tabulo castru duodecim lonis emptis quolibet sex den inclusis quatuor / den pro apportagio ipsorum de Nividuno. Stipendiis duorum carpentatorum ad idem quolibet / capiente quatuordecim den et duorum lathomorum facientium quoddam (sic) murum dicte latrine / quolibet capiente tantum dem et trium manuoperariorum cum ipsis quolibet capiente sex den : .XII. solid .VI. den geben. / In quadam mengeria viginti quinque pedum nova empta et quedam rastelerio / novo facto et positis in stabulo castru : .XVI. solid geben. / In tecto aule castru et tecto stabuli in aliquibus locis recoperiendis duobus / miliarium scindulorum emptis septem solidis et tribus miliarium clavini emptis sex / solidis. Stipendiis duorum carpentatorum ad idem quolibet capiente quatuordecim den inclusis / duodecim den pro apportagio scinduli et clavini predictorum de Nividuno : .XVI. solid .III. den geben. / In quaterviginti quinque pallis quercum emptis in nemore de Lignie decem / solidis et positis infra curtinas castru in utroque angulo a parte lacus / et stipendiis duodecim manuoperariorum implicantis dictos pallos ibidem quolibet capiente / sex den : .XVI. solid geben.

4 : ADS SA 15744: 1322-1323:

[peau 2]

Opera castris (en marge gauche)

In quadam latrina facta de novo subtus castrum aquarie aparte lacus et facta est de fusta veteri cuiusdam chaffali diruti stipendiis / quinque carpentatorum et unius lathomi ad idem quasi per unam diem quolibet capiente decemocto den et quinque operariorum quolibet capiente quinque den : .XI. solid .VI. den geben. / In ponte castris qui ceciderat reficiendo de fusta chafali predicti stipendiis quatuor carpentatorum ad idem quolibet capiente duodecim den et sex manuoperariorum quolibet quinque den [non lu]. /

5 : ADS SA 15745: 1323-1324:

[peau 2]

Opera castris (en marge gauche)

In tecto et solano stabuli quod stabulum demolitum erat propter casum muri turris veteris reficiendo decem postibus / emptis ad idem tribus solid quatuor den tribus miliarium scindulum quolibet miliari tribus solid sex den quatuor miliarium / clavini quolibet miliari duobus solid quadam canali empta pro pluvia tecti ipsius stabuli eicienda extra stabulum / tribus solid. Stipendiis novem carpentatorum ad idem quasi per unam diem quolibet capiente duodecim den inclusis tribus sol pro / clavibus magne porte castris et hostii ceturni factis de novo et seris ferreis reficiendis : .XXXVI. solid .X. den geben. / In pallicio iuxta portam a parte Nerniaci quod destructum fuit qua porta fuit fondata reficienda et in / pallicio subtus ecclesiam in quodam loco reficiendo : .IIII. solid./



**[peau 4]**

Opera castris (en marge gauche)

In tectis castris recuperiendis in aliquibus locis octo miliarium et dimidium scinduli emptis ad idem / quolibet milliari quatuor solid quinque den et novem miliarum et dimidium clavini qualibet miliari duobus / solid tribus den et stipendiis quinque carpentatorum ad idem quolibet capiente quatuordecim den inclusis / duobus solid sex den datis quinque manuoperariorum iuvantibus ad predicta : .LXVII. solid .III. den geben. / In quadam latrina nova facta in curtinis castris Aquarie a parte lacus et in quodam armario / novo facto infra dictum castrum duabus duodenis lanorum emptis ad idem novem solid et quadam / alia fusta viginti uno den inclusis duodecim solid datis novem carpentatoribus et cuidam / lathomo operantibus ad predicta : .XXII. solid .X. den geben. / In quadam sera cum clave et quathena et quodam angone ferreis emptis et positis in porta / dicti castris : .VIII. solid geben. /

Opera bastimenti ville Aquarie (en marge gauche)

In refectioe et replantatione paliciorum ville Aquarie a parte Nerniaci et in quadam palanchia quercus / grossa facta et posita in porta ville Aquarie a parte Rovoree. Stipendiis unius carpentatoris et unius / lathomi et septem manuoperariorum ad predicta ipso carpentatorio capiente quatuordecim den et lathomo duodecim / den et quolibet manuoperario sex den inclusis tresdecim solid uno den pro quadam sera cum clave / et pro quadam cathena et quodam anulo ferreis positis in eadem porta et inclusis duobus solid / pro cathena ferrea portus ante domum Iohannis de Thonus reficienda et inclusis sexdecim / den datis quilibet dicti operarii fichiantibus (sic) de novo sex pallos in fichia lacus ante Aquariam : .XXII. solid .I. den geben. / In tecto turris supra portam Aquarie a parte Nerniaci recuperiendis quod propter boream fuerat destructum / quinque chivronibus, sex latis, duobus miliarium et dimidium scinduli et tribus miliarium clavini emptis ad / idem et stipendiis trium carpentatorum et quatuor manuoperariorum ad idem ut in particulis / diligenter examinatis : .XXVIII. solid .V. den ob geben. / In sex modiis et dimidia calcis emptis apud Capellam ad mensuram Aquiani quolibet modii sex solid / inclusis octo solid pro charreagio dicte calcis a Capella usque apud Aquariam et sex modiis / calcis emptis in lapide ad mensuram Nimduni quolibet modii duodecim solid geben inclusis sex / solid pro portagio dicte calcis a promontus versus Aquariam quam calcem dictus castellanus / implicari fecit in muris bastimenti ville Aquarie factis de novo ibidem de mandato domini / Guillermi de Castellione presentis in computo : .V. lb .V. solid geben. / Librauit Thomasseto Payson de terre viniaci pro portagio quinquaginta (sic) quinque modiorum calcis emptis ab / eodem per dominum Aymonem de Verdone ballivum Chablasii pro muris bastimenti Aquarie videlicet a parte / handie usque apud Aquariam per literam dicti Ballivi de mandato datam XXVIII die maii anno M CCC [XXXIII] / et per instrumentum publicum de recepta ipsius Thomasseti quam ostendit [non lu] / In sexaginta septem teysis muri grossi de quinque pedibus in grossitudine facti per

manum Iohardi darmays : [non lu] / de lausane lathomi in bastimento ville Aquarie a parte  
Roveree ultra alium murum factum ibidem / de quo computavit in computo precedenti  
videlicet qualibet teysia pro viginti quinque solid geb ultra calcem / ibidem ministratam ad  
expensas domini de mandato domini Guillermi de Castellione militis et per confessionem /  
eiusdem presentis in computo : .IIII<sup>XX</sup>. .III. lb .XV. solid geben. /

7 : ADS SA 15747: 1334-1337:

**[peau 2]**

Opera castris (en marge gauche)

In quatuor teysis chalmuri de grosso quatuor pedum factis de lapidibus domini ? infra / castrum iuxta portam a parte lacus per manum Iordani de les Pesses et dicti / Ottier lathomorum in taschiam pro tanto idem librauit : .XX. solid geben. /

**[peau 3]**

Bastimentum castris (en marge gauche)

Librauit in duabus navatis lapidum emptis octo solidis et in stipendiis quatuor / lathomorum operantium per unam diem in dictis lapidibus implicandis in / bastimento ville Aquarie videlicet in quodam chalmur a parte de Roverea iuxta ripam / lacus capiente quolibet decemocto den : .XIII. solid geben.

**[peau 7]**

Opera castris (en marge gauche)

Idem librauit in emptione unius strabis et unius pecie / sapini pro duobus solid octo den geben de quibus fecit recui? / et reparari logiam castris supra gradus inclusis stipendiis trium / carpentorum implicantium dictas fustas ibidem per unam diem et / iuravit dictus castellanus quod opera et librate que infra sibi / allocantur facta fuerunt et soluta re vera sicut allocantur eidem : .V. solid .VIII. den gebenensium. /

Opera bastimenti ville (en marge gauche)

Librauit in stipendiis ducentorum et undecim manuoperariorum / qui quasi per unam diem fecerunt et extrasserunt pieysones ubi / infrascripti muri facti fuerunt in clausuris et bastimento ville Aquarie / et fuerunt dicte pyaysones de decemocto teysis et quartum unius / teyse de longo et de septem pedibus in largum et de quatuor / decim pedibus in profundum. Et in stipendiis treginta trium / terraylionorum operantium ad idem quasi per unam diem et ceperunt / dicti terraylioni octo den et operarii sex den per diem ut in / particulis: .VI. lb .VII. solid .VI. den geben. / Librauit in emptione treginta trium modiorum calcis emptorum pro / operibus predictis apud Promentoris ultra lacum a Mannerio de / Viviaco quolibet modio undecim solid inclusis treginta tribus solid pro / charreagio dicte calcis per aquam usque apud Aquariam. Et / in tribus modiis calcis emptis a Petro de Campo ad mensuram Tononis / quolibet modio septem solid inclusis quatuor solid et sex den datis / tribus charrotonibus

calcem predictam adducentibus apud Aquariam / de mandato domini Guillermi de Castellione ut dicit: .XXI. lb .I. solid .VI. den geben. / In factura quinquagintarum duarum teysarum cum dimidia muri de quinque / pedibus et plus de grosso factis per manum Iordani Gualier de espesses / latomi in bastimento et clausuro dicte ville Aquarie a parte de Nernier in / loco ubi extracte fuerunt dicte pyesones in taschiam pro tanto videlicet qualibet / teysa pro viginti quinque solid geben ultra calcem sibi ministratam per / dominum dicto castellano concessam ex parte domini et tantumdem fuit datum / Iohannondo Darmays de Lausanna latomo de aliis muris factis ibidem / per ipsum latomum ut in computo precedenti per literam domini Guillermi predicta / de conventionem et taschiam predictam datam aquarie die XXV mensis ianuarii / anno a nativitate M CCC XXXIII quam ostendit et penes et se retinet / pro futuro tempore quousque opera alia que facienda restant ibidem fuit / completa et dicit castellanus quod calcs predicta fuit implicata ad idem exceptis / circa tribus modiis qui ibidem pro domino remanent in estorum et / est sciendum quod murus predictus de ordinatione dicti domini Guillermi fuit / receptus et mensuratus per donnum Moendum curatum Aquarie dominum / Aymonem de Campo vicarius, Iordanum de Espesses latomi et Humberti / de Tonons burgensi Aquarie per instrumentum publicum dictorum proborum de testimonio quod reddit: .LXV. lb .XIII. solid .VI. den geben.

### [peau 13]

#### Opera castri (en marge gauche)

In recopertura tectorum castri Aquarie in pluribus locis ubi decoperta / erant propter ventum et vetustatem in emptione unius milliarii et / dimidii scindulorum empti sex solid addicis sex den pro charreagio / a Nividuno usque apud Aquariam. Unius milliarii et dimidii clavini / empti tribus solid. In stipendiis unius carpentatorii et unius manuoperarii / secum laborantium ad idem per duas dies carpentatore capiente duo / decim den et manuoperario sex den inclusis duodecim den datis / VIII carpentatoris aptanti portam castri per unam diem ut in particulis: .XIII. solid .VI. den geben. /

#### Opera bastimenti ville (en marge gauche)

In stipendiis duodecim carpentatorum refficientium eschifam subtus ecclesiam / quasi de novo que destructa erat et de fusta ibidem preparata et / replantantium palicium subtus dictam eschiffam existens in bastimento / ville et reficientium eschiffam sitam supra portam a parte Rovore / et eschiffam sitam supra portam a parte de Nernye que delaterata erant / propter vetustatem earumdem quasi per unam diem capiente quolibet duodecim / den geben : .XII. solid geben. / In stipendiis octo lathomorum preparantium lapides et facientium quosdam / charmurum subtus ecclesiam iusta (sic) murum bastimenti qui delaterabatur / propter aquam et dictum murum bastimenti reficientium quasi per unam / diem capiente quolibet decem octo den. In stipendiis octo operariorum ad / idem operantium cum dictis lathomis capiente quolibet sex den : .XVI. solid geben. / In stipendiis octo operariorum scindentium spinas existentes in fossato / dicte ville a parte Nerniaci et extirpantium de ipsis spinis / fossatum predictum quasi

per unam diem de mandato domini Guillermi de Castellione / militis ut dicit capiente quolibet sex den : .III. solid geben. / Librauit in emptione quatuordecim modiis calcis emptorum apud Pormenton / ultra lacum a Mermillodo de Viniaco burgense Nividuni pro operibus / clausurarum muri ville Aquarie quas facit ad tachiam dictus castellanus / ut infra inclusis duodecim solid pro portagio dicte calcis per aquam / usque apud Aquariam et costitit quolibet modium undecim solid : .VIII. lb .VI. solid geben. / In factura viginti unius teysarum muri ipsarum clausurarum post / computum precedenti per manum Iordani Gaillard de Espeysse de / quinque pedibus et plus de grosso pro quibus dantur dicto castellano / pro qualibet teysa viginti quinque solid geben ultra calcem ut in / computo precedenti et in fine tachie computabat de quantitate / muri facta et allocantur presente domino Guillermo de Castellione predicto : .XXVI. lb .V. solid geben. /

8 : ADS SA 15748: 1337-1338:

**[peau 3]**

Opera castris (en marge gauche)

De quibus : / [illisible] castris que propter vetustate rupta erat et debilis [illisible] / [illisible] re\_\_ tribus lonis emptis ad idem quolibet quatuor den [illisible] / [illisible] duabus duodenis cum dimidia tachiarum emptis ad hoc [illisible] / [illisible] decemocto denaris. Stipendis trium carpentariorum [illisible] / [illisible] quasi per unam diem capientium quolibet duo [illisible] / [illisible]

Opera bastimenti (en marge gauche)

Muro [non lu] porte per quam exitur versus Nerniez que propter plu[non lu] / [illisible] abondancia Aquarum deruptus fuerat / reficiendo quinque navatis lapidum cum dimidia entis (sic) quolibet navata / [illisible] de duobus solid chareagio dictorum lapidum a rippa lacum / usque ad dictam portam inclusis sex solid pro dictum modio calcis empte / ad idem et tribus sol pro arena congreganda ad idem et stipendiis quatuor / lathomorum ad hoc operantium capientium quolibet per diem unam decem octo den / et inclusis septem solid datis quatuordecim manuoperariis dictos lathomos / iuvantibus ut in particulis : .XXXV [illisible] geben. / Librauit in factura triginta teysarum cum quarta parte una tese muri / clausurarum burgi Aquarie per manum Iohannis Tise et Iordani Gaillart / de quinque pedibus de grosso et plus et dentum ipsi castellano qualibet / teysa XXV solid geben ultra calcem quam diversus debet sibi / [illisible] ut in computo precedenti et sunt dicta clausure per[illisible] / [illisible] ut dicit et alloquatur presente Iohane Marescati et de manu / dato suo presente in computo : .XXXVII. lb [illisible] / Decemocto modiis calcis cum dimidia emptis a Mistrale de [illisible] / et Iohane Darmays apud Muns quolibet modio empto duodecim solid / inclusis sexdecim solid pro charreagio dicte calcis per lacum [illisible] / ultra apud Aquarie : [illisible] /

**[peau 5]**

Opera castris (en marge gauche)

Gallilea introitus castris per super scalare que propter vetustatem rupta / erat in pluribus locis reparanda. Quatuor trabibus sapini enptis (sic) quolibet / duobus solid tribus [tribus (répété)] den et implicatis ibidem. Novem longis / enptis ad idem quolibet quatuor den. Uno milliaris scindularum empto / tribus solid quatuor den. Uno milliaris clavini empto ad idem duobus / solid duobus den. Stipendiis septem carpentatorum capientium quilibet duodecim / den. Et septem operariorum ipsos iuventium capientium quilibet sex / dena geben per diem ut in particulis: .XXVIII. solid. / Porta castris que propter vetustatem rupta erat omnio reficienda de / novo quinque grossis longis [emptis (biffé)] et quatuor aliis longis / minoribus ad ferrandum emptis quolibet quinque den incluso charreagio et / stipendiis trium carpentatorum ad hoc operantium per unam diem capientium / quilibet duodecim den. Et unius manuoperarii (sic) capienti sex den et / quinque duodenis grossis tachiarum emptis ad idem quatuor solidis ut / in particulis: .XI. solid .III. den. / Tectis castris in pluribus locis coperiendis et aptandis uno milliaris / scindularum empto tribus solid quatuor den. Alio milliaris clavini empto / duabus solid duobus den. Et stipendiis unius carpentatori ad hoc operanti / capienti duodecim den. Et unius manuoperarii capienti sex den: .VII. solid.

Opera bastimenti (en marge gauche)

Porta ville Aquarie a parte de Rovorea reparanda tribus longis / emptis quolibet quinque den et duobus chivronibus emptis quolibet octo / den pro boudronibus dicte porte faciendis. Stipendiis duorum / carpentatorum ad hoc operantium capientium quilibet duodecim den: .III. solid .VII. den. / Portis ville Aquarie que propter impetum boree decoperte fuerant in pluribus / locis recoperiendis duobus milliaris cum dimidium (sic) scindularum empto qualibet tribus / solid quatuor den et duobus milliaris cum dimidium clavini empto quolibet / duobus solid duobus den. Stipendiis duorum carpentatorum ad hoc / operantium capientium quilibet duodecim den. Et unius manuoperarii / capienti sex den ut in particulis: .XIII. solid .VI. den geben. / Charmuro bastimenti burgi Aquarie subtus ecclesiam iuxta lacum qui / propter inpetum undarum lacus diruerat reficiendo. Quinque navatis cum / dimidium lapidum empta qualibet navata a dicto Burdet quatuor sol / tribus den. Stipendiis quatuor lathomorum ad hoc operantium capientium / quilibet duodecim den ut in particulis: .XXVII. solid .III. den ob geben.

10 : ADS SA 15751: 1340-1341:

**[peau 3]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in edificiis castris Aquarie in tecti castris [illisibile] / recoperiendum in locis necessariis per tempus de quo computat / tribus milliarium scindulorum emptis quolibet milliari tribus solid ad / idem. Tribus milliarium clavini emptis quolibet milliari duobus sol / tribus den ad idem. Tribus carpentatoribus capiente quolibet / duodecim den dicta tecta de dictis scindulis per unam / diem recoperientibus. In palis et fileris salani (sic) sale / que erant male situate situandis modo debito et / pro postibus solani remigendis quod non est terratum una / duodena grossorum lonorum empta quatuor solid quatuor / den et implicata ibidem tribus solid datis tribus / carpentatoribus ad idem per unam diem laborantibus. In / ponte introitus castris reficiendo et reaptando. Duabus / duodenis lonorum grossorum emptarum decem solid ad idem. / Quatuor pannis sapini emptis ad idem sex solid. Quatuor / solid datis quatuor carpentatoribus ipsum pontem reficientibus : .XLVI. solid .I. den. / Librauit pro bastimento Aquarie in lacu decemocto / carpentatoribus quolibet duodecim den plantantibus / sexaginta palos in bastimento lacus ante Aquariam cum capra / grossa. Decemocto manuoperariorum capiente quolibet sex den dictos / carpentarios ad idem iuvantibus per unam diem. Quatuor navatas / lapidum emptas qualibet navata tribus solid sex den pro quadris / bastimenti ville a parte lacus apodiandis et retinendis / necessario propter inundationem ventorum aque lacus. Quatuor / solid sex den datis tribus lathomis. Tribus solid datis / sex manuoperariorum dictos lapides implicantibus et dicto cadros / reaptantibus et preparantibus. Sex solid datis sex carpentatoribus /dictos palos scindentibus et facientibus. Quatuor solid / datis octo manuoperariorum ad idem per unam diem [illisibile] / librauit pro una porta de novo facta in clausuris a / parte Nerniaci. Sex lonis grossis et sex lonis [illisibile] / longis emptis quinque solid ad idem. Sex centum /taschiis emptis quolibet centenario viginti den / implicatis ibidem. Decem carpentatorum capientibus quolibet duodecim / den dictam portam per unam diem diversis temporibus facientibus / duobus solid [illisibile] / pro dicta porta: .XXVII. solid geben.



11 : ADS SA 15752: 1341-1342:

**[peau 3]**

Opera castris (en marge gauche)

In una magna pariete postium existenti in aula castris / de Aquaria que propter vetustem corruerat refici de / novo mensis septembris anno CCC XLI. Tribus duodenis chivronis / emptis apud Nividunum duodecim solidis. In [illisible] / ad faciendis boudronis in eadem pariete prius boudronum / non fuerat. Una duodena longo quatuor solid, quatuor / pannis et quatuor duodecim [taschia] cum tribus duodenis / listellorum pro ipsa pariete listellanda a parte superiori emptis / diversis pretiis et in stipendiis viginti octo carpentatorum ad predictam / et quondam alia laborentium capiente quolibet undecim den geben / per diem : .L. solid .X. den geben. /

12: ADS SA 15753: 1342-1343:

**[peau 4]**

Opera castris (en marge gauche)

In tectis castris domini de Aquaria in pluribus locis / recoperiendis ad aliis hedificiis eiusdem quatuor miliariis / et dimidio scindulorum et quatuor miliariis et dimidio clavini / emptis ad idem. miliarium scindulorum tribus solidis et miliarium / clavini duobus solid quatuor den. Et in stipendiis / quinque carpentariorum et quinque manuoerariorum quasi per unam / diem ad predictam laborantium capiente quolibet carpentarius / duodecim den et quolibet manuoerarius sex den : .XXXI. solid .VI. den geben. / In refectioe pontis castris qui pro parte diruerat / quatuor postibus emptis ad idem sexdecim den. / Et in stipendiis duorum carpentariorum ad idem laborantium: .III. solid .IIII. den geben. /

**[peau 9]**

Opera castris (en marge gauche)

In coquina castris Aquarie recuperianda et tectis castris / Aquarie que in pluribus locis decoperta erant in / quadragesimo anno Domini M CCC XLIII de mandato domini comitis / Aymonis quondam sibi oretenus facto. In emptione trium / miliarium scindularum pro dictis tectis coquine et undecim miliarium / ex alia parte pro dictis aliis tectis castris emptis apud Nions / quolibet miliari incluso charreagio tribus solid geben. / Quatuordecim miliarium clavini quolibet miliari duobus / solid. In stipendiis octo carpentatorum quasi per unam diem / recuperentium dicta tecta capiente quolibet duodecim den et / quatuordecim operariorum iuventium dictos carpentatores capiente per / diem sex den quilibet. Inclusis quatuor solid datis in / emptione duarum serarum cum clavibus emptearum pro porta castris / Aquarie et in refectione dicte porte et in locagio duorum / carpentatorum quasi per unam diem : .III. lb .IX. solid geben. / In duobus eschiffis de novo factis in villa Aquarie / incontinenti post mortem domini Aymonis comitis quondam, quinque / operariis scindentibus arbores quercus in nemore / domini pro dictis eschiffis quasi per unam diem capiente quolibet / per diem sex den. Et in stipendiis trium charrotonorum / cum tribus cadrigis dictos arbores quercus a dicto nemore / usque apud Aquariam ducentes capiente quolibet cum cadriga / sua duos solid. In emptione octo chivronorum de sapino emptorum / apud Nions quolibet incluso portagio septem den de quibus chivronare / fuerunt dicte eschiffe. Quatuor duodenis laterum / emptarum ad idem apud Nions qualibet duodena incluso / charreagio a dicto loco usque apud Aquariam tresdecim den. / Tribus duodenis lognorum sive postium ad idem emptorum / apud Nions qualibet duodena incluso charreagio / quatuor solid et quatuor den ad imparandum dictas / eschiffas. Quatuor miliaris scindulorum emptorum / ad idem apud Nions incluso charreagio quolibet miliari / tribus solid et duobus den. Et quatuor miliarium clavini / emptis ad idem quolibet miliari duobus solid pro ipsis / eschiffis coperiendis. Et stipendiis viginti quatuor / carpentatorum ad idem operantium et dictas eschiffas faciendum / quasi per unam diem capiente quolibet duodecim den geben. / Inclusis septem solid et sex den datis quindecim operariis / iuvantibus predictos carpentatores ad predictam : .III. lb .II. solid .VIII. den geben. / In duobus caroffollis factis de novo a parte lacus / de palis et spinis. In stipendiis viginti quatuor / operariorum palos et spinas in nemore domini scindentium / et a dicto nemore uersus Aquariam portantium et dictos / caroffolos facientium quasi per unam diem capiente / quolibet per diem sex den : .XII. solid geben. / In emptione quatuor scalarum magnarum emptarum / ad ascendendum supra dictum bastimentum et murum Aquarie / qualibet duos solid et remanent ibidem in instaurum (reserve) / pro domino : .VIII. solid geben. /

14: ADS SA 15755: 1344-1345:

**[peau 10]**

Opera castris (en marge gauche)

In reparatione pontis castris Aquarie. In emptione duarum / duodenarum cum dimidia postium et trium chivronorum / emptorum ad idem apud Nymdunum. Includo transitu /

**[peau 11]**

lacus pretio decemseptem solid septem den geben. In / stipendiis sex carpentariorum dictum pontem reparantium quasi / per unam diem quolibet capiente duodecim den geben mense / marcii anno CCC XLIII: .XVI. solid .VII. den geben. /In recopertura de novo totius tecti castris Aquarie / et in plantellanda de novo de postibus traveysonem / superiorem aule castris Aquarie et pro faciendo decem octo / fenestris de postibus ibidem. In taschiam quo ad / operagium carpentarie datam per Iaquemetum Duardi carpentatorem / domini Guillermo de Fansunay carpentatori pretio centum solid geben / In emptione quadraginta trium milliarium scindulorum / quolibet milliari tribus solid geben. Quadraginta trium / milliarium clavini quolibet milliari viginti den geben / implicatorum ad idem ultra clavinum et scindulas veteres. / Viginti duodenarum postium qualibet duodena quatuor / solid sex den, triginta sex exparrarum ferri qualibet / ponderante duas lb qualibet libra quinque den geben. Includo ovragio / quatuor pannarum qualibet de quatuor teysiis emptarum / sex solidis geben. Sexdecim duodenarum listellorum emptorum / octo solid geben. Includis triginta septem solid datis / pluribus hominibus et mulieribus dictam traveysonem terrantibus / diversa pretia ut in particulis capientibus. Et includis sex / solid datis pro transitu dicte fuste a Nymduno usque apud / Aquaria per literam domini de mandato faciendi dicta opera datam / chamberiaco die .XVI. augusti anno M CCC XLIII et per duo / paria literarum seu instrumentorum dicto Iaquemeti duardi de testimonio dicte tachie / et Guillermi de Fausser de recepta pecunie que reddit : .XXIII. lb .XVII. solid .VIII. den gebenensium. / (§ sur depense des hommes en armes)

**[peau 16]**

Bastimentum Sanctis Gervaisii (en marge gauche)

Librauit per literam domini Ludovici de Sabaudia sibi mandatam / quod ad ordinationem domini Iohannis Ravaysii iudicis / chablaysii solveret et traderet pro fortificando burgo / domini comitis de Sancto Gerveysio usque ad sexaginta flor / auri recipiendo ab hoperariis literam de recepta datam / chamberiaco die sexton mensis novembris anno Domini M CCC / XLIII et per literam dicti domini Iohannis hoc vice dogni / gebenensis supra scripti eorum sigillis sigillatam datam / die XXII mensis et anni predictorum de testimonio solutionis / ipsorum sexaginta flor tam pro pluribus hoperariis traylliantibus in terraillo Sancti Gervaisii / faciendo quam pro fusta empta ad faciendum ibidem / unum chafallum et plures empparas fusteas supra / dictum chafallum et per instrumentum publicum plurium hoperariorum / et

carpentatorum et venditorum fuste factum per mannum / Bosoneti robertii de burdiguyns de  
recepta pecunie / quod reddit videlicet dicti Anygenent et / Chacelleti carpentatoribus Roletti  
deamanfie carpentatori Iohannis / grenyer terraillyoni Peronodi moret et Peronodi / culot de  
Nyvyduno venditorum fuste. Iaquemeti / et Amadei de Sancto Gervasio custodi portarum /  
dicti loci, Bertoleti caneli, Anthonii lombardi / Iaquemeti malleti, Gerarmeti de luglyno et  
Guillermi / de portu et Iaquemodi Lecheri : .LX. flor auri. /

**[peau 18]**

Opera insule [Genève] (en marge gauche)

Librauit magistro petro de lees latomo et roleos euis / filio facientibus in taschiam sibi datam  
per dominum / Aymonem comitem Sabaudie quodam opera maczonerie In castro / domini  
insule Gebenae pretiis infrascriptis per instrumentum / receptum per Mermetum Sorces  
notarium ut dicit videlicet / de decem octo teysiis muri factis ibidem per tempus / de quo  
computat pro qualibet teysia decem solid / geben pro novies centum lapides molatie cisoires /  
pro quolibet cento viginti octo solid geben implicatorum / ad idem. Et in emptione dictorum  
novies / centum lapides apud Copetum quolibet cento decem / solid geben in portagio  
ipsorum novies centum / lapidum per aquam lacus quolibet cento sex solid geben. / et in  
charreagio ipsorum lapidum a portu lacus / usque infra castrum insule pro quolibet cento duos  
/ sold geben. Et allocantur sibi per literam domini / de mandato faciendi opera predicta et  
quod faceret implicari / astractum fustarum lapidum calcis et arene / quem dominus habebat  
ibidem pro hedificiis predictis / datam chamberiaco die IIII julii anno CCC XLVIII / quam  
reddit cum Instrumento publico dictorum magistrorum / latomorum de recepta pecunie Pro  
factura dictarum decem octo / teysiarum et taylia dictorum lapidum: .XXIX. lb .XVIII. solid  
geben.

15: ADS SA 15756: 1345-1346:

**[peau 10]**

Opera castris (en marge gauche)

In una chaminata facta de grossis trabibus, / pannis, palis et virgis et de teipia terrein / furno domini de Acharia per manum Stephani Thavernarii / in taschiam pro tanto : .XXXVI. solid geben. / Librauit in portagio decem octo baconum / tam per terram quam per aquam a Gebena usque apud / Burgetum per literam domini de testimonio et mandato / sibi solvendi ipsum portagium supra redditum / in librata baconum : .XX. solid geben. / Librauit dicto Estampa vallete domini pro expensis / suis et unius somerii domini apportanti quatuor decim / echinas et viginti novem tibias de Gebena usque / apud Burgetum per literam domini de mandato et instrumentum / dicti Estampa de recepta supra redditam, et redditam /

**[peau 11]**

in librata ipsarum: .VIII. solid geben. /

16 : ADS SA 15757: 1346-1347:

[peau 9]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit pro tecto furni domini de Acharie (sic) faciendo de novo / exceptis chivronibus in duabus duodenis laterum / emptarum ad idem apud Nyons qualibet duodena / duodecim denar, una pecia pro panna facienda octo /denar, septem milliaria scindulorum emptis pro tanto / quindecim sold octo denar, sex milliaria clavini / quolibet milliari decem novem denar. In stipendis / sex carpentathorum vacantium quasi per unam diem quolibet / capiente duodecim denar inclusis decem septem / denar datis pro transitu predictae fuste a Nydimio / apud Achariam (sic) : .XXXV. solid .III. den geben. / In una mola empta in moleria supra Drayllanes / pro molendino domini de Acharie incluso charreagio : .XVII. solid geben. / Librauit ad expensas domini factas apud Versoyam mense / may anno CCC XLVI per manum Aymoni Luppi clerici / domini per literam domini cum sigillo dicti Aymonis / de recepta supra redditam in frumento : .III. flor auri boni pond. /

17: ADS SA 15758: 1347:

[peau 8]

Opera castris (en marge gauche)

Librauit pro molendino domini de Aquaria cuius materia (maeria) / edificii erat propter vetustatem putrefacta et / cadebat totum molendinum ad terram. In sex grossis / peciis quercus emptis pro fustinenda rota dicti / molendini qualibet pecia duobus solid. In postibus / emptis apud Nudinum (sic) pro dicta rota nova / facienda tribus sold geben, carpentathori dictam / rotam et edificium molendini facientibus / et reparantibus vacantibus ad idem quilibet per / quatuor dies capiente per diem duodecim den / geben : .XXIII. solid geben. / In tribus milliariis scindulorum quolibet milliari / duobus solid sex denar geben, tribus milliariis / clavini quolibet milliari viginti duobus den / geben pro coperiendis quibusdam foraminibus que / obvenerant propter vetustatem in tecto castris / Aquarie. In stipendiis duorum carpentathorum ad predicta / vacantibus per unam diem capiente per diem quilibet / duodecim den geben : .XV. solid geben. /



18: ADS SA 15759: 1347-1349:

**[peau 6]**

Opera castris (en marge gauche)

In faciendo bastimento subtus castrum et villam / Aquarie in lacu propter inundationes aque ex / impetu ventus et boree quinque hominibus scindentibus / centum et quinque plancas quercus / a faciendum de qualibus unum grossum palum per unam / diem cuilibet sex den geben, locagio quinque / curruum aduentium ipsos palos et ibant / quatuor vicibus ad nemus cuilibet duos solid /

**[peau 7]**

quinque hominibus dictos palos pelancibus et accuantibus / per unam diem cuilibet sex den, salarium Iohannis / Blanchardi, Mermeti Perrrier, Mermeti de Fonte, Peroneti / Mejo, Mermeti Burdet, Reymondi Miler et Perrodi / Forester plantantium dictos palos infra lacum / sub villa et castrum predictum cum instrumento capre / fuste ad idem operantium quilibet ex ipsis per septem / dies capiente quolibet per diem sex den. Inclusis / duo decim den datis cuidam carpentatori pro / faciendo quodam instrumento appellato chievra ad / plantandum dictos palos : .XL. solid .VI. den geben. / Librauit in emptione octo trabium ad faciendum / gietas seu solas ad faciendum parietes in / duabus cameris constructis infra dictum castrum / videlicet quatuor trabes continentes quilibet de longo / viginti unum pedes, quolibet empto pretio octo / den et quatuor aliis, quolibet continente trequinta / pedes constante quolibet decem den, quorum / trabum quatuor maiores implicati sunt / in camera constructa (sic) superius infra castrum / et quatuor minores in camera inferioris. / Duabus duodenis cum dimidia lignorum emptorum / apud Nyons continentes de longo quatuor / decim pedes pro camera inferiori qualibet duodena / empta quatuor solid. In tribus duodenis / limorum (sic) sex decim pedum emptorum apud Nyons / qualibet duodena pretio quatuor sol sex den / pro camera superiori. In triginta duobus boudretis (sic) / emptis ad idem apud Nyons qualibet duodena / pretio trium solid sex den geben. In stipendiis / quadraginta unius carpentatorum dictas cameras / de dictis fustis supra contentis facientium et pontem / dicti castris destructum aptancium et quatuor / magnos trabes quercus escarrantium ad / faciendum pontes eundo versus eschiphas fieri / ordinatas supra muros novos a parte lacus et / escarrantum gietas de quercu et mortisias / faciendum ad sustinendum dictas trabes et quia / nundum completum est dictum opus remanent / dicti trabes et giete et permititur preparati infra / dictum castrum quolibet carpentatori capiente / duodecim den. In locagio duorum hominum / scindentium dictos quatuor strabes (sic) cum gietis / in nemore domini abbatis Filliaci quolibet capiente / sex den. In locagio trium curruum dictos / strabes (sic) et gietas apportantium a nemore / predicto versus Aquariam capiente quolibet duos / solid et reddit instrumentum dictorum carpentatorum / de testimonio et recepta : .III. lb .VI. solid .X. den geben. /

**[peau 8]**

Pons (en marge gauche)

Librauit in decem octo lonis seu postibus emptis / apud Nyons pro refectione pontis castri  
implicauit / per dicto carpentatorum : .VI. solid geben. /

[peau 5]

Opera castri (en marge gauche)

Librauit pro operibus castri et ville Aquarie post / computum precedentem videlicet pro ponte introytus, pontis / barayniando : tribus solid geben datis in locagio / unius hominis scindentis in nemore maeriam neccesariam / ad idem et in locagio unius currus ipsam maeriam / retrahentis. Sex solid geben datis in locagio / quatuor carpentariorum ipsam maeriam preparantibus et dictum / pontem de ipsa barayniantibus. Uno milliari / scindulorum empto quinque solid geben. Uno milliari clavini / empto tribus solid geben et implicato ad recuperiendum / duas turres portarum burgi Aquarie. Duobus solid / geben datis uni carpentatori et uni homini dictas turres / de predictis per unam diem coperientibus. Quinque solid geben / datis pro duabus scalis grossis de quercu de novo / factis ad ascendendum dictas turres cum opus esset / Decem hominibus capientibus quolibet septem den geben / per unam diem vacantibus ad aducendum quendam [inconnu] / aque in fossatis ville Aquarie ad fortificandum / locum quando dominus voluit occidere [sic] Gayum. Octo / den geben datis in locagio unius hominis per unam diem / preparantium buionum ? dictorum fossatorum : .XXX. solid .VI. den geben. / Librauit pro duobus tornafollis de novo factis ante / duas portas ville Aquarie ad fortificandum locum / quatuor hominibus capiente quolibet octo den scindentibus / in nemore domini duas grossas matias fuste ad idem / et furonos implicatos in muris clausure ville Aquarie / ad veniendum ad deffensionem cum opus esset. / Duodecim solid geben datis in locagio quatuor curruum / dictas matias et maeriam furonum per unam / diem atrahentium. Tresdecim carpentariorum capiente quolibet decem / octo den geben dictas matias et tornafollos et / maeriam quercus portatam in furonibus per unam / diem facientibus et preparantibus una cum / morteysiis in dictis furonibus factis : .XXXIII. solid .II. den geben. / Librauit dicto Cochet carpentatori facienti et reficienti / de novo duo molendina domini de Aquaria quorum unum / est in burgo Aquarie et aliud apud Revorea [expensis suis (en marge droite)] / per tachiam sibi datam pro tanto de consilio plurium / nobilium et burgensibus ville Aquarie ut per publicum instrumentum / dicti carpentatori de dicta tachia recepta factum manu / Caroli de Colongiis notarii quod reddit et que / molendina erant destructa ut in pluribus computis precedentis / et nunc sunt molentia ut supra : .VIII. lb geben. /

[peau 5]

Opera castri et ville (en marge gauche)

Librauit quatuor hominibus scindentibus in nemore domini / maeriam pro duabus barris factis ultra tornafollos / extraverso viarum ante duas portas ville Aquarie et palos / implicatos in dictis tornafollis et duas strabes quercus / pro duobus palis plantatis in portu lacus dicte ville ad / tendendum ibidem cathenam ferri , capiente quolibet octo den geben. / In locagio unius currus adducentis dictam maeriam / de nemore [lo (biffé par exponctuation)] vacantis ad idem per quatuor dies capiente / per diem tres solid. Et in locagio quinque carpentariorum dictam / fustam escarrantium et dictas barras facientium et plantantium / et palos ponentium in dictis tornafollis et plantantium / dictos palos grossos in portu lacus quia alii erant / purriti et ponentium ibi cathenam capiente quolibet decemocto den. / Inclusis duodecim den datis cuidam fabro de Nividuno / pro dicta cathena ferri que rupta fuerat aptanda et / dicit dictus castellanus suo iuramento dicta opera [alia infrascripta (en marge droite)] sic fecisse et / soluisse prout sibi alloquantur : .XXIII. solid .II. den geben. / Librauit in duobus seris ferri cum cathenis emptis et positis / in duobus tornafollis factis de novo ante duas portas / ville Aquarie ad fortificandum locum ut in computo precedenti ubi / fuerunt alloquati emptis pro tanto : .VI. solid geben. / Librauit in duabus duodenis grossorum lonorum seu postium / longitudinis duodecim pedum emptis et positis in corseriis / curtinarum ville Aquarie pro deffensionibus faciendum supra furonos / positos ibidem et alloquantos in computo precedenti emptis apus Nydunum [sic] / pro tanto incluso charreagio : .X. solid .VIII. den geben. / Librauit in duabus scalis longitudinis trium teysiarum / quarum una est de quercu et est posita in prima porta castri / ad ascendendum supra portam et alia de sapino posita / inter ecclesiam et domum Richardi de Conpesio emptis pro tanto : .V. solid geben. / Librauit clientibus de Sancto Mauricio existentium ibidem in garnisione / pro uno palicio grosso plantato inter domum Richardi de / Conpesio et palos fichielatus et pro uno chalmuro grosso / facto inter murum ville et lacum in deffencione dicti muri a parte / Nerniaci ad fortificandum locum : .XII. solid geben. /

Porta castri (en marge gauche)

In refectione prime porte castri Aquarie reffecte penitus / de novo quia alia erat purita et nichil valebat / septem lonis seu postibus longitudinis duodecim pedum / et grossitudinis quatuor digitorum emptis ad idem septem / solid geben. In locagio unius currus apportantum fustam / de quercu de nemore domini pro esparris factis et inclavatis / in dicta porta capiente tres solid et refectione et / recoccione plurium grosorum clavorum seu crochiarum qui / erant in porta veteri reffectorum et repositorum in dicta / porta nova clavelanda cum exparis predictis tribus / solid sex den. Inclusis duodecim solid datis Iohanni [Chochet carpentatori (en marge droite)] / carpentatori (repeté) facienti dictam portam in tachiam pro / tanto et duobus solid sex den geben pro una sera ferri / nova cum clave empta et posita in dicta porta et viginti / den pro

tribus vorvellis positis in ferroillio dicte porte et / in ferroillio porte fossalis et uno tuernachat cum / duabus apis posito in guicheto dicte porte : .XXIX. solid .VIII. den geben. /

Bastimentum (en marge gauche)

Librauit quatuor hominibus scindentibus in nemore domini quadam quantitatem / fuste ad faciendum palos grossos plures plantatas / in fichia seu bastimento lacus in pluribus locis ubi alii pali / veteres fracti erant et remoti ad fortificandum locum capiente / quolibet octo den inclusis [quia (biffé par exponctuation)] duodecim solid datis in locagio / quatuor curruum apportantium dictam fustam de nemore / et illi de villa Aquarie plantauerunt dictos palos : .XIII. solid .VIII.den geben. / In locagio unius carpentatori reparanti et aptanti / duos turnos balistarum existentium in castro per unam diem : .XVIII. den geben. / Librauit fabro de Balisone pro nillia molendini domini / de Aquaria que fracta fuerat aptanda : .III. solid geben /

21: ADS SA 15764 :1356-1357:

**[peau 4]**

Opera castris (non écrit en marge gauche)

Librauit in emptione unius sere cum clave pro / magna porta castris empte pro tanto : .V. solid  
geben. /

22 : ADS SA 15765 :1357-1358 :

**[peau 8]**

[Opera castris]

[parchemin manquant] domus furni domini de Aquaria recoperte / [parchemin manquant] augusti M CCC LVIII. In emptione octo / [parchemin manquant] octo milliarium clavini emptorum et implicatorum / [parchemin manquant] milliarium scinduli quinque solid et quolibet / [milliari clavini] [parchemin manquant] solid novem den geben. In emptione / [parchemin manquant] emptarum ad idem tribus solid geben / [parchemin manquant] postium sapini emptorum et implicatorum / [parchemin manquant] dicti furni reffecto de novo, sex solid / [parchemin manquant] solid sex den geben datis Mermeto / [parchemin manquant] carpenthatoribus recoperientibus dictam domum /

**[peau 9]**

et refficientibus charforium de predictis in tachiam pro tanto : .IIII. lb .III. solid .VI. den geben. /

23 : ADS SA 15766 :1358-1359 :

[peau 3]

Opera castri (en marge gauche)

Librauit die veneris post festum beati Nycholay anno Domini M / CCC LVIII pro duorum milliarium scindulorum emptorum duobus solid / et pro duorum milliarium clavini emptorum sexdecim den geben / pro recoperiendo tecto castri Aquarie. Includis duobus solidis / datis duobus carpentariorum retinentibus tectum quoddam castri / quod cadere volebat et implicantibus dicta scindulum et clavinum : .V. solid .III. den geben. / In emptione unius duodene postium pro ponte castri aptando : .VI. solid geben. / Quidam carpentatori et uni homini secum aptanti dictum pontem / per unam diem : .I. solid .X. den geben. / Portagio viginti quinque gallinas superius intratarum et / allocantur per litteram domine comitisse de mandato superius / intrate : .XII. den geben. /



24 : ADS SA 15770 :1361-1362 :

**[peau 3]**

Opera castris (en marge gauche)

Librauit in reparatione pontis castris dicti loci Aquarie qui quasi / omnino destructus erat et reparatus fuit de novo primo videlicet / in emptione III duodenarum grossorum lonorum seu postium cum / dimidia quolibet lono longitudinis XII pedum et latitudinis / unius pedis cum dimidio empta qualibet duodena VIII solid geben / implicatarum in dicto ponte inclusis XII solid geben datis Perreto / de [manque parchemin] carpentatori pro dicti pontis refectione in tachiam / pro tanto : .XL. solid geben. /



## PARTIE 2. LES COMPTES D'OEUVRES

---



# I : Châtellenie de Faverges

1: ADS SA 5708: 1321:

## [peau 1]

Computus Rodulphi de Herbesio domicelli et Amblardi Boni familiaris domini comitis / de operibus factis per ipsos in castro et villa Fabricarum de mandato Anthonii de Claromonte et Petri Francisci videlicet / a die martis inclusive ultima die mensis marcii anno Domini millesimo CCC XXI usque ad diem mercurii exclusive / vicesimam diem mensis maii anno eodem scilicet in quadraginta novem diebus. Receptus apud [illisibile] presente / domino per Romanetum Barberii clericum domini. In primis: /

Recepte (en marge gauche)

Idem reddit computum quod recepit ab Aymone Bonivardi castellano Angine / in viginti octo sestariis, decem quartis et undecima parte unius quarte / frumenti ad mensuram Angine centum quatuordecim sestaris avene / receptis a dicto castellano et per ipsos venditis pro tanto diversis personis / videlicet quolibet sestarium frumenti triginta solidos tribus denarios gebenensium et quolibet / sestarium avene duodecim solidos gebenensium et fuerunt date emptoribus ultra de gratia / sex quarte frumenti ut in particulis penes ipsos : .C XI. lb .II. solid .VIII. den geben. / Idem recepit a Stephano de Foyllete castellano Comfleti in tribus / sestariis tribus quartanis frumenti, uno quartano siliginis et quatuor / sestariis avene ad mensuram Fabricarum receptis a dicto castellano et per / ipsos pro tanto venditis diversis personis quolibet sestarium frumenti triginta quatuor solidos / octo denarios gebenensium, quartano siliginis sex solidos et quolibet sestarium avene sexdecim / solidos gebenensium ut in particulis penes ipsos : .X. lb geben. / Idem receperunt ab eodem castellano Comfleti in peccunia : .XL. solid gros tur. / Idem receperunt a domino Petro de Foresta castellano Fabricarum : .VII. lb .XIII. solid geben./ Idem recepit pro eodem ab Anthonio de Claromonte : .LXXV. lb .IIII. solid .VI. den geben./ Summa recepte : .II<sup>c</sup> IIII. lb .II. den geben ; .XL. solid gros tur. De quibus : /

## [peau 2]

Opera Terralliorum (en marge gauche)

In stipendiis sexcentorum quinquaginta quatuor terrallionum et novies / viginti quindecim lecheriorum qui quasi per unam diem per tempus predictum / terralliauerunt circumcirca villam Fabricarum et a muris dicti castri a quolibet / latere descendendo versus villam et habent dicta terrallia de largitudine / a parte superiori viginti pedes et in profundo duodecim pedes / et facta sunt ad plonbum et continent per totum circa ducentas quinquaginta / teysas terralliorum. Et in stipendiis trium milium ducentarum quaterviginti / decemocto hominum et mulierum extrahentium et portantium terram de terralliis / quasi per unam diem capiente aliqui terrallioni per diem quindecim denarios gebenensium aliqui / duodecim et quilibet

lecheriorum qui terram portabant ad lecham et ad / collum octo denarios gebenensium et capiente quolibet alio homine [h (biffé par exponctuation)]operante ad idem / quatuor denarios et qualibet muliere tres denarios ut in particulis penes ipsos / diligenter examinatis : .III<sup>xx</sup> II. lb .X. solid. I. den ob geben. / In stipendiis tescentorum viginti sex tam lathomorum quam perreyorum / qui per dictum tempus quasi per unam diem perreyauerunt in terralio vinee domini / et minati fuerunt muros cuiusdam domus dirupte in castro et fecerunt / tam in castro quam in villa quinquaginta duas teysas muri videlicet / quatuordecim teysas de quatuor pedibus de grosso in castro iuxta turrim / rotondam a parte pereratus de Viu et triginta teysas de duobus pedibus / et dimidio de grosso videlicet a dicto castro descendend per supra capellam / usque ad palicium retro domum Gauterii et sex teysas de / tribus pedibus de grosso in vinteno ville in porta qua exitur / versus Turnonem et duas teysas de uno pede de grosso a palicio / supra terrallium ville existente usque ad dictam portam capiente per diem / aliqui duos solidos aliqui decem octo den aliqui quindecim et aliqui / quatuordecim denarios gebenensium ut in particulis penes ipsos diligenter / examinatis : .XXXIX. lb .II. solid .VIII. den geben. / In pretio trescentorum quaterviginti sexdecim copes calcis emptarum ad idem / pro tanto a diversis personis et diversis pretiis ut in particulis penes ipsos et / fuit tota calcis ut dicunt implicata ibidem et implicabant sacis de / calce pro eo quia arena non erat bona : .XV. lb .XIII. solid .II. den geben. / In locato [sic] ducentorum duodecim asinorum et roncinarum et aliorum iumentorum et / eorum qui dictas bestias ducebant que quasi per unam diem calcem et arenam / charreauerunt et apportauerunt ibidem a diversis locis capiente quolibet iumento / duodecim den et quolibet asino octo den ut in particulis penes ipsos : .XVII. lb VIII. solid .I. den geben. / In pretio ducentarum quadraginta octo pannarum, octo duodenarum postium, trescentarum / quadraginta clees, quatercentum palorum grossorum de quercu pro palicio, / quaterviginti fassiculorum palorum et virgarum pro sepe facienda et alterius grosse / maerie emptarum apud Fabricas et apud Verchieres a diversis personis pro / faciendis operibus fusterie necessariis ibidem que sibi iumenta fuerunt facienda / videlicet pro palitio ville refermando uno chafallo, duabus eschifis/ factis de novo in fortalio dictarum clausurarum ville et pro faciendis similiter / de novo quadam parte palitii videlicet a muro castrum iuxta turrim rotondam / usque ad alium murum ville iuxta posterlam qua itur versus Cons et / pro faciendis ibidem duabus bricolis que omnia facta sunt ibidem ut in / particulis penes ipsos diligenter examinatis : .XVII. lb .II. solid .III. den geben. / In locato quaterviginti duodecim iugum bovinum charreantium dictam fustam / capiente quolibet iugo per diem duodecim den : .III. lb .XII. solid geben. / In uno quintali et dimidio ferri empto pro tanto ad faciendum clauellas / grossas et crochias pro clavando et firmando dicto palitio ville incluso / ouvragio quatercentum septuaginta septem clavellorum et taschiarum que ex / dicto ferro facte fuerunt et implicate ibidem : .LIII. solid .VIII. den geben. / In uno quintali et dimidio [canabi (biffé par exponctuation)] et quadraginta quinque libris canabi empti / pro tanto pro faciendis cordis necessariis pro dictis duabus bricolis / incluso ouvragio cordarum et inclusis decem septem solidis sex denariis gebenensium / quos soluerunt pro duobus coriis pro faciendus duabus frondis dictarum bricolarum / et inclusis quique solidos quatuor denarios pro octo ulius cele emptis pro / tanto ad faciendum sacos ad proviciendum lapides bricolarum : .III. lb .IX. solid .III. den geben. / In stipendiis sexcentorum viginti quinque carpenthariorum quasi per unam diem / qui per dictum tempus operati fuerunt ibidem et fecerunt dictum palitium ville, / duas bricolas, tres eschifas novas unam videlicet in turri de

castro que / est Hugonis de Fabricas, aliam supra capellam castri, aliam retro domum / Gauterii de Fabricis et fecerunt chafalle supra novum terrallium / gazonatum de chalmuro in orto Hugonis de Fabricis et / retinierunt et reparauerunt solanum aule castri capiente per diem aliqui / decem octo den alii quindecim et aliqui duodecim denarios gebenensium ut in particulis / penes eos examinatis : .XXXIX. lb .XIII. solid .IX. den geben. /

### [peau 3]

In stipendiis septuaginta octo operariorum operantium ad idem cum dictis / carpenthatoribus videlicet facientium piesones palitii et iuvantium se in / charreagio fuste quasi per unam diem capiente quolibet octo den : .LII. solid geben. / In stipendiis Nicholeti carpenthatori et Hugoneti filii sui et unius alterius / carpenthatori secum qui remanserunt apud Fabricas pro / gubernandis dictis bricolis qui a dicto loco recesserunt dicti Roletus / et Amblardus tam unus plus quam alius minus per septuaginta / duas dies quia erat tempus guerre et illi de Gebena habebant / cotidie suum mandamentum apud Anexiacum et dicebatur quod venire / debebant ante Fabricas et habebant mantellos plures et trabes ? / paratos apud Vertiers pro apparatu assalliandi apud Fabricas / ut comitis dicebatur, et allocatur presente Anthonio de Claromonte capiente uno / plus et alio minus videlicet dicto Hugoneto per diem decem octo denarios / et aliis duobus quolibet quindecim denarios et stetit dictus Hugonetus / post recessum dictorum Roleti et Amblardi per sexdecim dies et qualibet / aliorum duorum per viginis octo dies ut in particulis : .III. lb .XIII. solid geben. /

Librata (en marge gauche)

Idem librauerunt Humberto domino Chivrianis pro stipendiis suis et / decem hominum equitum cum armis et quadraginta clientum quos / secum tenuit apud Fabricas in garnisione tempore qua dominus Eduardus / fuit versus Sanctum Saturninum et euis cavalcata circa festum / ascensionis domini proxime preteritum per novem dies. Et pro stipendiis / quaterviginti clientum quos per unam diem ibidem tenuit eodem / tempore de mandato Anthonii de Claromonte et fuit pro tanto / concordatum cum dicto domino Chivrianis per dictum Anthonium ut per / confessionem dicti Anthonii presentis in computo : .XX. lb geben. / Librauit Yrlando familiarii domini de mandato dicti Anthonii ut idem / Anthonius asserit pro stipendiis suis tresdecim dierum quibus fuit in / garnisione apud Fabricas dum dicti Roletus et Amblardus fuerunt / ibidem capiente per diem duos solidos sex denarios gebenensium : XXXII. solid .VI. den geben. / Librauit Eynardeto de Asperomonte pro stipendiis suis et quatuordecim / clientum secum quos tenuit apud Fabricas in garnisione de mandato / dicti Anthonii per viginti dies finitas ultima die aprilis anno CCC / XXI dum dictus dominus Eduardus erat versus Sanctum Saturninum capiente / dicto Eynardeto cum armis et equo per diem tribus solidos gebenensium et quolibet / cliente duodecim den ex conventionem facta secum pro tanto per dictum / Anthonium per confessionem dicti Eynardi presenti in computo: .XVII. lb geben. / Librauit in expensis dicti Anthonii de Claromonte qui fuit ibidem / per duas dies causa dictum locum visitandum : .XXII. solid .VI. den. / Librauerunt Iofredo carpentatori domini pro stipendiis suis triginta dierum quibus / fuit et stetit apud Fabricas cum ipsis et oparabatur ibidem cum aliis / carpenthatoribus capiente per diem decem octo denarios gebenensium : .XLV. solid geben.

Expensoe eorum (en marge gauche)

In expensis dictorum Rodulphi et Amblardi duorum roncinatorum et duorum / valletorum suorum ibidem existentium per dictas quadraginta novem / dies et allocantur sibi pro quolibet ipsorum per diem tres denarios / turonensium de mandato Anthonii de Claromonte : .XXIII. solid .VI. den gros tur. /

**[peau 4]**

Summa operum expense et librate : .II<sup>c</sup> LXXII. Lb .X. solid .XI. den ob geben. / Et .XXIII. solid .VI. den gros tur. Et sic / debentur eis .LXVIII. lb .X. solid .IX. den ob geben. Et [ipsi]/ debent .XV. solid .VI. den gros tur. Qui grossi turonenses quos debent campsis / ad gebenenses videlicet uno grosso turonense pro duodecim den ob geben valent .IX. lb XIII. solid .IX. den gr[os] [manque parchemin] / que deducuntur de gebennensibus qui sibi debebantur ut supra. Et [manque parchemin] / finaliter debentur sibi .LVIII. lb .XVII. solid ob geben. De quibus receperunt et [manque parchemin] / haberunt ab Anthonio de Claromonte solvente pro domino .XVII. lb .VII. solid .X. den ob geben. Et / debentur sibi finaliter : .XLI. lb .IX. solid .II. den geben que / sibi solute fuerunt per Aymonem Bonivardi castellanum Uginem tam in / frumento quam in peccunia. Et sic eque.



## II : Châtellenie d'Yvoire

1: ADS SA 5710: 1310-1315:

### [peau 1]

Computus domini Girodi de Campis vicarii Aquarie de hiis que / recepit et librauit pro operibus Aquarie faciendis a festo purificationis beate Marie virginis anno Domini M CCC decimo usque ad / octavam diem mensis marcii anno Domini M CCC duodecimo. Videlicet de duobus annis et quinque septimanis receptus / apud Aquariam prima die mensis maii per Reymondum de Festerna presentibus Martino de Ponte castellano dicti loci / et Rolando Garreti pedagiatore villenove Cillionis (sic). / Idem reddit computum de .CX. lb geben receptis a Rolando Garreti, de .VI<sup>xx</sup> XIII. lb .III. solid .III. / den geben receptis a dicto Rolando Garreti in septemdecem libratis quarum ultima fuit de sex lb decem sol [parchemin manquant] / nona die mensis marcii anno CCC undecimo, de .III<sup>c</sup> XLVIII. lb .VII. solid .XI. den geben, / .XXI. lb .VI. den gros tur receptis a dicto Rolando. In trigintanovem libratis quarum ultima fuit de / duodecim lb geben quas aportauit Passerat famulis dicti Rolondi quinta decima die mensis aprilis anno [CCC] / duodecimo. De .LX. lb geben receptis ab eodem Rolando quarta die mensis maii anno eodem [parchemin manquant]. / Summa : .VI<sup>c</sup> LI. lb .XI. solid .III. den geben et .XXI. lb .VI [parchemin manquant] / gros tur. De quibus /

Idem librauit Arincingio pro magno fossato ville Aquarie curando et ampliando ab una caliate usque ad aliam [parchemin manquant] / fuit sibi datam in taschiam per dominum comitem : .XXXVI. lb. Item librauit eidem Arincingio pro perficiendis [parchemin manquant] /tis ultra ea que Amedeus de Castellione sibi solverat .VI. lb .X. solid. / Summa : .XLII. Lb .X. solid geben. / Librauit Heremando lathomo pro quadraginta teisis pesonium factarum in fossato castris pro glacerio faciendo videlicet [parchemin manquant] / teisis de longitudine et duabus de altitudine qualibet teisa decem solid sex den : .XXI. lb [parchemin manquant] / in triginta teisis muri factis in dicto glacerio videlicet undecim teisis et dimidie de longitudine et duabus teisis [de] / altitudine muri cum calce et arena. Et aliis septem teisis muri sicci in profundo dicti glacerii qualibet [teisa] / muri cum calce et arena quatuor decem solid et qualibet teisa muri sicci decemseptem solid sex den laus .XXII. / lb .III. solid .VI. den laus. Librauit eidem Heremando pro viginti quatuor teisis muri videlicet octo teisis de / longitudine et tribus teisis de altitudine et est de illo muro quam debebat facere magistri Remondus / de Viviaco lathomus et dabantur sibi de qualibet teisa quatuor decem solid geben .XVI. lb .XVI. solid / geben. Librauit eidem Heremando pro factura octo teisarum pesonium factarum in fondo fossati dicti muri quam debebat / facere magister Reymondus et dantur sibi de qualibet teisa decem solid sex den: .III. lb .III. solid geben. Librauit / Roletto lathomo de Viviaco pro viginti quatuor teisis muri factis per ipsum in taschiam in glacerio castris. Et ad ministrabantur / sibi necessaria et dabantur sibi pro qualibet teisa decem solid: .XII. lb geben. Stipendiis quinquaginta novem / lathomorum quolibet decemocto den, quaterviginti tresdecim oteriorum quolibet duodecim den, centum quatuordecim / manuoperariorum quolibet octo

den operantium in dicto glacerio: .XII. lb .XVII. solid .VI. den geben. Librauit / Uldrico de Ferreres magistro lathomo in dicto opere per viginti sex dies capiente per diem duos solid: .LII. solid. / Librauit Thurino et Iaqueto Patres pro sexaginta decem navatis arene emptis ab ipsis ad diversa pretia: .X. lb. / Librauit Stephano de Colonyer et Iaqueto Patres pro ducentis triginta quatuor navatis lapidum qualibet quatuor solid / emptis ad idem: .XLVI. lb .XVI. solid geben. Librauit Heremando pro viginti modiis calcis emptis ab ipso / quolibet sex solid: .VI. lb geben. In stipendiis triginta terralionum quolibet duodecim den ducentorum undecim / oteriorum quolibet decem den. Octies et viginti novem oteriorum quolibet novem den. Ducentorum quinquaginta quatuor manoperariorum (sic) / quolibet octo den. Et novies viginti sex manoperariorum [sic] quolibet sex den portantium terra a fondo fossati castris ad / cummulandum inter glaciarium et palinos : .XXIX. lb .XIII. sol .XI. den. In septem duodenis / longenum et duabus duodenis chivronorum emptorum ad faciendum pontes : .LIII. sol geben. In / stipendiis centum trium oteriorum curancium fossatum castris quam glacerium fuit deructum a ponte inferius / [inferius (répété)] lacum quolibet capientis decem den: .III. lb .V. solid .X. den. In stipendiis quinquaginta / quinque manoperariorum (sic) ad idem quolibet quinque den : .XXII. sol .XI. den. Stipendiis undecim lathomorum / facientium quamdam murum sittum in dicto fossato ad retinendum terram molaris castris quolibet sexdecim den: / .XIII. solid .VIII. den geben. / Summa: .VIII<sup>xx</sup> X. lb .XVII. solid .X. den geben et .XXII. lb / .III. solid .VI. den laus. /

## [peau 2]

Opus rafurni (en marge gauche)

Stipendiis quadraginta manoperariorum (sic) facientium crosium rafurni quolibet sex den: .XX. solid. Stipendiis / tresdecim lathomorum facientium murum situm circa dictum crosium quolibet cento den: .VIII. solid .VIII. den. / Fusta empta ad faciendum scindros in bochus rafurni: .II. solid .X. den. Librauit Hernando [lathomo] / congreganti lapides ultra lacum pro rafurno in taschiam: .X. lb. Stipendiis novies viginti octo currus / congregantium lapides in eodem loco et ipsas apportantium infra ripam lacus quorum treginta / sexdecim ceperunt quolibet duos solid quadraginta octo viginti den et sexaginta quatuor sexdecim / den: .XV. lb .XVII. solid .III. den. Librauit Stephano de Columpniez pro quatuor decim nav[atis] / dictarum lapidum adducentium per ipsus ad rafurnum quolibet septem solid: .III. lb .XVIII. solid. Librauit Anthonio / Renardi pro viginti tribus parvis navatis dictorum lapidum adducentium per ipsum qualibet duobus solid: .XLVI. solid / Salarium [aliorum (biffé)] duodecim navium adducentium lapides de Bresto ad rafurnum ad diversa precia ut in particulis: .X. lb / .V. solid .VIII. den. Expensis Hernandi et fratrum suorum cum tribus famulis suis cum ipsis operantibus in rafurno / a dominica bordarum usque ad dominicam pentecostis videlicet frumento vino carnibus et aliis necessariis [ut] / in particulis: .XXVIII. lb .III. solid .VI. den. Librauit eisdem de mandato ballivi pro salario suo ultra / espensis (sic) per dictum tempus: .VI. lb. Librauit Bossoni Genevoys de Viniriaco et socio suo exitentium (sic) in factura / et decoctione rafurni : .IX. lb .XII. solid .IX. den. Scisura novem millium quingentarum fassorum minuti / ligni et trium millium grossi ligni miliarium minuti ligni quadraginta unum solid octo den et milliari grossi / ligni sexaginta solid : .XXVIII. lb .XV.

solid .X. den. Charreagio sex milliarium octingentorum (sic) fassorum in / taschiam a nemore ad rafurnum de tribus quorum datum fuerunt de quolibet triginta quinque solid octo den et / de quibus residuorum quadraginta solid : .XII. lb .XIX. solid. Charreagio quinque milliarium sextingentorum (sic) fassorum tam / muniti ligni quam grossi : .XX. lb .III. solid .IX. den. Stipendiis mille quingentorum sexaginta duarum manoperariorum (sic) / operantium per dictum tempus in dicto rafurno quasi per unam diem uno capiente plus alio minus ut in particulis: / .XXXIX. lb .III. solid .VI. den. Triginta sex libris ferri emptis ad faciendum rablos et furg[o]nus in / rafurno qualibet libra tribus den : .IX. solid. In fabricatura ipsarum et pro rablis et furgonibus reficiendis pluries : / .XVI. solid. In tecto facto supra rafurnum qui decoctus fuit : .XX. solid. Librauit dicti Burdeti / custodientis nemus de Festers et currum charreantes ligna per sexaginta dies capiente [diem (biffé)] per die[m] / sex den: .XXX. solid. / Summa : .IX<sup>xx</sup> XIII. Lb .XII. solid .X. den.

### [peau 3]

Opus [non lu] fossati ville (en marge gauche)

In lapidibus emptis tam a predicto Hernando quam a burgensibus Akarie: .VIII. lb .XII. solid .X. den. Stipendiis / Nicholeti Cullo cum quinque sociis suis frangentibus lapides in territorio de Bona et in campo circa villa Akarie per / quinteviginti dies a festo beati Iohannis baptiste usque ad festum beati Michaelis, capiente per diem septem solid sex den: / .XXX. lb. Librauit eisdem pro quadam quantitate lapidum fracta per ipsos in taschiam sibi datam per Rey[naudum] / de Festerna a festo beati Michaelis usque ad festum omnium sanctorum: .XLI. solid. Stipendiis Hernandi frangentis / quamdam quantitatem lapidum per idem tempus : .XI. solid. Tribus malleis ferreis emptis ad fregandum [lapides] : / .XXX. solid. Feris (sic) et kalibe emptis ad faciendum scondos et palanchias ad idem et pro fabricatura [manque parchemin] / et ipsis pluries adcuendum : .LXXIII. solid. Quatuor pycheis emptis ad idem .VII. solid. Stipendiis / hominis operantis cum predictis perreriis et ipsos custodientis in opere per dictum tempus: .LIX. solid .VI. den. / Stipendiis Nichodi Valez frangenti lapides per centum quadraginta duos dies a festo beati Michaelis anno C[CC XI] / usque ad primam diem maii anno CCC XII et dati fuerunt sibi per triginta quinque dies qualibet die [manque parchemin] / den per alies viginti novem dies qualibet die undecim den et per sexaginta decem octo dies [manque parchemin] / octo den: .C XIII. solid .VII. den. Stipendiis Giroldi lathomi de Viviaco frangentum lapides per [idem] / per decem octo dies capiente per diem decem octo den .XII. solid. Stipendiis nogentorum et tregen[ta] [manque parchemin] / quinque curruum charreantium lapides a locis circumstantibus Akarie infra villam Akariam per dictum / tempus quorum sex viginti undecim ceperunt per diem quilibet duos solid duos den . Centum / sexaginta sexdecim quolibet duos solid quingenti decem novem quilibet viginti duos den et centum / novem quilibet viginti den : .III<sup>xx</sup> VIII. lb .IX. solid. Stipendiis septies viginti quindecim / terralionum operantium in pissionibus laceus ville ab epiphania domini anno CCC undecimo usque ad / [ad (repetition)] festum beati Luce evangeliste anno eodem quorum quaterviginti decem ceperunt quilibet / duosdecim den viginti quilibet decem den et quadraginta quinque quilibet octo den : .VI. lb .XVI. solid .VIII. den. / Stipendiis septies centum quaterviginti trium manuoperariorum operantibus ad idem per idem tempus quarum

sexties / viginti sex capiente quilibet octo den ducentis sexaginta decem quilibet septies den ducentis / viginti novem quilibet sex den et centum quinquaginta octo quilibet quinque den : .XXI. lb .I. solid .X. den./ Stipendiis sexties viginti sex oteriorum et quinquaginta octo manuoperariorum portantium grossos lapides / a ripa lacus de subtus castrum ante domus Vuillelmi de Mota a festo sancti Michaelis usque ad festum beati Luce / evvangeliste quorum quaterviginti sex oteriorum ceperunt quilibet duosdecim den quadraginta quilibet decem den / octo manuoperariorum quilibet octo den et quinquaginta quilibet sex den : .VII lb .IX solid .VIII. den. Librauit / Hernando lathomo pro quindecim teysis muri sicci factis per ipsum in fundamento Glacimenti (sic)et dabantur / sibi pro teysia decem solid: .VII. lb .X. solid. Librauit eidem pro quadam parte muri facta per ipsum / in glacimento et postea diructa fuit qui non erat bone factis : .III. lb. Stipendiis trescentorum / quaterviginti undecim lathomorum a festo beate Marie Magdalene anno CCC undecimo usque ad primam / diem maii anno CCC duodecimo operantium in dicto glacerio quorum triginta ceperunt quilibet duos solid / centum triginta quatuor quilibet viginti den et ducenti viginti septem quilibet decem octo den: / .XXXIII. lb .I. solid .VIII. den. Librauit Uldrico de Ferreres magistro lathomo operanti in dicto glacerio / et in eclesia (sic) per quadraginta septem dies capienti per diem duos solid: .III. lb . XIII. solid. Stipendiis quingentorum / sexaginta trium oteriorum ad ministrantium dictis lathomis calcem arenam lapides et morterium / a prima die augusti anno CCC XI usque ad primam diem maii anno CCC XII quorum centum quinquaginta / ceperunt quilibet duodecim den, centum quinquaginta quilibet decem den centum quinquaginta septem quilibet / novem den et centum sex quilibet octo den .XXIII. lb .III. solid .V. den. Stipendiis viginti/ novem oteriorum apportantium lapides a ripa lacus ante domum Vuillelmi de Mota quolibet capiente novem den / et viginti novem manuoperariorum ad idem quolibet capiente .VI. den: .XXXVI. solid .III. den. Stipendiis / nogetorum viginti duorum manuoperariorum operantium ad idem per idem tempus quorum centum / quinquaginta novem ceperunt quilibet octo den quingenti sexaginta quindecim quilibet sex den et centum / quaterviginti octo [quinde (biffé)] quinque den : .XXIII. lb .XI. solid .X. den. Librauit Hernando lathomo in / quodam roncinio et uno currus: .XII. lb .X. solid. Librauit dicto Burdet custodienti / operarias et operantis cum ipsis a prima die marcii usque ad primam diem maii videlicet per triginta / sex dies capiente per diem sex den: .XVIII. solid. Duodecim hominibus adducentibus aquam preparentium fossatum / ad removendum terram que extra fuit de magno fossatto ad ipsam portandum in lacum quadam die / pluviosa: .V. solid. Librauit Giroldo et dicto valet frangentibus triginta quatuor navatas lapidum / in taschiam dabantur pro qualibet navata tresdecim den: .XXXVI. solid .X. den. / Summa: .II<sup>c</sup> IIII<sup>xx</sup> XIII. lb .III. solid .VIII. den geben.

Opus curatione ville fossati (en marge gauche)

Stipendiis septuagentorum orteriorum (sic) operantium in curatione fossati ville a festo beati Martini anno CCC XI usque ad medietatem / quadragesimam anno CCC XII quolibet capiente septem den: .XX. lb .VIII. solid .III. den. / Stipendiis sexties centum quaterviginti quatuordecim manuoperariorum operantium ad idem per idem tempus quolibet / capiente quinque den : .XIII. lb .IX. solid .II. den. Stipendiis centum octoriorum portantium terram ad / cumulandum inter glacerio et palinos iuxta portam a parte rovere quolibet capiente septem den et quinquaginta quinque / manuoperariorum operantium ad idem quolibet capiente quique

den: .III. lb .I. solid .III. den. Stipendiis triginta curruum / operantium in curatione dicti fossatti per idem tempus quolibet capiente duos solid: .LX. solid. Stipendiis quadraginta / quinque oteriorum extrahentium terram de fondo fosalli (sic) et portantium in quodam crosso iuxta curtil de quo extrata / erat arena ad ipsum cumulandum et stipendiis triginta manuoperariorum ad idem orterentium capiente septem den / et manuoperarium quinque den: .XXXVIII. solid .IX. den. / Summa: .XLIII. lb .XVII. solid .VI. den.

#### [peau 4]

Librauit Iordano de Plantatum pro factura molendini et tecti et debetur sibi administrari clavinum et scindulum et / fusta in nemore et charreari in platea et debetur sibi administrari kanales et debet sibi fieri omnium ad / espensas (sic) domini : .X. lb geben. Una duodena canalium de sapino empta ultra lacum : .III. lb .X. solid. / Stipendiis ipsius Iordani scindentium in nemore de Ripaglii per quinque dies viginti quatuor plantas quercuum ad faciendum / columpnas pro canalibus sustinendum in clusis .III. solidis pro ipsis charreandis a nemore usque ad / ripam lacus : .XI. solid .VI. den. Charreagio dictarum canalium et plantarum usque apud Aquariam : .XXIII. / solid. Stipendiis ipsius Iordani per octo dies et filii sui per quatuor dies et unius manuoperarii ipsos iuvantis per / quinque dies ad rassiandum quercus de quibus canales quercus coperte sunt subtus terram : .XVIII. solid .XI. den. / Librauit Hugoneto Monnerii et Nichodo Cullo pro bezeria molendini facienda a fossato usque per subtus terram et / pylonem : .XV. lb .XVI. solid. Librauit Arencingio pro aqua adducenda dou marenble infra fossatos ville : / .III. lb. / Summa : XXXVII. Lb .V. den.

#### [peau 5]

Opus ecclesie (en marge gauche)

Pro muris ecclesie rassandis a cancello superius duabus acubus faciendum ipsis muris infra ecclesiam / inboschiandis quatuor fenestres ibidem infra ecclesiam factis quasi in taschiam : .VIII. lb. Tribus / fenestres retro altaris que facte erant de gufonibus per manum Hernandi de Laterando et reficiendis / de lapidibus molacie : .XXXV. solid. In terra extrahenda de ecclesia et ipsa curanda in taschiam : / .XXV. solid. Stipendiis viginti lathomorum scindentium et preparantium lapides molacios pro altari et / de ipsis facientium altare et pro ara facienda et preparanda qualibet capiente duos solid et stipendiis quatuor / manuoperariorum ipsos iuvantium quolibet capiente sex den: .XLII. solid. Librauit Iordano de Plantatum / facienti tectum ecclesie in taschiam ultra scindulis et clavinum : .XI. lb. Septem duodenis / lignorum emptis ad tanblando super cancellum: .XXXVI. solid. Duabus duodenis listellorum ad idem: / .II. solid. Stipendiis ipsius Iordani operantis in tablamento supra cancellum in portis et in / clocherio per triginta septem dies :.LV. solid .VI. den. Stipendiis Burdeti filii sui operantis ad idem / per decem septem dies capiente per diem duodecim den: .XVII. solid. Una gieta quatuor columpnis / emptis ad faciendum clocherium qualibet pecia empta duobus solid: .X. solid. Quinque angonibus / positis in duabus portis ecclesie : .II. solid .VI. den. / Summa: .XXX. lb .III. solid./

Quadam quantitate lapidum posita a ripa lacus infra castrum que implicata fuit in glacimento castrum : / .XXXIII. solid. Stipendiis decem octo oteriorum et decem octo manuperariorum (sic) portantium aliam quamdam / quantitatem lapidum infra castrum oteris capiente novem den et manuperaris sex : .XXII. solid .VI. den. / Quadam pisone incepta infra castrum pro turri que ibidem debebat fieri : .XXVII. solid. Ducentis / lapidibus molacie emptis apud Copet et viginti quinque grossis lapidis emptis apud Nividinum / incluso portagio ipsarum : .XI. lb .X. solid. Pro sedimine furni reficiendis : .XV. solid .VI. den. / Duobus curribus et octo manuoperariorum comgregantibus conchias que remanserant de rafurno : / .VIII. solid. Locagio cuiusdam navis cum septem hominibus euntium bis apud Aquariam ad habendum frumentum / de Vuillelmo de Cresto pro operibus faciendis: .XXIII. solid. Librauit domino Iohanni civi Akarie in / exhoneratione debiti quadraginta librarum geben que sibi debebantur pro domo sua in trigenta solid decem / den gros turn : .XIX. lb .X. solid. Duabus mecis ? foriis emptis pro charrotonibus qui charretaverunt lapides / et ligna : .XXX. solid. In centum tresdecim libris ferri emptis et remanent penes ipsum qualibet libra / tribus den : .XXVIII. solid .III. den. Quinquaginta milliaria scindularum emptas quarum viginti milliari implicata / fuerunt in tecto ecclesie et trigenta milliaria remanent penes ipsum .XII. libras. Trigenta milliaria / clavinorum emptas ad idem: .III. libras. Quadam nave empta ad portandum lapides et remanet : / .IX. lb .V. solid. Librauit Francico (sic) de Chiniliez pro cletis factis per ipsum ad faciendum corserias / infra castrum et dantur sibi pro qualibet cleta duodecim den : .XX. solid. In cemento empto pro vozeria / molendini : .X. solid. Librauit Vuillelmo de Mota pro quadam nuce quam habebat in fossatum ville : / .V. solid. Pro portagio viginti quatuor octargarum, arene a Versoya apud Akariam: .VI. solid. / In uno borrelo empto: .III. solid. In espensis Amedei clerici exitenti apud Akaria ad sterpuendum (sic) / missiones operum per tres menses: .XXX. solid. Octo ulnis camelini emptis pro duabus corsetis / factis domino Giroldo vicario Akarie et dicto Amedeo exitentibus in dicto loco pro dictis operibus: / .VI. lb .XII. solid. In espensis Reymondi de Festerna et Rolandi exitentium apud Akarie per tres / dies circa festum omnius sanctorum cum quatuor roncinis pro quadam magna solutione operarum faciendo : / .XXIII. solid .VI. den. In espensis dictorum Reymondi et Rolandi et dictorum domini Giroldi et Amedei et / Martini de Ponte castellani Akarie exitenti apud villam novam per tres dies pro visione dictorum / operum faciendis : .III. lb .XII. solid .III. den. In espensis Reymondi de Festerna, Rolandi Garreti / cum quatuor roncinis et duorum clericorum cum ipsis exitentium apud Akariam per duosdecim dies circa / rogaciones pro computo dictorum operum recipiendo: .XII. lb .XVIII. solid .VIII. den. / Summa: .III<sup>xx</sup> VIII. lb .XIII. solid .IX. den. /

Summa totius expense et librate: .IX<sup>c</sup>. lb geben et .XXII. lb .III. solid .VI./ den laus. Et sic debentur sibi .II<sup>c</sup> XLVIII. lb .VIII. solid .IX. den geben .XXII. / lb .III. solid .VI. den laus. Et ipse debet .XXI. lb .VI. den gros tur. De quibus / turonensium deducuntur .XX. lb .V. solid .VII. den gros tur pro predictis ducentis / quadraginta octo libris octo solidis novem denariis geben qui sibi debebantur ut supra canpso / quolibet grossum turonensium duodecim den cum pogesia geben. Et sic / debet .XIII. solid .XI. den gros tur. Et sibi debentur .III. den / ob geben et .XXII. lb .III. solid .VI. den laus. De quibus lausanenses / deducuntur pro predictis quatuordecim solid undecim den gros tur quas debet / ut supra quolibet gros tur dato pro quindecim den laus .XI. lb .III. solid .IX. den / laus. Et sic debentur ei .XI. lb .IX. den laus. Et

.III. den / ob geben. Quibus adduntur pro espense Melmeti (sic) de Albinum castellani Alingii, Rolandi exitentium ibidem / per sex dies, Remondi per sex dies, Iaqueti Baccheti et Amedei nepotis Hugueti Ponthus per quatuordecim / dies pro computo recopiendo pro operibus dicti loci factis usque ad octavam diem mensis marcii / anno CCC XII, .LXX. solid geben. Et sic debentur ei finaliter .XI. lb .IX. den laus et .LXX. solid / .III. den ob geben./

**[peau 6]**

Computus domini Giroldi de Campis vicarii Aquarie de hiis que / recepit et librauit pro operibus Aquarie a die octava mensis marcii anno Domini M CCC XII usque ad diem [illisible] ante / nativitatis Domini anno eodem. Receptuss apud Villamnovam per Petrum Curbandi presentibus Raymondo de Fisterna / et Rolando Garreti et Martino de Ponte castellano dicti loci. /

Frumentum (en marge gauche)

Idem reddit computum de .XXXVII. modiis frumenti ad mensuram Aquiani receptis a Rolando Garreti / per manum Vuillelmi de Clito. De .II. modiis .VI. cupis ad mensuram Thononem receptis a Mermeto de Arbignom castellano / Alingii novi. Summa : .XXXVII. modiis ad mensuram Aquiani, .II. modiis .VI. cupis ad mensuram / Thononem. Venditur ut supra. /

Avena (en marge gauche)

Idem reddit computum de .XII. modiis avene receptis a dicto Rolando per manum dicti Vuillelmi de Clito ad mensuram Aquiani. / De .XXVI. octanis receptis ab dicto Humberto. Summa eadem: .XII. modiis avene ad mensuram Aquiani et .XXVI. octanis ad mensuram Versoye /

Vinum (en marge gauche)

Idem reddit computum de .XLIII. sextias vini ad mensuram Versoye receptis ab Humberto de Gresyaco castellanie Versoye. / De quibus putrefacta fuerunt decem sextaras et ramenent treginta tria sexties ad dictum mensuram. Venduntur infra / que treginta sex sextias compensata ad mensuram Thononem valent .XXIII. sextias ad dictam mensuram Thononem. /

Denarii (en marge gauche)

Idem reddit computum de .VIII<sup>xx</sup> XI. lb .I. solid .X. den geben receptis a Rolando Garreti per [illisible] / undecim libratis. Quarum prima fuit de quatuor lb quindecim solid gebn traditis per manum Raymondi de Fisterna / et ultima de sex lb sexdecim solid geben traditis per manum Amedei clerici. De .III. lb .III. solid geben receptis ab / operarium propter

messuerias a prima die maii usque ad festum beati Michaelis. / Summa : .VIII<sup>xx</sup> XV. lb .V. solid .X. den geben./

Venditiones (en marge gauche)

Idem reddit computum de .CIX. lb .XVIII. solid .VII. den geben receptis de predictis treginta septem [illisible] ad mensuram / Aquiani. Et de predictis duobus modiis et sex cupis ad mensuram Thononem venditis ut supra quolibet modii ad mensuram Aquiani / vendito quinquaginta quatuor solid quatuor den. Et modii frumenti ad mensuram Thononis sexaginta solid sex den. / De .XIII. lb .XVII. solid receptis de duodecim modiis avene et viginti sex octanis venditis ut supra ad diversis pretiis / pro tanto. De .XII. lb geben receptis de duobus modiis vini ad mensuram Thononis venditis ut supra quolibet modum / sex lb geben. / Summa : .VI<sup>xx</sup> XVI. lb .XV. solid .VII. den geben. / Summa totius recepte : .III<sup>c</sup> XII. lb .XVII. den geben. De quibus /

In stipendiis quingentorum quadraginta otheriorum quolibet capiente per diem novem den. Et sexcentum quaterviginti / duodecim manuoperariorum operantium in presione et fundamento glacerii ante domum Vuillemi de la Motta quolibet capiente / per diem sex den geben. et operati fuerunt a die octava mensis marcii anno CCC XII usque ad primam diem maii anno / eodem quia per unam diem ut in particulis penes ipsum remanentis: .XXXVII. lb .XI. solid geben. In stipendiis / decemocto lathomorum operantium ibidem per dictum tempus quolibet capiente per diem decemocto den: .XXVII. solid geben. / In stipendiis magistri Vuillelmi dou Chano operanti ibidem per tresdecim dies infra dictum tempus capiente per diem duos solid: / XXVI. solid geben. In stipendiis quatercentum trigintanovem otheriorum quolibet capiente per diem novem den / Stipendiis septies viginti undecim otheriorum quolibet capiente per diem decem den. Et stipendiis treginta quatuor / otheriorum quolibet capiente per diem duodecim den operantium in presione et fundamento castri circumquaque a prima die / maii usque ad festum beati Mathei anno quo supra ut in particulis penes ipsum remanentis: .XXIII. lb / .IX. solid .I. den geben. In stipendiis trecentum quinquaginta trium manuoperariis quolibet capiente per diem sex den. Stipendiis / octies viginti quindecim manuoperariis quolibet capiente per diem septem den. Stipendiis treginta sex manuoperariis / quolibet capiente per diem octo den. Et stipendiis treginta manuoperariis quolibet capiente per diem novem den operantium ibidem / per dictum tempus ut in particulis penes ipsum remanentis .XVI. lb .V. solid .I. den.[...]

Perrerii (en marge gauche)

[...] In stipendiis quaterviginti duorum / operariis perreriorum extrahentium lapides et frangentium per campos pro dicto opere quolibet capiente per diem octo den. Viginti / quinque perreriorum quolibet capiente per diem septem den. Viginti unius manuoperariis quolibet capiente novem den. / Viginti septem quolibet capiente decem den. Viginti quolibet capiente undecim den. Et quaterviginti novem / quolibet capiente duodecim den ad idem : .X. lb .XIII. solid .X. den geben.



Currus ad lapides (en marge gauche)

In stipendiis centum curruum ducentium lapides de campis ad castrum a prima die maii usque ad festum exaltationis / sancte crucis anno quo supra quolibet capiente per diem duos solid duos den. Decemseptem curruum ad idem et per idem / tempus quolibet capiente per diem duos solidos. Sex centum viginti duorum curruum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per / diem viginti den. Et ducentorum quaterviginti quinque curruum operantium ibidem per dictum tempus quolibet capiente per diem / decemocto den: .IIII<sup>xx</sup> II. lb .III. solid .VII. den geben.

Currus ad arenam (en marge gauche)

Stipendiis tregintanovem curruum apportantium arenam per idem tempus quolibet capiente per diem decemocto den: .LVIII. solid / .VI. den geben. Stipendiis quadraginta duorum nautarum adducentium arenam per dictum tempus quolibet capiente per diem novem / den. Treginta nautari ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem octo den. Ducentorum unius nautarum / ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem septem den. Quindecim nautari ad idem et per idem tempus / quolibet capiente per diem sex den. Et locagio navis per viginti duos dies capiente per diem quinque den : / .IX. lb .VIII. solid .I. den geben.

Naves ad lapides (en marge gauche)

Librauit Petro Luscheti de Gebena pro quadraginta quatuor navatis lapidum sibi datis in taschiam pro qualibet quatuor / solid geben: .VIII. lb .XVI. solid geben. Librauit Picholao Curlo pro treginta navatis lapidum sibi datis in taschiam pro / qualibet quatuor solid: .VI. lb geben. Librauit Iaqueto Patris de Sancto-Gingulpho pro quinquaginta navatis lapidum / precio quo supra: .X. lb geben. Stipendiis Picholai dicti valeit de Viniaco frangenti grossos lapides per quinquaginta / unam diem infra dictum tempus capiente per diem duodecim den : .LI. solid geben. /

Opus donioni (en marge gauche)

In stipendiis trescentum quadraginta novem operariorum otheriorum portantium lapides milom et terram pro muri donioni faciendo / per idem tempus quolibet capiente per diem decem den: .XIII. lb .X. solid .X. den geben. Stipendiis trescentum quinquaginta [illisible] / ad idem et per dictum tempus quolibet capiente duodecim den: .XVII. lb .XII. solid. Stipendiis trescentum quinquaginta septem / otheriorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem novem den: .XII. lb .VII. solid .I. den. Stipendiis / quadraginta duorum otheriorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem octo den: .XXVIII. solid geben. Stipendiis / sexviginti otheriorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem septem den: .LXX. solid geben. Stipendiis [illisible]/ unius otheriorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem sex den: .XV. solid .VI. den. / Summa dictorum otheriorum : L. lb .III. solid .V. den geben.

Manuoperarii ad idem (en marge gauche)

Stipendiis novies viginti quatuordecim manuoperariorum portantium aquam arenam et calcem ad faciendum / morterium et morterium factum portandum lathomis ubi operabantur quolibet capiente per diem novem den: / .VII. lb .V. solid .VI. den. Stipendiis quingentorum treginta manuoperariorum operantium ad idem per dictum tempus quolibet /

**[peau 7]**

capiente per diem septem den: .XV. lb .IX. solid .II. den geben. Stipendiis ducentorum quadraginta unius manuoperariorum / ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem octo den: .VIII. lb .VIII. den geben. Stipendiis quingentorum quinquaginta septem / manuoperariorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem sex den: .XIII. lb .XVIII. solid .VI. den geben. / Stipendiis octies viginti quindecim manuoperariorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem quinque den: .LXXI. solid / .XI. den. Stipendiis ducentorum novem manuoperariorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem quatuor / den: .LXIX. solid .VIII. den geben. / Summa dictorum manuoperariorum : .LI. lb .XVI. solid .II. den geben. / Stipendiis sexaginta sex otheriorum per dictum tempus curantium fossatum intra murum novum et rafurnum et portantium / terram extra dictum fossatum et lapides et portantium in muro faciendo quolibet capiente per diem octo den: .XLIII. solid. / In stipendiis quaterviginti otheriorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem septem den: .XLVI. solid .VIII. den. / In stipendiis duodecim otheriorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem sex den: .VI. solid. Stipendiis septies / viginti manuoperariorum ad idem et per idem tempus crosantium terram fossati et honerantium otheriorum quolibet capiente per diem quinque / den: .LVIII. solid .III. den. /

Opus curtinarum ville (en marge gauche)

In stipendiis viginti quatuor otheriorum portantium lapides et arenam pro curtinis faciendis quolibet capiente per [diem] / duodecim den. Stipendiis sexaginta decem octo otheriorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem de[cem] / den. Stipendiis duodecim manuoperariorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem novem den. Stipendiis / centum quinque operariorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem septem den. Stipendiis sexaginta no[vem] / manuoperariorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem sex den. Et stipendiis decemocto / operariorum ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem quinque den. Et stipendiis quinquaginta octo manuo[perariorum] / ad idem et per idem tempus quolibet capiente per diem quatuor den: .XI. lb .VIII. den geben.

Lathomis (en marge gauche)

In stipendiis Domengeti lathomis burgondionis operantium in presione castri, in donione, in portis ville, in cor[tine] / et in chanciis fossatorum ville per sexviginti duos dies a prima die maii usque ad festum beati Clementis anno [ut] / supra capiente per diem duos solidos: .XII.

lb .IIII. solid geben. In stipendiis Vuillelmodi (sic) dou Chano magistri operis [manque parchemin] / ibidem per dictum tempus scilicet per centum decem septem dies capienti per diem duos solid: .XI. lb .XIII. solid [manque parchemin] / In stipendiis Emrici de Aquiano operanti ibidem per quadraginta quatuor dies capiente per diem duos solid: / .IIII. lb .VIII. solid geben. In stipendiis Girodi lathomi de Viniaco operanti ibidem per sexviginti sex dies [manque parchemin] / domum ? capiente per diem decem octo den: .IX. lb .IX. solid .IX. den geben. In stipendiis Vuillelmi de Culie operanti [ibidem per] / triginta duos dies capiente per diem decem octo den: .XLVIII. solid. In stipendiis Iohannis dou Crest de Espesse oper[anti] / ibidem per sex dies capiente per diem decem octo den: .IX. solid. Stipendiis Raymondii de Iovernay operanti [ibidem] / per centum tres dies capiente per diem decem octo den: .VII. lb .XIII. solid .VI. den. Stipendiis Berthodi de Aq[uiani] [manque parchemin] / ibidem per centum quatuor dies cum dimidio capiente per diem decem octo den: .VII. lb .XVI. solid .IX. den. [Stipendiis] / Martini de Chavanay operanti ibidem per centum quatuor dies capiente per diem sexdecim den: .VI. [lb] [manque parchemin] / solid .VIII. den. In stipendiis sexaginta duodecim terraliorum facientium bezeriam adducendum aquam in / fossatos ville et aptantium chauciam que delaterata erat prope portam infra dictum tempus quolibet capiente per diem decem [manque parchemin] / .LX. solid. In stipendiis viginti septem otheriorum apportantium terram pro dicta chaciata facienda per dictum tempus quo[libet capiente] / per diem duodecim den: .XXVII. solid. Stipendiis quinquaginta quatuor otheriorum operantium ad idem per dictum tempus quolibet / capiente decem den: .XLV. solid. Stipendiis sexaginta et sex otheriorum operantium ad idem per dictum tempus quolibet [capiente per diem] / novem den: .XLIX. solid .VI. den. Stipendiis quadraginta quatuor manuoperariorum operantium ad idem per / dictum tempus quolibet capiente per diem novem den: .XXXIII. solid. Stipendiis quaterviginti trium manuoperariorum op[erantium] / ad idem per dictum tempus quolibet capiente per diem septem den: .XLVIII. solid .V. den. Stipendiis septies viginti [decem] / manuoperariorum operantium ad idem per dictum tempus quolibet capiente per diem sex den: .LXXV. solid. Stipendiis / triginta sex manuoperariorum operantium ad idem per dictum tempus quolibet capiente per diem quinque den: .XV. solid. / Stipendiis viginti manuoperariorum operantium ad idem per dictum tempus quolibet capiente per diem quatuor den: .VI. solid .VIII. [den]

Ferramenta (en marge gauche)

Duabus pichiis et duabus pyochiis emptis a dicta Melluereta .VII. solid. Quadraginta octo quarrelos / curti calibis ad refficiendum pyochias pichias et alia necessaria pro dicto opere faciendo: .XVI. solid. / Tribus malliis ferri, sex martellis, duabus pyochiis et duabus pichiis reficiendis pluries per dictum tempus / ut in particulis : .XXXVIII. solid geben. Factura octo espararii pro portis ecclesie factarum de ferro dominum computato / malio computo precedenti : .V. solid. Triginta libras ferri et viginti octo quarellis calibis / emptis pro ferramenta necessaria pro molendino domini : .XVI. solid .X. den. Duobus torslionis ferri, arbore / ferri dicti molendini, una millia ferrea et duobus circulis ad ligandum rotam molendini factis de ferro et / calibe domini predictis et factura istorum : .XXII. solid. Una mola nova empta pro dicto molendino: / .XIII. solid. Factura tecti molendini facti de scindulis clavino et alia fusta domini : .XV. solid / quatuor duodenis laterum emptis pro tecto

furni domini: .V. solid .IX. den. Girollo Chapuys / dicto Champurry pro tecto dicti furni faciendo in taschiam: .XXII. solid. In portagio quadraginta / trium sextias dicti vini a Versoya usque apud Aquarie: .XII. solid. Portagio treginta septem modiorum / frumenti ad mensuram Aquiani, duorum modium, sex cuparum ad mensuram Thononis : duodecim modiorum avene / ad mensuram Aquiani et viginti sex octanarum avene ad mensuram Versoye et quinquaginta octanarum / frumenti apportatarum a Gebena apud Aquariam: .LXX. solid .X. den geben. Tribus canalibus videlicet una de quercu / et duabus de sapino emptis ad portandum aquam bezerie infra fossatos a parte Nernyaci : .XXI. solid. Sex palis / pro nave domini : .III. solid .VI. den. Expensas Tuomberti otherii qui occidit de sumitate muri portantum / quemdam grossum lapidem et fractura fuerunt sibi crura et brachium et dati fuerunt sibi de mandato [manque parchemin] / .VIII. solid geben. Expensarum Amedei clerici nepotis Hugneti Pontheis custodientis operarios [manque parchemin] / .VIII. solid geben. Expensas Amedei clerici nepotis Hugueti Pontheis custodientis operarios per quinquaginta / septimanas et quatuor dies finitos in festo beati Clementis anno quo supra. [manque parchemin] / Librauit Iaqueto Patris de Sancto Gingulpho dicto Canart et Vuillelmus dicto Meynier pro viginti navatis / grossorum lapidum qui nunc estant in rippa lacus subtus castrum qualibet [navata empta quatuor solid ] [manque parchemin] / ipsius Amedei et Emrici lathomi euntium apud Meler\_ ad dominum prepo[s]itum per facto operis [manque parchemin] / pecuniam : .V. solid. Stipendiis Domengeti lathomi operanti in facturra porte castri et in [manque parchemin] / positam per quinque dies qualibet die capiente duos solid. Melmeti de Chavanay operanti per quinque dies capiente qualibet die / sexdecem den: .XVI. solid .VIII. den. Stipendiis novem otheriorum apportantium lapides morterium et arenam ad dictum / opus quolibet capiente per diem duodecim den: .IX. solid. Stipendiis quatuordecim manuoperariorum ad idem quolibet capiente per diem / septem den: .VIII. solid .II. den. Lapidibus emptis a dicto Canart, Hugonino de Filye perrussodo de eschieletes / ad idem: .XXIII. solid. Expensas domini Girollo predicti et Amedei scriptori sui morantium apud Villamnovam / per quinque dies pro presenti computo reddendo. Inclusis octo solidis pro quadam naviculam ipsos adducentur apud Villamnovam / et reducente apud Aquariam : .XXIII. solid geben. Alloquantur sibi qui sibi debentur de remanencia / sui computi precedentis: .XI. lb .IX. den laus.LXX. solid .III. den ob geben. / Summa expense et missionum predictarum : .III<sup>c</sup> XLVI. lb .XV. solid .VIII. den ob geben / et .XI. lb .IX. den laus. Et sic debentur ei .VI<sup>xx</sup> XIII. lb .XIII. solid .III. den [ob geben] / et predicti laus. De quibus deducuntur quos recepit a Rolando Garreti pedagogatorum [manque parchemin] / Villenove ut per confessionem dicti domini Girollo et per ipsius litteram de recepta datam Aquarie die [lune post] / assumptionem beate Marie virginis quam dictus Rolandus custodit penes se in sex lb decem solid gros tur / quolibet gros tur date pro tresdecim den geben .III<sup>xx</sup> III. lb .X. solid geben. Et [sic] / debentur sibi finaliter .L. lb .III. solid .III. den ob geben. Et .XI. lb .IX. den laus. / de quibus satiffactum est sibi in computo subsequenti et sic eque.

### [peau 8]

Computus Guillermi Bachini castellani Aquarie de hiis que recepit et librauit pro operibus / Aquarie a XXIII die mensis marcii anno Domini M CCC XIII usque ad diem lune secundam diem mensis iunii exclusive / anno Domini M CCC XV videlicet de uno anno integro et

decem septaminis factus et receptus apud Chillionem presente domino per Andrinetum / de MonteMeliano clericum domini.

Frumentum (en marge gauche)

Item reddit computum de .VIII. modiis frumenti ad mensuram Thononis receptis a Rolando Garreti pedagatori Villenove. De / .II. modiis ad eandem mensuram receptis ab eodem Rolando per manum Rolerii famuli sui. De .II. modiis .VIII. cupis ad mensuram Aquiani / receptis ab eodem Rolando per manum Perroneti de Castillione castellani Aquiani. De .XII. modiis ad eandem mensuram receptis a / dicto Rolando per manum dicti castellani Aquiani. / Summa : .X. modii ad mensuram Thononis et .XII. modii .VIII. cupe ad mensuram Aquiani.

Vinum (en marge gauche)

Idem reddit computum de .XIII. sexteriis ad mensuram Thononis receptis a dicto Rolando per manum Rolerii famuli sui. De .III. modiis dimidium ad / mensuram Villenove receptis a dicto Rolando. / Summa : .XIII. sexterii ad mensuram Thononis et .III. modii cum dimidio ad mensuram Villenove.

Denarii (en marge gauche)

Idem reddit computum de .VIII<sup>xx</sup> VIII. lb .XI. solid .VI. den geben receptis a dicto Rolando in duodecim receptis. De .XXIII. lb / .III. solid .IX. den geben receptis a dicto Rolando per manum domini Abbatis Filiaci. De .XXXI. lb .?. solid geben receptis a dicto Rolando / in quinquaginta solid gros tur per manum Reymondi de Fisterna. De .X. solid gross tur receptis a dicto Rolando XV die / mensis februarii. De .XXXVII. lb geben receptis a dicto Rolando per manum Guichardi Ponczardi castellani Alingii. / De .IX. lb .X. den geben receptis a dicto Rolando in decem solid gros tur et in quinquaginta solid decem den geben XV / die mensis aprilis. De .XXXIX. lb geben receptis a dicto Rolando in sexaginta solid gros tur octava die mensis maii. / De .LVIII. solid .VI. den geben receptis ab operarii propter messuerias. De .XII. solid .VI. den geben receptis de trecentis fagotis lignorum / qui supererant de lignis raffurni venditis pro tanto. / Summa : .III<sup>c</sup> XI. lb .XII. solid .I. den geben et .X. solid gros tur.

Venditiones (en marge gauche)

Idem reddit computum de .LVIII. lb .VIII. solid .VIII. den receptis de predictis decem modiis frumenti ad mensuram Thononis et quatuordecim / modiis octo cupis ad mensuram Aquiani venditis ut supra quolibet modius ad mensuram Thononis quadraginta quinque solid et quolibet modius ad / mensuram Aquiani quadraginta novem solid quia pro tanto venditum fuit operariis tempore quo fuit receptum et expensis ut dicit / castellanus. De .XIII. lb .III. solid receptis de predictis tresdecim sexteriis vini ad mensuram Thononis et quatuor modiis et dimidium ad mensuram / Villenove venditis ut supra quolibet sextarium ad mensuram Thononis octo solid et quolibet modium ad mensuram Villenove quadraginta / solid.

Summa : .LXXII. lb .XII. solid .VIII. den. / Summa totius recepte : .III<sup>c</sup> III<sup>xx</sup> III. lb .III. solid .IX. den geben et .X. solid gros tur / De quibus /

Raffurnus (en marge gauche)

In stipendiis quingentorum et quaterviginti operariorum scindendum in nemore de Bona ligantium et portantium ligna usque ad rippam [manque parchemin] / dictum nemus per [sic] raffurno domini faciendo capiente quolibet sex den : .XIII. lb .X. solid. Stipendiis octies viginti unius operariorum ad idem capiente quolibet / septem den: .LII. solid .VI. den. Stipendiis viginti unius aliorum operariorum ad idem capiente quolibet tres den: .V. solid .III. den. Stipendiis tresdecim / nautarum gubernantium et ducentium navem supra [sic] lacum pro dictis lignis portandis a rippa predicta usque ad Aquariam capiente quolibet decem den: .X. solid / .X. den. Stipendiis quaterviginti decem operariorum operantium in dicta nave capiente quolibet septem den: .LII. solid .VI. den. Inclusis quatuor solid sex den pro / charrata unius navate perrarii tranchiati ad idem. Stipendiis trescentum tresdecim operariorum scindentium in nemore de Fesole grossos quercus / et viginti quercus emptas de Willelmo de Sevenay capiente quolibet sex den : .VII. lb .XVI. solid .VI. den. Stipendiis ducentorum et decem rassa[n]tium / dictas quercus capiente quolibet duodecim den : .X. lb .X. solid. Locagio septies viginti duodecim curruum portantium dictas quercus a nemore / predicto usque ad raffurnum capiente quolibet decem octo den: .XI. lb .VIII. solid. Locagio quaterviginti et decemseptem aliorum curruum ad / idem capiente quolibet sexdecim den: .VI. lb .IX. solid .III. den. Stipendiis treginta quatuor magistrorum lathomorum ruppendum lapides apud Brest ad faciendum / votas in dicto raffurno capiente quolibet duos solid : .LXVIII. solid. Stipendiis treginta quatuor aliorum lathomorum ad idem capiente quolibet duodecim den: .XXXIII. / solid. Stipendiis quadraginta quinque otheriorum portantium dictos lapides ad rippam subtus Brest capiente quolibet octo den: .XXX. solid. Stipendiis novem operariorum / onerantium dictos otheriorum capiente quolibet septem den: .V. solid .III. den. Librauit Iohanni Patris pro quatuor navatis lapidum ducendum ad taschiam a dicta rippa / ad raffurnum ad navem dictam? et dantur sibi pro qualibet navata quatuordecim solid: .LVI. solid. Iaquerio Patris pro octo navatis dicatorum lapidum / ducentum ad taschiam ut supra ad navem suam et dantur sibi pro qualibet navata decemseptem solid: .VI. lb .XVI. solid. Nicholeto Furnerio de Aquiano, Heremando / Martino foresterii et Rolerio de Malpasset pro triginta navatis ducendum dictos lapides et alios minutes pro raffurno / ad taschiam ad navem suam et dantur sibi pro qualibet navata sexdecim solid: .XXIII. lb. Lapidibus emptis ad levandum murum raffurni / et reficiendum : .IX. solid. Stipendiis trium hominum ducentium lapides ad navem pro calce faciendae capiente quolibet septem den et duodecim aliorum hominum / ad idem quolibet capiente sex den inclusis novem den pro locagio navis: .VIII. solid .VI. den. Stipendiis quadraginta quinque otheriorum [manque parchemin] / sedis raffurni extra dictum raffurnum quolibet capiente septem den: .XXVI. solid .III. den. Viginti operariorum crosantium terram et onerantium dictos / capiente quolibet sex den: .X. solid. Novem aliis operariorum ad idem capiente quolibet quatuor den: .III. solid. Stipendiis Heremandi lathomi magistri raffurni / ad faciendum raffurnum per triginta duos dies capiente per diem duos solid: .LXIII. solid. Stipendiis triginta trium lathomorum ad idem / capiente quolibet viginti den : .LV. solid. Stipendiis viginti quatuor aliorum lathomorum ad idem capiente quolibet sexdecim den:

.XXXII. solid. Stipendiis / decemnovem aliorum lathomorum ad idem capiente quolibet novem den: .XIII. solid .III. den. Stipendiis quinquaginta quinque otteriorum ad idem capiente quolibet octo / den: .XLIII. solid .III. den. Stipendiis quinquaginta sex aliorum otteriorum ad idem capiente quolibet septem den: .XXXII. solid .VIII. den. Stipendiis ducentorum / sex manuoperariorum ad idem quolibet capiente sex den: .CIII. solid. Stipendiis quaterviginti unius operariorum ad idem capiente quolibet quinque den: .XXXIII. solid / .IX. den. Stipendiis octo aliorum operariorum ad idem capiente quolibet quatuor den: .II. solid .VIII. den. Stipendiis sexaginta sex aliorum operariorum ad idem / capiente quolibet tres den: .XVI. solid .VI. den. In fusta et factura cindrorum et bayardorum raffurni : .X. solid .VIII. den. Viginti / quercubus emptis a Vuillelmo de Sevenay pro lignis dicti raffurni : .CXII. solid. Novem charratis furgonorum emptorum pro dicto raffurno / tribus pagnis emptis ad idem pro borris, una tella?, duobus vasis ad idem pro aqua tenenda, duobus vini? ad idem, inclusis quatuor / solid sex den pro charreagio dictorum furgonorum: .XXIII. solid .I. den. Quadraginta septem libris ferri emptis pro ruablis et guapinis faciendis / ad idem qualibet libra tribus den inclusis sex solid tribus den pro facture: .XVII. solid .XI. den. Stipendiis septem carpentatoribus facientium borras, / pallas et macias pro rafurno capiente quolibet duodecim den inclusis quatuor solid sex den pro quatuor rottis ad idem: .XI. solid .VI. den. / Stipendiis Heremandi lathomi regentis raffurnum per duodecim dies in quoquendo dictum raffurnum curando et obturando quinque bochias / rafurni per novem noctes capiente per diem duos solid et per noctem decemocto den: .XXXVII. solid .VI. den. Stipendiis Turini lathomi / rafurnerii per decem dies ad idem et per novem noctes capiente per diem viginti den et per noctem duodecim den: .XXV. solid .VIII. den. / Stipendiis Reymondi raffurnerii ad idem per decem dies et novem noctes capiente per diem sexdecim den et per noctem duodecim den: / .XXII. solid .III. den. Stipendiis sexaginta quatuor operariorum ad idem attrahentium ligna et ponendum in raffurno quolibet capiente octo / den: .XLII. solid .VIII. den. Stipendiis quinquaginta septem operariorum ad idem de nocte capiente quolibet sex den: .XXVIII. solid .VI. den. / Stipendiis quingentorum decemocto operariorum aliorum ad idem videlicet in quoquendo capiente quolibet sex den: .XII. lb .XIX. solid. Stipendiis / quatercentum triginta septem aliorum operariorum ad idem de nocte capiente quolibet per noctem quinque den: .IX. lb .III. solid .VI. den. Stipendiis viginti [manque parchemin]

### [peau 9]

operariorum minorum facientium et portantium morterium de terra ad obturandum raffurnum die noctuque quasi per unam diem capiente quolibet tres den : .VI. solid. / Locagio unius tabernarii vendendum vinum domini predictis operariis per novem dies et novem noctes capiente per diem et noctem duodecim den : / .IX. solid. Septem duodenis lattharum emptarum ad coperiendum dictum raffurnum qualibet duodena quindecim den: .VIII. solid .IX. den. Quinque miliarium / et dimidia clavinorum ad idem qualibet miliari viginti tribus den: .X. solid .VI. den. Stipendium unius carpentatori facienti dictum tectum in taschiam / inclusis duobus solid pro quatuor hominibus ad idem iuvantibus: .XI. solid .VI. den. / Summa omnium missurum raffurni : .VIII<sup>xx</sup> III. lb .XVI. solid geben.

Raius (en marge gauche)

In tribus navatis lapidum pro dicto rayo emptis a Iaquemeto Patris et sociis eius qualibet navata quindecim solid : .XLV. solid. Duabus navatis / lapidum ad idem emptis ab Herimando et Reymondo, navata quatuordecim solid : .XXVIII. solid. Quadam quantitas lapidum empta ad idem / ab Herimando : .III. solid. Lapidibus crudis emptis ab Herimando et Iaquemeto medico pro obla dicti raii muranda : .IIII. solid / .IIII. den. Chareagio dictorum lapidum a Bena apud Aquariam : .X. solid. Factura duorum martellorum de ferro domini : .XII. den. / Stipendiis trium operariorum facientium et crosantium oblam seu sedem dicti rayi qualibet capiente septem den : .XXI. den. Stipendiis viginti / unius operariorum ad idem capiente quolibet sex den: .X. solid .VI. den. Stipendiis triginta lathomorum murantium et facientium dictum rayum [manque parchemin] / cum lapides et quoquentium dictum rayum capiente quolibet duos solid : .LX. solid. Stipendiis triginta lathomorum ad idem capiente quolibet sexdecim / den: .XL. solid. Stipendiis viginti operariorum ad idem capiente quolibet novem den: .XV. solid. Stipendiis triginta septem operariorum / ad idem capiente quolibet septem den: .XXI. solid .VII. den. Stipendiis viginti unius operariorum ad idem capiente quolibet sex den: .X. solid .VI. den. / Stipendiis viginti octo operariorum ad idem capiente quolibet octo den: .XVIII. solid .VIII. den. Stipendiis tresdecim operariorum ad idem / capiente quolibet novem den: .IX. solid .IX. den. Stipendiis viginti duorum operariorum ad idem capiente quolibet decem den: .XVIII. solid .IIII. den. / Stipendiis trium lathomorum operantium in decoctione dicti rayi quasi per unam noctem capiente quolibet decemocto den: .IIII. solid .VI. den. Stipendiis / trium aliorum ad idem capiente quolibet per noctem duodecim den: .III. solid. Stipendiis sex aliorum operariorum ad idem capiente quolibet octo den: / .IIII. solid. Locagio octo curruum portantium ligna de raffurno ad raiium capiente quolibet curru decemocto den: / .XII. solid. Locagio octo hominum iuventium cum dictis curribus capiente quolibet octo den: .V. solid .IIII. den. Sex fassiculis perchiarum / pro dicto rayo coperiendo et locagio duorum carpentariorum et trium hominum ad idem: .IIII. solid .VI. den. Locagio navis Iaquemeti Patris / cum nautis ducentorum octo modiis ferri et quatuor modiis [cum] dimidio vini a Chiollione ad Aquariam inclusis septem solid quatuor den pro / dicto blado et vino custodiendo per lacum et portando a rippa infra castrum Aquarie :.XXIX. solid .IIII. den. / Summa totius raii: .XVIII. lb .I. den geben. /

#### Porta Burgi (en marge gauche)

In locagio decem curruum pro lapidibus adducendum a campis de Beyna apud Aquariam pro porta burgi facienda capiente quolibet / decemocto den inclusis duobus solid pro expensis unius curruus ad octo boues domini abbitis Filliaci per duas dies ad idem: .XVII. solid. / Stipendiis quinque lathomorum pro tibia dicte porte muranda capiente quolibet decemocto den: .VII. solid .VI. den. Stipendiis sex lathomorum / ad idem capiente quolibet duos solid: .XII. solid. Stipendiis sex aliorum lathomorum ad idem capiente quolibet sexdecim den: .VIII. solid. Stipendiis / quatuor lathomorum ad idem capiente quolibet duodecim den: .IIII. solid. Stipendiis sex otteriorum ad idem capiente quolibet octo den: .?. solid. / Stipendiis sexaginta septem otteriorum ad idem capiente quolibet septem den: .XXXIX. solid .I. den. Stipendiis viginti septem manuoperariorum [manque] / capiente quolibet sex den: .XIII. solid .VI. den. Stipendiis decemocto aliorum operariorum ad idem capiente quolibet quinque den: .VIII. solid .VI. den. / Stipendiis quatuor operariorum ad idem capiente quolibet tres den: .XII. den. Arena



portanda a rippa lacus ad [dictam portam] .XI. solid .VII. den. / Summa omnium missorum de porta: .VI. lb .IX. solid .III. den. /

Murus et turris burgi (en marge gauche)

Stipendiis viginti octo lathomorum pro muro de burgo fenduto et turre fenduta diruendis et reficiendis capiente quolibet duos solid : .LVI. solid / Pro quadam parte dicte turris et dicti muri dirruendis in taschiam : .LXV. solid .VI. den. Stipendiis quaterviginti duorum lathomorum operantium ad idem capiente / quolibet viginti den : .VI. lb .XVI. solid .VIII. den. Stipendiis quaterviginti decemnovem lathomorum ad idem capiente quolibet decemocto den: .VII. lb / .VIII. solid .VI. den. Stipendiis quadraginta septem lathomorum ad idem capiente quolibet sexdecim den: .LXII. solid .VIII. den. Stipendiis septies viginti septem / ottheriorum ad idem quolibet capiente novem den: .CX. solid .III. den. Stipendiis trium lathomorum ad idem capiente quolibet duodecim den: .III. solid. Stipendiis / sexaginta duodecim ottheriorum ad idem capiente quolibet decem den: .LX. solid. Stipendiis ducentorum quaterviginti ottheriorum ad idem capiente quolibet octo den: / .IX. lb .VI. solid .VIII. den. Stipendiis quingentorum decemocto ottheriorum ad idem capiente quolibet septem den: .XV. lb .II. solid .II. den. Stipendiis octies centum / sexaginta manuoperariorum et ottheriorum operantium ad idem capiente quolibet sex den: .XXI. lb .X. solid. Stipendiis quaterviginti quinque manuoperariorum ad idem capiente quolibet quinque / den: .VIII. lb .XVII. solid .I. den. Stipendiis sexaginta manuoperariorum ad idem capiente quolibet quatuor den: .XX. solid. Stipendiis sexdecim manuoperariorum ad idem / capiente quolibet quatuor den: .III. solid. Locagio viginti curruum ducentium lapides a charrerria qua itur versus Nernye ubi erant congregati / ad idem quolibet curru capiente decemocto den: .XXX. solid. Centum lapidibus molescinis emptis versus Copetum et ipsis ducendis versus Aquariam / pro pilono molendini faciendo in medio dicti muri: .XVI. solid .VIII. den. Arena portanda in taschiam a rippa lacus ad dictam turrim et / murum: .XII. solid .VI. den. Fossato curando a dicto pilono usque ad portam qua it versus Rovoram: .XXX. solid .VI. den. / Summa: .IIII<sup>xx</sup> XII. Lb .XII. solid .II. den geben. /

Attractus pro castro et edificium (en marge gauche)

Viginti navatis lapidum emptis ab Heremando et Domengeto et piscatis in lacu pro turre castri fondanda et facienda qualibet / quatuor solid : .III. lb. Duabus navatis chantonorum emptis ab eisdem qualibet octo solid sex den : .XVII. solid. Sexaginta duabus navatis / lapidum emptis a Iaquemeto Patris et sociis suis qualibet quatuor solid : .XII. lb .VIII. solid. Treginta una navatis lapidum marni emptis a Peroneto / Pernereti de Herementia qualibet quatuor solid : .VI. lb .III. solid. Triginta navatis lapidum a Francisci Papia et Roleti bastardo emptis / qualibet duobus solid duobus den : .LXV. solid. Triginta tribus navatis lapidum emptis ab Ansermodo Barnot qualibet tribus solid : / .III. lb .XIX. solid. Una navata empta a Martino Charrey: .II. solid. Uno mocello lapidum empto a Iohanne de Thononis: .X. solid. / Lapidibus emptis a perrerio Cuminem: .XIII. den. Una navata empta a Iaquinodo de Nernye: .II. solid. / Summa : .XXXII. lb .VIII. solid .I. den geben. / Quinquaginta navatis arene emptis a Iaquinodo de Nernye et sociis suis qualibet duobus solid uno den : .CVIII. solid .III. den.

Decemseptem / navatis arene emptis a Perroneto Pernereti de Herementia qualibet tribus solid: .LI. solid. Una navata empta a Martino Pugnes / de Herementia: .XVI. den. Undecim navatis arene ad navem domini quas adduxerunt Iohanes Patris canardus et eorum socii qualibet / tribus solid: .XXXIII. solid. Uno monthono arene empto a Stephano Tabernario: .III. solid .IX. den. Summa: .IX. lb .XVIII. solid .V. den. / Quadraginta duobus otteriorum portantium lapidum in castro capiente quolibet decem den: .XXXV. solid. Sexaginta uni otteriorum ad idem capiente / quolibet novem den: .XLV. solid .IX. den. Septies viginti quatuor otteriorum ad idem quolibet capiente octo den: .III. lb .XVI. solid. / Decemocto otteriorum ad idem capiente quolibet septem den: .X. solid .VI. den. Septies viginti tribus manuoperariorum ad idem quolibet capiente sex den: / .LXXI. solid .VI. den. Triginta quatuor operariorum ad idem capiente quolibet quinque den: .XIII. solid .II. den. Quatuordecim navatis lapidum / portatis in castrum in taschiam per Stevenerium et Richardum otteriorum: .XIII. solid. / Summa: .XIII. lb .VI. solid .XI. den. Stipendiis undecim otteriorum tollentium et portantium terram a presione / turris ad rippam quolibet capiente decem den: .IX. solid .II. den. Stipendiis quadraginta quatuor otteriorum ad idem capiente quolibet novem den: / .XXXII. solid .III. den. Sexties viginti duodecim otteriorum ad idem capiente quolibet octo den: .III. lb .VIII. solid. Septies viginti quindecim / manuoperariorum portantium calcem et facientium morterium capiente quolibet sex den: .LXXVII. solid .VI. den. Stipendiis triginta novem manuoperariorum / ad idem capiente quolibet quinque den : .XVI. solid .III. den. Stipendiis sex manuoperariorum ad idem capiente quolibet quatuor den: .II. solid. Stipendiis / berchuserii scindentium lapides per triginta sex dies capiente per diem sex den: .XVIII. solid. Librauit capellanis tollentis ossa mortuorum /

### [peau 10]

et ponentium in ecclesia nova: .V. solid. Lathomis de dono domini pro vino: .V. solid. Decemocto otteriorum portantium calcem quolibet capiente / septem den: .X. solid .VI. den. / Summa: .XIII. lb .III. solid .VIII. den. / Stipendiis viginti lathomorum frangentium lapides et operantium in muro et in piesione turris capiente quolibet duos solid : .XL. solid. Stipendiis viginti / lathomorum ad idem capiente quolibet viginti den : .XXXIII. solid .III. den. Quadraginta lathomorum ad idem capiente quolibet decemocto den: / .LX. solid. Undecim lathomorum ad idem capiente quolibet quindecim den: .XIII. solid .IX. den. Undecim lathomorum ad idem capiente quolibet duodecim den: / .XII. solid. Triginta sex lathomorum ad idem capiente quolibet octo den: .XXIII. solid. Charreagio novies viginti et sex lapidibus molescinorum / portatorum a perreria de Siez apud Aquarie: .XXXII. solid .VII. den. / Summa : .X. lb .XV. solid .VIII. den

### Porta castri (en marge gauche)

Quatuordecim postibus emptis pro porta facienda: .VIII. solid. Quinque exparris, quatercentum et quinquaginta tachiis de ferro ponderantis sexaginta / sex decim libris operatorum pro ferrature porte castri qualibet libra sex den: .XXXVIII. solid. Tribus seris cum clavibus ferroliis et una cathena positis in / dicta porta: .XIII. solid. Novem carpentatorum quolibet capiente duodecim den: .IX. solid. / Summa: LXVIII. solid.

Pons castris (en marge gauche)

Sex trabibus emptis pro ponte faciendo anteportam castris: .XX. solid. Tribus duodenis lonorum ad plattellandum pontem qualibet duodena / sex solid: .XVIII. solid. Pro una navi cum sex palis emitis quisitum dictam fustam apud Myndunum: .III. solid. Tribus carpentatorum / facientium dictum pontem quolibet capiente quatuordecim den : .III. solid .VI. den. / Summa : XLIII. solid .VI. den. /

Duobus carpentatorum faciendum quadam postellam subtus domum currati pro attractu navum portando in castrum quolibet capiente duodecim den : / .II. solid. Una cathena, sera, exparis, angonibus ferri ad idem: .III. solid .VI. den. Decemocto chivronibus emptis pro ponthum faciendum / ad murandum quolibet septem den: .X. solid .VI. den. Uno quintallo et sexdecim libras ferri : .XXVI. solid .II. den. Duabus duodenis quarrellorum / calibus: .VIII. solid. Refectione duarum pic[inconnu] duarum proch[inconnu] duorum arcolorum ? indo factorum ad ligandum arborem bochie / tachiaram, expararum et duorum grossorum crocorum pro bechia : .XXIX. solid.

Chaffallum (en marge gauche)

Octo quercubus et duabus trabibus de sapino emptis pro / chaffallum de villa faciendum solandis de novo et appendendum qui cadebant ultra quatuor quercubus datis per dominum Abbatem / Filiaci : .XXXV. solid. Charreagio dicte fuste a nemore Descona et Filiaci apud Aquariam : .XIII. solid .VI. den. / Duodecim ottheriorum amovementium terram de sedibus dictorum chaffallorum quolibet capiente sex den : .VI. solid. Quadraginta manuoperariorum ad / idem capiente quolibet quinque den : .XIX. solid .II. den. Quidam homini imparanti per tres dies duos chaffallos de portis capiente per diem / octo den : .II. solid. Tribus carpentatorum resolantium chaffallum apponendum columpnas putrefactas in taschiam et imparantium / magnum chaffalem et aptantium portas ville cadentium : .VI. lb .XII. den. Duobus carpentatorum coperientium dictos chaffallos / capiente quolibet duodecim den : .II. solid. Duobus hominibus cum ipsis quolibet capiente sex den : .XII. den. Quatuor miliarium clavini / ad idem quolibet viginti tribus den : .VII. solid .VIII. den. Duodecim duodenis grossorum clavorum ad sarrandum postes qualibet tribus / den : .III. solid. / Summa: .XIII. lb .X. solid .VI. den. /

Bechia (en marge gauche)

Quinque quercubus emptis pro bechiam faciendum : .XIII. solid .VIII. den. Quatuor longis ad idem ultra fustam de Chastez et de / Mosturnoz : .II. solid. Charreagium dictarum quinque quercum a nemore Destona : .III. solid. Charreagium fuste de Chastez et / de Mosturnoz apud Aquariam : .XLIX. solid .IX. den. Factura bechie in taschiam per manum Perrodi Tyerry: .VII. lb. Quatuor paneriis ad / portandum morterium et minutos lapides cum bechia : .VI. solid. Una grossa corda de quinqueginta teisis cum duabus filiabus / empta ad idem punderante quatuor quintallis et triginta quinque libris : .X. lb .XVII. solid .VI. den. Charreagium dictam cordam: .VI. solid. / Summa : .XXI. lb .XVIII. solid .XI. den.

Molendinum (en marge gauche)

Sexcentum duodecim teisis fossati pro aquaducenda a Feseleyo usque ad terrallium ville pro molendino domini in taschiam per Pilonetum / terralionem qualibet tesa quinque podiis : .LXIII. solid .IX. den. Decemocto terralionibus pro chaciata retro pilonem molendini / facienda capiente quolibet duodecim den : .XVIII. solid. Quinque carpentatorum aptantium molendinum et rotam capiente quolibet decemocto den : / .VII. solid .VI. den. Una mait empta de novo pro molendino : .XIII. den. Duobus operariorum currantium subtus rotam / molendini : .XII. den. / Summa : .III. lb .XI. solid .III. den. /

Ecclesia nova (en marge gauche)

Sex miliarium clavini emptis pro campanili ecclesie nove quolibet viginti tribus den: .XI. solid .VI. den. Viginta [sic] una duodena grossorum / clavorum ad battandum qualibet tribus den: .V. solid .III. den. Decemnovem lattis: .XXIII. den. Una pro estio ecclesie: .XIII. den. / Sex carpentatorum coperientium dictum campanile[m] capiente quolibet duodecim den: .VI. solid. Sex manuoperariorum cum ipsis quolibet capiente sex den: .III. solid. / Cuidam misso apud Gebenam pro dicto clavino emendo: .VIII. den. / Summa: .XXIX. solid .V. den. /

Furnus (en marge gauche)

Una sera posita in furno : .XII. den. Tribus miliaribus et dimidio clavinorum ad coperiendum et aptandum domum furni de scindulis / domini : .VI. solid .VIII. den. Quatuor carpentatorum ad idem capiente quolibet duodecim den : .III. solid. / Summa : .XI. solid .VIII. den. /

Domus castri (en marge gauche)

Duobus miliarium cum dimidio clavinorum pro domo castri recoperienda : .III. solid .IX. den. Duobus carpentatorum coperientium capiente quolibet / duodecim den : .II. solid. Septem nuntiis missis apud Villamnovam : .XI. solid .VIII. den. Septem hominibus facientium turnas ante raffurnum / et angulos muri castri quolibet capiente sex den : .III. solid .VI. den. Cor[inconnu] et aspis ferri pro navi domini aptanda : .V. solid / .VII. den. Una duodena longorum cum duobus chivronibus positis in dicta nave pro arena portanda: .VI. solid .I den. Tupis / ad tappiendum dictam navem: .II. solid .II. den. Decem carpentatorum aptantium bis dictam naves quolibet capiente duodecim den: .XX. solid. / Sex hominibus quolibet capiente octo den ad idem iuvantium: .III. solid. Quinque hominibus tappiendum dictam navem quolibet capiente sex / den : .II. solid .VI. den. Girodo carpentatori reficienti bochon dicte navis et in ipsa ponenti plura frusta / postium in taschiam: .XII. solid .VI. den. Quatuor hominibus encantatibus arbores in Beyna capiente quolibet sex den: .II. solid. / Summa: .LXVI. solid .X. den geben. /

Navis (en marge gauche)

Una navi nova empta apud Turrim Viniaci a Bartholomeo de Turre: .IX. lb .X. solid pro ipsa ducenda apud Aquariam: / .XIII. solid .VI. den. / Summa : .X. lb .III. solid .VI. den. / Summa omnium summarum expensarum: .IIIc XXIII. Lb .XVI. solid geben et sic / debentur ei .XL. lb .XI. solid .III. den geben. Et ipse debet .X. solid gross tur pro quibus gros / tur deducuntur de predictis geben ca[m]pso quolibet gros tur pro tresdecim den geben .VI. lb .X solid gros / et sic debentur ei .XXXIII. lb .I. solid .III. den geben qui sibi alloquantur in fine computi [sui] / castellanie sue de Aquaria et sic eque.

2 : ADS SA 5711: 1317-1318:

Computus domini Girodi de Aquaria de hiis que recepit et librait per operibus / castri Aquarie faciendis a septima die mensis aprilis inclusive anno CCC XVII usque ad diem mercurii vicesimam / secundam diem mensis novembris anno CCC XVIII videlicet de uno anno integro et triginta duabus septimanis / receptus apud Aquariam per Guillelmum de Castellione presente Rolando Garreti [manque parchemin] /

Denarios (en marge gauche)

Idem reddit computum quod recepit a dicto Rolando pedagatore ville nove [manque parchemin] / Summa recepte : .IIc LIX. lb .II. solid geben. /

Lapides pro attractu (en marge gauche)

In viginti septem navatis lapidum piscatorum [manque parchemin] ad navem sex pedum qualibet navata [manque parchemin] / empta duobus solid. Et in decem navatis ad navem decem pedum qualibet empta quatuor / solid. Et decemnovem aliis navatis ad eandem navem decem pedum qualibet / navata empta quinque solid : .IX. lb .IX. solid geben. /

Stuphi (en marge gauche)

In quatuor miliariis et novies centum chantonis stophorum emptis apud Sanctum Gingulphum / quolibet miliari empto sex lb geben et continet quilibet chantonis unum pedem / et dimidium in longo et unum pedem in grosso : .XXIX. lb .VIII. solid geben. / In locagio viginti octo navium et nautarium ipsas ducentium quasi per unam diem / apportantium dictos chantonos stophorum a Sancto Gingulpho usque apud Aquariam qualibet / nave cum nautis suis qualibet capiente quidecim solid : .XXI. lb geben. /

Arena (en marge gauche)

In triginta novem navatis arene ad navem decem pedum emptis qualibet navata / tribus solid. Et in viginti duabus navatis arene ad navem sex pedum emptis / qualibet navata decem octo den : .VII. lb .X. solid geben. /

Lapides molacie (en marge gauche)

In duobus miliariis membrorum lapidum molacie emptis apud Copet a Girardo / Perrerii pro fenestris superioris trabature perficiendis et pro guteriis circumquaque / turrim salam factis et pro foeriis quatuor chaminatarum et gradibus duplicibus / factis per supra votam seturni et pro ipsa vota facienda et continet dicti gradus / decem pedes in largo et sunt in ipsis gradibus triginta novis passus ab una / parte et ab alia parte viginti septem passus quolibet miliari

incluso chareagio usque / apud Aquariam empto viginti lb ut per quatuor paria literarum de  
recepta predicti / Girardi quarum ultima data fuit die iovis in octabas beati Bartholomei anno /  
CCC XVIII quas reddit : .XL. lb geben. /

Murus turris sale (en marge gauche)

Librauit magistro Iohannodo Darmays de Lausanna lathomo reassamenti tachiam datam /  
quodam per dominum magistro Wuillermo de Guereri lathomo ut in computis precedentibus  
et /dabantur eidem magistro Vuillelmo per conventionem secum factam per dominum pro  
qualibet teysa sex / pedum ad manum domini in grossum viginti septem solidi geben et de  
tallia / fenestrarum uysseriarum choudenarum chaminatarum debebantur dari eidem magistro  
/ Vuillelmo ad arbitrum lathomorum per testimonium predicti Rolandi Garreti presentis / ut  
dicit in datione dicte tachie et facte sunt in dicta turre sala tam per manum / dicti magistri  
Vuillelmi quam per manum ipsius magistri Iohannodi et assumentis dictam tachiam / nomine  
dicti magistri Vuillelmi quondam novies viginti et duodecim teyse et dimidia muri / inclusis  
omnibus particulis computorum precedentium et facte sunt in dicta turre sala / in trabatura  
inferiori quatuor fenestre ad duas sedes et octo fenestre / ad unam sedem et quoddam hostium  
pro introitu domus et choudane duarum caminatarum / et in trabatura superiori facte sunt  
septem fenestre ad duas sedes et / quatuor fenestre ad unam sedem et choudane duarum  
caminatarum. Et facta / sunt in eadem turre sala circumquaque duo tablamenta lapidum  
inscisorum per / guteriis et sosta dicti muri et tassati sunt dicto magistro Iohannodo tam  
nomine suo / quam nomine dicti magistri Vuillelmi quondam pro tallia cuiuslibet fenestre  
dictarum fenestrarum / quadraginta solidi et pro tallia dicti hostii tantumdem et pro tallia  
cuiuslibet / caminate dictarum quatuor caminatarum tantumdem et pro tallia dictorum duorum  
/ tablamentorum centum solidi geben ultra novies viginti sexdecim lb et quindecim / solid  
geben solutas dicto magistro Vuillelmo quondam per Guichardum Ponczardi tunc /  
castellanum Aquarie ultra in duobus computis ipsius castellani de anno CCC XV /- et XVI et  
ultra septuaginta lb solutas eidem magistro Vuillelmo quondam per predictum / dominum  
Girodum ut in eius computo precedenti. Et mensuratum est murum dicte turris / sale per  
predictos Rolandum et Guillermmum de Castellione et reperta est ibidem per eos dicta /  
quantitas teysarum tam de pleno quam de vacuo ut per confessionem ipsius magistri  
Iohannodi / presentis in computo : .LIII. lb [manque parchemin] .VI. den geben. / Librauit  
eidem magistro Iohannodo facienti in tachiam fundamenta duarum tornellarum que / fieri  
debeant in angulis dicte turris sale et post ea diruta fuerunt / de mandato domini qui ipsas  
tornellas noluit fieri ibidem per confessionem ipsius / magistri Iohannodi presentis in  
computo : .III. lb geben. /(vide in dorso en marge gauche) Librauit eidem magistro  
Iohannodo facienti in tachiam de lapidibus molacie / emptis ut supra gradus per quos  
descenditur in siturno et gradus per / quos ascenditur in dictam domum. Et mantellos et  
bornas et foerios dictarum quatuor /- caminatarum per confessionem dicti magistri Iohannodi  
presentis in computo: .XXVIII. lb .V. solid geben. /

Modificatio soturni (en marge gauche)

In stipendiis duorum otteriorum curantium in tachiam soturnum dicte turris / salis pro tanto :  
.XVI. solid .VI. den geben.

Notes au dos:

Memorandum quod dictus dominus Girodus recepit a Rolando Garreti de calce raffurni de  
Rippallia / pro dictis gradibus et caminatis faciendis : .VII. modiis .III. cupis calcis.